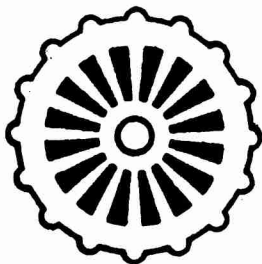


බුද්ධිමය නවීනත්ව කලාපය 13.



සූත්‍රානුපිටකයෙහි

07 වන ග්‍රන්ථය

සංයුක්තනිකාය

ප්‍රථම භාගය

සභාථවගීය

ලංකා බෞද්ධ මණ්ඩලයේ ආරාධිතයන් ත්‍රිපිටක පරිවර්තන
කාරක සභාවේ

සංයුක්තනිකාය සංරචක මණ්ඩලය
විසින් කරන ලද

සිංහල පරිවර්තනයෙන් යුක්ත යි

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume XIII.

THE SEVENTH BOOK IN

THE SUTTANTAPITAKA

SAMYUTTANIKĀYA

PART 1

WITH THE SINHALA TRANSLATION

BY

The Samyuttanikāya Editorial Board

OF

The Tripitaka Translation Committee

PUBLISHED UNDER THE PATRONAGE

OF

THE GOVERNMENT OF CEYLON

B.E. 2503

C.E. 1960

බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක මාලාවේ

මෙම කාණ්ඩය

නැවත මුද්‍රණය කරන ලද්දේ

සීමාසහිත පරම විඥානාර්ථ බෞද්ධ සමාගමේ

යාවජ්ච සාමාජික

සමස්ත ලංකා බෞද්ධ සම්මේලනයේ ද කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සමිතියේ ද

සභාපති

ලෝක බෞද්ධ සම්මේලනයේ උප සභාපති

ලංකා බෞද්ධ විහාරයේ ද ජර්මන් ධර්මදූත සංගමයේ ද

අනාගාරික ධර්මපාල භාරයේ ද භාරකාර මණ්ඩලයන්හි සාමාජිකව සිට

දිවංගත

හෙන්රි චුඩ්චර්ඩ් අමරසූරිය මැතිතුමාට

පින් පිණිස

එතුමන්ගේ ආදරණීය භාර්යාව වූ

ඊ. ආර්. අමරසූරිය මැතිණිය

විසින් ප්‍රදානය කරන ලද

රුපියල් ලක්ෂයේ මුදලිති

The reprinting of this Volume
of the

BUDDHA JAYANTHI TRIPITAKA SERIES

has been effected with a donation of
Rs. 100,000
made by

Mrs. E. R. Amarasuriya

in memory of her late beloved husband

Mr. Henry Woodward Amarasuriya

*Life Member, The Buddhist Theosophical Society Ltd.,
Former President, All Ceylon Buddhist Congress and
Young Men's Buddhist Association, Colombo,
Former Vice-President, The World Fellowship of Buddhists and
Trustee, London Buddhist Vihara,
German Dharmaduta Society and
Anagarika Dharmapala Trust*

සුත්තන්තපිටකෙ

සංයුත්තනිකායො

පඨමො භාගො

සගාථවග්ගො

පළමු සංයුත්තනිකායෙහි පළමුවන භාගය

සගාථවග්ගෙහි පළමුවන භාගයෙහි පළමු කථාව

පළමු සංයුත්තනිකායෙහි පළමුවන භාගයෙහි පළමු කථාව

සුත්තන්තපිටකසෙහි

සංයුත්තනිකාය

ප්‍රථමභාගය

සගාථවග්ගය

“තථාගතස්මවදිතො හික්කවෙ ධම්මවිනයො විවචො විග්ගවනි
තො ආච්චස්සනතො”-

“මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙශනා කරන ලද
ධර්ම හා විනය විවෘත වූයේ බබලයි. වැළඳගත් නො බබලයි.”

(අභ්‍යුත්තරනිකාය, නිකායිපාත - හරණ්ඩවග්ග, 9 සූත්‍රය.)

පටුන

CONTENTS

පිටුව

සංස්කාරක නිවේදනය	I
ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සංස්කාරක මණ්ඩලය	II
උත්තරිතර සංස්කාරක මණ්ඩලය	II
සංයුත්තනිකාය සංසෝධක මණ්ඩලය	II
සංඥාපනය	III
සංකේත නිරූපණය — ABBREVIATIONS	VII
පාලිභෝගිය — PĀLI ALPHABET	VIII
සංඛ්‍යාංක විස්තර	IX-XVII
පෙළ හා පරිවර්තනය	2-429
ශාඨ්‍යාදිපාදනුකමණික	430-440
සංඥාපනය මානුකමණික	441-445
පදනුකමණික	446-506

සංස්කාරක නිවේදනය

ත්‍රිපිටකපාලියෙහි සුත්‍රාන්තපිටකයට අයත් සංයුත්තයෙහි සන්තාප-
වග්ගපාලිය සිංහලනාමාවට පරිවර්තනය කරණු සඳහා ලංකා බෞද්ධ-
මණ්ඩලය විසින් - දැනට විද්‍යොදය විශ්වවිද්‍යාලයෙහි බුද්ධධර්මාධ්‍යයනෙළියෙහි
විනේයා වූ පණ්ඩිත පලන්තොරුවේ විමලබම්ම නායකසථවිරයන්
වහන්සේ වෙත පවරණලදී. එහෙත් ඒ කායභීය නිමග්ගි නොවූ බැවින්
ත්‍රිපිටකපරිවර්තනසංස්කාරකසභාවේ සංයුත්තනිකාය සංසෝධක මණ්ඩල-
යට ඇතුළත් පණ්ඩිත හැගොඩ ධම්මඤ්ඤ නායකසථවිරයන්වහන්සේ,
පණ්ඩිත චතුරභද්‍ර අමරසිංහ සථවිරයන් වහන්සේ, පණ්ඩිත ගලගම
සරණඛකාර සථවිරයන් වහන්සේ යන තෙන්නම විසින් ඒ කොටස පරිවර්තනය
කොට පෙළක් සමග මැනවින් ලියා මුද්‍රණයට සකස් කරණ ලදී.

ත්‍රිපිටකපරිවර්තන සංස්කරණය පිළිබඳ උත්තරීතර මණ්ඩලය විසින්
සමත් වූ පරිදි පණ්ඩිත කෝදුගොඩ ඤාණාලොක නායක සථවිරයන්
වහන්සේ විසින් මුද්‍රණාලයාවෙහි සංශෝධන වූ මේ ග්‍රන්ථය අපගේ
සංවිධානයෙන් හා අවසාන සංස්කරණයෙන් මෙසේ මුද්‍රණයට පමුණුවන
ලදී.

ධම්මාසත්‍රවිෂයෙහි නිපුණ වූ ආශුබොධබුද්ධිප්‍රභා ඇති කෝදුගොඩ
ඤාණාලොක ඥාණියන් වහන්සේ විසින් ත්‍රිපිටකපාලයාගත පඤ්චමහා
නිකායාශය සංකෂිප්ත කොට මෙයට ලියූ සංඥප්තය ග්‍රන්ථගෞරවනිර්ණය-
කරණු පිණිස පැයෑරා වේ මැයි. එහෙයින් ග්‍රන්ථතත්ත්වය පිළිබඳ අමුතු
ප්‍රපඤ්චකථා මෙහි නොයෙදේ.

පරිවර්තක සථවිරවරුන් විසින් සමපාදිත ගාථාදිපාද-සංඥනාම - පදනු-
ක්‍රමණිකා සහිත වූ මේ ග්‍රන්ථය පිළිබඳ මූලිකශොධාපත්‍ර බැලීමෙන් පණ්ඩිත
ගලගම ධම්මික සථවිරයන් වහන්සේ ද අතිරේක වශයෙන් සහාය වූහ.

සිංහල ජාතිය මුද්‍රණාලයෙහි අධිකාරී වූ සීමාසහිත සබ්දෙහි
ප්‍රවෘත්තිපත්‍ර සමාගමේ මහතුන්ගේ උත්සාහයෙන් නො බෝකලෙකින් මුද්‍රිත
වූ සංයුත්තසහිත සන්තාපවග්ගය අවසන් කොට ඇති මේ ප්‍රථම භාගය බුද්ධ-
ජයන්තිත්‍රිපිටකග්‍රන්ථාලාවේ 13 වන ග්‍රන්ථය වශයෙන් ප්‍රසිද්ධියට පැමිණ වූ
ලබ්ධා ආණ්ඩුව හා එහි සාංස්කෘතික කායභීයයේ අධිකාරී මහතුන් ද,
මෙහි පරිවර්තන - සංශෝධන - සංස්කරණකායභීයන්හි යෙදුනු මහතෙරුන් ද
ශාසනසංස්ථාපනාධිකාරීවරුන් හා ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ධර්මදානමය පුණ්‍යමහිමයට භාගී
වන බව මෙහි ලා ප්‍රකාශ කරමිනි.

පරමාහාර චරිතඤාණ සථවිර.

ත්‍රිපිටකපරිවර්තන කාරක සභාවෙහි ද
සංස්කාරක මණ්ඩලයෙහි ද සමාජක.

ත්‍රිපිටකපරිවර්තනසංස්කාරකමණ්ඩලය

1. වැලිපිටියේ සොරන නායක සථවිරයන් වහන්සේ (සභාපති),
2. පරවාහාර වජිරඤ්ඤ නායක සථවිරයන් වහන්සේ (සම්පාදක),
3. කෙසෙල්වතුගොඩ රතනජෝති නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
4. බලන්ගොඩ ආනන්දමේත්‍රෙය මහා නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
5. හාල්දඹුවන ධම්මරකඛිත සථවිරයන් වහන්සේ,
6. අම්බලම්ගොඩ ධම්මකුසල සථවිරයන් වහන්සේ,
7. කඩවැද්දුව සිරිනිවාස නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
8. පලන්තොරුවේ විමලධම්ම නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
9. දෙහිගස්පේ පඤ්ඤසාර නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
10. වේරගොඩ අමරමොලී නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
11. පරවාහාර පඤ්ඤනන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
12. ගලගම සරණඛකර සථවිරයන් වහන්සේ,
13. හැගොඩ ධම්මන්ද නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
14. කටුකුරුන්දේ දෙවානන්ද නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
15. ලබුගම ලඛිතානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
16. කෝදගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
17. අකුරැටියේ අමරවාස නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
18. මිරිස්සේ ගුණසිරි සථවිරයන් වහන්සේ,
19. කරගම්පිටිගොඩ සුමනසාර සථවිරයන් වහන්සේ,
20. වතුගෙදර අමරසිහ සථවිරයන් වහන්සේ,
21. ඉදුරුවේ උත්තරානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
22. මහිහේ පඤ්ඤසීය මහානායක සථවිරයන් වහන්සේ,
23. කොස්ගොඩ ධම්මවාස සථවිරයන් වහන්සේ,
24. තලල්ලේ ධම්මානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,

උත්තරිතරසංස්කාරකමණ්ඩලය

1. පණ්ඩිත වැලිපිටියේ සොරන නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
2. ආවායඝී පරවාහාර වජිරඤ්ඤ නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
3. බලන්ගොඩ ආනන්දමේත්‍රෙය මහා නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
4. පණ්ඩිත ලබුගම ලඛිතානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
5. පණ්ඩිත කෝදගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථවිරයන් වහන්සේ,

සංඥානනිකායසංස්කාරකමණ්ඩලය

1. පණ්ඩිත හැගොඩ ධම්මන්ද නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
2. පණ්ඩිත වතුගෙදර අමරසිහ සථවිරයන් වහන්සේ,
3. පණ්ඩිත ගලගම සරණඛකර සථවිරයන් වහන්සේ,

1. සංයුතතනිකාය:

උප බුදුන් පන්සාලිස් අවුරුද්දක් දවස් සිට දහම් අමාවහරේ වස්වමින් සුවිසි අසඹියක් දෙවිමිනිසුන් අමාමහනිවන් දක්වා පිරිනිවිසද, මහාකාශප මහරහතුන් ආදී සමෙක්සලාවකයෝ පන්සියක් දෙනාවහන්සේ දෙශ - කාල - නිදන ආදී විසින් විසිරී සිටි ඒ ඒ දහම්මල් මල්වැලුන් සෙසින් සගන්වින් පළමු වන සඛිනිය කළහ.

ඒ සභායෙහිදී දිස - මජ්ඣම - සංයුතත - අඛණ්ඩානර - බුද්දසා විසින් ආගම පහෙකින් සුතත්වලා බෙදා තැබූහ. එහි දීඝිප්‍රමාණ සුත්‍රයන් මුළු කොට ගෙන ගත් 'දීඝානම' නම් වෙයි. මධ්‍යම ප්‍රමාණ සුත්‍රයන් මුළු කොට ගෙන ගෙන ගත් 'මජ්ඣිමාගම' නම් වෙයි. උත්තරොත්තරයෙහි එකකදුකාදී විසින් අඛණ්ඩ නැත ගත් සුත්‍රයන් මුළු කොට ගෙන ගෙන ගත් 'අඛණ්ඩානරාගම' නම් වෙයි.

මෙහි පමණින් කියන තතස පිණිසැ හැදෑගත් තෙල මානක්‍රමයට නො බැසියැහෙන සුත්‍රයෝ සත්දහස් සත්සිය දෙසැට දෙනෙක් ඇත. ඒ සුත්‍රයෝ දීඝාගමයෙහි දු මජ්ඣිමාගමයෙහි දු අඛණ්ඩානරාගමයෙහි දු නොබැස ගනිති. ඔවුන් එක්රැස් කොට ගෙන ගත් සංයුතතාගම නම් වෙයි. එ ද, සභාඵවග්ග යැ නිදනවග්ග යැ බක්ඛකවග්ග යැ සලායනතවග්ග යැ මහාවග්ග යැ යි වග්ග විසින් පසෙක් වෙයි. සභාඵවග්ගයෙහි එකොළොස් දෙනෙකැ, නිදනවග්ගයෙහි නවදෙනෙකැ, බක්ඛකවග්ගයෙහි තෙළෙස් දෙනෙකැ, සලායනතවග්ගයෙහි නවදෙනෙකැ, මහාවග්ගයෙහි දෙළොස් දෙනෙකැ යි, සංයුතතයෝ සුපනස්දෙනෙක් වෙති. ඒ සංයුතතයෝ සුපනස් - දෙනා ගොස් අනාරවථී විසින් දෙසිය අටවිසිදෙනෙක් වෙති. ඒ අනාර - වථීයෝ දෙසිය අටවිසිදෙනා ගොස් සුත්‍ර විසින් සත්දහස්සත්සියදෙසැටදෙනෙක් වෙති. ඒ සුත්‍රයෝ සත්දහස්සත්සියදෙසැටදෙනා ගොස් අක්‍ෂර විසින් ලක්‍ෂයෝ අටදෙනෙක් වෙති. බණවරෙක් නම් අකුරු අටදහසෙක් වේ නු යි මෙ හැම බණවර විසින් සියෙකි. මේ යැ සංයුතතාගම නම්.

“ආගමිකානන් අනානපරිණාදයො ඵතෙනා’ති ආගමො” යි අංසුචි ‘ගම’ ධාතුවෙන් කරුණසාධනයෙහි ලා නිරුක්ති කියත් මැ, ආනම්ඵපරාආචා - දිය නිලින් ලබන් නු යි මෙහි ‘ආගම’ ශබ්දය අභිසිද්ධියෙහි කරුණ හෙළි කරන්නේ යැ. ඔසතරණාදී සුත්‍රරාශිය වැදගෙනැ සිටුනා දෙවනා සංයුතතාදී සංයුතතයන් යථොක්තාචාර්යෙහි කරුණ වන බැවින්ද, වචිවශයෙන් සංයුතත වන බැවින්ද, දීඝාගමාදිය සෙසින් ‘සංයුතතාගම’ යනු අනම් - සංඥයෙකි.

“සංයුතතනිකාය” ආදී විසින් එන ශාසනව්‍යවහාර පිණිසැ මහවග්ග ලියු ප්‍රස්තාවතාව බලන්නේ යැ. තෙවලායෙහි වසරද, ගණපාමොක්, ආවායාසී පරවාහැර චජිට්ඤාණ හිමිපාණෝ ඒ ඒ සසුන් වහර ගෙනැ ඒ ප්‍රස්තාවතා - යෙහි ලා මිසුරු අරුත් දක්වති. ඒ ප්‍රස්තාවතාව පරවාද මථනය කරන්නේ

මතු නොවෙයි. ත්‍රිපිටකයෙහි ග්‍රන්ථ පිළිබඳ හැම පවත් ද විශද කරන්නේ යැ. එයින් ලැබියැහෙන එළිය තිබියැ දී තව තව කරැණු කියනු නිෂප්‍රයෝජන වෙයි. සහි පිණිසැ විසිතුරැ අරැත් දනු කැමැතියන් ඒ ප්‍රස්තාවතාව බලන්නේ යැ.

2. විශිෂ්ටතා:

සංයුත්තාගමයෙහි විශිෂ්ටතා කියනු කැමැතියනට බුද්ධභෞසාවාරින් වහන්සේගේ පදයෙදුම්නු උවදෙස් එළවති. ඔබ් දීඝාගමයට අටුවා කරනුවෝ-

“දීඝස්ස දීඝසුත්තඛතිතස්ස නිපුණස්ස ආගමවරස්ස
බුද්ධානුබුද්ධසංවණ්ණේතස්ස සද්ධාවහගුණස්ස”

යනු කියති.

මජ්ඣිමාගමයට අටුවා කරනුවෝ-

“මජ්ඣිමපපමාණ සුත්තඛතිතස්ස ඉධ මජ්ඣිමාගම වරස්ස
බුද්ධානුබුද්ධ සංවණ්ණේතස්ස පරවාදමථනස්ස”

යනු කියති.

සංයුත්තාගමයට අටුවා කරනුවෝ-

“සංයුත්තවග්ග පතිමණ්ඩපස්ස සංයුත්ත - ආගමවරස්ස
බුද්ධානුබුද්ධසංවණ්ණේතස්ස සද්දණපහෙදජනනස්ස”

යනු කියති.

අභිගුත්තරාගමයට අටුවා කරනුවෝ-

“එකකදුකාදි පතිමණ්ඩපස්ස අභිගුත්තරාගමවරස්ස
ධම්මකථිකපුඛගවානං විචිත්තපටිභාණ ජනනස්ස”

යනු කියති.

මෙහි දී ශ්‍රද්ධාවහගුණය ගෙනැ දීඝාගමයත්, පරවාදමථනය ගෙනැ මධ්‍යමාගමයත්, ඥානප්‍රභේද ජනනය ගෙනැ සංයුත්තාගමයත්, ධම්මකථිකයනට විචිත්‍ර ප්‍රතිභාජනනය ගෙනැ අභිගුත්තරාගමයත් වණිනා කෙරෙති.

එයින් සංයුත්තාගමය ප්‍රභේදගතඥානසමපත් උද්ධරනයෙ දක්වති. ලෞකික ලොකොත්තරාථීයත් ඇසිරි කොට සිටුනා නත් පැන පිළිවිසුම් හා විසඳුම් තෙල ආගමයෙහි බෙහෙවින් එන හෙයින් ඥානප්‍රභේද දෙනසෙ සොනානු කරනු අත්‍යවශ්‍යත් මැ සටිත වෙයි. බුද්ධභෞසාවාරින් වහන්සේගේ ප්‍රඥයෙහි පාටවය විමසන්නට සිතූ මහවෙහෙර අභිවැසි තෙවලාධර මහ-තෙරනු දු සංයුත්තසභියෙන් ගත් ගයක් දී ඔබගේ පැනවෙසෙස් විමසූන. තෙවලාමැදුරෙහි තො නිවෙන පහත් වන විශුද්ධිමාණීය ඒ දුන් ගයෙහි එලය වෙයි. මහාසම්මසාදි සඤ්ඤානිකායවාසීන් හා භෞමවතාදි නවතිකාය-වාසීන්ගේ ප්‍රවාදප්‍රහාර වළඟමින් මහවෙහෙරට රකවල ගත් බලකොටු වන ‘විශුද්ධිමාණීය’ සංයුත්තසභියෙහි එක් ගයෙකින් මතුකොට දුන් ධම්මවිෂයක ඥානප්‍රභේදජනනශක්තිවිශේෂයක්සේ කියැ හෙන්නේ යැ. එයින් තෙල සභියෙන් උද්දෙන ඥානප්‍රභේද නම් විදගීනා මතු නොවෙයි. එයින් තත්-තත්කාරණයෙහි විචිත්‍රප්‍රතිභා ද සගන්නේ යැ. මේ සංයුත්තාගමයෙහි විශිෂ්ටතා වෙයි.

බෙහෙවින් කීම! ප්‍රථමසංවිකිතියෙහි ලා ප්‍රමුඛ වූ සිටි මහසුඛ මහ-
රහත්තට 'සංයුක්තභාගමය' දක්වා දුන්හ. ඔබගේ ශිෂ්‍යප්‍රශ්නායෝ සංයුත්-
සභිය වනපොත් කරමින් ඇදුරෙල් නොවිහිදු ඇත් බරමින් රැකගත්හ
සංවිකිතිය අවසන්හි සමයාමභාසමිණාසුවශ්‍රාවකසංගතියෙහි පෙරට වූ සිට
ප්‍රථම සංවිකිතිය නිවෙමි කළ මහාපුරාණයාණනට ප්‍රථමභාග විසින් වෙන්
කොට ගෙන පිරිනමනු පිණිස සංයුත්සභිය පමණ විය. එදා මෙහි විශිෂ්ටතා
කියන්නේ ය.

3. ප්‍රයෝජනවිශේෂ:

බුද්ධිභාෂිතය, ශ්‍රාවකභාෂිතය, දෙවභාෂිතය, සාමිභාෂිතය යන
මෙයින් ආනාචවනයක් වුවමනා වන් මැ සංයුත්සභිය එහි නිදහනක්
වැන්නා. ඒ ඒ කරුණෙහි ලා වතුර්භාෂිතයෝ මැ මෙහි බැසා සිටුති.
ලෝකිකයන් හා ශාසනිකයනට අත්මාවිපරාධීයසංසිද්ධිය පිණිස නැවු මනා
උපදෙශරත්නයෝ සියදහස් විසින් මෙහි ඇත. සකකුබාතුආයතන ඉන්ද්‍රිය-
බලබෝධාසභ්‍ය ආයතීයත්‍ය ප්‍රත්‍යයාකාර ආදී ධර්මමාර්ගයන් ආගම සතරෙහි ම
එතුළ සුගම උපදෙශ අතින් බලත් මැ සංයුත්තාගමය ආසීය වන්නේ ය.
තුරුවාල සහ වූ ගුවන්තල සෙයින් උපදෙශරත්නජාතයෙන් සංයුත්සභිය
සාදුණේ ය. එයින් මැ දෙශකයන් කෙරෙහිද උපදෙශකයන් කෙරෙහිද
තෙල සභිය හත්සරක් විසින් තරතුරු තෙවුනේ වෙයි. ව්‍යාස වශයෙන්
පරිකෘත කරනට නිසි ගැඹුරු ඇත් ගබ් කොට සිටුනා, මනෝහර පදවැළෙන්
සැදි ගාථා දෙශනා විලසත් මැ, පමණින් අබාවක් සා වුවද විශ්වයෙන්
පැතිරැ සිටුනා හෙෂජයක් සෙයින් ධර්මදෙශකයනට වෙසෙයින් හැමදා වැඩද
වෙයි.

4. ව්‍යාඛ්‍යානය:

නිකායානතරවාසීන් සංයුක්තභාගමය වෛදිකභාෂායෙන් ලියුසෙ ලොව
පළට වෙයි. ඒ මහායානවාදීන් කිසිතැනෙක අභිවිපරිත කොට ලියු
සංයුක්තයන් විනාදෙශවාසීන් සියබසින් අරවාගත් බවද පළට වෙයි. වින-
බසින් ලියු 'සභාචාර්ගය' අදත් එරට ඇතිබව කියති. ඒ ව්‍යාඛ්‍යාන
පෙළපොත හා සසඳන් මැ අභි විසින් හෙදකර තැන් ඇත යනු අසිරි නොවෙයි.
මිහිදු මාහිමිනු බුදුකැලි අටුවා හා තෙවලා හෙළදිවට අලහ. මගබසින්
වැටෙමින් ආ බුදුකැලි අටුවා හෙළදිව ඇදුරෝ නෙළබසින් තැබුහ. ඇදුරු
බුදුගොස්මෙතෙරනු දව්පානතරවාසීන්ගේ ප්‍රයෝජනය පිණිස ඒ අටුවා
යලිද පෙළබසින් තැබුහ. අද නෙළටුවා තැන ද පෙළෙහි අභිවබෝධය
පිණිස පාලිඅටුවා වහල් වෙයි. ඒ වහලින් තෙවලාදහම සියබසින් අරවා-
තබන මෙදවස තෙල සංයුත්සභිය පිණිස ද ඒ වහල මිස වෙන නැත.
එයින් වහල් ලැබ කරන තෙල ව්‍යාඛ්‍යානය මූලා කි නිකායානතරවාසීන්ගේ
ව්‍යාඛ්‍යාන සෙයින් විපරිතාචි ඇතියේ නොවෙයි. මහාවිහාරවාසීන්ගේ
වාචනාමාර්ගය නිශ්ශ්‍රය කොට සිටියෙන් අභි විසින් මෙහි පරමපරාශුද්ධි ඇත.

මෙ වරු පළකරන 'සභාචාර්ග' යෙහි සංයුක්තයෝ එකොළොස්-
දෙනෙකි. වර්ගයෝ අවිසිදෙනෙකි. සුත්‍රයෝ දෙසියඑක්සැත්තැ දෙනෙකි.
මෙ හැම මෙහි සියබසින් අරවා තබන ලදී. යටතිය දවස සුත්‍රපිටකය
සියබසින් ලියුබව පළට වැ ඇත ද, අද ඒ කිසිදු දක්නට නැත. එයින්
එහි භාෂාප්‍රයෝග ගැන කිසිදු නොකිය හෙන්නේ ය. තෙල ව්‍යාඛ්‍යානය

භාවාච්ඡිදාන කොට ගෙන ව්‍යක්තභාෂායෙන් සැපයිණි. කිසි තැනෙක පැරැණි හෙළවදන් යොදනු 'සිංහලසාහිත්‍ය'ය දියුණු කරනු පිණිසැ වෙයි. එයින් තෙල ව්‍යාඛ්‍යාතය ධර්මඥානය පිණිසැ ද සියබස සදනු පිණිසැ ද වෙයි.

තෙවලා දහම සියබසින් තබනුයේ හෙළදිව් වැසියනට වැඩ සදහා මැ වෙයි. බුදුන් පිරිනිව් දෙව්දහස් පන්සියක් ගිය ද මෙනෙක් දවස් කිසිවක්හු විසිනුදු තෙල ශාසනාචාර්ය සපුරා නොකරන ලදී. දැන් එය සම්පූර්ණ වනසේ පෙනේ. එයින් හැමදෙන මේ ව්‍යාඛ්‍යාත මාර්ගයෙන් දහම් දැන ඉගෙන කුසල්දහම්හි යෙදෙමින් උභයලෝකාච්ඡිදාය හා අමාමහනිවන් සිදුකර ගනිත්වයි පතමිහ.

කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක සංචිත.
විදුමනු පිරිවෙන,
අභංගම.

සංකේතනිරූපණය

ABBREVIATIONS

- සි. 1. — ‘පාලිමුද්‍රලේ’ මහාවිහාර - සිහල නාලපණ්ණ පොතක.
- සි. 2. — ‘ගාල්ල’ පරමානන්දවිහාර - සිහල නාලපණ්ණ පොතක.
- සිමු. 1. — බණ්ඩරමුල්ලේ අමරසිහනේර සංඝෝධිත-සිහලකර
මුද්‍රිත පොතක.
- සිමු. 2. — බොහොසමෙලන - සිහලකර මුද්‍රිත පොතක.
- සා. — සාමකර - මුද්‍රිත පොතක.
- මජ්. — මෙරමජ්ඣිමනිකි පිටක පොතක.
- PTS. — Pali Text Society-Samyutta Nikāya

THE PĀLI ALPHABET

IN SINHALESE CHARACTERS.

VOWELS

ਧਾ ਧਾ̄ ਭ੍ਰਿ ਚ੍ਰਿ; ਚੁ ਚ੍ਰੁ ਚੇ ਚੋ

CONSONANTS

කka	ඛkha	ගga	ඝgha	ඛn̄a			
චca	ඡcha	ජja	ඤjha	ඤn̄a			
ටta	ඨtha	ඩda	ඪdha	ඪn̄a			
තta	ථtha	දda	ධdha	ධn̄a			
පpa	ඵpha	බba	භbha	භma			
යya	රra	ලla	වva	සsa	හha	ළla	ඳm̄
කka	කk̄a	කිki	කිk̄i	කුku	කුk̄u	කෙකē	කෙක̄ō
ඛkha	ඛk̄h̄a	ඛිkhi	ඛිk̄h̄i	ඛුkhu	ඛුk̄h̄u	ඛෙකhē	ඛෙක̄h̄ō
ගga	=	=	=	=	=	=	=

Conjunct - Consonants

කකkka	කෙකēn̄na	භුtra	එම්pha
කකkka	කෙනha	දදda	බේ, ඔmba
කාkya	කෙව̄nca	ධි, ඔddha	නොmbha
ක්rikri	කේ, ඊn̄cha	දdra	මොmma
කිkva	කේ, ඊn̄ja	ඳ්, වdva	නොmha
කෂkhyā	කෙකිn̄jha	ධධdhva	යය, යasyya
කවkhva	ටටt̄ta	නතnta	යෝyha-
ගගgga	ටඩ්, එt̄tha	නන්tha	ලලlla
ගෞggha	ඩඩḍḍa	නුnda	ලූlyā
ඛකn̄ka	ඩඩḍḍha	නිndha	ලාlha
භුgra,	භෙහෙන̄na	නනnna,	වාwha
ඛඩn̄kha	භෙව̄n̄ta	නනnha	සසssa
ඛනn̄ga	භෙඩ්න̄tha	පපppa	සමsma
ඛඝn̄gha	භෙඩ්, ඩn̄ḍa	පඵppha	සවsva
චචcca	භෙනha	බබbba	හහhma
චජccha	තතtta	බභbbha	හවhvā
ජජjja	තත්tha	භුbra	ලොlha
ජකijja	තිtvā	මමmpa	

[illegible]

සංයුක්තනීකායෝ

සභාච්චග්ග - විසයසූචි

විසයා:

පිට්ඨකකාණ්ඩ

1. දෙවනාසංයුක්තං

1 - 84

1. නලවග්ගො

1 - 10

1. ඔසතරණ	සුත්තං	1 - 4
2. නිව්වොකක	"	4
3. උපනිසති	"	4
4. අවෙචනති	"	6
5. කතිජ්ඣද	"	6
6. ජාගර	"	6
7. අප්පටිපිදින	"	8
8. සුසම්මුට්ඨ	"	8
9. තමානකාම	"	8
10. අරඤ්ඤ	"	10

නලවග්ගො පඨමො.

2. නිද්දනවග්ගො

10 - 24

11. නිද්දන	සුත්තං	10
12. නිද්දනි	"	12
13. නිද්දනප්පත්ත	"	12
14. බ්වත්ථිය	"	12
15. සතමාන	"	14
16. නිද්දනඤ්ඤ	"	14
17. දුක්ඛකර	"	14
18. භිජ්	"	16
19. කුටිකා	"	16
20. සමිද්ධි	"	18 - 24

නිද්දනවග්ගො දුතියො.

3. සතතිවග්ගො

24 - 32

21. සතති	සුත්තං	24
22. පුද්ගල	"	24
23. ජටා	"	26
24. මනෝනිවාරණ	"	26
25. අරභනන	"	26 - 28
26. පඤ්ඤාන	"	28
27. සර	"	30

28.	මහභුත	සුතනං	30
29.	චතුර්වකක	"	30
30	එකිනෙක	"	32

සතත්වගෙහා තත්වයෝ.

4. සතුලපකාසිකවගෙහා 32 - 54

31.	සබ්බි	සුතනං	32 - 34
32.	මච්ඡරි	"	36 - 38
33.	සාධු	"	38 - 40
34.	තසනති	"	40 - 42
35.	උප්පාදාසකඤ්ඤා	"	42 - 46
36.	සද්ධා	"	46
37.	සමය	"	46 - 48
38.	සකලික	"	48 - 52
39.	පඤ්ඤානික	"	52 - 54
40.	වුලපඤ්ඤානික	"	54

සතුලපකාසිකවගෙහා චතුර්වක.

5. ආදිතනවගෙහා 56 - 64

41.	ආදිතන	සුතනං	56
42.	කිංදද	"	56
43.	අනන	"	58
44.	එකමුල	"	58
45.	අනොම	"	58
46.	අච්ඡරු	"	58
47.	චතරොප	"	60
48.	ජෙනවන	"	60
49.	මච්ඡරි	"	60 - 62
50.	සවිකාර	"	62 - 64

ආදිතනවගෙහා පසුච්ඡේද.

6. ජරාවගෙහා 66 - 70

51.	ජරා	සුතනං	66
52.	අජරසා	"	66
53.	මිත්ත	"	66
54.	චජ්ඣ	"	66 - 68
55.	පඨමජනෙති	"	68
56.	දුතියජනෙති	"	68
57.	තතියජනෙති	"	68
58.	උපපථ	"	70
59.	දුතියා	"	70
60.	කපි	"	70

ජරාවගෙහා ජරොධා.

7. අනිවර්තන

72 - 76

61. නාම [අනිවර්ත]	සුභතං	72
62. විතත	"	72
63. තණ්හා	"	72
64. සංයෝජන	"	72 - 74
65. බකිත	"	74
66. අබ්භාහත	"	74
67. උද්භිත	"	74
68. පිහිත	"	74 - 76
69. ඉච්ඡා	"	76
70. ලෝක	"	76

අනිවර්තන සහතිමා.

8. කිකාචගණන

76 - 84

71. කිකා	සුභතං	76 - 78
72. රථ	"	78
73. විතත	"	78
74. වුට්ඨි	"	78
75. භිත	"	80
76. නජ්ජනි	"	80
77. ඉසාර	"	80 - 82
78. කාම	"	82
79. පාඨෙය්	"	82
80. පජ්ජාන	"	82 - 84
81. අරණ	"	84

කිකාචගණන අවසාන.

දෙවනාසංසුතනං සමත්තං.

2. දෙවපුත්තසංසුතනං

86 - 128

1. සුභිසචගණන

86 - 96

82. පඨමකසසප	සුභතං	86
83. දුතියකසසප	"	86
84. මාස	"	88
85. මාගධ	"	88
86. දුමලි	"	88 - 90
87. කාමද	"	90
88. පඤ්චාලවණ්ඩ	"	92
89. නායන	"	92 - 94
90. වජ්ජිම	"	94 - 96
91. සුභිස	"	96

සුභිසචගණන පඨමමා.

2. අනාථපිණ්ඩිකවග්ගො

98 - 106

92.	වන්දිමස	සුත්තං	98
93.	වෙණ්නු	"	98
94.	දීඝලංඝි	"	98
95.	නන්දන	"	100
96.	වන්දන	"	100
97.	වසුද්දනන	"	100 - 102
98.	සුමුහම	"	102
99.	කකුඬ	"	102 - 104
100.	උත්තර	"	104
101.	අනාථපිණ්ඩික	"	104 - 106

අනාථපිණ්ඩිකවග්ගො දුතියො.

3. නානාතිත්ථියවග්ගො

108 - 128

102.	සිව	සුත්තං	108
103.	බෙම	"	110
104.	සෙරී	"	110 - 114
105.	සවිකාර	"	114 - 116
106.	ජනතු	"	116 - 118
107.	රෙහිනසා	"	118 - 120
108.	නන්ද	"	120
109.	නන්දවිසාල	"	120
110.	සුසිම	"	122 - 126
111.	නානාතිත්ථියසාවක	"	126 - 128

නානාතිත්ථියවග්ගො තතියො.

දෙවපුත්තසංසුත්තං සමිත්තං.

3. කොසලසංසුත්තං

130 - 188

1. බ්බිනවග්ගො

130 - 144

112.	දහර	සුත්තං	130 - 132
113.	පුරිස	"	132 - 134
114.	රුජ	"	134
115.	පිය	"	134 - 136
116.	අත්තරකබ්බ	"	136 - 138
117.	අප්පකා	"	138 - 140
118.	අත්තකරණ	"	140
119.	මලලිකා	"	140 - 142
120.	සකුසුදු	"	142 - 144
121.	බ්බින	"	144

බ්බිනවග්ගො පඨමො.

2. අපුතනකවග්ගො

146 - 170

122.	සතතජචිල	සුතනං	...	146 - 148
123.	පඤ්චරුජ	"	...	148 - 152
124.	දොණපාක	"	...	152
125.	පඨමසඛගාම	"	...	154
126.	දුතියසඛගාම	"	...	156 - 158
127.	සීතු	"	...	158
128.	අපපමාද	"	...	160
129.	කලායාණමිත්ත	"	...	160 - 164
130.	පඨමං අපුතනක	"	...	164 - 168
131.	දුතියං අපුතනක	"	...	168 - 170

අපුතනකවග්ගො දුතියො.

3. කොසලවග්ගො

170 - 188

132.	පුගගල	සුතනං	...	170 - 176
133.	අයාකා	"	...	176 - 178
134.	ලොක	"	...	178 - 180
135.	ඉසාසි	"	...	180 - 184
136.	පබ්බතුපම	"	...	184 - 188

කොසලවග්ගො තතියො.

කොසලසංයුතනං සමිත්තං.

4. මාරසංයුතනං

188 - 232

1. ආයුචග්ගො

188 - 200

137.	තපොකමම	සුතනං	...	188
138.	තාන	"	...	190
139.	සුභ	"	...	190
140.	පඨමපාස	"	...	192
141.	දුතියපාස	"	...	192 - 194
142.	සප්ප	"	...	194
143.	සොපපසි	"	...	196
144.	නඤ්ඤි	"	...	196
145.	පඨමආයු	"	...	198
146.	දුතියආයු	"	...	198 - 200

ආයුචග්ගො පඨමො.

2. රජ්ජවග්ගො

200-214

147.	පාසාණ	සුතනං	...	200
148.	සීහ	"	...	200 - 202
149.	සකලික	"	...	202
150.	පතිරූප	"	...	204
151.	මානස	"	...	204

XIV

152.	පහන	සුභනං	204 - 206
153.	ආයතන	"	206 - 208
554,	පිණ්ඩ	"	208
155.	කසසක	"	210 - 212
156.	රජ්ජ	"	212 - 214

රජ්ජවග්ගො දුතියො.

3. මාරවග්ගො					214 - 232
157.	සම්බුද්ධ	සුභනං	214 - 216
158.	සම්බුද්ධ	"	216 - 218
159.	ගොඨක	"	220 - 222
160.	සත්තවස්ස	"	222 - 226
161.	මාරවිතු	"	226 - 232

මාරවග්ගො තතියො.

මාරසංයුතං සමන්තං.

5. හික්කුනිසංයුතං 232 - 246

1. හික්කුනිවග්ගො					232 - 246
162.	ආලුපිකා	සුභනං	232 - 234
163.	සොමා	"	234
164.	ගොතම්	"	236
165.	විජයා	"	236 - 238
166.	උපුලවණණා	"	238 - 240
167.	වාලා	"	240
168.	උපවාලා	"	240 - 242
169.	සිසුපවාලා	"	242 - 244
170.	සෙලා	"	244
171.	වජිරා	"	246

හික්කුනිවග්ගො පඨමො

හික්කුනිසංයුතං සමන්තං.

6. බ්‍රහමසංයුතං 248 - 284

1. කොකාලිකවග්ගො					248 - 274
172.	ආයාචන	සුභනං	248 - 252
173.	භාරව	"	252 - 254
174.	බ්‍රහමදෙව	"	254 - 256
175.	බකබ්‍රහම	"	258 - 260
176.	අපරුදිට්ඨි	"	260 - 264
177.	පමාද	"	264 - 268
178.	කොකාලික	"	268

179.	කතමොරකතිස්ස	සුත්තං	268
180.	තුදුබ්බම	"	270
181.	දුතිස්සකොකාලික	"	270 - 274

කොකාලිකවග්ගො පඨමො.

2. පරිනිබ්බාණවග්ගො 276 - 284

182.	සනඬකුමාර	සුත්තං	276
183.	දෙවදත්ත	"	276
184.	අඤ්ඤාපිඤ්ඤා	"	276 - 278
185.	අරුණවතී	"	278 - 282
186.	පරිනිබ්බාණ	"	282 - 284

පරිනිබ්බාණවග්ගො දුතීයො.

බ්‍රහ්මසංසුත්තං සමන්තං.

7. බ්‍රාහ්මණසංසුත්තං 286 - 330

1. අරහත්තවග්ගො 286 - 306

187.	ධනඤ්ජානී	සුත්තං	286 - 288
188.	අකෙකාස	"	288 - 290
189.	අසුරිඤ්ඤා	"	292
190.	මිලබ්බික	"	292 - 294
191.	අභිංසක	"	294
192.	ජටා	"	294 - 296
193.	සුඤ්ඤික	"	296
194.	අග්ගික	"	296 - 298
195.	සුඤ්ඤික	"	298 - 302
196.	බහුබ්බු	"	302 - 306

අරහත්තවග්ගො පඨමො.

2. උපාසකවග්ගො 306 - 330

197.	කසී	සුත්තං	306 - 310
198.	උදය	"	310
199.	දෙවභිත	"	312 - 314
200.	මහාසාල	"	314 - 316
201.	මානස්සක	"	316 - 318
202.	පච්චනික	"	320
203.	තවකමමික	"	320 - 322
204.	කට්ඨභාර	"	322 - 324
205.	මාතුපොසක	"	324
206.	භික්ඛක	"	326
207.	සම්භාරව	"	326 - 328
208.	බොමදුස්ස	"	328 - 330

උපාසකවග්ගො දුතීයො.

බ්‍රහ්මණසංසුත්තං සමන්තං.

8. වචනීයසංයුතනං 330 - 350

1. වචනීයවග්ගො		330 - 350
209. නිකකතන	සුතනං ...	330 - 332
210. අරතී	” ...	332 - 334
211. පෙසලඅතිමඤ්ඤනං	” ...	334
212. ආනන්ද	” ...	336
213. සුභාසිත	” ...	336 - 338
214. සාරිපුත්ත	” ...	338 - 340
215. පචාරණ	” ...	340 - 342
216. පරෙසහස්ස	” ...	342 - 346
217. කොණ්ඩඤ්ඤ	” ...	346 - 348
218. මොග්ගලාන	” ...	348
219. ගග්ගර	” ...	348 - 350
220. වචනිස	” ...	350

වචනීයවග්ගො පඨමො.

වචනීයසංයුතනං සමත්තං.

9. වනසංයුතනං 352 - 366

1. වනවග්ගො		352 - 366
221. විවෙක	සුතනං ...	352
222. උපධ්‍යාන	” ...	352 - 354
223. කස්සපගොතන	” ...	354
224. සම්බුද්ධ	” ...	356
225. ආනන්ද	” ...	356
226. අනුරුඤ්ඤ	” ...	356 - 358
227. නාගදත්ත	” ...	358
228. කුලසරණී	” ...	358 - 360
229. වජ්‍රපුත්ත	” ...	360
230. සජ්ඣාය	” ...	360
231. අයෝනිසො	” ...	362
232. මජ්ඣනික	” ...	362
233. පාකනිජ්ඣය	” ...	362 - 364
234. පද්මපුප්ඵ	” ...	364 - 366

වනවග්ගො පඨමො.

වනසංයුතනං සමත්තං.

10. යකකසංයුතනං 366 - 384

1. ඉන්ද්‍රියවග්ගො		366 - 384
235. ඉන්ද්‍රිය	සුතනං ...	366
236. සකක	” ...	368

237.	සුවිලෝම	සුතනං	368 - 370
238.	මංග්ගිකදා	"	370
239.	සංඛු	"	370 - 372
240.	පිංඤ්ඤා	"	372
241.	පුනබ්බසු	"	372 - 374
242.	සුද්දන	"	374 - 378
243.	පස්මසුක්කං	"	378
244.	විරු	"	378
245.	දුතියසුක්කං	"	380
246.	ආලවක	"	380 - 384

ඉඤ්ඤාචරණය පටිමො.

සකකසංසුතනං සමන්තං.

11. සකකසංසුතනං 384 - 428

1. සුවිරවග්ගො 384 - 406

247.	සුවිර	සුතනං	384 - 386
248.	සුසීම	"	386 - 388
249.	ධජ්ඣ	"	388 - 392
250.	වෙපවිනති	"	392 - 396
251.	සුභාසිතජය	"	396 - 398
252.	කුලාවක	"	400
253.	නදබිතිය	"	400 - 402
254.	වෙරොවනආසුරිඤ්ඤා	"	402
255.	ආරඤ්ඤායනනඉසි	"	402 - 404
256.	ඉසියොසමුද්දක	"	404 - 406

සුවිරවග්ගො පටිමො.

2. සත්තවතවග්ගො 406 - 420

257.	දෙවා [සත්තවතපද]	සුතනං	406
258.	[දුතිය] දෙවා [සත්තවතපද]	"	408
259.	මහාලී [සත්තවතපද]	සුතනං	408 - 410
260.	දමිඳු	"	412 - 414
261.	රුමණේයසක	"	414
262.	ඤ්ඤාන	"	414
263.	වඤ්ඤා	"	414 - 416
264.	සකකනමස්සන	"	416
265.	දුතියසකකනමස්සන	"	418
266.	තතියසකකනමස්සන	"	418 - 420

සත්තවතවග්ගො දුතියො.

3. සකකපඤ්ඤා 422 - 426

267.	කුචා	සුතනං	422 - 424
268.	දුබ්බඤ්ඤා	"	424
269.	මායා	"	426
270.	ආවේශ	"	426
271.	ආනේකාධි	"	426

සකකපඤ්ඤා.

සකකසංසුතනං සමන්තං.

සත්තවතවග්ගො නිට්ඨිණයා.

සුභානන්දපිටකේ

සිංහලානන්දකායෝ

පරිමා භාගෝ

සහායවගෝ

සුත්තනිපටකෙ සංයුත්තනිකා සො

පඨමො භාගො

සංඝාඨවග්ගො

1. දෙවනාසංයුත්තං

1. නළවග්ගො

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමුදධස්ස.

1. 1. 1.

ඔසතරණ්ණතං.

1. එවමෙසුතං එකං සමයං භගවා ඤාචන්ද්‍රියං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ බො අඤ්ඤාතරු දෙවනා අභික්ඛන්තොස්ස රතනියා අභික්ඛන්තවණ්ණො කෙවලකප්පං ජේතවනං ඔභාසෙඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්, උපසඬකම්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං අට්ඨාසී. එකමන්තං සීතා බො සා දෙවනා භගවන්තං එතදවොච:

කථනනු ඤං මාරිස්ස, ඔසමන්තරීති?

[භගවා:]

අප්පතිට්ඨං බ්වාහං ආට්‍රිසො අනායුහං ඔසමන්තරීති.

යථා කථං පත ඤං මාරිස්ස අප්පතිට්ඨං අනායුහං ඔසමන්තරීති?

[භගවා:]

යද ස්වාහං ආට්‍රිසො සන්තිට්ඨාමි. තදයුසු සංසීදාමි. යද ස්වාහං ආට්‍රිසො ආයුහාමි තදයුසු නිබ්බුය්‍යාමි¹. එවං බ්වාහං ආට්‍රිසො අප්පතිට්ඨං අනායුහං ඔසමන්තරීති.

[දෙවනා:]

විරස්සං වත පස්සාමි² බ්‍රාහ්මණං පරිනිබ්බුතං,

අප්පතිට්ඨං අනායුහං තිණ්ණං ලොකෙ විසන්තිකං.

සූත්‍රානතපිටකයෙහි සංයුත්තනිකාය

ප්‍රථම භාගය

සභාථවගීය

1. දෙවනාසංයුත්තය

1. නළවගීය

ඒ භාග්‍යවන් අහින් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට
නමසකාර වේවා.

1. 1. 1.

ඔසතරණසුත්‍රය.

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාවැත්තුවර සම්පයෙහි ජෙනවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි මනා ඡව්වණ් ඇති එක්තරා දෙවියෙක් රූ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවිරම බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය:

නිදුකානන් වහන්ස, නුඹවහන්සේ කෙසේ ඔසතරණය කළ සේක් ද?

[භගවත්හු:]

ඇවැත්නි, මම නො පිහිටමින් වැයම් ද නො කරමින් ඔසය තරණය කෙළෙමි.

නිදුකානන් වහන්ස, නුඹ වහන්සේ කෙසේ නම් නො පිහිටමින් වැයම් ද නො කරමින් ඔසය තරණය කළ සේක් ද?

[භගවත්හු:]

ඇවැත්නි, මම යම් විටෙක පිහිටා සිටිමි ද එකල්හි ගිලෙමි. ඇවැත්නි, මම යම් විටෙක වැයම් කෙරෙමි ද එකල්හි ඉල්ප යෙමි. ඇවැත්නි, මෙසේ මම නො පිහිටමින් වැයම් ද නො කරමින් ඔසය තරණය කෙළෙමි.

[දෙවි:]

නො පිහිටමින් වැයම් ද නො කරමින් ලොකයෙහි නෂ්ණාව තරණය කළ කෙලෙස් නැසූ ඤාණාසුච්චාග්‍යයෙකු කලෙකින් දකිමි.

ඉදමවොව සා දෙවනා. සමනුඤ්ඤා සන්ථා අහොසි.

අපි බො සා දෙවනා 'සමනුඤ්ඤා මෙ සන්ථා'නි භගවතං අභිවාදෙත්වා පදකම්ණං කත්වා තුකේවනතරධායීති.

1. 1. 2.

නිමොක්ඛසුතනං.¹

2. එවමෙම සුතං². එකං සමයං භගවා සාවජ්ඣයං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ.

අපි බො අඤ්ඤාකරා දෙවනා අභිකක්ඛනායං රතතියා අභිකක්ඛනාවණ්ණො කෙවලකප්පං ජේතවනං ඔහාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතා බො සා දෙවනා භගවතං එතදවොච:

ජාතාසි තො තුං මාරිස, සත්තානං නිමොක්ඛං පමොක්ඛං විවෙකන්ති?

[භගවා:]

ජාතාමි³ බ්වාහං ආට්ටසො සත්තානං නිමොක්ඛං පමොක්ඛං විවෙකන්ති.

[දෙවතා:]

යථා කථමපන තුං මාරිස ජාතාසි සත්තානං නිමොක්ඛං පමොක්ඛං විවෙකන්ති?

[භගවා:]

තජ්ඣවපරිකම්භා සඤ්ඤාචිඤ්ඤාණසම්භියා,
වෙදනානං නිරෝධා උපසමා එවං බ්වාහං ආට්ටසො ජාතාමි,
සත්තානං නිමොක්ඛං පමොක්ඛං විවෙකන්ති.

1. 1. 3.

උපනිසන්ති⁴සුතනං.

3. සාවජ්ඣයං—

අපි⁵ බො සා දෙවනා භගවතො සන්තීමෙ ඉමං ගාථං අහාසි:

උපනිසති ජිවිතමප්පමාසු ජරුපනීතස්ස න සන්ති තාණා,
එතං භයං මරණෙ පෙකම්මානො පුඤ්ඤති කසිරාථ සුඛාවහානීති.

[භගවා:]

උපනිසති ජිවිතමප්පමාසු ජරුපනීතස්ස න සන්ති තාණා
එතං භයං මරණෙ පෙකම්මානො ලොකාමිසං පජ්ඣෙ
සන්තිපෙකෙබ්බාති.

1. බුද්ධ සිහිනාද සුතං නාමෙතං.-අට්ඨකථා. 2. සාවජ්ඣනීදානං.-මජ්ඣං. 3. ජාතාම-සි 1, 2.

4. උපනිස- මජ්ඣං. උපනෙය්‍ය - ඝනා, PTS 5. එකමන්තං- සීතා.-මජ්ඣං.

ඒ දෙවි තෙමේ මෙය කී ය. ශාසනයන් වහන්සේ මැනවින් අනුදන් සේක. ඉක්බිති ඒ දෙවි තෙමේ “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මාගේ වචනය අනුදන් සේකැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට එහි ම අනුරුද්ධන් විය.

1. 1. 2.

නිමොක්කය සූත්‍රය

2. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කල්ලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි වූ ජෙනවන නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි මනා වණ්ණ ඇති එක්තරා දෙවියෙක් රූ පෙරසම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවරම බඩුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය:

නිදුකානන් වහන්ස, නුඹ වහන්සේ සත්ත්වයන්ගේ නිමොක්කය ද, පමොක්කය ද, විවෙකය ද දන්නා සේක් ද?

[භගවත්හු:]

ඇවැත්නි, මම සත්ත්වයන්ගේ නිමොක්කය (=මාගීය) ද පමොක්කය (=ඵලය) ද විවෙකය (=නිවණ) ද දනිමි.

[දෙවි:]

නිදුකානන් වහන්ස, නුඹ වහන්සේ කෙසේ නම් සත්ත්වයන්ගේ නිමොක්කය ද, පමොක්කය ද, විවෙකය ද දන්නා සේක් ද?

[භගවත්හු:]

ඇවැත්නි, තෘෂණාව මූල් කොට ඇති කම්භවය ඝෂය කිරීමෙන් ද, සංඥ විඥනයන් ගෙවාලීමෙන් ද, වෙදනාවන්ගේ නිරෝධයෙන් හා සත් හිදීමෙන් ද මම මෙසේ සත්ත්වයන්ගේ නිමොක්කය ද, පමොක්කය ද, විවෙකය ද දනිමි.

1. 1. 3.

උපනියනි සූත්‍රය

3. සැවැත්නුවර—

ඉක්බිති ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

ජීවිතය මරණය කර පමුණුවනු ලැබේ. ආයුෂ සචල්‍ය ය. ජරාව විසින් මරණය කර පමුණුවන ලද්දහුට පිහිට වීමට රක්‍ෂාසථාන නැත. මේ (ත්‍රිවිධ) භය මරණයෙහි ලා දක්නේ සුව එළවත්තා වූ පින් කරන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

ජීවිතය මරණය කර පමුණුවනු ලැබේ. ආයුෂ සචල්‍ය ය. ජරාව විසින් මරණය කර පමුණුවන ලද්දහුට (පිහිට වීමට) රක්‍ෂාසථාන නැත. මේ (ත්‍රිවිධ) භය මරණයෙහි ලා දක්නා නිවණ පතන පුභුල්තෙමේ ලොකාමිෂ්‍ය දුරු කරන්නෙයි.

1. 1. 4.

අවෙවනනිසුතං.

4. සාවකපීයං—¹

එකමනං සීතා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:

අවෙවනන් කාලා තරයන් රතනියො වයොගුණා අනුප්පබ්බං ජහන්ති.
එතං භයං මරණෙ පෙකඛමානො පුඤ්ඤාති කසිරුථ සුඛාවහානීති.

[භගවා:]

අවෙවනන් කාලා තරයන් රතනියො වයොගුණා
අනුප්පබ්බං ජහන්ති,
එතං භයං මරණෙ පෙකඛමානො ලොකාමිසං පජ්ඣෙ
සන්තිපෙකෙකාති.

1. 1. 5.

කතිජ්ඣද්වසුතං.

5. සාවකපීයං—

එකමනං සීතා බො සා දෙවතා භගවතං ගාථාය අජ්ඣිභාසි:³
කති ජ්ඣෙදෙ කති ජ්ඣෙ කති චුතාරි භාවයෙ,
කති සඛිගාතිගො 'භික්ඛු ඔසතිණෙණා'ති වුච්චති.

[භගවා:]

පඤ්ච ජ්ඣෙදෙ පඤ්ච ජ්ඣෙ පඤ්ච චුතාරි භාවයෙ,
පඤ්ච සඛිගාතිගො 'භික්ඛු ඔසතිණෙණා'ති වුච්චති.

1. 1. 6.

ජාගරසුතං.

6. සාවකපීයං—

එකමනං සීතා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:

කති ජාගරතං සුතං කති සුතෙතසු ජාගරා,
කතිති රජමාදෙති කතිති පරිසුජ්ඣති.

[භගවා:]

පඤ්ච ජාගරතං සුතං පඤ්ච සුතෙතසු ජාගරා,
පඤ්චති රජමාදෙති පඤ්චති පරිසුජ්ඣති.

1. ඉදං න දිසංසෙත - සං. 2. කතිජ්ඣද් - සං. 3. භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි - මජ්ඣං.

1. 1. 4.

අවෙචනා සූත්‍රය

4. සැවැත්නුවර--

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

(පෙරවරා ආදී) කාලයෝ ඉක්ම යෙහි. රාත්‍රීහු පුද්ගලයා මරණය කරා පමුණුවහි. වයොරාශිහු අනුක්‍රමයෙන් පුරාණයා හැර යත්. මේ (ත්‍රිවිධ) භය මරණයෙහි ලා දක්නේ සැප එළවන පින් කරන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

කාලයෝ ඉක්ම යහි. රාත්‍රීහු (පුරාණයා) මරණය කරා පමුණුවහි. වයොරාශිහු අනුක්‍රමයෙන් පුරාණයා හැර යත්. මේ බිය මරණයෙහි ලා දක්නේ, නිවන් පතනුයේ (භවත්‍රය සංඛ්‍යාත) ලොකාමිෂ්‍ය දුරු කරන්නේයි.

1. 1. 5.

කතිජිඤ්ඤා සූත්‍රය

5. සැවැත්නුවර--

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථාවෙකින් සැලකළේ ය:

කෙතෙක් සිඳින්නේ ද? කෙතෙක් දුරු කරන්නේ ද? මත්තෙහි කෙතෙක් වඩන්නේ ද? කෙතෙක් සංඛ්‍යාත (ආලිම්) ඉක්මවූ මහණ තෙමේ 'ඔසතිණ්ණ' ය යි කියනු ලැබේ ද?

[භගවත්හු:]

පසක් සිඳින්නේ ය. පසක් දුරු කරන්නේ ය. ඉන් මිතුයෙහි පසක් වඩන්නේ ය. සංඛ්‍යාත පසක් ඉක්මවූ මහණ තෙමේ 'ඔසතිණ්ණ' ය යි කියනු ලැබේ.

1. 1. 6.

ජාගර සූත්‍රය

6. සැවැත්නුවර--

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

(කිදෙතකුන්) නිදි වරද්දි කිදෙතෙක් නිදි ගත්තාහු වෙත් ද? (කිදෙතකුන්) නිදි වරද්දි කිදෙතෙක් නිදි වරන්නෝ වෙත් ද? කෙතෙකින් (කෙලෙස්) රජස් ගණි ද? කෙතෙකින් පිරිසිදු වේ ද?

[භගවත්හු:]

පස් දෙනකුන් නිදි වරද්දි පස්දෙනෙක් නිදි ගත්තාහු වෙත්. පස්දෙනකුන් නිදි වරද්දි පස්දෙනෙක් නිදි වරන්නෝ වෙත්. පසෙකින් කෙලෙස් රජස් ගණි පසෙකින් පිරිසිදු වේ යි.

1. 1. 7.

අප්පට්ඨිදිහසුතං.

7. ආවහේයං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං
අභාසී:

යෙසං ධම්මා අප්පට්ඨිදිතා පරවාදෙසු නීයරෙ,
සුත්තා තෙ තප්පබුද්ධිනති කාලො තෙසං පබුද්ධිතුනති

[භගවා:]

යෙසං ධම්මා සුප්පට්ඨිදිතා¹ පරවාදෙසු න නීයරෙ,
සමුද්ධා සමමදඤ්ඤා² වරන්ති විසමෙ සමන්ති

1. 1. 8.

සුසමුච්චාසුතං.

8. ආවහේයං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං
අභාසී:

යෙසං ධම්මා සුසමුච්චා පරවාදෙසු නීයරෙ,
සුත්තා තෙ තප්පබුද්ධිනති කාලො තෙසං පබුද්ධිතුනති

[භගවා:]

යෙසං ධම්මා අසමුච්චා පරවාදෙසු න නීයරෙ,
සමුද්ධා සමමදඤ්ඤා² වරන්ති විසමෙ සමං.

1. 1. 9.

නමානකාමසුතං.

9. ආවහේයං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

න මානකාමස්ස දමො ඉධත්ති න මොනමත්ති අසමාහිතස්ස,
එකො අරඤ්ඤෙ විහරං පමනෙතො න මච්චුබ්බෙයස්ස

තරෙය් පාරන්ති.

[භගවා:]

මානං පභාය සුසමාහිතනෙතො සුචෙතස්ස සබ්බධි විප්පමුනෙතො,
එකො අරඤ්ඤෙ විහරං අප්පමනෙතො ස මච්චුබ්බෙයස්ස

තරෙය් පාරන්ති.

1. 1. 7.

අපසම්පිදිත සූත්‍රය

7. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යම් කෙනකුත් විසින් (වතුසාසනය) ධර්මයේ අවබෝධ නොකරණ ලද්දකු ද? (ඔහු) පරවාදයන්හි පමුණුවනු ලබන් ද? නිදිගන්තූ වූ ඔහු නුපුබුද්ධ. ඔවුන්ට පිබිදීමට මේ කාලය යි.

[භගවත්හු:]

යම් කෙනකුත් විසින් (වතුසාසනය) ධර්මයේ අවබෝධ කරණ ලද්දකු ද? (ඔහු) පරවාදයන්හි නො පමුණුවනු ලබන්. (සඵලොද්ධාදි) බුදුවරයෝ මනා කොට දැන විෂම ලෝකයෙහි සම ව හැසිරෙත්.

1. 1. 8.

සුසම්මුට්ඨ සූත්‍රය

8. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යම් කෙනකුත්ගේ (වතුසාසනය) ධර්මයේ වෙසෙසින් නැසුනාහු ද, (ඔහු) පරවාදයන්හි පමුණුවනු ලැබෙත්. ඔහු නිදි ගන්තූ නො පුබුද්ධ. ඔවුන්ට පිබිදීමට මේ කාලය යි.

[භගවත්හු:]

යම් කෙනකුත්ගේ (වතුසාසනය) ධර්මයේ නො නැසුනාහු ද, (ඔහු) පරවාදයන්හි නොපමුණුවනු ලැබෙත්. (සඵලොද්ධාදි) බුදුවරු මැනවින් දැන විෂම ලෝකයෙහි සම ව හැසිරෙත් යි.

1. 1. 9.

නමානකාම සූත්‍රය.

1. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

මෙහි මානස කැමැත්තනුට දමයෙක් (=හිතෙහි සන්තූන් පැවැත්මෙක්) නැත. සමාධියක් නැත්තනුට මෞනයෙක් (=සිවුමග නුවණෙක්) නැත. වනයෙහි හුදෙකලා ව ප්‍රමත්ත ව වෙසෙන්නේ සසර පරතෙරට හෙවත් නිවණට නො පැමිණෙන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

මානස දුර ලා මැනවින් එකඟ වූ සිත් ඇති සියලු උපධීන්ගෙන් මිදුනු අප්‍රමත්ත ව හුදෙකලා ව වෙනෙහි වෙසෙන හෙතෙමේ සසර පරතෙරට පැමිණෙන්නේ යි.

1. 1. 10.

අරඤ්ඤසුභතං

10. ඝාමස්ථියං—

එකමනනං සීතා බො සා දෙවනා භගවනනං ගාථාය අරඤ්ඤාසී:

අරඤ්ඤා විහරන්තානං සන්තානං බ්‍රහ්මචාරිනං,
එකභතනං භුඤ්ජමානානං කෙන වණේණා පසිදතිති,

[භගවා:]

අතීතං නානුසොවනති තපප්පනන්තාගතං¹,
පච්චුප්පනෙන තසාපෙනති තෙන වණේණා පසිදති,
අනාගතපප්පයා අතීතස්සානුසොවනා,
එතෙන බාලා සුසංඝනති නලොව හරිතො ලුතොති,

නලවගෙහා පඨමො.

නමුදදනං;

ඔසං නිමොක්ඛං උපනීයති අවෙවනති කතිජ්ඣි ව,²
ජාගරං අප්පට්ඨිදිතා සුසංවුට්ඨානමානකාමො³
අරඤ්ඤා දසමො⁴ චුතො වගො තෙන පට්ඨවති.

2. නන්දනවගෙහා

1. 2. 1.

නන්දනසුභතං

11. එවමෙව සුභං එකං සමයං භගවා ඝාමස්ථියං විහරති ජෙනවනෙ
අනාථසිංහකස්ස ආරාමෙ. නමු බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛි-
වොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසෙස්සාසුං. භගවා එතදවොච:

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ අඤ්ඤතරා නාවතිංසකාසීකා දෙවනා නන්දනවනෙ⁵
අච්ඡරාසංඝපට්ටුතා දිබ්බෙති පඤ්චති කාමගුණෙති සමපට්ඨා සමබ්බිභූතා
පට්ඨාරයමානා⁶ තායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසී:

න තෙ සුඛං පජානන්ති යෙ න පස්සන්ති නන්දනං,
ආවාසං තරදෙවනං නිදසානං යසස්සිතන්ති.

එවං චුතො භික්ඛවෙ අඤ්ඤතරා දෙවනා නං දෙවනං ගාථාය
පච්චභාසී:

න ඔං බාලෙ විජානාසී⁷ යථා අරහතං වවො,
අතිව්වා සබ්බෙ සංඛාරා⁸ උප්පාදවයධම්මිනො,
උප්පජ්ජිමා නිරුජ්ඣන්ති තෙසං චූපසමො සුබොති.

1. නපප්පනමනාගතං. - සසා. අනපප්පනනනාගතං - සි. 2. කති ජ්ඣුථං-කජ්ඣි
3. සුසංවුට්ඨානමානකාමිනා-කජ්ඣි 4. දසමො අරඤ්ඤා - සි.මු. 1. 5. නන්දනෙ
වනෙ - මජ්ඣ. 6. පට්ඨාරයමානා - සසා - P.T.S. 7. පජානාසී - කජ්ඣි
8. සබ්බසංඛාරා - මජ්ඣ. - P.T.S.

1. 1. 10.

අරඤ්ඤ සූත්‍රය.

10. ඤානානුචර--

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් නෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථාවෙකින් සාල කෙළේය:

වෙනෙහි වසන එක්වේලේ අහර වලදන ශාන්තමුගමවාරීන්ගේ වණිය කවරහෙයෙකින් පහදී ද?

[හඟවත්හු:]

ඉකුත් දෑ ගැණ ශොක නො කෙරෙහි. නො ලත් දෙය නො පනති. පවත්නා දෙයින් යැපෙත්. එයින් ශරීරවණිය පහදී.

නො ලත් දෙය පැනීමෙන් හා ඉකුත් දෑ ගැණ ශොක කිරීමෙන් දැයි යන මෙයින් බාලයෝ සිදින ලද නිලිගත් බටදබක් සෙයින් වියලෙත්යි.

නළ වගීය පළමු වැනියි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

ඔසතරණ, නිමොක්ඛ, උපනියති, අවෙචනති, කතිජ්ඣ, ජාගර, අප්පටි- දිවත, සුසම්මුට්ඨ, නමානකාම, දස වැනි වූ අරඤ්ඤ සූත්‍රය යි එයින් පළමු වන වගීය කියනු ලැබේ.

2. නන්දන වගීය

1. 2. 1.

නන්දන සූත්‍රය

11. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඤානානුචර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු 'පින්වතුන් වහන්සැ' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක.

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. නව්නිසා වැසි එක්තරා දෙවියෙක් දිවසරත් විසින් පිරිවරණ ලද්දේ දිව්‍යපඤ්චකාම සමපතනයෙන් සමනවිග වූයේ ඉඳුරන් පිණවත්තේ ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යම් කෙනෙක් පිරිවර ඇති නව්නිසා වැසි දෙවියන්ගේ වාසස්ථාන වූ නදනුයන නො දකිද්දී ඔහු සාපය නො දනිත්.

මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි එක්තරා දෙවියෙක් ඒ දෙවියාට ගාථාවෙකින් පිළිතුරු දුන්නේ ය:

බාලය, නෝ "සියලු සංසකාරයෝ අනිත්‍යයහ. ඉපදීම හා නැසීම ස්වභාව කොට ඇත්තාහ. ඉපිද නිරුද්ධ වෙත්. ඔවුන්ගේ සන්තිදීම සාපය ය" යන රහතුන්ගේ වදන ලෙස නො දන්නියි.

1. 2. 2.

නඤ්ඤි¹සුත්තං.

12. ඝාමජනීයං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවනා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

නඤ්ඤි පුතොති පුත්තිමා ගොමිකො² ගොති තථෙව නඤ්ඤි,
උපධි හි තරස්ස නඤ්ඤා ත හි සො නඤ්ඤි යො නිරුපධිති³

[භගවා:]

සොවති පුතොති පුත්තිමා ගොමිකො ගොති තථෙව සොවති,
උපධි හි තරස්ස සොවනා ත හි සො සොවති යො නිරුපධිති.

1. 2. 3.

නඤ්ඤිපුත්තසුත්තං

13. ඝාමජනීයං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවනා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

නඤ්ඤි පුත්තසමං පෙමං නඤ්ඤි ගොසමිතං ධනං,
නඤ්ඤි සුරියසමා⁴ අභා සමුද්දායරමා සරුති.

[භගවා:]

නඤ්ඤි අත්තසමං පෙමං නඤ්ඤි ධඤ්ඤසමං ධනං,
නඤ්ඤි පඤ්ඤසමා අභා වුට්ඨි වෙ පරමා සරුති.

1. 2. 4.

බතනියසුත්තං

14. ඝාමජනීයං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවනා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

බතනියො දිපදං⁵ සෙට්ඨො බලිවද්දො⁶ චතුප්පදං,
කොමාරී⁷ සෙට්ඨො භරියානං යො ච පුත්තානං⁸ පුබ්බජොති.

[භගවා:]

සමුද්දො දිපදං⁵ සෙට්ඨො ආජානියො චතුප්පදං,
සුසංසුසා සෙට්ඨො භරියානං යො ච පුත්තානමස්සවොති.

1. නඤ්ඤි-සා. 2. ගොමා-මජ්ඣ. 3. නිරුපධිති.-PTS. 4. සුරියසමා-මජ්ඣ.
5. දිව්පදා-කජ්ඣ. 6. බලිබද්දා-මජ්ඣ. බලිබද්දො-සා. 7. කුමාරී-PTS
8. පුත්තානං-PTS. සී. 1. 2.

1. 2. 2.

නඤ්ඤි සූත්‍රය.

12. සැවැත්තුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීප-
යෙහි මේ ගය කී ය:

පුතුන් ඇත්තේ පුතුන්ගෙන් සතුටු වෙයි. එසේ ම ගවහිමියා
ගවයන්ගෙන් සතුටු වෙයි. මේ කාමොපබිභූ ම මිනිසාගේ නඤ්ඤායෝ යි.
යමෙක් උපබ්බි නැත්තේ ද හෙතෙමේ නො ම සතුටු වෙයි.

[භගවත්හු:]

පුතුන් ඇත්තේ පුතුන්ගෙන් යොක කෙරෙයි. එසේ ම ගවහිමියා
ගවයන්ගෙන් යොක කෙරෙයි. මේ කාමොපබිභූ ම මිනිසාගේ යොව-
නයෝ යි. යමෙක් උපබ්බි නැත්තේ ද හෙතෙමේ නො ම යොක කෙරේ යි.

1. 2. 3.

නඤ්ඤිප්‍රත්‍යක්ෂ සූත්‍රය

13. සැවැත්තුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ
ගය කී ය:

පුත්‍රප්‍රේමය හා සම ප්‍රේමයෙක් නැත. ගොඨනය හා සම ධනයෙක්
නැත. භිරු හා සම, එළියෙක් නැත. විල්ලු මුහුදු පරම කොට ඇත්තාහ.
(මුහුදු හා සම විලෙක් නැතැයි යු සේ යි.)

[භගවත්හු:]

ආත්මප්‍රේමය හා සම ප්‍රේමයෙක් නැත. ධාන්‍ය හා සම ධනයෙක් නැත.
ප්‍රඥාව හා සම ආලෝකයෙක් නැත. එකානන්‍යයෙන් වැස්ස පරම
විලිසි.

1. 2. 4.

වග්ගිය සූත්‍රය

14. සැවැත්තුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ
ගය කී ය:

දෙපා ඇත්තවුන් අතුරෙන් ඤාත්‍රියයා ශ්‍රේෂ්ඨ ය. සිටුපාවුන් අතුරෙන්
ගවයා ශ්‍රේෂ්ඨ ය. භාය්‍යාවන් අතුරෙන් බාලකාලයෙහි පාවා ගන්නා ලද්දේ
ශ්‍රේෂ්ඨ ය. පුතුන් අතුරෙන් වැඩිමහල්ලා ශ්‍රේෂ්ඨ ය.

[භගවත්හු:]

දෙපා ඇත්තවුන් අතුරෙන් බුදුරජානන් වහන්සේ ශ්‍රේෂ්ඨයහ.
සිටුපාවුන් අතුරෙන් ආජාතිය අශ්වයා ශ්‍රේෂ්ඨ ය. භාය්‍යාවන් අතුරෙන්
හිමියා පිණවන්තී ශ්‍රේෂ්ඨ ය. පුතුන් අතුරෙන් කිකරා වූයේ ශ්‍රේෂ්ඨ යි.

1. 2. 5.

සනමාන¹සුතනං.

15. සාවජ්ඣයං—

[දෙවතා:]

ධීතෙ මජ්ඣන්තිකෙ කාලෙ සනතිසීවෙසු² පකඤ්ඤා,
සතතෙව³ බ්‍රහ්මාරඤ්ඤා⁴ තං භයං පටිභාති මනාති.

[භගවා:]

ධීතෙ මජ්ඣන්තිකෙ කාලෙ සනතිසීවෙසු² පකඤ්ඤා,
සතතෙව බ්‍රහ්මාරඤ්ඤා⁴ සා රතී⁵ පටිභාති මනාති.

1. 2. 6.

නිද්දානදේසනං.

16. සාවජ්ඣයං—

[දෙවතා:]

නිද්දා නද්දි⁶ විජමතිකා⁷ අරතී භතතසමමදො,
එතෙන තපසකාසති අරියමග්ගො ඉධ පාණීතනනි.

[භගවා:]

නිද්දා නද්දිං විජමතිකං⁸ අරතීං භතතසමමදං
විරියෙන⁹ තං පණාමෙතො අරියමග්ගො විසුජ්ඣතිති.

1. 2. 7.

දුක්ඛකරසුතනං.

17. සාවජ්ඣයං—

[දෙවතා:]

දුක්ඛකරං දුතතිතිකඛඤ්ඤා අබ්‍යතෙනන ති¹⁰ සාමඤ්ඤා,
බහු ති තප්ථ සමබ්බා යත්ථ බාලො විසිද්ධතිති.

[භගවා:]

කතිභං චරෙය්‍ය සාමඤ්ඤා විතතං වෙ න නිවාරයෙ,¹¹
පදෙ පදෙ විසිද්දෙය්‍ය සංකප්පානං වසානුගො.

කුමමොව අභිගාති සකෙ කපාලෙ සමොදහං භික්ඛු මනොවිතකෙක,
අතිසංගිතො අඤ්ඤාමහෙඨයානො පරිනිබ්බුතො න උපවදෙය්‍ය¹²
කඤ්චිති.

1. සනමාන-සී. මු. 2. සසා PTS. 2. සනතිසීවෙනසු-සී.මු. 2. 3. පලාතෙව-සසා. 4. මහාරඤ්ඤා - සසා PTS. සී.මු. 2. 5. සාරති-මජ්ඣං 6. නද්දි-මජ්ඣං, සසා, PTS. 7. විජමතිකා-මජ්ඣං, විජමතිකා-සසා 8. විජමතිකා-මජ්ඣං, විජමතිකා-සසා 9. විරියෙන, -මජ්ඣං. 10. ච - මජ්ඣං PTS. 11. නිවාරෙය්‍ය-සසා. PTS. 12. නුපවදෙය්‍ය-මජ්ඣං, සසා.

1. 2. 5.

සනමාන සූත්‍රය

15. සංවෘත්තචර-

[දෙවි:]

සිරි මද්දහනෙහි පක්‍ෂීන් ඉසුණු ලත කල්හි වනය (මහත් සේ) හඬ නගන්නාක් මෙනි. එය මට බියක් ව වැටහේ.

[හඟවන්නු:]

සිරි මද්දහනෙහි පක්‍ෂීන් ඉසුණු ලත කල්හි මහවනය (මහත් සේ) හඬ නගන්නාක් මෙනි. එය මට සිත් පිණවන්නක් ව වැටහේ සි.

1. 2. 6.

නිඤ්ඤාදි සූත්‍රය

16. සංවෘත්තචර-

[දෙවි:]

නින්ද, තෙමරිය, ඇඟ මැලි කැඩීම, කුසල් දහමිනි නොඇල්ම, බත්මනය යන මෙයින් මෙලොව සත්ත්වයන්ට ආයතීමාගීය ප්‍රකට නො වේ.

[හඟවන්නු:]

නින්ද, තෙමරිය, ඇඟ මැලි කැඩීම, කුසල් දහමිනි නො ඇල්ම, බත්මනය යන මොවුන් වීයතීයෙන් දුරුකොට (සිටියහුට) ආයතීමාගීය පිරිසිදු වේ.

1. 2. 7.

දුක්ඛකර සූත්‍රය

17. සංවෘත්තචර-

[දෙවි:]

බාලයා විසින් මහණදම නොකට හැක්කේ ද, නොඉවසිය හැක්කේ ද වේ. යම් මහණදමෙක්හි බාලයා පසුබසී ද, එහි ඔහුට සම්බාධයෝ බොහෝ වෙති.

[හඟවන්නු:]

ඉදින් සිත (වරදින්) නොවළකන්නේ නම් කී දවසක් මහණකම කරන්නේ ද? පාපවිතකීයන්ට වසග වූයේ පියවරක් නොහොත් අරමුණක් පාසා පසු බසින්නේ ය.

ඉදිබුවා අවයව සිය කබලෙහි බහන්නාක් මෙන් මහණ තෙමේ මනෝවිතකීයන් (භාවනාලබ්ධි නමැති කපල්ලෙහි) බහන්නේ නිශ්ශ්‍රය රහිත වූයේ අනුන් නොවෙහෙසන්නේ (කෙලෙස් පිරිනිවුමෙන්) පිරිණිවියේ කිසිවකුට උපවාද නො කරන්නේයි.

1. 2. 8.

නිජිසුතං

18. සාවඤ්ඤං—

[දෙවතා:]

තිරිනිසෙධො පුරිසො කොචි ලොකස්මිං විජ්ජති,
යො නිජදං අප්පබොධති අසොංසද්දො කසාමිවාති.

[භගවා:]

තිරිනිසෙධො තනුසා යෙ වරන්ති සද්ද සතා,
අනතං දුක්ඛස්ස පඤ්ඤාය වරන්ති විසමෙ සමන්ති.

1. 2. 9.

කුටිකාසුතං

19. සාවඤ්ඤං—

[දෙවතා:]

කච්චි තෙ කුටිකා තඤ්චි කච්චි තඤ්චි කුලාවකා,
කච්චි සන්තාතකා තඤ්චි කච්චි මුතෙතාසි බ්බුතාති.

[භගවා:]

තග්ග මෙ කුටිකා තඤ්චි තග්ග තඤ්චි කුලාවකා,
තග්ග සන්තාතකා තඤ්චි තග්ග මුතෙතාසි බ්බුතාති.

[දෙවතා:]

කින්නාහං කුටිකං මුමි කින්නෙ මුමි කුලාවකං,
කින්නෙ සන්තාතකං මුමි කින්නාහං මුමි බ්බුතන්ති.

[භගවා:]

මාතරං කුටිකං මුමි භරියං මුමි කුලාවකං,
පුතෙන සන්තාතකෙ මුමි තණ්හං මෙ මුමි බ්බුතන්ති.

[දෙවතා:]

සාහු තෙ කුටිකා තඤ්චි සාහු තඤ්චි කුලාවකා,
සාහු සන්තාතකා තඤ්චි සාහු මුතෙතාසි බ්බුතාති.

1 2 8.

හිමි සූත්‍රය

18. සැවැත්නුවර—

[දෙවි:]

ආජාතිය අශ්වයා කසය වළකන්නාක් මෙන් යමෙක් නිකු වළකා ද, ලජ්ජාවෙන් පව් වළකන (එබඳු) කිසියම් පුරුෂයෙක් ලොව ඇත් ද?

[භගවත්:]

ලජ්ජාවෙන් පව් වැළැක්වූ යම් කෙනෙක් හාමසල්හි සිටි ඇති ව හැසිරෙද්ද, දුකෙහි කෙළවරට පැමිණ විෂමලෝකයෙහි සම් ව හැසිරෙද්ද, ඔහු ස්වරූප දෙනෙහි.

1. 2. 9.

කුමිකා සූත්‍රය

19. සැවැත්නුවර—

[දෙවි:]

කිම මුඛ වහන්සේට කුටියෙක් තැද්ද? කිම (මුඛ වහන්සේට) කැදලී තැද්ද? (කිම මුඛ වහන්සේට) කුලප්‍රවේණීහු තැද්ද? කිම බකිතයෙන් මිදුනෙහි ද?

[භගවත්:]

එකත්තෙන් මට කුටියෙක් නැත. එකත්තෙන් මට කැදලී නැත. එකත්තෙන් කුලප්‍රවේණීහු නැත. එකත්තෙන් මම බකිතයෙන් මිදුනෙමි.

[දෙවි:]

මම කුමක් මුඛ වහන්සේට කුටිය කොට කියමි ද? කුමක් මුඛ වහන්සේට කැදල්ල කොට කියමි ද? කුමක් මුඛ වහන්සේට කුලප්‍රවේණීය කොට කියමි ද? මම කුමක් මුඛ වහන්සේට බකිතය කොට කියමි ද?

[භගවත්:]

මම මට කුටිය කොට කියති. බිරිඳ කැදල්ල කොට කියති. පුත්‍රයන් කුලප්‍රවේණී කොට කියති. තෘෂ්ණාව බකිත කොට කියති.

[දෙවි:]

මැනවි, මුඛ වහන්සේට කුටියෙක් නැත. මැනවි, කැදලී නැත. මැනවි, කුලප්‍රවේණීහු නැත. මැනවි, බකිතයෙන් මිදුනෙහි යි.

1. 2. 10.

සමිද්ධිසුතනං.

20. එවමෙම සුතං එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති තපොදුරුමෙ.

අපි බො අයසමා සමිද්ධි රතනියා පච්චුසසමයං පච්චුට්ඨාය යෙන තපොදු තෙනුපසඛිකම් ගතතාති පරිසිඤ්චිතුං. තපොදෙ ගතතාති පරිසිඤ්චිතා පච්චුතතරිතා එකච්චරො අට්ඨාසි ගතතාති පුබ්බාපයමානො¹.

අපි බො අඤ්ඤතරු දෙවනා අභිකක්කනාය රතනියා අභිකක්කන-වණණා කෙවලකපපං තපොදං ඔභාසෙතා යෙනායසමා සමිද්ධි තෙනුපසඛිකම් උපසඛිකම්තා වෙභාසං සීතා අයසමනනං සමිද්ධිං ගාථාය² අජ්ඣාමාසි:

අභුතා භික්ඛසි භික්ඛු ත භි භුතාත භික්ඛසි,
භුතාත භික්ඛු භික්ඛසසු මා තං කාලො උපච්චගාති

[සමිද්ධි:]

‘කාලං වො’හං ත ජාතාමි ඡනොතා කාලො ත දිස්සති,
තස්මා අභුතා භික්ඛාමි මා මං කාලො උපච්චගාති.

අපි බො සා දෙවනා පඨවියං³ පතිට්ඨතිතා අයසමනනං සමිද්ධිං එතදවොච:

දහරෙ තිං භික්ඛු පබ්බජ්ඣො සුසුකාලකෙසො භද්දෙත⁴ යොබ්බතෙන සමනනාගතො පඨමෙන වයසා අනිකිත්තිනා⁵ කාමෙසු. භුඤ්ජ භික්ඛු මානුසකෙ කාමෙ. මා සන්දිට්ඨිකං තිතා කාලිකං අනුබාවිති.

[සමිද්ධි:]

ත බවාහං ආවුසො සන්දිට්ඨිකං තිතා කාලිකං අනුබාවාමි. කාලි-කඤ්ච බවාහං ආවුසො තිතා සන්දිට්ඨිකං අනුබාවාමි. කාලිකාති ආවුසො කාමා වුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා ආදීතවො එත්ථ භියො⁶. සන්දි-ට්ඨිකො අයං ධම්මො අකාලිකො එතිපසසිකො ඔපනයිකො⁷ පච්චතනං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤතිති.

[දෙවනා:]

කථඤ්ච භික්ඛු කාලිකා කාමා වුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා ආදීතවො එත්ථ භියො. කථං සන්දිට්ඨිකො අයං ධම්මො අකාලිකො එති-පසසිකො ඔපනයිකො පච්චතනං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤතිති.

[සමිද්ධි:]

අහං බො ආවුසො නවො අවිරපබ්බජ්ඣො අධුතාගතො ඉමං ධම්ම විනයං. ත බවාහං⁸ සකෙකාමි විත්ථාරෙන ආවිකම්භුං. අයං සො භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො රාජගහෙ විහරති තපොදුරුමෙ. තං භගවතනං උපසඛිකම්තා එතමත්ථං පුච්චෙත්ඨාසාසි⁹. යථා තෙ භගවා ව්‍යාකරෙති,¹⁰ තථා තං ධාරෙත්ඨාසාසි”ති.

1. සුක්ඛාපයමානො - ස්වා. PTS. 2. ඤා ඉමය ගාථාය - සී 2. 3. පථවියං - මජ්ඣ. PTS. 4. භද්දෙන - සී 1. 5. අනිකිත්තිනාමි - මජ්ඣං - ස්වා. PTS. 6. භියො - PTS 7. ඔපනයිකො - මජ්ඣං 8. නතාහං - මජ්ඣං, ස්වා. 9. පුච්ච - මජ්ඣං, ස්වා. 10. ව්‍යාකරෙති - මජ්ඣං, ස්වා.

1. 2. 10.

සමිඬි සූත්‍රය

20. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර නිෂොද්‍රාමයෙහි වැඩ වසන සේක.

එකල්හි ආයුෂමත් සමිඬි තෙරණුවෝ රු අලුයම නැගිට ගාත්‍රයන් දෙකා පිණිස නපොදා නදිය වෙත එළඹියහ. නිෂොද්‍රාමයෙහි ගාත්‍රයන්-දෙවා ගොඩ නැගී ඇත නෙත සිලවමින් එක් සිවුරක් ඇති ව සිටියහ.

එකල්හි මනා පැහැ ඇති එක්තරා දෙවිද්‍රවක් රාත්‍රිය ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු නපොදුව බහුලුවා ආයුෂමත් සමිඬි තෙරණුවන් වෙත එළඹියා ය. එළඹ අහස්හි සිටියා ආයුෂමත් සමිඬි තෙරණුවන්ට ගාථායෙන් කීවා ය:

මහණ, නො වළඳ සිහනි. වළඳ නො ම සිහනි. මහණ, වළඳ සිහව. කාලය නා නහමක් ඉක්ම යේවා.

[සමිඬි:]

මම කාලය නො දනිමි. කාලය වැසුනේ නො පෙනෙයි. එහෙයින් 'කාලය මා නහමක් ඉක්ම යේවා'යි නො වළඳ සිහමි.

ඉක්බිති ඒ දෙවිද්‍රව පොළොවෙහි පිහිටා ආයුෂමත් සමිඬි තෙරුන්ට මෙය කීවා ය:

මහණ, තෝ තරුණ පැවිද්දෙහි මනා කලුකෙහෙ ඇතියෙහි, සොදුරු යොවුනෙන් හා පළමු වයසින් යුක්තයෙහි, කාමක්‍රියා නො කළ හුදුයෙහි, මහණ, මානුෂික කාමයන් අනුභව කරණු ලැබුව. මෙලොව පස්කම් සැප හැර පියා පරලොව (කලෙකින් ලැබෙන) සැප තහමක් ලුහුබඳුව.

[සමිඬි:]

ඇවැත්නි, මම මෙලොව සැප හැර පියා කලෙකින් ලැබෙන සැප නො ම ලුහුබඳිමි. ඇවැත්නි, මම කලෙකින් ලැබෙන සැප හැර පියා මෙලොව සැප ලුහුබඳිමි. ඇවැත්නි, කාමයෝ කාලිකයහ. බොහෝ දුක් ඇත්තෝ ය. බොහෝ වෙහෙස ගෙණ දෙන්නෝ ය. මෙහි දෙෂයෝ බොහෝහ. මේ ධර්මය තමා විසින් දැක්ක යුත්තෝ ය. කල් නො යවා විපාක දෙන්නෝ ය. එව, බලවසි' කීමට හුදුසු ය. තම සිත්හි එළවා තැබීමට හුදුසු ය. නුවණැත්තන් විසින් තම තමා කෙරෙහි ලා දත යුත්තෝ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලදහ.

[දෙවිද්‍ර:]

මහණ, කෙසේ නම් 'කාමයෝ කාලිකයහ. බොහෝ දුක් ඇත්තෝ ය. දැඩි ආයාසය ඇත්තෝ ය. මෙහි දෙෂයෝ බොහෝ ය.' (කියාත්) 'කෙසේ නම්' මේ ධර්මය සන්ද්‍රවික ය. අකාලික ය. එහිපස්සික ය. ඔපනයික ය. නුවණැත්තන් විසින් තමතමන් කෙරෙහි ලා දතයුතු ය. (කියාත්) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙශනා කරණ ලද්දහු ද?.

[සමිඬි:]

ඇවැත්නි, මම තවකයෙමි. පැවිදි වූ නොබෝ කල් ඇත්තෙමි. මෙසේනට අලුත පැමිණියෙමි. මම විස්තර වශයෙන් කියන්නට නො පොහොසත්මි. අතීන් වූ සම්මා සම්බුදු වූ මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර නිෂොද්‍රාමයෙහි වැඩවසන සේක. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ මේ අරුත විවාරව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පරිද්දෙකින් තිට ප්‍රකාශ කරණ සේක් ද? එපරිද්දෙන් එය දරවයි.

[දෙවතා:]

න බො භික්ඛු සුකරො සො භගවා අමෙහති උපසංඝමිත්තුං. අඤ්ඤාති මහෙසකඛාති දෙවතාති පරිවුතො. සචෙ බො තිං භික්ඛු නං භගවන්තං උපසංඝමිත්තා එතමන් පුච්ඡෙය්‍යායි. ඔයමෙයි ආගච්ඡෙය්‍යාම ධම්මසවණො-යාති.¹

එවමාට්‍රිසොති බො ආයස්මා සමිද්ධි තස්සා දෙවතාය පටිස්සුත්වා² යෙන භගවා තෙනුපසංඝමි. උපසංඝමිත්තා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තාං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනොතා බො ආයස්මා සමිද්ධි භගවන්තං එතදවොච:

ඉදුභං භනොත රතතියා පච්චුසසමයං³ පච්චුට්ඨාය යෙන තපොදා තෙනුපසංඝමිං ගතතාති පරිසිඤ්චිත්තුං. තපොදෙ ගතතාති පරිසිඤ්චිත්තා පච්චුත්තරිත්තා එකච්චරො අට්ඨාසිං ගතතාති පුබ්බාපයමානො. අථ බො භනොත අඤ්ඤාතරා දෙවතා අභික්ඛන්තාය රතතියා අභික්ඛන්තාවණණො කෙචලකපං තපොදං ඔභාසෙත්වා යෙනාභං තෙනුපසංඝමි. උපසංඝමිත්තා වෙහාසං ධීතා ඉමාය ගාථාය අර්ඤ්ඤායි:

“අභුත්වා භික්ඛසි භික්ඛු න හි භුත්වාන භික්ඛසි,
භුත්වාන භික්ඛු භික්ඛස්සු මා තං කාලො උපච්චගා”ති.

එවං චුතොත අභං භනොත තං දෙවතං ගාථාය පච්චගාසිං.⁴

“කාලං වො‘භං න ජානාමි ඡනොතා කාලො න දිස්සති,
තස්මා අභුත්වා භික්ඛාමි මා මං කාලො උපච්චගා”ති.

අථ බො භනොත සා දෙවතා පඨවියං පතිට්ඨතිත්වා මං එතදවොච: දහරො තිං භික්ඛු පබ්බජිතො සුසු කාලකෙසො භද්‍රෙන යොබ්බතෙන සම්මනාගතො පඨමෙන වයසා, අනිකීර්තිතාචි කාමෙසු. භුඤ්ඤ භික්ඛු මානුසකෙ කාමෙ. මා සන්දිට්ඨිකං හිත්වා කාලිකං අනුධාවිති.

එවං චුතොත භං⁵ භනොත තං දෙවතං එතදවොච: “න බවාහං ආට්‍රිසො සන්දිට්ඨිකං හිත්වා කාලිකං අනුධාවාමි. කාලිකඤ්ච බවාහං ආට්‍රිසො හිත්වා සන්දිට්ඨිකං අනුධාවාමි. ‘කාලිකා හි ආට්‍රිසො කාමා චුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා ආදිතවො එන් භියොයා.’ සන්දිට්ඨිකො අයං ධම්මො අකාලිකො එභිපස්සිකො ඔපනයිකො පච්චන්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති.”

එවං චුතොත භනොත සා දෙවතා මං එතදවොච: කථඤ්ච භික්ඛු කාලිකා කාමා චුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා ආදිතවො එන් භියොයා. කථං සන්දිට්ඨිකො අයං ධම්මො අකාලිකො එභිපස්සිකො ඔපනයිකො පච්චන්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති.

එවං චුතොත’භං භනොත තං දෙවතං එතදවොච: අභං බො ආට්‍රිසො තවො අචිරපබ්බජිතො අබ්බතාගතො ඉමං ධම්මවිතයං. න බවාහං සකෙකාමි විජාරෙන ආචික්ඛිත්තුං. අයං සො භගවා අරහං සම්මාසම්මුද්ධො රාජගහෙ විහරති තපොදුරුමෙ. තා භගවන්තං උපසංඝමිත්තා එතමන් පුච්ඡෙය්‍යායි. යථා තෙ භගවා ව්‍යාකරොති තථා තං ධාරොය්‍යාසීති.

1. ධම්මසවණොයාති. - සඤ. මජ්ඣ. 2. පටිස්සුණිත්වා. - සඤ. 3. පච්චුසසමයං. - සිවු. 1, සි 1. 4. අර්ඤ්ඤායි. - සඤ. සිවු. 1, සි 1, 2 5. චුත්තාහං. - මජ්ඣ. සඤ.

[දෙවිදු:]

මහණ, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එළඹෙන්නට සුකර නො වෙත්. අනෙක් මහෙශ්වරිය දෙවනාවන් විසින් පිරිවරණ ලදහ. මහණ, ඉදින් නුඹ වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ මේ අරුත විවාරත්තනු තම් අපි දු බණ අසන්නට එන්නෙමු.

ඇවැත්නි, එසේ ය යි ආයුෂමත් සම්භිසථවිර තෙමේ ඒ දෙවිදුවට පිළිතුරු දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එක්ත්පසෙක හුන්නේ ය. එක්ත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් සම්භිසථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තමය සාලි කෙළේ ය.

වහන්ස, මෙහි මම රු අප්‍රියම නැතිට ගාත්‍රයන් දෝතට තපොදුව වෙත එළඹියෙමි. තපොදුවෙහි ගාත්‍රයන් දොවා ගෙණ ගොඩ තැනි සිරුරු තෙත සිදුවමින් එක් සිවුරක් ඇති ව සිටියෙමි. වහන්ස, එකල්හි මනා ඡවිවණ් ඇති එක්තරා දෙවිදුවක් රුය ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු තපොදුව බිඳුලුවා මා වෙත එළඹියා ය. එළඹ අහස්හි සිටියා මේ ගාථාවෙන් කිවු ය:

“මහණ, නො වළඳ සිහනි. වළඳ නො ම සිහනි, මහණ වළඳ සිහව. කාලය තා තහමක් ඉක්ම යේවා” යි.

වහන්ස, එසේ කී කල්හි මම ඒ දෙවිදුවට ගාථායෙන් පිළිතුරු දිනිමි.

“මම කාලය නො දනිමි. කාලය වැසුනේ නො පෙනේ. එහෙයින් කාලය මා තහමක් ඉක්ම යේවා යි නො වළඳ සිහනි.” යි.

වහන්ස, එකල්හි ඒ දෙවිදු තොමෝ පොළොවෙහි පිහිටා මට මෙය කිවු ය: “මහණ, නුඹ වහන්සේ තරුණ පාවිදි කෙනෙකි. මනා කළකෙහෙ ඇති කෙනෙකි. සොදුරු යොවුනින් හා පළමු වයසින් සමනාගනයහ. කාමත්‍රිඛා නො කළ කෙනෙකි. මහණ, මානුසිකකාමයන් අනුභව කරව. මෙලොව සැප හැර පියා කලෙකින් ලැබෙන සැප තහමක් ලුහුබිඳුව” යි.

වහන්ස, එසේ කී කල්හි මම ඒ දෙවිදුවට මෙය කියෙමි: “ඇවැත්නි, මම මෙලොව සැප හැර පියා කලෙකින් ලැබෙන සැප නො ම ලුහුබිඳිමි. ඇවැත්නි, මම කලෙකින් ලැබෙන සැප හැර දමා මෙලොව සැප ලුහුබිඳිමි. ඇවැත්නි, ‘කාමයෝ කාලික යහ. බොහෝ දුක් ඇත්තෝ ය. බොහෝ වෙහෙස ගෙණ දෙන්නෝ ය. මෙහි දොෂයෝ බොහෝහ.’ ‘මේ ධර්මය සන්ද්‍රවික ය. අකාලික ය. එහිපසික ය. ඔපතයික ය. නුවණැත්තවුන් විසින් තම තමා කෙරෙහි ලා දන යුතු’ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලදී.”

වහන්ස, එසේ කී කල්හි ඒ දෙවිදු මට මෙය කිවු ය: “මහණ කෙසේ නම් ‘කාමයෝ කාලික යහ. බොහෝ දුක් ඇත්තෝ ය. බොහෝ වෙහෙස ගෙණ දෙන්නෝ ය. මෙහි දොෂයෝ බොහෝහ. (කියාත්), කෙසේ නම් මේ ධර්මය සන්ද්‍රවික ය. අකාලික ය. එහිපසික ය. ඔපතයික ය. නුවණැත්තවුන් විසින් තමතමන් කෙරෙහි ලා දන යුතු ය’ (කියාත්) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද්දහ ද?” යි.

වහන්ස, එසේ කී කල්හි මම ඒ දෙවිදුවට මෙය කියෙමි: “ඇවැත්නි, මම තවකයෙමි. පාවිදි වූ තොබෝ කල් ඇත්තෙමි. මේ සසුනට අලුත පැමිණියෙක්මි. මම විශ්වර වශයෙන් කියන්නට නො හැක්කෙමි. අතීත් වූ සමමාසමුදු වූ මේ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර තපෝදරුමයෙහි වැඩ වසන සේක. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹ විවාරව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පරිද්දෙකින් තට ප්‍රකාශ කරණ සේක් නම් එපරිද්දෙන් එය දරව” යි.

එවං වුතෙන භනෙන සා දෙවතා මං එතදවොච: “න බො භික්ඛු සුකරො සො භගවා අමෙහති උපසංඝිතමිත්තං, අඤ්ඤාති මහෙසකකාති දෙවතාති පරිවුතො. සචෙ බො ත්වං භික්ඛු තං භගවන්තං උපසංඝිතමිත්තං එතමත්ථං පුච්ඡෙත්ඤ්ඤාසි. මග්ගෙපි ආගච්ඡෙත්ඤ්ඤාම ධම්මසවණායා”ති. සචෙ භනෙන තඤ්ඤා දෙවතාය සචචං වචනං, ඉධෙව සා දෙවතා අවිදුරෙති.

එවං වුතෙන සා දෙවතා ආයස්මන්තං සමිද්ධං එතදවොච: පුච්ඡ භික්ඛු, පුච්ඡ භික්ඛු, අයමහං¹ අනුප්පන්නාති.

අථ බො භගවා තං දෙවතං ගාථාය අර්ඤ්ඤාසි:

අකෙඛයෙස සඤ්ඤාදිනො සත්තා අකෙඛයෙසමිං පතිට්ඨිනා,
අකෙඛයෙස අපරිඤ්ඤාය යොගමායනාහි චෙට්ඨතො.

අකෙඛයෙස ව² පරිඤ්ඤාය අකඛාතාරං න මඤ්ඤාති,
තඤ්ඤාති තඤ්ඤා න භොතීති යෙන තං වජ්ජා න තඤ්ඤා අපී,
සචෙ විජ්ජාසි වදෙති යකඛාති.

[දෙවතා:]

න බ්වාහං භනෙන ඉමස්ස භගවතා සංඛින්නෙන භාසිතස්ස විජ්ජාරෙන අත්ථං ආජානාමි. සාධු මෙ භනෙන භගවා තථා භාසතු. යථාහං ඉමස්ස භගවතා සංඛින්නෙන භාසිතස්ස විජ්ජාරෙන අත්ථං ආජානෙය්‍යන්ති.³

[භගවා:]

සමො විසේසී උදව්‍යා⁴ නිකිතො යො මඤ්ඤාති සො විචදෙථ තෙන,
නිත්ථු විධාසු අවිකම්පමානො සමො විසේසීති න තඤ්ඤා භොති,
සචෙ විජ්ජාසි වදෙති යකඛ.

[දෙවතා:]

ඉමස්සපි බ්වාහං භනෙන භගවතා සංඛින්නෙන භාසිතස්ස න විජ්ජාරෙන අත්ථං ආජානාමි. සාධු මෙ භනෙන භගවා තථා භාසතු, යථාහං ඉමස්ස භගවතා සංඛින්නෙන භාසිතස්ස විජ්ජාරෙන අත්ථං ආජා-
නෙය්‍යන්ති.³

[භගවා:]

පහාසි සංඛිං⁵ න විමාන⁶ මජ්ඣගා අච්ඡෙච්ඡ⁷ තණ්හං ඉධ තාම රුපෙ,
තං ඡිත්තගත්ථං අනිසං නිරුපං පරියෙසමානා තාජ්ඣගමුං
දෙවා මනුස්සා ඉධ වා හුරං වා සග්ගෙසු වා සංඛින්නිවෙසනෙසු;
සචෙ විජ්ජාසි වදෙති යකඛාති.

[දෙවතා:]

ඉමස්ස බ්වාහං භනෙන භගවතා සංඛින්නෙන භාසිතස්ස එවං විජ්ජාරෙන අත්ථං ආජානාමි.

යමහං. - මජ්ඣං, සං, PTS 2. අකෙඛයෙසමිං - මජ්ඣං, සං PTS. 3. ආනෙය්‍යන්ති මජ්ඣං, PTS. 4. අථවා - සිමු. 2. 5. කඛාම - සි 1. 6. න ව මාන - මජ්ඣං 2. 7. අච්ඡෙච්ඡ - සං, සිමු. 2.

වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ඒ දෙව්දු මට මෙය කීවුය. “මහණ, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අප විසින් එළඹෙන්නට සුකර නො වෙති. අනෙක් මහෙශ්වරිය දෙවනාවන් විසින් පිරිවරණ ලදහ. මහණ, ඉදින් නුඹ වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹ මේ අරුත විවාරන්නහු නම් අපි ද දහම් ඇසීමට එන්නෙමු” යි. වහන්ස, ඉදින් ඒ දෙව්දුවෙන් වචනය ඇත්ත වේ නම් ඒ දෙව්දු මෙහි ම නුදුරෙහි ය” යි.

එසේ කී කල්හි ඒ දෙව්දු ආයුෂමත් සම්භූතවෙරැන්ට “මහණ, විවාරණු මැනව. මහණ, විවාරණු මැනව. මේ මම පෑමිණියෙමි” යි මෙය කීවු ය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ දෙව්දුවට භාජායෙන් වදාළ සේක:

සත්තඛයෝ පඤ්චස්කන්ධයෙහි සත්තචුක්ඛාදී සංඥා ඇත්තෝ ය. පඤ්චස්කන්ධයෙහි (තෘෂණ දූෂිත්‍රාහ වශයෙන්) පිරිවිශාලු ය. පඤ්චස්කන්ධයන් පිරිසිදු නො දැන මාරයාගේ වසයට යෙත්.

පඤ්චස්කන්ධයන් පිරිසිදු දැන සත්තචුක්ඛාදී වශයෙන් කිසිවකු නො හඟී. යම් හෙයකින් ඔහුට ඒ මඤ්ඤා නො වේ ද (එහෙයින්). යම් කරුණෙකින් ඔහුට රාගරත්තාදී වශයෙන් කියන්නේ නම් ඒ කරුණ ද ඔහුට නැත: එම්බා දෙව්දුව, ඉදින් (එබඳු රහතකු) දැනිනි නම් කියවයි.

[දෙව්දු:]

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද මේ දෙශනාවෙහි අරුත විතර විසින් මම නො දැනිමි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද මේ දෙශනාවෙහි අරුත විතර විසින් යම්සේ මම දැන ගත්තෙමි නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එපරිද්දෙන් මට වදාරණු මැනවි යි.

[භගවත්හු:]

යමෙක් “(මම අත්‍යයන් හා) සම වෙමි” යි හෝ “විශිෂ්ටයෙමි” යි හෝ නොහොත් “හිතයෙමි” යි හෝ හඟි ද එයින් හේ (අත්‍යයන් හා) විවාද කරන්නේ ය. (යමෙක්) ත්‍රිවිධ මාතයන්හි නො සැලෙන්නේ ද ඔහුට ‘සම ය, විශිෂ්ට ය, (හිත ය) යන හැඟීමක් නො වේ. එම්බා දෙව්දුව, ඉදින් (එබන්දකු) දැනිනි නම් කියව.

[දෙව්දු:]

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද මේ දෙශනාවෙහි ද අරුත විතර විසින් මම නො දැනිමි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද මේ දෙශනාවෙහි අරුත මම යම්සේ විතර විසින් දැන ගත්තෙමි ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එසේ මට වදාරණු මැනවි යි.

[භගවත්හු:]

ප්‍රඥප්තිය හළේ ය. විවිධ මාතයට (=තව්විධ හෝ ත්‍රිවිධ මාතයට) නො ගියේ ය. නොහොත් මවුකුසට නො යන්නේ ය. මේ තාමරූප සංඛ්‍යාත පඤ්චස්කන්ධයෙහි තෘෂණ ව මුලුසුත් කෙළේ ය. සුත් කල කෙළේ ගැට ඇති තිදුක් වූ තෘෂණ රහිත වූ ඒ ක්ෂණසුචයා සොයන්නා වූ දෙවියෝ ද මනුෂ්‍යයෝ ද මෙලොව හෝ පරලොව හෝ සව්භීයන්හි හෝ සියලු සත්‍ය නිවෙසනයන්හි හෝ නො දැනිත්. එම්බා දෙව්දුව ඉදින් දැනිනි නම් කියව.

[දෙව්දු:]

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද මේ දෙශනාවෙහි අරුත විතර විසින් මම මෙසේ දැනිමි.

[භගවා:]

පාපං න කසිරු වවසා මනසා කායෙන වා නිඤ්චන සබ්බලොකෙ,
කාමෙ පහාය සතීමා සම්පජානො දුක්ඛං න සෙවෙථ අනත්ඨසංභිතනනි.

නඤ්චවගෙහා දුතියො.

නමුඤ්ඤානං:

නඤ්ඤානං නඤ්ඤානි වෙච නත්ථි පුත්තසමෙන ව,
බතතියො සනමානො ව නිද්දා නඤ්ඤි ව දුක්ඛාරං,
හිරි කුට්ඨිකා නවමො දසමො වුත්තො සමිද්ධිනා'ති.

3. සනතිවගෙහා.

1. 3. 1.

සනතිසුත්තං.

21. සාවභජියං—

එකමනනං සීතා බො සා දෙවතා භගවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:¹

සනතියා විය ඔමටෙය්, ඛයාමානොව² මත්තකෙ,
කාමරුගපපහාණය සතො භික්ඛු පරිබ්බජේ'ති.

[භගවා:]

සනතියා විය ඔමටෙය්, ඛයාමානොව² මත්තකෙ,
සක්කායදිට්ඨිපපහාණය සතො භික්ඛු පරිබ්බජේ'ති.

1. 3. 2.

චුසතිසුත්තං.

22. සාවභජියං—

එකමනනං සීතා බො සා දෙවතා භගවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:

නාචුසනනං චුසති ව චුසනනං ව තතො චුසෙ,
තසමා චුසනනං චුසති අප්පද්ධිපපදෙසිතනනි.

[භගවා:]

යො අප්පද්ධිසසා නරසසා දුස්සාති,
සුද්ධිසසා පොසසා අනභිගණසසා,
තමෙව බාලං පච්චෙති පාපං,
සුබ්බමො රජො පටිච්චානංව බිත්තො'ති.

[භගවත්හු:]

වචනයෙන් ද සිතින් ද කයින් ද කිසි පවක් නො කරන්නේ ය. මුළු ලොවිනි සියලු කාමයන් හැර සිති ඇත්තේ මනා නුවණ ඇත්තේ අනභී සතිත වූ දුක නො සෙවුනේ ය.

නඤ්ඤ වර්ගය දෙවෙනි යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

නඤ්ඤ, නඤ්ඤි, නඤ්ඤානසම, බන්ධය, සන්ධාන, නිද්දානඤ්ඤ, දුකකර, හිරි, නව වන කුටිකා, දසවන සම්මානි සූත්‍රය ද වේ.

3. සන්ති වර්ගය.

1. 3. 1.

සන්ති සූත්‍රය.

21. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සැතෙකින් පහර ලද්දකු මෙන් ද, හිසැ දූවෙන්නකු මෙන් ද මහණ තෙමේ කාමරාග ප්‍රභාණය පිණිස සිති ඇති ව වෙසෙන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

සැතෙකින් පහර ලද්දකු මෙන් ද, හිසැ දූවෙන්නකු මෙන් ද මහණ තෙමේ සන්ධානදෂ්ටි ප්‍රභාණය පිණිස සිති ඇති ව වෙසෙන්නේ ය.

1. 3. 2.

පුසති සූත්‍රය.

22. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

කමීය නො පහත්නහු විපාකය තෙමේ ස්පයී නො කෙරෙයි. එහෙයින් කමීය පහත්නහු විපාකය තෙමේ ස්පයී කරන්නේ ය. එහෙයින් නිදෙස් පුගුලන්ට දොෂ කරණ කමීය පහත්නහු විපාකය තෙමේ ස්පයී කෙරෙයි.

[භගවත්හු:]

යමෙක් නිදෙස් වූ පිරිසිදු වූ කෙලෙස් නැති පුද්ගලයකුට දොෂ කෙරේ ද, ඒ පාපය තෙමේ උඩුසුලඟට දැමූ සියුම් රජසක් මෙන් ඒ බාලයා කරා ම පෙරලා එයි.

1. 3. 3.

ජවාසුතනං.

23. සාවකපියං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

අනෙතා ජටා බහි ජටා ජටාය ජටිතා පජා,
තං තං ගොතමි පුච්ඡාමි කො ඉමං විජටයෙ ජටන්ති.

[භගවා:]

සීලෙ පතිට්ඨාය තරො සපඤ්ඤා විතනං පඤ්ඤාඤච භාවයං,
ආතාපි නිපකො භික්ඛු සො ඉමං විජටයෙ ජටන්ති.

යෙසං රාගො ච දොසො ච අවිජ්ජා ච විරාජිතා,
බිණ්ණසවා අරහන්තො තෙසං විජටිතා ජටා.

යත්ථ නාමඤ්ච රූපඤ්ච අසෙසං උපරාජ්ඣති,
පටිසං රූපසඤ්ඤා ච එතෙසා¹ ඡිජ්ජතෙ ජටාති.

1. 3. 4.

මනොනිවාරණසුතනං.

24. සාවකපියං—

එකමන්තං. සීතා බො සා දෙවතා භගවන්තො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:

යතො යතො මනො නිවාරයෙ
න දුක්ඛමෙති නං තතො තතො,
ස සබ්බතො මනොනිවාරයෙ
ස සබ්බතො දුක්ඛා පමුච්චති².

[භගවා:]

න සබ්බතො මනො නිවාරයෙ
මනො යත්තන්තමාගනං,³
යතො යතො ච පාපකං
තතො තතො මනො නිවාරයෙ'ති.

1. 3. 5.

අරහන්තසුතනං.

25. සාවකපියං—

එකමන්තං. සීතා බො සා දෙවතා භගවන්තො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:

1. එත්ථ සා - සා, - PTS 2. පමුච්චති - මජ්ඣ., සී., මු. PTS 3. න මනො සංයතනං -
මජ්ඣ., සංයතනං - PTS

1. 3. 3.

ජවා සූත්‍රය.

23. සාවැත්තුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

ඇතුළත අවුල් ය. පිටත අවුල් ය. සත්ක ප්‍රජාව අවුලෙන් වෙළනී ය. එහෙයින් ගෞතමයන් වහන්ස, කවරෙක් මේ අවුල නිරවුල් කරන්නේ ද යි? එකරුණ පුළුවනි.

[භගවත්හු:]

පිළිසඳනුවණ ඇති කෙලෙස් තවත වෙර ඇති නිරණප්‍රඥයෙන් යුත් සසර බිය දක්නාහුලු ඒ සතකු තෙමේ ශීලයෙහි පිහිටා සමාධිය භා ප්‍රඥව වඩමින් මේ අවුල නිරවුල් කරන්නේ යි.

යම් කෙනකුත් විසින් රාගයත් දෝෂයත් අවිද්‍යාවත් දුරු කරණ ලද්දහු ද, (ඔහු) ක්ෂණාසුර රහත්හු ය. ඔවුන් විසින් තෘෂ්ණා නැමති අවුල නිරවුල් කරණ ලදී.

යම් තැනෙක තාමයත් රූපයත් ප්‍රතිසයත් රූපසංඥවත් නිරව-
ශෙෂයෙන් නිරුඳු වෙද්ද, මෙහි මේ තෘෂ්ණා නැමති අවුල සිද්ධ යි.

1. 3. 4.

මනෝනිවාරණසූත්‍රය

24. සාවැත්තුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ ඡෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යමෙකින් යමෙකින් සිත වළකන්නේ ද? එයින් එයින් ඔහුට දුක් නො පැමිණෙයි. හෙතෙමේ සියල්ලෙන් සිත වළක්වන්නේ නම් හෙතෙමේ සියලු දුකෙන් මිදෙයි.

[භගවත්හු:]

සියල්ලෙන් සිත නො වළකන්නේය. සංයත භාවයට පැමිණි සිත නො වළක්වන්නේ ය. යමෙකින් යමෙකින් අකුසල් වේ නම් එයින් එයින් සිත වළක්වන්නේය යි.

1. 3. 5.

අරහත්‍ය සූත්‍රය

25. සාවැත්තුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යො හොති භික්ඛු අරහං කතාවී
 බිණ්ණසවො අනත්මදෙහධාරී,
 අහං වදුමිතිපි සො වදෙය්‍ය
 මමං වදනතීතිපි සො වදෙය්‍යාති.

[භගවා:]

යො හොති භික්ඛු අරහං කතාවී
 බිණ්ණසවො අනත්මදෙහධාරී,
 අහං වදුමිතිපි සො වදෙය්‍ය
 මමං වදනතීතිපි සො වදෙය්‍ය
 ලොකෙ සමඤ්ඤං කුසලො විදිතා,
 වොහාරමනෙතන සො වොහරෙය්‍යාති.

[දෙවතා:]

යො හොති භික්ඛු අරහං කතාවී
 බිණ්ණසවො අනත්මදෙහධාරී,
 මානං නු බො සො උපගමම භික්ඛු
 අහං වදුමිතිපි සො වදෙය්‍ය
 මමං වදනතීතිපි සො වදෙය්‍යාති.

[භගවා:]

පභිණ්ණානස්ස න සන්ති ගජා,
 විට්ඨපිතා මානගජස්ස සබ්බො,
 සො චිතිවතො මඤ්ඤනං¹ සුමෙධො
 අහං වදුමිතිපි සො වදෙය්‍ය
 මමං වදනතීතිපි සො වදෙය්‍ය,
 ලොකෙ සමඤ්ඤං කුසලො විදිතා
 වොහාරමනෙතන සො වොහරෙය්‍යාති.

1. 3. 6.

පජ්ජාන්සුතනං.

26. සාවන්තියං—

එකමන්තං සිතා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

කති ලොකසම් පජ්ජාතා යෙති ලොකො පකාසති²,
 භගවන්තං³ පුට්ඨමාගමම කථං ජානෙමු තං මයං.

[භගවා:]

වන්තාරො ලොකෙ පජ්ජාතා පඤ්චමෙක්ථ න විජ්ජති,
 දිවා තපති ආදිවෙවා රතනිං ආභාති⁴ වන්දිමා,
 අථ අහිති දිවාරතනිං තස්ස තස්ස පකාසති²,
 සමුද්ධො තපනං සෙට්ඨො එසා ආභා අනුත්තර'ති.

1. මඤ්ඤනං-මජ්ඣං, යමනං - සසා PTS
 PTS 4. රතනිමාසාති - මජ්ඣං, සසා

2. පකාසති - සිමු, 1. සි 1, 3. භවන්තං-

සිටුමගින් කළ කිසි ඇති ආසුවයන් නැසූ පශ්චිම ශරීරය දරණ යම් රහත් මහණෙක් වේ ද? හෙතෙමේ “මම කියමි”යි කියාත් කියන්නේ ද? හෙතෙමේ “මට කියති” යි කියාත් කියන්නේ ද?

[භගවත්හු:]

සිටුමගින් කළ කිසි ඇති ආසුවයන් නැසූ පශ්චිම ශරීරය දරණ යම් රහත් මහණෙක් වේ ද? හෙතෙමේ “මම කියමි”යි කියාත් කියන්නේ ය. හෙතෙමේ “මට කියති”යි කියාත් කියන්නේ ය. දක්ෂ වූ හෙතෙමේ ලොකයෙහි ව්‍යවහාරය දැන ව්‍යවහාර මාත්‍රයෙන් ව්‍යවහාර කරන්නේ යි.

[දෙවි:]

සිටු මගින් කළ කිසි ඇති ආසුවයන් නැසූ පශ්චිම ශරීරය දරණ යම් රහත් මහණෙක් වේ ද? ඒ මහණ තෙමේ මානසට පැමිණ හෝ “මම කියමි”යි කියාත් කියන්නේ ද? හෙතෙමේ “මට කියති”යි කියාත් කියන්නේ ද?

[භගවත්හු:]

ප්‍රතිණ වූ මාන ඇති ඔහුට මානග්‍රන්ථි නැත. ඔහු විසින් සියලු මානග්‍රන්ථි වෙසෙසින් නසන ලද්දහ. මනා නුවණ ඇති හෙතෙමේ මඤ්ඤාන ඉක්ම වූයේ ය. හෙතෙමේ ‘මම කියමි’ යි කියාත් කියන්නේ ය. හෙතෙමේ ‘මට කියති’යි කියාත් කියන්නේ ය. දක්ෂ වූ ඒ රහත් තෙමේ ලොකයෙහි ව්‍යවහාරය දැන ව්‍යවහාරමාත්‍රයෙන් ව්‍යවහාර කරන්නේ යි.

1. 3. 6.

පස්සාන සූත්‍රය

26. සැවැත්තුවර--

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යමෙකින් ලොව බබලා තම් (එබඳු) එළි ලොව කෙතෙක් ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විවාරත්තට අවුත් (සිටින) අපි එය කෙසේ දකිමු ද?

[භගවත්හු:]

ලොව එළි සතරෙකි. මෙහි පස්වැන්නෙක් නැත. හිරු දවල් බබලයි. සඳු රැ බබලයි. තව ද, හින්ත දිවා රැ දෙකි ඒ ඒ නැත බබලයි. සඵඥයන් වහන්සේ බබලන්නවුන් අතුරෙන් ශ්‍රේෂ්ඨය. මේ ආලෝකය නිරාතතර යි.

1. 3. 7.

සරසුතනං.

27. සාමන්තියං—

එකමනනං සීතා බො සා දෙවතා භගවතං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

කුතො සරා නිවතනනති කථා වට්ටං න වතනති,¹
කථා නාමඤ්ච රුපඤ්ච අසෙසං උපරුජ්ඣතිති

[භගවා:]

යථ ආපො ව පඨවී තෙජෝ වායො න ගාඛති,
අතො සරා නිවතනනති එථ වට්ටං න වතනති,¹
එථ නාමඤ්ච රුපඤ්ච අසෙසං උපරුජ්ඣතිති.

1. 3. 8.

මහඥාන සුතනං.

28. සාමන්තියං—

එකමනනං සීතා බො සා දෙවතා භගවතනං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

මහඥානා මහාභොගා රට්ඨවතො'පි බතතියා,
අඤ්ඤමඤ්ඤභිතිජ්ඣනති කාමෙසු අතලඛනා
තෙසු උසසුකකථාතෙසු² භවසොතානුසාරිසු,
කෙධි³ තණ්හං පජතිංසු කෙ ලොකස්මිං අනුසසුකාති

[භගවා:]

භික්ඛා අගාරං පබ්බජිතා⁴ භික්ඛා පුතනං පසුං පියං,
භික්ඛා රුගඤ්ච දෙසඤ්ච අවිජ්ජඤ්ච විරුජ්ඣ
බිණ්ණසවා අරහතො තෙ ලොකස්මිං අනුසසුකා'ති.

1. 3. 9.

චතුළකකසුතනං.

29. සාමන්තියං—

[දෙවතා:]

චතුළකකං නවදාරං පුණ්ණං ලොහෙන සංයුතං,
පඛකථානං මහාචීර කථං යාත්‍රා භවිස්සති.

[භගවා:]

ජේත්වා නද්ධිං⁵ වරතනඤ්ච ඉල්ලාලොහඤ්ච පාපකං,
සමුලං තණ්හං අබ්බුය්හ එවං යාත්‍රා භවිස්සති.

1. වට්ටති - සි.මු, 1. PTS සි 2. 2. උසසුකකථාතෙසු - සො. 3. කොඨ - සො. ගඨ - PTS.

4. පබ්බජිතවා - PTS. 5. නද්ධිං PTS.

1. 3. 7.

සර සූත්‍රය

27. සැමැන්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථා යෙන් කී ය:

සංසාර ප්‍රවාහයේ කොහි නවතිද්ද? සසරවැසි කොහි නො වසී ද? නාමයත් රූපයත් කොතැන්හි නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වේ ද?

[භගවත්තු:]

යම් තැනක ආපො ධාතුවත් පඨවි ධාතුවත් තෙජෝ ධාතුවත් වායෝ ධාතුවත් නො පිහිටා ද මෙහි සංසාරප්‍රවාහයේ නවතින්. මෙහි සසරවැසි නො වසී. මෙහි නාමයත් රූපයත් නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වේ යි.

1. 3. 8.

මහදාන සූත්‍රය

28. සැමැන්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථා යෙන් කී ය:

මහත්ත ආති මහත්භොග ආති රටවල් ආති ඝෛත්‍රියයේ ද කාමයන්හි සැහීමට නො පැමිණියාහු ඔවුනොවුන් සැපත පතත්.

ඔවුන් (කාමයන්හි) උනසාහවත් වූ කල්හි භවස්‍රොතූස අනු ව යන කල්හි මේ ලොකයෙහි කවුරු තෘෂ්ණාව දුරු කළාහු ද? ලොකයෙහි කවුරු (කාමයන්හි) උනසාහ රහිත වූවාහු ද?

[භගවත්තු:]

හිතිගෙය හැර ප්‍රිය වූ දරුවන් ද සිවුපාවුන් ද හැර පැවිදි වූ රුහයන් දොමයන් දුරු කොට අවිද්ධවත් නසා (සිටි) ඝෛත්‍රියවූ ඒ රහත්හු ලොකයෙහි (කාමයන් සෙවීමෙහි) උනසාහ රහිතයෝ ය.

1. 3. 9.

වතුචක්‍ඛා සූත්‍රය.

29. සැමැන්නුවර—

[දෙව්:]

මහාචීරයන් වහන්ස, (මේ ශරීරයානග) සක් සතරක් ඇත්තේ ය. තව දෙරක් ඇත්තේ ය. (අශ්‍රවියෙන්) පිරුණේ ය. ලොභයෙන් යුක්ත ය. මඛෙහි උපත. එහි නික්ම යෑම කෙසේ වන්නේ ද?

[භගවත්තු:]

රූභාන ද වරපට ද ලාමක ඉච්ඡාව ද ලොභය ද සිදු තෘෂ්ණාව සහච්ඡිත් උදුරු (ලීමෙන්) මෙසේ නික්ම යෑම වන්නේ යි.

1. 3. 10.

එණිජඛසුතනං.

30. සාවජභියං—

[දෙවතා:]

එණිජඛසං කිසං වීරං අප්පාභාරං අලොච්ඡපං,
සිහං වෙකවරං නාගං කාමෙසු අනපෙකඛිතං,
උපසඛකම්ම පුච්ඡ,ම කථං දුක්ඛා පමුච්චතීති.

[භගවා:]

පඤ්ච කාම ගුණාලොකෙ මනෝජට්ඨා පවෙදිතා,
එත්ථ ඡන්දං වීරාජෙත්වා එවං දුක්ඛා පමුච්චතීති.

සතතිමග්ගො නත්ඨියො.

නත්ථුද්දනං:

සතතියා චූසති වෙච ජවා මනෝ නිවාරණා,
අරහතෙනන පජේතොසො සරා මහභූතෙන ව,
වතුචකෙකන නවමං එණිජඛෙකන තෙ දසාති.

4. සතුලලපකාසිකවග්ගො.

1. 4. 1.

සබ්බිසුතනං.

31. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා සාවජභියං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ.

අථ ඛො සම්බුද්ධා සතුලලපකාසිකා දෙවතායො අභිකක්ඛනාය රතතියා අභිකක්ඛනවණණා කෙවලකපං ජේතවනං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්මෙසු. උපසඛකම්මා භගවනනං අභිවාදෙත්වා එකමනනං අවසිංසු.

එකමනනං සීතා ඛො එකා දෙවතා භගවතො සතතිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

සබ්බිරොව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සත්ථවං,
සතං සභ්බම්මසුද්ධාය සෙය්‍යා හොති න පාපියොති.

අථ ඛො අපරා දෙවතා භගවතො සතතිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

1. 3. 10.

එනිජඝන සූත්‍රය.

30. සැවැත්නුවර—

[දෙවි:]

එනිමුටකුගේ මෙන් කෙරුණ අති කාශ වූ ස්වරූපාර අති ලොල් බැව් තැනි, සිංහයකු මෙන් ඇතකු මෙන් එකලාව හැසිරෙන, කාමයන්හි නිරපේක්ෂ වූ චිරයන් වහන්සේ වෙත එළඹ කෙසේ දුකින් මිදේ දැයි විචාරමි.

[භගවත්හු:]

ලොව මහස සවැනි කොට ඇති පඤ්චකාමගුණයෝ ප්‍රකාශ කරණ ලදහ. මෙහි ඇල්ම දුරු කොට ලිමෙන් මෙසේ දුකින් මිදෙයි.

සත්තචර්යා හෙවෙති යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

සත්ති, පුසති, ජටා, මනෝනිවාරණ, අරහත්ත, පඤ්චාන, සර, මහභූත සූත්‍ර ද, තවවැනි චතුර්වක සූත්‍රය ද, එනිජඝන සූත්‍රය දැයි දශසූත්‍ර කෙනෙක් වෙත්.

4. සතුලපකායික චර්යා.

1. 4. 1.

සබ්බ සූත්‍රය.

31. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි සේනවත නම් වූ අන්තර්විසු සිටුවුනේ අරමිහි වැඩ වසන සේක.

එකල්හි මනා ජවිවණි ඇති බොහෝ වූ සතුලපකායික දෙවතාවෝ රූ පෙරයම් ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙව්රම් බඩුපුටා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියහ.

එකත්පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සමීපයෙහි මේ ගාථාව කියේ ය.

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍රසංඝාවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සද්ධර්මය දැන (සිටියහුට) අභිවෘද්ධිය වෙයි. පිරිහීමක් නො වෙයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සබ්බි රෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්චං,
සනං සඤ්ඤාමමඤ්ඤාය පඤ්ඤා ලබ්භති¹ නාඤ්ඤානොති.

අථ බො අපරා දෙවනා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

සබ්බි රෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්චං,
සනං සඤ්ඤාමමඤ්ඤාය සොකමජේඛි න සොචතීති.

අථ බො අපරා දෙවනා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

සබ්බි රෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්චං,
සනං සඤ්ඤාමමඤ්ඤාය ඤාතිමජේඛි විරොචතීති.

අථ බො අපරා දෙවනා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

සබ්බි රෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්චං,
සනං සඤ්ඤාමමඤ්ඤාය සත්තා ගච්ඡන්ති සුගගතින්ති.²

අථ බො අපරා දෙවනා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

සබ්බි රෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්චං,
සනං සඤ්ඤාමමඤ්ඤාය සත්තා තිට්ඨන්ති සාතනන්ති.

අථ බො අපරා දෙවනා භගවතො එතදවොච: කස්ස භු බො භගවා³
සුභාසිතන්ති.

[භගවා:]

සබ්බාසං වො සුභාසිතං පරියායෙන. අපි ච මමාපි⁴ සුභාථ:

සබ්බි රෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්චං,
සනං සඤ්ඤාමමඤ්ඤාය සබ්බදුක්ඛා පමුච්චතීති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා නා දෙවනායො භගවතො අභිවාදෙත්වා
පදකම්ණං කත්වා තත්ථෙවනතරධාසිංසුති.⁵

1. පඤ්ඤාං ලබ්භති - සසා. 2. සුගගතින්ති - සසා. 3. භගව - PTS. 4. මමපි - මජ්ඣ. මමපි - PTS. 5. ඉදමවොච - පෙ- තත්ථෙවනතරධාසිංසුති පාඨො සසා, PTS, පෙ. ජනෙසු න දිස්සතෙ

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍රසංඝාවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සද්ධම්මය දැනීමෙන් ප්‍රඥාව ලැබේ. අනෙකකින් නො ලැබේ.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍රසංඝාවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සද්ධම්මය දැනීමෙන් ශොක-කාරණයන් මැද ශොක නො කෙරේ.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍රසංඝාවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සද්ධම්මය දැනීමෙන් නැයන් මැද වෙසෙසින් බිබලයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍රසංඝාවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සද්ධම්මය දැනීමෙන් සත්තයෝ සුගතියට යෙත්.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍රසංඝාවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සද්ධම්මය දැනීමෙන් සත්තයෝ බොහෝකල් සුව සේ සිටිත්.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, කවරකු විසින් මැනවින් කියන ලද්දේ ද?

[භගවත්හු:]

තොප සියල්ලන් විසින් කරුණු වශයෙන් මැනවින් කියන ලදී. වැලි දු මගේ (වචනය) ද අසවු:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍රසංඝාවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සද්ධම්මය දැනීමෙන් සියලු දුකින් මිදෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුවු සිත් ඇති ඒ දෙවනාවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් වූහ යි.

1. 4. 2.

මච්ඡරිසූතනං.

32. එකං සමයං භගවා සාධුජායීථං විහරන්ති ජෙනවතො අනාථ-
පිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ බො සමබ්බුලා සතුලලපකාසිකා දෙවතායො
අභිකක්කන්තාය රත්තියා අභිකක්කන්තවණ්ණා කෙවලකපං ජෙනවනං ඔහා-
සෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා
එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං සීතා බො එකා දෙවතා භගවතො සන්ත්තකෙ
ඉමං ගාථං අභාසී:

මච්ඡරු ව පමාදු ව එවං දුතං න දීයති,
පුඤ්ඤමාකඛමානෙන¹ දෙය්‍යං හොති විජ්‍යතාති.

අථ බො අපරු දෙවතා භගවතො සන්ත්තකෙ ඉමා ගාථායො අභාසී:

යසෙව භීතො න දදති මච්ඡරි තදෙවාදදතො² භයං,
ජ්ඣවජා ව පිපාසා ව යසස් භායති මච්ඡරි,
තමෙව බාලං චූසති අසමි ලොකෙ පරමෙ ව.

තස්මා විනෙය්‍ය මච්ඡරං දජ්ජා දුතං මලාභිභු,
පුඤ්ඤති පරලොකස්මිං පතිට්ඨා හොන්ති පාණ්ණිතන්ති.

අථ බො අපරු දෙවතා භගවතො සන්ත්තකෙ ඉමා ගාථායො අභාසී:

තෙ මතෙසු න මීයන්ති³ අද්ධානං⁴ ව සහබ්බජං⁵,
අපසස්මිං යෙ පච්චෙජ්ජන්ති එස ධම්මො සන්තන්තො.

අපසසෙමකෙ පච්චෙජ්ජන්ති බහුතෙකෙ නදිවජ්රො,
අපසස්මා දකඛිණා දිත්තා සහසෙය්‍යා සමං මිත්වා.

අථ බො අපරු දෙවතා භගවතො සන්ත්තකෙ ඉමා ගාථායො අභාසී:

දුද්දදං දදමාන්තං දුක්ඛරං කමම කුබ්බතං,
අසන්තො නානුකුබ්බන්ති සතං ධම්මො දුරන්තයො⁶.

තස්මා සතඤ්ච අසහඤ්ච⁷ නානා හොති ඉතො ගති,
අසන්තො නිරයං යන්ති සන්තො සග්ගපරායණාති.

අථ බො අපරු දෙවතා භගවන්තං⁸ එතදවොච: කස්ස භු බො භගවා
සුභාසිතන්ති?

[භගවා:]

සබ්බාසං වො සුභාසිත්තං පරියායෙන. අපි ව මමාපි සුණාම:

ධම්මං චරෙ යොපි සමුඤ්ජකං⁹ චරං¹⁰ දුරඤ්ච පොසං දදමප්පකස්මිං,
සගං සහස්සානං සහස්සායාගිතං කලමපි තාගස්සන්ති තථාච්චිධස්ස තෙති

1. පුඤ්ඤං ආකඛමානෙන - මජ්ඣං. 2. තදෙවාදදතො - PTS 3. මීයන්ති - ස්‍යා.
4. පනථානං-සී. 5. සහබ්බජං - ස්‍යා, සී.මු. 2. PTS 6. දුරන්තයො - මජ්ඣං, ස්‍යා. 7. අසහා-
-මජ්ඣං, 8. භගවතො සන්ත්තකෙ - මජ්ඣං. 9. සමුඤ්ජකං - ස්‍යා. 10. චරෙ, කාජචි

1. 4. 2.

මව්ව සුත්තය

32. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජෙනෙතන නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිති වැඩ වසන සේක එකල්හි මනා ඡවිවණ් ඇති බොහෝ වූ සතුලපසාසික දෙවනාවෝ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල මුළු දෙවරම බිඳුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියාහු ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියහ. එකත්පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගායා කී ය:

මසුරුකමින් ද ප්‍රමාදයෙන් ද මෙසේ දන් නො දෙනු ලැබේ. පින් කැළැහි (දහපල) දන්නහු විසින් දිය යුතු වේ.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගායා කී ය:

මසුරු පුද්ගල තෙමේ යමකට ම බිය වූයේ දන් නො දේ ද, නො දෙන ඔහුට එය ම බිය වේ. මසුරු පුද්ගල තෙමේ යමකට බිය වේ ද, ඒ බඩසය ද පවස ද ඒ බාලයා ම මෙලෙවිතින් පරලෙවිතින් පහස්තේ ය.

එහෙයින් මසුරුමල මැඩ ලත පුද්ගල තෙමේ මසුරුකම දුරු කොට දන් දෙන්නේ ය. පින් පරලෙවිති දී සතුන්ට පිහිට වේ.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගායා කී ය:

යම් කෙනෙක් මහ කැටු වැ යනුවනට (ලදදෙය බෙදා දෙන්නාක්) සෙයින් සවලායක් ඇති කල්හින් දෙත් ද, ඔහු (අදහ මරණයෙන්) මළවුන් අතර නො මියෙත්. මේ පැරණි දහමෙකි.

ඇතැම්හු සවලායක් ඇති කල්හින් දෙත්. ඇතැම්හු බොහෝ භොගයෙන් සමනවාගත වූවාහු ද නො දෙත්. මද දෙයින් දෙන ලද දක්ෂිණාව දහසක් (=දහසෙකින් දෙන ලද දහ) හා සම ය යි ප්‍රමාණ කරණ ලදී.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සමීපයෙහි මේ ගායා කී ය:

අසත්පුරුෂයෝ (සවලායක් ඇති කල්හි දීම වූ) දුෂකර දානය දෙන දුෂකර (සුවරිත) ක්‍රියා කරණ (සත්පුරුෂයන්ට) අනුක්‍රියා නො කෙරෙත්. සත්පුරුෂයන්ගේ ධර්මය දුෂපුර ය. (එහෙයිනි.)

එහෙයින් සත්පුරුෂයන්ගේත් අසත්පුරුෂයන්ගේත් මෙලොවින් පරලොව යෑම එකිනෙක වෙනස් වේ. අසත්පුරුෂයෝ නිරයට යෙත්. සත්පුරුෂයෝ සවර්ගයන් වෙත්.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, කවරකු විසින් ලැබෙන්නේ කියන ලද ද?

[හඟවත්හු:]

තොප සියල්ලන් විසින් කරුණු විසින් ලැබෙන්නේ කියන ලදී. යලි දු මගේ (වචනය) ද අසවු:

යමෙක් උක්ඛාවරියාවෙහි හැසිරෙන්නේ (කලවිටි ශුඬ කිරීම් පිදුරු පෙළුම් ආදී වශයෙන් දුක සේ ජීවිකාව පවත්වන්නේ) අඹුදරුවකුත් පොෂණය කරමින් සවලායක් ඇති කල්හින් දෙමින් දහමිනි හැසිරෙන්නේ ද, සහස්‍රයාග කළ උත්සවයක් දෙනකුත්ගේ ඒ යාගක්‍රියාවෝ එබඳු දිලිත්තයේ (දානක්‍රියාවන් පිළිබඳ) ශතභාගයකුත් නො අගිත්.

අථ බො අපරා දෙවනා භගවතො ගාථාය අජ්ඣිභාසි:

කෙනෙස යඤ්ඤෙ විපුලො මහගගතො
සමෙන දිනනස්ස න අග්ගමෙනි,
කථං¹ සතං සහස්සානං² සහස්සයාගිතං
කලමපි නාග්ගනති තථාච්චිධස්ස තෙනි.

අථ බො භගවා නං දෙවනං ගාථාය අජ්ඣිභාසි:

දදන්ති හෙකෙ³ විසමෙ නිවිට්ඨා,
ජෙත්වා⁴ වග්ගිත්වා අථ සොවගිත්වා,
සා දකඛ්ණා අසුමුඛා සද්දණ්ඩා
සමෙන දිනනස්ස න අග්ගමෙනි.
එවං සතං සහස්සානං² සහස්සයාගිතං
කලමපි නාග්ගනති තථාච්චිධස්ස තෙනි.

1. 4. 3.

සායුසුතනං

33. සාවජ්ඣියං—

අථ බො සම්මනුලා සතලලපකාසිකා දෙවනායො අභිකක්කන්තාය රත්තියා අභිකක්කන්තවණ්ණා කෙවලකප්පං ජෙත්තවනං. ඔහාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්හසු. උපසඛිකම්ත්වා භගවතනං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං සීතා බො එකා දෙවනා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

සායු බො මාරිස දුතං.

මචෙජ්ජ ව පමාද ව එවං දුතං න දීයති,
පුඤ්ඤමාකඛිඛමානෙන දෙය්‍යං හොති විජානතාති.

අථ බො අපරා දෙවනා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

සායු බො මාරිස දුතං. අපි ව අප්පසම්මපි⁵ සායු⁶ දුතං.

අප්පසෙවකෙ පචෙච්ජන්ති බහුතෙකෙ න දිව්ජරෙ,
අප්පසමා දකඛ්ණා දිනතා සහස්සෙසන සමං මිතාති.

අථ බො අපරා දෙවනා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

සායු බො මාරිස දුතං. අප්පසම්මපි සායු⁶ දුතං. අපි ව සද්ධායපි සායු⁶ දුතං.

දනඤ්ච යුඤ්ච සමානමානු අප්පාපි සන්තා බහුකෙ ජිනන්ති,
අප්පමපි වෙ සද්දහානො දදති තෙනෙව සො හොති සුඛි පරන්තාති

1. 'කථං' - සී.මු. PTS පොළකෙසු නැති. 2. සහස්සාන - සහ. 3. එකෙ - PTS.
4. කාත්වා - සහ. 5. අප්පසම්මපි - සහ, මජ්ඣ, 6. සායු - සහ.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

මහත් වූ උදරබවට පාමිණි මේ දුතය දහමින් සෙමෙන් දෙන ලද දුතයේ වටනාකමට කුමක් හෙයින් නො පාමිණේ ද? සහස්‍රයාග කළ ලක්ෂයක් දෙනකුන්ගේ ඒ දුතක්‍රියාවෝ එබඳු (දිළින්දගේ) දුතක්‍රියා පිළිබඳ ශතභාගයකුත් කෙසේ නම් නො අහිත් ද?

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ දේවතාවාට ගාථායෙන් වදාළ සේක:

කෙනෙක් විෂම වූ (කායවාසිමන:) කම්මයෙහි පිහිටියාහු (මෙරමා) නළා මරු යළි ශෝකී කරවා දෙත් ම ය. (කඳුළු වැකුනු මුහුණු ඇති කොට මෙරමාහට දඬුවම් කොට දුන් හෙයින්) අසනුමුඛ නම් වූ සද්දණ්ඩ නම් වූ ඒ දක්ෂිණාව දහමින් සෙමෙන් දෙන ලද දුතයේ වටනාකමට නො පාමිණේ. සහස්‍රයාග කළ ලක්ෂයක් දෙනකුන්ගේ ඒ දුතක්‍රියාවෝ එබඳු (දිළින්දගේ) දුතක්‍රියා පිළිබඳ ශතභාගයකුත් මෙසේ නො අහිත්.

1. 4. 3.

සාමු ඉක්කම

33. සැවැත්නුවර—

එකල්හි මනා ජිව්වණි ඇති බෙහෝ වූ සතුලලපකාසික දෙවතාවෝ රෑ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවරම බඩුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියහ. එකත්පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ උදුතය පහළ කෙළේ ය:

නිදුකානන් වහන්ස, දීම මැනවි.

මසුරා කමින් ද, ප්‍රමාදයෙන් ද මෙසේ දුතය නො දෙනු ලැබේ. පින් කැමැති (පින්පල) දන්තහු විසින් දිය යුතු වෙයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ උදුතය පහළ කෙළේ ය:

නිදුකානන් වහන්ස, දීම මැනවි. තව ද, මඳක් ඇති කල්හිත් දීම මැනවි.

ඇතැම්හු මඳක් ඇති කල්හිත් දෙති. ඇතැම්හු බොහෝ භාගයෙන් සමනවාගත වූවාහු ද නො දෙති. මඳෙකින් දෙන ලද දක්ෂිණාව දහසක් හා සම ය යි ප්‍රමාණ කරණ ලදී.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීති-වාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

නිදුකානන් වහන්ස, දීම මැනවි. සචලයක් ඇති කල්හි දීමත් මැනවි. තව ද, ශ්‍රද්ධායෙන් දීමත් මැනවි.

දුතයන් යුග්ගයන් සමාන ය යි කියත්. සචල වූත් චිරපුරුෂයෝ බොහෝ වූ බියසුල්ලන් දිනත්. ඉදින් සැදුහැත්තේ සචලයකුත් දේ ද, එයින් ම හෙ තෙමේ පරලොව සුව ඇත්තේ වේ.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උද්දනං උද්දනෙසි:

සාධු බො මාරිස ද්දනං. අප්පසම්මපි සාධු¹ ද්දනං. සද්ධායපි සාධු¹ ද්දනං.
අපි ච ධම්මලභාසාපි සාධු¹ ද්දනං.

යො ධම්මලභාසා දදාති ද්දනං උට්ඨානවිරියාභිගතස්ස ජනත්තු,

අතිකකම්ම සො² වෙතරණීං යමෙස්ස දිබ්බානි ථානානි

උපෙති මච්චොති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උද්දනං උද්දනෙසි:

සාධු බො මාරිස ද්දනං. අප්පසම්මපි සාධු¹ ද්දනං. සද්ධායපි සාධු¹
ද්දනං. ධම්මලභාසාපි සාධු¹ ද්දනං. අපි ච විවෙය්‍ය ද්දනම්පි සාධු.³

විවෙය්‍ය ද්දනං සුගතප්පසත්ථං.

යෙ දකඛ්ඤෙය්‍යා ඉධ ජීවලොකෙ,

ඵතෙසු දින්නානි විහප්ථලානි

බිජානි චුත්තානි යථා සුබ්බෙනෙති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උද්දනං උද්දනෙසි:

සාධු බො මාරිස ද්දනං. අප්පසම්මපි සාධු ද්දනං. සද්ධායපි සාධු¹
ද්දනං. ධම්මලභාසාපි සාධු¹ ද්දනං. විවෙය්‍ය ද්දනම්පි සාධු¹ අපි ච පාණෙසුපි
සාධු සංයමො.

යො පාණ්භූතෙසු⁴ අහෙය්‍යං චරං පරුපවාද්ද න කරොති පාපං,

භීරුං පසංසන්ති න භීතත්ථ සුරං භයා භී සන්තො න

කරොන්ති පාපන්ති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො ඵ්ථාදවොච: කස්ස භු බො භගවා
සුභාසිතන්ති?

[භගවා:]

සබ්බාසං වො සුභාසිතං පරියායෙන. අපි ච මමාපි සුණාථ

සද්ධානි ද්දනං බහුධා පසත්ථං

ද්දනා ච බො ධම්මපදංච සෙතො.

සුබ්බෙ ච භී⁵ පුබ්බතරෙ ච සන්තො

තිබ්බාණ්වෙවජ්ඣගමිං සපඤ්ඤති.

1. 4. 4.

නසන්තිසුත්තං.

34. එකං සමයං භගවා සාමන්තියං විහරති ජෙනවතො
අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ.

1. සාහු - සා. 2. අතිකකම්ම - සා. 3. සාධුද්දනං - මජ්ඣ. 4. භුතානි. -
මජ්ඣ. සා. 5. පුබ්බෙ භී - සා, PTS.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රිතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

නිදුකානන් වහන්ස, දීම මැනවි. මදක් ඇති කල්හි දීමත් මැනවි. සෑදූහැයෙන් දීමත් මැනවි. තව ද, දූහැමින් ලද දෙයක් දන් දහම් ඇති ආයතීපුද්ගලයකුට දීමත් මැනවි.

යම් සත්ත්වයෙක් උත්තරයෙන් හා විශ්ඨයෙන් ලැබූ වස්තු දන් දහම් ඇති ආයතීපුද්ගලයකුට දන් දේ ද, ඒ මිනිස් තෙමේ යමයාගේ වෙතරණී තිරය ඉක්මවා දිව්‍යස්ථානයන්ට පැමිණේ.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රිතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

නිදුකානන් වහන්ස, දීම මැනවි, මදක් ඇති කල්හි දීමත් මැනවි. සෑදූහැයෙන් දීමත් මැනවි. දූහැමින් ලද දෙය දන් දහම් ඇත්තකුට දීමත් මැනවි. තව ද, (දුතවස්තුන් හා ප්‍රතිග්‍රාහකයන්) තෝරා ගෙන දීමත් මැනවි.

තෝරා ගෙන දීම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පසස්තා ලදී. මේ සත්ත්වලොකයෙහි යම් දක්ෂිණාතීයෝ වෙද්ද, මොවුන් විෂයෙහි දෙන ලද්දහු සරා කෙනෙක වපුළු බිජුවට මෙන් මහත්පල වෙත්.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රිතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

නිදුකානන් වහන්ස, දීම මැනවි. මදක් ඇති කල්හි දීමත් මැනවි. සෑදූහැයෙන් දීමත් මැනවි. දූහැමින් ලද දෙය දන් දහම් ඇත්තකුට දීමත් මැනවි. තෝරා දීමත් මැනවි. තව ද, ප්‍රාණීන් කෙරෙහි සංයමයන් (-ප්‍රාණසාතයෙන් වැළැක්මත්) මැනවි.

යමෙක් සත්ත්වයන් නො වෙහෙසමින් හැසිරෙන්නේ පරොපවාද හෙතුවෙන් පව් නොකෙරේ ද, එහි ලා (සත්පුරුෂයෝ) පවට බියසුල්ලාව පසසත්. (පවිතිරීමෙහි) සුරයා නො පසසත්. සත්පුරුෂයෝ උපවාදයන්ට බියෙන් පව් නොකෙරෙත් ම ය. එහෙයිනි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, කවරකු විසින් මැනවින් කියන ලද ද?

[භගවත්හු:]

තොප සියල්ලන් විසින් පයතියෙන් සුභාමින ය. වැලි දු මාගේ (වචනය) ද අසවු:

සෑදූහැයෙන් දීම තත්ඥසුරින් පසස්තා ලදී. දුතයට වඩා ධම් පදය හෙවත් නිව්‍යාණය ම ශ්‍රේණි ය. පෙර ද, ඉතා පෙර ද, නුවණැති සත්පුරුෂයෝ නිවණ ම අවබෝධ කළාහු ය.

1. 4. 4.

නසනති සුත්‍රය.

34. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජෙනවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිති වැඩවසන සේක.

අථ බො සමබ්බුලා සභුලපකාසිකා දෙවතායො අභික්කන්තාය රතනියා අභික්කන්තවණණං කෙවලකපං ජේතවනං ඔභාසෙඤා යෙන භගවා තෙනුපසඬකමිංසු උපසඬකමිඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං සීතා බො එකා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථායො අභාසි-

න සන්ති කාමා මනුජේසු නිව්වා සන්තිධි කමිතියාති යෙසු බද්ධො,
 යෙසු පමනො අප්පනාගමනං අනාගන්තා පුරිසො මච්චුධෙය්‍යාති.
 ඡන්දජං අසං ඡන්දජං දුක්ඛං ඡන්දවිතයා අසවිතයො
 අසවිතයා දුක්ඛං විතයොති.

න තෙ කාමා යාති විත්‍රාති ලොකෙ සඬකප්පරාගො පුරිසස්ස කාමො,
 නිට්ඨන්ති විත්‍රාති තථෙව ලොකෙ අපේඤ්ඤා¹ ධිරා විතයන්ති ඡන්දං.

කොධං ජහෙ විප්පජ්ඣෙය්‍ය මානං සංයොජනං සබ්බමතික්කමෙය්‍ය,
 තං නාමරූපසම්මිසජ්ජමානං² අකිංඤ්ඤා නානුපනන්ති දුක්ඛා.

පභාසි සඬබං න ව මානමජ්ඣගා අවේජ්ච්ඡි තණහං ඉධ නාමරූපෙ,
 තං ඡිත්තගන්ථං අතීසං නිරාසං පරියෙසමානා තාජ්ඣගමුං
 දෙවා මනුස්සා ඉධ වා හුරං වා සග්ගෙසු වා සබ්බතිවෙසනෙසුති.

නඤ්ඤො හි නාදුක්ඛං තථා විමුක්තං (ඉච්චායස්මා මොඝරාජා:)
 දෙවා මනුස්සා ඉධ වා හුරං වා.
 තරුතනමං අත්ථවරං තරාතං යෙ තං නමස්සන්ති පසංසියා තෙති?

පසංසියා තෙපි භවන්ති හික්ඛු (මොඝරාජා'ති භගවා:)
 යෙ තං නමස්සන්ති තථා විමුක්තං,
 අඤ්ඤාය ධම්මං විචිකිච්ඡං පනාය සම්මානිගා තෙපි භවන්ති හික්ඛුති.

1. 4. 5.

උපකානසඤ්ඤිකතං.

35. එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤා විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩි-
 කස්ස ආරාමෙ. අථ බො සමබ්බුලා උපකානසඤ්ඤිකා දෙවතායො
 අභික්කන්තාය රතනියා අභික්කන්තවණණං කෙවලකපං ජේතවනං ඔභා
 සෙඤා යෙන භගවා තෙනුපසඬකමිංසු. උපසඬකමිඤ්ඤා වෙහාසං අට්ඨංසු.
 වෙහාසං සීතා බො එකා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

1. අපේඤ්ඤා - P.T.S. 2. රූපස්මිං අසජ්ජ මානංසි. 1.

එකල්හි මනා ඡව්වණ් ඇති බොහෝ වූ සතුලලපකාසික දෙවතාවෝ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල මුළු දෙවිරම බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියහ. එකත්පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ ගාථා කී ය:

මිනිසුන් කෙරෙහි නිත්‍ය වූ කාමයෝ නැත. යම් කාම වසතුන් කෙරෙහි බැඳුනු යම් කාමවසතුන්හි ප්‍රමත්ත වූ පුරුෂ තෙමේ මෘත්‍යුධෙය සංඛ්‍යාත සසරින් අපුනරගමන සංඛ්‍යාත නිවණට නොපැමිණෙන්නේ වේ ද, (එබඳු වූ) ඉන්ධ්‍යාලබ්‍යයෝ මේ ලෝකයෙහි ඇත. (පඤ්චසකක්‍ක) දුඛය නෘණොච්ඡදයෙන් හටගන්නේ ය. (පඤ්චාපාදනසකක්‍ක) දුඛය නෘණොච්ඡදයෙන් හටගන්නේ ය. නෘණොච්ඡදා කිරීමෙන් (පඤ්චසකක්‍ක) දුඛය දුරු කිරීම වේ. (පඤ්චසකක්‍ක) දුඛය දුරු කිරීමෙන් සියලු සංසාරදුඛය දුරු කිරීම වේ.

ලෝකයෙහි විචිත්‍ර වූ යම් (රූපාදි) අරමුණු ඇත් ද, ඔහු කාමයෝ නොවෙත්. පුරුෂයාගේ (ශුභාදිවශයෙන්) සංකල්පිත රාගය තෙමේ කාමය යි. ලෝකයෙහි විසිතුරු වූ (රූපාදි) අරමුණු එසේ ම සිටී. වැලිත් පණ්ඩිතයෝ මේ ආරමුණයන්හි ඡදාරාගය දුරු කෙරෙත්.

ක්‍රොධය දුරු කරන්නේ ය. මානස වෙසෙසින් බැහැර කරන්නේ ය. සියලු සංයෝජන ඉක්මවන්නේ ය. නාමරූප දෙකෙහි නොඇලෙන රූපාදි පළිබෝධ රහිත වූ ඒ ඤාණාසුචයා මතුයෙහි (සංසාර) දුඛයෝ නො වැටෙත්.

(යමෙක්) සත්ත්වප්‍රඥාප්තිය දුරු කෙළේ ද, මානසට නො පැමිණියේ ද, මේ නාමරූප දෙකෙහි නෘණොච්ඡද සිදු වූයේ ද, සුත් කල නෘණොග්‍රහණී ඇති නිදුක් වූ ආශාරහිත වූ ඒ ඤාණාසුචයන් වහන්සේ දෙවියෝත් මනුෂ්‍යයෝත් මෙලොව ද පරලොව ද සංසාරයෙහි ද සියලු සත්ත්වත්වෙසනයන්හි ද සොයන්නාහු නමුත් නො ලබත්.

(මොඝග්ග්‍ය සථවිර තෙමේ මෙසේ කී ය:) ඉදින් දෙවියෝත් මනුෂ්‍යයෝත් එසේ මිදුනු ඒ සථිඥයන් වහන්සේ මෙලොවත් පරලොවත් නො දක්නාහු ද, මිනිසුන්ට හිතවැඩ සලසන නරශ්‍රෙෂ්ඨ වූ ඒ සථිඥයන් වහන්සේට යම් කෙනෙක් නමස්කාර කෙරෙත් නම්, ඔහු පාසසිය යුත්තෝ ද?

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ: මොඝග්ග්‍යය,) යම් කෙනෙක් එසේ මිදුනු ඒ සථිඥයන් වහන්සේට නමස්කාර කෙරෙද්ද, ඒ හිඤ්ඤා පාසසිය යුත්තෝත් වෙති. ඒ හිඤ්ඤා ධර්මය දැන විචිකිච්ඡාව දුරු කොට (රූපාදි) සංග්‍රහයන් ඉක්ම ගියාහු ද වෙති.

1. 4. 5.

උපකානසංඝඤ්ඤා සූත්‍රය.

35. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි ජෙනවන නම් වූ අන්තේසිඬුසිඬුහුගේ අරමිති වැඩ වසන සේක. එකල මනා ඡව්වණ් ඇති බොහෝ වූ උපකානසංඝඤ්ඤා දෙවතාවෝ රූ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවිරම බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ අහසෙහි සිටියහ. අහසෙහි සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

අඤ්ඤාථා සන්තමනතානං අඤ්ඤාථා යො පච්චෙදයෙ,
නිකච්ච කිතවස්සෙ'ව භුතනං ථෙය්‍යෙන තස්ස තං.

[භගවා:]

යං හි කසිරු තං හි වඳෙ යං ත කසිරු ත තං වඳෙ,
අකරුණතං භාසමානානං¹ පටිජානනති පණ්ණිකාති.

තසිදං භාසිතමනෙතන එකන්තසවණෙන වා,
අනුකක්ඛිතවෙ² සක්කා යායං පටිපදා දළ්භා,
යාය ධිර පමුච්චනති ක්කාසිතො මාරඛකිනා.

ත වෙ ධිර පකුබ්බනති විදිත්වා ලොකපරියායං,
අඤ්ඤාය නිබ්බුතා ධිර නිණ්ණො ලොකෙ විසන්තිකනති.

අථ බො තා දෙවතායො පඨවියං පතිට්ඨතිත්වා භගවතො පාදෙසු
සිරසා නිපතිත්වා භගවතනං එතදවොචුං. අච්චයො නොභනෙන, අච්චගමා
යථාබාලං යථාමුළහං යථාඅකුසලං,³ යා මයං භගවතනං ආසාදෙනබ්බං⁴
අමඤ්ඤිත්වා. තාසං නො භනෙන භගවා අච්චයං අච්චයතො පතිගණ්ණාතු⁵
ආයතිං සංවරයා'ති.

අථ බො භගවා සිතං පාත්‍යාකාසී.

අථ බො තා දෙවතායො භීයොසොමන්තාය උජ්ඣායනතියො වෙහාසං
අබ්භුගහඤ්ජුං.

එකා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසී.⁶

අච්චයං දෙසයනතිතං යො වෙ⁷ ත පටිගණ්ණති,
කොපන්තරො දෙසගරු ස වෙරං පටිමුච්චති.

[භගවා:]

අච්චයො වෙ ත විජ්ජෙථ නො විධාපගනං⁸ සියා,
වෙරුනි ව සමෙවසුං තෙනිධි කුසලො සියා.

[දෙවතා:]

කසසච්චයා ත විජ්ජනති කසස නඤ්ඤි අපාගනං⁹
කො සමෙමාහමාපාදි කො වා¹⁰ ධිරෙ සදා සන්තොති.

1. භාසමානං - මජ්ඣ. 2. අනුකක්ඛිතුං වෙ - PTS. 3. යථාබාලං යථාමුළහං යථා අකුසලං - කාන්ති. 4. අපසාදෙනබ්බං - ස්‍යා. 5. පටිගණ්ණනාතු - මජ්ඣ. ස්‍යා. 6. අවොච - PTS. 7. යො වෙ - PTS. 8. නො විධි අපගනං - ස්‍යා. 9. අපාගනං - ස්‍යා. 10. කො ම - මජ්ඣ. PTS. කොධි - ස්‍යා.

යම් මහණෙක් අත් අයුරෙකින් පවත්නා නම්, අත් අයුරෙකින් (ඇතිසැටි වළඟා) ප්‍රකාශ කරන්නේ ද, ලිහිණි වැද්දගේ (ලිහිණිමස් කෑම) මෙන් ඔහු විසින් ඒ සිවුපසය වඤ්චායෙන් රවටා, හොරකමින් අනුභව කරණ ලද්දේ ය.

[භගවත්හු:]

යමක් කරන්නේ නම්, එය ම කියන්නේ ය. යමක් නොකරන්නේ නම්, එය නොකියන්නේ ය. කියන්නවුන් අතුරෙන් නොකරන්නහු පණ්ඩිතයෝ දැන ගණිත්.

යම් මේ ප්‍රතිපදයෙක් දැකී ද, ධ්‍යාන කරණයුලු පණ්ඩිතයෝ යම් ප්‍රතිපදයෙකින් මාරබ්බතයෙන් මිදෙද් ද, මේ ප්‍රතිපත්තිය කටිතමාත්‍රයෙකින් හෝ ශ්‍රවණමාත්‍රයෙකින් හෝ පිළිපදින්නට නො හැකි ය.

සංස්කාරලෝකයාගේ උදයව්‍යයසවභාවය දැන (වතුසංඝාතය) අවබෝධ කොට ලෝකයෙහි විසතතිකා නම් වූ තෘෂ්ණාව තරණය කළා වූ (කෙලශ පරිනිජාණයෙන්) පිරිනිවියා වූ පණ්ඩිතයෝ එකානතයෙන් (මෙසේ) නො කෙරෙත්.

ඉක්බිති ඒ දෙවනාවෝ පොළොවෙහි පිහිටා භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පා ලඟ හිසින් වැද වැටී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, යම්බඳු අපි බාල බවට අනුරූප සේ මුසබවට අනුරූපසේ අදක්‍ෂබවට අනුරූප සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වචනයෙන් ගැටිය යුත්තකු කොට සිවුමු ද, ඒ වරද අප ඉක්ම ගියේ ය. වහන්ස, ඒ අපගේ වරද ආයතිසංවරය පිණිස වරද වශයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිගන්නා සේක්වා” යි මෙය සැල කළහ.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිතා පහළ කළ සේක.

එකල්හි ඒ දෙවනාවෝ බොහෝ සෙයින් දෙස් පහළ කෙරෙමින් අහසට නැංගහ.

එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යමෙක් දෙසන්නවුන්ගේ වරද නො පිළිගනී ද, ඇතුළත කොප ඇති දොෂය ගුරු කොට ගෙන වසන හෙතෙමේ එකානතයෙන් චෛරය (නමා කෙරෙහි) බැඳ තබයි.

[භගවත්හු:]

ඉදින් මෙහි වරදෙක් නැත් නම්, ඉදින් අපරාධයෙකුත් නො වන්නේ නම්, චෛරයෝත් සංසිද්ධන්තාහු නම්, එයින් මෙහි (නිරවද්‍ය-වයභීයෙහි) දක්‍ෂයෙක් වන්නේ ය.

[දෙවි:]

කවරකුගේ වැරදි නැද්ද? කවරකුගේ අපරාධ නැද්ද? කවරෙක් මූලාවට නො පැමිණේ ද? කවරෙක් හැම කල්හි සිති ඇත්තේ ද? පණ්ඩිත ද?

[භගවා:]

තථාගතස්ස චුඤ්ඤාස්ස සබ්බභූතානුකම්පිනො,
තස්සච්චයා ත විජ්ජන්ති තස්ස තථී අපාගතං,
සො ත සමමොගමාපාදි සොච¹ ධිරො සද්ද සතො.

අච්චයං දෙසස්සන්තිනං යො වෙ ත පටිගණන්ති,
කොපනතරො දෙසගරා ස වෙරං² පටිමුච්චති,
තං වෙරං නාභිතඤ්ඤාමි පතිගණනාමි වොච්චයන්ති.

1. 4. 6.

සද්ධාසුතනං.

36. එකං සමයං භගවා ඤාච්ඡජීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩි-
ඤාස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො සම්මනුලා සතුලලපකාසිකා දෙවනායො
අභිකක්කන්තාය රතතියා අභිකක්කන්තවණණා කෙවලසප්පං ජෙතවනං ඔහා-
සෙකා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමිසු. උපසඤ්ඤාමිකා භගවන්තං අභිවාදෙකා
එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං භීතා ඛො එකා දෙවනා භගවතො සන්තිකෙ
ඉමං ගාථං අභාසි:

සද්ධා දුතියා පුරිසස්ස භොති නො වෙ අස්සද්ධියං අවතිට්ඨති
යසො ච කීන්ති ච තතස්ස භොති.
සගගඤ්ඤා සො ගච්ඡති සරීරං පභායාති.³

අථ ඛො අපරා දෙවනා භගවතො සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

කොඨං ජහෙ විපජ්ජහෙය්‍ය මානං සංයොජනං සබ්බමතික්කමෙය්‍ය,
තං නාමරූපසම්මසජ්ජමානං අකිඤ්චනං තානුපතන්ති සඤ්ඤාති.

පමාදමනුසුඤ්ඤාති ඤාලා දුමමෙධිනො ජනා
අප්පමාදඤ්ඤා මෙධාවී ධනං සෙට්ඨං⁴ රකකති

මා පමාදමනුසුඤ්ඤාති මා කාමරතිසත්ථං
අප්පමතොති හි ක්කියතො පපොති පරමං සුඛන්ති.

1. 4. 7.

සමයසුතනං.

37. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සකොකසු විහරති කපිලවත්ථුසම්ම-
මහාවනෙ මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං පඤ්ඤාමතොති භික්ඛුසතොති
සබ්බභවෙ අර්භන්තොති. දසති ච ලොකධාතුති දෙවනා යෙභුසෙය්‍යන
සන්තිපතිතා භොන්ති භගවන්තං දස්සන්තාස්ස භික්ඛුසඤ්ඤාච්ච.

1. සො ච - PTS සොධ - සනා, සිමු. 1. 2. යං වෙරං - සිමු. 1. PTS 3. විහාය - මජ්ඣ. 4. අසුමච්ච' යි සංස්කෘත ධර්මපදපාඨ'යි.

[භගවත්හු:]

චතුස්සත්තය අවබෝධ කළා වූ භාම සතුන් කෙරෙහි අනුකම්පා ඇති ඒ තථාගතයන් වහන්සේගේ වැරදි නැත. උන්වහන්සේගේ අපරාධ නැත. උන්වහන්සේ මූලාවට නො පැමිණෙත්. මේ ලොකයෙහි උන්වහන්සේ ම භාම කල්හි සිහි ඇති සේක. පණ්ඩිත සේක.

ඉදින් යමෙක් දෙසන්නවුන්ගේ වරද නො පිළිගනී ද, ඇතුළත කොප ඇති දෝෂය ගුරු කොට ගෙන වසන හෙනෙමේ වෛරය (නමා කෙරෙහි) බැඳ තබයි. ඒ වෛරය නො පිළිගනීම්. තොපගේ වරද පිළිගනීම් යි.

1. 4. 6.

සදා සුත්තය.

36. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජෙනවන නම් වූ අන්තේසිඬුසිටුහුගේ අරමෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි විශේෂ ඡත්‍රවණී ඇති බොහෝ වූ සතුලපසාසික දෙවතාවෝ රූ පෙරයම ඉක්ම ගියකල්හි මුළු දෙවරම් බඩුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියහ.

එකත්පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

පුරුෂයාට ශ්‍රද්ධාව දෙවැනි මේ. ඉදින් සැදුහැ නැති බව නො සිටී නම්, ඒ හෙතුවෙන් ඔහුට පිරිවර ද කිරිනිය ද වෙයි. හෙනෙමේ සිරුර හැර පියා සවහීයට ද යෙයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථා කී ය:

ත්‍රොධය දුර ලන්නේ ය. මානය වෙසෙසින් බැහැර ලන්නේ ය. සියලු සංයෝජන ඉක්මවන්නේ ය. නාමරූප දෙකෙහි නොඇලෙන කෙලෙස් පළිබෝධ රහිත වූ ඔහු මත සඛයෝ නො වැටෙත්.

බාල වූ නුවණ නැත්තා වූ ජනයෝ ප්‍රමාදයෙහි යෙදෙත්. නුවණැත්තෝ අප්‍රමාදය ශ්‍රේෂ්ඨ¹ ධනය මෙන් රකී.

ප්‍රමාදයෙහි නහමක් යෙදෙන්නේ ය. කාමරතියෙහි යෙදීම නො කරන්නේ ය. අප්‍රමන්ත පුද්ගල කෙමේ වනාහි ධ්‍යාන කරන්නේ උතුම් සුවයට පැමිණෙයි.

1. 4. 7.

සමය සුත්තය.

37. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍ය දතව්වෙහි කිඬුල්වන්පුර සමීපයෙහි වූ මහාවනයෙහි භාම ම රහත් වූ භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහබික්සහන සමග වැඩ වසන සේක. දසදහසක් සක්වලින් දෙවතාවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් භික්ෂු-සඛ්‍යයාත් දකිනු පිණිස බෙහෙවින් රැස් වූවාහු ද වෙත්.

1. 'ශ්‍රේෂ්ඨ' යන්න 'සෙට්ඨ' යි ගත නොව 'සිටුවරයා' යි අඩු කිය යුතු ය.

අථ බො චතුතනං: සුද්ධාවාසකාස්කානං දෙවතං¹ එතද්භොසි. අයං බො භගවා සකොකසු විහරති කපිලවස්සුසමිං මහාවනෙ මහතා භික්ඛුසංඝෙන සද්ධිං පඤ්චමනෙන භික්ඛුසතෙහි සබ්බභව අරහතොති. දසති ච ලොක ධාතුති දෙවතා² යෙභුසොසන සනතිපතිතා භොනති භගවනතං දස්සනාය භික්ඛුසංඝඤ්ඤා. යනුත මයමපි³ යෙන භගවා තෙනුපසංඝමෙයාම. උපසංඝමිත්වා භගවතො සනතිකෙ පච්චිකභාථං⁴ භාසෙය්‍යාමාති.

අථ බො තා දෙවතා² සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජිතං⁵ වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජය්‍ය⁶, එවමෙවං සුද්ධාවාසෙසු දෙවෙසු අනතර්ථිතා භගවතො පුරතො පාතුරහංසු.⁷

අථ බො තා දෙවතා² භගවනතං අභිවාදෙත්වා එකමනතං අට්ඨංසු. එකමනතං සීතා බො එකා දෙවතා භගවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

මහාසමයො පවනස්මිං දෙවකායා සමාගතා,
ආගතමහ ඉමං ධම්මසමයං දකඛිතායෙ අපරුජ්ඣසංඝනති.

අථ බො අපර දෙවතා භගවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

තත්‍ර භික්ඛවො සමාදහංසු චිත්තං අත්තතො⁸ උජ්ඣමකංසු,
සාරථිව තෙත්තාති ගහෙත්වා ඉන්ද්‍රියාති රක්ඛනති පණ්ඩිතාති.

අථ බො අපර දෙවතා භගවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

ජෙත්වා බිලං⁹ ජෙත්වා පලිසං¹⁰ ඉන්ද්‍රබිලං උග්ගච්ච මනෙජා,
තෙ චරන්ති සුද්ධා විමලා චක්ඛුමිතා සුදත්තා සුසුතාගාති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

යෙ කෙවි බුද්ධං සරණං ගතා සෙ න තෙ ගමිස්සන්ති අපායං,¹¹
පහාය මානුසං දෙහං දෙවකායං පරිපුරෙස්සන්ති

1. 4. 8.

සකලිකසුතනං.

38. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා ගුප්තගෙ විහරති මදදකුච්ඡස්මිං මිගදයෙ.

තෙන බො පත සමයෙන භගවතො පාදෙ සකලිකාය බහො භොති. භුසා¹² සුදං භගවතො වෙදනා වත්තනති සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා බර කට්ඨකා අසානා අමනාපා. තා සුදං භගවා සතො සමපජානො අධිවාසෙති අවිහඤ්ඤාමානො.

අථ බො භගවා චතුගුණං සංඝාටිං පඤ්ඤාපෙත්වා දකඛිණෙන පස්සන සීහසෙය්‍යං කපෙපති¹³ පාදෙ පාදං අච්චාධාය සතො සමපජානො.

1. දෙවතානං. - PTS. 2. දෙවතායො - ස්‍යා. 3. මයං - සීමු. 1. 4. පච්චිකභාථා - ස්‍යා. පච්චිකං ගාථං - මජ්ඣං, සීමු. 1. 5. සමමිඤ්ජිතං. 6. සමමිඤ්ජය්‍ය - මජ්ඣං. 7. පාතුරහෙසුං - මජ්ඣං - PTS. 8. චිත්තමත්තතො - මජ්ඣං. 9. බිලං - PTS. 10. පලිසං - ස්‍යා. 11. අපායභූමිං - මජ්ඣං, - ස්‍යා PTS. 12. භුසා - ස්‍යා. 13. කපෙපති - සීමු. 1, PTS.

එකල්හි සුදුවස්වැසි සිවුදෙව්කෙනකුන්ට මේ අදහස පහළ විය: “මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භාග්‍ය දනව්වෙහි කිඹුල්වන්සුර සම්පයෙහි මහ-
වෙනෙහි හැම ම රහන් වූ භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහබික්සහන සමග
වැඩ වසන සේක. දසදහසක් සක්වලින් දෙවනාවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේන්
භික්ෂුසංඝයාන් දකිනු පිණිස බෙහෙවින් රැස් වූවාහු ද වෙති. අපි ද භාග්‍ය-
වතුන් වහන්සේ වෙත එළඹෙන්නමෝ නම්, එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
සම්පයෙහි වෙත වෙත ම ගාථාවක් කියන්නමෝ නම්, ඉතා මැනවැ”යි

ඉක්බිති ඒ දෙවනාවෝ, බලවන් පුරුෂයෙක් හැකිවූ අතක් දිගු
කරන්නේ යම් සේ ද, දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ යම් සේ ද, එසේ සුදුවස්
දෙවියන් කෙරෙහි අතුරුදන් වූවාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි පහළ වූහ.

එකල්හි ඒ දෙවනාවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක
සිටියහ. එකත් පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ
සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

මහවන ලැහැබෙහි මහාසමුහයෙකි. දෙවසමුහයෝ රැස් වූහ.
අපරාජිත සංඝයා දකිනු පිණිස මේ ධර්මසභාවට පැමිණියම්හ.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

එහි භික්ෂූහු තමන්ගේ සිත සමාධිගත කළහ. සෘජු කළහ. පණ්ඩිතයෝ
රැහැන් ගෙණ (අසුන් හික්මවන) රියැදුරන් මෙන් ඉඳුරන් රකිත්.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

පසැස් ඇති බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් මැනවින් හික්මවන ලද පවිත්‍ර
නිමිල තරුණ තාගයන් වූ උන්වහන්සේ (රුගඳොෂමොහ නැමැති)
කණුව සිඳ (අවිද්‍යා) කතයම සිඳ (කෙලෙස් නැමැති) ඉන්ද්‍රකිලය උදුරා පියා
තෘණාකම්පකරතිත වූවාහු හැසිරෙත්.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව
කී ය:

යම් කිසි කෙනෙක් බුදුන් සරණ ගියාහු ද, ඔහු අපායට නොයන්නාහු
මිනිස්සිරුර හැර පියා දෙවිපිරිස පුරා ලත්තෘහ.

1. 4. 8.

සකල්හි සූත්‍රය.

38. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
රජගහනුවර සම්පයෙහි මද්දකුවර්ණ නම් මුවවෙතෙහි වැඩවසන සේක.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාදය ගල්පතුරෙකින් පහළ වේ.
භාග්‍යවතුන් වහන්සේට දුක් වූ දැඩි වූ රළු වූ තිත්‍රණු වූ නොමිනිරි වූ අමනාප වූ
බලවන් ශාරීරික වේදනාවෝ පවතිත්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිහි ඇති ව
මනා නුවණ ඇති ව නොපෙළෙමින් ඒ වේදනාවන් ඉවසන සේක.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සහළ සිවුර සිවුගුණු කොට පණවා
දකුණු පයෙහි වම් පය මදක් මැත් කොට තබා දකුණුපසින් සිංහයායාව
කරණ සේක.

අථ බො සත්තස්සා සතුලලපකාසිනා දෙවනායො අභික්කන්තාය රත්තියා අභික්කන්තවණණං කෙවලකපං මද්දකුච්ඡං ඔහාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසසිකම්භු. උපසසිකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං සීතා බො එසා දෙවනා භගවන්තො සන්තිකෙ ඉමං උද්දනං උද්දනෙසි:

නාගො වත හො සමණෝ ගොතමො. නාගවතා¹ ව පනුප්පන්තා² සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා බරු කට්ඨකා අසානා අමනාපා සතො සම්පජානො අබ්බාසෙති අවිහඤ්ඤමානොති.

අථ බො අපරා දෙවනා භගවන්තො සන්තිකෙ ඉමං උද්දනං උද්දනෙසි:

සීහො වත හො සමණෝ ගොතමො. සීහවතා¹ ව පනුප්පන්තා² සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා බරු කට්ඨකා අසානා අමනාපා සතො සම්පජානො අබ්බාසෙති අවිහඤ්ඤමානොති.

අථ බො අපරා දෙවනා භගවන්තො සන්තිකෙ ඉමං උද්දනං උද්දනෙසි:

ආජානියො වත හො සමණෝ ගොතමො. ආජානීයවතා¹ ව පනුප්පන්තා² සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා බරු කට්ඨකා අසානා අමනාපා සතො සම්පජානො අබ්බාසෙති අවිහඤ්ඤමානොති.

අථ බො අපරා දෙවනා භගවන්තො සන්තිකෙ ඉමං උද්දනං උද්දනෙසි:

නිසහො වත හො සමණෝ ගොතමො. නිසහවතා ව පනුප්පන්තා සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා බරු කට්ඨකා අසානා අමනාපා සතො සම්පජානො අබ්බාසෙති අවිහඤ්ඤමානොති.

අථ බො අපරා දෙවනා භගවන්තො සන්තිකෙ ඉමං උද්දනං උද්දනෙසි:

බොරය්හො වත හො සමණෝ ගොතමො. බොරය්හවතා ව පනුප්පන්තා සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා බරු කට්ඨකා අසානා අමනාපා සතො සම්පජානො අබ්බාසෙති අවිහඤ්ඤමානොති.

අථ බො අපරා දෙවනා භගවන්තො සන්තිකෙ ඉමං උද්දනං උද්දනෙසි:

දන්තො වත හො සමණෝ ගොතමො. දන්තවතා ව පනුප්පන්තා සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා බරු කට්ඨකා අසානා අමනාපා සතො සම්පජානො අබ්බාසෙති අවිහඤ්ඤමානොති.

අථ බො අපරා දෙවනා භගවන්තො සන්තිකෙ ඉමං උද්දනං උද්දනෙසි:

ඉක්බිති මනා ජිව්වණ්ඤා ඇති පන්සියක් සතුලපකාසික දෙවනාවෝ රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු මද්දකුට්ඨිය බඩුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියාහු ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියහ. එකත්පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ එකාන්තයෙන් නාගයෙකි. දුක් වූ දැඩි වූ කැකුළු වූ කටුක වූ නොමිහිරි වූ අමනාප වූ උපන් ශාරීරික වේදනාවන් නාග බැවින් ම සිහි ඇති ව මනා නුවණ ඇති ව නොපෙළෙමින් ඉවසයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ එකාන්තයෙන් සිංහයෙකි. දුක් වූ දැඩි වූ කැකුළු වූ කටුක වූ නොමිහිරි වූ අමනාප වූ උපන් ශාරීරික වේදනාවන් සිංහ බැවින් ම මනා නුවණ ඇති ව නොපෙළෙමින් ඉවසයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ එකාන්තයෙන් ආජාතියයෙකි. දුක් වූ දැඩි වූ කැකුළු වූ කටුක වූ නොමිහිරි වූ අමනාප වූ උපන් ශාරීරික වේදනාවන් ආජාතිය බැවින් ම සිහි ඇති ව මනා නුවණ ඇති ව නොපෙළෙමින් ඉවසයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ නිසභයෙකි. දුක් වූ දැඩි වූ කැකුළු වූ කටුක වූ නොමිහිරි වූ අමනාප වූ උපන් ශාරීරික වේදනාවන් නිසභ බැවින් ම සිහි ඇති ව මනා නුවණැති ව නොපෙළෙමින් ඉවසයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ එකාන්තයෙන් බොරයායෙකි, (=ධුරු ඉසිලීමෙහි සමන්විතයෙකි.) දුක් වූ දැඩි වූ කැකුළු වූ කටුක වූ නොමිහිරි වූ අමනාප වූ උපන් ශාරීරික වේදනාවන් බොරයා බැවින් ම සිහි ඇති ව මනා නුවණැති ව නොපෙළෙමින් ඉවසයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ එකාන්තයෙන් දූතයෙකි. දුක් වූ දැඩි වූ කැකුළු වූ කටුක වූ නොමිහිරි වූ අමනාප වූ උපන් ශාරීරික වේදනාවන් දූත බැවින් ම සිහි ඇති ව මනා නුවණැති ව නොපෙළෙමින් ඉවසයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

පසු සමාධිං සුභාවිතං විතනඤ්ච සුචිත්තතං¹ නවාහිතතං
 නවාපතතං න ච සසංඛාරනිග්ගංභවාරිතවතං². යො ඵවරුපං පුරිසනාගං
 පුරිසසීභං පුරිසාජාතීයං පුරිසනිසභං පුරිසධොරය්භං පුරිසදන්තං අභික්කමි-
 තබ්බං මඤ්ඤෙය්, නිමඤ්ඤත්තු අදස්සනාති.

පඤ්චවෙදො සතං සමං
 නපසසී බ්‍රාහ්මණො වරං,
 විතනඤ්ච තෙසං න සමමා විමුත්තං
 භිත්තනරුපා න පාරභගමා තෙ.

තණ්හාධිපන්නා වත සීලබ්භා
 ලුඛං නපං වස්සසතං වරන්නා,
 විතනඤ්ච තෙසං න සමමා විමුත්තං
 භිත්තනරුපා න පාරභගමා තෙ.

න මානකාමස්ස දමො ඉධත්ථි
 න මොනමත්ථි අසමාහිතස්ස,
 ඵකො අරඤ්ඤෙ විහරං පමහො
 න මච්චුධෙය්සස්ස තරෙය්ස පාරන්නි

[භගවා:]

මානං පහාය සුසමාහිතහො
 සුවෙනසො සබ්බධි විපජ්ඣහො,
 ඵකො අරඤ්ඤෙ විහරං අපපමහො
 ස මච්චුධෙය්සස්ස තරෙය්ස පාරන්නි.

1. 4. 9.

පජ්ජනන ධිතුසුත්තං

39. ඵචං මෙ සුතං ඵකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවග්ගෙ
 කුටාභාරසාලායං. අථ ඛො කොකනදො පජ්ජනනස්ස ධිතා අභික්කන්නාය
 රත්තියා අභික්කන්නවණණං කෙවලකපං මහාවතං ඔහාසෙතා යෙන
 භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතා භගවන්නං අභිවාදෙතා ඵකමන්නං
 අට්ඨාසි. ඵකමන්නං ධිතා ඛො කොකනදො³ පජ්ජනනස්ස ධිතා භගවතො
 සන්නිකෙ ඉමො ගාථායො අභාසි.

වෙසාලියං වනෙ⁴ විහරන්නං
 අග්ගං සත්තස්ස සබ්බෙභිං,
 කොකනදොභමි අභිවඤ්ඤෙ
 කොකනදො පජ්ජනනස්ස ධිතා.

සුතමෙව මෙ⁵ පුරෙ ආසි
 ධමමො වකත්ථුමනාත්තඤ්ඤො,
 සාහංද්‍යනි සකඛි ජානාමි
 මුත්තො දෙසස්සෙතො සුගතස්ස.

1. විමුත්තං - PTS 2. වාරිතතං - මජ්ඣ. 3. ඛො සා දෙවනා කොකනදො - මජ්ඣ. සං. 4. වෙසාලිවනෙ - කාෂ්ඨි. 5. සුතමෙව පුරෙ - මජ්ඣ. සං.

බල, සමාධිය මොනවට වඩන ලදී. සිත ද සුවිමුක්ත ය. (රුහානුගත-වශයෙන්) පෙරට නැමුනේ නො ද වෙයි. (දෙමානුගතවශයෙන්) විමුඛ ව නැමුනේ නො ද වෙයි. (අලපගුණසංසුච සමාධිය සෙසින්) සප්පයොගවිත-යෙන් ප්‍රත්‍යානිකධම්මයන් නිගෙන කෙලෙස් වළඟා සිටියේ ද නො වෙයි. යමෙක් මෙබඳු පුරුෂතාගයකු පුරුෂසිංහයකු පුරුෂාජාතීයකු පුරුෂනිෂ්ඨයකු පුරුෂධොරෙයකු පුරුෂදානතයකු සැටියයුතු කොට හඟනේ නම් නුනුවණ හැර අන් කිමෙක.

වෙද පස දරණ සියක් වසක් මුළුල්ලෙහි තපස් ඇති ව හැසිරෙන බ්‍රාහ්මණයෝ වෙත් ද, ඔවුන්ගේ සිත ද මැනවින් නො මිදුනේ ය. ලාමක ස්වභාව ඇති ඔහු පරතෙරට නො යන්නෝ ය.

තෘෂණයෙන් මිඩනා ලද ව්‍රත ශීල දෙකින් බැඳුනු සියක් වසක් මුළුල්ලෙහි රුක්ඛ තපස් කරණ (යම් බමුණෝ වෙත් ද,) ඔවුන්ගේ සිත ද මැනවින් නො මිදුනේ ය. භික්ෂුභව්‍යාව ඇති ඔහු පරතෙරට නො යන්නෝ ය.

මෙහි මාතය කැමැත්තනුට දමයෙක් නැත. සමාධියක් නැත්තනුට මෞනියෙක් නැත. වනයෙහි නුදෙකලා ව ප්‍රමත්ත ව වසන්නේ සසර පරතෙරට හෙවත් නිවණට නො පැමිණෙන්නේ ය.

[හගවත්තූ:]

මාතය දුර ලා මැනවින් එකඟ වූ සිත් ඇති සියලු උපසිත්ගෙන් මිදුනු අප්‍රමත්ත ව නුදෙකලා ව වෙනෙහි වෙසෙන හෙ නෙමේ සසර පරතෙරට පැමිණෙන්නේ ය.

1. 4. 9.

පජ්ජගහධිතු සූත්‍රය.

39. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර සමීපයෙහි වූ මහවෙහෙහි කුටාභාරශාලාවෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි පජ්ජාය (=වස්සවලාභක) දෙවිනුගේ දුටු වූ මනා ඡවිවණ්ණ ඇති කොකනද, නොමෝ මුළු මහවතය බඩුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියා ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියා ය. එකත්පසෙක සිටි පජ්ජායාගේ දුටු වූ කොකනද, නොමෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාවන් කීවු ය:

මම කොකනද, වෙමි. පජ්ජායාගේ දුටු වූ කොකනද (නම් වූ මම) විසල්පුර මහවෙහෙහි වැඩ වසන සත්ත්වයාට අග්‍ර වූ සඵලයන් වහන්සේ සකසා වදිමි.

පසාස් ඇත්තා වූ බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් ධම්ම අවබෝධ කරණ ලද්දේ ය යි මා විසින් පෙර අසන ලද පමණෙක් ම විය. ඒ මම දැන් දහම් දෙසන සුභත් මුනිනුගේ ධම්ම ප්‍රත්‍යක්ෂ ලෙස දනිමි.

යෙ කෙච්ඡි අරියධම්මං.¹

විගරහන්තා වරන්ති දුමමධා,
උපෙනති රොරුවං සොරං
චිරරන්තං දුක්ඛමනුභවන්ති.

යෙ ච බො අරියධම්මෙ²

බන්තිසා උපසමෙත උපෙනා,
පභාය මානුසං දෙහං
දෙවකායං පරිපුරෙස්සන්ති.

1. 4. 10.

චුලපජ්ජනනීයුක්තං.

40. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවතෙ කුටාගාරසාලායං. අථ බො චුල³කොකනද පජ්ජනනස්ස ධිතා අභිකක-
න්තාය රත්තියා අභිකකන්තවණ්ණො කෙවලකපං මහාවතං ඔභාසෙනා
යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකමිතා භගවන්තං අභිවාදෙනා
එකමන්තං අට්ඨාසී. එකමන්තං ධිතා බො චුලකොකනද පජ්ජනනස්ස
ධිතා භගවතො සන්ත්තෙ ඉමා ගාථායො අභාසී:

ඉධාගමි විජ්ජපභාසවණ්ණො
කොකනද පජ්ජනනස්ස ධිතා,
බුද්ධිඤ්ච ධම්මඤ්ච තමස්සමානා
ගාථා චීමා අත්ථවති අභාසී.

බහුනාපි බො තං විභජෙය්‍යං
පරියායෙන නාදිසො ධම්මො,
සඬකිත්තමන්තං උපසිස්සාමි
යාවතා මෙ මනසා පරියත්තං.

පාපං ත කසිරි වචසා මනසා
කායෙන වා කිඤ්චත සබ්බලොකෙ,
කාමෙ පභාය සත්මා සම්පජ්ජන්තො
දුක්ඛං ත සෙවෙථ අත්ථසංභිතන්ති.

සතුලපකාසිකවණ්ණො චතුසො.

තමුඤ්ඤානං:

සබ්භි චෙජ්ජන්තා සාධු තසනතුජ්ඣාතසඤ්ඤිතො,
සද්ධා සමයො සකලිකං උභො පජ්ජනනධිතරො'ති.

1 අරියං ධම්මං - මජ්ඣං, ස්‍යා. 2 අරියෙ ධම්මෙ මජ්ඣං, ස්‍යා. 3 චුල - මජ්ඣං,

නුවණ තැත්තා වූ යම් කිසි කෙනෙක් ආයතීධර්මය ගරහමින් හැසිරෙද්ද, ඔහු දරුණු වූ රෝරව නිරයට පැමිණෙත්. බොහෝ කලක් දුක් අනුභව කෙරෙත්.

යම් කෙනෙක් ආයතීධර්මයෙහි ක්ෂාන්තියෙන් හා ව්‍යුපශමයෙන් යුක්ත වූවාහු ද, (ඔහු) මිනිස්සිරුර හැර පියා දෙව්පිරිස පුරා ලත්තාහ.

1. 4. 10.

මුලලංකාසුත්තනිකා සූත්තය

40. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර සමීපයෙහි වූ මහවෙහෙහි කුටාභාරභාලාවෙහි වැඩ වසන සේක. එකල පටිත්තයාගේ දුව වූ මනා ජිව්වණ් ඇති මුලලංකාකන්‍යා නොමෝ රු පෙරයම් ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු මහවනය බබුලවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියා ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියා ය. එකත්පසෙක සිටි පටිත්තයාගේ දුව වූ මුලලංකාකන්‍යා නොමෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථා කිවු ය:

පටිත්තයා ගේ දුව වූ විදුලිය එළිය වැනි පැහැ ඇති කොකන්ද, නොමෝ මෙහි අවු ය. බුදුන් ද දහම් ද වදිමින් අභිවත් වූ මේ ගාථා ද කිවු ය.

ඒ (සච්ඡවු ද) ධර්මය බොහෝ ක්‍රමයෙනුදු බෙදන්නෙමි. ඒ ධර්මය එබඳු ය. මවිසින් සිතීන් යම් තාක් පුහුණු කරණ ලද්දේ ද, (එ හැම නො කියා) සංකෂ්පමාත්‍රයක් කියන්නෙමි.

වචනයෙන් හෝ සිතීන් හෝ කසිත් හෝ මුළුලොව කිසි පවක් නො කරන්නේ ය. සිති ඇත්තේ මනානුවණින් දන්නේ කාමයන් හැරපියා අනභිසේන් යුක්ත වූ දුක නො සෙවුනේ යි.

සතුලලංකාසිකාවග්ගිය සිවුවැනි යි.

එහි උද්දායය මෙසේ යි:

සඬු, මවුරි, සාඬු, තසනුති, උජ්ඣානසසුඤ්ඤ, සඬා, සමය, සකලික, පඤ්ඤානිකා සූත්‍ර දෙක යයි සූත්‍ර දශයෙකි.

5. ආදිනවගෙයා.

1. 5. 1.

ආදිනසුනනං.

41. එවං මෙ සුතා: එකං සමයං භගවා සාවන්තියං විහරති ජෙනවගෙ
 අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො අඤ්ඤානරු දෙවතා අභික්කන්තාය
 රත්තියා අභික්කන්තවණ්ණො කෙවලකප්පං ජෙනවගං ඔභාසෙනා යෙන
 භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්නා භගවන්තං අභිවාදෙනා එකමන්තං
 අට්ඨාසි. එකමන්තං සීනා ඛො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමා
 ගාථායො අභාසී:

ආදිනසමිං අගාරසමිං යං නීහරති භාජනං,
 තං තස්ස භොති අත්ථාය තො ච යං තත්ථ ඛය්හති.

එවමාදිපිතො¹ ලොකො ජරාය මරණෙන ච,
 නීහරෙට්ඨෙව දානෙන දිනනං භොති සුනීහනං.

දිනනං සුඛථලං භොති නාදිනනං භොති තං තථා,
 වොරු හරන්ති රාජානො අග්ගි ඛහති තස්සති.

අථ අනෙතන ජහති සරීරං සපරිග්ගහං,
 එතදඤ්ඤාය මෙධාථි භුඤ්ජෙථ ච දදෙථ ච.

දඬා ච භුඬා ච යථානුභාවං අනිඤ්ඤො සග්ගමුපෙති ණානන්ති.

1. 5. 2.

කිංදදසුනනං.

[දෙවතා:]

42. කිංදදෙ ඛලදෙ භොති කිංදදෙ භොති වණ්ණදෙ.
 කිංදදෙ සුඛදෙ භොති කිංදදෙ භොති වකඛුදෙ.
 යො ව² සබ්බදදෙ භොති තං මෙ අකබ්භි පුච්ඡිතොති.

[භගවා:]

අන්තදෙ ඛලදෙ භොති වත්ථදෙ භොති වණ්ණදෙ,
 යානදෙ සුඛදෙ භොති දීපදෙ භොති වකඛුදෙ.
 සො ච සබ්බදදෙ භොති යො දදාති උපස්සායං,
 අමතංදදෙ ච සො භොති යො ධම්මමනුසාසතිති.

1. එවං ආදිනකො. - මජ්ඣං සූත්තං 2. සො ච - කප්පෙති.

5. ආදිතන වගීය.

1. 5. 1.

ආදිතන සූත්‍රය.

41. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි වූ ජෙනවන නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිති වැඩ වසන සේක. එකල මහා ඡත්‍රවණී ඇති එක්තරා දෙවියෙක් රූ පෙරහම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවිරම බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථා කී ය:

ගෙය ගිනිගන් කල (ගෙහමියා) භාජනයක් බිහි කළාය.
එය ඔහුට ප්‍රයෝජනය පිණිස වෙයි. සමීප එහි දූවේ ද, එය (ප්‍රභූ) පිණිස) නො වේ.

මෙසේ ලෝවාසි තෙමේ ජරයෙන් හා මරණයෙන් ද ඇවිල ගන්න ලද්දේ ය. (එහෙයින්) දැනගෙන් ම බැහැර කරන්නේ ය. දෙන ලද්ද මැනවින් බැහැර කරණ ලද්දේ වෙයි.

දෙනලද්ද සුවපල ඇත්තේ වේ. නො දෙන ලද්ද එසේ නො වේ. ඒ (නුදුන්) දෙය සොරු හැර ගණිත්. රජහු හෝ හැර ගණිත්. ගින්න හෝ දවයි. (තුඩු තැන ම හෝ) නැසෙයි. යලි නො නැසුනු භොග සහිත ශරීරය මරණයෙන් හැර පියයි.

නුවණැත්තේ මෙ කරුණ දැන අනුභව ද කරන්නේ ය. දීම ද කරන්නේ ය. ශක්තිපරිද්දෙන් දී අනුභව ද කොට අනිෂ්ඨන වූයේ සවගීසථාන යට පැමිණේ.

1. 5. 2.

කිංදද සූත්‍රය.

[දෙවි:]

42. කුමක් දෙන්නේ බලය දෙන්නේ වේ ද? කුමක් දෙන්නේ වණිය දෙන්නේ වේ ද? කුමක් දෙන්නේ සැපය දෙන්නේ වේ ද? කුමක් දෙන්නේ ඇස් දෙන්නේ වේ ද? යමෙක් හිසල්ල දෙන්නේත් වේ ද, මා විසින් විචාරණ ලද්දෙහි එය වදාළ මැනවි.

[ගඟවත්ත:]

ආහාර දෙන්නේ බලය දෙන්නේ වේ. වසන දෙන්නේ වණිය දෙන්නේ වේ. යාන දෙන්නේ සැප දෙන්නේ වේ. පහන් දෙන්නේ ඇස් දෙන්නේ වේ. යමෙක් ආවාස දේ ද, හෙතෙමේ හිසල්ල දෙන්නේත් වේ. යමෙක් ධර්මානුශාසන කෙරේ ද, හෙතෙමේ අමානස දෙන්නේත් වෙයි.

1. 5. 3.

අනිභ්ඝ්නනං.

[දෙවතා:]

43. අනනමෙවානිනඤ්ඤානි උභයෙ දෙවමානුසා,
අථ කො නාම සො යකො යං අනනං නානිනඤ්ඤිති.

[භගවා:]

යෙ තං දදන්ති සද්ධාය විපජ්ජනෙන වෙනසා,
තමෙව අනනං භජති අසමිං ලොකෙ පරමහි ව,
නසමා විතෙය්‍ය මච්ඡෙරං දජ්ජා දානං මලාහිභු,
පුඤ්ඤානි පරලොකසමිං පතිට්ඨා භොනති පාණ්ණිනනි.

1. 5. 4.

එකමුලස්සනං.

[දෙවතා:]

44. එකමුලං දව්ඨවට්ටං නිමලං පඤ්චපජ්ජරං,
සමුද්දං ආදසාවට්ටං පාතාලං අතරී ඉසීති.

1. 5. 5.

අනොමස්සනං.

[දෙවතා:]

45. අනොමනාමං නිපුණ්ණදසසිං පඤ්ඤදදං කාමාලයෙ අසිතනං
තං පසාඨ සබ්බවිදුං සුමෙධං අරියෙ පථෙ කම්මානං මහෙසිනිති.

1. 5. 6.

අවජ්ඣස්සනං.

[දෙවතා:]

46. අවජ්ජරගණසංක්ඛ්ඨං පිසාවගණසෙවිතං,
වනනනං මොහනං නාම කථං යාත්‍රා භවිස්සතිති.

[භගවා:]

උජ්ජකො නාම සො මග්ගො අභයා නාම සා දිසා,
රථො අකුජ්ඣො¹ නාම ධම්මවකෙකති සංයුතො.

තිරි තස්ස අපාලමො සතස්ස² පරිවාරණං,
ධම්මාභං සාරථිං බ්‍රාමි සම්මාදිට්ඨිපුරෙථවං.

යස්ස එතාදිසං යානං ඉන්ද්‍රියා පුරිසස්ස වා,
ස වෙ එතෙන යානෙන නිබ්බාණස්සෙව සනතිකෙ.

1. 5. 3.

අහන සූත්‍රය.

[දෙවි:]

43. දෙවිමිනිස් දෙකොටස වූවෝ ආහාරය ම පතන්. යම් හෙයෙනින් යමෙක් ආහාරය නො පතා නම්, හේ කවර නම් යකෙක් ද?

[භගවත්තු:]

යම් කෙනෙක් පහන් සිතින් සැදූහැයෙන් ඒ ආහාරය දෙද්ද, මෙලෙවිනි ද පරලෙවිනි ද ආහාරය ඔහු ම සෙවුනේ ය.

එහෙයින් මසුරුමල මැඩලන සුළු වූයේ මසුරුකම දුරු කොට දන් දෙන්නේ ය. පින් සතනියන්ට පරලොව පිහිට වේ.

1. 5. 4.

එකමුල සූත්‍රය.

[දෙවි:]

44. එකමුලක් ඇති සලාවැටුම් දෙකක් ඇති මල තුණක් ඇති ප්‍රසාර පසක් ඇති ආවභී දෙලසක් ඇති අගාධ වූ සමුද්‍රය මහර්ෂි තෙමේ කරණය කෙළේ ය.

1. 5. 5.

අනොම සූත්‍රය.

[දෙවි:]

45. පිරිපුන් නම් ඇති සියුම් අරුත් දක්නාසුළු නුවණ දෙන කාම-ව්‍යතුන්හි නොඇලුනු සියල්ල දන්නා මනා නුවණ ඇති ආයඝිමාගීයෙහි ගියා වූ ඒ මහර්ෂිහු බලව.

1. 5. 6.

අප්පක සූත්‍රය.

[දෙවි:]

46. අප්පරස් සමූහයා විසින් සුකොෂිත වූ පිශාවයන් වැනි ඒ අප්පරස් සමූහයා විසින් සෙවුනාලද මේ වනය මොහන නම්. (එයින්) නික්ම යාම කෙසේ වන්නේ ද?

[භගවත්තු:]

ඒ මාගීය උජ්ජක නම් වේ. දිශාව අහයා නම් වේ. ධර්මවක්‍රයන් ගෙන් යුක්ත වූ ඒ රථය අකුජන නම් වේ.

හිරිඔනප් දෙක ඒ රථයේ වැහිර ගන්නා පුවරු (ඇඳි) යි. සිතිය ඒ රථයේ පිරිකරයි (සැරැසිල්ලයි.) විදගීනා සමෘගදුෂ්ඨ පෙරවූ කොට යන ලොකො-ත්තර මාගී ධර්මය (එහි) රියැදුරු යයි මම කියමි.

යම් සත්‍රියකට හෝ පුරුෂයකුට හෝ මෙබඳු යානයෙක් වේ නම්. හෙතෙමේ එකානනයෙන් මේ යානයෙන් නිවණ සම්පයෙහි ම වේ.

1. 5. 7.

වනගේපසුතනං.

[දෙවතා:]

47. කෙසං දිවං ව රතෙතා ව සද පුඤ්ඤං පවබ්බති,
ධම්මට්ඨං සීලසම්පන්නා කෙ ජනා සග්ගගාඤ්ඤොති.

[භගවා:]

ආරාමරොපා වනරොපා යෙ ජනා සෙනුකාරකා,
පපඤ්ඤා උදපානඤ්ඤා යෙ දදන්ති උපස්සං.

කෙසං දිවං ව රතෙතා ව සද පුඤ්ඤං පවබ්බති,
ධම්මට්ඨං සීලසම්පන්නා කෙ ජනා සග්ගගාඤ්ඤොති.

1. 5. 8.

ජේතවනසුතනං.

48. ඉදඤ්ඤා තං ජේතවනං ඉසිසබ්බනිසෙවිතං,
ආවුත්ථං ධම්මරාජෙන පිතිසඤ්ජනනං මම.

[භගවා:]

කම්මං විජ්ජා ව ධම්මො ව සීලං ජීවිතමුත්තමං,
එතෙන ටිට්ඨා සුඤ්ඤානි න ගොතෙතන ධතෙන වා.

තස්මා හි පණ්ණාසො පොසො සම්පස්සං අත්ථමනනො,
යොතිසො විවිතෙ ධම්මං එවං තත්ථ විසුඤ්ඤාති.

සාරිපුත්තොව පඤ්ඤාය සීලෙනුපසමෙන ව,
යොපි පාරගතො¹ හික්ඛු එතාව පරමො සියා'ති.

1. 5. 9.

මච්ඡපිසුතනං.

[දෙවතා:]

49. යෙ'ධ මච්ඡරිතො ලොකෙ කදරියං පරිභාසකා,
අඤ්ඤාසං දදමානානං අන්තරායකරා නරා.

කීදිසො කෙසං විපාකො සම්පරායො ව කීදිසො,
භගවන්තං පුට්ඨමාගමම කථං ජානෙමු තං මෑන්ති.

[භගවා:]

යෙ'ධ මච්ඡරිතො ලොකෙ කදරියං පරිභාසකා,
අඤ්ඤාසං දදමානානං අන්තරායකරා නරා.

1. 5. 7.

වනගෙවස සූත්‍රය.

[දෙවි:]

47. කිත්ති කෙනකුන්ට භෑමකල්ලි දහවලුන් රැන් පින් වැඩේ ද? දහමිනි පිහිටි ශීලසම්පන්න වූ කිත්ති ජනයෝ සංවර්ධයට යෙත් ද?

[භගවත්සු:]

යම් ජන කෙනෙක් මල්පල උයන් වවන්තෝ වෙත් ද, පියවි වන වගා කොට දෙන්නෝ වෙත් ද, ඒදඩු පාලම් කරවන්නෝ වෙත් ද, යම් කෙනෙක් පැන්හලුන් පැන් පොකුණුන් ආවාසත් දෙද් ද,

ඔවුන්ට භෑමකල්ලි දහවලුන් රැන් පින් වැඩේ. දහමිනි පිහිටි ශීල සම්පන්න වූ ඒ ජනයෝ සංවර්ධයට යෙත්.

1. 5. 8.

ජෙනවන සූත්‍රය.

[අනාථපිණ්ඩක දෙවි:]

48. භික්ෂු සමූහයා විසින් නිතර සෙවුනා ලද ධර්මාප්ත වූ බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් විසුම් ගන්නා ලද මේ ඒ ජෙනවනය මව ප්‍රිති උපදවන්නේ ය.

කම්ය ද, විද්ධව ද, සමාධි ධර්මය ද, උතුම් ජිවිතය වූ ශීලය ද යන මෙයින් සහායයෝ පිරිසිදු වෙත්. ගොත්‍රයෙන් හෝ ධනයෙන් හෝ පිරිසිදු නො වෙත්.

එහෙයින් ම නුවණැති පුරුෂ තෙමේ තමාගේ අභිවෘද්ධිය දක්නේ නුවණින් දහම් රැස් කරන්නේ ය. මෙසේ ඒ ආයතීයයෙහි පිරිසිදු වෙයි.

ප්‍රඥාවෙන් ද, ශීලයෙන් ද, ව්‍යුපශමයෙන් ද, ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ ම (උතුම්හ) පරතෙරට (නිවණට) පැමිණිය යම් මහණෙක් වේ නම්, මේ ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ ම උතුම් කොට ඇත්තේ වන්නේ ය යි.

1. 5. 9.

මව්පරි සූත්‍රය.

[දෙවි:]

49. දැඩි මසුරුකම් ඇති, පරිභව කරණ, දන් දෙන අනුන්ට අනතරය කරණ, යම් මසුරු මිනිස් කෙනෙක් මෙලොව වෙද්ද,

ඔවුන්ගේ විපාකය කෙබඳු ද? පරලොව ගතියත් කෙබඳු ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විවාරන්නට අවුත් (සිටින) අපි එය කෙසේ දනිමු ද?

[භගවත්සු:]

දැඩි මසුරුකම් ඇති, පරිභව කරණ, දන් දෙන අනුන්ට අනතරය කරණ, යම් මසුරු මිනිස් කෙනෙක් මෙලොව වෙද්ද ද,

නිරයං නිරව්ජානයොතිං යමලොකඤ්චුපපජ්ජරෙ,¹
සචෙ එනති මනුස්සනතං දුට්ඨෙ ජායරෙ කුලෙ,
චොලං පිණෙඤා රතී බිඛිඤා යත්තී නිවෙජ්ජන ලබ්භති.

පරතො ආසිංසරෙ² බාලා තමපි තෙසං නලබ්භති,
දිට්ඨො³ ධම්මෙ සවිපාකො සමපරායො⁴ ච දුග්ගතීති.

[දෙවනා:]

ඉතිහෙතං විජානාම අඤ්ඤං පුච්ඡාම ගොතම,
යෙ'ධ ලද්ධා මනුස්සනතං වදඤ්ඤා විතමච්ඡරා.
බුද්ධො පසන්නා ධම්මෙ ව සංඛෙස ව තිබ්බගාරවා.

කීදිසො තෙසං විපාකො සමපරායො ව කීදිසො,
හගවන්නං පුට්ඨුමාගමම කථං ජානෙමු තං මයන්තං.

[හගවා:]

යෙ'ධ ලද්ධා මනුස්සනතං වදඤ්ඤා විතමච්ඡරා,
බුද්ධො පසන්නා ධම්මෙ ව සංඛෙස ව තිබ්බගාරවා,
එතෙ සග්ගෙ පකාසෙන්නි⁵ යත්ත තෙ උපපජ්ජරෙ.

සචෙ එනති මනුස්සනතං අඛෙස ආජායරෙ කුලෙ,
චොලං පිණෙඤා රතී බිඛිඤා යත්තී නිවෙජ්ජන ලබ්භති.

පරසමානෙසු භොගෙසු වසවන්තිව මොදරෙ,
දිට්ඨො³ ධම්මෙ සවිපාකො සමපරායො ව දුග්ගතීති.

1. 5. 10.

ඤ්චිකාරසුතනං

[ඤ්චිකාර දෙවනා:]

50. අවිහං උපපන්නා සෙ විමුත්තා සත්ත භික්ඛවො,
රුගදෙසපරික්ඛිණා නිණ්ණා ලොකෙ විසන්තිකන්ති.

කෙ ව තෙ අතරං සංඛගං⁶ ඵෙට්ඨධෙය්‍යං සුදුත්තරං,
කෙ භික්ඛා මානුසං දෙහං දිබ්බං යොගං⁷ උපච්චගුං.

උපකො පලගණෙඤා ව පුකකුසාති ව තෙ තයො,
හඤ්ඤො හඤ්ඤෙවො ව බාහුදන්ති ව පිබ්බිසො.⁸
තෙ භික්ඛා මානුසං දෙහං දිබ්බං යොගං⁷ උපච්චගුන්ති.

[හගවා:]

කුසල්ලි භාසසි තෙසං මාරපාසප්පහාසිතං,
කස්ස තෙ ධම්මමඤ්ඤාය අච්ඡිද්ධං භවබ්බකිතං.

1. යමලොකුපපජ්ජරෙ. සසා, යමලොකංඋපපජ්ජරෙ PTS. 2. ආසිංසරෙ - මජ්ඣ. 3. දිට්ඨො - සී.මු. 2. 4. සමපරායො - සසා 5. සග්ගා පකාසන්ති - මජ්ඣ. 6. පබ්බං - මජ්ඣ. සී.මු. 2, PTS. යෙ ව තෙව අතරං සංඛගං - සසා. කෙ ව කෙ ව - සී.මු. 1. 7. දිබ්බං යොගං - මජ්ඣ. සසා, PTS. 8. බණ්ඩදෙවො ව බාහුදන්ති ව පිබ්බිසො - මජ්ඣ. පිබ්බිසො - PTS. බණ්ඩදෙවො ව බාහුදන්ති ව පිබ්බිසො - සසා

(ඔහු) තරකයට ද, තිරිසන් යෝනියට ද, යමලොකයට ද පැමිණෙත්. ඉදින් මිනිසත්ඛවට එත් නම්, යම් කුලයෙක වසන ආහාර කාම සම්පත් හා ක්‍රීඩා දුක සේ ලැබෙද් ද, (එබඳු) දිළිඳු කුලයෙක උපදි.

ඒ අඥනයෝ මෙරමාගෙන් (යමක්) බලාපොරොත්තු වෙත් නම්, එය ද ඔවුන්ට නො ලැබේ. මෙලොව ඒ විපාක යි. පරලොව ද දුගතිය වේ.

[දෙවි:]

ගෞතමයන් වහන්ස, මෙසේ මෙය දැනුම්හ අනෙකක් විවාරමු. යම් කෙනෙක් මේ ලොකයෙහි මිනිසත්ඛව ලැබ පහ වූ මසුරාමල ඇත්තාහු බුදුන් දහම් සතුන් කෙරෙහින් පැහැදුනාහු අතීතය ගෞරව ඇත්තාහු (වද්‍යා) දන්කපු වූහ ද,

ඔවුන්ගේ විපාකය කෙබඳු ද? පරලොව ගතියත් කෙබඳු ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විවාරන්නට අවුත් (සිටින) අපි එය කෙසේ දනිමු ද?

[භගවත්හු:]

යම් කෙනෙක් මේ ලොකයෙහි මිනිසත්ඛව ලැබ පහ වූ මසුරාමල ඇත්තාහු බුදුන් දහම් සතුන් කෙරෙහින් පැහැදුනාහු අත්‍යන්ත ගෞරව ඇත්තාහු (වද්‍යා) දන්සොඬ වෙද්ද, ඔහු යම් නැතෙක උපදිද් ද, ඒ සව්වියෙහි මොහු බබලත්.

ඉදින් මිනිසත්ඛවට එත් නම්, යම් කුලයෙක වසන ආහාර කාමවසතු හා ක්‍රීඩා නිදුකින් ලැබෙද් ද (එබඳු) ආසා කුලයෙක උපදිත්.

අනුත් විසින් රැස් කරණ ලද භොගයන්හි එහි හිමියන් මෙන් සතුටු වෙත්. මෙලොව ඒ විපාක යි. පරලොවත් සුගතිය වේ.

1. 5. 10.

සපිකාර සූත්‍රය

[සපිකාර දෙවි:]

50. භික්ෂුහු සත්තමක් අමිභබ්බලොවට පැමිණියාහු මිදුනාහු රුගඳොමයන් සහ කලාහු (පඤ්චස්කන්ධ)ලොකයෙහි තෘෂ්ණාව තරණය කලාහු ය.

තරණය කිරීමට ඉතා දුෂ්කර වූ වෙවුබෙය්‍ය නම් සංසාරයත් (වතුර්විධ) සංගහයනුත් තරණය කලාහු කවුරු ද? කිනම් කෙනෙක් මනුෂ්‍යදෙහ (සංඛ්‍යාත ඔරමානිය සංයෝජන පස) දුරු කොට දිව්‍යයෝග (සංඛ්‍යාත උදාමානිය සංයෝජන) පසත් ඉක්ම ගියාහු ද?

උපක පලගණ්ඨ පුත්තසානි යන තිදෙන ද, හදදිය හඳුදෙව බාහුදන්ති පිඞ්ගිය යන (සිවුදෙන ද) යන ඔහු මනුෂ්‍යදෙහය හැර දිව්‍යයෝගය ඉක්ම ගියාහු ය.

[භගවත්හු:]

මාරපාසයන් හැර සිටියා වූ ඔවුන්ට 'අතවද්‍යාහ'යි බෙණෙහි (පසස්තෙහි). ඔහු කවරකුගේ ධර්මය දැන භවබ්බතිය සිත්දනු ද?

[සට්ඨකාර:]

න අඤ්ඤානු භගවතා නාඤ්ඤානු නව සාසනා,
යස්ස තෙ ධම්මෙඤ්ඤාය අච්ඡදං භවබ්බකිනං.

යත් නාමඤ්ඤා රූපඤ්ඤා අසෙසං උපරාජ්ඣති,
තං තෙ ධම්මං ඉධඤ්ඤාය අච්ඡදං භවබ්බකිනනති.

[භගවා:]

ගමිතීරං භාසසි වාවං දුබ්බිජානං සුදුබ්බුධං,
කස්ස නං ධම්මෙඤ්ඤාය වාවං භාසසි ඊදිසනති.

[සට්ඨකාර:]

කුලං ආසිං වෙහළිභෙග¹ සට්ඨකරො,
මානාපෙතනිහරෙ ආසිං කස්සපස්ස උපාසකො.

වීරතො මෙජ්ඣා ධම්මා බුහව්වාදී නිරුමිසො,
අනුචා තෙ සගාමෙය්සා අනුචා තෙ පුරෙ සබ්බා.

සො'හං එතෙ² පජානාමි විමුතෙන් සත්ත භික්ඛවො,
රුගදෙසපරිකම්භේ තිණ්ණේ ලොකෙ විසතතිකනති.

[භගවා:]

එවමේතං තද ආසි යථා භාසසි භග්ගව,
කුලභකාරෙ පුරෙ ආසි වෙහළිභෙග සට්ඨකරො,
මානාපෙතනිහරෙ ආසි කස්සපස්ස උපාසකො.

වීරතො මෙජ්ඣා ධම්මා බුහව්වාදී නිරුමිසො,
අනුචා මෙ සගාමෙය්සා අනුචා මෙ පුරෙ සබ්බාති.

[පෙරු:]

එවමේතං පුරුණානං සභායානං අනු³ සබ්බමො,
උභින්නං භාවිතත්තානං සරීරනතිමධාරිතනති.

ආදිත්තවග්ගො පඤ්චමො.

නමුඤ්ඤානං:

ආදිත්තං කිංදදං අනතං එකමුලමනොමිඨං,
අච්ඡරුචතපේතෙන මච්ඡරෙන සට්ඨකරො'ති.

[ඝට්ඨකාර:]

ඔහු යමකුගේ ධර්මය දැන භවබ්බතය සිත්දහන ද, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නොහැර යි. මුඛ වහන්සේගේ සසුන ද නොහැර යි.

යම් නිවණෙක්හි නාමයත් රූපයත් නිරවශේෂයෙන් නිරුඳා වෙද්ද, මේ සසුනෙහි ඔහු ඒ ධර්මය දැන භවබ්බතය සිත්දහන ය.

[භගවත්හු:]

ගැඹුරු වූ දැන ගැඹුණුවට දුෂකර වූ අතීශයින් දුරවබොධ වූ චචන කියති. තෙපි කවරකුගේ ධර්මය දැන මෙබඳු චචන කියනු ද?

[ඝට්ඨකාර:]

පෙර චෛහලිඛග ගමිහි ඝට්ඨකාර නම් කුඹලෙකිමි වීම කාශාප බුදුරජා-
නන් වහන්සේගේ උපාසකයකු වූයෙමි මට්ට්ඨියන් පොෂණය කරන්නෙකිමි වීම.

මෙවුන්දමින් වෙන් වූයෙමි නිරුමිස (=අනාගාමී) බ්‍රහ්මචාරියකු වූයෙමි. තොප හා එකගම වසන්නෙකිමි වීම. පෙර තොපගේ යහළුවෙකිමි වීම.

ඒ මම රුගදොමයන් ඝෂය කළ ලොව නාෂණාව තරණය කළ මිදුනු මේ හිඤ්ඤත් සත්තම දනිමි.

[භගවත්හු:]

භාගීවය, යම්සේ කියති නම් එකල්හි මේ එසේ වී ය. පෙර චෛහලිඛග ගමිහි ඝට්ඨකාර නම් කුඹලෙක් වූයේ ය. කාශාප බුදුරජානන් වහන්සේගේ උපාසක වූයේ මට්ට්ඨියන් පොෂණය කරන්නෙක් වූයේ ය.

මෙවුන්දමින් වැළකුනු නිරුමිස බඹසර ඇත්තෙක් වූයේ ය. මා හා එක ගම වසන්නෙක් වූයේ ය. පෙර මාගේ යහළුවෙක් වී ය.

[තෙරහු:]

වඩන ලද සිත් ඇති අනත්ම සිරුරු දරණ පාරණී යහළුවන් දෙදෙනකුගේ මේ එක්වීම මෙසේ වී ය.

ආදිත්ත වර්ගය පස්වැනි යි.

එහි උද්දනය:

ආදිත්ත, කිංදද, අනා, එකමුල, අනොම, අච්ඡර, වනරොප, ජෙනවන, මචෙජර, ඝට්ඨකාර සුත්‍රයයි දශයෙකි.

6. ජරාවගො.

1. 6. 1.

ජරසුතනං.

51. සාවකස්සිං—

[දෙවතා:]

කිංසු යාව ජරා සාධු කිංසු සාධු පතිට්ඨිතං,
කිංසු නරුතං රතනං කිංසු වොරෙහි දුභරනති.

[භගවා:]

සීලං යාව ජරා සාධු සද්ධා සාධු පතිට්ඨිතා,
පඤ්ඤා නරුතං රතනං පුඤ්ඤං වොරෙහි දුභරනති.

1. 6. 2.

අජරසාසුතනං.

[දෙවතා:]

52. කිංසු අජරසා සාධු කිංසු සාධු අභිට්ඨිතං,
කිංසු නරුතං රතනං කිංසු වොරෙහි භාරියනති.¹

[භගවා:]

සීලං අජරසා සාධු සද්ධා සාධු අභිට්ඨිතා,
පඤ්ඤා නරුතං රතනං පුඤ්ඤං වොරෙහි භාරියනති.

1. 6. 3.

මිත්තසුතනං.

[දෙවතා:]

53. කිංසු පච්ඡන්දො² මිත්තං කිංසු මිත්තං සකෙ සරෙ,
කිං මිත්තං අත්ථජාතස්ස කිං මිත්තං සමපරුසිකනති.

[භගවා:]

සන්ධො පච්ඡන්දො² මිත්තං මාතා මිත්තං සකෙ සරෙ,
සභායො අත්ථජාතස්ස භොති මිත්තං පුතපුතං,
සයං කතාති පුඤ්ඤති තං මිත්තං සමපරුසිකනති.

1. 6. 4.

වසුසුතනං.

[දෙවතා:]

54. කිංසු වජ්ඣ මනුස්සානං කිං සුඛ පරමො³ සබ්බා,
කිංසු භුතුපථ්ථනති⁴ යෙ පාණි පඨවිංසිතාති.

1. වොරෙහාභාරියනති - මජ්ඣ. වොරෙහාභාරියං - සීඛු 2. 2. පසවතො - සං. සීඛු.
පථවතො - PTS. 3. පරමා - සං. PTS. සීඛු 1. 4. භුතා උපථවනති - මජ්ඣ. සං. PTS.

6. ජරා වගීය.

1. 6. 1.

ජරා සූත්‍රය.

51. සැවැත් නුවර—

[දෙවි:]

ජරාව තෙක් කුමක් මැනවි ද? කීමෙක් පිහිටියේ මැනවි ද? මිනිසුන්ට කුමක් රුවන වේ ද? සොරැන් විසින් කුමක් පැහැර නොගතහැකි වේ ද?

[භගවත්තු:]

ජරාව තෙක් ශීලය මැනවි. ඉඬුව පිහිටියා මැනවි. මිනිසුන්ට ප්‍රඥාව රුවන වේ. පිණ සොරැන් විසින් පැහැර නොගතහැකි වේ.

1. 6. 2.

අජරසා සූත්‍රය

[දෙවි:]

52. නොදිරීමෙන් කුමක් මැනවි ද? කීමෙක් (සවසනාතායෙහි) පිහිටියේ මැනවි ද? මිනිසුන්ට කුමක් රුවන වේ ද? කීමෙක් සොරැන් විසින් පැහැර නොගතහැකි වේ ද?

[භගවත්තු:]

නොදිරීමෙන් ශීලය මැනවි. ඉඬුව පිහිටියා මැනවි. ප්‍රඥාව මිනිසුන්ට රුවන වේ. පිණ සොරැන් විසින් පැහැර නොගතහැකි වේ.

1. 6. 3.

මිත්තා සූත්‍රය.

[දෙවි:]

53. බැහැර වසන්තනුට මිත්‍රයා කවරෙක් ද? සිය ගෙහි මිත්‍රයා කවරෙක් ද? කටයුතු ඇත්තනුට මිත්‍රයා කවරෙක් ද? පරලොව මිත්‍රයා කවරෙක් ද?

[භගවත්තු:]

බැහැර වසන්තනුට සාත්තුව (නවලම) මිතුරු ය. සියගෙහි මිතුරු මව ය. කටයුතු ඇත්තනුට යහළුවා නැවත නැවත මිතුරු වෙයි. තමා විසින් කරණ ලද පින් ඒ පරලොව මිතුරු වෙයි.

1. 6. 4.

වසු සූත්‍රය.

[දෙවි:]

54. මිනිසුන්ට කුමක් පිහිට වේ ද? මෙහි උතුම් යහළුවා කවරෙක් ද? පොළොව ඇසුරු කළ යම් ප්‍රාණිනු වෙත් නම් (ඒ) සත්ත්වයෝ කුමක් ඇසුරු කොට ජීවත් වෙද්ද?

[භගවා:]

පුතතා වදුමු මනුස්සානං භරියාව¹ පරමො² සබ්බා,
 චූට්ඨං භුතුපජ්චනති³ යෙ පාණො පඨවිංසිතාති.⁴

1. 6. 5.

පඨමජනෙතිසුතතො.

[දෙවතා:]

55. කිංසු ජනෙති පුරිසං කිංසු තස්ස විධාවති,
 කිංසු සංසාරමාපාදි කිංසු තස්ස මහබ්බයනති.

[භගවා:]

තණ්හා ජනෙති පුරිසං විතතමස්ස විධාවති,
 සතොතා සංසාරමාපාදි දුක්ඛමස්ස මහබ්බයනති.

1. 6. 6.

දුතීයජනෙතිසුතතො.

[දෙවතා:]

56. කිංසු ජනෙති පුරිසං කිංසු තස්ස විධාවති,
 කිංසු සංසාරමාපාදි කිසමා න පරිමුච්චති.

[භගවා:]

තණ්හා ජනෙති පුරිසං විතතමස්ස විධාවති,
 සතොතා සංසාරමාපාදි දුක්ඛා න පරිමුච්චති.

1. 6. 7.

තතීයජනෙතිසුතතො.

[දෙවතා:]

57. කිංසු ජනෙති පුරිසං කිංසු තස්ස විධාවති,
 කිංසු සංසාරමාපාදි කිංසු තස්ස පරායණනති.

[භගවා:]

තණ්හා ජනෙති පුරිසං විතතමස්ස විධාවති,
 සතොතා සංසාරමාපාදි කමමං තස්ස පරායණනති.

1. භරියා ව - මජ්ඣ. PTS. 2. පරමා - සං. PTS. සී.මු. 1. 3. භුතා උපජ්චනති - මජ්ඣ. සං. PTS. 4. පඨවිසිතා - මජ්ඣ.

[භගවත්හු:]

54. පුත්‍රයෝ මිනිසුන්ට පිහිට වෙත්. බිරිය ම උතුම් යහළු ය පොළොව ඇසුරු කළ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් නම් ඒ සත්ත්වයෝ වැස්ස ඇසුරු කොට ජීවත් වෙත්.

1. 6. 5.

පබ්බතනෙති සූත්‍රය.

[දෙව්:]

55. කවරෙක් සත්ත්වයා උපදවා ද? ඔහුගේ කිමෙක් ඔබ මොබ දිවේ ද? කවරෙක් සසරට පැමිණියේ ද? කිමෙක් ඔහුට මහත් බිය වේ ද?

[භගවත්හු:]

තෘෂ්ණාව සත්ත්වයා උපදවයි. ඔහුගේ සිත ඔබ මොබ දිවේ. සත්ත්වයා සසරට පැමිණියේ ය. දුක ඔහුට මහත් බිය ය.

1. 6. 6.

දුනියජනෙති සූත්‍රය.

[දෙව්:]

56 කවරෙක් සත්ත්වයා උපදවා ද? ඔහුගේ කිමෙක් ඔබ මොබ දිවේ ද? කවරෙක් සසරට පැමිණියේ ද? කුමනින් නො මිදේ ද?

[භගවත්හු:]

තෘෂ්ණාව සත්ත්වයා උපදවයි. ඔහුගේ සිත ඔබ මොබ දිවේ. සත්ත්වයා සසරට පැමිණියේ ය. දුකින් නො මිදේ.

1. 6. 7.

තනිය ජනෙති සූත්‍රය.

[දෙව්:]

57 කවරෙක් සත්ත්වයා උපදවා ද? ඔහුගේ කිමෙක් ඔබ මොබ දිවේ ද? කවරෙක් සසරට පැමිණියේ ද? කිමෙක් ඔහුට පිහිට වේ ද?

[භගවත්හු:]

තෘෂ්ණාව සත්ත්වයා උපදවයි. ඔහුගේ සිත ඔබ මොබ දිවේ. සත්ත්වයා සසරට පැමිණියේ ය. තමය ඔහුට පිහිට වේ.

1. 6. 8.

උපපටිසුත්තං.

[දෙවතා:]

58. කිංසු උපපටො අකකාතො කිංසු රතනිඤ්චකකියො,
කිං මලං බ්‍රහ්මචරියස්ස කිං සිතානමනොදකනති.

[භගවා:]

රාගො උපපටො අකකාතො¹ වයො රතනිඤ්චකකියො,
ඉඤ්ච මලං බ්‍රහ්මචරියස්ස එඤ්ඤං සජ්ජතෙ පජා,
තපො ච බ්‍රහ්මචරියඤ්ච තං සිතානමනොදකනති.

1. 6. 9.

දුතියාසුත්තං.*

[දෙවතා:]

59. කිංසු දුතියා² පුරිසස්ස හොති කිංසු වෙනං පසංසති,
කිස්ස වාභිරතො මචේවා සබ්බදුක්ඛා පමුච්චතිති.

[භගවා:]

සද්ධා දුතියා පුරිසස්ස හොති පඤ්ඤා වෙනං පසංසති,
තිබ්බානොභිරතො මචේවා සබ්බදුක්ඛා පමුච්චතිති.

1. 6. 10.

කච්චිසුත්තං.

[දෙවතා:]

60. කිංසු නිදුතං ගාථානං කිංසු තාසං වියඤ්ඤනං,
කිංසු සනතිසසිතා ගාථා කිංසු ගාථානමාසයො.

[භගවා:]

ඡන්දො නිදුතං ගාථානං අකකිරු තාසං වියඤ්ඤනං,
තාමසනතිසසිතා ගාථා කච්චි ගාථානමාසයො.

ජරුචග්ගො ඡචේඨා.

තනුඤ්ඤනං:

ජරු අජරසා මිත්තං චන්ත්‍රී තිණ්ණි ජතෙති ච,
උපපටො ච දුතියා ච කච්චි පුරිතො චග්ගොති.

1. අකකාති. - සඤ. PTS. 2. දුතියං - සඤ.

* දුතිය උපපටිසුත්තං. සීමු. 2.

1. 6. 8.

උප්පථ සූත්‍රය.

[දෙවි:]

58. කිමෙක් නොමග යයි කියන ලද්දේ ද? කිමෙක් රු දවල්හි ගෙවේ ද? බබ්බරට කිලුට කිමෙක් ද? දිය නැති නැම කිමෙක් ද?

[භගවත්තු:]

රුගය නොමග යයි කියන ලද්දේ ය. වයස රු දවල්හි ගෙවේ. සත්‍රිය බබ්බරට කිලුට ය. මේ සත්‍රියසූත්‍රයා මෙහි ඇලේ. තපස ද බබ්බර ද (යන) එය දිය නැති නැමයි.

1. 6. 9.

දුතියා සූත්‍රය.

[දෙවි:]

59. පුරුෂයාට කවරක් දෙවැන්නි වේ ද? කවරෙක් ඔහුට අනුශාසනා කෙරේ ද? කිමෙක මැනවින් ඇලුනු සත්‍රිය තෙමේ සියලු දුකින් මිදේ ද?

[භගවත්තු:]

ශ්‍රද්ධාව පුරුෂයාට දෙවැන්නි වේ. ප්‍රඥාව ඔහුට අනුශාසනා කෙරෙයි නිවණෙහි මැනවින් ඇලුනු සත්‍රිය තෙමේ සියලු දුකින් මිදේ.

1. 6. 10.

කච්ඡි සූත්‍රය

[දෙවි:]

60. ගාථාවන්ට කිමෙක් මූලකාරණය වේ ද? කිමෙක් ඔවුන්ගේ අරුත් පවසා ද? ගාථාවෝ කුමක් ඇසුරු කොට පවතිද? ද කවරෙක් ගාථාවන්ට පිහිට වේ ද?

[භගවත්තු:]

ජ්‍යෙෂ්ඨ ගාථාවන්ට නිදහ වේ. අකුරු ඔවුන්ගේ අරුත් පවසයි. ගාථාවෝ සංඥාවන් ඇසුරු කොට පවතින්. කච්ඡි තෙමේ ගාථාවන්ට පිහිට වේ.

ජග්ග වර්ග සමාහරිති.

එහි උඤ්ඤාය:

ජරා, අජරසා, මිත්ත, වජ්ජි සූත්‍රය, ජනෙහි සූත්‍ර තුන, උප්පථ සූත්‍රය, දුතියාසූත්‍රය, කච්ඡි සූත්‍රය යන මෙයින් වර්ග පිරුණේ වේ.

7. අනවචනෙයා

1. 7. 1.

නාම [අනවචනවි]සුතං

61. සාවකස්සං—

[දෙවතා:]

කිංසු සබ්බං අනවචනවි¹ කිසමා භියො² න විජ්ජති,
කිසසසස³ එකධම්මෙසස සබ්බෙව වසමෙකගුති.

[භගවා:]

නාමං සබ්බං අනවචනවි¹ නාමා භියො² න විජ්ජති,
නාමෙස එකධම්මෙසස සබ්බෙව වසමෙකගුති.

1. 7. 2.

විතගසුතං

[දෙවතා:]

62. කෙනසසු නිසති ලොකො කෙනසසු පරිකසසති,⁴
කිසසසස³ එකධම්මෙසස සබ්බෙව වසමෙකගුති.

[භගවා:]

විතෙතන නිසති ලොකො විතෙතන පරිකසසති,⁴
විතතසස එකධම්මෙසස සබ්බෙව වසමෙකගුති.

1. 7. 3.

තණ්හාසුතං

[දෙවතා:]

63. කෙනසසු නිසති ලොකො කෙනසසු පරිකසසති,⁴
කිසසසස³ එකධම්මෙසස සබ්බෙව වසමෙකගුති.

[භගවා:]

තණ්හාස නිසති ලොකො තණ්හාස පරිකසසති,⁴
තණ්හාස එකධම්මෙසස සබ්බෙව වසමෙකගුති.

1. 7. 4.

සංයොජනසුතං

[දෙවතා:]

64. කිංසු සංයොජනො ලොකො කිංසු තසස විවාරණං,
කිසසසස³ විපපහාණෙන නිබ්බාණමිති වුච්චතිති.

1. අනවචනවි - සිමු. 2. භියො. - ඉතිපි. 3. කිසසසසු - මජ්ඣ. PTS. 4. පරිකිසසති - සම. PTS.

7. අනව වගිය

1. 7. 1.

නාම [අනවහම] සූත්‍රය

61 සංවිතනුවර—

[දෙවි:]

කිමෙක් සියල්ල යටපත් කොට සිටියේ ද? කිමෙකින් වැඩියෙක් නැද්ද? සියල්ලෝ ම කිනම් එකදහමක් හුගේ වසයට ගියාහු ද?

නාමය සියල්ල යටපත් කොට සිටියේ ය. නාමයෙන් වැඩියෙක් නැත. සියල්ලෝ ම නාමසංඛ්‍යාත එක ම දහමිහුගේ වසයට ගියාහු ය.

1. 7. 2.

විගත සූත්‍රය

[දෙවි:]

62. ලොව කිමෙකින් පමුණුවනු ලැබේ ද? කිමෙකින් අදහා ලැබේ ද? සියල්ලෝ ම කිනම් එක් දහමක් හුගේ වසයට ගියාහු ද?

[භගවත්හු:]

සිතින් ලොව පමුණුවනු ලැබේ. සිතින් අදහා ලැබේ. සියල්ලෝ ම සිත් නමැති මේ එක ම දහමිහුගේ වසයට ගියාහු ය.

1. 7. 3.

තණ්හා සූත්‍රය

[දෙවි:]

63. ලොව කිමෙකින් පමුණුවනු ලැබේ ද? කිමෙකින් අදහා ලැබේ ද? සියල්ලෝ ම කිනම් එක් දහමක් හුගේ වසයට ගියාහු ද?

[භගවත්හු:]

ලොව තෘෂ්ණායෙන් පමුණුවනු ලැබේ. තෘෂ්ණායෙන් අදහා ලැබේ. සියල්ලෝ ම තෘෂ්ණා නමැති මේ එක් දහමිහුගේ වසයට ගියාහු ය.

1. 7. 4.

සංයෝජන සූත්‍රය

[දෙවි:]

64. ලොව කුමක් බැඳුම් කොට ඇත්තේ ද? එහි පාද කිමෙක් ද? කුමක් ප්‍රභාණ් කිරීමෙන් නිවණ යයි කියනු ලැබේ ද?

[භගවා:]

නඤ්ඤි¹ සංයෝජනො ලොකො විතක්කස්ස විචාරණං,
තණ්හාය විප්පභාණෙන නිබ්බාණමිති වුච්චතිති.

1. 7. 5.

බ්බන්තස්සනං

[දෙවතා:]

65. කිංසු සම්බන්ධනො ලොකො කිංසු තස්ස විචාරණං,
කිස්සස්ස විප්පභාණෙන සබ්බං ඡන්දති බ්බන්තනි.

[භගවා:]

නඤ්ඤි¹ සම්බන්ධනො ලොකො විතක්කස්ස විචාරණං,
තණ්හාය විප්පභාණෙන සබ්බං ඡන්දති බ්බන්තනි.

1. 7. 6.

අබ්භාභනස්සනං

[දෙවතා:]

66. කෙනස්සුබ්භාහනො ලොකො කෙනස්සු පරිවාරිතො,
කෙන සලලෙන ඔතිණෙණා කිස්ස ධුමාසිතො² සද්දති.

[භගවා:]

ඵච්චුතා'බ්භාහනො ලොකො ජරාය පරිවාරිතො,
තණ්හාසලලෙන ඔතිණෙණා ඉච්ඡාධුමාසිතො² සද්දති.

1. 7. 7.

උඛ්ඛිතස්සනං

[දෙවතා:]

67. කෙනස්සු උඛ්ඛිතො ලොකො කෙනස්සු පරිවාරිතො,
කෙනස්සු පිභිතො ලොකො කිසම්මි ලොකො පතිට්ඨිතොති.

[භගවා:]

තණ්හාය උඛ්ඛිතො ලොකො ජරාය පරිවාරිතො,
ඵච්චුතා පිභිතො ලොකො දුකෙබ්බි ලොකො පතිට්ඨිතොති

1. 7. 8.

පිභිතස්සනං

[දෙවතා:]

68. කෙනස්සු පිභිතො ලොකො කිසම්මි, ලොකො පතිට්ඨිතො,
කෙනස්සු උඛ්ඛිතො ලොකො කෙනස්සු පරිවාරිතොති.

[භගවත්හු:]

65. ලොව රාගය බැඳුම් කොට ඇත්තේ ය. එහි පාද විතකීයෝ යි. තෘෂණාව ප්‍රභාණී කිරීමෙන් නිවණ ය යි කියනු ලැබේ.

1. 7. 5.

බකිත සූත්‍රය.

[දෙවි:]

ලොව කුමක් බැඳුම් කොට ඇත්තේ ද? එහි පාද කිමෙක් ද? කුමක් ප්‍රභාණී කිරීමෙන් සියලු බැඳුම් සිදි ද?

[භගවත්හු:]

ලොව රාගය බැඳුම් කොට ඇත්තේ ය. එහි පාද විතකීයෝ යි. තෘෂණාව ප්‍රභාණී කිරීමෙන් සියලු බැඳුම් සිදි.

1. 7. 6.

අබ්බාහත සූත්‍රය.

[දෙවි:]

66. ලොව කිමෙකින් ලුහුබඳතා ලද්දේ ද? කිමෙකින් පිරිවරණ ලද්දේ ද? කුමන හුලෙකින් බැස ගන්නා ලද්දේ ද? කිමෙකින් භෑමකල්හි දුමන ලද්දේ ද?

[භගවත්හු:]

ලොව මරනු විසින් ලුහුබඳතා ලදී. ජරායෙන් පිරිවරණ ලදී. තෘෂණා-හුලෙන් බැස ගන්නා ලදී. තෘෂණායෙන් භෑමකල්හි දුමන ලදී.

1. 7. 7.

උබ්බිත සූත්‍රය.

[දෙවි:]

67. ලොව කිමෙකින් තහන ලද්දේ ද? කිමෙකින් පිරිවරණ ලද්දේ ද? කිමෙකින් වසන ලද්දේ ද? ලොව කිමෙක පිහිටියේ ද?

[භගවත්හු:]

ලොව තෘෂණායෙන් තහන ලද්දේ ය. ජරායෙන් පිරිවරණ ලද්දේ ය. ලොව මරනු විසින් වසන ලද්දේ ය. ලොව දුකෙහි පිහිටියේ ය.

1. 7. 8.

පිහිත සූත්‍රය.

[දෙවි:]

68. ලොව කිමෙකින් වසන ලද්දේ ද? ලොව කිමෙක පිහිටියේ ද? ලොව කිමෙකින් ඵල්ලුම් ලද්දේ ද? කිමෙකින් පිරිවරණ ලද්දේ ද?

[භගවා:]

වෙවුනා පිහිනො ලොකො දුකෙබ් ලොකො පනිට්ඨිනො,
තණ්හාය උඞ්ඨිනො ලොකො ජරාය පරිවාරිනො.

1. 7. 9.

ඉච්ඡාසුතනං

[දෙවතා:]

69. කෙනස්සු බජ්ඣති ලොකො කිස්සු විනයාය මුච්චති,
කිස්සස්සු විප්පහාණෙන සබ්බං ඡන්දති බ්බහිනනති.

[භගවා:]

ඉච්ඡාය බජ්ඣති ලොකො ඉච්ඡා විනයාය මුච්චති,
ඉච්ඡාය විප්පහාණෙන සබ්බං ඡන්දති බ්බහිනනති.

1. 7. 10.

ලොභාසුතනං

[දෙවතා:]

70. කිසම්මි ලොකො සමුප්පනො කිසම්මි කුබ්බති සජ්චං,
කිස්ස ලොකො උපාදාය කිසම්මි ලොකො විහඤ්ඤතීති.

[භගවා:]

ඡස්සු¹ ලොකො සමුප්පනො ඡස්සු¹ කුබ්බති සජ්චං,
ඡන්තමෙව උපාදාය ඡස්සු¹ ලොකො විහඤ්ඤතීති.

අනවචගෙකා සතතමො.

තත්ත්වයුතනං:

තාමං විතතඤ්ච තණ්හා ච සංයෝජනඤ්ච බ්බහිනා,
අබ්බාහතුඞ්ඨිනො පිහිනො ඉච්ඡා ලොකෙන තෙ දස්සාති.

8. කිඤ්චා²වගෙහා

1. 8. 1.

කිඤ්චාසුතනං

71. සාවජ්ඣයං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසී.

කිං සු කිඤ්චා² සුඛං සෙති කිං සු කිඤ්චා² න සොචති,
කිස්සස්සු එකධම්මස්ස වධං රෙවෙසී ගොතමාති.

[භගවත්තු]

ලොව මරනු විසින් වසන ලද්දේ ය. ලොව දුකෙහි සිහිවියේ ය. ලොව තෘණයෙන් එල්ලුම් ලද්දේ ය. ජරායෙන් පිරිවරණ ලද්දේ ය.

1. 7. 9.

ඉවසා සූත්‍රය.

[දෙවි:]

69. ලොව කීමෙකින් බැදේ ද? කුමක් දුරු කිරීමෙන් මිදේ ද? කුමක් ප්‍රභාණි කිරීමෙන් සියලු බැඳුම් සිඳී ද?

[භගවත්තු]

ලොව තෘණයෙන් බැදේ. තෘණාව දුරු ලීමෙන් මිදේ. තෘණාව ප්‍රභාණි කිරීමෙන් සියලු බැඳුම් සිඳී.

1. 7. 10.

ලොක සූත්‍රය.

[දෙවි:]

70. කුමක් භටගන් කල්හි ලොව භටගන්තේ වේ ද? කීමෙක සත්වය කෙරේ ද? ලොව කුමක් නිසා කීමෙක පෙළේ ද?

[භගවත්තු:]

අධ්‍යයන භටගන් කල්හි ලොව භටගන්තේ වේ. අධ්‍යයනයෙහි සත්වය කෙරේ. අධ්‍යයන ම නිසා අධ්‍යයනයෙහි ලොව පෙළේ.

අනව වර්ග සන්වැහිසි.

එහි උඤ්ඤාය:

තාම, විත්ත, තණතා, සංයෝජන, බන්ධන, අබ්බාහන, උඛිත, පිතිත, ඉවජා, ලොක ය යි ඒ සූත්‍ර දශයෙනි.

8. කන්ධා වර්ගය.

1. 8. 1.

කතා සූත්‍රය.

71. සැවැත්තුමර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය.

කුමක් තසා සුව සේ හොඳී ද? කුමක් තසා ශෝක නො කෙරේ ද? ගෞතමයන් වහන්ස, නිතම් එක්දහමක්හුගේ නැසීම රැස්කෙහි ද?

[භගවා:]

කොඨං කිඤ්ඤා¹ සුඛං සෙති කොඨං කිඤ්ඤා¹ න සොචති,
කොඨස්ස විසම්මුලස්ස මධුරග්ගස්ස දෙවනෙ,
වඨං අරියා පසංසනති තං හි කිඤ්ඤා¹ න සොචතිති.

1. 8. 2.

රථසුතනං.

[දෙවතා:]

72. කිං සු රථස්ස පඤ්ඤාණං කිං සු පඤ්ඤාණමග්ගිනො,
කිං සු රථස්ස පඤ්ඤාණං කිං සු පඤ්ඤාණමිත්ථියාති.

[භගවා:]

ධජො රථස්ස පඤ්ඤාණං ධුමො පඤ්ඤාණමග්ගිනො,
රාජා රථස්ස පඤ්ඤාණං භතතා පඤ්ඤාණමිත්ථියාති.

1. 8. 3.

විතනසුතනං.

[දෙවතා:]

73. කිං සුඛං විතනං පුරිසස්ස සෙට්ඨං කිං සු සුචිණේණා සුඛමාවහාති,
කිං සු භවෙ සාදුතරං² රසානං කථංථිටිං ජීවිතමාහු³ සෙට්ඨනාති.

[භගවා:]

සද්ධිං විතනං පුරිසස්ස සෙට්ඨං ධම්මො සුචිණේණා සුඛමාවහාති,
සච්චං භවෙ සාදුතරං රසානං පඤ්ඤාථිටිං ජීවිතමාහු³ සෙට්ඨනාති.

1. 8. 4.

වුට්ඨිසුතනං.

[දෙවතා:]

74. කිං සු උප්පතනං සෙට්ඨං කිං සු නිපතනං වරං,
කිං සු පච්චමානානං කිං සු පච්චතං වරනාති.

[අපරා දෙවතා:]

ඕජං උප්පතනං සෙට්ඨං වුට්ඨි නිපතනං වරං,
ගාවො පච්චමානානං පුතො පච්චතං වරෙති.

[භගවා:]

විජ්ජා උප්පතනං සෙට්ඨං අවිජ්ජා නිපතනං වරං,
සංඝෙස්ස පච්චමානානං බුද්ධො පච්චතං වරෙති.

[භගවත්හු:]

ක්‍රොධය නසා සුවසේ හොඳී. ක්‍රොධය නසා ශොක නො කෙරේ. දෙවිය, විෂ වූ මූල ඇති මිහිරි අග ඇති ක්‍රොධය නැසීම ආයතියේ පසසත්. එය නසා ම ශොක නො කෙරේ.

1. 8. 2.

රජ සූත්‍රය.

[දෙවි:]

72. රියට සලකුණ කීමෙන් ද? ගින්නට සලකුණ කීමෙන් ද? රටට සලකුණ කීමෙන් ද? සත්‍රියට සලකුණ කීමෙන් ද?

[භගවත්හු:]

ධවජය රියට සලකුණයි. දුම ගින්නට සලකුණයි. රජ රටට සලකුණයි. සැමියා සත්‍රියට සලකුණයි.

1. 8. 3.

විනා සූත්‍රය.

[දෙවි:]

73. මෙලොව සත්ත්වයාට කීමෙන් ශ්‍රේෂ්ඨ ධනය වේ ද? කුමක් මැනවින් පුරුදු කරණ ලද්දේ සුව ඵලවා ද? රසයන් අතුරෙන් කීමෙන් ඉතා මිහිරි ද? කෙසේ ජීවත් වන්නහු ශ්‍රේෂ්ඨ ජීවිත ඇතිවෙයි කියද් ද?

[භගවත්හු:]

මෙලොව සත්ත්වයාට ශ්‍රද්ධාව ශ්‍රේෂ්ඨ ධනය වේ. දහම මැනවින් පුරුදු කරණ ලද්දේ සුව ඵලවයි. රසයන් අතුරෙන් සත්‍යය එකානන්‍යයෙන් ඉතා මිහිරිය. නුවණින් ජීවත් වන්නහු ශ්‍රේෂ්ඨ ජීවිත ඇතිවෙයි කියත්.

1. 8. 4.

වුට්ඨි සූත්‍රය.

[දෙවි:]

74. නැගහනුවන් අතුරෙන් කීමෙන් ශ්‍රේෂ්ඨ ද? හෙතුවන් අතුරෙන් කීමෙන් උතුම් ද? පසින් ගමන් කරන්නවුන් අතුරෙන් කවරෙක් උතුම් ද? කථා කරන්නවුන් අතුරෙන් කවරෙක් උතුම් ද? යි

[අතෙක් දෙවියෙක්:]

නැගහනුවන් අතුරෙන් බිජුවට ශ්‍රේෂ්ඨ යි. හෙතුවන් අතුරෙන් වැස්ස උතුම් ය. පසින් යන්නවුන් අතුරෙන් ගවයෝ උතුම්හ. කථා කරන්නවුන් අතුරෙන් පුත්‍රයා උතුම්ය යි.

[භගවත්හු:]

නැගහනුවන් අතුරෙන් විද්‍යාව ශ්‍රේෂ්ඨ ය. හෙතුවන් අතුරෙන් අවිද්‍යාව උතුම් ය. පසින් යන්නවුන් අතුරෙන් සංකයා උතුම් ය. කථා කරන්නවුන් අතුරෙන් බුදුරජ උතුම් ය යි.

1. 8. 5.

හිතසුතනං.

[දෙවනා:]

75. කිං සු'ධ භිතා ජනතා අනෙකා මගො ව නෙකායනනං පවුතෙනා,
පුච්ඡාමි තං ගොතම භූරිපඤ්ඤ කීසමිං සීතො පරලොකං න භායෙති.

හගවා:

වාචං මනඤ්ච පණ්ඩාය සමමා කායෙන පාපානි අකුබ්බමානො,
බව්හනනාපානං¹ ඝරමාවසනෙනා සද්ධො මුදු සංවිහානි වදඤ්ඤ,
එතෙසු ධම්මෙසු සීතො වතුසු ධම්මෙ සීතො පරලොකං න භායෙති.

1. 8. 6.

නජීරනිසුතනං.

[දෙවනා:]

76. කිං සු ජීරනි² කිං න ජීරනි කිං සු උප්පථොති වුවචති,
කිං සු ධම්මානං පරිපඤ්ඤා කිං සු රතනිඤ්චකකියො,
කිං මලං බ්‍රහ්මවරියස්ස කිං සිත්තනමනොදකං.

කති ලොකස්මිං ජිද්දාති යත්ථ විතනං න තිට්ඨති,
හගවනනං පුට්ඨමාගමම කථං ජාතෙමු තං මයනති.

[හගවා:]

රූපං ජීරනි මච්චානං නාමගොතනං න ජීරනි,
රුගො උප්පථොති වුවචති ලොභො ධම්මානං පරිපඤ්ඤා,
වයො රතනිඤ්චකකියො ඉන්ද්‍රියමලං බ්‍රහ්මවරියස්ස
එත්ථායං සජ්ජතෙ පජා,
තපො ව බ්‍රහ්මවරියඤ්ච තං සිත්තනමනොදකං.

ඡ ලොකස්මිං ජිද්දාති යත්ථ විතනං න තිට්ඨති,
ආලස්සං³ ව පමාදො ව අනුට්ඨානං අසංයමො,
නිද්දා තඤ්ච ව⁴ තෙ ජිද්දො සබ්බස්සො තං විචජ්ජයෙති.

1. 8. 7.

ඉස්සරසුතනං.

[දෙවනා:]

77. කිං සු ඉස්සරියං ලොකෙ කිං සු භණ්ඩානමුත්තමං,
කිං සු සත්ථමලං ලොකෙ කිං සු ලොකස්මිං අබ්බුදං⁵.

කිං සු හරනනං වාරෙනති හරනෙනා පත කො පියො,
කිං සු පුතපුත්තායනනං අභිතඤ්ඤාති පණ්ඩිතාති.

1. බ්‍රහ්මනාපානං - සභා. බන්ධනනාපානං - මජ්ඣ. PTS. 2. කිං ජීරනි - මජ්ඣ. PTS.
3. ආලස්සං - මජ්ඣ. සභා. 4. තඤ්ච - මජ්ඣ. සභා. PTS. 5. අබ්බුදං - සීමු2

1. 8. 5.

හිත සූත්‍රය.

[දෙවි:]

75. මහාප්‍රාඥ චූ භෞතමයන් වහන්ස, මුඛවහන්සේ විවාරම්. මාගීය ද (අටතිස් අරමුණු විසින්) නොයෙක් කරුණු ඇත්තක් කොට ප්‍රකාශ කරණ ලද්දේ ය. මේ ලොකයෙහි නොයෙක් ජන සමූහයෝ කුමට බිය වුවාහු ද? කීමෙක සිටියේ පරලොවට බිය නොවන්නේ ද?

[භගවත්තු:]

වචනය ද සිත ද මනා කොට පිහිටුවා, කසින් පච්ඡි නොකරණ, බොහෝ ආභාරපාන ඇති ගෙහි වසන, ශ්‍රද්ධාවත්, මෘදුගුණ ඇති, බෙද දී වළඳන සුලු, දන්කළු, සිටු දහමිහි සිටි පුද්ගල තෙමේ දහමිහි සිටියේ පරලොවට බිය නො වන්නේ ය.

1. 8. 6:

නජිරති සූත්‍රය.

[දෙවි:]

76. කීමෙක් දිරා ද? කීමෙක් නො දිරා ද? කීමෙක් නොමග යයි කියනු ලැබේ ද? දහමුන්ට උවදුර කීමෙක් ද? කීමෙක් රුදෙවෙහි ගෙවේ ද? බමසරට කිලුට කීමෙක් ද? දියරහිත නැම කීමෙක් ද?

යම් නැතක සිත නො සිටි නම් ලොව (ඵබ්ඳු) සිදුරු කෙතෙක් ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විවාරන්නට අවුත් (සිටින) අපි ඒ කෙසේ දනිමු ද?

[භගවත්තු:]

සත්ත්වයන්ගේ රූපය දිරයි. තාමගොත්‍රය නො දිරයි. රාගය නොමග යයි කියනු ලැබේ. ලොභය දහමුන්ට උවදුර ය. වයස රුදෙවෙහි ගෙවේ. සත්‍රිය බමසරට කිලුට ය. මේ සත්ත්වසමූහයා මෙහි ඇල්ලේ, තපස ද බමසර ද (යන) එය දිය රහිත නමැයි.

යම් නැතක සිත නො සිටි නම් ලොව ඵබ්ඳු සිදුරු සයෙකි. අලසබව ද පමාව ද නැති නො සිටීම ද අසංවරය ද නින්ද ද තෙමරිය ද ඒ සිදුරු යි. එය සම්ප්‍රකාරයෙන් දුරු කරන්නේ ය.

1. 8. 7.

ඉසාර සූත්‍රය.

[දෙවි:]

77. ලොව අභිපති බව කීමෙක් ද? බඩු අතුරෙන් කීමෙක් උතුම් ද? ලොව ලෙබැඳි සැත කීමෙක් ද? ලොව උවදුර කීමෙක් ද?

හැර ගෙණ යන කවරකු වළකත් ද? හැර ගෙණ යන කවරෙක් ප්‍රිය වේ ද? පුනපුනා එන කවරකු පණ්ඩනයෝ පිළිගනිද් ද?

[භගවා:]

වසො ඉස්සරියං ලොකෙ ඉත්ථි භණ්ඩානමුත්තමං,
කොධො සත්ථමලං ලොකෙ වොරං ලොකස්මිං අබ්බුදං¹

වොරං භරන්තං වාරෙන්ති භරන්තො සමණො පියො,
සමණං පුතපුත්තායන්තං අභිනන්දන්ති පණ්ණිතාති.

1. 8. 8.

කාමසුත්තං.

[දෙවතා:]

78. කිමත්ථකාමො න දදෙ කිං මවෙවා න පරිච්චජේ,
කිං සු මුඤ්ඤෙවය්‍ය² කල්‍යාණං පාපික³ඤ්ච න මොචයෙති⁴

[භගවා:]

අත්තාතං න දදෙ පොසො අත්තාතං න පරිච්චජේ,
වාචං මුඤ්ඤෙවය්‍ය² කල්‍යාණං පාපිකඤ්ච³ න මොචයෙති⁴.

1. 8. 9.

පාඨෙය්‍යසුත්තං.

[දෙවතා:]

79. කිං සු ඛක්ඛති පාඨෙය්‍යං කිං සු භොගානමාසයො,
කිං සු නරං පරිකස්සති කිං සු ලොකස්මිං දුජ්ජහං,
කිස්මිං ඛද්ධා පුත්ථ⁵ සත්තා පාසෙන සකුණී යථාති.

[භගවා:]

සද්ධා ඛක්ඛති පාඨෙය්‍යං සිරි භොගානමාසයො,
ඉච්ඡා නරං පරිකස්සති ඉච්ඡා ලොකස්මිං දුජ්ජහා,
ඉච්ඡාඛද්ධා පුත්ථ⁵ සත්තා පාසෙන සකුණී යථාති.

1. 8. 10.

පජ්ජොතසුත්තං.

[දෙවතා:]

80. කිං සු ලොකස්මිං⁶ පජ්ජොතො කිං සු ලොකස්මිං⁶ ජාගරො,
කිං සු කමෙම සත්ථවානං කිමස්ස ඉරියාපථො.

කිං සු අලසං අතලසඤ්ච මාතා පුත්තංව පොසති,
කිං සු භුතූපථිවන්ති යෙ පාණො පඤ්චිසිතාති.

අබ්බුදං - සිමු. 2. 2. මුච්චෙය්‍ය - ස්‍යා. සිමු. 2. PTS. 3. පාපියං - ස්‍යා. සිමු. 1. PTS.
න ච මොචයෙ - මජ්ඣ. 5. පුත්ථ - මජ්ඣ. ස්‍යා. 6. ලොකස්මි - මජ්ඣ. ස්‍යා.

[භගවත්තු:]

ලොව වශය (අණ පැවැත්වීම) අධිපති බව යි. බඩු අතුරෙන් සක්‍රිය උතුම් ය. ලොව ක්‍රොධය මලබැඳි සැකයි. සොරු ලොව උවදුරැහ.

හැර ගෙණ යන සොරු වළකන්. හැර ගෙණ යන මහණ තෙමේ ප්‍රිය වේ. පුතපුතා එන මහණු පණිතයෝ පිළිගනිත්.

1. 8. 8.

කාම සූත්‍රය.

[දෙවි:]

78. වාසි කැමති සත්‍ය තෙමේ කුමක් නො දෙන්නේ ද? කුමක් නො හරනේ ද? යහපත් වූ කුමක් මුදන්නේ ද? ලාමක වූ කුමක් නො මුදන්නේ ද?

[භගවත්තු:]

සත්‍ය තෙමේ තමා නො දෙන්නේ ය. තමා නො හරනේ ය. යහපත් වචන මුදන්නේ ය. ලාමක වචන නො මුදන්නේ ය යි.

1. 8. 9.

පාඨොයා සූත්‍රය.

[දෙවි:]

79. කීමෙක් මගඋවරණ බඳි ද? කීමෙක් භොගයන්ට පිහිට වේ ද? කීමෙක් ඕනිසා අදහේ ද? ලොව කීමෙක් දුර ලීමට දුෂකර ද? මලපුඩුවෙන් බැඳුනු ශ්‍රිතිණියක මෙන් බොහෝ සත්‍යයෝ කීමක බැඳුනාහු ද?

[භගවත්තු:]

ශ්‍රද්ධාව මගඋවරණ බඳි. ඵෙය්‍යයාය භොගයන්ට ප්‍රතිෂංඝාත ය යි. තෘෂ්ණාව සත්‍යයා අදහේ ය. ලොව තෘෂ්ණාව දුරලීමට දුෂකර ය. මල-පුඩුවෙන් බැඳුනු ශ්‍රිතිණියක මෙන් බොහෝ සත්‍යයෝ තෘෂ්ණායෙන් බැඳුනෝ ය.

1. 8. 10.

පජ්ජාන සූත්‍රය.

[දෙවි:]

80. ලොව පහන කීමෙක් ද? ලොව නිදවරන්නා කවරෙක් ද? සම්ම ජීවත්වන්නවුන්ට කවරෙක් කමාන්තයෙහි (සභාය) වේ ද? කීමෙක් ඔහුගේ ඉරියව්ව (දිවිපැවැත්ම) වේ ද?

කීමෙක් අලසයාත් අතලසයාත් මව පුතකු පුත්‍රිකාත් සෙසින් පුත්තේ ද? පොළොව ඇසුරු කළ යම් ප්‍රාණිහු වෙත් නම් (ඒ) සත්‍යයෝ කුමක් ඇසුරු කොට ජීවත් වෙද්ද ද?

[භගවා:]

පඤ්ඤා ලොකසම්මං¹ පජ්ජානො සති ලොකසම්මං¹ ජාගරො,
ගාවො කමෙම සජ්ජානං සීනස්ස ඉරියාපථො.

වුට්ඨි අලසං අනලසඤ්ච මාතා පුත්තංව පොසති,
වුට්ඨි භූතූපජ්චනති යෙ පාණා පඨවිංසිතාති.

1. 8. 11.

අරණස්සනං.

[දෙවතා:]

81. කෙ සුධ අරණා ලොකෙ කෙසං වුසිතං ත නස්සති,
කෙධ ඉච්ඡං පරිජානනති කෙසං භොජ්සයියං² සද.

කිං සු මාතා පිතා භාතා වන්දනති තං පතිට්ඨිතං,
කිං සු ඉධ ජාතිභීතං අභිවාදෙනති බතතියාති.

[භගවා:]

සමණිධ අරණා ලොකෙ සමණානං වුසිතං ත නස්සති,
සමණා ඉච්ඡං පරිජානනති සමණානං භොජ්සයියං² සද.

සමණං මාතා පිතා භාතා වන්දනති තං පතිට්ඨිතං,
සමණිධ ජාතිභීතං අභිවාදෙනති බතතියාති.

කුඩාවග්ගො අට්ඨමො.

තනුඤ්ඤානං:

කුඩා රථඤ්ඤා විත්තඤ්ඤා වුට්ඨි භිතා ත ජීරති,
ඉසාරං කාමං පාඨෙය්‍යං පජ්ජානො අරණෙනවාති.

දෙවනාසංයුතනං සමත්තං.

[භගවත්හු:]

නුවණ ලොව පහත ය. සිහිය ලොව නිදිවරන්තා ය. එක්ව ජීවත් වන්නවුන්ට කමානනයෙහි ගෙරිහු (සහාය) වෙති. නිවට ඔහුගේ ඉරියව්ව (දිවිපාලාත්ම) යි.

වෑස්ස අලසයාත් අතලසයාත් මව පුතකු පුත්තාක් සෙයින් පුත්තෝ ය, පොළොව ඇසුරු කල යම් ප්‍රාණීහු වෙත් තම් ඒ සත්ත්වයෝ වෑස්ස නිසා ජීවත් වෙත්.

1. 8. 11.

අරණ සූත්‍රය.

[දෙව්:]

81. මේ ලෙව්හි කවුරු කෙලෙස් නැත්තෝ ද? කවුරුන්ගේ විසීම නො නැගේ ද? මෙහි කවුරු තෘෂණාව පිරිසිදු දැනිද් ද? කවුරුන්ට භාමකල්හි නිදහස් බව වේ ද?

(ශීලයෙහි) පිහිටි ඒ කවරකුට මවත් පියාත් බැයාත් වදිද් ද? මෙලෙව්හි පහත් ජාති ඇති කවරකුට ඤාත්‍රියයෝ වදිද් ද?

[භගවත්හු:]

මෙලෙව්හි ශ්‍රමණයෝ කෙලෙස් නැත්තෝ ය. ශ්‍රමණයන්ගේ විසීම නො නැගේ. ශ්‍රමණයෝ තෘෂණාව පිරිසිදු දැනිත්. ශ්‍රමණයන්ට භාමකල්හි නිදහස් බව වේ.

ශීලයෙහි පිහිටි ඒ ශ්‍රමණයාට මවත් පියාත් බැයාත් වදිත්. මෙහි පහත් ජාති ඇති ශ්‍රමණයාට ඤාත්‍රියයෝ වදිත්.

කිකා වගීය අව වැහිසි.

එහි උඤ්ඤාය:

කිකා, රථ, විතත, වුට්ඨි, භිත, නජ්ජනී, ඉසාර, කාමි, පාඨෙය්‍ය, පඤ්ඤාත, අරණ ය යි සූත්‍ර එකොළොහෙකි.

දෙවනා සංයුතකය නිමිණේ ය.

2. දෙවපුත්තසංසුත්තං.

1. සුරියවග්ගො.

2. 1. 1.

පඨමකස්සපසුත්තං.

82. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා සාවතඨියං විහරති ජේතවනෙ අනාඨිඤ්ඤිකස්ස ආරාමෙ. අථ බො කස්සපො දෙවපුත්තො අභිකක්කන්තාය රතනියා අභිකක්කන්තවණේණා කෙවලකප්පං ජේතවතං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි.

එකමන්තං සීතො බො කස්සපො දෙවපුත්තො භගවන්තං එතදවොච: “භික්ඛුං භගවා පකාසෙසි. නො ච භික්ඛුතො අනුසාසතින්ති.”¹

[භගවා:]

තෙන භි කස්සප තඤ්ඤෙවෙත්ථ පටිභාතුති.

[කස්සපදෙවපුත්තො:]

“සුභාසිතස්ස සිකෙඛථ සමණ්ණපාසනස්ස ච,
එකාසනස්ස ච රහො විත්තවූපසමස්ස වාති.”

ඉදමවොච කස්සපො දෙවපුත්තො සමනුඤ්ඤෙඤ්ඤ සත්ථා අහොසි.

අථ බො කස්සපො දෙවපුත්තො සමනුඤ්ඤෙඤ්ඤ මෙ සත්ථාති භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදකම්ණං කත්වා තත්ථෙවන්තරට්ඨාසීති.

2. 1. 2.

දුතියකස්සපසුත්තං.

83. සාවතඨියං—

එකමන්තං සීතො බො කස්සපො දෙවපුත්තො භගවන්තො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

භික්ඛු සිය කාසී විමුත්තවිත්තො ආකඬෙඬ වෙ හදයස්සානුපතතිං,
ලොකස්ස ඤත්වා උදයබ්බයඤ්ච සුවෙතසො අනිසයිතො තද්දනිසංසොති.

1. අනුසාසනී - කළුවි.

2. දෙවපුත්තසංයුත්තය

1. සුරිය වතීය

2. 1. 1.

පඨමකස්සප සූත්‍රය

82. මා විසින් මෙසේ අසනලදී, එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජෛනවත නම් වූ අග්‍රේපිඬු සිටුහුගේ අරමිති වැඩ වසන සේක. එකල්හි මහා ඡව්වණී ඇති කසුප් දෙවිපුත්ත තෙමේ රෑ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙව් රම බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය.

එකත් පසෙක සිටි කසුප් දෙවිපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණහු පැවසූ සේක, මහණහට අනුශාසනාව නො ද (පැවසූ සේක) යි.”

[හඟවත්නු:]

කාශ්‍යපය, එසේ වී නම් මෙහි ලා නොපට ම වැටහේවා.

“වාක්සුවරිතය වඩන්නේ ය. ශ්‍රමණයන් විසින් එළඹිය යුතු අටතිස් අරමුණු ද කායච්චෙකය ද (අභටසමාපතති වශයෙන්) සිත සංචිත්‍රුම ද එකලාව වඩන්නේ” යි.

කසුප් දෙවිපුත්ත තෙමේ මෙය කී ය. ශාස්තෘන් වහන්සේ සමාන අදහස් ඇති වූ සේක.

ඉක්බිති කසුප් දෙවිපුත්ත තෙමේ ශාස්තෘන් වහන්සේ මාගේ (වචන) අනුමත කළ සේකැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය.

2. 1. 2.

දුතියකස්සප සූත්‍රය

83. සැවැත්නුවර:-

එකත්පසෙක සිටි කසුප් දෙවිපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීප-යෙහි මේ ගාථාව කී ය:

මහණ තෙමේ ඉදින් හෘදයානුප්‍රාප්තිසංඛ්‍යාන අභීත්තිය කැමතිවන්නේ නම් ලොව පිළිබඳ උදයවයය දූත ධ්‍යාන වඩන්නෙක් මිදුනු සිත් ඇත්තෙක් (එහෙයින් ම) මහා සිත් ඇත්තෙක් (තෘෂණාදෂටින්) අතිශ්‍රිතයෙක් ඒ අභීත්තිය අනුසස් කොට ඇත්තෙක් වන්නේ යි.

2. 1. 3.

මාසසුත්තං.

84. සාවකපීයං—

අථ බො මාසො දෙවපුත්තො අභික්ඛන්තාය රත්තියා අභික්ඛන්ත-
වණේණ, කෙවලකප්පං ජේතවතං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්.
උපසඛකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතො
බො මාසො දෙවපුත්තො භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාමාසී.

කිං සු කිත්වා සුඛං සෙති කිං සු කිත්වා න සොචති,
කියායායා එකධම්මෙය්‍ය වධං රොවෙසි ගොතමාති.

[භගවා:]

කොධං කිත්වා සුඛං සෙති කොධං කිත්වා න සොචති,
කොධස්ස විසමුලස්ස මුද්ධරගගස්ස චත්තු,
වධං අරියා පසංසන්ති නං හි කිත්වා න සොචතිති.

2. 1. 4.

මාගධසුත්තං.

85. සාවකපීයං—

එකමන්තං සීතො බො මාගධො දෙවපුත්තො භගවන්තං ගාථාය
අජ්ඣාමාසි:

කති ලොකස්මිං පජේජාතා සෙති ලොකො පකාසති,
භගවන්තං පුට්ඨමාගමම කථං ජාතෙමු නං මයන්ති

[භගවා:]

වන්තාරො ලොකෙ පජේජාතා පඤ්චමෙත්ථ න විජජති,
දිවා තපති ආදිවෙවා රත්තිං ආභාති චන්දිමා.

අථ අගති දිවාරත්තිං තත්ථ තත්ථ පකාසති,
සමුද්ධො තපනං සෙට්ඨො එසා ආභා අනුත්තරාති.

2. 1. 5.

දුමථිසුත්තං.

86. සාවකපීයං—

අථ බො දුමථි දෙවපුත්තො අභික්ඛන්තාය රත්තියා අභික්ඛන්තවණේණ,
කෙවලකප්පං ජේතවතං ඔභාසෙත්වා යෙත්භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛක-
ම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතො බො
දුමථි දෙවපුත්තො භගවන්තො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

2. 1. 3.

මාස සූත්‍රය

84. සැවැත්නුවර-

එකල්හි මනා ඡව්වණ් ඇති මාස දෙවිපුත්ත තෙමේ රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙව්රම බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය.

එකත්පසෙක සිටි මාසදෙවිපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථා-යෙන් කී ය:

කුමක් නසා සුවසේ හොඳී ද? කුමක් නසා ශෝක නො කෙරේ ද? ගෞතමයන් වහන්ස, කිතම් එක් දහමක් හුගේ නැසීම රුස්තෙහි ද?

[භගවත්හු:]

ක්‍රොධය නසා සුවසේ හොඳී. ක්‍රොධය නසා ශෝක නො කෙරේ. ශක්‍රය, විෂ වූ මූල ඇති මිහිරි වූ අග ඇති ක්‍රොධය නැසීම ආයතීයෝ පසසන්. එය නසා ම ශෝක නො කෙරේ.

2. 1. 4.

මාගධ සූත්‍රය.

85. සැවැත්නුවර-

එකත්පසෙක සිටි මාගධ දෙවිපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

යමෙකින් ලොව බබලා තම් එබඳු එළි ලොව කෙතෙක් ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විවාරන්නට අවුත් (සිටින) අපි එය කෙසේ දනිමු ද?

[භගවත්හු:]

ලොව එළි සතරෙකි. මෙහි පස්වැන්නක් නැත. දවල් හිරු බබලයි. සඳු රු බබලයි. තව ද, ගින්න රුදෙවෙහි ඒ ඒ නැත බබලයි. සඵඥයන් වහන්සේ බබලන්නවුන් අතුරෙන් ශ්‍රෙෂ්ඨයහ. මේ ආලෝකය නිරුත්තර ය.

2. 1. 5.

දුමලි සූත්‍රය

86. සැවැත්නුවර-

එකල්හි මනා ඡව්වණ් ඇති දුමලි දෙවිපුත්ත තෙමේ රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙව්රම බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක සිටියේ ය. එකත් පසෙක සිටි දුමලිදෙවිපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

කරණීය මෙනං¹ බ්‍රාහ්මණෙන පට්ඨානමකිලාසුතා²,
කාමානං විප්පභාණෙන න තෙනාසිංසතෙ³ භවන්ති.

තඤ්ඤි කිච්චං බ්‍රාහ්මණස්ස (දමලිනී භගවා) කතකිච්චො හි බ්‍රාහ්මණො,
යාච න ගාමං ලභති නදීසු ආයුහති සබ්බගතොති ජනතු
ගාමඤ්ඤි ලද්ධාන ඵලෙ සීතො සො නායුහති පාරගතො හි සොති.⁴

එසුපමා දමලි බ්‍රාහ්මණස්ස බිණාසවස්ස නිපකස්ස කුසිතො,
පපජ්ජස්ස ජාතිමරණස්ස අන්තං නායුහති පාරගතො හි සොති.

2. 1. 6.

කාමද සුත්තං

87. සාවකපීයං—

එකමන්තං සීතො බො කාමදෙ දෙවපුත්තො භගවන්තං එතදවොච:
දුක්ඛකරං භගවා සුදුක්ඛකරං භගවාති,

දුක්ඛකරං වාපි කඤ්ඤන්ති (කාමදුනි භගවා)
සෙබ්බං සීලසමාහිතා,
සීතත්තා අතගාරියුපෙනස්ස
තුට්ඨි භොති සුබාවහාති.

දුලලභා භගවා යදිදං තුට්ඨිති.

දුලලභං වාපි ලභන්ති (කාමදුනි භගවා)
විත්තවූපසමෙ රතා,
යෙසං දිවා ච රතො ච
භාවනාය රතො මනොති.

දුස්සමාදහං භගවා යදිදං විත්තන්ති.

දුස්සමාදහං වාපි සමාදහන්ති (කාමදුනි භගවා)
ඉන්ද්‍රියපසමෙ රතා,
තෙ ඡෙත්වා මච්චුතො ජාලං
අරියා ගච්ඡන්ති කාමදුනි.

දුග්ගමො භගවා විසමො මග්ගොති,

[භගවා:]

දුග්ගමෙ විසමෙ වාපි
අරියා ගච්ඡන්ති කාමදු,
අතරියා විසමෙ මග්ගෙ
පපත්තන්ති අවංසිරා,
අරියානං සමො මග්ගො
අරියා හි විසමෙ සමාති.

1. කරණීයමෙත්ථ - PTS. 2. පට්ඨානං අනිලාසුතා - මජ්ඣං. 3 න තෙනාසිංසතෙ - මජ්ඣං.
PTS 4. සොච - මජ්ඣං. 5. සෙත්ථා - ස්ව.

නොමැලි වූ ඤීණාසුව බ්‍රාහ්මණයා විසින් මේ වියඪය කටයුතු ය. වස්තුකාම කෙලශකාමයන් පිළිබඳ ඒ විශේෂ ප්‍රභාණිය හෙතු කොට ගෙන කිසි භවයක් නො පතයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක. දුමලී දෙවපුත්‍රය, (බාහින පාපී) බ්‍රාහ්මණයාට කිසෙක් නැත. ඒ බමුණු තෙමේ කළ කිසි ඇත්තේ ම ය. සත්‍ය තෙමේ ගබ්‍යාවන්හි යම්තාක් පිහිටක් නො ලබා ද? (ඒතාක්) සියලු අවයවවලින් වැයම් කෙරෙයි. හෙ තෙමේ පිහිටක් ලැබ ගොඩ සිටියේ යම් හෙයෙකින් පරතෙරට ගියේ ද, (එහෙයින්) හෙ තෙමේ වැයම් නො කෙරෙයි.

දුමලී, ධ්‍යාන කරණසුලු ප්‍රඥ ඇති ඤීණාසුව බ්‍රාහ්මණයාට මේ උපමායෙකි. හෙ තෙමේ ජාතිමරණ දෙකිනි කෙළවරට පැමිණ පරතෙරට ගියේ ම වැයම් නො කෙරෙයි.

2. 1. 6.

කාමද සූත්‍රය

87. සැවැත් නුවර—

එකත්පසෙක සිටි කාමද දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, (මහණදම් පිරිම) දුෂ්කර ය. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ඉතා දුෂ්කර ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක:

කාමද, ශීලයෙන් යුත් සචිරසවභාව ඇති ශෛක්‍ෂයෝ දුෂ්කර වූත් (මහණකම) කෙරෙත්. ගිහිගෙන් වෙන්බවට පැමිණියහුට සුව ඵලවන සතුට වේ.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, යම් ඒ සතුටෙක් වේ ද, (එය) දුලබ ය.

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක: කාමද,) යම් කෙනකුත්ගේ සිත දහවලුන් රැන් භාවනායෙහි ඇලුනේ ද, සිත සංහිදුවීමෙහි ඇලුනු (බිහු) දුලබ වූත් සතුට ලබත්.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, යම් ඒ සිතෙක් වේ ද, එය එකඟ කිරීම දුෂ්කර ය.

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක: කාමද,) ඉදුරන් දමනය කිරීමෙහි ඇලුනෝ එකඟ කිරීම දුෂ්කර වූත් සිත එකඟ කෙරෙත්. කාමදය, ඒ ආයඨියෝ මරහුගේ දෑල සිඳි ගෙන යෙත්.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මාගීය විෂම ය, ගමන දුෂ්කර ය.

[භගවත්හු:]

කාමදය, ආයඨියෝ දුගීම වූත් විෂම වූත් මාගීයෙහි යෙත්. අනායඨියෝ විෂම මාගීයෙහි යටිකුරු වූ (නුවණ) හිස් ඇත්තාහු වැටෙත්. ආයඨියන්ට මාගීය සම ය. ආයඨියෝ විෂම සත්‍යසම්මුතයා අතරෙහි සම වෙත් ම ය.

2. 1. 7.

පඤ්චාලවණ්ඩසුත්තං.

88. සාවකස්මිං—

එකමන්තං සීතො බො පඤ්චාලවණ්ඩො දෙවපුත්තො භගවතො
සනතිකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

සමබ්බො වත ඔකාසං අවිඤ්ඤාදි භූරිමෙධසො,
යො ක්කාතමබ්බො¹ බුද්ධො පතිලිනනිසහො මුනිති.

සමබ්බො වාපි විඤ්ඤාති² (පඤ්චාලවණ්ඩාති භගවා)
ධම්මං නිබ්බාණපතනියා,
යෙ සතිං පච්චලන්තිං සු³ සමමා තෙ සුසමාතිතාති.

2. 1. 8.

නායකසුත්තං.

89. සාවකස්මිං—

අථ බො නායකො දෙවපුත්තො පුරුණතිස්සකරො අභිකකන්තාය රතනියා
අභිකකන්තවණ්ණො කෙවලකප්පං ජෙතවනං ඕභාසෙත්වා යෙන භගවා
තෙනුපසංඝිකම්, උපසංඝිකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසී.
එකමන්තං සීතො බො නායකො දෙවපුත්තො භගවතො සනතිකෙ ඉමා
ගාථායො අභාසී:

ඡිඤ්ඤා සොනං පරකකම්ම කාමෙ පනුද්⁴ බ්‍රාහ්මණ,
තප්පභාය මුනී කාමෙ තෙකත්තමුපපජ්ජති.

කසිරු වෙ කසිරුපේතං දලුහමෙනං පරකකමෙ,
සිපිලො හි පරිබ්බාජො භියොසා ආකිරතො රජං.

අකතං දුක්ඛතං⁵ සෙයොසා පච්ජා තපනි⁶ දුක්ඛතං,
කතඤ්ච සුක්ඛතං සෙයොසා යං කත්වා නානුතප්පති.

කුසො යථා දුග්ගතිතො හත්ථමෙවානුකන්තාති,
සාමඤ්ඤං දුප්පරුමට්ඨං නිරයායුපකම්භති.

යං කිඤ්චි සිපිලං කම්මං සංකිලිට්ඨඤ්ච යං වතං,
සංකසාරං බ්‍රහ්මචරියං න තං හොති මහපථලන්තී.

ඉදමවො ව නායකො දෙවපුත්තො ඉදං වත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා
පදකම්මණං කත්වා තතෙවන්තරට්ඨාසීති.

1. ක්කාතමබ්බො - මජ්ඣ. ක්කාතමබ්බො - සං. PTS. 2. පිටතිට්ඨානති - සං.

3. { පච්චලන්තිං - මජ්ඣ. PTS
{ පච්චලන්තිං - සං. පච්චලන්තිං - සිමු

4. 'පනුද් - සං. 5. දුක්ඛතං - මජ්ඣ. සං. 6. 2. තප්පති - සං.

2. 1. 7.

පඤ්චාලවණ්ඩ සූත්‍රය.

88. සැවැත් නුවර—

එකත්පසෙක සිටි පඤ්චාලවණ්ඩ දෙවිපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කිය:

මානස දුරු කළවුන්ට ශ්‍රේණි වූ යම් මුනිවරයෙක් ධ්‍යාන අවබෝධ කෙළේ ද, මහත් ප්‍රඥ ඇති ඒ බුදුරජ තෙමේ (නිවරණ) සමබ්බසෙහි එකානන්තයෙන් (ධ්‍යාන සංඛ්‍යාත) අවකාශය ලැබී ය.

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක: පඤ්චාලවණ්ඩය,) යම් කෙනෙක් නිවරණට පැමිණීම පිණිස සිහිය ලැබුවාහු ද, ඔහු සමබ්බ ඇති කල්හි ද ධ්‍යාන ලබන්. ඔහු මනා කොට සමාහිත වූවේ ය.

2. 1. 8.

තායන සූත්‍රය.

89. සැවැත් නුවර—

එකල්හි පැරණි නිජාකරයකු වූ මනා ජම්බණ් ඇති තායන දෙවි-පුත්ත තෙමේ රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවරම බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වැද එකත්-පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි තායන දෙවපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථා කී ය:

බමුණ, වීර්‍යය කොට (තෘෂණ) ශ්‍රෝතස්ස සිදුව, කාමයන් දුරු කරව මුනි තෙමේ කාමයන් පුහුන් නො කොට ධ්‍යානයට නො පැමිණේ.

ඉදින් කරන්නේ නම් මේ (වීර්‍යය) කරන්නේ ය. මෙය දැනී කොට කරන්නේ ය. ඒ එසේ මැයි, ලිහිල් ව ගත් පැවිද්ද බෙහෙවින් රජස් වගුරුවයි.

දුෂ්කෘතය නොකරණ ලද්දේ උතුම්, දුෂ්කෘතය පසු ව (එය කළහු)නවයි. යමක් කොට නො තැවේ ද, (එබඳු) සුකෘතය කරණ ලද්දේ උතුම්.

යම්සේ කුසනණ පත වරදවා ගන්නා ලද්දේ අත ම කපා ද, (එසෙයින්ම) වරදවා ගන්නා ලද මහණකම නිරයට අදියි.

යම්කිසි ලිහිල් කම්යෙක් වේද, සකිලිට වූ යම් ව්‍යයෙකුත් වේද, සැක කටයුතු වූ බමසරෙකුත් වේද, ඒ මහත්ඵල නො වේ.

තායන දෙවිපුත්ත තෙමේ මෙය කිය. මෙය කියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පාදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් වූයේ ය.

අථ ඛො භගවා තස්සා රතතියා අවච්ඡෙත භික්ඛු ආමනෙතසි: ඉමං භික්ඛවෙ රතතීං තායනො නාම දෙවපුත්තො පුරාණනිත්ථකරො අභික්ඛන්තාය රතතියා අභික්ඛන්තවණේණ කෙවලකප්පං ජේතවතං ඔහාසෙත්වා යෙනාහං තෙහුපසඛකම්. උපසඛකමිත්වා මං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඕතො භික්ඛවෙ තායනො¹ දෙවපුත්තො මම සන්නිකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

“ඒඤ්ඤොතං පරක්කමම කාමෙ පනුද මුහග්ග්ග්ග්,
තප්පහාය මුත්ති කාමෙ තෙකත්ත මුප්පජ්ජති.

කසිරා වෙ කසිරාථොතං දුග්ගමෙනං පරක්කමෙ,
සිට්ඨිලො හි පරිබ්බාජො භියො ආකිරතෙ රජන්ති.

අකතං දුක්ඛතං සෙයො පච්ඡි තපති දුක්ඛතං,
කතඤ්ඤා සුක්ඛතං සෙයො යං කත්වා නානුතප්පති.

කුසො යථා දුග්ගහිතො හත්ථමෙවානුක්ඛන්ති,
සාමඤ්ඤො දුප්පරාමට්ඨං නිරයාසුපකඛස්සති.

යං කිඤ්චි සිට්ඨිලං කමමං සබ්බකිරිට්ඨාඤ්ඤා යං චතං,
සබ්බකස්සරං බ්‍රහ්මචරියං ත තං හොති මහපථලන්ති.”

ඉදමචොච තායනො දෙවපුත්තො, ඉදං චත්වා මං අභිවාදෙත්වා පදකම්ඤං කත්වා තණ්ථෙවන්තරධාසි.

උග්ගණ්ණාථ භික්ඛවෙ, තායනගාථා. පරියාපුණ්ථ භික්ඛවෙ, තායනගාථා. ධාරෙථ භික්ඛවෙ, තායනගාථා. අත්ථසංභිතා භික්ඛවෙ, තායනගාථා. ආදිබ්‍රහ්මචරියකාති.²

2. 1. 9.

චඤ්ඤාමසුත්තං.

90. ඝාචජේයං—

තෙන ඛො පන සමයෙන චඤ්ඤා දෙවපුත්තො රාහුතා අසුරිඤ්ඤා ගතිතො හොති. අථ ඛො චඤ්ඤා දෙවපුත්තො භගවන්තං අනුස්සරමානො තායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

“තමො තෙ බුද්ධචීරජ්ඣ විප්පමුත්තොසි සබ්බධි,
සමබ්බපට්ඨපනෙතාසම් තස්ස මෙ සරණං භවාති.”

අථ ඛො භගවා චඤ්ඤා දෙවපුත්තං ආරබ්භ ගුහුං අසුරිඤ්ඤා ගාථාය අක්ඛන්තාසි:

“තථාගතං අරහන්තං චඤ්ඤා සරණං ගතො,
රාහු චඤ්ඤා පමුඤ්ඤාසු බුද්ධා ලොකානුකම්පකාති.”

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ රූය ඇවෑමෙන් හික්කුන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, මේ රූය පාරණී තිථිකරයකු වූ මනා ජව්වණී ඇති නායනා නම් දෙවිපුත්ත තෙමේ රූ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවරම බබුලුවා මා වෙත එළඹියේ ය. එළඹ මට වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. මහණෙනි, එකත්පසෙක සිටි නායන දෙවිපුත්ත තෙමේ මා සමීපයෙහි මේ ගාථා කී ය:

බමුණ, වීර්‍යය කොට (නාමණ) ශ්‍රෝතස සිදුව, කාමයන් දුරු කරව, මුනි තෙමේ කාමයන් ප්‍රතීණ නො කොට ධ්‍යානයට නො පැමිණේ.

ඉදින් කරන්නේ නම් මේ (වීර්‍යය) කරන්නේ ය. මෙය දැකි කොට කරන්නේ ය. ඒ එසේ මැයි. ලිහිල් ව ගත් පැවිද්ද බෙහෙවින් රජස් වගුරුවයි.

දුෂ්කෘතය නොකරණ ලද්දේ උතුම් දුෂ්කෘතය පසුව (එය කළහ) තවයි. යමක් කොට නො නැවේ ද, (එබඳු) සුකෘතය කරණ ලද්දේ උතුම්.

යම්සේ කුසනණපත වරදවා ගන්නා ලද්දේ අත ම කපා ද, (එසෙයින් ම) වරදවා ගන්නා ලද මහණකම තීරයට අදියි.

යම් කිසි ලිහිල් කමියක් වේද, සකිලිට වූ යම් ව්‍යයෙකුත් වේද, සැක කටයුතු වූ බහිසරෙකුත් වේද, ඒ මහත්ඵල නො වේ.

නායන දෙවිපුත්ත තෙමේ මෙය කී ය: මෙය කියා මට වැද පාදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය.

මහණෙනි, නායන ගාථා උගණ්ටු. මහණෙනි, නායන ගාථා පිරිවහවු. මහණෙනි, නායන ගාථා දරවු. මහණෙනි, නායන ගාථා අභිසතිතයක. මහබහිසරට මුල්වූවෝ ය.

2. 1 9.

වජ්‍රම සූත්‍රය.

90. සැවැත්නුවර—

එකල්හි සඳ දෙවිපුත්ත තෙමේ ගුහු අසුරිඳු විසින් ගන්නා ලද්දේ වෙයි. එකල්හි සඳ දෙවිපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිහි කෙරෙමින් ඒ වේලාවෙහි මේ ගාථාව කීය:

“බුද්ධචරියන් වහන්ස, මුඛවහන්සේට තමස්කාර වේවා. සියලු තත්ති මිදුනේ වෙති (මම) පිඩාවට පැමිණියෙමි වෙමි. ඒ මට පිහිට වනු මැනවි.”

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සඳ දෙවිපුතු ඇරබ රාහු අසුරිඳුහට ගාථායෙන් වදාළ සේක.

“සඳ දෙවිපුත්ත තෙමේ අතීන් වූ තථගතයන් වහන්සේ සරණ ගියේ ය. එම්බා රාහු අසුරය, සඳ මුදව, මුදුවරු ලොවට අනුකම්පා කරන්නෝය.”

අථ බො ඤාන අසුරිඤ්ඤ චන්ද්‍රිමං දෙවපුත්තං මුඤ්චිතා තරමානරූපො
යෙන චෙපමිහති අසුරිඤ්ඤ තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්තා සංවිග්ගො
ලොමහට්ඨජාතො ඵකමන්තං අට්ඨාසි. ඵකමන්තං සීතං බො රුහුං අසුරිඤ්ඤ
චෙපමිහති අසුරිඤ්ඤ ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

කිනනු සන්තරමානොව රුහු චන්ද්‍රං පමුඤ්චසි,
සංවිග්ගරූපො ආගමම කිනනු භීතො ව තිට්ඨසිති.

සත්තධා මෙ ඵලෙ මුඛා ජීවන්තො න සුඛං ලභෙ,
මුඛගාථාභීතිතොමිති නො චෙ මුඤ්ඤෙය්‍ය චන්ද්‍රිමන්ති.

2. 1. 10

සුරිය¹සුත්තං.

91. සාවන්ධියං—

තෙන බො පන සමයෙන සුරියො¹ දෙවපුත්තො රුහුනා අසුරිඤ්ඤ
ගතිතො භොති. අථ බො සුරියො¹ දෙවපුත්තො භගවන්තං අනුස්සරමානො
තායං චෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:—

“තමො තෙ මුඛවීරජු විපමුත්තොසි සබ්බඛි,
සමබ්බාධපට්ටන්තොසම් තස්ස මෙ සරණං භවාති.”

අථ බො භගවා සුරියං¹ දෙවපුත්තං ආරබ්භ ඤානං අසුරිඤ්ඤ ගාථාති²
අජ්ඣාසාසි:—

“තථාගතං අරහන්තං සුරියො¹ සරණං ගතො,
රුහු සුරියං¹ පමුඤ්චස්ස මුඛා ලොකානුකම්පකාති.

යො අනිකාරෙ තමසි³ පහඛකරො චෙරොවන්තො මණ්ඩලී උග්ගතෙපො,
මා රුහු හිලී වරං අන්තලිකෙක⁴ පජං මම රුහු පමුඤ්ච සුරියන්ති.”

අථ බො රුහු අසුරිඤ්ඤ සුරියං¹ දෙවපුත්තං මුඤ්චිතා තරමානරූපො
යෙන චෙපමිහති අසුරිඤ්ඤ තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්තා සංවිග්ගො
ලොමහට්ඨජාතො ඵකමන්තං අට්ඨාසි. ඵකමන්තං සීතං බො රුහුං අසුරිඤ්ඤ
චෙපමිහති අසුරිඤ්ඤ ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

“කිනනු සන්තරමානොව රුහු සුරියං පමුඤ්චසි,
සංවිග්ගරූපො ආගමම කිනනු භීතොව තිට්ඨසිති.”

“සත්තධා මෙ ඵලෙ මුඛා ජීවන්තො න සුඛං ලභෙ,
මුඛගාථාභීතිතොමිති නො චෙ මුඤ්ඤෙය්‍ය සුරියන්ති.”

සුරියවග්ගො පඨමො

නත්තද්දානං

දො කස්සපා ච මාසො ච මාගධො දුමලී කාමදො,
පඤ්චාලවණ්ඩො තායතො චන්ද්‍රිමසුරියෙන තෙ දසාති.

ඉක්බිති ණුඤ්ඤාදි තෙමේ සද්දෙවපුත්තු මුදා වෙළෙඳිසාහැවි ඇත්තේ චෙපචිතති අසුරිද වෙත එළඹියේ ය. එළඹි සංවෙගයට පාමිණියේ හට ගත් ලොමුදහ ගැණුම් ඇත්තේ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි ණුඤ්ඤාදි හට චෙපචිතති අසුරිද තෙමේ ගාථායෙන් කී ය.

එම්බා ණුඤ්ඤාදිය, කුමක් හෙයින් වෙළෙඳිගති ඇතියකු මෙන් සද්මිද්වෙති ද? සංවෙගසවහාව ඇත්තේ අවුත් කුමක් හෙයින් බියවුවකු මෙන් සිටිති ද?

බුද්ධගාථායෙන් අභිනිතයෙමි. ඉදින් සද් නොමිදියෙමි තමි මාගේ මුද්දන සත්කඩකට පැළෙන්නේ ය. ජීවත් වන්නෙමි සාප නොලබන්නෙමි.

2. 1. 10.

සුඤ්ඤාදිය.

91. සාවැන්චුවර -

එකල්හි භිරුදෙවපුත් තෙමේ ණුඤ්ඤාදිය විසින් ගන්නා ලද්දේ වෙයි. එකල්හි භිරුදෙවපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිහි කෙරෙමින් ඒ වේලායෙහි මේ ගාථාව කී ය.

බුද්ධවීරයන් වහන්ස, මුළුවහන්සේට තමසකාර වේවා. සියලු තත්ති මුද්දනෙහි. මම පිබාවට පාමිණියෙමි වෙමි. ඒ මට පිහිට වනු මැනව.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භිරු දෙවපුත්තු ඇරබ ණුඤ්ඤාදි හට ගාථාවලින් වදාළ හේක.

එම්බා ණුඤ්ඤාදිය, භිරුදෙවපුත් තෙමේ අභිත් වූ තථාගතයන් වහන්සේ සරණ ගියේ ය. භිරු දෙවපුත්තු මුදව, බුදුවරා ලොවට අනුකම්පා කරන්නෝ ය.

එම්බා ණුඤ්ඤාදිය, යමෙක් ගතදුරෙහි එළිය කරන්නේ ද, බබලන්නේ ද, මඩුලු සටහන් ඇත්තේ ද, උග්‍රභවස් ඇත්තේ ද, අහසෙහි හැසිරෙණ එබඳු භිරු නො ගිලුව. එම්බා ණුඤ්ඤාදිය, මා දහමිපුත් භිරු මුදව.

ඉක්බිති ණුඤ්ඤාදිය තෙමේ භිරු දෙවපුත්තු මුදා වෙළෙඳිසාහැවි ඇත්තේ චෙපචිතති අසුරිද වෙත එළඹියේ ය. එළඹි සංවෙගයට පාමිණියේ හට ගත් ලොමුදහගැණුම් ඇත්තේ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි ණුඤ්ඤාදි හට චෙපචිතති අසුරිද තෙමේ ගාථායෙන් කී ය.

එම්බා ණුඤ්ඤාදිය, කුමක් හෙයින් වෙළෙඳිගති ඇතියකු මෙන් භිරු මුදුවෙති ද? සංවෙග සවහාව ඇත්තේ අවුත් කුමක් හෙයින් බිය වුවකු මෙන් සිටිති ද?

බුද්ධගාථායෙන් අභිනිත (සකියායභාෂිත වශයෙන් වෙසෙසින් ගයන ලද්දෙමි) වෙමි. ඉදින් භිරු නො මුදුවෙමි තමි මාගේ මුද්දන සත්කඩකට පැළෙන්නේ ය. ජීවත් වන්නෙමි සුච නො ලබන්නෙමි.

සුඤ්ඤාදිය වර්ගය පළමුවැනි සි.

එහි උද්දාය:

කසපසුත්‍ර දෙකය, මාස, මාගධ, දමලි, කාමද, පඤ්චාලවණ්ඩ, තායන, වන්දිම, සුරිය සි සුත්‍ර දශයෙකි.

2. අනාථපිණ්ඩිකවග්ගො.

2. 2. 1

වඤ්චසසුතං.

92. සාවකපීයං—

අථ බො වඤ්චසො දෙවපුතො අභික්ඛන්තාය රත්තියා අභික්ඛන්ත-
වණේණා කෙවලකපං ජෙනවතං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්.
උපසඛකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතො
බො වඤ්චසො දෙවපුතො භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

තෙ හි සොඤ්චි ගමිස්සන්ති කචෙත්වාමකසෙ මගා,
කුතානි උපසමපජ්ජ එකොදී නිපකා සත්තාති.

[භගවා:]

තෙ හි පාරං ගමිස්සන්ති ඡෙත්වා ජාලං ව අමුක්ඛො,
කුතානි උපසමපජ්ජ අපමන්තා රණඤ්ජනාති.

2. 2. 2.

වෙණුහු¹සුතං.

93. සාවකපීයං—

එකමන්තං සීතො බො වෙණුහු¹ දෙවපුතො භගවතො සන්තිකෙ ඉමං
ගාථං අභාසි:

සුඛිතා වත² තෙ මනුජා සුගතං පඨිරුපාසිය,
සුඤ්ජං³ ගොතම සාසනෙ අපමන්තානුසික්ඛරෙති.

යෙ මෙ පටුතො⁴ සඤ්චපදෙ⁵ (වෙණෙහාති භගවා) අනුසික්ඛන්ති
කාලෙ තෙ අපමජ්ජන්තා න මච්චවසගා⁶ සිසුන්ති.

2. 2. 3.

දීඝලඬිසුතං.

94. සාවකපීයං—

එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා ගජගහෙ විහරති වෙළවනො
කලඤ්ඤතිවාපෙ.

අථ බො දීඝලඬි දෙවපුතො අභික්ඛන්තාය රත්තියා අභික්ඛන්ත-
වණේණා කෙවලකපං වෙළවතං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්.
උපසඛකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතො
බො දීඝලඬි දෙවපුතො භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි⁷:

තික්ඛු සියා කුසාසි විමුත්තවිත්තො අකඤ්ඤ වෙ හදයස්සානුපත්තිං,
ලොකස්ස ඤ්ඤා උදයබ්බයඤ්ඤා සුවෙනසො අතිස්සිත්තො තදනිසංසොති.

1. වෙණු - ස්වා. PTS. මජ්ඣ. 2. සුඛිතාව - මජ්ඣ. PTS. 3. සුඤ්ජ - ස්වා.
4. චුත්ත - ස්වා. 5. සට්ඨපදෙ - මජ්ඣ. 6. වසඤා - PTS. 7. භගවතො
සන්තිකෙ. ඉමං ගාථං අභාසි - මජ්ඣ. ස්වා.

2. අනාථපිණික වගීය.

2. 2. 1.

විඤ්චිත සූත්‍රය.

92. සැවැත්නුවර—

එකල්හි විඤ්චිත දෙවිපුත්ත තෙමේ රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මනා ජිවිතේ ඇත්තේ, මුළු දෙවරම බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි විඤ්චිත දෙවිපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කීය:

ධ්‍යානයන්ට පැමිණීමෙන් එකගසිත් ඇති වූ තීරණප්‍රඥා ඇති සිහි ඇති ඔහු මදුරුවන් නැති කැසෙක මුවන් මෙන් සෙනට පැමිණෙන්නාහු ම ය.

[භගවත්තු:]

ධ්‍යානයන් ලැබ නො පමාවන කෙලෙස් දුරුලන ඔහු දැල සිද යන මස්කැල මෙන් පරතෙරට (තිවණට) පැමිණෙන්නාහු ම ය.

2. 2. 2.

වෛණු සූත්‍රය.

93. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි වෛණු දෙවිපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කීයේ ය:

(යම්) මිනිස් කෙනෙක් බුදුරජානන් වහන්සේ පරිශ්‍රපාසනා කොට ගොයුම්සස්තෙහි යෙදෙන්නාහු නො පමාව හික්මෙන් ද, ඔහු එකානතයෙන් සුවපත් වූවෝ ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළු සේක: එම්බා වෛණු දෙවපුත්‍රය, ධ්‍යාන කරණ යම් කෙනෙක් මා විසින් ප්‍රකාශ කරණ ලද අනුශාසනපදයෙහි සුදුසු කල්හි නොපමාවෙමින් හික්මෙද් ද, ඔහු මරුවසග වූවෝ නොවන්නාහ සි.

2. 2. 3.

දිසලඬු සූත්‍රය.

94. සැවැත්නුවර—

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර කලඤ්ඤානිවාප නම් වූ වෙළඳනාගමයෙහි වැඩවසන සේක.

දිසලඬු දෙවිපුත්ත තෙමේ රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මනා ජිවිතේ ඇත්තේ, මුළු වෙළඳනය බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි දෙවිපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් (මෙසේ) කීය:

මහණ තෙමේ ඉදින් භාදයානුපාසනිය (අභිනවය) කැමැති වන්නේ නම් ලොව පිළිබඳ උදයව්‍යාස දැන ධ්‍යාන වඩන්නෙක්, මිදුනු සිතැත්තෙක්, (එසෙයින් ම) නොසිතැත්තෙක්, (නාමණාදාජීන්) අනිශ්‍රිතයෙක්, ඒ අභිනවය අනුසස් කොට ඇත්තෙක් වන්නේ ය.

2. 2. 4.

නඤ්ඤාසුතනං.

95. සාවකවිසං—

එකමනනා සිතො බො නඤ්ඤො දෙවපුතෙනා භගවනනං ගාථාය
අජ්ඣාසාසි:-

පුච්ඡාමි තං ගොතම භූරිපඤ්ඤා
අනාවටං භගවතො ඤ්ඤාදස්සනං
කථංවිධං සීලවනනං වදනති,
කථංවිධං පඤ්ඤාවනනං¹ වදනති
කථංවිධො දුක්ඛමනිවච ඉරියති,²
කථංවිධං දෙවතා පූජයනතිති.

[භගවා:]

යො සීලවා පඤ්ඤවා භාවිතතො
සමාහිතො ක්කාතරතො සත්ථිමා,
සබ්බස්ස සොකා විගතා පභිණා
බිණ්ණසවො අනතිමදෙහධාරී.

තථංවිධං සීලවනනං වදනති
තථංවිධං පඤ්ඤාවනනං³ වදනති,
තථංවිධො දුක්ඛමනිවච ඉරියති
තථංවිධං දෙවතා පූජයනතිති.

2. 2. 5.

වඤ්ඤාසුතනං.

96. සාවකවිසං—

එකමනනං සිතො බො වඤ්ඤො දෙවපුතෙනා භගවනනං ගාථාය
අජ්ඣාසාසි:-

කො සු⁴ ඛ තරති ඔසං රතතින්ද්‍රවමනන්දිතො,
අප්පතිට්ඨො අනාලමේඛ කො ගමහිරෙ න සීදතිති.

[භගවා:]

සබ්බදා සීලසම්පන්නො පඤ්ඤවා සුසමාහිතො,
ආරද්ධිවිරියො පභිතතො ඔසං තරති දුක්ඛතරං.

වීරතො කාමසිඤ්ඤාය රූපසිඤ්ඤාජනාතිගො,
නන්දිරාගපරිනිබ්බො⁵ සො ගමහිරෙ න සීදතිති.

2. 2. 6.

වසුද්ධනසුතනං.⁶

97. සාවකවිසං—

එකමනනං සිතො බො වසුද්ධෙනා⁶ දෙවපුතෙනා භගවතො සන්තිකෙ
ඉමං ගාථා අභාසි:-

1. භූරිපඤ්ඤා - PTS. 2. ඉරියති. - මජ්ඣ. සං. PTS. 3. පඤ්ඤාවනනං - PTS
4. කථංසු - මජ්ඣ. සං. PTS. 5. නන්දිරාග - සී 1. සං. - PTS. 6. වසුද්ධනසුතනං - සී 2.

2. 2. 4.

නඤ්ඤා සූත්‍රය.

95. සංවිච්ඡාද—

එකත්පසෙක සිටි නඤ්ඤා දෙවප්‍රත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

පඤ්ඤා නුවණැති ගෞතමයන් වහන්ස, මුඛවහන්සේ විවාරම්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඥානදර්ශනය ආවරණරහිත ය. කෙබන්දනු 'සිල්වතා' යි කියද්ද? කෙබන්දනු නුවණැති යැ යි කියද්ද? කෙබඳු තැනැත්තෝ දුක ඉක්ම විහරණය කෙරේ ද? කෙබන්දනු දෙවියෝ පුද්ද්ද?

[භගවත්හු:]

යමෙක් සිල්වත් ද, නුවණැත්තෝ ද, වඛන ලද සිත් ඇත්තෝ ද, සමාහිත වේ ද, ධ්‍යානයෙහි ඇලුණේ ද, සිහි ඇත්තෝ ද, ඔහුගේ සියලු ශෝකයෝ පහ වූවානු ද, ප්‍රභිණ වූවානු ද, ක්ෂිණ වූ කෙලෙස් ඇත්තෝ ද, අන්තිම සිරුර දරණ-සුලු වේ ද, එබන්දනු සිල්වතා යි කියත්. එබන්දනු නුවණැතියැ යි කියත්. එබඳු තැනැත්තෝ දුක ඉක්ම විහරණ කෙරේ. එබන්දනු දෙවියෝ පුදති.

2. 2. 5.

වඤ්ඤා සූත්‍රය.

96. සංවිච්ඡාද—

එකත්පසෙක සිටි වඤ්ඤා දෙවප්‍රත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

මෙහි කවරෙක් රුද්ධවෙහි අතලස් ව වතුරෝසය තරණය කෙරේ ද? කවරෙක් (යට) පිහිටක් නැති (මතුයෙහි) එල්බීමක් නැති ගැඹුරෙහි නො ගිලේ ද?

[භගවත්හු:]

හාම කල්හි සිල්වත් වූ, නුවණැති, එකභසින් ඇති, ඇරඹුවෙර ඇති, නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති පුතුල් තෙමේ තරණය කිරීමට දුෂකර වූ වතු-රෝසය තරණය කෙරෙයි.

කාමසංඥයෙන් වැලකුනු රූපසංයෝජන ඉක්ම ගිය ක්ෂිණ වූ නන්ද-රාගය ඇති හෙ තෙමේ ගැඹුරෙහි නො ගිලේ.

2. 2. 6.

වසුද්ධා සූත්‍රය.

97. සංවිච්ඡාද—

එකත්පසෙක සිටි වසුද්ධා දෙවප්‍රත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සත්තියා විස ඔමටෙයා ඩය්හමානොව¹ මන්තෙ,
කාමරාගප්පභාණාය සතො භික්ඛු පරිබ්බජේති.

[භගවා:]

සත්තියා විස ඔමටෙයා ඩය්හමානොව මන්තෙ,
සකකායදිට්ඨප්පභාණාය සතො භික්ඛු පරිබ්බජේති.

2. 2. 7.

සුබ්බහමසුත්තං.

98. සාවත්ඨියං—

එකමන්තං සිතො බො සුබ්බහමා දෙවපුත්තො භගවන්තං ගාථාය
අජ්ඣාසාසි:-

නිව්චං උත්තසාමිදං විතතං නිව්චං උබ්බිග්ගමිදං මනො
අනුප්පනෙනසු කිවෙජ්සු² අපො උප්පතිනෙසු ව
සවෙ අජි අනුත්තං තංමෙ අකඛාති පුච්ඡිතො ති.

[භගවා:]

තාඤ්ඤාත්‍ර බොජ්ඣංගා නපසා³ තාඤ්ඤාත්‍ර ඉන්ද්‍රියසංවරා,⁴
තාඤ්ඤාත්‍ර සබ්බන්ධසංගතා⁵ සොජ්ඣං පසාමි පාණිනනති.⁶

2. 2. 8.

කාකුබ්බසුත්තං.

99. සාවත්ඨියං—

එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා සාකොතෙ විහරති අඤ්ඤාන-
චනෙ මිගදයෙ. අථ බො කාකුබ්බො දෙවපුත්තො අභිකකන්තාය රත්තියා
අභිකකන්තවණ්ණො කෙවලකප්පං අඤ්ඤානවතං ඔභාසෙචා යෙන භගවා
කෙනුපසංඝිකම්. උපසංඝිකම්චා භගවන්තං අභිවාදෙචා එකමන්තං අට්ඨාසි.
එකමන්තං සිතො බො කාකුබ්බො දෙවපුත්තො භගවන්තං එතදවොච:

තඤ්ඤි සමණාති? කිං ලද්ධා ආට්ටසොති? තෙන හි සමණ සොචසීති?
කිං ජිසිථ ආට්ටසොති? තෙන හි සමණ තෙව තඤ්ඤි තෙව'සොචසීති?
එවමාට්ටසොති.

කච්චි ක්වං අනසො⁸ භික්ඛු කච්චි තඤ්ඤි ත විජ්ජති,
කච්චි තං එකමාසීනං අරති තාභිකිරතිති.

[භගවා:]

අනිසො⁸ වෙ අහං යකඛ අපො තඤ්ඤි ත විජ්ජති,
අපො මං එකමාසීනං¹⁰ අරති තාභිකිරතිති.

1. ඩය්හමානොව - ස්වා. 2. කිවෙජ්සු - සීමු 1. ස්වා. PTS. 3. බොජ්ඣංගා නපසා - මජ්ඣ. 4. තාඤ්ඤාත්‍රින්ද්‍රියසංවරා - මජ්ඣ. 5. සබ්බන්ධසංගතා - සී 1. 6. ඉදමවොච - පෙ-තපෙචවන්තරධාසිති. මජ්ඣ. ස්වා. 7. නව - මජ්ඣ. PTS. 8. අනිසො - සීමු. 2. 9. අපො තඤ්ඤි - PTS. 10. මමෙකමාසීනං - ස්වා.

සෑතෙකින් පහර ලද්දකු මෙන් ද, හිස දූවෙන්තකු මෙන් ද, මහණ තෙමේ කාමරාග ප්‍රභාණය පිණිස සිහි ඇති ව වෙසෙන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

සෑතෙකින් පහර ලද්දකු මෙන් ද, හිස දූවෙන්තකු මෙන් ද මහණ තෙමේ සත්කායදූෂිත ප්‍රභාණය පිණිස සිහි ඇති ව වෙසෙන්නේ ය.

2. 2. 7.

සුමුහම් සුත්‍රය.

88. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි සුමුහම් දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

නුපන් දුක් නිමිති කොට ද, යළිත්, ඉපදුනු දුක් නිමිති කොට ද, මේ සිත නිතර තැති ගන්නේ ය. මේ සිත නිතර බියෙන් සැලකේ ය. මා විසින් විචාරණ ලද්දෙහි, ඉදින් තොතැති ගත් සිතක් ඇත් නම් එය වදාරණු මැනව.

[භගවත්හු:]

බොධ්‍යභග භාවනාව හැර තපොගුණය හැර ඉන්ද්‍රියසංවරය හැර නිවන් හැර සත්තයන්ට සුවයක් නො දකිමි.

2. 2. 8.

කකුධි සුත්‍රය.

99. සැවැත්නුවර—

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාකෙත නුවර සමීපයෙහි අදන්වන නම් වූ මුවවෙතෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි මනා ඡවිවණේ ඇති කකුධි දෙවිපුත් තෙමේ රූ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුව අදන්වනය බඩුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි කකුධි දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය:

ශ්‍රමණයන් වහන්ස, සතුටු වන ද? ඇවැත්නි, කුමක් ලැබ ද? එසේ නම් ශ්‍රමණයන් වහන්ස, ශොක කරනු ද? ඇවැත්නි, කුමක් දිරා ගියේ ද? ශ්‍රමණයන් වහන්ස, එසේ නම් නො ම සතුටු වන ද? නො ම ශොක කරනු ද? ඇවැත්නි, එසේ ය.

ශ්‍රමණයන් වහන්ස, කිම, මුඛවහන්සේ නිදක් ද? කිම, ඇල්මෙක් නැද්ද? කිම, අරතිය හුදෙකලා ව හුන් මුඛවහන්සේ නො මිනි ද?

[භගවත්හු:]

යක්‍ෂය, එකානායෙන් මම නිදක් වෙමි. ඇල්මෙකුත් නැත. තව ද, අරතිය එකලා ව හුන් මා නො මිනි.

[දෙවපුත්තො:]

කථං තං අනඝො¹ භික්ඛු කථං නන්දි න විජ්ජති,
කථං තං එකමාසිතං අරතී නාභිකීරතිති.

[භගවා:]

අඝජාතස්ස වෙ නන්දි නන්දිජාතස්ස වෙ අඝං,
අනන්දි අනඝො¹ භික්ඛු එවං ජානාති ආට්ටසොති.

[දෙවපුත්තො:]

විරස්සං වත පස්සාමි² බ්‍රාහ්මණං පරිනිබ්බුතං,
අනන්දිං අනඝං භික්ඛුං නිණ්ණං ලොකෙ විසතතිකන්ති.

2. 2. 9.

උත්තරසුත්තං.

100. රාජගහෙ—

එකමන්තං සීතො බො උත්තරො දෙවපුත්තො භගවතො සන්තිකෙ
ඉමං ගාථං අභාසි:

උපනීයති ජීවිතමප්පමායු ජරුපනීතස්ස න සන්ති තාණා,
එතං භයං මරණෙ පෙක්ඛමානො පුඤ්ඤති කසිරාථ සුඛාවහාති.

[භගවා:]

උපනීයති ජීවිතමප්පමායු ජරුපනීතස්ස න සන්ති තාණා,
එතං භයං මරණෙ පෙක්ඛමානො ලොකාමිසං පජ්ඣේ සන්තිපෙක්ඛොති.

2. 2. 10.

අනාඨපිණ්ඩිකසුත්තං.

101. සාවතථියං—

එකමන්තං සීතො බො අනාඨපිණ්ඩිකො දෙවපුත්තො භගවතො
සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

ඉදං හි තං ජේතවතං ඉසිසංඝනිසේවිතං,
ආට්ට්ඨං ධම්මරාජේන පීතිසඤ්ජතං මම.

කමමං විජ්ජා ව ධම්මො ව සීලං ජීවිතවූත්තමං,
එතෙන මච්චා සුජ්ඣන්ති න ගොතෙන න ධනෙන වා.

තස්මා හි පණ්ඩිතො පොසො සම්පස්සං අත්ථමන්තො,
යොගීසො විවිතෙ ධම්මං එවං තත්ථ විසුජ්ඣති.

[දෙවිපුත්:]

ශ්‍රමණයන් වහන්ස, මුඛවහන්සේ කෙසේ නිදක් සේන් ද? ඇල්මෙන් කෙසේ නො වේ ද? අරතිය එකලා ව හුන් මුඛවහන්සේ කෙසේ නො මඩී ද?

[භගවත්:]

භටගත් දුක් (වටදුක්) ඇත්තනුට එකානනයෙන් ඇල්ම වේ. භටගත් ඇල්ම ඇත්තනුට එකානනයෙන් දුක වේ. ඇවැත්ති, මහණ තෙමේ ඇලුම් නැත්තේ ය, දුක් නැත්තේ ය යි මෙසේ දනුව.

[දෙවිපුත්:]

ලොව තෘෂ්ණාව කරණය කළ ඇලුම් නැති දුක් නැති පිරිනිව්බාහිතපාපී වූ මහණකු එකානනයෙන් කලෙකින් දකිමි.

2. 2. 9.

උතතර සූත්‍රය.

100: රජභගනුවර—

එකත්පසෙක සිටි උතතර දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

ජීවිතය (මරණය කරා) පමුණුවනු ලැබේ. ආයුෂ සචල්‍ය ය. ජරාව විසින් මරණය කරා පමුණුවන් ලද්දනුට පිහිට විමට රක්ෂාසථාන නැත. මේ (ත්‍රිවිධ) බිය මරණයෙහි ලා දක්නේ සුව ඵලවන්තා වූ පින් කරන්නේ ය.

[භගවත්:]

ජීවිතය මරණය කරා පමුණුවනු ලැබේ. ආයුෂ සචල්‍ය ය. ජරාව විසින් (මරණය කරා) පමුණුවන ලද්දනුට පිහිට විමට රක්ෂාසථාන නැත. මේ (ත්‍රිවිධ) බිය මරණයෙහි ලා දක්නා වූ නිවණ පතන පුද්ගල තෙමේ ලොකාමිෂය දුරු කරන්නේ ය.

2. 2. 10.

අනාථපිණ්ඩික සූත්‍රය.

101. සැවැත්තුවර—

එකත්පසෙක සිටි අනාථපිණ්ඩික දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාවන් කී ය:

භික්ෂුසමුහයා විසින් නිති සෙටුකාලද ධර්මරජත්වු බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් විසුම් ගන්නා ලද තෙල ප්‍රසිද්ධ ජෙනවනය මට ප්‍රීති උපදවන්නේ ම ය.

කම්‍ය ද විදුක ද ධර්ම ද උතුම් සිල්වත් ජීවිතය ද (යන) මෙයින් සතුවයෝ පිරිසිදු වෙත්. ශෝච්‍යයෙන් හෝ ධනයෙන් හෝ පිරිසිදු නො වෙත්.

එහෙයින් ම නුවණැති පුරුෂ තෙමේ තමාගේ අභිවාද්ධිය දක්නේ නුවණින් සමාධිපාසිකධර්ම වඩන්නේ ය. මෙසේ ඒ ආයතීයය හෙතු කොට පිරිසිදු වෙයි.

සාරිපුතොව පඤ්ඤාය සිලෙන උපසමෙන¹ ව,
යොපි පාරගතො² භික්ඛු එතාව පරමො සියාති.

ඉදමවොව අනාඨපිණ්ඩිකො දෙවපුතො. ඉදං වතා භගවනං
අභිවාදෙතා පදකම්ණං කතා තත්ත්වනරොධාසී.³

අථ බො භගවා තස්සා රතතියා අවිමයෙන භික්ඛු ආමනෙතසි. ඉමං
භික්ඛුවෙ රතතීං අඤ්ඤානරො දෙවපුතො අභිකක්කතාය රතතියා
අභිකක්කනාවණ්ණො කෙවලකපං ජේතවනං ඔභාසෙතා යෙනාහං තෙනු
පසඛකම්. උපසඛකම්තා මං අභිවාදෙතා එකමනං අට්ඨාසි. එකමනං
සීතො බො භික්ඛුවෙ සො දෙවපුතො මම සනතිකෙ ඉමා ශාථායො අභාසි:

“ඉදං හි තං ජේතවනං ඉසිසඛිකතිසෙවිතං,
ආට්ඨත්ථං ධම්මරාජෙන පීතිසඤ්ජනනං මම.

කමමං විජ්ජා ව ධම්මො ව සීලං ජීවිතමුත්තමං,
එතෙන මච්චා සුඡ්ඛිනති න ගොතෙන න ධතෙන වා,

තස්මා හි පණ්ඩිතො පොසො සමපස්සං අත්ථමනනො,
යොතිසො විවිතෙ ධම්මං එවං තත්ථ විසුඡ්ඛති.

සාරිපුතොව පඤ්ඤාය සිලෙන උපසමෙන ව,
යොපි පාරගතො² භික්ඛු එතාව පරමො සියා”ති.

ඉදමවොව භික්ඛුවෙ සො දෙවපුතො ඉදං වතා මං අභිවාදෙතා
පදකම්ණං කතා තත්ත්වනරොධාසීති.

එවං ට්‍රිතෙන ආයස්මා ආනන්දො භගවනං එතදවොව: සො හි නුත
භතො අනාඨපිණ්ඩිකො දෙවපුතො භවිස්සාති. අනාඨපිණ්ඩිකො ගහපති
ආයස්මතො සාරිපුතො අභිපාසනො අහොසිති.

සාධු සාධු ආනන්ද යාවතං බො ආනන්ද තක්කාය පනතබ්බං
අනුප්පනං⁴ තයා. අනාඨපිණ්ඩිකො හි සො ආනන්ද, දෙවපුතොති.

අනාඨපිණ්ඩිකවග්ගො දුතියො.

තනුදදනං:

වන්දිමසො ව වෙණනු ව දීඝලව්ඪි ව තන්දනො
වන්දනො වසුදනො ව සුබ්බමා කකුඛෙන ව,
උතතරො නවමො ට්‍රිතො දසමො අනාඨපිණ්ඩිකොති.

1. සිලෙපසමෙන - PTS, සී 2.

2. පාරගතො - මජ්ඣ, PTS

3. ධාසීති - සී.මු. 2, සඃ.

4. අනුප්පනං තං - මජ්ඣ.

ප්‍රඥයෙන් ද ශීලයෙන් ද ව්‍යුපශමයෙන් ද ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ම (උතුම්හ.) පරතෙරට (=නිවණට) පැමිණියම් මහණෙක් වේ නම් එහි මේ ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ම පරම චන්ත්‍යාහ. (සාරියුත්ත තෙරනුවතට වඩා උත්තරයෙක් නැත.)

අනේපිඬු දෙවිපුත්ත තෙමේ මෙය කිය. මෙය කියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ රැය ආවැමෙන් නික්මුණ අමතූ සේක: මහණෙනි, මේ රුත්‍රයෙහි මනා ඡව්වණේ ආති එක්තරා දෙවපුත්‍රයෙක් රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවරම බිබුලුවා මා වෙත එළඹියේ ය. එළඹ මා වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. මහණෙනි, එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවිපුත්ත තෙමේ මා සම්පයෙහි මේ ගාථා කී ය:

නික්මුණු සමුහයා විසින් නිති සෙවනා ලද බමුරුපන් වූ බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් විසුම් ගන්තා ලද තෙල ප්‍රසිද්ධ ජෙනවනය මට ප්‍රීති උපදවන්නේ ම ය.

කම්ය ද විද්‍යාව ද බමිය ද උතුම් සිල්වත් ජීවිතය ද (යහ) මෙයින් සත්තයෝ පිරිසිදු වෙත්. ගොත්‍රයෙන් හෝ ධනයෙන් පිරිසිදු නො වෙත්.

එහෙයින් ම නුවණැති පුරුෂ තෙමේ තමාගේ අභිවෘද්ධිය දක්නේ නුවණින් සමාධිපාත්‍යකබමී වඩන්නේ ය. මෙසේ ඒ ආර්යමාර්ගය හෙතු කොට පිරිසිදු වෙයි.

ප්‍රඥයෙන් ද ශීලයෙන් ද ව්‍යුපශමයෙන් ද ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ම (උතුම්හ.) පරතෙරට (=නිවණට) පැමිණියම් මහණෙක් වේ නම් එහි මේ ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ම පරම චන්ත්‍යාහ: (සාරියුත්ත තෙරනුවතට වඩා විශිෂ්ටයෙක් නැත.)

මහණෙනි, ඒ දෙවිපුත්ත තෙමේ මෙය කිය. මෙය කියා මා වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය.

මෙසේ වදාළ කල්හි ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, හෙ තෙමේ එකානන්තයෙන් අනාඨපිණ්ඩක දෙවිපුත්ත වන්නේ ය. අනේපිඬු ගැහැවි තෙමේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ කෙරෙහි බෙහෙවින් පාහැදුනේ වී ය යි මෙය සාළ කෙළේ ය.

ආනන්ද, මෑතවි, මෑතවි, ආනන්ද, යම්තාක් තකියෙන් දන යුතු නම් තොප විසින් (ඒතාක්) දන්නා ලදී. ආනන්ද, හෙ තෙමේ අනාඨපිණ්ඩක දෙවිපුත්ත තෙමේ ම ය යි.

අනාඨපිණ්ඩකවර්ගය දෙවැනි යි.

එහි උද්දානය:

වන්දිතස, වෙණු, දීඝලංඝි, නන්දන, වන්දන, වසුදානන, සුඛහම, කකුධ සුත්‍රය, නවවන උත්තර සුත්‍රය, දසවන අනාඨපිණ්ඩක සුත්‍රය යි කියන ලදී.

3. නානාත්තීයවග්ගො.

2. 3. 1.

සිවසුතනං.

102. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා සාවකීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකායා ආරාමෙ

අථ බො සිවො දෙවපුතො අභික්ඛන්තාය රත්තියා අභික්ඛන්තාවණො කෙවලකප්පං ජෙතවනං ඕභාසෙත්වා යෙන භගවා තොබුපසබ්බමි. උප-සබ්බමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඩීතො බො සිවො දෙවපුතො භගවතො සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

සබ්භිරොව සමාසෙථ සබ්භි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය සෙය්‍යො ගොතී න පාපියො.

සබ්භිරොව සමාසෙථ සබ්භි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය පඤ්ඤා ලබ්හති නාඤ්ඤතො.

සබ්භිරොව සමාසෙථ සබ්භි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය සොකමජේඛි න සොවති.

සබ්භිරොව සමාසෙථ සබ්භි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය ඤාතිමජේඛි විරොචති

සබ්භිරොව සමාසෙථ සබ්භි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය සත්තා ගච්ඡන්ති සුග්ගතිං.

සබ්භිරොව සමාසෙථ සබ්භි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය සත්තා තිට්ඨන්ති සාතත්තන්ති.

අථ බො භගවා සිවං දෙවපුතනං ගාථාය පච්චභාසි:

සබ්භිරොව සමාසෙථ සබ්භි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය සබ්බදුක්ඛා පමුච්චන්ති.

3. නානාත්වය වගීය.

2. 3. 1.

සිව සූත්‍රය.

102. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජෙනවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක.

එකල්හි මනා ජිව්‍යණී ඇති සිව දෙවිපුත් නෙමේ රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවර්ම බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සිව දෙවිපුත් නෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාවන් කී ය:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්ධ්‍ය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සභුමිය දැන (සිටියහුට) අභිවෘද්ධියෙක් වෙයි. පිරිහීමෙන් නො වෙයි:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්ධ්‍ය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් ගේ සභුමිය දැන (සිටියහුට) ප්‍රඥව ලැබෙයි. අනෙකෙකින් නො ලැබෙයි.

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්ධ්‍ය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් ගේ සභුමිය දැන (සිටියේ) ශෝක කාරණයන් මැද ශෝක නො කෙරේ.

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්ධ්‍ය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සභුමිය දැන (සිටියේ) තැයන් මැද වෙසෙසින් බබලයි.

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්ධ්‍ය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සභුමිය දැන (සිටි) සත්ත්වයෝ ප්‍රගතිශ්‍රවණයෙන් යෙත්.

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්ධ්‍ය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සභුමිය දැන (ගත්) සත්ත්වයෝ බොහෝ කල් සුවසේ සිටිත්.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිව දෙවිපුත්හට ගාථායෙකින් වදාළ සේක.

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්ධ්‍ය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සභුමිය දැන (සිටියේ) සියලු දුකින් මිදෙයි.

2. 3. 2.

බෙමසුතනං.

103. ආවජ්ජියං—

එකමනනං සීතො බො බෙමො දෙවපුතො භගවතො සින්නිකෙ ඉමා
ගාථායො අභාසී:

වරන්ති බාලා දුලබො අමිතෙනතෙව අතන්තා,
කරොන්තා පාපකං කමමං යං හොති කට්ඨකප්පලං.

න තං කමමං කතං සාධු යං කතා අනුභපති,
යස්ස අසසුමුඛො රොදං විපාකං පටිසෙවති.

තඤ්ච කමමං කතං සාධු යං කතා තානුභපති,
යස්ස පතීතො සුමනො විපාකං පටිසෙවතීති.

[භගවා:]

පටිභවෙව¹ තං කසිරු යං ජඤ්ඤ භිතමනනො,
න සාකට්ඨිකචිත්තාය මනනා ධිරො පරකකමෙ.

යථා සාකට්ඨකො පනං² සමං භිතා මහාපථං,
විසමං මහගමාරුහ අකඛච්ඡිනොව ක්කායතී.

එවං ධම්මා අපකකමම අධම්මමනුභතීය,
මඤ්ඤ මච්චුමුඛං පතොතා අකඛච්ඡිනොව ක්කායතීති.

2. 3. 3.

සෙට්ඨසුතනං.

104. ආවජ්ජියං—

එකමනනං සීතො බො සෙට්ඨ දෙවපුතො භගවතනං ගාථාය
අඤ්ඤාසී:

අනනමෙවාභිතඤ්ඤාති උභයෙ දෙවමානුසා,
අථ කො තාම සො යකෙකො යං අනනං තාභිතඤ්ඤතීති.

[භගවා:]

යෙ තං දදන්ති සද්ධාය විපපසනොත වෙනසා,
තමෙව අනනං භජති අසමිං ලොකෙ පරමෙ ව.

තස්මා විතෙය්‍ය මචෙජ්රං දජ්ජා දුතං මලාභිභු,
පුඤ්ඤාති පරලොකස්මිං පතීට්ඨා හොන්ති පාණිනන්ති.

අච්ඡරියං භනොත අබ්බුතං භනොත යාවසුභාසීනමිදං භනොත භගවතා:

1 පටිකපවෙව-මජ්ඣ, සස, PTS. 2. මධ්මං-මජ්ඣ, පසන්- සස. යථා සාකට්ඨකො තාම
මිලිඤ්ඤාතී.

2. 3. 2.

බෙම සූත්‍රය.

103 සැවන්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි බෙම දෙවිපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාවන් කී ය.

නුවණ තැනි බාලයෝ යම් කමයක් නපුරු විපාක ඇත්තේ වේ නම් එබඳු අකුශලකම් කෙරෙමින් තමනට සතුරු වැනි වූ පඤ්චස්කන්ධයෙන් යුක්ත ව හැසිරෙත්.

යම් කමයක් කොට තැවේ ද? යම් කමයක්හුගේ විපාකය කඳුලෙන් තෙත් මුහුණු ඇති ව හඬමින් සෙවුනේ ද, එබඳු අකුශලකම් කරණ ලද්දේ නො මැනවි.

යම් කමයක් කොට නො තැවේ ද? යම් කමයක්හුගේ විපාකය පිණිස ගියේ මනාසිතානියේ සෙවුනේ ද, එබඳු කමය කරණ ලද්දේ මැනවි.

[භගවත්හු:]

යමක් තමනට හිතයයි දන්නේ නම් එය පළමු කොට ම කරන්නේ ය. නුවණැති බැතිසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ සාකච්ඡාවෙනුයෙන් තැන් නො කරන්නේ ය.

ගාල්කරු තෙමේ යම්සේ සම මග වූ මහමග හැර විෂම මගට නැගී සුන් අකුරු ඇත්තේ බලවත් සිතිවිලි සිතා ද,

මද නුවණැති පුද්ගල තෙමේ එපරිද්දෙන් දහමින් ඉවත් ව අධර්මයට බැස ගෙන මරුමුවට පැමිණියේ සුන් අකුරු ඇත්තකු ලෙස සිතිවිලි සිතයි.

2. 3. 3.

සෙව් සූත්‍රය.

104. සැවන්නුවර—

1. එකත්පසෙක සිටි සෙව් දෙවිපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය.

දෙව්මිනිස් දෙකොටස ආහාරය ම පනත්. යම්හෙයෙකින් ආහාරය නො පතා තම් ඒ කවර නම් සන්නයෙක් ද?

[භගවත්හු:]

යම් කෙනෙක් පහත් සිතින් සැදැහැයෙන් ඒ ආහාරය දෙත් ද, මෙලෙව්හි ද පරලෙව්හි ද ආහාරය ඔහු ම සෙවුනේ ය.

එහෙයින් මසුරුමල මැඬලන සුළු වූයේ ලසුරුකම දුරු කොට දන් දෙන්නේ ය. පින් සන්නයෙන් පරලොව පිහිට වේ.

වහන්ස, ආශ්වායීයෙකි. වහන්ස, අද්භූතයෙකි. වහන්ස, මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ඉතා මැනවින් වදාරණ ලද්දේ ම ය.

“යෙ තං දදන්ති සඤ්ඤාය විපසසන්නෙන වෙනසා,
තමෙව අන්තං භජති අසම් ලොකෙ පරමිති ව.

තස්මා විනෙය්‍ය මචෙජ්රං දජ්රා දුතං ලොභිභු,
පුඤ්ඤාති පරලොකස්මිං පතිට්ඨා භොන්ති පාණිනන්ති.”

භුතපුබ්බාහං භනෙන සෙසි නාම රාජා අභොසිං දයකො දුතපති දුතස්ස වණණවාදී තස්ස මය්‍යං භනෙන වතුසු¹ ආරෙසු දුතං දීඨිත්ථ සමණබ්‍රාහ්මණ-කපණද්වික වණ්ඛකයාවකානං. අථ බො මං භනෙන ඉත්ථාගාරං උපසඬක-මිත්වා එතදවොච: දෙවස්සෙව² බො දුතං දීයති අමහාකං දුතං න දීයති, සාධු මයමපි දෙවං නිස්සාය දුතාති දදෙය්‍යාම පුඤ්ඤාති කරෙය්‍යාමාති.

තස්ස මය්‍යං භනෙන එතදභොසි: අහං බොස්මි දයකො දුතපති දුතස්ස වණණවාදී. දුතං දස්සාමිති වදන්තානං³ කින්ති වදෙය්‍යන්ති. සො බ්‍රාහ්මණ භනෙන පඨමං ආරං ඉත්ථාගාරස්ස අදුසිං. තත්ථ ඉත්ථාගාරස්ස දුතං දීඨිත්ථ, මම දුතං පටිකකම්.

අථ බො මං භනෙන බතතියා අනුයුතනා⁴ උපසඬකමිත්වා මං එතදවොචුං. දෙවස්ස බො දුතං දීයති, ඉත්ථාගාරස්ස දුතං දීයති, අමහාකං දුතං න දීයති. සාධු මයමපි දෙවං නිස්සාය දුතාති දදෙය්‍යාම, පුඤ්ඤාති කරෙය්‍යාමාති.

තස්ස මය්‍යං භනෙන එතදභොසි: අහං බොස්මි දයකො දුතපති දුතස්ස වණණවාදී. දුතං දස්සාමිති වදන්තානං³ කින්ති වදෙය්‍යන්ති. සො බ්‍රාහ්මණ භනෙන, දුතියං ආරං⁵ බතතියානං අනුයුතනානං⁷ අදුසිං. තත්ථ බතතියානං අනුයුතනානං දුතං දීඨිත්ථ. මම දුතං පටිකකම්.

අථ බො මං භනෙන බලකායො උපසඬකමිත්වා එතදවොච: දෙවස්ස බො දුතං දීයති. ඉත්ථාගාරස්ස දුතං දීයති. බතතියානං අනුයුතනානං⁷ දුතං දීයති. අමහාකං දුතං න දීයති. සාධු මයමපි දෙවං නිස්සාය දුතාති දදෙය්‍යාම, පුඤ්ඤාති කරෙය්‍යාමාති.

තස්ස මය්‍යං භනෙන එතදභොසි: අහං බොස්මි දයකො දුතපති දුතස්ස වණණවාදී. දුතං දස්සාමිති වදන්තානං³ කින්ති වදෙය්‍යන්ති. සො බ්‍රාහ්මණ භනෙන තතියං ආරං බලකායස්ස අදුසිං. තත්ථ බලකායස්ස දුතං දීඨිත්ථ. මම දුතං පටිකකම්.

අථ බො මං භනෙන, බ්‍රාහ්මණගහපතිකා උපසඬකමිත්වා එතදවොචුං. දෙවස්ස බො දුතං දීයති. ඉත්ථාගාරස්ස දුතං දීයති. බතතියානං අනුයුතනානං⁷ දුතං දීයති. බලකායස්ස දුතං දීයති. අමහාකං දුතං න දීයති. සාධු මයමපි දෙවං නිස්සාය දුතාති දදෙය්‍යාම, පුඤ්ඤාති කරෙය්‍යාමාති.

තස්ස මය්‍යං භනෙන එතදභොසි: අහං බොස්මි දයකො දුතපති දුතස්ස වණණවාදී. දුතං දස්සාමිති වදන්තානං³ කින්ති වදෙය්‍යන්ති. සො බ්‍රාහ්මණ භනෙන වතුත්ථං ආරං බ්‍රාහ්මණගහපතිකානං අදුසිං. තත්ථ බ්‍රාහ්මණ-ගහපතිකානං දුතං දීඨිත්ථ, මම දුතං පටිකකම්.

1. වතුසු. - මජ්ඣං, 2. දෙවස්ස බො-මජ්ඣං, PTS, ස්‍යා, 3. වදන්තක කාන්ති - සිමු 2. PTS

4. අනුයුතනා - මජ්ඣං, 5. වදන්ත කාන්ති. 6. දුතියං ආරං. - ස්‍යා.

7. අනුයුතනානං - මජ්ඣං.

“යම් කෙනෙක් පහත් සිතින් සැදූහැයෙන් ඒ ආහාරය දෙන් ද, මෙලෙවිනි ද පරලෙවිනි ද ආහාරය ඔහු ම සෙවුනේ ය.

එහෙයින් මසුරාමල මැඩලනසුලු වූයේ මසුරාකම දුරු කොට දන් දෙන් නේ ය. පින් සතකයන්ට පරලොව පිහිට වෙයි” යන මෙය භාෂාවකුත් වහන්සේ විසින් ඉතා මැනවින් වදාරණ ලද්දේ ම ය.

පෙර වූවක් කියමි. වහන්ස, මම දයක වූ දහපති වූ දීමෙහි ගුණ කියන සෙරි නම් රජෙක් වීම්. වහන්ස, ඒ මාගේ (නුවර) සිටි දොරටුවෙහි වහණ බමුණු දුහි මහි වණ්ඛකක යාවකයන්ට දන් දෙනු ලැබී ය. වහන්ස, එකල්හි අනන්තපුරය මාවෙන එළඹ “දෙවයන් වහන්සේගේ දන් ම දෙනු ලැබේ. අපගේ දන් නොදෙනු ලැබේ. අපි ද දෙවයන් වහන්සේ නිසා දන් දෙන් නමෝ නම් පින් කරන්නමෝ නම් මැනවැ” යි මෙය කී ය.

වහන්ස, ඒ මට “මම වනාහි දහපති වූ දීමෙහි ගුණ කියන දයකයෙක්මි. දන් දෙන් නෙමු යි කියනුවනට කුමක් කියන්නෙමි ද” යි මේ අදහස විය. වහන්ස, ඒ මම පළමු වන දොරටුව අනන්තපුරයට දිනිමි. එහි ඇතොවුරන්ගේ දන් දෙනු ලැබී ය. මාගේ දහය වැළකුණේ ය.

වහන්ස, ඉක්බිති සහකාර ඝෂ්ත්‍රියයෝ මා වෙත එළඹ “දෙවයන් වහන්සේගේ දන් දෙනු ලැබේ. අනන්තපුරයාගේ දන් දෙනු ලැබේ. අපගේ දන් නොදෙනු ලැබේ. අපි ද දෙවයන් වහන්සේ නිසා දන් දෙන් නමෝ නම් පින් කරන්නමෝ නම් මැනවැ” යි මෙය මට කීහ.

වහන්ස, ඒ මට “මම වූ කලි දහපති වූ දීමෙහි ගුණ කියන දයකයෙක්මි, දන් දෙන් නෙමු යි කියනුවනට කුමක් කියන්නෙමි ද” යි මේ අදහස විය. වහන්ස, ඒ මම දෙවන දොරටුව සහකාර ඝෂ්ත්‍රියයන්ට දිනිමි. එහි සහකාර ඝෂ්ත්‍රියයන්ගේ දන් දෙනු ලැබී ය. මගේ දහය වැළකුණේ ය.

වහන්ස, ඉක්බිති බලසෙනහ මා වෙත එළඹ “දෙවයන් වහන්සේගේ දන් දෙනු ලැබේ. අනන්තපුරයාගේ දන් දෙනු ලැබේ. සහකාර ඝෂ්ත්‍රියයන්ගේ දන් දෙනු ලැබේ. අපගේ දන් නොදෙනු ලැබේ. අපි ද දෙවයන් වහන්සේ නිසා දන් දෙන් නමෝ, පින් කරන්නමෝ නම් මැනවැ” යි මෙය කීහ.

වහන්ස, ඒ මට “මම වූ කලි දහපති වූ දීමෙහි ගුණ කියන දයකයෙක් මි. දන් දෙන් නෙමු යි කියනුවනට කුමක් කියන්නෙමි ද” යි මේ අදහස විය. වහන්ස, ඒ මම තෙවන දොරටුව බලසෙනහට දිනිමි. එහි බලසෙනහගේ දන් දෙනු ලැබී ය. මගේ දහය වැළකුණේ ය.

වහන්ස, ඉක්බිති බමුණු ගෘහැවියෝ මා වෙත එළඹ “දෙවයන් වහන්සේගේ දන් දෙනු ලැබේ. අනන්තපුරයාගේ දන් දෙනු ලැබේ. සහකාර ඝෂ්ත්‍රියයන්ගේ දන් දෙනු ලැබේ. බලසෙනහගේ දන් දෙනු ලැබේ. අපගේ දන් නොදෙනු ලැබේ. අපි ද දෙවයන් වහන්සේ නිසා දන් දෙන් නමෝ නම්, පින් කරන්නමෝ නම් මැනවැ” යි මෙය කීහ.

වහන්ස, ඒ මට “මම වූ කලි දහපති වූ දීමෙහි ගුණ කියන දයකයෙක් මි. දන් දෙන් නෙමු යි කියනුවනට කුමක් කියන්නෙමි ද” යි මේ අදහස විය. වහන්ස, ඒ මම සිටුවන දොරටුව බමුණු ගෘහැවියන්ට දිනිමි. එහි බමුණු ගෘහැවියන්ගේ දන් දෙනු ලැබී ය. මගේ දහය වැළකුණේ ය.

අථ බො මං භනෙන පුරිසා උපසඛකමිත්වා එතදවොචුං න බො දුති දෙවස්ස කොචි දුතං දීයතිති.

එවං චුතො¹හං භනෙන තෙ පුරිසෙ එතදවොචං තෙන හි භණෙ යො බාතිරෙසු ජතපදෙසු ආයො සඤ්ජායති, තතො උපසං අනොපුරෙ² පවෙසෙථ, උපසං තතෙච දුතං දෙථ සමණබ්‍රාහ්මණකපණදායික වණ්ඛිබ්බක-යාවකානන්ති.

සො බවාහං භනෙන එවං දීඝරත්තං කතාතං පුඤ්ඤතං එවං දීඝ-රත්තං කතාතං කුසලානං³ පරියත්තං නාගිගච්ඡාමි, එත්තකං පුඤ්ඤන්ති වා එත්තකො පුඤ්ඤචිපාකොති වා එත්තකං සග්ගෙ ඨාතබ්බන්ති වාති. අච්ඡරියං භනෙන, අබ්බුතං භනෙන යාවසුභාසිතමිදං භනෙන භගවතා⁴

“යෙ තං දදන්ති සද්ධාය විපසන්තො වෙනසා,
තමෙව අත්තං භජති අසමිං ලොකෙ පරමති ව.

තස්මා විතෙය්‍ය මචෙජරං දජ්ජා දුතං මලාහිභු,
පුඤ්ඤති පරලොකස්මිං පතිට්ඨා භොන්ති පාණිත”න්ති.

2. 3. 4.

සට්ඨකාරසුත්තං.

105 සාවුත්තියං—

එකමන්තං ඩිත්තො බො සට්ඨකාගේ දෙවපුත්තො භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

අච්ඡිභං උපපන්නාසෙ විමුත්තා සත්ත භික්ඛවො,
රුගදෙසපරිකම්ණා තිණණා ලොකෙ විසත්තිකන්ති.

[භගවා:]

කෙ ව කෙ ව අතරං සඛගං මච්චුධෙය්‍යං සුදුත්තරං,
කෙ හිච්චා මානුසං දෙහං දිබ්බං යොගං උපච්චගුන්ති.

[දෙවපුත්තො:]

උපකො පලගණෙඤ්ඤා⁵ ව පුඤ්ඤානි ව තෙ තයො,
හඤ්ඤො හදදදෙවො ව බාහුදන්ති ව පිබ්බියො⁶,
තෙ හිච්චා මානුසං දෙහං දිබ්බං යොගං උපච්චගුන්ති.

[භගවා:]

කුසලී භාසසි තෙසං මාරපාසප්පභාසිතං,
කස්ස තෙ ධම්මෙඤ්ඤාය අච්ඡිද්ධං භවබ්බිකන්ති.

‘දෙවපුත්තො:]

ත අඤ්ඤත්‍ර භගවතා නාඤ්ඤත්‍ර තච සාසනා,
යස්ස තෙ ධම්මෙඤ්ඤාය අච්ඡිද්ධං භවබ්බිකතං.

1. චුත්තාහං - කන්චි 2. අනොපුරං - කන්චි 3. කුසලානං ධම්මොහං - මජ්ඣං
4. මිදං භගවතා - PTS. 5. එලගණෙඤ්ඤා - සී1. 6. බාහුදන්ති ජානියො - සී1.

වහන්ස, ඉක්බිති රාජපුරුෂයෝ මොවුන් එළඹ “දෙවයන් වහන්සේගේ දානයක් දැන් කිසි තැනෙක නොදෙනු ලැබේ ය”යි මෙය කීහ.

වහන්ස, මෙසේ මම කියනලද්දේම ඒ පුරුෂයන්ට “සගයෙනි, එසේ නම් පිටත දනවුවල යම් අයෙක් උපදී ද? එයින් අඩක් ඇතොවුර කෙරෙහි යවවු. අඩකින් එහි ම වහණ බමුණු දුහි මගි වණ්ඛිකයා යාවකයන්ට දන් දෙව ය”යි මෙය කියමි.

වහන්ස, ඒ මම මෙසේ දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි කළ පින්කම්වල මෙසේ දිගුකලක් කළ කුසල්වල පිණ මෙනෙකැයි කියා හෝ පුණ්‍යවිපාකය මෙනෙකැයි කියා හෝ මෙපමණ කලක් සගෙහි සිටියයුතු යයි කියා හෝ කෙළවරක් නොදනිමි.

වහන්ස, ආයුධයකි! වහන්ස, අද්‍රව්‍යයකි!! වහන්ස, “යම් කෙනෙක් සාද්‍රව්‍යයෙන් පහන්සිතින් ඒ ආහාරය දෙද් ද? මෙලෙව්හි ද පරලෙව්හි ද ආහාරය ඔහු ම සෙවුනේ ය. එහෙයින් මසුරු මල මාඛලන සුලු වූයේ මසුරු-කම දුරු කොට දන් දෙන්නේ ය. පින් සත්තයන්ට පරලොව පිහිට වෙයි” යන මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ඉතා මාතෘකිත් වදාරණ ලද්දේම ය.

2. 3. 4.

සට්ඨාසාර සූත්‍රය.

105. සැවැත්තුවර—

එකත්පසෙක සිටි සට්ඨාසාර දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

හිසුනු සත්තමක් අවිභ බබ්‍රොවට පැමිණියානු මිදුනානු රාගඥෙෂ්‍යන් ඝෂය කලානු (පඤ්චස්කනි) ලොකයෙහි නාෂණාව ඝෂය කලානු ය.

[භගවත්තු:]

තරණය කිරීමට ඉතා ශ්‍රමකර වූ මව්පියයන් තම සංසාරයන් (වතුර්විධ) සභගයනුත් කවුරු කවුරු තරණය කලානු ද? නිතම් කෙනෙක් මනුෂ්‍යදෙහ (සඤ්ඤාන ඔරමානිය සංයෝජන පස) දුරු කොට දිව්‍යයොග (සඤ්ඤාන උඤ්ඤානිය සංයෝජන පස) ඉක්ම ගියානු ද?

[දෙවිපුත්:]

උපහි, පලගණ්ඨ, පුකකුසානි යන තිදෙන ද, හද්දිය, හද්දෙව, බාහුදනනි, පිඞ්ගිය යන (සිව්දෙන ද) ඔහු මනුෂ්‍යදෙහය හැර දිව්‍යයොගය ඉක්ම ගියානු ය.

[භගවත්තු:]

මාරපාසයන් හැර සිටියා වූ ඔවුන්ට අතවද්‍ය කම් ඇතියහසි පසස්තෙහි ය. ඔහු කවරකුගේ ධර්මය දැන භවබන්ධනය සිත්දනු ද?

[දෙවිපුත්:]

ඔහු යමකුගේ ධර්මය දැන භවබන්ධනය සිත්දනු ද, (ඒ) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නො හැරයි. මුඛවහන්සේගේ සසුන ද නො හැරයි.

සත් නාමිඤ්ච රුපිඤ්ච අසෙසං උපරාජ්ඣති,
තං තෙ ධම්මං ඉධිඤ්ඤාය අවජ්ඣං භවබ්බතන්ත්.

[භගවා:]

ගමිතරං වාවසි වාවං දුබ්බිජාතං සුදුබ්බධං,
කස්ස භං ධම්මෙඤ්ඤාය වාවං භාසසි ඊදිසන්ති.

[දෙවපුත්තො:]

කුච්ඡකාරෙ පුරෙ ආසිං වෙහරිබ්බෙහ සවිකගේ,
මාතාපෙතතිහරෙ ආසිං කස්සපස්ස උපාසකො.

විරතො මෙජ්ඣා ධම්මා බුහව්වාරී නිරුමිසො,
අනුවා තෙ සගාමෙය්‍යා අනුවා තෙ පුරෙ සබ්බා.

සොභං එතෙ පජානාමි විමුතෙන සත්ත භික්ඛවො,
රුගද්දෙසපරිකම්භේ තිණේණ ලොකෙ විසත්තිකන්ති

[භගවා:]

එවමෙනං තද ආසිං යථා භාසසි භග්ගව,
කුච්ඡකාරෙ පුරෙ ආසිං වෙහරිබ්බෙහ සවිකගේ,
මාතාපෙතතිහරෙ ආසිං කස්සපස්ස උපාසකො.

විරතො මෙජ්ඣා ධම්මා බුහව්වාරී නිරුමිසො,
අනුවා මෙ සගාමෙය්‍යා අනුවා මෙ පුරෙ සබ්බාති.

[ථෙරා:]

එවමෙනං පුරුණාතං සභායාතං අනු සඛගමො,
උභින්නං භාවිතත්තාතං සරීරන්තිමධාරිතන්ති.

2. 3. 5.

ජනනු සුත්තං.

106. එවං මෙ සුතං එකං සමයං සබ්බකුලා භික්ඛු කොසලෙසු විහරන්ති
භිමමනනපස්සෙ අරඤ්ඤාකුට්ඨකායං¹ උභාතා උන්නතා වපලා මුබ්බ
විකිණ්ණවාචා මුට්ඨස්සතිනො අසම්පජානා අසමාහිතා විබ්භන්නවිත්තා
පාකතින්ද්‍රියා.

අථ බො ජනනු දෙවපුත්තො තදනුපොසථෙ පණ්ණෙරසෙ යෙන තෙ
භික්ඛු තෙහුපසඛකම්, උපසඛකම්භා තෙ භික්ඛු ගාථාහි අජ්ඣාභාසි:

සුබජ්චිතො පුරෙ ආසුං භික්ඛු ගොතමසාවකා,
අනිච්ඡා පිණ්ඩමෙසනා අනිච්ඡා සයනාසනං,
ලොකෙ අනිච්චතං ඤාතො දුක්ඛස්සන්තං අකංසු² තෙ.

1. අරඤ්ඤාකුට්ඨකාය - මපසං. කුට්ඨං - සි මු 1. සි 1. 2 දුක්ඛස්සන්තමකංසු - ස්‍යා, PTS

යම් තාතෙක තාමයන් රූපයන් නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වෙන් ද, ඔහු මේ සසුනෙහි ඒ තිථිණ ධර්මය දූත භවබ්බතය සිත්දනු ය.

[භගවත්හු:]

ගාමුරු වූ දූත ගාණීථෙට දුෂකර වූ අතියසින් දුරවබොධ වූ වචන කියති. තෙපි කවරකුගේ ධර්මය දූත මෙබඳු වචන කියනු ද?

[දෙවිපුත්:]

පෙර වෙහළිබ්බ ගමහි ඝට්ඨකාර නම් කුඹලෙකිමි වීම්. කාශාප බුදුරජානන් වහන්සේගේ උපාසකයෙක් වූයෙම් මවු පියන් පොෂණය කෙළෙමි වීම්.

මෙවුන්දමින් වෙන් වූයෙම් නිරුමිෂ (=අතාගාමි) බ්‍රහ්මචාර ඇතියෙම් තොප හා එක්ගම විසුයෙම් වීම්. පෙර තොපගේ යහළුවෙකිමි වීම්.

ඒ මම රුගදෙසයන් ක්‍ෂය කළ ලොව නාෂණාව තරණය කළ මිදුනු මේ හිඤ්ඤත් සත් තම දනිමි.

[භගවත්හු:]

භාගීව, යම්සේ කියති නම් එකල්හි මෙය එසේ වී ය. පෙර වෙහළිබ්බ ගමහි ඝට්ඨකාර නම් කුඹලෙක් විය. කාශාප බුදුරජානන් වහන්සේගේ උපාසකයෙක් වූයේ මවුපියන් පොෂණය කෙළේ විය.

මෙවුන්දමින් වැළකුනු නිරුමිෂ බ්‍රහ්මචාර ඇත්තෙක් වූයේ ය. මා හා එක් ගම විසුයෙක් වූයේ ය. පෙර මාගේ යහළුවෙක් විය.

[තෙරුහු:]

වඩන ලද සිත් ඇති ආකාම සිරුර දරණ පැරැණි යහළුවන් දෙදෙනකුන්ගේ මේ එක් වීම මෙසේ විය.

2. 3. 6.

ජනතු සූත්‍රය.

106. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක කොසොල් දතව්වෙහි ශ්‍රීමත් පෙදෙස වනකිලියෙක උඩනු වූ තගා ගත් මාන තළ ඇති වපල වූ රළු වචන ඇති දොඩමලු වූ මුලා වූ සිහි ඇති මනා නුවණ නැති තොප්කහ සිත් ඇති තොසත්සුත් සිත් ඇති පියවි ඉදුරන් ඇති බොහෝ හිඤ්ඤ වෙසෙත්.

එකල්හි ජනතු දෙවිපුත් තෙමේ පුණ්ණරුසි පොහොස වූ ඵදින ඒ හිඤ්ඤත් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ හිඤ්ඤත්ට ගාථාවලින් කිය:

පෙර ආශා රහිත ව පිටු සොයන ආශා රහිත ව සෙනසුන් සොයන ගොසුමු සච්චි මහණහු සුබජ්චි වූහ ඔහු ලොව අනිස් බැව් දූත දුක් කෙළවර කළහ.

දුප්පොසං කන්ඛා අත්තානං ගාමෙ ගාමෙණිකා විය,
භුක්ඛා භුක්ඛා නිපජ්ජනති පරුගාරෙසු මුව්ජනා.

සඛසංසං අඤ්ජුලිං කන්ඛා ඉධෙකවෙව වදාමහං,
අපවිඤ්ඤා¹ අනාථා තෙ යථා පෙනා තථෙව ව.²

යෙ බො පමනතා විහරන්ති තෙ මෙ සකාය භාසිතං,
යෙ අපමනතා විහරන්ති තමො තෙසං කරොමිහන්ති.

2. 3. 6.

රොහිතස්සසුතනං.

107. සාවනියං—

එකමන්තං ඩිතො බො රොහිතස්සං දෙවපුත්තො භගවන්තං එතදවොච.
යත්තං හු බො භන්තෙ, න ජායති න ජයති න මියති න චවති න උපපජ්ජති³,
සකකා හු බො සො භන්තෙ ගමනෙත ලොකස්ස අන්තො ඤාතුං වා
දව්දුං වා පාපුණ්ණිතුං වාති.

යත්තං බො ආවුසො න ජායති න ජයති න මියති න චවති න
උපපජ්ජති³ නාහං තං ගමනෙත ලොකස්ස අන්තං ඤාතෙය්‍යං දට්ඨෙය්‍යං
පනෙතෙය්‍යන්ති වදාමිති.

අවජ්ජරියං භන්තෙ, අබ්භුතං භන්තෙ යාච සුභාසිතමිදං භන්තෙ, භගවතා,
යත්තං බො ආවුසො න ජායති න ජයති න මියති න චවති න උපපජ්ජති³
නාහං තං ගමනෙත ලොකස්ස අන්තං ඤාතෙය්‍යං දට්ඨෙය්‍යං පනෙතෙය්‍යන්ති
වදාමිති.

භූතපුබ්බාහං භන්තො, රොහිතස්සො නාම ඉසි අහොසිං භොජ්ජුතො
ඉද්ධිවා වෙහාසධගමො. තස්ස මය්‍යං භන්තො එවරුපො ජවො අහොසි: සෙය්‍ය-
ථාපි නාම දලකධම්මො⁴ ධබ්බුග්ගහො සිකඛිතො⁵ කතහන්ථො කතයොග්ගො
කතුපාසනො ලුහුකෙත අසනෙත අපකසිරොතෙව තිරියං නාලච්ඡායං
අතිපාතෙය්‍ය.

තස්ස මය්‍යං භන්තො, එවරුපො පදච්චිතාරො අහොසි: සෙය්‍යථාපි⁶
පුරුසිමසමුද්දං පච්ඡමො සමුද්දො. තස්ස මය්‍යං භන්තො, එවරුපං ඉච්ඡාගතං
උපපජ්ජ: “අහං ගමනෙත ලොකස්ස අන්තං පාපුණ්ණියාමි”ති.

සො බවාහං භන්තො එවරුපෙන ජවෙන සමන්තාගතො එවරුපෙන ව පද-
ච්චිතාරෙන අඤ්ඤාත්‍රෙව අසිතචිතබාසිතසාසිතා අඤ්ඤාත්‍ර උච්චාරපස්සාව-
කමමා අඤ්ඤාත්‍ර නිද්දුඤ්ඤාමපච්චිතොදනා වස්සසායුකො වස්සසනජ්චි
වස්සසනං ගන්ඛා අපපඤ්ඤා ව⁷ ලොකස්ස අන්තං අන්තරුච කාලකතො⁸

1. අපවිඤ්ඤා - ස්‍යා. 2. තෙ මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS. 3. උපපජ්ජති - මජ්ඣං, ස්‍යා.
4. දලකධම්මො - සි.මු. 2. PTS ස්‍යා. සි 1. 5. සුසිකඛිතො - මජ්ඣං. 6. සෙය්‍යථා පි
කාම - මජ්ඣං, 7. අපපඤ්ඤා ව - සි. මු. PTS. 8. කාලං කතො - මජ්ඣං, PTS.

මම සබ්බසාධං ආදිලි බැඳ කියමි: මෙහි ආනාමිත්තං ගම්හි නිත්තං ගම්දෙටුවන් මෙන් තවත් දුක සේ පොෂණය කළහැක්කවුන් කොට අත්ගෙවල පුත්තනා වලදමින් මුසපත් ව හොවිත්. සස්තෙන් බැහැර වූ ඔ අසරණයෝ ය. සොහොනෙහි දමන ලද මලසිරුරු බඳු වෙත්.

යම් කෙනෙක් ප්‍රමත්ත ව වෙසෙත් ද, මා විසින් ඔවුන් සදහා කියන ලදී: යම් කෙනෙක් අප්‍රමත්ත ව වෙසෙද් ද, මම ඔවුන්ට නමස්කාර කරමි.

2. 3. 6.

රොහිතසංයුත්තය.

සැවැත්තුවර—

107. එකත්පසෙක සිටි රොහිතසංයුත්ත දෙවපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය:

“වහන්ස, යම්තැනෙක නූපදී ද, නො දිරු ද, නො මියේ ද, ව්‍යුත නො වේ ද, නො හට ගණී ද. වහන්ස, ඒ ලොකයේ කෙළවර පාගමනින් දැන ගන්නට හෝ දක්නට හෝ පැමිණෙන්නට හෝ හැක්කේ ද?”යි.

ආවැත්ති, යම් තැනෙක නූපදී ද, නො දිරු ද, නො මියේ ද, ව්‍යුත නො වේ ද, නො හට ගණී ද ඒ ලොකයේ කෙළවර පාගමනින් දැන හැකි ය, දැක්ක හැකි ය, පැමිණිය හැකි ය යි මම නො කියමි.

වහන්ස, ආශ්වයායෙකි, වහන්ස, අද්ද්‍රවයෙකි. වහන්ස, “ආවැත්ති, යම් තැනෙක නූපදී ද, නො දිරු ද, නො මියේ ද, ව්‍යුත නො වේ ද, නො හට ගණී ද, ඒ ලොකයේ කෙළවර පාගමනින් දැන හැකි ය දැක්ක හැකි ය පැමිණිය හැකි ය යි මම නො කියමි”යි යන මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මාතවින් වදාරණ ලද්දේ මය,

පෙරවූවක් කියමි. වහන්ස, මම හොෂ පුත්‍ර වූ සාද්ධි ආති අහසින් යන රොහිතසංයුත්ත නම් තවුසෙක් වීම වහන්ස, ඒ මට දැනිදුනු ආති පුත්‍රයෙකු වූ කළ පුරුදු ආති කළ තරඟ ආති දැක්වූ ශිල්ප ආති දුනුවායෙක් සැහැල්ලු ජනලයෙකින් තල්සෙය සරස නිදුකින් ම යම්සේ ඉක්මවන්නේ ද, එබඳු ජවයෙක් වී ය.

වහන්ස, ඒ මට පෙරදිග මුහුදින් අපරදිග මුහුද යම්සේ දුර ද, එබඳු පා තාබ්බෙක් වී ය, වහන්ස, ඒ මට “මම පාගමනින් ලොව කෙළවරට පැමිණෙන්නෙමි”යි මෙබඳු ආශායෙක් උපත.

වහන්ස, ඒ මම මෙබඳු ජවයෙන් යුක්ත වූයෙමි මෙබඳු පදවිනිභාරයෙන් යුක්ත වූයෙමි සියවසක් ආයු ආත්තෙමි සියවසක් ජීවත්වන සුලු වූයෙමි කත බොත බුද්ධ රස විදිත වෙලාවන් හැර මල මූ පහ කරණ වෙලාවන් හැර නිදන විඩා හරිණ වෙලාවන් හැර සියවසක් ගමන් කොට ලොව කෙළවරට නො පැමිණ ම අතරමගදී ම කල්පරිය කෙළෙමි.

අවජරියං භනෙන, අබ්බුතං භනෙන, යාව සුභාසිතමිදං භනෙන, භගවතා:
“යත්ථ ඛො ආට්ඨසො න ජායති, න ජියති, න මියති, න වචති, න උපපජ්ජති
නාහං තං ගමනෙන ලොකස්ස අන්තං ඤාතෙය්‍යං දට්ඨෙය්‍යං පනෙනෙය්‍යනති-
වදාමි”ති.

න ඛො පනාහං ආට්ඨසො, අපපඤා ලොකස්ස අන්තං දුක්ඛස්ස අන්තකිරියං
වදාමි. අපි වාහං ආට්ඨසො ඉමසමිඤ්ඤෙව බ්‍යාචමනෙන කලෙඛරෙ සසඤ්ඤාමති
සමනකෙ ලොකඤ්ඤා පඤ්ඤපෙම, ලොකසමුදයඤ්ඤා ලොකනිරෝධඤ්ඤා
ලොකනිරෝධගාමිතිඤ්ඤා පටිපදනති.

ගමනෙන න පත්තබ්බො ලොකස්සන්තො කුදුවනං,

න ච අපපඤා ලොකන්තං දුක්ඛං අත්ථි පමොවනං.

තස්මා භවෙ ලොකවිදු සුමෙධො ලොකන්තගු ටුසිතබ්බවචරියො,
ලොකස්ස අන්තං සමිතාපි ඤාතො නාසිංසනි¹ ලොකමිමං පරඤ්ඤාති.

2. 3. 7.

නාඤ්ඤාසුතනං.

108. සාවකජීයං—

එකමන්තං සීතො ඛො නාඤ්ඤා දෙවපුතො භගවතො සන්තකෙ ඉමං-
ගාථං අභාසි:

අවෙචනති කාලා තරයන්ති රතතියො වයොගුණා අනුපුබ්බං ජ්ඣන්ති,
එතං භයං මරණේ පෙක්ඛමානො පුඤ්ඤති කසිරුථ සුඛාවහාතීති.

[භගවා:]

අවෙචනති කාලා තරයන්ති රතතියො වයොගුණා අනුපුබ්බං ජ්ඣන්ති,
එතං භයං මරණේ පෙක්ඛමානො ලොකාමිසං පජ්ඣෙ සන්තිපෙක්ඛොති:

2. 3. 8.

නාඤ්ඤිකාලසුතනං.

109. සාවකජීයං—

එකමන්තං සීතො ඛො නාඤ්ඤිකාලො දෙවපුතො භගවන්තං ගාථාය
අජ්ඣාභාසි:-

චතුර්වක්ඛං තවථාරං පුණ්ණං ලොහෙන සංයුතං,
පඬකජාතං මහාවීර කථං යාත්‍රා භවිස්සතීති.

[භගවා:]

පෙඤා තද්ධිං වරන්තඤ්ඤා ඉච්ඡා ලොහඤ්ඤා පාපකං,
සමුලං තණ්හං අබ්බුය්‍යා එවං යාත්‍රා භවිස්සතීති.

වහන්ස, ආයුධයෙකි, වහන්ස, අද්භූතයෙකි. වහන්ස, “ආවැන්නි, යම් නැතෙක නුපදී ද, නො දිරා ද, නො මියේ ද, ව්‍යුත නොවේ ද, නැවත නො හටගනී ද, ලෝකයේ ඒ කෙළවර පාගමනින් දතහැකි ය, දැක්කහැකි ය, පැමිණිය හැකි ය යි මම නො කියමි” යි යන මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මැනවින් වදාරණ ලද්දේ මය.

ආවැන්නි, මම ලොව කෙළවරට නො පැමිණ දුක් කෙළවර කිරීමක් නො ම කියමි. ආවැන්නි, වැලිදු මම සංඥ සහිත සිත් සහිත බ්‍රහ්මයක් පමණ වූ මේ සිරුරෙහි ම ලොකයත්, ලොකසමුදයයත්, ලොකනිරෝධයත්, ලොකනිරෝධගාමිනී පටිපදාවත් පණවමි.

පාගමනින් කිසිකලෙක ලොව කෙළවර නො පැමිණිය හැක්කේ ය. ලොව කෙළවරට නො පැමිණ දුකෙන් මිදීමෙකුත් නැත.

එහෙයින් ලොව දන්නා මහනුවණැති ලොව කෙළවරට ගිය වෑස නිමවූ මහබ්‍රහ්ම සර ආති පච්ඡි සංසිද වූ පුද්ගල තෙමේ ලොව කෙළවර දූත මෙ ලොව ද පරලොච්ඡි ද නො පතයි.

2. 3. 7.

නඤ ඝුත්‍රය.

108. සැවැන්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි නඤ දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්ප-
යෙහි මේ ගාථාව කී ය:

පෙරවරා ආදී කාලයෝ ඉක්ම යෙති. රාත්‍රිහු පුද්ගලයා මරණය කර පමුණුවති. වයොරාශිහු අනුක්‍රමයෙන් පුරාණයා හැර යත්. මේ ත්‍රිවිධභය මරණයෙහි ලා දන්නේ සැප එළවන පින් කරන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

කාලයෝ ඉක්ම යත්. රාත්‍රිහු පුරාණයා මරණය කර පමුණුවත්. වයො රාශිහු අනුක්‍රමයෙන් පුරාණයා හැර යත්. මේ භිය මරණයෙහි ලා දන්නේ නිවන් පතනුයේ (භවත්‍රය සංකිත්‍යාන) ලොකාමිෂය දුරු කරන්නේ ය.

2. 3. 8.

නඤ්චිසාල ඝුත්‍රය.

109. සැවැන්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි නඤ්චිසාල දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙකින් කී ය.

මහාචරියන් වහන්ස, (මේ ශරීරයානග) සක් සතරක් ඇත්තේ ය. නවදෙරක් ඇත්තේ ය. (අභූතියෙන්) පිරුණේ ය. ලොභයෙන් යුක්ත ය. මමෙහි උපත. එහි නික්ම යෑම කෙසේ වන්නේ ද?

[භගවත්හු:]

රැහැන ද වරපට ද ලාමක ඉවණුව ද ලොභය ද සිදු නෘෂණාව සහමුලින් උදුරා (ලීමෙන්) මෙසේ නික්ම යෑම වන්නේ ය.

2. 3. 9.

සුසීමසුතනං.

110. සාවන්තියං—

අථ බො ආයස්මා ආනිජෙය්‍ය යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්නා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං බො ආයස්මන්තං ආනන්දං භගවා එතදවොච: තුය්‍යමපි තො ආනන්ද සාපිපුතො රුච්චතීති.

කස්ස භි නාම භනෙන, අබ්බාසං අදුට්ඨස්ස අමුලහස්ස අවිපලලන්චිත්තස්ස ආයස්මා සාරිපුතො න රුච්චෙය්‍ය. පණ්ණිනො භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො, මහාපඤ්ඤා භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. පුට්ඨපඤ්ඤා භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. හාසුපඤ්ඤා¹ භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. ජවනපඤ්ඤා භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. තිකුඛපඤ්ඤා භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. නිබ්බට්ඨකපඤ්ඤා භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. අප්පිචේජා භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. සන්තුට්ඨො භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. පච්චින්නො භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. අසංසට්ඨො භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. ආරඬ්ඛි-විරියො භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. වත්තා භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. වචනකම්මො භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. වොදකො භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. පාපගර්භී භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. කස්ස භි නාම භනෙන, අබ්බාසං අදුට්ඨස්ස අමුලහස්ස අවිපලලන්චිත්තස්ස ආයස්මා සාරිපුතො න රුච්චෙය්‍යාති.

එවමෙතං ආනන්ද, එවමෙතං ආනන්ද. කස්ස භි නාම ආනන්ද, අබ්බාසං අදුට්ඨස්ස අමුලහස්ස අවිපලලන්චිත්තස්ස සාරිපුතො න රුච්චෙය්‍ය. පණ්ණිනො ආනන්ද සාරිපුතො, මහාපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතො, පුට්ඨපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතො, හාසුපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතො, ජවනපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතො, තිකුඛපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතො, නිබ්බට්ඨකපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතො, අප්පිචේජා ආනන්ද සාරිපුතො, සන්තුට්ඨො ආනන්ද සාරිපුතො, පච්චින්නො ආනන්ද සාරිපුතො, අසංසට්ඨො ආනන්ද සාරිපුතො, ආරඬ්ඛිවිරියො ආනන්ද සාරිපුතො, වත්තා ආනන්ද සාරිපුතො, වචනකම්මො ආනන්ද සාරිපුතො, වොදකො ආනන්ද සාරිපුතො, පාපගර්භී ආනන්ද සාරිපුතො. කස්ස භි නාම ආනන්ද අබ්බාසං අදුට්ඨස්ස අමුලහස්ස අවිපලලන්චිත්තස්ස සාරිපුතො න රුච්චෙය්‍යාති.

1. හාසුපඤ්ඤා - මජ්ඣිම, සංය, සීමු, PTS. හාසුපඤ්ඤාති පටිසම්භද්දිසු ච සංයුතන අට්ඨකථාය ච දිසස්සෙන.

2. 3. 9.

සුසීම සුත්තය.

110. සාවැන්නුවර—

එකල්හි ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “ආනන්දය, තොපට ද ශාරීපුත්‍ර තෙමේ නුරැස්නේ ද” යි මෙය වදාළ සේක.

වහන්ස, බාල නො වූ දුෂට නො වූ මූලා නො වූ නො පෙරළුනු සිත් ඇති කාහට නම් ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ නුරැස්නා හු ද? වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ පණ්ඩිතයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ මහාප්‍රාඥයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ පාඨප්‍රාඥය හ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ භාස්මහුල ප්‍රඥවෙන් යුක්තයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ ජවනප්‍රඥවෙන් යුක්තයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ තික්කප්‍රාඥයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ නිර්වේදිකප්‍රඥ ඇත්තාහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ අලොච්ඡයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ සන්තුෂ්ටයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ ප්‍රකාශීව්‍යවෙක ඇත්තාහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ අසංශාසිතයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ පිරිපුන් වියදී ඇත්තාහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ වක්කායහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ වචනක්‍ෂමයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ වොදකයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ පාපගර්භීහ. වහන්ස, බාල නො වූ දුෂට නො වූ මූලා නො වූ නො පෙරළුනු සිත් ඇති කාට නම් ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ නුරැස්නා හු ද?

ආනන්දය, එය එසේ ය. ආනන්දය, එය එසේ ය. ආනන්දය, බාල නො වූ දුෂට නො වූ මූලා නො වූ නො පෙරළුනු සිත් ඇති කාහට නම් ශාරීපුත්‍ර තෙමේ නුරැස්නේ ද? ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ පණ්ඩිත ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ මහාප්‍රාඥ ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ පාඨප්‍රාඥ ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ භාස්මහුල ප්‍රඥ ඇත්තේ ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ ජවනප්‍රඥ ඇත්තේ ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ තික්කප්‍රඥ ඇත්තේ ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ නිර්වේදිකප්‍රඥවෙන් යුක්ත ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ අලොච්ඡ ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ සන්තුෂ්ට ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ ප්‍රකාශීව්‍යවෙකයෙන් යුක්ත ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ අසංශාසිත ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ පිරිපුන් වියදී ඇත්තේ ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ වක්කා ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ වචනක්‍ෂම ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ වොදක ය. ආනන්ද, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ පාපගර්භී ය. ආනන්ද, බාල නො වූ දුෂට නො වූ මූලා නො වූ නො පෙරළුනු සිත් ඇති කාහට නම් ශාරීපුත්‍ර තෙමේ නුරැස්නේ ද?

අථ ඛො සුසීමො දෙවපුතො ආයසමනො සාරිපුතංඤ්ඤා භඤ්ඤාමානෙ මහතියා දෙවපුතනපරිසං පරිවුතො යෙන භගවා නෙත්තප-සංඛතම්. උපසංඛතමිති භගවන්තං අභිවාදෙවා ඵකමන්තං අධිංසි. ඵකමන්තං සිතො ඛො සුසීමො¹ දෙවපුතො භගවන්තං ඵතදවොච: ඵවමෙනං භගවා. ඵවමෙනං සුගතං. කස්ස භි නාම භනෙන්, අබ්බාසං අදුට්ඨස්ස අමුලුහස්ස අවිපලලත්ථිත්තස්ස ආයසමං සාරිපුතො න රුලෙචයා? පණ්ඨිතො භනෙන්, ආයසමං සාරිපුතො -පෙ- පාපගර්භී භනෙන්, ආයසමං සාරිපුතො. කස්ස භි නාම භනෙන්, අබ්බාසං අදුට්ඨස්ස අමුලුහස්ස අවිපලලත්ථිත්තස්ස ආයසමං සාරිපුතො න රුලෙචයාති.

අභමපි භි භනෙන්, යඤ්ඤදෙව දෙවපුතනපරිසං උපසංඛතම්. ඵතදෙව ඛත්තං සද්දං සුණාමි: පණ්ඨිතො ආයසමං සාරිපුතො. -පෙ- පාපගර්භී ආයසමං සාරිපුතො. කස්ස භි නාම අබ්බාසං අදුට්ඨස්ස අමුලුහස්ස අවිපලලත්ථිත්තස්ස ආයසමං සාරිපුතො න රුලෙචයාති.

අථ ඛො සුසීමස්ස දෙවපුතංඤ්ඤා දෙවපුතනපරිසං ආයසමනො සාරි-පුතංඤ්ඤා භඤ්ඤාමානෙ අත්තමනා පමුදිතා පිතිසොමනස්සජාතා උච්චාවචා වණ්ණනිභා උපදංසෙති.

සෙය්‍යථාපි නාම මණ්ඩවෙචරියො සුභො ජාතිමා² අධිංසො සුපරිකමම-කතො පණ්ඨිකමබ්බෙ නික්ඛිත්තො භාසනෙ ව තපනෙ ව විරොචති ව. ඵවමෙවං සුසීමස්ස දෙවපුතංඤ්ඤා දෙවපුතනපරිසං ආයසමනො සාරිපුතංඤ්ඤා භඤ්ඤාමානෙ අත්තමනා පමුදිතා පිතිසොමනස්සජාතා උච්චාවචා වණ්ණනිභා උපදංසෙති.

සෙය්‍යථාපි නාම තෙකං³ ජමෙබ්බානදං දකඛකමමාරපුතොන උකකාමුබ්බෙ සුසුඤ්ඤාමපහට්ඨං⁴ පණ්ඨිකමබ්බෙ නික්ඛිත්තං භාසනෙ ව තපනෙ ව විරොචති ව. ඵවමෙවං සුසීමස්ස දෙවපුතංඤ්ඤා දෙවපුතනපරිසං -පෙ- උච්චාවචා වණ්ණනිභා උපදංසෙති.

සෙය්‍යථාපි නාම [සරදසමයෙ විඤ්ඤා විගතවලාභකෙ දෙවෙ]⁴ රත්තියා පච්චසසමයං ඔසධිතාරකා භාසනෙ ව තපනෙ ව විරොචති ව. ඵවමෙවං සුසීමස්ස දෙවපුතංඤ්ඤා දෙවපුතනපරිසං -පෙ- උච්චාවචා වණ්ණනිභා උපදංසෙති.

සෙය්‍යථාපි නාම සරදසමයෙ විඤ්ඤා විගතවලාභකෙ දෙවෙ ආදිචෙචා නභං අබ්බසුසුකකමානො⁵ සබ්බං අකාසගතං තමං⁶ අභිවිහව්ව භාසනෙ ව තපනෙ ව විරොචති ව. ඵවමෙවං සුසීමස්ස දෙවපුතංඤ්ඤා දෙවපුතනපරිසං -පෙ- උච්චාවචා වණ්ණනිභා උපදංසෙති.

අථ ඛො සුසීමො දෙවපුතො ආයසමන්තං සාරිපුතං ආරබ්භ භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

1. සුසීමො - මජ්ඣං, ස්‍යා; PTS. 2. ජාතිමා - ස්‍යා. 3. නික්ඛං - මජ්ඣං.
4. [ලක්ඛණෙහි අත්තරිඡා] පාඨො: සීභලපොඤ්ඤාසු වෙච PTS. පොඤ්ඤා ව න දීක්ඛනෙ
5. අබ්බසුසුකකමානො - මජ්ඣං, සීඡු, 2. 6. තමගතං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

ඉක්බිති සුසීමදෙවපුත්ත තෙමේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ-
ගේ ගුණ කියනු ලබන කල්හි මහත් දෙවපුත්තපිරිස විසින් පිරිවරණ ලද්දේ
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද
එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සුසීමදෙවපුත්ත තෙමේ භාග්‍ය-
වතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එය එසේ ය.
සුගතයන් වහන්ස, එය එසේ ය. වහන්ස, බාල නො වූ, දුෂට නො වූ, මූලා
නො වූ නො පෙරලනු සිත් ඇති කාහට නම් ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන්
වහන්සේ නො රැස්නාහු ද? වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ
පණ්ඩිතය හ. ... වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ පාප-
ගර්භී හ. වහන්ස, බාල නො වූ දුෂට නො වූ මූලා නො වූ නො පෙරලනු සිත්
ඇති කාහට නම් ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ නුරැස්නාහු ද?

වහන්ස, මම ද යම් යම් දෙවපුත්ත පිරිසකට එළඹුනෙම් ද, “ආයුෂමත්
ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ පණ්ඩිතයහ. ... ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන්
වහන්සේ පාපගර්භීහ. බාල නො වූ දුෂට නො වූ මූලා නො වූ නො පෙරලනු
සිත් ඇති කාහට නම් ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ නුරැස්නාහු ද”
යන මේ ශබ්ද ය ම බහුල වශයෙන් අසමි.

ඉක්බිති සුසීමදෙවපුත්තගේ දෙවපුත්තපිරිස ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර
සථවිරයන් වහන්සේගේ ගුණ කියනු ලබන කල්හි සතුටු සිත් ඇත්තාහු
ප්‍රමුදිත වූවාහු හටගත් ප්‍රතිසොම්නස් ඇත්තාහු තත්වැදූරාමි වණ්ණයන්
පහළ කෙරෙත්.

ශූභ වූ ජාතිමත් වූ අටැස් වෙරළමණෙක් මැනවින් පිරිසම් කරණ
ලද්දේ රත්පලසෙක තබන ලද්දේ යම් සේ බබලා ද, දිලිසේ ද, පැහැ විහිදුවා ද.
එපරිද්දෙන් ම සුසීමදෙවපුත්තගේ දෙවපුත්තපිරිස ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර
සථවිරයන් වහන්සේගේ ගුණ කියනු ලබන කල්හි සතුටු සිත් ඇත්තාහු
ප්‍රමුදිත වූවාහු ප්‍රතිසොම්නස් ඇත්තාහු තත්වැදූරාමි වණ්ණයන් පහළ
කෙරෙත්.

දක්ෂරත්තරු පුතකු විසින් කෝවාමුවෙහි මොතටට පිස ගුඬා කරණ
ලද දඹරන්මුවා නිකෙක් රත්පලසෙක තබන ලද්දේ යම් සේ බබලා ද, දිලිසේ ද,
පැහැ විහිදුවා ද, එසෙයින් ම සුසීමදෙවපුත්තගේ දෙවපුත්ත පිරිස ... තත්
වැදූරාමි වණ්ණයන් පහළ කෙරෙත්.

ශරත් කල රු අලුයම පහ වූ වලාකුල් ඇති අහස පිරිසිදු වූ කල්හි
පහන්තරුව යම් සේ බබලා ද, දිලිසේ ද, පැහැ විහිදුවා ද, එසෙයින් ම සුසීම
දෙවපුත්තගේ දෙවපුත්ත පිරිස ... තත් වැදූරාමි වණ්ණයන් පහළ කෙරෙත්.

ශරත් කල පහ වූ වලාකුල් ඇති අහස පිරිසිදු වූ කල්හි හිරු අහසට
තැගෙන්නේ අහසෙහි වූ සියලු අදුර තසා යම් සේ බබලා ද, දිලිසේ ද පැහැ
විහිදුවා ද, එසෙයින් ම සුසීම දෙවපුත්තගේ දෙවපුත්ත පිරිස ... තත් වැදූරාමි
වණ්ණයන් පහළ කෙරෙත්.

සුසීම දෙවපුත්ත තෙමේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ඇරඹ
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කිය;

පණ්ණිනොති සමඤ්ඤානො සාරිපුතො අකොධනො,
අපිට්ඨෙණ් සොරකො දනො සන්ත්වණ්ණොහනො¹ ඉසීති.

අථ බො භගවා ආයසමනනං සාරිපුතනං ආරබ්භ සුසීමං දෙවපුතනං
ගාථාය අප්ඨිතාසී:²

පණ්ණිනොති සමඤ්ඤානො සාරිපුතො අකොධනො,
අපිට්ඨෙණ් සොරකො දනො කාලං කඞ්ඛති සුදනොති³.

2. 3. 10.

නානාතිත්ථියසාවකසුතනං.

111. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා ගජගණෙ විහරති චෙඨචනෙ
කලකුකභිවාසෙ.

අථ බො සමබුද්ධා නානාතිත්ථියසාවකා දෙවපුතනා අසමො ව සහලී ව
තිඤ්ඤා⁴ ව ආකොටකො ව චෙට්ඨෙද්⁵ ව⁶ මාණවගාමියො ව
අභිකක්කනාය රතනියා අභිකක්කනවණ්ණා කෙවලකපං චෙඨචනං ඉහාසෙකා
යෙන භගවා කෙටුපසඞ්කමිංසු. උපසඞ්කමිත්වා භගවනනං අභිවාදෙකා
එකමනනං අට්ඨංසු. එකමනනං තිනො බො අසමො දෙවපුතො පුරණං
ඝණං. ආරබ්භ භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

ඉධ ඡ්ඤාතමාරිතෙ හතජාතිසු කස්සපො,
පාපං⁷ න සමනුපස්සති පුඤ්ඤං වා පන අතතතො,
ස වෙ විස්සාසමාවිකම් සන්තා අරහති මානවනති.

අථ බො සහලී දෙවපුතො මකඛලිං ගොසාලං ආරබ්භ භගවතො
සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

තපොජ්ඣවණය සුසංවුතතො වාචං පභාය කලහං ජනෙන,
ස මොසවජ්ජා විරතො සච්චවාදී තහනුත නාදී පකරොති පාපනති.⁸

අථ බො තිඤ්ඤා දෙවපුතනා නිගණ්ඨං නාතපුතනං ආරබ්භ භගවතො
සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

ජෙගුවජ් නිපකො භික්ඛු වානුයාමසුසංවුතො,
දිට්ඨං සුතඤ්ඤා ආචිකං තහනුත කිඞ්ඛිසී සියාති.

අථ බො ආකොටකො දෙවපුතො නානාතිත්ථියෙ ආරබ්භ භගවතො
සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසී.

පකුධකො කාතියාතො නිගණ්ඨා යෙ වාපිමෙ මකඛලිපුරණාසෙ,
ගණස්ස සන්තාරො සාමඤ්ඤාපපතො තහනුත⁹තෙ සපුරිසෙහි දුරෙති.

1. සන්ත්වණ්ණොහනො - සෘ. 2. පච්චිකාසී - මජ්ඣ., PTS 3. හතකො සුදනොති සිමු
හාචිතො සුදනොති - සෘ. සී. 1, 2. හතිකො සුදනොති - PTS. 4. සහලී - මජ්ඣ.
5. තිකො මජ්ඣ., තිකො සෘ. 6. චෙට්ඨෙද් - මජ්ඣ., 7. න පාපං - මජ්ඣ., සෘ.
8. නතිනුත නාදිසං කරොති පාපනති - මජ්ඣ., PTS 9. නතිනුත - මජ්ඣ., PTS.

පණ්ඩිත යයි ප්‍රකට වූ ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ තො කිපෙන සුල්ලහ. අපිස්භ. මොළොක්භ. දූමුත්භ යි ශාසනයන් වහන්සේ විසින් වණනලද ගුණ ඇති සාම්පරයෙකි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රයන් ඇරඹ සුසීම දෙවිපුත්භට ගාථායෙකින් වදලු කේක,

පණ්ඩිත යයි ප්‍රසිද්ධ වූ තො කිපෙන සුලු අපිස් මොළොක් දූමුණු ඉතා දූමුණු සාරියුත්ත තෙමේ කාලය අපෙක්ෂා කරයි.

2. 3. 10.

නානාතිස්සසාමන සූත්‍රය.

111. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ චෙඨවනාශ්මයෙහි වැඩ වෙසෙන සේක.

එකල්හි තොයෙක් තොයෙක් නිජ්ඣකයන් ගේ ශ්‍රාවක වූ මනා ඡත්තිවණ්ණී ඇති අසම ද සහලී ද නිබ්බාන ද ආනොටක ද චෙටමබ්බි ද මානවශාමිය ද යන බොහෝ දෙවිපුත්තු රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු චෙඨවනය බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියහ. එකත්පසෙක සිටි අසම දෙවිපුත්ත තෙමේ සුරණ්ඤායාස ඇරඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

ඝාසුප් ශාසනා තෙමේ සිද්ධිමෙති ද මාරිමෙති ද පෙළීමෙති ද ධනභාති යෙති ද තමහට පවක් හෝ පිණක් හෝ තො දකිසි. හෙ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් විශ්වාසය කී ය. (එහෙයින්) බුහුමනට සුදුසු ය.

ඉක්බිති සහලී දෙවිපුත්ත තෙමේ මහබලිගොසාල ඇරඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

(කය පෙළන) තපසින් හා පවට පිළිකුල් කිරීමෙන් යුක්ත වූ හෙ තෙමේ ජනයා සමග කලහ වචන හැර මුසාවාදයෙන් තොර වූයේ සැබෑ තෙපුල් කියන සුලු වූයේ එබඳු ගුණ ඇත්තේ ඒකාන්තයෙන් පවක් තොම කෙරෙයි.

ඉක්බිති නිබ්බාන දෙවිපුත්ත තෙමේ නිගණ්ඨනානපුත්‍ර ඇරඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

පවට පිළිකුල් කරණ නුවණැති සසර භය දක්නා වාතුයාමසංවරයෙන් යුත් (නිගණ්ඨනානපුත්‍ර තෙමේ) දක්නා ලද්ද ද, අසන ලද්ද ද කියන්නේ එකාන්තයෙන් පව කරන්නෙක් තො ම වන්නේ ය.

ඉක්බිති ආනොටක දෙවිපුත්ත තෙමේ තොයෙක් නිජ්ඣකයන් ඇරඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කීය:

පකුටකානායාසනා තෙමේ ද නිගණ්ඨනානපුත්‍ර තෙමේ ද යම් මේ මහබලිගොසාල සුරණ්ඤායාස දෙදෙනා ද යන ගණයාව ශාසනා වූ මහණකමෙහි කෙළ පැමිණී ඔහු එකාන්තයෙන් සත්පුරුෂයන් ගෙන් දුර තොවෙත්

අථ බො චෛමමිඛඪී දෙවපුතො ආකොටකං දෙවපුතනං ගාථාය පච්චහාසි:

සභාවරිතෙන ඡවො සිනාලො
න කොඤ්ඤො සිහසමො කදුචි,
තග්ගො මුසාවාදී ගණස්ස සන්ථා
සබ්බස්ස රුවාරො ත සතං සරිකෙබ්බාති.

අථ බො මාගේ පාපිමා චෛමමිඛඪිං දෙවපුතනං අනුවිසික්ඛා භගවතො
සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

තපො ජ්ඣුච්ඡාය ආයුතො පාලයං පච්චෙකියං,
රූපෙ ව යෙ නිවිට්ඨාසෙ දෙවලොකාභිතඤ්ඤො,
තෙ වෙ සම්මානුසාසනති පරලොකාය මානියාති.

අථ බො භගවා මාරො අයං පාපිමා ඉති විදික්ඛා මාරං පාපිමනං
ගාථාය පච්චහාසි:

යෙ කෙච්චි රූපා ඉධ වා හුරං වා
යෙ අනාලිකකසම් පභාසවණ්ණො,
සබ්බෙව තෙ තෙ නමුච්චපසන්ථා
ආමිසංව මච්ඡානං වධාය බිත්තාති.

අථ බො මාණවගාමියො¹ දෙවපුතො භගවතො ආරබ්භ භගවතො
සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

විපුලො රාජගනියානං² ගිරි සෙට්ඨො පටුච්චති,
සෙනො හිමවනං ඥාට්ඨො ආදිට්ඨො අභගාමිනං.

සමුද්දො උදබ්බනං සෙට්ඨො තකබතොතඤ්ඤා³ චඤ්ඤො,
සදෙවකස්ස ලොකස්ස බුද්ධො අග්ගො පටුච්චතිති.

නානාභිජායවග්ගො තතියො.

තමුද්දානං:

සිවො බෙමො ව සෙරි ව සට්ඨ ජනතු ව රොහිතො,
තඤ්ඤො තඤ්ඤිවිසාලො ව සුඤ්ඤො නානාභිජායෙත තෙ දසාති.

දෙවපුතනසංයුතනං සමත්තං.

ඉක්බිති වෙට්ඨකරී දෙවිපුත්ත තෙමේ ආකොටක දෙවිපුත්තට ගාථායෙන් පෙරළා කී ය.

කොන්දක නම් වූ ලාමක කථසිවල් තෙමේ එක් ව හැසිරීමෙන් කිසි කලෙකත් සිංහයකු හා සම නො වේ. එහෙයින් නග්ග වූ බොරු කියන සුළු වූ සැක කට යුතු හැසුරුම් ඇති ගණයාණා තෙමේ බුද්ධාදිසත්-පුරුෂයන්ට සම නො වේ.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ වෙට්ඨකරී දෙවිපුත්තට ආවිෂට ව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

තපසෙහි ද පවට පිළිකුල් කිරීමෙහි ද විවෙක බව රකින රූපයෙහි පිහිටි යම් කෙනෙක් දෙවිලොව පතත් ද, ඒ මනුෂ්‍යයෝ එකානන්‍යයෙන් පරලොව පිණිස මැනවින් අනුශාසනා කෙරෙත්.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පවිටු මාරයා යයි මෙසේ දැන පවිටු මාරයාහට ගාථායෙන් පෙරළා වදාළ සේක:

මෙලොව හෝ පරලොව හෝ අහසෙහි හෝ පැහැපත් වණ් ඇති යම් කිසි රූපයෝ වෙද්ද, මාරය, ඒ සියල්ලෝ තා විසින් පසස්තා ලදහ. මසුන් තැසීම පිණිස දු ඇමක් මෙහි.

ඉක්බිති මානවශාමිය දෙවිපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇරබ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාවත් කී ය.

රජගහනුවර පච්ඡිත්තයන්ට චෛත්‍යපච්ඡිත්තය ශ්‍රේෂ්ඨ යයි කියනු ලැබේ. කීමවත් පච්ඡිත්තයන්ට කෙලාසය ශ්‍රේෂ්ඨ ය. අහසෙහි යන්තවුන්ට සුය්‍යයා ශ්‍රේෂ්ඨ ය.

ජලාසයනට මුහුද ශ්‍රේෂ්ඨ ය. තැකැත්තරුවලට සඳ ශ්‍රේෂ්ඨ ය. දෙවියන් සහිත ලොකයාහට බුදුරජානන් වහන්සේ ශ්‍රේෂ්ඨයෙහි යි කියනු ලැබේ.

නානාතිස්සීය වර්ගය හුන්වැහි සි.

එහි උද්‍යානය:

සිව, බෙම්, සෙරි, සට්ඨකාර, ජනතු, රොහිතස්සා, තඤ්ඤ, තඤ්ඤිසාල, සුසීම, නානාතිස්සීයසාවක සුත්‍ර ය යි ඔහු දකුණෙකි.

දෙවපුත්තසංයුත්තය සමාපත ය.

3. කොසලසංයුතතං

1. බන්ධනවග්ගො

3. 1. 1.

දහරසූතතං.

112. එවං මෙ සූතං එකං සමයං භගවා සාවකස්සිං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ බො රුජා පසෙනදි කොසලො යෙන භගවා තෙත්ථපසඛිකම්. උපසඛිකම්නා භගවතා සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරණීයං¹ විනිසාරෙතො එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනෙතො බො රුජා පසෙනදි කොසලො භගවන්තං එතදවොච: භවමි තො ගොතමො අනුත්තරං සමමාසමොධිං අභිසමුද්ධොති පටිජානාතී?ති.

යං හි තං මහාරුජ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය, අනුත්තරං සමමාසමොධිං අභිසමුද්ධොති, මමං² තං සමමා වදමානො වදෙය්‍ය. අහං හි මහාරුජ අනුත්තරං සමමාසමොධිං අභිසමුද්ධොති.

යෙ'පි තෙ හො ගොතම සමණබ්‍රාහ්මණා සඛිකිනො ගණිනො ගණාවරියා ඤාතා යසස්සිනො තිත්ථකරු සාධුසම්මතා බහුජනස්ස. සෙය්‍යපිදං³ පුරණො කස්සපො, මකඛලි කොසාලො, නිගණේශා නානපුත්තො, සඤ්ජයො ඛෙලට්ඨපුත්තො,⁴ පකුඛො⁵ කම්මායනො, අජිතො කෙසකම්මලො. තෙ,පි “මය අනුත්තරං සමමාසමොධිං අභිසමුද්ධොති* පටිජානාමා”ති පුට්ඨා සමානා අනුත්තරං සමමාසමොධිං අභිසමුද්ධොති* න පටිජානන්ති. නිං පන භවං ගොතමො දහරෙ වෙච ජාතියා තවො ව පබ්බජ්ජායාති.

චත්තාරෙ බො, මෙ මහාරුජ දහරුති න උඤ්ඤතබ්බො, දහරුති න පරිභොගබ්බො. කතමෙ චත්තාරෙ? බත්තියො බො මහාරුජ දහරෙති න උඤ්ඤතබ්බො, දහරෙති න පරිභොගබ්බො. උරගො බො මහාරුජ දහරෙති න උඤ්ඤතබ්බො, දහරෙති න පරිභොගබ්බො. අග්ගි බො මහාරුජ දහරෙති න උඤ්ඤතබ්බො, දහරෙති න පරිභොගබ්බො. භික්ඛු බො මහාරුජ දහරෙති න උඤ්ඤතබ්බො, දහරෙති න පරිභොගබ්බො. ඉමෙ බො මහාරුජ චත්තාරෙ දහරුති න උඤ්ඤතබ්බො, දහරුති න පරිභොගබ්බො.

ඉදමවොච භගවා, ඉදං වච්ඡා⁶ සුගතො අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

බත්තියං ජාතිසම්පන්නං අභිජාතං යසස්සිතං,
දහරොති නාවජාතෙය්‍ය න තං පරිභවෙ තරො.

1. සාරණීයං - මජ්ඣං. 2. මමෙව - මජ්ඣං. 3. සෙය්‍යපිදං - මජ්ඣං. 4. ඛෙලට්ඨ පුත්තො - සීමු, 1. 5. කකුඛො - PTS. 6. වච්ඡා - මජ්ඣං. PTS.
*අභිසමුද්ධොති - සඛිකම්.

3. කොසල සංයුතතය

1. බකින වගීය

3. 1. 1.

දහර සුත්‍රය.

112. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජෙනවුන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිනි වැඩ වසන සේක. එකල පස්සේනදී කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සතුටු විය යුතු සිහි කරන්නට නිසි කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් පස්සේනදී කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය.

“භවත් ගෞතමයන් වහන්සේන් නිරුතතර වූ සමාසක් සමෝධිය අවබෝධ කෙළෙමි” යි ප්‍රතිඥා කරණ සේක ද? “මහරජ, මැනවින් කියන්නෙක් නිරුතතර සමාසක් සමෝධිය අවබෝධ කෙළේ ය” යි යමකු සඳහා කියන්නේ නම් මැනවින් කියන්නේ ඒ මා සඳහා කියන්නේ ය. මහරජ, මම වනාහි නිරුතතර සමාසක් සමෝධිය අවබෝධ කෙළෙමි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, පැවිදි සමූහයා ඇති පැවිදි ගණයා ඇති ගණාවාය්‍යී වූ ප්‍රසිද්ධ වූ යසනී ඇති ලබ්ධිකර වූ (අදබල්) බොහෝදෙනා විසින් සාධු සම්මත වූ යම් ඒ මහණබමුණෝ ඇද්ද ඔහු කවරහ: සුරණාසංසප ය, මහබලිගොසාල ය, නිගණාසනාහසුතන ය, සඤ්ජය බෙලට්ඨසුතන ය, පකුධකම්මායන ය, අජිත්තෙසසාමබල ය යන මොහු යි. ඔහුන් “නිරුතතර සමාසක් සමෝධිය අවබෝධ කළමිහ යි ප්‍රතිඥා කරනු දැයි මා විසින් විචාරණ ලද්දහු “නිරුතතර සමාසසමෝධිය අවබෝධ කළමිහ” යි ප්‍රතිඥා නො කෙරෙත්. කිම? භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ උපනිනුදු ලදරා වන සේක. පැවිද්දෙහුන් නවක වන සේක.

මහරජ, මේ සිටු දෙනෙක් ලදරා හ යි අවමන් නො කට යුත්තාහ, ලදරා හ යි පරිභව නො කට යුත්තාහ. කවර සිටු දෙනෙක යත්: මහරජ, ඝෂත්‍රිය නෙමේ ලදරා ය යි අවමන් නො කට යුත්තේ ය, ලදරා ය යි පරිභව නො කට යුත්තේ ය. මහරජ, සපියා ලදරා ය යි අවමන් නො කට යුත්තේ ය, ලදරා ය යි පරිභව නො කට යුත්තේ ය. මහරජ, ගිනි ලදරා ය යි අවමන් නො කට යුත්තේ ය, ලදරා ය යි පරිභව නො කට යුත්තේ ය. මහරජ, මහණ ලදරා ය යි අවමන් නො කට යුත්තේ ය, ලදරා ය යි පරිභව නො කට යුත්තේ ය. මහරජ, මේ සිටු දෙන ලදරා හ යි අවමන් නො කට යුත්තාහ, ලදරා හ යි පරිභව නො කට යුත්තාහ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. තවද සුගත වූ ශාක්‍යයන් වහන්සේ මෙය වදාර ඉක්බිති අත්‍ය තෙල ගය ද වදාළ සේක.

මිනිස් තෙමේ ජාතිසම්පන්න වූ විශිෂ්ට කුලයෙහි උපන් සිහසුවී වූ කැත් කුමරා ලදරා ය යි අවමන් නො කරන්නේ ය. ඔහුට පරිභව ද නො කරන්නේ ය.

යානං හි සො මනුස්සිඤ්ඤා¹ රජ්ජං ලභාන බතනියො
සො කුඛො රාජදණෙකින තස්මිං පක්කමතෙ භුසං,
තස්මා තං පරිවජේය්‍ය රක්කං ජීවිතමත්තනො.

ගාමෙ වා යදි වා, රඤ්ඤා යත් පසො භුජ්ඣතමං,
දහරොති නාවජාතෙය්‍ය න තං පරිභවෙ තරො.

උච්චාවචෙහි වණෙණ්හි උරගො වරහි තෙජස්සි²,
සො ආසජ්ඣ ඛසෙ³ බාලං තරං නාරිඤ්ඤා ඵකදා,
තස්මා තං පරිවජේය්‍ය රක්කං ජීවිතමත්තනො.

පසුතභක්කං ජාලිතං⁴ පාවකං කණ්ණවත්තනි,
දහරොති නාවමඤ්ඤාය්‍ය න තං පරිභවෙ තරො.

ලභා හි සො උපාදානං මහා හුත්වාන පාවකො,
සො ආසජ්ඣ ඛසෙ බාලං තරං නාරිඤ්ඤා ඵකදා,
තස්මා තං පරිවජේය්‍ය රක්කං ජීවිතමත්තනො.

වනං යදග්ගි ඛහති පාවකො කණ්ණවත්තනි,
ජායනති තත් පාරොභා අගොරත්තානමච්චයෙ.

යං ව බො සීලසම්පන්නො භික්ඛු ඛහති තෙජසා
න තස්ස පුත්තා පසවො දායාදා විජ්ජරෙ ධනං,
අතපච්චා අදායාදා නාලාවඤ්ඤා⁵ හවන්ති තෙ.

තස්මා හි පණ්ඩිතො පොසො සම්පස්සං අත්මත්තනො
භුජ්ඣතමං පාවකඤ්ඤා බතනියඤ්ඤා යසස්සිතං,
භික්ඛුං ව සීලසම්පන්නං සම්මදෙව සමාවරෙති.

එවං වුත්තෙ රාජා පසෙනදි කොසලො භගවතං එතදවොච: අභි
ක්කන්තං භන්තෙ, අභික්කන්තං භන්තෙ, සෙය්‍යථාපි භන්තෙ නික්කුජ්ජිතං.
වා උක්කුජේය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විවරෙය්‍ය, මුළුභස්ස වා මග්ගං ආවිකෙතිය්‍ය,
අක්කිකාරෙ වා තෙලපජේය්‍යානං ධාරෙය්‍ය, වක්ඛුමන්තො රූපානි දක්ඛිනතිති.⁶
එවමෙවං⁷ භගවතා අතෙකපරියායෙන ධම්මො පක්කාසිතො, එසාහං භන්තෙ
භගවතං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ඤා භික්ඛුසම්පඤ්ඤා. උපාසකං මං භන්තෙ
භගවා ධාරෙතු අජ්ජනගෙහ පාණ්ණපෙනං සරණං ගතනති.

3. 1. 2.

පුරිසසුත්තං.

113. සාමන්තියං—

අපි බො රාජා පසෙනදි කොසලො යෙන භගවා තොනුපසම්භවිතං.
උපසම්භවිතා භගවතං අභිවාදෙත්වා ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං
නිසීන්තො බො රාජා පසෙනදි කොසලො භගවතං එතදවොච:
කති හු බො භන්තෙ පුරිසස්ස ධම්මො අජ්ඣන්තං උපාසකො උපාසකනි
අභිකාය දුක්ඛාය අථාසුචිභාරායාති?

1. මනුජ්ඤ්ඤා - මජ්ඣ. 2. තෙජසා. - සීමු. 3. ඛසෙ - ලෙසං. 4. ජලිතං - සී. 1, 2.
5. නාලවඤ්ඤා - ස්‍යා. PTS. 6. දක්ඛනතිති - මජ්ඣ. ස්‍යා. 7. එවමෙව - ස්‍යා.

තව කරුණෙක් ඇත. මිනිසුන්ට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ඒ ඤාත්‍රිය තෙමේ රජය ලැබ තිබියේ (තමහට අවමන් කළ) ඔහු කෙරෙහි රාජදණ්ඩයෙන් අත්‍යවශ්‍යෙන් උපක්‍රම කෙරේ. එහෙයින් තම දිවි රක්තේ ඔහු නො ගටන්නේ ය.

ඉදින් මිනිස් තෙමේ ගමිනි හෝ අරණෙහි හෝ යම් තැනෙක සපියකු දක්නේ ද? ඔහු ලදරු ය යි අවමන් නො කරන්නේ ය. ඔහුට පරිභව ද නො කරන්නේ ය.

තෙජස්වී වූ සපී තෙමේ තත් වැදූරුම් වෙසින් හැසිරෙයි. හෙ කිසි-විටෙක (තමහට අවමන් කළ) අඟු පුරුෂයා හා සත්‍රිය කරා පැමිණ දෂට කරන්නේ ය. එහෙයින් තම දිවි රක්තේ ඔහු නො ගටන්නේ ය.

ප්‍රභූතභක්‍ෂා ඇති (බොහෝ දේ දවන) ගිනිදූල් ඇති කළුමග ඇති ගින්න ලදරු ය යි අවමන් නො කරන්නේ ය. මිනිස් තෙමේ ඊට පරිභවද නො කරන්නේ ය.

ඒ ගින්න පසයන් ලැබ විශාල ව ඇතැම් විටෙක (තමහට අවමන් කළ) අඟු පුරුෂයා හා සත්‍රිය කරා පැමිණ ඛාන ගන්නේ ය. එහෙයින් තම දිවි රක්තේ එය නො ගටන්නේ ය.

කළුමග ඇති පාවක තම්බු ගින්න යම් වනයක් ඛානගන්නේ ද, දවරුය ඉක්ම ගිය කල්හි එහි පුරොහයෝ (මූලින් තහින අකුරු) හට ගණිත්.

සිල්වත් මහණෙක් තෙදින් යමකු දවා ද? ඔහුට පුත්‍රයෝ ද සිවුපාවෝ ද නො වෙත්. දයාදයෝ ධනය නො ලබත්. (මෙසේ) ඔහු දරුවන් නැත්තාහු දයාදයන් නැත්තාහු මුදුන සුන් තල්ලක්බඳු වෙත්. එහෙයින් නුවණැති පුරුෂ තෙමේ තමාගේ අභිවාද්‍යය දක්නේ සපියා ද, ගිනි ද, කිරිනිමන් ඤාත්‍රියයා ද, සිල්වත් මහණහු ද මැහවින් ම ඇසුරු කරන්නේ ය.

මෙසේ වදළ කල්හි පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කෙළේ ය: වහන්ස, ඉතා මැහවි. වහන්ස, ඉතා මැහවි. වහන්ස, යම්සේ යටිකුරු වූවක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුහු දෙයක් විවර කරන්නේ හෝ වේ ද, මං මූලා වූවකුට මහ කියන්නේ හෝ වේ ද, ඇස් ඇත්තෝ රූප දක්නාහු ය යි අදුරෙහි තෙල්පහනක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එසෙයින් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් අයුරෙන් දහම් පවසන ලදී. වහන්ස, මේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් දහමත් බික්සහනත් සරණ කොට යෙමි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිම කොට තෙරුවන් සරණ ගිය මා උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා යි.

3. 1. 2.

පුජිස සුත්‍රය.

113. සැවැත්තුවර—

2. එකල්හි පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේය. එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, කෙනෙක් ධර්මයෝ පුරුෂයාගේ සිය සතන්හි උපදනාහු අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදිත් දැ” යි තෙල සැළ කෙළේ ය.

තයො ඛො මහාරාජ පුරිසස්ස ධම්මො අජ්ඣන්තං උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජන්ති අභිනාය දුක්ඛාය අථාසුචිහාරාය. කතමෙ තයො? ලොභො ඛො මහාරාජ පුරිසස්ස ධම්මො අජ්ඣන්තං උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති අභිනාය දුක්ඛාය අථාසුචිහාරාය. දොසො ඛො මහාරාජ පුරිසස්ස ධම්මො අජ්ඣන්තං උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති අභිනාය දුක්ඛාය අථාසුචිහාරාය. මොහො ඛො මහාරාජ පුරිසස්ස ධම්මො අජ්ඣන්තං උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති අභිනාය දුක්ඛාය අථාසුචිහාරාය. ඉමෙ ඛො මහාරාජ තයො පුරිසස්ස ධම්මො අජ්ඣන්තං උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජන්ති අභිනාය දුක්ඛාය අථාසුචිහාරායාති.

ලොභො දොසො ච මොහො ච පුරිසං පාපවේතසං,
හිංසනති අන්‍යත්තමභූතා තවසාරංච සමථල¹න්ති

3. 1. 3.

රාජසුන්‍යනං.

114. සාවකපීයං—

එකමන්තං නිසිනො ඛො රාජා පසෙනදි කොසලො භගවන්තං එතදවොච: අත්ථි හු ඛො භන්තෙ ජාතස්ස අඤ්ඤානු ජරාමරණො²ති?

තත්ථි ඛො මහාරාජ ජාතස්ස අඤ්ඤානු ජරාමරණා. යෙපි තෙ මහාරාජ බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤාසංග්‍රහො අසිසා³ මහද්ධතා මහාභොගා පඤ්ඤානු ජරාමරණා පඤ්ඤානු ජරාමරණා. යෙපි තෙ මහාරාජ බ්‍රාහ්මණමහාසංග්‍රහො -පෙ- යෙපි තෙ මහාරාජ ගහපතිමහාසංග්‍රහො අසිසා මහද්ධතා මහාභොගා පඤ්ඤානු ජරාමරණා පඤ්ඤානු ජරාමරණා පඤ්ඤානු ජරාමරණා. යෙපි තෙ මහාරාජ භික්ඛු අරහන්තො බිණ්ණසවා චුඤ්ඤානු ජරාමරණා. යෙපි තෙ මහාරාජ භික්ඛු අරහන්තො බිණ්ණසවා චුඤ්ඤානු ජරාමරණා. යෙපි තෙ මහාරාජ භික්ඛු අරහන්තො බිණ්ණසවා චුඤ්ඤානු ජරාමරණා. යෙපි තෙ මහාරාජ භික්ඛු අරහන්තො බිණ්ණසවා චුඤ්ඤානු ජරාමරණා. යෙපි තෙ මහාරාජ භික්ඛු අරහන්තො බිණ්ණසවා චුඤ්ඤානු ජරාමරණා. යෙපි තෙ මහාරාජ භික්ඛු අරහන්තො බිණ්ණසවා චුඤ්ඤානු ජරාමරණා.

ජරන්ති වෙ රාජරථා සුචිත්තා අපො සරිරමපි ජරං උපෙති,
සතඤ්ච ධම්මො න ජරං උපෙති සන්තො භවෙ සබ්බි පවෙදයන්ති.

3. 1. 4.

පියසුන්‍යනං.

115. සාවකපීයං—

එකමන්තං නිසිනො ඛො රාජා පසෙනදි කොසලො භගවන්තං එතදවොච: ඉධ යෙහං භන්තෙ, රහොගතස්ස පටිසලලිතස්ස⁴ එවං වෙනසො පටිච්ඡිකකො උද්භාදි: කෙසං හු ඛො පියො අන්තා, කෙසං අපිට්ඨො අන්තාති.

1. සමථලන්ති - සන්ත. 2. ජරාමරණං - මරණං. 3. අසිසං - ඉසං. 4. පටිසලලිතස්ස - සිමු 1.

මහරජ, දහම්හු තිදෙනෙක් පුරුෂයාගේ සිය සතන්හි උපදනාහු අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදිත්. කවර තිදෙනෙකුගේ: මහරජ, ලොභය පුරුෂයාගේ සිය සතන්හි උපදනේ අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. මහරජ, දෝෂය පුරුෂයාගේ සිය සතන්හි උපදනේ අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. මහරජ, මොහය පුරුෂයාගේ සිය සතන්හි උපදනේ අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. මහරජ, මේ දහම්හු තුන්දෙන පුරුෂයාගේ සිය සතන්හි උපදනාහු අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදිත්.

ලොභය ද දෝෂය ද මොහය ද සිය සතන්හි හටගත්තාහු ලුමු අදහස් ඇති පුරුෂයා සිය ඵලය (හුණ බට ආදී) පොතුහර ගසක් පෙළුන්නාක් මෙන් පෙළුත්.

3. 1. 3.

රාජ සූත්‍රය.

114. සැවැත්කුමර—

එකත්පසෙක සිටි පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, උපන්තහුට ජරාමරණ හැර අනෙකෙක් ඇද්ද” යි තෙල සැල කෙළේ ය.

මහරජ, උපන්තහුට ජරාමරණ හැර අනෙකෙක් නැත. මහරජ, ආසීය වූ මහඥාන ඇති මහත් භෝග ඇති බොහෝ රන්රිදී ඇති බොහෝ විනි හා උවරණ (වසතුපකරණ) බොහෝ ධනධාන්‍ය ඇති කැත්මහසල් කෙනෙකුත් වෙද්ද: උපන් ඔවුනට ද ජරාමරණ හැර අනෙකෙක් නැත. මහරජ, යම් ඒ බමුණුමහසල් කෙනෙකුත් වෙද්ද? ... මහරජ, ආසීය වූ මහඥාන ඇති මහත් භෝග ඇති බොහෝ රන් රිදී ඇති බොහෝ වසතුපකරණ ඇති බොහෝ ධනධාන්‍ය ඇති ගැහැවිමහසල් කෙනෙකුත් වෙද්ද? උපන් ඔවුනට ද ජරාමරණ හැර අනෙකෙක් නැත. මහරජ, රහත් වූ ඝෛය කළ ආසුචයන් ඇති මගබ්බසර වාස නිම වූ කළ සිවුමහ කිසි ඇති බහා නැඹු කෙලෙස් බර ඇති පිළිවෙළින් පැමිණි රහත් බැව් ඇති ඝෛය කළ භවසංයෝජන ඇති මැනවින් දැන මිදුනු යම් රහත් මහණ කෙනෙකුත් වෙද්ද? ඔවුන්ගේ ද මේ කය බිඳෙන සවභාව ඇත්තේ ය. බැහැර ලිය යුතු සවභාව ඇත්තේ ය යි.

විසිතුරු වූ රාජරජයෝ එකානන්‍යයෙන් දිරන්. නවද සිරුර ද දිරිමට පැමිණේ. සත්පුරුෂයන්ගේ ධර්මය දිරිමට නො පැමිණේ. සත්පුරුෂයෝ එකානන්‍යයෙන් සත්පුරුෂයන් සමග මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරෙත්.

3. 1. 4.

පිය සූත්‍රය

115. සැවැත්කුමර—

එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. වහන්ස: මෙහි රහසිගත වූ එකලාව හුන් මාගේ සිත්හි “කිනම් කෙනකුන්ට තෙමේ ප්‍රිය” වේ ද? කිනම් කෙනකුන්ට තෙමේ අප්‍රිය වේ ද? යි මෙබඳු විකතියෙක් පහළ විණ.

තස්ස මයං භනෙත, එතද්භොසි: යෙ ච බො කෙවි කායෙන දුච්චරිතං වරනති, වාචාය දුච්චරිතං වරනති, මනසා දුච්චරිතං වරනති, තෙසං අප්පියො අත්තා, කිඤ්චාපි තෙ එවං වදෙය්‍යං “පියො නො අත්තා”ති, අථ බො තෙසං අප්පියො අත්තා. තං කිස්ස හෙතු: යං හි අප්පියො අප්පියස්ස කරෙය්‍ය, තං තෙ අත්තතාච අත්තතො කරොනති. තස්මා තෙසං අප්පියො අත්තා.

යෙ ච බො කෙවි කායෙන සුච්චරිතං වරනති, වාචාය සුච්චරිතං වරනති, මනසා සුච්චරිතං වරනති, තෙසං පියො අත්තා, කිඤ්චාපි තෙ එවං වදෙය්‍යං “අප්පියො නො අත්තාති” අථ බො තෙසං පියො අත්තා. තං කිස්ස හෙතු: යං හි පියො පියස්ස කරෙය්‍ය, තං තෙ අත්තතාච අත්තතො කරොනති. තස්මා තෙසං පියො අත්තා.

එවමෙන මහාරාජ, එවමෙන මහාරාජ, යෙ හි කෙවි මහාරාජ, කායෙන දුච්චරිතං වරනති, වාචාය දුච්චරිතං වරනති, මනසා දුච්චරිතං වරනති, තෙසං අප්පියො අත්තා. කිඤ්චාපි තෙ එවං වදෙය්‍යං, “පියො නො අත්තා”ති. අථ බො තෙසං අප්පියො අත්තා. තං කිස්ස හෙතු: යං හි මහාරාජ, අප්පියො අප්පියස්ස කරෙය්‍ය, තං තෙ අත්තතාච අත්තතො කරොනති. තස්මා තෙසං අප්පියො අත්තා.

යෙ ච බො කෙවි මහාරාජ, කායෙන සුච්චරිතං වරනති, වාචාය සුච්චරිතං වරනති, මනසා සුච්චරිතං වරනති, තෙසං පියො අත්තා. කිඤ්චාපි තෙ එවං වදෙය්‍යං “අප්පියො නො අත්තාති”, අථ බො තෙසං පියො අත්තා. තං කිස්ස හෙතු: යං හි මහාරාජ, පියො පියස්ස කරෙය්‍ය, තං තෙ අත්තතාච අත්තතො කරොනති. තස්මා තෙසං පියො අත්තාති.

අත්තාතං වෙ පියං ජඤ්ඤ ත තං පාපෙන සංසුජේ,
ත හි තං සුලභං භොති සුඛං දුක්ඛාන¹කාරිතා.

අත්තකෙතාධිපත්තස්ස ජහතො මානුසං භවං,
කිං හි තස්ස සකං භොති කිඤ්ච ආද්‍ය ගච්ඡති,
කිඤ්චස්ස අනුගං භොති ඡායාච අත්තපාසිති?²

උභො පුඤ්ඤඤච පාපඤ්ච යං මචෙවා කුරුතෙ ඉධ,
තං හි තස්ස සකං භොති තඤ්ච³ ආද්‍ය ගච්ඡති,
තං වස්ස⁴ අනුගං භොති ඡායාච අත්තපාසිති.

තස්මා කරෙය්‍ය කල්‍යාණං නිවයං සම්පරාසිකා,
පුඤ්ඤති පරලොකයමිං පතිට්ඨා භොනති පාණිනන්ති.

3. 1. 5.

අත්තරකිත්තිසුතං.

116. සාවජ්ඣයං:—

එකමන්තං නිසින්නො බො රාජා පසෙකාදි කොසලො භගවන්තං එතද්වොච: “ඉධ මයං භනෙත, රහොගතස්ස පටිසලලිතස්ස එවං වෙනසො පරිචිතකොකා “උද්දාදි: කෙසං හු බො රකිත්තො අත්තා, කෙසං අරකිත්තො අත්තා”ති.

1. දුක්ඛානං - මජ්ඣ. සං. 2. අනුපාසිති - සං. 3. තං ව - මජ්ඣ. 4. වස්ස - මජ්ඣ.

වහන්ස, ඒ මට තෙල අදහස විය: යම් කිසි කෙනෙක් කසින් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, වචනයෙන් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, සිතීන් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, ඔවුන්ට තෙමේ අප්‍රිය ය. ඔවුන් “අපට තෙමේ ප්‍රිය ය”යි මෙසේ කියනුද වැලිත් ඔවුන්ට තෙමේ අප්‍රිය ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: අප්‍රිය නැතැත්තේ අප්‍රියයාට යමක් කරන්නේ ඔහු එය තුමු ම නමන්ට කෙරෙති. එහෙයින් ඔවුන්ට තෙමේ අප්‍රිය ය.

යම් කෙනෙක් කසින් සුසිරිත් කෙරෙත් ද, වචනයෙන් සුසිරිත් කෙරෙත් ද, සිතීන් සුසිරිත් කෙරෙත් ද, ඔවුන්ට තෙමේ ප්‍රිය ය. ඔහු “අපට තෙමේ අප්‍රිය ය”යි මෙසේ කියන්නාහු නමුදු, වැලිත් ඔවුන්ට තෙමේ ප්‍රිය ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: ප්‍රිය නැතැත්තේ ප්‍රියයාට යමක් කරන්නේ නම් ඔහු එය තුමු ම නමන්ට කෙරෙති. එහෙයින් ඔවුන්ට තෙමේ ප්‍රිය ය.

මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, යම් කිසි කෙනෙක් කසින් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, වචනයෙන් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, සිතීන් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, ඔවුන්ට තෙමේ අප්‍රිය ය. කිසිසෙයෙකින් ඔහු “අපට තෙමේ ප්‍රිය ය” යි මෙසේ කියන්නාහු නමුදු, ඔවුන්ට තෙමේ අප්‍රිය ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහරජ, අප්‍රිය නැතැත්තේ අප්‍රියයාට යමක් කරන්නේ නම් ඔහු එය තුමු ම නමන්ට කෙරෙති. එහෙයින් ඔවුන්ට තෙමේ අප්‍රිය ය.

මහරජ, යම් කිසි කෙනෙක් කසින් සුසිරිත් කෙරෙද්ද, වචනයෙන් සුසිරිත් කෙරෙද්ද, සිතීන් සුසිරිත් කෙරෙද්ද ඔවුන්ට තෙමේ ප්‍රිය ය. කිසියෙක් ඔහු “අපට තෙමේ අප්‍රිය ය” යි මෙසේ කියන්නාහු නමුදු, වැලිත් ඔවුන්ට තෙමේ ප්‍රිය ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහරජ, ප්‍රිය නැතැත්තේ ප්‍රියයාට යමක් කෙරේ නම් ඔහු එය තුමු ම නමන්ට කෙරෙත්. එහෙයින් තෙමේ නමන්ට ප්‍රිය ය.

ඉදින් ‘ආතමය ප්‍රිය ය’ යි දන්නේ නම් ඒ ආතමය පව හා නො යොදන්නේ ය. පව් කරන්නහු විසින් ඒ සුවය සුවසේ නො ලද හැකි ය.

මරුවා විසින් වැහිරෙන ලද, මිනිස්භවය හැර දමන ඔහුට කීමෙක් නමන්නේ වේ ද? කීමෙක් රැගෙන යේ ද? වෙන් නො වන සෙවනැල්ල මෙන් කීමෙක් ඔහු අනු ව යන්නේ වේ ද?

මිනිස් තෙමේ මෙලෙවිනි යම් පින්පව් දෙකක් කෙරේ ද, එය ඔහුට සිය දෑ වෙයි. එය ම රැගෙන යෙයි. වෙන් නො වන සෙවනැල්ල මෙන් එය ම ඔහු අනු ව යන්නේ වෙයි. එහෙයින් පරලොවට හිත දෑ රැස් කරන්නේ පින් කරන්නේ ය. පින් පරලෙවිනි දී සන්තියන්ට පිහිට වෙයි.

3. 1. 5.

116 සැවැත්නුවර—

අනාරාභින සූත්‍රය

එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල්ලජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: වහන්ස, මෙහි රහසිගත ව එකලාව හුන් මගේ සිත්හි “කවුරුත් විසින් ආතමය රක්තා ලද්දේ ද, කවුරුත් විසින් ආතමය තො රක්තා ලද්දේ ද”යි මෙබඳු විතකියෙක් පහළ විය.

නසං මයං භනෙත, එතදහොසි: යෙ බො¹ කෙච් කායෙන දුච්චරිතං වරනති, වාචාය දුච්චරිතං වරනති, මනසා දුච්චරිතං වරනති, තෙසං අරකඛිතො අත්තා. කිංඤ්චාපි තෙ භජීකායො වා රකෙඛය්‍ය, අසංකායො වා රකෙඛය්‍ය, රථකායො වා රකෙඛය්‍ය, පතනිකායො වා රකෙඛය්‍ය, අථ බො තෙසං අරකඛිතො අත්තා. නං කිංසං හෙතු: බාහිරා හෙසා රකඛා, තෙසා රකඛා අර්කඛිතනිකා. තස්මා තෙසං අරකඛිතො අත්තා. යෙ ච බො කෙච් කායෙන සුච්චරිතං වරනති, වාචාය සුච්චරිතං වරනති, මනසා සුච්චරිතං වරනති, තෙසං රකඛිතො අත්තා. කිංඤ්චාපි තෙ තෙව භජීකායො රකෙඛය්‍ය, න අසංකායො රකෙඛය්‍ය, න රථකායො රකෙඛය්‍ය, න පතනිකායො රකෙඛය්‍ය, අථ බො තෙසං රකඛිතො අත්තා. නං කිංසං හෙතු: අර්කඛිතනිකා හෙසා රකඛා, තෙසා රකඛා බාහිරා. තස්මා තෙසං රකඛිතො අත්තාති.

එවමෙතං මහාරාජ, එවමෙතං මහාරාජ, යෙ හි කෙච් මහාරාජ කායෙන දුච්චරිතං වරනති - පෙ - තෙසං අරකඛිතො අත්තා. කිංඤ්චාපි තෙ භජී-කායො වා රකෙඛය්‍ය, -පෙ- පතනිකායො වා රකෙඛය්‍ය, අථ බො තෙසං අරකඛිතො අත්තා. නං කිංසං හෙතු: බාහිරා හෙසා මහාරාජ රකඛා, තෙසා රකඛා අර්කඛිතනිකා. තස්මා තෙසං අරකඛිතො අත්තා. යෙ ච බො කෙච් මහාරාජ, කායෙන සුච්චරිතං වරනති, -පෙ- මනසා සුච්චරිතං වරනති, තෙසං රකඛිතො අත්තා. කිංඤ්චාපි තෙ තෙව භජීකායො රකෙඛය්‍ය, -පෙ- න පතනිකායො රකෙඛය්‍ය, අථ බො තෙසං රකඛිතො අත්තා. නං කිංසං හෙතු: අර්කඛිතනිකා හෙසා මහාරාජ, රකඛා, තෙසා රකඛා බාහිරා. තස්මා තෙසං රකඛිතො අත්තාති.

කායෙන සංවරො සාධු සාධු වාචාය සංවරො,
මනසා සංවරො සාධු සාධු සබ්බත්ථ සංවරො,
සබ්බත්ථ සංවුතො ලජ්ජ රකඛිතොති පට්ඨවතීති.

3. 1. 6.

අපකාසුතං.

117. සාවකීයං—

එකමනතං නිසිනෙතා බො රුජා පසෙනදි කොසලො භගවතනං එතදවොච: ඉධ මයං භනෙත රහොගතස්ස පටිසල්ලිතස්ස එවං චේතසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: “අපකා තෙ සත්තා ලොකසමිං යෙ උළාරෙ උළාරෙ භොගෙ ලභිත්වා න චෙව මජ්ජනති, න ච පමජ්ජනති, න ච කාමෙසු ගෙධං ආපජ්ජනති, න ච සතෙනසු විපපටිපජ්ජනති. අථ බො එතෙව බහුතරා සත්තා ලොකසමිං යෙ උළාරෙ උළාරෙ භොගෙ ලභිත්වා මජ්ජනති චෙව පමජ්ජනති ච, කාමෙසු ච ගෙධං ආපජ්ජනති, සතෙනසු ච විපපටිපජ්ජනති”ති

වහන්ස, ඒ මට මේ අදහස විය: යම් කිසි කෙනෙක් කයින් දුසිරිත් කෙරෙද්ද, වචනයෙන් දුසිරිත් කෙරෙද්ද, සිතින් දුසිරිත් කෙරෙද්ද, ඔවුන් විසින් තෙමේ තොරක්තා ලද්දේ ය. කිසිසේ ඔවුන් ඇත්මුළු හෝ රක්තෝ නම්, අස්කාල හෝ රක්තෝ නම්, රියපෙල හෝ රක්තෝ නම්, පාබල සෙනහ හෝ රක්තෝ නම්, වාලින් ඔවුන් විසින් තෙමේ තොරක්තා ලද්දේ ය. ඒ කවරහෙයින්: මේ රැක්ම බැහැර ය. මේ රැක්ම ඇතුළත නො වේ. එහෙයින් ඔවුන් විසින් තෙමේ තොරක්තා ලද්දේ ය. යම් කිසි කෙනෙක් කයින් සුසිරිත් කෙරෙද්ද, වචනයෙන් සුසිරිත් කෙරෙද්ද, සිතින් සුසිරිත් කෙරෙද්ද, ඔවුන් විසින් තෙමේ රක්තා ලද්දේ ය. කිසිසෙයෙකින් ඔවුන් ඇත් මුළු තො ම රක්තෝ නම්, අස්කාල තො ම රක්තෝ නම්, රියපෙල තො ම රක්තෝ නම්, පාබලසෙනහ තො ම රක්තෝ නම් වාලින් ඔවුන් විසින් තෙමේ රක්තා ලද්දේ ය. ඒ කවරහෙයින්: මේ රැක්ම ඇතුළත ය, මේ රැක්ම බැහැර නො වේ. එහෙයින් ඔවුන් විසින් තෙමේ රක්තා ලද්දේ ය.

මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, යම් කිසි කෙනෙක් කයින් දුසිරිත් කෙරෙද්ද, ... ඔවුන් විසින් තෙමේ තොරක්තා ලද්දේ ය. කිසිසේත් ඔවුන් ඇත්මුළු හෝ රක්තෝ ද, ... පාබලසෙනහ හෝ රක්තෝ නම් වාලින් ඔවුන් විසින් තෙමේ තොරක්තා ලද්දේ ය. ඒ කවර හෙයින්: මහරජ, මේ රැක්ම බැහැර ය. මේ රැක්ම ඇතුළත නො වේ. එහෙයින් ඔවුන් විසින් තෙමේ තොරක්තා ලද්දේ ය. මහරජ, යම් කිසි කෙනෙක් කයින් සුසිරිත් කෙරෙද්ද, ... සිතින් සුසිරිත් කෙරෙද්ද, ඔවුන් විසින් තෙමේ රක්තා ලද්දේ ය. කිසි සේත් ඔවුන් ඇත්සෙනහ තො ම රක්තෝ නම් ... පාබලසෙනහ තො ම රක්තෝ නම් එහෙත් ඔවුන් විසින් තෙමේ රක්තා ලද්දේ ය. ඒ කවරහෙයින්: මහරජ, මේ රැක්ම ඇතුළත ය, මේ රැක්ම බැහැර නො වේ. එහෙයින් ඔවුන් විසින් තෙමේ රක්තා ලද්දේ ය.

කයින් සංවරය මැනවි. වචනයෙන් සංවරය මැනවි. සිතින් සංවරය මැනවි. හැම තන්හි සංවරය මැනවි. හැම තන්හි සංවෘත වූ ලජ්ජා ඇත්තේ රැකුනේ යයි කියනු ලැබේ.

3. 1. 6.

අසංකා සුත්තය.

117. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල්ලරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: වහන්ස, මෙහි රහසිගත ව එකලා ව හුන් මගේ සිත්හි මෙබඳු විතකියෙක් පහළ වී ය. යම් කෙනෙක් ප්‍රණීත වූත් බොහෝ වූත් මහත් මහත් භොගයන් ලැබ තො ම මත් වෙත් ද, තො ම පමා වෙත් ද, කාමයන්හි ගිජ්ඛවටත් තො ද පාමිණේද්ද, සතුන් කෙරෙහින් වරදවා තො පිළිපදිද්ද, ඒ සත්‍යයෝ ලොව සවලපයහ. වැලිද්ද යම් කෙනෙක් ප්‍රණීත වූත් බොහෝ වූත් මහත් මහත් භොගයන් ලැබ මත් වෙත් ද, පමාත් වෙද්ද, කාමයන්හි ගිජ්ඛවටත් පාමිණේද්ද, සතුන් කෙරෙහින් වරදවා පිළිපදිද්ද, මේ සත්‍යයෝ ම ලොව ඉතා බොහෝහ.

එවමෙනං මහාරජ, එවමෙනං මහාරජ, අප්පකා තෙ මහාරජ සත්තා
ලොකස්මිං යෙ උළාරෙ උළාරෙ භොගෙ ලභීත්වා න චෙව මජ්ජනි, න ච
පමජ්ජනි, න ච කාමෙසු ගෙධං ආපජ්ජනි, න ච සත්තෙසු විප්පට්ඨ-
පජ්ජනි. අථ බො එතෙව බ්හුතරං සත්තා ලොකස්මිං යෙ උළාරෙ උළාරෙ
භොගෙ ලභීත්වා මජ්ජනි චෙව පමජ්ජනි ච, කාමෙසු ච ගෙධං ආපජ්ජනි,
සත්තෙසු ච විප්පට්ඨපජ්ජනිති.

සාරත්තා කාමභොගෙසු ගිඤ්ඤා කාමෙසු මුච්ඡිතා,
අතිසාරං න බුජ්ඣන්ති මිගා කුටංච ඔඤ්ඤිතං,
පච්ඡාසං කට්ඨකං භොති විපාකො හිස්ස පාපකොති.

3. 1. 7.

අත්ථකරණසූතං.¹

118 සාවකීයං—

එකමන්තං නිසින්නො බො රුජා පසෙන්නදි කොසලො භගවන්තං
එතදවොච: ඉධාහං භන්නෙ අත්ථකරණෙ නිසින්නො පස්සාමි බන්තියමහා-
සාලෙපි බ්‍රාහ්මණමහාසාලෙපි ගහපතිමහාසාලෙපි අබ්බිස මහඤ්ඤානෙ මහා-
භොගෙ පඤ්ඤානරුපරජනෙ පඤ්ඤානවිතතුපකරණෙ පඤ්ඤානධම්මකොසලො
කාමභෙතු කාමනිද්දනං කාමාධිකරණං සම්පජානමුසා භාසන්නෙ, තස්ස
ඥානං භන්නෙ එතදභොසි: අලඤ්ඤාති මෙ අත්ථකරණෙන, හද්දමුබොදති
අත්ථකරණෙ න පඤ්ඤාධිස්සතිති.

*යෙ පි තෙ මහාරජ බන්තියමහාසාලා බ්‍රාහ්මණමහාසාලා ගහපති
මහාසාලා අබ්බිසා මහඤ්ඤානා මහාභොගා පඤ්ඤානරුපරජනා පඤ්ඤානවිතතුප-
කරණා පඤ්ඤානධම්මකොසලො කාමභෙතු කාමනිද්දනං කාමාධිකරණං සම්පජානමුසා
භාසන්නි, තෙසං තං හවිස්සති දීඝරත්තං අභිනාය දුක්ඛායාති.

සාරත්තා කාමභොගෙසු ගිඤ්ඤා කාමෙසු මුච්ඡිතා,
අතිසාරං න බුජ්ඣන්ති මච්ඡා බ්‍රහ්මංච ඔඤ්ඤිතං,
පච්ඡාසං කට්ඨකං භොති විපාකො හිස්ස පාපකොති.

3. 1. 8.

මලලිකාසූතං.

119 සාවකීයං—

තෙන බො පන සමයෙන රුජා පසෙන්නදි කොසලො මලලිකාය
දෙවියා සඤ්ඤා උපට්ඨපාසාදවරගතො භොති. අථ බො රුජා පසෙන්නදි
කොසලො මලලිකං දෙවිං. එතදවොච: අත්ථ තු බො තෙ මලලිකෙ
කො වඤ්ඤා අත්තනා පියතරොති?

1. අත්ථකරණ සූතං - මෙසං. 2. බ්‍රහ්මං - මජ්ඣං. සං. PTS. සි. 1, 2.

* ඉධ “එවමෙනං මහාරජ, එවමෙනං මහාරජ” ඉතිපාසො මරමම ස්‍යාම පොත්ථකෙසු
දිස්සතෙ.

මහරජ, එසේ ය. මහරජ, එසේ ය. මහරජ, යම් කෙනෙක් ප්‍රණීතවූත් බොහෝ වූත් තෙල මහත් මහත් භොගයන් ලැබ තො ම මත් වෙද්ද, තො ම පමාත් වෙද්ද, කාමයන්හි ගිජ්ඛවට තො ද මහත් මහත් පාමිණෙද්ද, සතුන් කෙරෙහින් තො ද වරදවා පිළිපදිද්ද, ඒ සත්ත්වයෝ ලොව ඉතා සවල්පයහ. වැලිදු යම් කෙනෙක් ප්‍රණීත වූත් බොහෝ වූත් භොගයන් ලැබ මත් වෙද්ද පමාත් වෙද්ද, කාමයන්හි ගිජ්ඛවටත් පාමිණෙත් ද, සතුන් කෙරෙහින් වරදවා පිළිපදිද්ද, මේ සත්ත්වයෝ ම ලොව ඉතා බොහෝහ.

කාමවස්තුන්හි ඇලුනු කාමයන්හි ගිජු වූ මුසපත් වූ සත්ත්වයෝ කුසල් සීමාව ඉක්ම යෑම තො දනිත්. දමන ලද පාසය තො දන්නා මුවන් මෙනි. පසු ව ඔවුන්ට දුක වෙයි. එහි විපාකය එකාන්තයෙන් ලාමක ය යි.

3. 1. 7.

අක්කරණ සූත්‍රය.

118 සැවැත්තුවර-

එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල්ලරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: වහන්ස, මෙහි මම විනිශ්චයාසනයෙහි හුන්නෙමි ආසා වූ මහඥාන ඇති මහත් භොග ඇති බොහෝ රන්රිදී ඇති බොහෝ වූ මනවඩන දෑ ඇති බොහෝ ධනධාන්‍ය ඇති කාන් මහසලුන් ද, බමුණු මහසලුන් ද, ගැහැව් මහසලුන් ද කාමයන් හෙතු කොට ගෙන කාමයන් නිදන කොට ගෙන කාමයන් කරුණු කොට ගෙන දූත දූත මුසා බණන්තුවන් දකිමි. වහන්ස, ඒ මට “දූත් මා විසින් නඩු විසදීමෙන් කම් නැත. දූත් නඩුහලෙහි සොලුරුමුව ඇත්තෙක් තො පෙණේ ය” යි මේ අදහස විය.

මහරජ ආසා වූ මහඥාන ඇති මහත් භොග ඇති බොහෝ වූ රන්රිදී ඇති බොහෝ වූ මනවඩන වස්තුපකරණ ඇති බොහෝ වූ ධනධාන්‍ය ඇති යම් ඒ කාන් මහසලුන්, බමුණු මහසලුන්, ගැහැව් මහසලුන් කාමයන් හෙතු කොට ගෙන කාමයන් නිදන කොට ගෙන කාමයන් කරුණු කොට ගෙන දූත දූත මුසා බෙණෙද්ද, ඔවුන්ට එය බොහෝ කලක් මුළුල්ලෙහි අහිත පිණිස දුක් පිණිස වන්නේ ය.

කාමවස්තුන්හි ඇලුනු කාමයන්හි ගිජු වූ මුසපත් වූ සත්ත්වයෝ කුසල් ඉම ඉක්ම යෑම තො දනිත්. අටවන ලද කෙමිනට තමන් වදනා බව තො දන්නා මසුන් මෙනි. පසු ව ඔවුන්ට දුක වේ. එහි විපාකය එකාන්තයෙන් ලාමක ය.

3. 1. 8.

මල්ලිකා සූත්‍රය.

119 සැවැත්තුවර-

එකල්හි පසේනදි කොසොල්ලරජ මල්ලිකාදෙවිය සමග උතුම් පහයෙහි මතුමලට ගියේ වෙයි. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල්ලරජ මල්ලිකා දෙවියට “මල්ලිකාවෙනි, තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අත් කිසිවෙක් නොපට ඇද්ද” යි තෙල කී ය.

තත්ථි බො මෙ මහාරුජ් කො වඤ්ඤා අත්තනා පියතරෙ. භුංගං පන මහාරුජ් අත්ඤ්ඤා කොචි අත්තනා පියතරෙති? මයාමපි බො මලලිකෙ තත්ඤ්ඤා කොචි අත්තනා පියතරෙති.

අථ බො රුජා පසෙනදි කොසලො පාසාදා ඔරොතිත්වා¹ යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තො බො රුජා පසෙනදි කොසලො භගවන්තං එතදවොච: ඉධාහං භන්තෙ මලලිකාය දෙවියා සද්ධිං උපරිපාසාදවරගතො මලලිකං දෙවිං එතදවොච: “අත්ථි හු බො තෙ මලලිකෙ කො වඤ්ඤා අත්තනා පියතරෙ”ති. එවං වුත්තෙ භන්තෙ මලලිකාදෙවී මං එතදවොච: “තත්ථි බො මෙ මහාරුජ් කො වඤ්ඤා අත්තනා පියතරෙ. භුංගං පන මහාරුජ් අත්ඤ්ඤා කොචි අත්තනා පියතරෙ”ති. එවං වුත්තාහං භන්තෙ මලලිකං දෙවිං එතදවොච: “මයාමපි බො මලලිකෙ තත්ඤ්ඤා කොචි අත්තනා පියතරෙ”ති.

අථ බො භගවා එතමත්ථං විදිත්වා තායං වෙලායං ඉමං ශාථං අභාසි:

සබ්බා දිසා අනුපරිගමම වෙනසා
තෙවජ්ඣායා පියතරමන්තනා කචි,
එවං පියො පුත්ථ අත්තනා පරෙසං
තසමා න භිංසෙ පරං අත්තකාමොති.²

3. 1. 9.

යඤ්ඤාසුභතං.

120 සාවජ්ඣයං—

තෙන බො පන සමයෙන රඤ්ඤා පසෙනදිසසා³ කොසලස්ස මහා-
යඤ්ඤා පච්චුපට්ඨිතො භොති. පඤ්ච ව උසභසතාති පඤ්ච ව වච්ඡතරස්සතාති
පඤ්ච ව වච්ඡතරිස්සතාති පඤ්ච ව අප්පසතාති පඤ්ච ව උරබ්භසතාති
ථුණ්හපතිතාති භොන්ති යඤ්ඤාත්ථාය. යෙ පිස්ස තෙ භොන්ති දුස්සාති වා
පෙස්සාති වා කමමකරුති වා තෙපි දණ්ඩතජ්ජිතා භයතජ්ජිතා අස්සුමුබ්බා
රුදමානා පරිකමමාති කරුන්ති.

අථ බො සබ්බෙහුලා භික්ඛු පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදාය
සාවජ්ඣං පිණ්ඩාය පටිසිංසු.⁴ සාවජ්ඣයං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාභන්තං පිණ්ඩ-
පාතපටිකකන්තො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්සු. උපසඛිකම්ත්වා භගවන්තං
අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීන්තො බො තෙ භික්ඛු
භගවන්තං එතදවොච්ච: ඉධ භන්තෙ, රඤ්ඤා පසෙනදිසසා කොසලස්ස
මහායඤ්ඤා පච්චුපට්ඨිතො භොති, පඤ්ච ව උසභසතාති පඤ්ච ව වච්ඡතර-
ස්සතාති පඤ්ච ව වච්ඡතරිස්සතාති⁵ පඤ්ච ව අප්පසතාති පඤ්ච ව උරබ්භසතාති
ථුණ්හපතිතාති භොන්ති යඤ්ඤාත්ථාය. යෙපිස්ස භන්තෙ⁶ තෙ භොන්ති දුස්සාති
වා පෙස්සාති වා කමමකරුති වා තෙපි දණ්ඩතජ්ජිතා භයතජ්ජිතා අස්සුමුබ්බා
රුදමානා පරිකමමාති කරුන්ති.

1. ඔරොතිත්වා - සිමු. 2. පරමන්තකාමො - මජ්ඣ. 3. පසෙනදි කොසලස්ස - සිමු. 2. ස්වා.
PTS. 4. පාටිසිංසු - PTS. 5. වච්ඡතරි - මජ්ඣ. ස්වා. 6. යෙපිස්ස තෙ - මජ්ඣ. ස්වා.

මහරජ, තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අන් කිසිවෙක් මට නැත. මහරජ, තමහට වඩා ප්‍රිය වූ අන් කිසිවෙක් නොපට ඇද්ද? මලලිකාවෙනි, තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අන් කිසිවෙක් මට ද නැත.

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ පහයෙන් බැස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය. වහන්ස, මෙහි මම මලලිකාදෙවිය සමග උතුම් පහාතලමන අරා සිටියෙමි මලලිකාදෙවියට “මලලිකාවෙනි, තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අන් කිසිවෙක් නොපට ඇද්ද?” යි තෙල කිමි. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි මලලිකා-දෙවිය මට “මහරජ, තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අන් කිසිවෙක් මට නැත. මහරජ, තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අන් කිසිවෙක් නොපට ඇද්ද?” යි තෙල බස් කිවු ය. වහන්ස, මෙසේ කියන ලද මම මලලිකාදෙවියට “මලලිකාවෙනි, තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අන් කිසිවෙක් මටත් නැතැ” යි තෙල කියෙමි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ දැන ඒ වේලායෙහි මේ ගාථාව වදාළ සේක:

සියලු දිගුන් සිහින් අනුගමනය කොට තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූවකු කිසි තැනෙක නො ම ලදිමි. මෙසේ අන් බොහෝ දෙනාට ද තෙමේ ප්‍රිය ය. එහෙයින් තමහට වැඩ කැමැත්තේ මෙරලා නො පෙළන්නේ ය.

3. 1. 9.

යඤ්ඤ සිත්‍රය.

120. සැවැන්නුවර-

එකල්හි පසේනදි කොසොල් රජහට මහායාගයෙක් එළඹ සිටියේ වෙයි. පන්සියක් ගොන්නු ද, පන්සියක් තහඹුනු ද, පන්සියක් නැහැඹියෝද, පන්සියක් එළවෝ ද, පන්සියක් තිරෙළවෝ ද යාගය පිණිස වැඩ ඇර බඳනා ලද්දහු වෙත්. ඔහුගේ දසයෝ ය කියා හෝ දූතයෝ ය කියා හෝ කම්කරුවෝ ය කියා හෝ යම් ඒ කෙනෙක් වෙත් නම් ඔහුන් දඬුවමින් තැති ගත්තාහු බියෙන් තැති ගත්තාහු කඳුළු වැකුනු මුහුණු ඇත්තාහු අඬමින් පිරියම් කෙරෙත්.

ඉක්බිති බොහෝ භික්ෂුහු පෙරවරා හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙණ සැවැන් නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසියහ. සැවැන්නුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිස පානසෙන් වැළකුනාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්න. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ. වහන්ස, මෙහි පසේනදි කොසොල් රජහට මහායාගයෙක් එළඹ සිටියේ වෙයි. පන්සියක් ගොන්නු ද, පන්සියක් තහඹු වස්සෝ ද, පන්සියක් තහඹු වැස්සෝ ද, පන්සියක් එළවෝ ද, පන්සියක් ලදරුමැඬුනු ද යාගය පිණිස වැඩ ඇර බඳන ලදුවෝ වෙත්. ඔහුගේ දසයෝ ය කියා හෝ දූතයෝ ය කියා හෝ කම්කරුවෝ ය කියා හෝ යම් ඒ කෙනෙක් වෙත් නම් ඔහුන් දඬුවමින් තැති ගත්තාහු බියෙන් තැති ගත්තාහු කඳුළු වැකුනු මුහුණු ඇත්තාහු හඬමින් පිරියම් කෙරෙත්.

අථ බො භගවා එතමන් විදිනා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

අසාමෙධං පුරිසමෙධං සමමාපාසං වාජපෙය්‍යං නිරග්ගලං,
මහායඤ්ඤ මහාරම්බා¹ න තෙ හොනති මහපථලො.

අජේළුකා ව ගාවො ව විවිධා යන් හඤ්ඤරො,
න තං සමමග්ගතා යඤ්ඤං උපයනති මහෙසිනො.

යෙ ව යඤ්ඤ නිරුරම්බා යජනති අනුකුලං² සදා,
අජේළුකා ව ගාවො ව විවිධා තෙත් හඤ්ඤරො

එතං සමමග්ගතා යඤ්ඤං උපයනති මහෙසිනො,
එතං යජේථ මෙධාචී එසො යඤ්ඤ මහපථලො.

එතං හි යජමානස්ස සෙය්‍යො හොති න පාපියො,
යඤ්ඤ ව විපුලො හොති පජීදනති ව දෙවනාති.

3. 1. 10.

බකුනසුතං.

121. සාවන්තියං—

තෙන බො පත සමයෙන රඤ්ඤ පසෙතදි³කොසලෙන මහාජනකායො
බකුපිතො හොති, අපොකච්ච රජ්ජති අපොකච්ච අනුති අපොකච්ච
සඤ්ඤිකාති.

අථ බො සමබහුලා භික්ඛු පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදාය
සාවන්තියං පිණ්ඩාය පටිසිංසු. සාවන්තියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාභග්ගා
පිණ්ඩපාතපටිකකන්තා යෙන භගවා තෙහුපසඤ්ඤිමිංසු. උපසඤ්ඤිත්වා
භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීන්තා බො
තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචු: ඉධ භන්තො රඤ්ඤ පසෙතදිකොසලෙන
මහාජනකායො බකුපිතො අපොකච්ච රජ්ජති අපොකච්ච අනුති
අපොකච්ච සඤ්ඤිකාතීති.

අථ බො භගවා එතමන් විදිනා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

න තං දළහං බකුනමාහු ධීරා
යදාසං දුරුජං බබ්බජ්ඤව,⁴
සාරත්තරත්තා මණිකුණ්ඩලෙසු
පුත්තෙසු දුරෙසු ව යා අපෙකඛා.

එතං දළහං බකුනමාහු ධීරා
ඔහාරිතං සිටිලං දුප්පමුඤ්ඤව,
එතමෙ ඡෙත්වාත පරිබ්බජන්ති
අනපෙකඛිනො කාම සුඛං පහායාති.

බකුනමග්ගො පඨමො.

1. නිරග්ගලං මහාරම්බා - මජ්ඣං. 2. අනුකුලං - PTS, යජනනානුකුලං - සං. 3. පසෙතදිකා - මජ්ඣං, PTS. 4. පබ්බජ්ඤව-මජ්ඣං. සං, PTS.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ දූත ඒ වේලායෙහි මේ ගාථාවන් වදාළ සේක:

අසකමෙධ ය, පුරිසමෙධ ය, සමමාපාස ය, වාජපෙය්‍ය ය, නිරගගල ය
යන (කාන්‍ය වශයෙන්) මහත් ආරම්‍භ ඇති ඒ මහායාගයෝ මහත්ඵල
නොවෙත්.

යම් යාගයෙකිනි තන්වාදූරාමි වූ එළුනිරොච්චෝ ද, ගෙරිනු ද තසනු
ලැබෙත් තම් ඒ යාගයට සමාස්ප්‍රතිපන්න වූ බුද්ධාදි මහර්ෂිනු නො
පාමිණෙත්.

යම් යාග කෙනෙක් අලාරම්‍භ ඇත්තානු ද, (එබඳු යාගයන්) කුලයක්
පාසා හැම කල්හි කෙරෙත්. මෙහි තන්වාදූරාමි වූ එළුනිරොච්චෝ ද, ගෙරිනු ද
නො තසනු ලැබෙත්.

සමාස්ප්‍රතිපන්න වූ බුද්ධාදි මහර්ෂිනු මේ යාගයට පාමිණෙත්. නුව-
ණැත්තේ තෙල යාගය කරන්නේ ය. තෙල යාගය මහත්ඵල ය.

තෙල යාගය කරන්නනුට වැඩිමෙක් වේ. පිරිහීමෙක් නො වේ. යාගය ද
විපුල වේ. දෙවියෝත් පහදිති.

3. 1. 10.

බන්ධන සූත්‍රය.

121. සාවාන්නුවර—

එකල්හි පසේනදි කොසොල් රජු විසින් ඇතමිනු රැහැණින් ද, ඇතමිනු
යදමින් ද, ඇතමිනු හැකිල්ලෙන් දෑ සි මෙසේ මහාජන පිරිස් බඳවන ලද්දනු
වෙත්.

එකල්හි බොහෝ භික්ෂුහු පෙරවරා හඳ පොරොවා පාසිවුරා ගෙණ
සාවාන්නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසියහ. සාවාන්නුවර පිඬු පිණිස හැසිර
පසුබත පිණිසානසෙන් වැළකුනානු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ.
එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන්
ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, මෙහි පසේනදි කොසොල් රජු
විසින් ඇතමිනු රැහැණින් ද, ඇතමිනු යදමින් ද, ඇතමිනු හැකිල්ලෙන් දෑ සි
මෙසේ මහාජන පිරිස් බඳවන ලද්දනු ය” යි තෙල සාළ කළහ.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ දූත ඒ වේලායෙහි මේ
ගාථාවන් වදාළ සේක.

යමුවා වූ ද දවමුවා වූ ද බබුක්තණමුවා වූ ද යම් බන්ධනයෙක් වේ ද, ඒ
බන්ධනය දැකී ය යි ප්‍රාඥයෝ නො කියත්. මිණිකොටොල්හි ද දරුවන්
කෙරෙහි ද අමුවත් කෙරෙහි ද දැකීඇලුමින් ඇලුනු යම් අපෙක්ෂායෙක් වේ ද,

යට (=සිටු අපායට) ඇඳ ලන ලිහිල් වූ මිදීමට දුෂ්කර වූ මේ බන්ධනය
දැකී ය යි නුවණැත්තෝ කියත්. කාමයන්හි අපෙක්ෂා තැත්තානු මේ බන්ධනය ද
සිඳ කම්සුව හැර දමා ගිහිගෙය හැර යෙත්.

බන්ධනවග්ගිය පළමුවැනි යි.

නමුඤ්ඤානං:

දහරො පුරිසො රුජාපියං අත්තාතරකඛිතො,
අපපකා අත්තකරණා මෙලිකා යඤ්ඤබ්බිතනති.

2. අප්පත්තකවග්ගො

3. 2. 1.

සත්තපටිලක්ඛනං.

122. එකං සමයං භගවා සාවක්ඛියං විහරති පුබ්බාරාමෙ මිභාරමානු-
සාසාදෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා සායන්තසමයං පටිසල්ලානා
වුට්ඨිතො බ්බිද්ධාරකොට්ඨකෙ නිසිනො හොති. අථ ඛො රුජා පසෙනදි-
කොසලො යෙන භගවා තෙනුපසඬිකම්. උපසඬිකම්ඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා
එකමන්තං නිසීදි.

තෙන ඛො පන සමයෙන සත්ත ව ජට්ටි සත්ත ව නිගණ්ඨා සත්ත ව
අවෙලකා¹ සත්ත ව එකසංචකා සත්ත ව පරිබ්බාජකා පරාලුක්ඛකච්ඡන්ධලොමා
බාරිච්චිධමාදාය² භගවතො අවිදුරෙ අභිකක්ඛනති. අථ ඛො රුජා පසෙනදි
කොසලො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරාසඬිතං කරිත්වා දකඛිණ-
ජාණ්ණමණ්ඩලං පඨවියං නිගන්ත්වා යෙන තෙ සත්ත ව ජට්ටි සත්ත ව නිගණ්ඨා
සත්ත ව අවෙලකා සත්ත ව එකසංචකා සත්ත ව පරිබ්බාජකා තෙනඤ්ඤා
පණ්ණාමෙත්වා තිකඬිත්තුං නාමං සාවෙසි. රුජාහං භන්තෙ පසෙනදි
කොසලො, -පෙ- රුජාහං භන්තෙ පසෙනදි කොසලොති.

අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො අවිරපකක්ඛන්තෙසු තෙසු සත්තෙසු ව
ජට්ටිසු සත්තෙසු ව නිගණ්ඨෙසු සත්තෙසු ව අවෙලකෙසු සත්තෙසු ව
එකසංචකෙසු සත්තෙසු ව පරිබ්බාජකෙසු යෙන භගවා තෙනුපසඬිකම්.
උපසඬිකම්ඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං
නිසිනො ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො භගවන්තං එතදවොච: යෙ තෙ
භන්තෙ ලොකෙ අරහන්තො වා අරහත්තමග්ගං වා සමාපන්නා එතෙ තෙසං
අඤ්ඤාතරුති.

දුජ්ජානං ඛො එතං මහාරුජ්ඣකා ගිහිතා කාමභොගිතා පුත්තසම්බා-
ධසයනං අජ්ඣාචසන්තෙත කාසිකච්ඡන්තං පච්චන්තොගොන්තෙත මාලාගකිවිලෙ-
පනං ධාරයන්තෙත ජාතරූපරජනං සාදියන්තෙත 'ඉමෙ වා අරහන්තො
ඉමෙ වා අරහත්තමග්ගං සමාපන්නා'ති.

1. අවෙලා - සං. PTS. සි. 1 2. 2. බාරිච්චිධං අදාය - PTS.

එහි උද්භූතය: ।

දහර,, පුරිස, රුජ, පිය, අනනරකකිත, අපසකා, අත්තකරණ, මලලිකා, යඤ්ඤ, බකිත ය යි සුත්‍ර දසයෙනි.

2. අප්‍රනාතක වගීය.

3. 2. 1.

සතතපටිල සුත්‍රය.

122. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි වූ පුවරම් නම් මුවරමා පහයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් වේලෙහි පලසමවතින් නැගී සිටිමින් බිහිදොරකොටුවෙහි වැඩහුන් සේක. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය.

එකල්හි වැඩුනු කැසනියලොම් ඇති ජට්ටියෝ සත් දෙනෙක් ද, නිගණ්ඨයෝ සත් දෙනෙක් ද, අවෙලකයෝ සත් දෙනෙක් ද, එකසාටකයෝ සත් දෙනෙක් ද, පරිව්‍රාජකයෝ සත් දෙනෙක් ද නන් තවුස්පිරිකර ගෙණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුදුරෙහි (එ පෙදෙස) ගෙවා යෙහි. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ හුනස්තෙන් නැගිට උතුරාසඵව එකස් කොට දකුණු දණ්ඩල පොළොවෙහි හැන ජට්ටියන් සත්දෙන ද නිගණ්ඨයන් සත්දෙන ද අවෙලකයන් සත්දෙන ද, එකසාටකයන් සත්දෙන ද පරිව්‍රාජකයන් සත්දෙන ද වෙත ඇදීලී බැඳ “වහන්ස, මම පසේනදි කොසොල් රජ වෙමි. ... වහන්ස, මම පසේනදි කොසොල් රජ වෙමි”යි තෙවරක් නම ඇස්වී ය.

ඉක්බිති ඒ ජට්ටියන් සත්දෙන ද නිගණ්ඨයන් සත්දෙන ද අවෙලකයන් සත්දෙන ද එකසාටකයන් සත්දෙන ද පරිව්‍රාජකයන් සත්දෙන ද ගිය නොබෝ වෙලෙහි පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, ලොව යම් ඒ කෙනෙක් රහත්හු හෝ රහත්මගට පිළිපත්තාහු හෝ වෙත් ද, තුළුනු ඔවුන්ගේ එක්තරා කෙනෙකැ”යි තෙල සැල කෙළේ ය.

මහරජ, ගිහි වූ කම්සාප විදින දරුවන්ගෙන් පළිබොධ ඇති යහන්ති වෙසෙන සිහිඳු සඳුන් ගල්වන මල්ගඳවිලෙවුන් දරණ රන්රිදී ඉවසන නොප විසින් ‘මොහු රහත්හු ය කියා හෝ මොහු රහත්මගට පිළිපත්තෝ ය යි’ කියා හෝ තෙල නොදන හැකි ය.

සංවාසෙන බො මහරාජ සීලං වෙදිනබ්බං. තඤ්ච බො දීඝෙන අද්ඬුතා න ඉත්තරං¹. මනසිකරොතා නො අමනසිකරොතා. පඤ්ඤාවතා² නො දුප්පඤ්ඤාන. සංවොහාරෙන බො මහරාජ සොවෙය්‍යං වෙදිනබ්බං. තඤ්ච බො දීඝෙන අද්ඬුතා න ඉත්තරං¹. මනසිකරොතා නො අමනසිකරොතා. පඤ්ඤාවතා² නො දුප්පඤ්ඤාන. ආපදසු බො මහරාජ ථාමො වෙදිනබ්බං. සො ච බො දීඝෙන අද්ඬුතා න ඉත්තරං¹. මනසිකරොතා නො අමනසිකරොතා. පඤ්ඤාවතා² නො දුප්පඤ්ඤාන. සාකච්ඡාය බො මහරාජ පඤ්ඤා වෙදිනබ්බං. සා ච බො දීඝෙන අද්ඬුතා න ඉත්තරං¹. මනසිකරොතා නො අමනසිකරොතා. පඤ්ඤාවතා² නො දුප්පඤ්ඤානාති.

අච්ඡරියං භනෙන අබ්‍යුතං භනෙන, යාව සුභාසිතමිදං භනෙන භගවතා: 'දුප්පාතං බො එතං මහරාජ තයා ගිහිතා කාමනොගිතා -පෙ- පඤ්ඤාවතා නො දුප්පඤ්ඤානා'ති.

එතෙ භනෙන මම පුරිසා වාරා³ ඔවරකා ජනපදං ඔවරිතා ආගච්ඡන්ති. තෙති පයමං ඔවිණ්ණං⁴ අහං පච්ඡා ඔයාසිසාමි⁵. ඉද්දති තෙ භනෙන රජොජලලං පවාහෙතා සුත්තාතා සුචිත්තා කපටිතකෙසමස්ස ඔද්දනවත්ථ-වසතා⁶ පඤ්චති කාමගුණෙති සමපටිතා සමඛගිතා පරිවාරසිසානාති.

අථ බො භගවා එතමත්ථං විදිතා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

න වණ්ණරූපෙන තරො සුජාතො
න විස්සසෙ ඉත්තරදස්සතෙන,
සුසඤ්ඤානානං හි විසඤ්ජතෙන
අසඤ්ඤානා ලොකමිමං වරන්ති.

පතිරූපකො මනනිකා⁷ කුණ්ඩලොව
ලොහබ්බමාසොව සුවණ්ණජනො,
වරන්ති එකො⁸ පරිවාරජන්නා
අනො අසුඛා බති සොභමානාති.

3. 2. 2.

පඤ්චග්ජසුත්තං.

123. සාවජ්ජියං—

තෙන බො පත සමයෙන පඤ්චනං රාජ්ජිතං පසෙනදිපමුඛාතං පඤ්චති කාමගුණෙති සමපටිතානං සමඛගිතානං පරිවාරයමානානං අයමන්තරා කථා උපදපාදි: කිනාහු බො කාමානං අග්ගන්ති.⁹

1. ඉත්තරං - PIS, ස්‍යා. 2. පඤ්ඤාවතා - PTS. 3. මොරා - සිමු. 2 වරා - මජ්. PTS. 4. ඔවිණ්ණං - සි මු. 5. ඔයාසිසාමි - මජ්. PTS. 6. ඔද්දන වත්ථා - මජ්. PTS. 7. මනනික - ස්‍යා. PTS. 8. ලොහො - මජ්. ස්‍යා. 9. අග්ගන්ති -

මහරජ, එක් ව විසිනෙන් ශිලය දන යුතු ය. එ ද දිගුකලෙකිනි. මද කලෙකින් නො වේ. මෙනෙහි කරන්නහු විසිනි. නොමෙනෙහි කරන්නහු විසින් නොවේ. පැණැත්තහු විසිනි. පැණතැනියහු විසින් නො වේ. මහරජ, කථාව්‍යවහාරයෙන් පවිත්‍රබව දන යුතු ය. එ ද දිගුකලෙකිනි. මද කලෙකින් නො වේ. මෙනෙහි කරන්නහු විසිනි. නො මෙනෙහි කරන්නහු විසින් නොවේ. නුවණැත්තහු විසිනි. නුවණ නැතියහු විසින් නොවේ. මහරජ, විපතෙහි දී ඥානශක්තිය දන යුතු ය. එ ද දිගුකලෙකිනි. මද කලෙකින් නො වේ. මෙනෙහි කරන්නහු විසිනි. නො මෙනෙහි කරන්නහු විසින් නොවේ. නුවණැත්තහු විසිනි. මූඝයා විසින් නො වේ. මහරජ, සාකච්ඡා යෙන් නුවණ දන යුතු ය. එ ද දිගුකලෙකිනි. මද කලෙකින් නො වේ. මෙනෙහි කරන්නහු විසිනි. නො මෙනෙහි කරන්නහු විසින් නො වේ. නුවණැත්තහු විසිනි. ඥානභීතියා විසින් නො වේ.

වහන්ස, ආශවයභීයෙකි. වහන්ස, අද්භූතයෙකි. වහන්ස, “මහරජ ගිහි වූ කම්සැප විඳින කොප විසින් මෙය දුකසේ දනසුතුය ... නුවණැත්තහු විසිනි. නුවනුවණහු විසින් නො වේ ය” යන මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ඉතා මැනවින් දෙශනා කරණ ලදි.

වහන්ස, මොහු මාගේ පවත් විමසන වරපුරුෂයෝ ය. ජනපදය විමසා එනි. ඔවුන් විසින් පළමු කොට විමසන ලද පෙදෙසට මම පසු ව බැස ගන්නෙමි. වහන්ස, දැන් ඔහු රජස්ඳලි සෝද හැර මොනවට නැවත මොනවට සුවදවිලෙවුන් ගැල්වූවාහු අන්දම තබා සැරසූ කෙස් රවුළු ඇත්තාහු සුදුවත් හැඳ ගත්තාහු පස්කම්ගුණයෙන් පිණි ගියාහු යුක්ත වූවාහු ඉඳුරන් හසුරු වන්නාහ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ දැන ඒ වේලාවෙහි මේ ගාථාවන් වදාළ සේක:

මිනිස් තෙමේ රූපටහනින් මැනවින් නො දන හැකි ය. සවලපමානු දඹිනයෙන් නො අදහන්නේ ය. ඒ එසේ මැයි. සංයම නැත්තෝ මනා-සංයම ඇත්තන්ගේ පරිඡ්ඣාරභාණ්ඩලක්ෂණයෙන් යුක්ත ව මෙලොව හැසිරෙත්.

ඇතුළත අපිරිසිදු වූ පිටත හොබනා වූ ඇතැම් කෙනෙක් සවණ්ණපුත්-රූපක වූ මැටිබූවා කොඩොලක් මෙන් ද, රණින් වැසුනු ලොහොබූවා අභිමස්සක් මෙන් ද පිරිවරින් වැසුනාහු හැසිරෙත්.

3. 2. 2.

පසචරාජ සූත්‍රය.

123. සැවැත්තුවර—

එකල්හි පස්කම්ගුණයෙන් පිණි ගියා වූ එයින් යුක්ත වූ ඉඳුරන් පිණවන්නා වූ පසේනදි කොසොල් රජුන් ප්‍රමුඛ කොට ඇති පස් රජුන් අතර “කාමවසතු අතුරෙන් කුමක් අග්‍ර ද?” යන මේ අතුරු කතාව පහළ විය.

තනුකච්ච ඵවමාහංසු: රූපා කාමානං අග්ගන්ති. ඵකච්ච ඵවමාහංසු: සද්දා කාමානං අග්ගන්ති. ඵකච්ච ඵවමාහංසු: ගඤ්ඤා කාමානං අග්ගන්ති. ඵකච්ච ඵවමාහංසු: රසා කාමානං අග්ගන්ති. ඵකච්ච ඵවමාහංසු: පොඨබ්බා කාමානං අග්ගන්ති. යතො ඛො තෙ රුජානො¹ තාසකම්භස්ස අඤ්ඤාමඤ්ඤාං සඤ්ඤාපෙත්තුං. අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො තෙ රුජානො ඵතදවොච: අයාම මාරිසා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමස්සාම. උපසඤ්ඤාමස්සාම භගවන්තං ඵතමන්තං පටිපුච්ඡස්සාම, යථා තො භගවා ව්‍යාකරිස්සාති තථා තං ධාරෙස්සාමාති²

ඵවං මාරිසාති ඛො තෙ රුජානො රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස පච්චස්සාමස්සං. අථ ඛො තෙ පඤ්ච රුජානො පසෙනදිපසමුඛා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමස්ස. උපසඤ්ඤාමස්සාම භගවන්තං අභිවාදෙත්වා ඵකමන්තං නිසීදංසු. ඵකමන්තං නිසීනො ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො භගවන්තං ඵතදවොච: “ඉධ භන්තෙ අමාකං පඤ්චන්තං රුජ්ඣං පඤ්චති කාමගුණෙහි සමප්ප්භානං සමිඤ්ඤානං පරිවාරයමානං අයමන්තරු කථා උද්දාදි: කීනඤ ඛො කාමානං අග්ගන්ති? ඵකච්ච ඵවමාහංසු: රූපා කාමානං අග්ගන්ති. ඵකච්ච ඵවමාහංසු: සද්දා -පෙ- පොඨබ්බා කාමානං අග්ගන්ති. කීනඤ ඛො භන්තෙ කාමානං අග්ගං”න්ති?

මනාපපරියන්තං බ්වමං මහාරුජ පඤ්චස්ස කාමගුණෙස්ස අග්ගන්ති වදාමි. තෙ’ව³ මහාරුජ රූපා ඵකච්චස්ස මනාපා භොන්ති. තෙ’ව³ රූපා ඵකච්චස්ස අමනාපා භොන්ති. යෙහි ව යො රූපෙහි අත්තමනො භොති. පරිපුණ්ණ-සඤ්ඤාපෙසා, සො තෙහි රූපෙහි අඤ්ඤාං රූපං උත්තරිතරං වා පණීතතරං වා ත පණෙති. තෙ තස්ස රූපා පරමා භොන්ති. තෙ තස්ස රූපා අනුත්තරා භොන්ති.

තෙ’ව³ මහාරුජ සද්දා -පෙ- තෙ’ව මහාරුජ ගඤ්ඤා -පෙ- තෙ’ව³ මහාරුජ රසා -පෙ- තෙ’ව³ මහාරුජ පොඨබ්බා ඵකච්චස්ස මනාපා භොන්ති. තෙ’ව³ පොඨබ්බා ඵකච්චස්ස අමනාපා භොන්ති. යෙහි ව යො පොඨබ්බෙහි අත්තමනො භොති පරිපුණ්ණසඤ්ඤාපෙසා, සො තෙහි පොඨබ්බෙහි අඤ්ඤාං පොඨබ්බං උත්තරිතරං වා පණීතතරං වා ත පණෙති. තෙ තස්ස පොඨබ්බා පරමා භොන්ති. තෙ තස්ස පොඨබ්බා අනුත්තරා භොන්ති.

තෙන ඛො පත සමයෙන වජ්ඣනභග්ගිකො උපාසකො තස්සං පරිසාරං නිසීනො භොති. අථ ඛො වජ්ඣනභග්ගිකො උපාසකො උඨ්ඨායාසනා ඵකංසං උත්තරාසභිතං කරිත්වා යෙන භගවා තෙනඤ්ඤාමස්සාම පණාමෙත්වා භගවන්තං ඵතදවොච: පටිභාති මං භගවා, පටිභාති මං සුගතාති.

“පටිභාතු තං වජ්ඣනභග්ගිකාති” භගවා අවොච.

අථ ඛො වජ්ඣනභග්ගිකො උපාසකො භගවතො සමුඛා තදනුරූපාය ගාථාය අභිත්ථි:

1. මහාරුජානො - සිමු 1. 2. ධාරෙස්සාමාති - සිමු 2. ස්‍යා, PTS. 3. තෙ ව - සිමු, 2. PTS. යෙ ව - ස්‍යා.

එහි ඇතැම් කෙනෙක් කාමවස්තුන් අතුරෙන් රූපයෝ අග්‍රහ සි මෙසේ කී හ. ඇතැම් කෙනෙක් කාමවස්තුන් අතුරෙන් ශබ්දයෝ අග්‍රහ සි මෙසේ කී හ. ඇතැම් කෙනෙක් කාමවස්තුන් අතුරෙන් ගන්ධයෝ අග්‍රහ සි මෙසේ කී හ. ඇතැම් කෙනෙක් කාමවස්තුන් අතුරෙන් රසයෝ අග්‍රහ සි මෙසේ කී හ. ඇතැම් කෙනෙක් කාමවස්තුන් අතුරෙන් සප්‍රභවයෝ අග්‍රහ සි මෙසේ කී හ. යම් හෙයකින් ඒ රජවරු ඔවුනොවුන් හඟවන්නට නො හැකි වුහ ද? එකල පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ ඒ රජවරුන්ට “නිදුකානෙති, යම්හ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹෙමිහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගෙන් මේ කරුණ විචාරන්නමෝ යම් පරිද්දෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට විසඳන සේක් ද, එපරිද්දෙන් එය දරන්නෙමු”යි තෙල කී ය.

නිදුකානෙති, එසේ ය සි ඒ රජවරු පසේනදි කොසොල් රජහට පිළිතුරු දුන්හ. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ ප්‍රමුඛ කොට ඇති ඒ පස් රජහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කෙළේ ය. වහන්ස, මෙහි පස්කම්ගුණෙන් පිණිසයා වූ එයින් යුක්ත වූ ඉදුරන් හසුරුවන්නා වූ අප පස් රජුන් අතර-කාමවස්තුන් අතුරෙන් කීමෙක් අග්‍ර ද” යන මේ අතුරු කතාව පහළ විය. ඇතැම් කෙනෙක් කාමවස්තුන් අතුරෙන් රූපයෝ අග්‍රහ සි මෙසේ කීහ. ඇතැම් කෙනෙක් ශබ්දයෝ කාමවස්තුන් අතුරෙන් සප්‍රභවයෝ අග්‍රහ සි මෙසේ කීහ. වහන්ස, කාමවස්තුන් අතුරෙන් කීමෙක් අග්‍ර ද?

මහරජ, මම වනාහි පඤ්චකාමගුණයන් අතුරෙන් මනාපය කෙළවර කොට ඇත්තේ අග්‍රහ සි කීයමි. මහරජ, ඒ රූපයෝ ම ඇතමකුට මනාප වෙත්. ඒ රූපයෝ ම ඇතමකුට අමනාප වෙත්. යමෙක් යම් රූපවලින් සතුටු සිත් ඇත්තේ පිරිපුන් සංකල්ප ඇත්තේ වේ ද, හෙ තෙමේ ඒ රූපයන්ට වඩා ඉතා උසස් වූ හෝ ඉතා ප්‍රණීත වූ හෝ අන් රූපයක් නො පතයි. ඔහුට ඒ රූපයෝ උතුම් වෙත්. ඔහුට ඒ රූපයෝ අනුතතර වෙත්.

මහරජ, ඒ ශබ්දයෝ ම ... මහරජ, ඒ ගන්ධයෝ ම ... මහරජ, ඒ රසයෝ ම ... මහරජ, ඒ සප්‍රභවයෝ ම ඇතමකුට මනාප වෙත්. ඒ සප්‍රභවයෝ ම ඇතමකුට අමනාප වෙත්. යමෙක් යම් සප්‍රභවයන්ගෙන් සතුටු සිත් ඇත්තේ පිරිපුන් සංකල්ප ඇත්තේ වේ ද, හෙ තෙමේ ඒ සප්‍රභවයන්ට වඩා ඉතා උසස් වූ හෝ ඉතා ප්‍රණීත වූ හෝ අන් සප්‍රභවයක් නො පතයි. ඔහුට ඒ සප්‍රභවයෝ උතුම් වෙත්. ඔහුට ඒ සප්‍රභවයෝ අනුතතර වෙත්.

එකල්හි වඤ්ඤාභිලික උපාසක තෙමේ ඒ පිරිස්හි හුන්නේ වේ. ඉක්බිති වඤ්ඤාභිලික උපාසක තෙමේ හුනස්තෙන් තැගිට උතුරුසඵල එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලි බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහෙයි, සුගතයන් වහන්ස, මට වැටහේ ය” යි තෙල සැළ කෙළේ ය:

“වඤ්ඤාභිලික, තොපට වැටහේවා”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

ඉක්බිති වඤ්ඤාභිලික උපාසක තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි ඊට සුදුසු ගාථායෙන් සතුති කෙළේ ය.

පදුමං යථා කොකනදං සුගඤ්ඤිං
පානො සියා පුලලමේඛගඤ්ඤිං,
අභිනිරසං පසුඤ්ඤා මිරොවමානං
තපනනමාදිවමිවනනලිකෙති.

අථ බො තෙ පඤ්ඤා රාජානො වන්දනභගලිකං උපාසකං පඤ්ඤාති
උත්තරාසඤ්ඤාති අච්ඡාදෙසුං. අථ බො වන්දනභගලිකො උපාසකො තෙහි
පඤ්ඤාති උත්තරාසඤ්ඤාති භගවනතං අච්ඡාදෙසීති.

3. 2. 3.

දෙණපාකසුතතං.

124. සාවකපීඨං—

තෙන බො පන සමයෙන රාජා පණ්ණාසිකා කොසලො දෙණපාකං සුදං¹
පරිභුඤ්ඤති. අථ බො රාජා පසෙනදි කොසලො භුතතාපී මහස්සාසී
යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවනතං අභිවාදෙත්වා
එකමනතං තිසිද්

අථ බො භගවා තං රාජානං පසෙනදි කොසලං භුතතාපී මහස්සාසී
විදිත්වා තායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසී:

මනුජස්ස සද්ධ සතිමතො මනතං ජාතතො ලද්ධිභොජනෙ,
තනු තස්ස²භවනති වෙදනා සතිකං ජීරති ආයුපාලයනති

තෙන බො පන සමයෙන සුදස්සනො මාණවො රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස
කොසලස්ස පිට්ඨිතො භිතො භොති. අථ බො රාජා පසෙනදි කොසලො
සුදස්සනං මාණවං ආමනෙතාසී: “එහි ත්වං තාත සුදස්සන, භගවතො සනතිකෙ
ඉමං ගාථං පරියාපුණ්ණිත්වා මම භතතාහිභාරෙ භාස. අභඤ්ඤා තෙ දෙවසිකං
කභාපණ්ණිකං නිවච්ඡිකං³ පවතනසිස්සාමිති.” එවං දෙවති බො සුදස්සනො
මාණවො රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස පටිස්සත්වා⁴ භගවතො සනතිකෙ
ඉමං ගාථං පරියාපුණ්ණිත්වා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස භතතාහිභාරෙ සුදං භාසති:

“මනුජස්ස සද්ධ සතිමතො මනතං ජාතතො ලද්ධිභොජනෙ,
තනු තස්ස²භවනති වෙදනා සතිකං ජීරති ආයුපාලයනති.”

අථ බො රාජා පසෙනදි කොසලො අනුපුබ්බිත තාලිකොදනපරමතාය
සණ්ඨාසී. අථ බො රාජා පසෙනදි කොසලො අපරෙන සමයෙන සලලි-
බ්බිතගතො⁵ පාණ්ණිතා ගතතාති අනුමෙජ්ජනො තායං වෙලායං ඉමං උද්ගතං
උද්ගතෙහි: “උභයෙන වත මං සො භගවා අනේන අනුකම්පි, දිට්ඨධම්මකෙන
වෙච අනේන සමපරාසිකෙන වා”ති.

1. දෙණපාකතුරං - මජ්ඣ. දෙණපාකසුදං - සී. 2. තනුකස්ස - මජ්ඣ. සසා.
3. නිවච්ඡ. හිකං - මජ්ඣ. නිවච්ඡනතං - සසා. 4. පටිස්සත්වා - සසා PTS.
5. සුසලලිබ්බිතගතො - මජ්ඣ. සසා.

සුවද ඇති රත් පියුම අලුයම පිපුනේ යම්සේ පහ නො වූ සුවද ඇත්තේ වන්නේ ද, එසෙයින් අහසෙහි බබලන හිරු මෙන් විරාජමාන වූ බුදුරජානන් වහන්සේ බලව.

ඉක්බිති ඒ පස් රජහු උතුරුසඵ පසෙකින් වැනනභගලික උපාසකයා හැඳවූහ. ඉක්බිති වැනනභගලික උපාසක තෙමේ ඒ උතුරුසඵ පසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිඳි ය.

3. 2. 3.

දෙණිපාන සූත්‍රය.

124. සැවැත්තුවර—

එකල්හි පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ නිඛක්සාලෙහි බත අනුභව කෙරෙයි. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ අනුභව කෙළේ මහත් කොට සුසුම් හෙළන සුලු වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්නේ ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ පසේනදි කොසොල් රජු, අනුභව කළහ, මහත් කොට සුසුම් හෙළන්නහු දෑත ඒ චේලාවෙහි මේ ගාථාව වදාළ සේක:

හැම කල්හි සිති ඇති, ලද බොජුන්හි පමණ දන්නා ඒ මිනිසාගේ (දුඃඛ) වෙදනාවෝ තුනී වෙත්. (වැලඳු අහර) සෙමෙන් දිරයි. ආයුෂ රක්තේයි.

එකල්හි සුදස්සන මාණවක තෙමේ කොසොල් රජු පිටිපස සිටියේ වෙයි. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ සුදස්සන මාණවකයා ඇමතී ය. දරුව, සුදස්සන, එව තෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගය පිරිවහා මා බත් වළඳන කල්හි කියව. මම ද නට දවස් පතා කතවණු සියයක නිත්‍ය-භික්ෂාවක් (=වැටුපක්) පවත්වන්නෙමි යි. එසේ ය, දේවයන් වහන්සැ යි සුදස්සන මාණවක තෙමේ පසේනදි කොසොල් රජහට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාව පිරිවහා පසේනදි කොසොල් රජු බත් වළඳන කල්හි කියයි:

“හැම කල්හි සිති ඇති, ලද බොජුන්හි පමණ දන්නා ඒ මිනිසාගේ (දුඃඛ) වෙදනාවෝ තුනී වෙත්. (වැලඳු අහර) සෙමෙන් දිරයි. ආයුෂ රක්තේයි.

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ පිළිවෙළින් සහල් නැලියක බත වැඩි ම ආහාරය කොට ඇති බැවිනි සිටියේ ය. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ පසු කලෙක සැහැල්ලු සිරුරු ඇත්තේ අතින් ශරීරවයවයන් පිරිමදනේ ඒ චේලාවෙහි “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙලොව අභිවාද්ධියෙන් ද, පරලොව අභිවාද්ධියෙන් ද යන උභයාච්ඡියෙන් ම මට අනුකම්පා කළ සේකැ”යි මේ ප්‍රීති වාක්‍යය පහළ කෙළේ ය.

3. 2. 4.

පඨමසඛගාමස්සුත්තං.

125. සාවඤ්චියං—

අථ බො රුජා මාගධො අජාතස්සත්තු වෙදෙතිපුත්තො වතුරඛිනීං සෙනං සන්නායතිත්වා රුජානං පසෙනදිං කොසලං අබ්භුය්‍යාසී යෙන කාසී.

අස්සොසී බො රුජා පසෙනදි කොසලො “රුජා කිර මාගධො අජාතස්සත්තු වෙදෙතිපුත්තො වතුරඛිනීං සෙනං සන්නායතිත්වා මම අබ්භුය්‍යානො යෙන කාසී”ති. අථ බො රුජා පසෙනදි කොසලො වතුරඛිනීං සෙනං සන්නායතිත්වා රුජානං මාගධං අජාතස්සත්තු වෙදෙතිපුත්තං පච්චුය්‍යාසී යෙන කාසී.

අථ බො රුජා ච මාගධො අජාතස්සත්තු වෙදෙතිපුත්තො රුජා ච පසෙනදි කොසලො සඛගාමෙස්සං. තස්මිං බො පන සඛගාමෙ රුජා මාගධො අජාතස්සත්තු වෙදෙතිපුත්තො රුජානං පසෙනදිං කොසලං පරුජෙසී. පරුජෙතො ච රුජා පසෙනදි කොසලො සකමෙව රුජධානීං සාවඤ්චිං පායාසී¹.

අථ බො සමබ්‍රහ්මා භික්ඛු පුබ්බත්තස්මයං නිවාසෙත්වා පනත්ථිවරමාදාය සාවඤ්චිං පිණ්ඩාය පථිසිංසු. සාවඤ්චියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාභ්‍යාතං පිණ්ඩපාතං පටික්කන්තො යෙන භගවා තෙනුපසඛික්කමිංසු. උපසඛික්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා බො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචුං:

ඉධ භනෙත රුජා මාගධො අජාතස්සත්තු වෙදෙතිපුත්තො වතුරඛිනීං සෙනං සන්නායතිත්වා රුජානං පසෙනදිං කොසලං අබ්භුය්‍යාසී යෙන කාසී. අස්සොසී බො භනෙත රුජා පසෙනදි කොසලො “රුජා කිර මාගධො අජාතස්සත්තු වෙදෙතිපුත්තො වතුරඛිනීං සෙනං සන්නායතිත්වා මම අබ්භුය්‍යානො යෙන කාසී”ති. අථ බො භනෙත රුජා පසෙනදි කොසලො වතුරඛිනීං සෙනං සන්නායතිත්වා රුජානං මාගධං අජාතස්සත්තු වෙදෙතිපුත්තං පච්චුය්‍යාසී යෙන කාසී. අථ බො භනෙත රුජා ච මාගධො අජාතස්සත්තු වෙදෙතිපුත්තො රුජා ච පසෙනදි කොසලො සඛගාමෙස්සං.

තස්මිං බො පන භනෙත, සඛගාමෙ රුජා මාගධො අජාතස්සත්තු වෙදෙතිපුත්තො රුජානං පසෙනදිං කොසලං පරුජෙසී. පරුජෙතො ච භනෙත, රුජා පසෙනදි කොසලො සකමෙව රුජධානීං සාවඤ්චිං පායාසීති.

රුජා භික්ඛවො, මාගධො අජාතස්සත්තු වෙදෙතිපුත්තො පාපමිත්තො පාපසිභායො පාපසමපවරෙකො. රුජා ච බො භික්ඛවො, පසෙනදි කොසලො කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසිභායො කල්‍යාණසමපවරෙකො. අජ්ජතක්ඛො² භික්ඛවො රුජා පසෙනදි කොසලො ඉමං රත්තිං දුක්ඛං සෙස්සති³ පරුජෙතොති.

ජයං වෙරං පසවති දුක්ඛං සෙති පරුජෙතො,
උපසන්නො සුඛං සෙති තිත්වා ජයපරුජයන්ති.

1. පච්චුය්‍යාසී - මජ්ඣ. සං., - සීග්‍ර 1. 2. අජෙජව - මජ්ඣ. සී 1. සං., 3. සෙති, මජ්ඣ. සී 1.

3. 2. 4.

සංඛ්‍යාමය සූත්‍රය.

125. සංඛ්‍යාමය—

එකල්හි මගධෙශවර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්තුරජ තෙමේ සිවුරහ සෙනහ (සනහ) සනහඬු කොට ගෙන පසේනදි කොසොල් රජුට විරුඬු ව යුද පිණිස කසි ගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය.

පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ “මගධෙශවර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්තුරජ සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙන මට විරුඬු ව යුද පිණිස කසි ගම කරා පැමිණියේ ය”යි ඇසී ය. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ සිවුරහ සෙනහ සරසවා ගෙන මගධෙශවර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්තුරජුට විරුඬු ව කසි ගම කරා යුද පිණිස ඉදිරියට ගියේ ය.

මගධෙශවර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්තුරජ තෙමේ ද, පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ ද යුද කළ හ. ඒ යුදෙහි දී මගධෙශවර වූ වෙදෙහි-පුත්‍ර අජාතසත්තුරජ තෙමේ පසේනදි කොසොල් රජු පාරදවී ය. පාරදුනු පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ ස්වකීය රාජධානිය වූ සංඛ්‍යාමයට ම පෙරළා ගියේ ය.

ඉක්බිති බොහෝ භික්ෂූහු පෙරවරු හැඳ පොරොව පා සිවුරා ගෙන සංඛ්‍යාමයට පිඬු පිණිස පිවිසියහ. සංඛ්‍යාමයට පිඬු පිණිස හැසිර පසුබිහි පිණ්ඩපාතයෙන් වැළකුණාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුණහ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කළහ.

වහන්ස, මෙහි මගධෙශවර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්තුරජ තෙමේ සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙන පසේනදි කොසොල් රජුට විරුඬු ව යුද පිණිස කසිගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය. වහන්ස, පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ “මගධෙශවර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්තුරජ තෙමේ මට විරුඬු ව යුද පිණිස සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙන කසිගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය”යි ඇසී ය. වහන්ස, ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙන මගධෙශවර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්තුරජුට විරුඬු ව යුද පිණිස කසිගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය. වහන්ස, එකල්හි මගධෙශවර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්තුරජ තෙමේ ද, පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ ද යුද කළ හ.

වහන්ස, ඒ යුදෙහි දී මගධෙශවර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්තුරජ තෙමේ පසේනදි කොසොල් රජු පාරදවී ය. වහන්ස, පාරදුනු පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ සිය රාජධානිය වූ සංඛ්‍යාමයට ම පෙරළා ගියේ ය.

මහණෙනි, මගධෙශවර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්තුරජ තෙමේ පවිටු මිතුරන් ඇත්තේ ය. පවිටු යහළුවන් ඇත්තේ ය. පවිටන් කෙරෙහි නැමුනේ ය. මහණෙනි, පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ කලණ මිතුරන් ඇත්තේ ය. කලණ යහළුවන් ඇත්තේ ය. කලණයන් කෙරෙහි නැමුනේ ය. මහණෙනි, පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ පාරදුනේ අද මේ රූයන් දුක සේ හොච්ඡන්තේ ය.

දිනන්තේ වෛරී ජනයා ලබයි. පාරදුනේ දුක සේ වෙසෙයි. දිනුම් පාරදුම් දෙක හාර සන්සිදුනේ සුව සේ වෙසෙයි.

3. 2. 5.

දුතියසංඛ්‍යාමසුත්තං.

126. සාවඤ්ඤං—

අථ බො රුජා මාගධො අජාතස්සත්තු වෙදෙතිපුත්තො චතුරඛිනිං සෙතං සන්නායතිත්වා රුජානං පසෙනදිං කොසලං අබ්බුය්‍යාසී යෙන කාසී.¹ අසොසාසී බො රුජා පසෙනදි කොසලො රුජා කිර මාගධො අජාතස්සත්තු වෙදෙතිපුත්තො චතුරඛිනිං සෙතං සන්නායතිත්වා මම අබ්බුය්‍යාතො යෙන කාසීති.

අථ බො රුජා පසෙනදි කොසලො චතුරඛිනිං සෙතං සන්නායතිත්වා රුජානං මාගධං අජාතස්සත්තු වෙදෙතිපුත්තං පච්චුය්‍යාසී යෙන කාසී.¹ අථ බො රුජා ච මාගධො අජාතස්සත්තු වෙදෙතිපුත්තො රුජා ච පසෙනදි කොසලො සංඛ්‍යාමෙසු. තස්මිං බො පන සංඛ්‍යාමෙ රුජා පසෙනදි කොසලො රුජානං මාගධං අජාතස්සත්තු වෙදෙතිපුත්තං පරාජෙසී, ජීවගාහඤ්ඤ² නං අගගහෙසී.

අථ බො රඤ්ඤො පසෙනදිය්‍ය කොසලිය්‍ය එතදහොසී: කිඤ්චාපි බො ම්‍යායං රුජා මාගධො අජාතස්සත්තු වෙදෙතිපුත්තො අදුබ්බාන්තස්ස දුබ්බාති. අථ ච පන මෙ භාගිනෙය්‍යො හොති. යන්ත්‍රානාහං රඤ්ඤො මාගධිය්‍ය අජාතස්සත්තුනො³ වෙදෙතිපුත්තස්ස සබ්බං හත්ථිකායං පරියාදිසිත්වා සබ්බං අස්සකායං පරියාදිසිත්වා සබ්බං රථකායං පරියාදිසිත්වා සබ්බං පතති-කායං පරියාදිසිත්වා ජීවන්තමෙව නං ඔස්සජ්ජය්‍යන්ති⁴.

අථ බො රුජා පසෙනදි කොසලො රඤ්ඤො මාගධිය්‍ය අජාතස්සත්තුනො වෙදෙතිපුත්තස්ස සබ්බං හත්ථිකායං පරියාදිසිත්වා -පෙ- ජීවන්තමෙව නං ඔස්සජ්ජ⁵.

අථ බො සම්මහුලා භික්ඛු පුබ්බන්තස්සමයං නිවාසෙත්වා පනාවීචරමාදාය සාවඤ්ඤං පිණ්ඩාය පටිසිංසු. සාවඤ්ඤං පිණ්ඩාය චරිත්වා පච්ජාභන්තං පිණ්ඩපානපටික්කන්තො යෙන භගවා තෙනුපසංඛකමිංසු. උපසංඛකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීන්තො බො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචු:

ඉධ භනෙත, රුජා මාගධො අජාතස්සත්තු වෙදෙතිපුත්තො චතුරඛිනිං සෙතං සන්නායතිත්වා රුජානං පසෙනදි කොසලං අබ්බුය්‍යාසී යෙන කාසී. අසොසාසී බො භනෙත, රුජා පසෙනදි කොසලො -පෙ- කාසීති. අථ බො භනෙත, රුජා පසෙනදි කොසලො චතුරඛිනිං සෙතං සන්නායතිත්වා රුජානං මාගධං අජාතස්සත්තු වෙදෙතිපුත්තං පච්චුය්‍යාසී යෙන කාසී. අථ බො භනෙත, රුජා ච මාගධො අජාතස්සත්තු වෙදෙතිපුත්තො රුජා ච පසෙනදි කොසලො සංඛ්‍යාමෙසු. තස්මිං බො පන භනෙත, සංඛ්‍යාමෙ රුජා පසෙනදි කොසලො රුජානං මාගධං අජාතස්සත්තු වෙදෙතිපුත්තං පරාජෙසී. ජීවගාහඤ්ඤ නං අගගහෙසී.

1. කාසී - PTS. 2. ජීවගාහං - මජ්ඣ. PTS. 3. අජාතස්සත්තුස්ස - සිමු. 1. 2.
4. ඔසජ්ජය්‍යා - මජ්ඣ. 5. ඔසජ්ජ - මජ්ඣ.

3. 2. 5.

ද්විතීය සංඛ්‍යාම සූත්‍රය.

126. සාවැත්තුවර-

එකල්හි මගධෙයවර වූ වෙදෙතිපුත්‍ර අජාතසත්ත රජ තෙමේ සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙන පසේනදි කොසොල් රජුහට විරුද්ධ ව කසිගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය. පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ “මගධෙයවර වූ වෙදෙති-පුත්‍ර අජාතසත්ත රජ තෙමේ සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙන මට විරුද්ධ ව කසිගම කරා ඉදිරියට පැමිණියේ යැ යි” ඇසීය.

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙන මගධෙයවර වූ වෙදෙතිපුත්‍ර අජාතසත්ත රජුහට විරුද්ධ ව කසිගම කරා ඉදිරියට ගියේය. එකල්හි මගධාධිපති වූ වෙදෙතිපුත්‍ර අජාතසත්ත රජු තෙමේ ද පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ ද යුද කළහ. ඒ යුදෙහි දී පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ මගධාධිපති වූ වෙදෙතිපුත්‍ර අජාතසත්ත රජු පැරද විය. ජිවග්‍රාහයෙන් ද ඔහු අල්ලා ගත්තේ ය.

එකල්හි පසේනදි කොසොල් රජුහට මේ අදහස විය: මගධෙයවර වූ වෙදෙතිපුත්‍ර මේ අජාතසත්ත රජු තෙමේ කිසිසේත් ද්‍රෝහ නො කරණ මට ද්‍රෝහ කෙරෙයි. එතකුදු ටුවත් මාගේ බැනනුවෝ වෙති. මම මගධෙයවර වූ වෙදෙතිපුත්‍ර අජාතසත්ත රජුහුගේ සියලු ඇත් සෙනහ පැහැර ගෙන, සියලු අත් සෙනහ පැහැර ගෙන, සියලු රිය සෙනහ පැහැර ගෙන, සියලු පාබල සෙනහ පැහැර ගෙන ඔහු ජිවත් වන්නු ම මුද්‍රා හරණෙහි තම් වෑනව යි කියා යි.

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ මගධෙයවර වූ වෙදෙතිපුත්‍ර අජාතසත්ත රජුගේ සියලු ඇත් සෙනහ පැහැර ගෙන ... ඔහු ජිවත් වන්නු ම මුද්‍රා හළේ ය.

ඉක්බිති බොහෝ භික්ෂූහු පෙරවරු හැද පොරොවා පාසිවුරු ගෙන සාවැත්තුවරට පිඬු පිණිස පිවිසියහ. සාවැත්තුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසානයෙන් වැලකුනාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කළහ:

වහන්ස, මෙහි මගධෙයවර වූ වෙදෙතිපුත්‍ර අජාතසත්ත රජු තෙමේ සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙන පසේනදි කොසොල් රජුට විරුද්ධ ව යුද පිණිස කසිගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය. වහන්ස, පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ ... කසිගම කරා ඉදිරියට පැමිණියේ ය යි ඇසී ය. වහන්ස, ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙන මගධාධිපති වෙදෙතිපුත්‍ර අජාතසත්ත රජුට විරුද්ධ ව යුද පිණිස කසිගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය. වහන්ස, ඉක්බිති මගධෙයවර වූ වෙදෙතිපුත්‍ර අජාතසත්ත රජු තෙමේ ද, පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ ද යුද කළහ. වහන්ස, ඒ යුදෙහි දී පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ මගධෙයවර වූ වෙදෙතිපුත්‍ර අජාතසත්ත රජු පැරද විය. ඔහු ජිවග්‍රාහයෙන් ද අල්ලා ගත්තේ ය.

අථ බො භනෙන, රඤ්ඤ පසෙනදිස්ස කොසලස්ස එතදහොසි: නිඤ්චාපි බො ම්‍යායං රුජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො අදුබ්බන්තස්ස දුබ්බාති, අථ ච පන මෙ භාගිනෙය්‍යො හොති. යනනුනාහං රඤ්ඤ මාගධස්ස අජාතසත්තුතො වෙදෙහිපුත්තස්ස සබ්බං භන්තිකායං පරියාදිගිත්වා සබ්බං අස්සකායං පරියාදිගිත්වා සබ්බං රථකායං පරියාදිගිත්වා සබ්බං පත්තිකායං පරියාදිගිත්වා ජිවන්තමෙව නං ඔස්සපේජය්‍යන්ති. අථ බො භනෙන, රුජා පසෙනදි කොසලො රඤ්ඤ මාගධස්ස අසිතජාතසත්තුතො වෙදෙහිපුත්තස්ස සබ්බං භන්තිකායං පරියාදිගිත්වා සබ්බං අස්සකායං පරියාදිගිත්වා සබ්බං රථකායං පරියාදිගිත්වා සබ්බං පත්තිකායං පරියාදිගිත්වා ජිවන්තමෙව නං ඔස්සපේජි.

අථ බො භගවා එතමන්ථං විදිත්වා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

විලුම්පතෙව පුරිසො යාවස්ස උපකප්පති,
යද වඤ්ඤෙ විලුම්පනති සො විලුතො විලුප්පති¹.

යානං හි මඤ්ඤති බාලො යාව පාපං න පච්චති,
යද ච පච්චති පාපං අථ² බාලො දුක්ඛං නිගච්ඡති.

භන්තා ලභති භන්තාරං ජේතාරං ලභතෙ ජයං,
අකෙකාසකො ච අකෙකාසං රොසෙතාරඤ්ච රොසකො,
අථ කම්මවිවට්ටෙන සො විලුතො විලුප්පතිති¹.

3. 2. 6.

ධිතුසුතනං.

127. සාවන්තියං—

අථ බො රුජා පසෙනදි කොසලො යෙන භගවා තෙනුපසංඛති. උපසංඛතිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි.

අථ බො අඤ්ඤානරො පුරිසො යෙන රුජා පසෙනදි කොසලො තෙනු-පසංඛති. උපසංඛතිත්වා රඤ්ඤ පසෙනදිස්ස කොසලස්ස උපකප්පකො ආරොවෙසි: මලලිකා දෙව, දෙවී ධිතරං විජාතාති. එවං ටුත්තෙ රුජා පසෙනදි කොසලො අනන්තමිතො අහොසි.

අථ බො භගවා රුජානං පසෙනදිං කොසලං අනන්තමිතං³ විදිත්වා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

ඉජ්චි පි හි එකච්චියා සෙය්‍යා පොස ජතාධිප,
මෙධාවිනී සිලවතී සස්සුදෙවො පතිබ්බතා.

තස්සා යො ජායති පොසො සුරො හොති දිසම්පති,
තාදිසා සුභගියා⁴ පුත්තො රජ්ජම්ප අනුසාසතිති.

1. විලුම්පති - ස්‍යා, සිමු, 1. 2. සි 2, PTS. 2. අථ දුක්ඛං - මජ්ඣං 3. අනන්තමිතං - මජ්ඣං, සිමු 1, PTS. 4. සුභරියා - PTS.

වහන්ස, ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජුට මේ අදහස විය: “මගධාධිපති වෙදෙහිපුත්‍ර මේ අජාතසතතුරජු තෙමේ කිසිසේත් ද්‍රෝහ නො කරන්නා වූ මට ද්‍රෝහ කෙරෙයි. එතෙකුදු වුවත් මාගේ බැතනුවෝ වෙති. මම මගධෙයවර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසතතුරජුගේ සියලු ආත්සෙනහ පාඨාර ගෙණ, සියලු අස්සෙනහ පාඨාර ගෙණ, සියලු රියසෙනහ පාඨාර ගෙණ, සියලු පාබල සෙනහ පාඨාර ගෙණ ඔහු ජීවත්වන්නහු ම මුදු හරණෙමි තම් මැනවැ” යි කියා යි. වහන්ස, ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ මගධෙයවර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසතතුරජුගේ සියලු ආත්සෙනහ පාඨාර අල්ලා ගෙණ, සියලු අස්සෙනහ පාඨාර අල්ලා ගෙණ, සියලු රියසෙනහ පාඨාර අල්ලා ගෙණ, සියලු පාබලසෙනහ පාඨාර අල්ලා ගෙණ ඔහු ජීවත් වන්නහු ම මුදු හළේ ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ දූත ඒ වේලාවෙහි දී මේ ගාථා වදාළ සේක:

යම් තාක් ඔහුට හැකි වේ ද, (ඒ තාක්) පුරුෂ තෙමේ වනයා ම ය. යම් කලෙක අත්‍යයෝ (හමා) තසද්ද, එකල්හි ඒ (මෙරමා) තැසූ පුද්ගල තෙමේ (මෙරමා විසින්) තසනු ලැබේ.

යම් තාක් පාපය විපාක නො දේ ද, (ඒ තාක්) අඤ්ඤා තෙමේ (සතුටට) කරුණකා යි හභී. යම් කලෙකත් පාපය විපාක දේ ද, එකල්හි අඤ්ඤා තෙමේ දුකට පැමිණේ.

(මෙරමා) තසන්නා (තමා) තසන්නකු ලබයි. (මෙරමා) දින්නා (තමා) දින්නකු ලබයි. ආක්‍රොශ කරන්නා ආක්‍රොශ කරන්නකු ලබයි. කිපෙන්නා කිපෙන්නකු ලබයි. තව ද කම්ම මිනි කිරීමෙන් ඒ (මෙරමා) තැසූ පුද්ගල තෙමේ (මෙරමා විසින්) තසනු ලැබේ.

3. 2. 6.

බිතු සූත්‍රය.

127. සැවැත්තුවර—

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්නේ ය.

එකල්හි එක්තරා පුරුෂයෙක් පසේනදි කොසොල් රජු වෙත එළඹියේ ය. එළඹ පසේනදි කොසොල් රජුට “දෙවයන් වහන්ස, මලලිකාදෙව් නොමෝ දුවක වැදුවා ය” යි කණ ලහ සාල කෙළේ ය. එසේ කී කල්හි පසේනදි කොසොල් රජු නො සතුටු සිත් ඇත්තේ විය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පසේනදි කොසොල් රජු නොසතුටු සිත් ඇත්තහු දූත ඒ වේලාවෙහි මේ ගාථා වදාළ සේක.

රජතුමනි, ඇතැම් සත්‍රිය ද ශ්‍රේෂ්ඨ ය. (එහෙයින්) පොෂණය කරණු මැන. නුවණැති සිල්වත් තැදිමගිලත් දෙව් කොට වෙසෙන පතිවත රක්තා (යම් සත්‍රියක් වේ ද,)

දිශාවන්ට අධිපති රජතුමනි, ඇයට යම් පුතෙක් උපදී ද, (හෙ තෙමේ) දක්‍ෂයෙක් වෙයි. එබඳු යහපත් තැනැත්තියගේ පුත්‍ර තෙමේ රුජ්‍යානු-ශාසනා ද කෙරෙයි.

3. 2. 7.

අප්පමාදසුතනං.

128. සාවකපීයං—

එකමනනං නිසීදි, එකමනනං නිසීනෙනා, බො රාජා පසෙහනදි කොසලො භගවනනං එතදවොච: අපී නු බො භනෙන එකො ධම්මො යො උභො අනෙ සමධිගග්ගා¹ නිට්ඨති, දිට්ඨධම්මිකඤ්චව අත්ථං සම්පරුසිකඤ්චාති.

අපී බො මහාරජ එකො ධම්මො යො උභො අනෙ සමධිගග්ගා¹ නිට්ඨති, දිට්ඨධම්මිකඤ්චව අත්ථං සම්පරුසිකඤ්චාති.

කතමො පත භනෙන එකො ධම්මො යො උභො අනෙ සමධිගග්ගා¹ නිට්ඨති, දිට්ඨධම්මිකඤ්චව අත්ථං සම්පරුසිකඤ්චාති?

අප්පමාදෙ, බො මහාරජ එකො ධම්මො යො උභො අනෙ සමධිගග්ගා¹ නිට්ඨති දිට්ඨධම්මිකඤ්චව අත්ථං සම්පරුසිකඤ්චාති. සෙය්‍යථාපි මහාරජ යාති කානිචි ජඛිගමානං² පාණානං පදජාතාති සබ්බාති තාති හත්ථිපදෙ සමොධානං ගච්ඡන්ති, හත්ථිපදං තෙසං අග්ගමකබ්බායති යදිදං මහනතතෙනත. එවමෙව බො මහාරජ අප්පමාදෙ, එකො ධම්මො යො උභො අනෙ සමධිගග්ගා¹ නිට්ඨති දිට්ඨධම්මිකඤ්චව අත්ථං සම්පරුසිකඤ්චාති.

ආයු: ආරුහියං වණ්ණං සග්ගං උච්චාකුලිතනං,
රතියො පත්ථයනෙනත උලාරු අපරපරා,
අප්පමාදං පසංසන්ති පුඤ්ඤකිරියාසු පණ්ණිතා

අප්පමනෙනා උභො අනෙ අබිගණ්හාති³ පණ්ණිතො,
දිට්ඨධම්ම ව යො අනෙ යො වනෙ සම්පරුසිකො,
අත්ථාතිසමයා ධිරො පණ්ණිතොති පට්ඨවතිති.

3. 2. 8.

කල්‍යාණමිත්තසුතනං.*

129. සාවකපීයං—

එකමනනං නිසීනෙනා, බො රාජා පසෙහනදි කොසලො භගවනනං එතදවොච: ඉධ මග්ගා භනෙන රහොගතස්ස පටිසලලිතස්ස එවං චෙනහො පටිච්ඡකෙකා උද්පාදි: ස්වාකබ්බානො භගවතා ධම්මො. සො ව බො කල්‍යාණමිත්තස්ස කල්‍යාණසභායස්ස කල්‍යාණසම්පවරිකස්ස නො පාපමිත්තස්ස නො පාපසභායස්ස නො පාපසම්පවරිකස්සාති.

1. සමධිගග්ගා - මජ්ඣ, ස්‍යා, STP 2. ජඛිගමානං - මජ්ඣ, ස්‍යා. 3. අබිගණ්හාති - මජ්ඣ, ස්‍යා.

* දුතියප්පමාදසුතනං - ස්‍යා, PTS

3. 2. 7.

අප්‍රමාද සූත්‍රය.

128. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක හුන්තේ ය. එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. වහන්ස, යම් දහමෙක් මෙලොව අභිවාද්‍ධියන් පරලොව අභිවාද්‍ධියන් යන දෙවැදූරුම් අභිවාද්‍ධිය ම අත්පත් කොට ගෙන සිටී නම් එබඳු එක් දහමෙක් ඇද්ද?

මහරජ, යම් දහමෙක් මෙලොව අභිවාද්‍ධියන් පරලොව අභිවාද්‍ධියන් යන දෙවැදූරුම් අභිවාද්‍ධිය ම අත්පත් කොට ගෙන සිටී නම් එබඳු එක් දහමෙක් ඇත.

වහන්ස, යම් දහමෙක් මෙලොව අභිවාද්‍ධියන් පරලොව අභිවාද්‍ධියන් යන දෙවැදූරුම් අභිවාද්‍ධිය ම අත්පත් කොට ගෙන සිටී නම් එබඳු එක් දහම කිමෙක් ද?

මහරජ, යම් දහමෙක් මෙලොව අභිවාද්‍ධියන් පරලොව අභිවාද්‍ධියන් යන දෙවැදූරුම් අභිවාද්‍ධිය ම අත්පත් කොට ගෙන සිටී නම් එබඳු එක් දහම අප්‍රමාදය යි. මහරජ, ඇවිදින ප්‍රාණීන්ගේ යම් කිසි පාසටහන්හු වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ යම්සේ ඇත්පියෙහි ඇතුළත් වීමට යෙද්ද, යම් ඒ මහතඤ්ඤෙන් ඇත්පිය ඔවුන්ට අග්‍රය යි කියනු ලැබේ ද, මහරජ, එසෙයින් ම යම් දහමෙක් මෙලොව අභිවාද්‍ධියන් පරලොව අභිවාද්‍ධියන් යන දෙවැදූරුම් අභිවාද්‍ධිය ම අත්පත් කොට ගෙන සිටී නම් අප්‍රමාදය ඒ එක් දහම යි.

ආයුෂ ද, නිරෝග්‍යබව ද, ශරීර වණ්ණය ද, සුවර්ණය ද, උසස්කුල ඇති බව ද, උදරවූ අන්‍යෝන්‍ය වූ සිත් අලවන දෑ ද පතන්නහු විසින් පුණ්‍ය-ක්‍රියාවන්හි නොපමාවීම නුවණැත්තෝ පසසත්.

මෙලොව යම් අභිවාද්‍ධියෙකුත් වේ ද, පරලොව යම් අභිවාද්‍ධියෙකුත් වේ ද, පණ්ණින තෙමේ නො පමා වූයේ ඒ දෙවැදූරුම් අභිවාද්‍ධිය ම ලබයි. ධාතියමපන්නා පුද්ගල තෙමේ අභිප්‍රතිලාභය හෙතු කොට ගෙන පණ්ණින ය යි කියනු ලැබේ.

3. 2. 8.

කලාණමිත්ත සූත්‍රය.

129. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. වහන්ස, මෙහි රහසිගත ව එකලාව හුන් මා සිත්හි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය මැනවින් වදාරණ ලදී. හෙ ද කලණ මිතුරන් ඇත්තහු ව ය. කලණ යහළුවන් ඇත්තහු ව ය. කලණයන් කෙරෙහි නැමුනහු ව ය. පවිටු මිතුරන් ඇත්තහු ව නො වේ. පවිටු යහළුවන් ඇත්තහු ව නො වේ. පවිටන් කෙරෙහි නැමුනහු ව නො වේ” යන මෙබඳු විතත විතකියෙක් පහළ විය.

එවමෙනං මහාරුජ, එවමෙනං මහාරුජ, සවාකකානො මහාරුජ මයා-
ධමෙමා. සො ච බො කල්‍යාණමිත්තස්ස කල්‍යාණසභායස්ස කල්‍යාණ-
සම්පවඞ්කස්ස. නො පාපමිත්තස්ස නො පාපසභායස්ස නො පාපසම්පවඞ්කස්සාති.

එකමිදුහං මහාරුජ, සමයං සකෙකපු විහරුමි නාගරිකං¹ නාම සත්‍යානං
නිගමො. අථ බො මහාරුජ ආනාදෙඤ භික්ඛු යෙනාහං තෙනුපසඞ්කමි.
උපසඞ්කමිත්වා මං අභිවාදෙත්වා එකමනනං නිසීදි. එකමනනං නිසීනො
බො මහාරුජ ආනාදෙඤ භික්ඛු මං එතදවොච: උපසිඤ්ඤං භනොන බ්‍රහ්ම-
චරියස්ස යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පවඞ්කතාති.
එවං චූතතාහං මහාරුජ ආනාදෙඤ භික්ඛු එතදවොච: මා හෙවං ආනාදෙ,
මා හෙවං ආනාදෙ, සකලමෙව හිදං ආනාදෙ බ්‍රහ්මචරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා
කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පවඞ්කතා. කල්‍යාණමිත්තස්සෙනං ආනාදෙ
භික්ඛුනො පාටිකඛිං කල්‍යාණසභායස්ස කල්‍යාණසම්පවඞ්කස්ස අරියං
අට්ඨබ්බිකං මග්ගං භාවෙස්සති² අරියං අට්ඨබ්බිකං මග්ගං බහුලීකරිස්සාතිති.

කථංඤච ආනාදෙ භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණ-
සම්පවඞ්කො “අරියං අට්ඨබ්බිකං මග්ගං භාවෙති”³ අරියං අට්ඨබ්බිකං
මග්ගං බහුලීකරෙති? ඉධානාදෙ භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං
විරුගනිස්සිතං නිරුධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. සම්මාසම්මාපං
භාවෙති - සම්මාවාචං භාවෙති - සම්මාකම්මනනං භාවෙති, - සම්මාආජ්චං
භාවෙති - සම්මාවායාමං භාවෙති - සම්මාසනිං භාවෙති - සම්මාසමාධිං භාවෙති
විවෙකනිස්සිතං විරුගනිස්සිතං නිරුධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං බො
ආනාදෙ භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්පවඞ්කො අරියං
අට්ඨබ්බිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨබ්බිකං මග්ගං බහුලීකරෙති.

තදමිත්තාපෙනං ආනාදෙ පරියායෙන වෙදිතබ්බං: යථා සකලමෙවිදං
බ්‍රහ්මචරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පවඞ්කතාති.

මමං හි ආනාදෙ කල්‍යාණමිත්තං ආගමම ජාතිධම්මා සත්‍යා ජාතියා
පරිමුච්චන්ති. ජරාධම්මා සත්‍යා ජරාය පරිමුච්චන්ති. ව්‍යාධිධම්මා සත්‍යා
ව්‍යාධිතා⁴ පරිමුච්චන්ති. මරණධම්මා සත්‍යා මරණෙන පරිමුච්චන්ති. සොක-
පරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසධම්මා සත්‍යා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සු-
පායාසෙහි පරිමුච්චන්ති. ඉමිත්තා බො එතං ආනාදෙ පරියායෙන වෙදිතබ්බං:
යථා සකලමෙවහිදං බ්‍රහ්මචරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා
කල්‍යාණසම්පවඞ්කතාති.

තසමාතිහ තෙ මහාරුජ එවං සිකඛිතබ්බං: කල්‍යාණමිත්තො භවිස්සාමි
කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්පවඞ්කොති. එවං හි තෙ මහාරුජ සිකඛි-
තබ්බං. කල්‍යාණමිත්තස්ස තෙ මහාරුජ කල්‍යාණසභායස්ස කල්‍යාණසම්ප-
වඞ්කස්ස අයං එකො ධමෙමා උපනිස්සාය විහාතබ්බො අපමාදෙ කුසලෙසු
ධමෙමසු.

1. නගරිකං - මජ්ඣ. සං. 2. භාවෙය්‍ය - සීමු. 3. අනාර්තපාදො න දිස්සන්තෙ. PTS.
පොඤ්ඤො. 4. ව්‍යාධිතො - මජ්ඣ. සං. ව්‍යාධියා - PTS.

මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, මා විසින් ධර්ම ස්වාභාවය ය. එ ද කලණ මිතුරන් ඇත්තනුට ය. කලණ යහළුවන් ඇත්තනුට ය. කලණයන් කෙරෙහි නැමුනනුට ය. පට්ට මිතුරන් ඇත්තනුට නො වේ. පට්ට යහළුවන් ඇත්තනුට නො වේ. පට්ටන් කෙරෙහි නැමුනනුට නො වේ.

මහරජ, එක් කලෙක මම ශාක්‍ය දනව්වෙහි ශාක්‍යයන්ගේ නාගරික නම් නියමිතමිනි වෙසෙමි. මහරජ, එකල අනද මහණ තෙමේ මා වෙත එළඹියේ ය. එළඹ මා වාද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. මහරජ, එකත්පසෙක හුන් අනද මහණ තෙමේ මට “වහන්ස, යම් මේ කල්‍යාණමිත්‍රත්වයෙක් කල්‍යාණසභායකයෙක් කල්‍යාණසම්ප්‍රවර්ධකත්වයෙක් වේ ද, මෙය මගබ්බසර පිළිබඳ හරි අඩෙකැ”යි මෙය සැළ කෙළේ ය. මහරජ, එසේ කියන ලද මම අනද මහණනට මෙය කීයෙමි. ආනන්ද, එසේ නො කිය, ආනන්ද, එසේ නො කිය, ආනන්ද, යම් මේ කලණ මිතුරන් ඇතිවෙත් කලණ යහළුවන් ඇතිවෙත් කලණයන් කෙරෙහි නැමුනුවෙත් වේ ද, මෙය මුළු මගබ්බසර ම ය. ආනන්ද, “අරිඅට්ඨමග වඩන්නේ ය. අරිඅට්ඨමග බහුල කරන්නේ” ය යන මෙය කලණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණයන් කෙරෙහි නැමෙන මහණහු විසින් කැමති විය යුතු යි.

ආනන්ද, කලණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණයන් කෙරෙහි නැමෙන මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අරිඅට්ඨමග වඩා ද? අරිඅට්ඨමග බහුල කෙරේ ද? යත්: ආනන්ද, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවණට නමන සුළු සමයක් දූෂ්ටය වෙයි. ... සමයක් සංඝකල්පය වෙයි. ... සමයක් වචනය වෙයි. ... සමයක් කම්මානනය වෙයි. ... සමයක් ආජිවය වෙයි. ... සමයක් සමාභිය වෙයි. විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවණට නමන සුළු සමයක් සමාධිය වෙයි. ආනන්ද, කලණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණයන් කෙරෙහි නැමෙන මහණ තෙමේ මෙසේ අරිඅට්ඨමග වෙයි, අරිඅට්ඨමග බහුල කෙරෙයි.

ආනන්ද, යම් මේ කල්‍යාණමිත්‍රත්වයෙක් කල්‍යාණසභායකයෙක් කල්‍යාණසම්ප්‍රවර්ධකත්වයෙක් වේ නම් මෙය යම්සේ මුළු බ්බසර වේ ද, එය මේ ක්‍රමයෙන් ද දත යුතු යි.

ආනන්ද, කල්‍යාණමිත්‍ර වූ මා නිසා ම ඉපදීම ස්වභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ ඉපදීමෙන් මිදෙත්. දිරිම ස්වභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ දිරිමෙන් මිදෙත්. මරණය ස්වභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ මරණයෙන් මිදෙත්. ශොකය වැලපීම දුක් දෙමිනස් දුකිආයාස ස්වභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ ශොකපරිදෙව දුක්දෙමිනස් උපායාසයන්ගෙන් මිදෙත්. ආනන්ද, යම් මේ කල්‍යාණමිත්‍රත්වයෙක් කල්‍යාණසභායකයෙක් කල්‍යාණසම්ප්‍රවර්ධකත්වයෙක් වේ නම් මෙය යම්සේ මුළු බ්බසර වේ ද, එය මේ ක්‍රමයෙන් ද දත යුතු යි.

මහරජ, එහෙයින් මෙහි ලා නොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු යි. “කලණමිතුරන් ඇත්තෙක් කලණයහළුවන් ඇත්තෙක් කලණයන් කෙරෙහි නැමෙන්නෙක් වන්නෙමි”යි. මහරජ, මෙසේ ම නොප විසින් හික්මිය යුතු යි. මහරජ, කලණමිතුරන් ඇති කලණයහළුවන් ඇති කලණයන් කෙරෙහි නැමුනු නොප විසින් කුශලධර්මයන්හි අප්‍රමාදය වූ මේ එක ම ධර්ම ඇසුරු කොට විසිය යුතු යි.

අප්පමන්නස්ස තෙ මහාරාජ විහරතො අප්පමාදං උපනිස්සාය ඉන්ද්‍රා-
ගාරස්ස¹ එවං හවිස්සති: රාජා බො අප්පමතො විහරති අප්පමාදං උප-
නිස්සාය. හඤ් මයමපි අප්පමන්නා විහරාම අප්පමාදං උපනිස්සායාති.

අප්පමන්නස්ස තෙ මහාරාජ විහරතො අප්පමාදං උපනිස්සාය බන්ධි-
යානමපි අනුයුත්තානං² එවං හවිස්සති: රාජා බො අප්පමතො විහරති
අප්පමාදං උපනිස්සාය. හඤ් මයමපි අප්පමන්නා විහරාම අප්පමාදං උප-
නිස්සායාති.

අප්පමන්නස්ස තෙ මහාරාජ විහරතො අප්පමාදං උපනිස්සාය බල-
කායස්සපි එවං හවිස්සති: රාජා බො අප්පමතො විහරති අප්පමාදං උප-
නිස්සාය. හඤ් මයමපි අප්පමන්නා විහරාම අප්පමාදං උපනිස්සායාති.

අප්පමන්නස්ස තෙ මහාරාජ විහරතො අප්පමාදං උපනිස්සාය තෙගම-
ජානපදස්සාපි³ එවං හවිස්සති: රාජා බො අප්පමතො විහරති අප්පමාදං
උපනිස්සාය. හඤ් මයමපි අප්පමන්නා විහරාම අප්පමාදං උපනිස්සායාති.

අප්පමන්නස්ස තෙ මහාරාජ විහරතො අප්පමාදං උපනිස්සාය අත්තාපි
ගුත්තො රක්ඛිතො හවිස්සති, ඉන්ද්‍රාගාරමපි ගුත්තං රක්ඛිතං හවිස්සති,
කොසකොට්ඨාගාරමපි ගුත්තං රක්ඛිතං හවිස්සති.

භොගෙ පත්ථයමානෙන උලාරෙ අපරාපරෙ,
අප්පමාදං පසංසන්ති පුඤ්ඤකිරියාසු පණ්ඩිතා.

අප්පමතො උභො අත්ථෙ අධිගණ්භාති පණ්ඩිතො,
දිට්ඨෙ⁴ ධම්මෙ ච යො අත්ථො යො චත්ථො කම්පරාසිකො,
අත්ථාභිසම්යා ධිරො පණ්ඩිතොති පට්ඨව්වතීති.

3. 2. 9.

පඨමං අනුත්තකසුත්තං.

130. සාවකපියං—

අථ බො රාජා පණෙනදි කෝසලො දිවාදිවස්ස යෙන භගවා තෙනුප-
සඛකම්. උපසඛකම්කා භගවන්තං අභිවාදෙකා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං
නිසීන්තං බො රාජානං පසෙකදිං⁵ කොසලං භගවා එතදවොච: හඤ් කුතො
නු තං මහාරාජ ආගච්ඡසී දිවාදිවස්සාති?.

1. ඉන්ද්‍රාගාරස්ස අනුයුත්තාස්ස - මජ්ඣං, අනුයුත්තාස්ස. ස්‍යා. 2. අනුයුත්තානං - ස්‍යා,
මජ්ඣං. 3. ජානපදස්සපි - මජ්ඣං. PTS. 4. දිට්ඨෙ ධම්මෙ - සීමු. 5. පණෙනදි - කාන්ථි.

මහරජ, අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට වසන්තා වූ තොපගේ ඇතොවුරට (අන්තඃපුරස්සත්‍රිකට) ද “රජ තෙමේ අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමන්ත ව වාසය කෙරෙයි. එබැවින් අපි දු අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමන්ත ව වෙසෙමු” යි මෙසේ අදහස් වන්නේ ය.

මහරජ, අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමන්ත ව වාසය කරන්නා වූ තොපගේ අනුයුක්ත (සහකාර) ඤාත්‍රියයන්ට ද “අපගේ රජ තෙමේ අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමන්ත ව වාසය කෙරෙයි. එබැවින් අපි දු අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමන්ත ව වෙසෙමු” යි මෙසේ අදහස් වන්නේ ය.

මහරජ, අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමන්ත ව වාසය කරන්නා වූ තොපගේ බලසෙනගට ද “රජ තෙමේ අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමන්ත ව වෙසෙයි. එබැවින් අපි දු අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමන්ත ව වෙසෙමු” යි මෙසේ අදහස් වන්නේ ය.

මහරජ, අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමන්ත ව වෙසෙන තොපගේ නියමගම්දනව්වැස්සන්ට ද “රජ තෙමේ අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමන්ත ව වෙසෙයි. එබැවින් අපි දු අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමන්ත ව වෙසෙමු” යි මෙසේ අදහස් වන්නේ ය.

මහරජ, අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමන්ත ව වෙසෙන තොප විසින් තෙමේත් ගොපනය කරණ ලද්දේ රක්තා ලද්දේ වන්නේ ය. ඇතොවුර ද ගොපනය කරණ ලද්දේ රක්තා ලද්දේ වන්නේ ය. ධනගබ්බා හා කොටුගුල් ද ගොපනය කරණ ලද්දේ රක්තා ලද්දේ වන්නේ ය.

මහත් වූ නත්වැදූරැම් සැපත් පනත්තනු විසින් තොපමා විශයුතු යි. පණ්ඩිතයෝ කුශලක්‍රියාවන්හි අප්‍රමාදය පසසත්.

අප්‍රමන්ත වූ පණ්ඩිත තෙමේ දිවුදුම්සෙහි යම් අභියෙක් වේ ද, පරලෙච්ඡි යම් අභියෙක් වේ ද මේ උභයාභීය ලබයි. මේ උභයාභීලාභයෙන් නුවණැත්තෝ පණ්ඩිත යයි කියනු ලැබේ.

3. 2. 9.

පටිම අප්‍රමන්ත සූත්‍රය.

130. සැවැත්තුමර—

එකල්හි පසේනදි කොසොල්ලරජ තෙමේ දෙවෙන් දවහල්හි (මධ්‍යාහ්න-යෙහි) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල්ලරජහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක: “මහරජ, දැන් තෙපි දෙවෙන් දවහල කොහි සිට එවුදු” යි.

ඉධ භනෙන සාවඤ්ඤං සෙට්ඨි ගහපති කාලකතො.¹ නමිහං අපුත්තකං සාපතෙය්‍යං රාජනෙනපුරං අතිහරිත්වා ආගච්ඡාමි. අසීති භනෙන සතසහස්සාති තිරිසුසුඤ්ඤං, කො පන වාදෙ රුපියස්ස. තස්ස ඛො පන භනෙන සෙට්ඨිස්ස ගහපතිස්ස ඵවරුපො භතතභොගො අහොසි: කණාජකං භුඤ්ජති බිලඛාදුතිස්සං. ඵවරුපො වත්ථභොගො අහොසි: සාණං ධාරෙති තිපකඛවසනං. ඵවරුපො යානභොගො අහොසි: ජජ්ජරරථකෙන යාති පණණ්ණච්ඡත්තකෙන ධාරියමානෙනාති.

ඵවමෙනං මහාරාජ, ඵවමෙනං මහාරාජ, අසපුරිසො ඛො මහාරාජ උළාරෙ භොගෙ ලභිත්වා නෙව අත්තානං සුබ්බෙති පිණෙති. න මාතෘපිතරො සුබ්බෙති පිණෙති. න පුත්තදුරං සුබ්බෙති පිණෙති. න දුසකමකරපොරිසෙ සුබ්බෙති පිණෙති. න මිත්තාමච්චෙ සුබ්බෙති පිණෙති. න සමණ්ණාභමණෙසු උද්ධගතිකං දකඛිණං පතිට්ඨාපෙති සොවගතිකං සුබ්බිපාකං සග්ගසංවත්තතිකං. තස්ස හෙ භොගෙ ඵවං සමමා අපරිභුඤ්ජියමානෙ² රාජානො වා හරන්ති. වොරා වා හරන්ති. අගති වා ඛහති. උදකං වා වහති. අප්පියා වා දුයාදු හරන්ති ඵවං ස තෙ³ මහාරාජ භොගා සමමා අපරිභුඤ්ජියමානා⁴ පරිකකියං ගච්ඡන්ති තො පරිභොගං.

සෙය්‍යථාපි මහාරාජ, අමනුස්සට්ඨානෙ පොකකරණී අවේජාදකා සිඛොදකා සාතොදකා සෙනකා⁵ සුපතිත්ථා රමණීයා. නං ජනො නෙව හරෙය්‍ය, න පිවෙය්‍ය, න තහායෙය්‍ය, න යථාපච්චයං වා කරෙය්‍ය. ඵවං හි නං මහාරාජ උදකං සමමා අපරිභුඤ්ජියමානං පරිකකියං ගච්ඡෙය්‍ය තො පරිභොගං.

ඵවමෙව ඛො මහාරාජ, අසපුරිසො උළාරෙ භොගෙ ලභිත්වා නෙවත්තානං සුබ්බෙති පිණෙති -පෙ- අප්පියා වා දුයාදු හරන්ති. ඵවං ස තෙ භොගා සමමා අපරිභුඤ්ජියමානා පරිකකියං ගච්ඡන්ති තො පරිභොගං.

සපුරිසො ව ඛො මහාරාජ උළාරෙ භොගෙ ලභිත්වා අත්තානං සුබ්බෙති පිණෙති. මාතෘපිතරො සුබ්බෙති පිණෙති. පුත්තදුරං සුබ්බෙති පිණෙති. දුසකමකරපොරිසෙ සුබ්බෙති පිණෙති. මිත්තාමච්චෙ සුබ්බෙති පිණෙති. සමණ්ණාභමණෙසු උද්ධගතිකං දකඛිණං පතිට්ඨාපෙති සොවගතිකං සුබ්බිපාකං සග්ගසංවත්තතිකං. තස්ස හෙ භොගෙ ඵවං සමමා පරිභුඤ්ජියමානෙ නෙව රාජානො හරන්ති. න වොරා හරන්ති. න අගති ඛහති. න උදකං වහති. න අප්පියා දුයාදු හරන්ති. ඵවං ස තෙ මහාරාජ භොගා සමමා පරිභුඤ්ජියමානා පරිභොගං ගච්ඡන්ති තො පරිකකියං.

සෙය්‍යථාපි මහාරාජ ගාමස්ස වා නිගමස්ස වා අවිදුරෙ පොකකරණී අවේජාදකා සිඛොදකා සාතොදකා සෙනකා සුපතිත්ථා රමණීයා. නං ජනො හරෙය්‍යපි පිවෙය්‍යපි තහායෙය්‍යපි යථාපච්චයමපි කරෙය්‍ය. ඵවං හි නං මහාරාජ උදකං සමමා පරිභුඤ්ජියමානං පරිභොගං ගච්ඡෙය්‍ය තො පරිකකියං. ඵවමෙව ඛො මහාරාජ ඛිරො සපුරිසො උළාරෙ භොගෙ ලභිත්වා අත්තානං සුබ්බෙති පිණෙති -පෙ- ඵවං ස තෙ භොගා සමමා පරිභුඤ්ජියමානා පරිභොගං ගච්ඡන්ති තො පරිකකියන්ති.

1. කාලකතො - මජ්ඣ. 2. අපරිභුඤ්ජියමානො - සීමු. PTS. සී 2. 3. ඵවංසනෙත - සීමු. PTS. සී 2. 4. අපරිභුඤ්ජියමානා සීමු. ස.ක. PTS. සී 2. 5. සෙනොදකා - මජ්ඣ.

වහන්ස, මෙහි සැවැත්නුවර සිටුගැහැවි තෙමේ කළුරිය කෙළේ ය. මම අපුත්තක වූ ඒ ධනය ඇතුළු රජගෙට ගෙන්වා තබා එමි. වහන්ස, (එහි) රන්මිල ම අසුලක්කයෙකි. රිදී ගැණ කියනු කිම? (එහෙත්) වහන්ස, ඒ සිටුගැහැවිහුගේ බත් වැලඳීම මෙබඳු විය: කාහි දෙවෙනි කොට ඇති තිටුඩුහාලේ බත් බුදිසි. වස්ත්‍රපරිභෝගය මෙබඳු විය: කැබැලි තුනක් සැමැත්තු හඬවැහැරියක් දරයි. යානපරිභෝගය මෙබඳු විය: දරණු ලබන පත්කුඩයෙකින් යුත් දුදුරා වූ කුඩාරියෙකින් යයි.

මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, අසත් (ලාමක) පුරුෂ තෙමේ මහත් භෝග ලැබ (ද) තමා නො ම සුඛිත කෙරෙයි. නො ම පිණවයි. මවුපියන් සුඛිත නො කෙරෙයි නො පිණවයි. අඹුදරුවන් සුඛිත නො කෙරෙයි නො පිණවයි. දස්කම්කරු පුරුෂයන් සුඛිත නො කෙරෙයි. නො පිණවයි. මිත්‍රයන් හා සහකාරයන් සුඛිත නො කෙරෙයි. නො පිණවයි. මහණබමුණන් කෙරෙහි මතුමත්තෙහි සුව දෙන සවගීයට හිත සුබවිපාක ඇති සවගීය පිණිස පවත්නා දක්ෂිණාව නො පිහිටුවයි. (නොදෙයි). මෙසේ මැනවින් පරිභෝග නොකරණ ඔහුගේ ඒ ධනය රජහු හෝ භාර ගණිත්. සොරු හෝ පැහැර ගණිත්. හින්ත හෝ දවයි. ජලය හෝ තහසි. අප්‍රිය වූ දුශාදයෝ (දුදුරා පරපුර) හෝ භාර ගණිත්. මහරජ, මෙසේ ඔහු විසින් මැනවින් පරිභෝග නොකරණු ලබන එ භෝගයෝ විනාශයට පැමිණෙත්. පරිභෝගයට නො පැමිණෙත්.

මහරජ, යම්සේ අමනුෂ්‍යයන් විසින් අධිගෘහිත වූ තැනෙක පහන් දිය ඇති සිහිල්දිය ඇති මිහිරිදිය ඇති හෙළ රළුරළු ඇති මනා නොට ඇති සිත්කලු පොකුණෙක් වේ නම් ජන තෙමේ ඒ දිය නො ම හරණේ ය. නො බොන්තේ ය. නො තහන්තේ ය. පසවැටෙන සෙයින් හෝ නො කරන්-තේ ය. මහරජ, එසේ ඒ දිය මැනවින් පරිභෝග නොකරණු ලබන්නේ සිඳි යන්නේ ය. පරිභෝගයට නො පැමිණෙන්නේ ය.

මහරජ, එමෙන් ම ලාමක පුරුෂ තෙමේ මහත්භෝග ලැබ තමා නො ම සුඛිත කෙරෙයි නො පිණවයි. ... අප්‍රිය වූ දුශාදයෝ හෝ භාර ගණිත්. මෙසේ ඔහු විසින් මැනවින් පරිභෝග නොකරණු ලබන්නා වූ ඒ භෝගයෝ විනාශයට පැමිණෙත්. පරිභෝගයට නො පැමිණෙත්.

මහරජ, සත්පුරුෂ තෙමේ මහත් භෝග ලැබ තමා සුඛිත කෙරෙයි, පිණවයි. මවුපියන් සුඛිත කෙරෙයි, පිණවයි. අඹුදරුවන් සුඛිත කෙරෙයි, පිණවයි. දස්කම්කරු පුරුෂයන් සුඛිත කෙරෙයි, පිණවයි. මිත්‍රයන් හා සහකාරයන් සුඛිත කෙරෙයි, පිණවයි. මහණබමුණන් කෙරෙහි මතු මත්තෙහි සුව ගෙණ දෙන සවගීයට හිත සුබවිපාක ඇති සවගීය පිණිස පවත්නා දක්ෂිණාව පිහිටුවයි. මෙසේ මැනවින් පරිභෝග කරණු ලබන ඔහුගේ ඒ භෝගයන් රජහු නොම භාර ගණිත්. සොරු නො පැහැර ගණිත්. හින්ත නො දවයි. ජලය නො තහසි. අප්‍රිය වූ දුශාදයෝ නො භාර ගණිත්. මහරජ, මෙසේ මැනවින් පරිභෝග කරණු ලබන ඒ භෝගයෝ පරිභෝගයට යෙහි. සිඳීමට නො යෙත්.

මහරජ, යම්සේ ගමක් හෝ නියමිගමක් අසල පහන්දිය ඇති සිහිල් දිය ඇති මිහිරිදිය ඇති සුදු රළුරළු ඇති මනා නොට ඇති සිත්කලු පොකුණෙක් වේ නම් ජන තෙමේ ඒ දිය ගෙණ යන්නේත්, බොන්නේත්, තහන්නේත් පසවැටෙනසෙයින් හෝ කරන්නේත් වේ. මහරජ, මෙසේ පරිභෝග කරණු ලබන ඒ ජලය පරිභෝගයට යන්නේය. නොසිඳි යන්නේ ය. මහරජ, එපරිද්දෙන් ම නුවණැති සත්පුරුෂ තෙමේ මහත් භෝගයන් ලැබ තමා සුඛිත කෙරෙයි. පිණවයි. ... මෙසේ ඒ භෝගයෝ මැනවින් පරිභෝග කරණු ලබන්නාහු පරිභෝගයට යෙහි. විනාශයට නො පැමිණෙති.

අමනුස්සධ්මානෙ උදකං ව සීතං නදපෙය්‍යමානං පරිසොසමේති,
එවං ධනං කාපුරිසො ලභීත්වා නෙවනතනා භුඤ්ජති නො දදුති.

ධිරො ව විඤ්ඤ අභිගමම භොගෙ යො භුඤ්ජති කිච්චකරො ව භොති,
සො ඤ්ඤතිසඛිසං නිසභො භරිත්වා අනිඤ්ඤො සගග්‍රමිපෙති සානන්ති.

3. 2. 10.

දුතියං අපුත්තකසුත්තං.

131. සාවුජ්ඣියං—

අථ බො රාජා පසෙතඤ්ඤි කොසලො දිවාදිවස්ස යෙන භගවා
නෙත්‍රපසඛිකම්. උපසඛිකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි.
එකමන්තං නිසින්නං බො රාජානං පසෙනද්ධං කොසලං භගවා එතදවොච:
හඤ්ඤ කුතො නු ත්වං මහාරාජ ආගච්ඡසි දිවාදිවස්සාති?

ඉධ භනෙත සාවුජ්ඣියං සෙට්ඨි ගහපති කාලකතො. නමහං අපුත්තකං
සාපතෙය්‍යං රාජනෙත්‍රපුරං අභිහරිත්වා ආගච්ඡාමි. සතං භනෙත සතසභස්සා-
නං¹ තීරඤ්ඤස්සෙව, කො පන වාදො රුපිස්සං. තස්ස බො පන භනෙත
සෙට්ඨිස්ස ගහපතිස්ස එවරුපො භත්තභොගො අභොසි: කණ්ණාජකං
භුඤ්ජති බිලුභිගදුතිස්සං. එවරුපො වත්ථභොගො අභොසි: සාණං ධාරෙති
නිපකඛවසනං. එවරුපො යානභොගො අභොසි: ජජ්ජරරථකෙන යාති
පණ්ණවේත්තකෙන ධාරියමානෙත්වාති.

එවමෙනං මහාරාජ, එවමෙනං මහාරාජ, භූතපුබ්බං සො මහාරාජ සෙට්ඨි
ගහපති නගරසිඛිං² නාම පච්චෙකසමුද්ධං³ පිණ්ඩපාතෙන පටිපාදෙසි.
“දෙථ සමණස්ස පිණ්ඩනති” වත්වා උට්ඨායාසනා පකාමාමි. දත්වා ව පන
පච්ඡා විප්පටිසාරී අභොසි: “වරමෙනං පිණ්ඩපාතං දුසා වා කමමකරු වා
භුඤ්ජෙය්‍යන්ති.” භාතුච්ච පන එකපුත්තකං සාපතෙය්‍යස්ස කාරණං ජීවිතා
වොරොපෙසි.

යං බො සො මහාරාජ සෙට්ඨි ගහපති නගරසිඛිං² පච්චෙකසමුද්ධං³
පිණ්ඩපාතෙන පටිපාදෙසි, තස්ස කමමස්ස විපාකෙන සත්තකඛිත්තං සුගතිං
සග්ගං ලොකං උපපජ්ජි, තස්සෙව කමමස්ස විපාකාවසෙසෙන ඉමිස්සායෙව
සාවුජ්ඣියං සත්තකඛිත්තං සෙට්ඨිත්තං කාරෙසි.

යං බො සො මහාරාජ සෙට්ඨි ගහපති දත්වා පච්ඡා විප්පටිසාරී අභොසි:
“වරමෙනං පිණ්ඩපාතං දුසා වා කමමකරු වා භුඤ්ජෙය්‍යන්ති,” තස්ස කමමස්ස
විපාකෙන නාස්සුලාරුය භත්තභොගාය විත්තං නමිති. නාස්සුලාරුය
වත්ථභොගාය විත්තං නමිති. නාස්සුලාරුය යානභොගාය විත්තං නමිති.
නාස්සුලාරුතං පඤ්චන්තං කාමගුණාභං භොගාය විත්තං නමිති.

1. සතසභස්සාති - කාළච්චි. 2. නගරසිඛිං පච්චෙකසමුද්ධං - මජ්ඣිම. 3. පච්චෙක
මුද්ධං - සි PTS.

අමනුෂ්‍යයන් විසින් අධිගෘහිත වූ තැනෙක සිතිල් ජලයෙක් වේ ද, එය පානය නොකරණු ලබන්නේ විශ්ලිමට යේ ද, එසේ ලාමක පුරුෂ තෙමේ ධනය ලැබ තෙමේත් නොම පරිභෝග කෙරෙයි. අනුන්ට ද නොදෙයි. ධාතිසම්පන්න නුවණැති යම් පුරුෂයෙක් වේ ද, හෙ තෙමේ භෝගයන් ලැබ අනුභව කෙරෙයි. කටයුතු කරන්නේ ද වෙයි. ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ පුරුෂ තෙමේ නෑ සමූහයා පොෂණය කොට (ලෝකයා විසින්) පසස්තා ලද්දේ දෙව්-ලොවට පැමිණෙයි

3. 2. 10.

දුතියඅප්‍රත්‍යක්ෂ සූත්‍රය.

131. සැවැත්නුවර—

එකල්හි පසේනදි කොසොල්ලරජ තෙමේ දෙවෙන් දවහල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල්ලරජහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහරජ, “දෑන් තෙපි මධ්‍යාහ්‍නයෙහි කොහි සිට එවූ දෑ” යි මෙය වදාළ සේක.

වහන්ස, මේ සැවැත්නුවර සිටු ගැහැව් තෙමේ කාලගත විය. මම ඒ දරුවන් නැති සැපත ඇතුළුරජගෙට නභා යවා එමි. වහන්ස, රත්මිල ම සියක්ලක්ෂයෙකි. රිදී ගැණ කියනු කිම? වහන්ස, ඒ සිටුගැහැව්හුගේ බත් වැළඳීම මෙබඳු විය: කෘතී දෙවෙනි කොට ඇති නිවුඩු සහල් බත බුද්ධි. වස්ත්‍රපරිභෝගය මෙබඳු විය: සැමැත්තු තුන්කඩක් ඇති හණ වැහැරිවතක් දරයි. රථපරිභෝගය මෙබඳු විය: දරණු ලබන පත්කුඩයක් ඇති දුදුරු වූ කුඩා රියෙකින් ගමන් කරයි.

මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ තෙල එසේය. පෙර වූවක් (කියමි): මහරජ, ඒ සිටු ගැහැව් තෙමේ තහරසිබ් නම් පසේබුදු රජුහු පිණිසාන-යෙන් පැවරී ය. “මහණනුට පිඬු දෙව” යි කියා හුතස්තෙන් නැගිට ගියේ ය. දී පසුව “මේ පිණිසාහාරය දසයෝ හෝ කම්කරුවෝ හෝ අනුභව කළාහු නම් යහපතැ” යි විපිළිසර ඇත්තේ විය. ධනහෙතුවෙන් බැයාගේ එක ම කුඩාපුතු ද දිවියෙන් තොර කෙළේ ය.

මහරජ, ඒ සිටු ගැහැව් තෙමේ තහරසිබ් නම් පසේබුදු රජුන් පිණිසා-පානයෙන් පැවරී යන යමක් ඇද්ද ඒ කම්විපාකයෙන් සත්වරක් සුගති සංඛ්‍යාත සවර්ණකොට (උපපත්තිවශයෙන්) පැමිණියේ ය. ඒ කම්යාගේ ම විපාකාවශෙෂයෙන් මේ සැවැත්නුවර ම සත්වරක් සිටුකම් කරවී ය.

මහරජ, ඒ සිටු ගැහැව් තෙමේ දී(පසුව) “මේ පිණිසාහාරය දසයෝ හෝ කම්කරුවෝ හෝ අනුභව කළාහු නම් යහපතැයි” පසු ව විපිළිසර ඇති වී යන යමක් ඇද්ද, ඒ කම්යාගේ විපාකය හෙතු කොට ගෙණ උදර වූ බත් වැළඳීම පිණිස සිත නො තැමෙයි. උදර වූ වස්ත්‍රපරිභෝගය පිණිස සිත නො තැමෙයි. උදර වූ රථපරිභෝගය පිණිස සිත නො තැමෙයි. උදර වූ පස්කම් සැප අනුභවය පිණිස සිත නො තැමෙයි.

යං බො සො මහාරුජ් සෙට්ඨි ගහපති භාතුච්ච පන එකපුතතකං සාපතෙය්‍යස්ස කාරණං ජීවිතා වොරොපෙසි. තස්ස කමමස්ස විපාකෙන බහුති වස්සාති බහුති වස්සසතාති බහුති වස්සසහස්සාති බහුති වස්සසතසහස්සාති තිරයෙ පච්චිත්ථ. තස්සෙව කමමස්ස විපාකාවසෙසෙන ඉදං සත්තමං අපුතතකං සාපතෙය්‍යං රුජ්කොසං පචෙසෙති. තස්ස බො පන මහාරුජ් සෙට්ඨිස්ස ගහපතිස්ස පුරුණඤ්ච පුඤ්ඤං පරිකම්ණං, තවඤ්ච පුඤ්ඤං අනුපච්චිතං. අජ්ජ පන මහාරුජ් සෙට්ඨි ගහපති මහාරොරුච්චතිරයෙ¹ පච්චතිති. එවං භනෙන සෙට්ඨි ගහපති මහාරොරුචං තිරයං උපපන්නොති? එවං මහාරුජ් සෙට්ඨි ගහපති මහාරොරුචං තිරයං උපපන්නොති.

බඤ්ඤං ධනං රජ්‍යං ජාතරූපං පරිගහනං වාපි² යදත්ඨි නිඤ්චි,
දුස්සා කමමකරු පෙස්සා යෙ වස්ස අනුජීවිතො,
සබ්බං තාද්‍යය ගන්තබ්බං සබ්බං නිකම්පගාමිතං³.

යඤ්ච කුරෙති කායෙන වාචාය උද වෙනසා,
තං හි තස්ස සකං හොති තඤ්ච ආද්‍ය ගච්ඡති,
තඤ්චස්ස අනුතං හොති ඡායාච අනපායිති.

තස්මා කරෙය්‍ය කල්‍යාණං නිවයං සම්පරුසිකං,
පුඤ්ඤති පරලොකස්මිං පතිට්ඨා හොනති පාණීතනති.

අපුතතකවග්ගො දුතියො.

තත්තුඤ්ජන:-

ජච්චො පඤ්ච රුජානො දෙණපාකසංඛාමා දොති ව,
ධිතරු දො අප්පමාදා දො අපුතතකෙන වාති⁴.

3. කොසලවග්ගො.

3. 3. 1.

පුගගලසුතනං

132. සාවස්ථියං—

අථ බො රුජා පසෙතදි කොසලො යෙන භගවා තෙහුපසංඛාමි. උපසංඛාමිත්ථා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තං බො රුජානං පසෙතදිකොසලං භගවා එතදවොච: වත්තාරො මෙ මහාරුජ් පුගගලා සින්නො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වත්තාරො? තමොතම්පරායණො⁵ තමොජොතිපරායණො ජොතිතම්පරායණො ජොති-ජොතිපරායණොති.

1. මහාරොරුචෙ - මජ්ඣ. 2. වාපි. - සීග්‍ර. 3. නිකම්පගාමිතං - සභා.
4. ජච්චො පඤ්ච රුජානො දෙණපාකසුරෙන ව සංඛාමෙන දෙව චුත්තාති මලලිකා දො අප්පමාදෙන ව අපුතතකෙන දෙව චුත්තා වග්ගො නෙන පච්චිචතිති. - මජ්ඣ.
5. පරායණො - සබ්බත්ථ.

මහරජ, ඒ සිටු ගැහැවි තෙමේ ධනභෙතුවෙන් සොහොයුරුගේ එක ම කුඩාපුත්‍ර ද දිවියෙන් තොර කෙළේ යන යමක් ඇද්ද, ඒ කමිවිපාකයෙන් බොහෝ ගණන් හවුරුදු බොහෝ සිය ගණන් හවුරුදු බොහෝ දහස් ගණන් හවුරුදු බොහෝ සියදහස් ගණන් හවුරුදු තරකයෙහි පැසුනේ ය. ඒ කමියාගේ ම ඉතිරිවිපාකය වශයෙන් මේ සත්වැනි දරුවන් නැති වසතුසම්ප්‍රහය රුජකොණ්ටාගාරයට ඇතුළු කෙරෙයි. මහරජ, ඒ සිටු ගැහැවිපුතේ පැරණි පිණ ගෙවී ගියේ ය. අලුත් පිණෙක් ද රැස් නො කරණ ලද්දේය. මහරජ, අද සිටුගැහැවි තෙමේ මහාරොගව තරකයෙහි පැසේ යයි. වහන්ස, එසේ ද? සිටුගැහැවි තෙමේ මහාරොගව තරකයට (උතපන්නවශයෙන්) පැමිණියේ ද? මහරජ, එසේ ය, සිටු ගැහැවි තෙමේ මහාරොගව තරකයට පැමිණියේ ය.

ධාන්‍ය ද ධන ද රිදී ද රන් ද නමා සතු යම් කිසි අතෙකෙක් ඇත් නම් එ ද දසයෝ ද කම්කරුවෝ ද මෙහෙකරුවෝද යන ඔහු අනුව ජීවත්වන යම් කෙනෙක් ඇත් නම් ඔහු ද යන සියල්ල නො ගෙණ යායුතුයි. සියල්ල (මෙහි ම) හැර දමා යන සැහැවි ඇත.

කසින් ද වචනයෙන් ද වැලි සිතින් ද යම් කමියකුත් කෙරේ ද එය ම ඔහුට නමා සතු වසනුව වේ. එය ම රැගෙන පරලොව යෙහි එය ම අත් නො හැර යන සෙවනාල්ල මෙන් ඔහු අනුව යන්නේ වේ.

එහෙයින් පරලොවට හිතවූ දෑ රැස් කරන්නේ පින් කරන්නේ ය. පින් පරලොවෙහි දී සත්ත්වයන්ට පිහිට වේ.

අපුත්තක වගිය දෙවෙනි යි.

එහි උඤ්ඤාය:

ජට්ඨ, පඤ්ඤා, දෙණපාක, යන සූත්‍ර ද සමානාම සූත්‍ර දෙක ද ධීතු සූත්‍රය ද අපමාද සූත්‍ර දෙක ද අපුත්තක සූත්‍ර දෙකදැයි සූත්‍ර දශයෙකි.

3. කොශල වගිය.

3. 3. 1.

පුගල සූත්‍රය.

132. සැවැත්තුවර—

එකල්හි පසේනදි කොසොල්ලජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල්ල රජහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. මහරජ, ලොකයෙහි මේ පුද්ගලයෝ සිටි දෙනෙක් ඇත. කවර සිටි දෙනෙක්? යන්: “අඳුරෙන් අඳුරට යන්නේ ය. අඳුරෙන් එළියට යන්නේ ය. එළියෙන් අඳුරට යන්නේ ය. එළියෙන් එළියට යන්නේ ය”යි.

කථඤ්ච මහාරුජ, පුග්ගලො තමොතමපරායණො හොති? ඉධ මහාරුජ එකච්චො, පුග්ගලො නීවෙ කුලෙ පච්චාජානො හොති වණ්ඤාලකුලෙ වා වෙණකුලෙ වා තෙසාදකුලෙ වා රථකාරකුලෙ වා පුක්කුසකුලෙ වා දුට්ඨෙද්ද අප්පන්නපානභොජනෙ කසිරවුත්තිකෙ යත් කසිරෙන ඝාසවජාදෙ ලබ්භති. සො ව හොති දුබ්බණ්ණො දුද්දසිකො ඔකොට්ඨකො බ්වහාබ්බො, කාණො වා හොති කුණ්ඨි වා බ්ඤ්ඤා වා පක්ඛගතො වා න ලාභී අන්තස්ස පාතස්ස වත්තස්ස යාතස්ස මාලාගක්ඛිලිප්පනස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන දුච්චරිතං වරති. වාචාය දුච්චරිතං වරති. මනසා දුච්චරිතං වරති. සො කායෙන දුච්චරිතං වරිත්වා වාචාය දුච්චරිතං වරිත්වා මනසා දුච්චරිතං වරිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපජ්ජති.

සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො අක්කිකාරා වා අක්කිකාරං ගච්ඡෙය්‍ය, තමා වා තමං ගච්ඡෙය්‍ය, ලොභිතමලො වා ලොභිතමලං ගච්ඡෙය්‍ය, තඤ්ඤාමානං මහාරුජ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. එවං බො මහාරුජ පුග්ගලො තමොතමපරායණො හොති.

කථඤ්ච මහාරුජ, පුග්ගලො තමොජොතිපරායණො හොති? ඉධ මහාරුජ එකච්චො, පුග්ගලො නීවෙ කුලෙ පච්චාජානො හොති, වණ්ඤාලකුලෙ වා වෙණකුලෙ¹ වා තෙසාදකුලෙ වා රථකාරකුලෙ වා පුක්කුසකුලෙ වා දුට්ඨෙද්ද අප්පන්නපානභොජනෙ කසිරවුත්තිකෙ යත් කසිරෙන ඝාසවජාදෙ ලබ්භති. සො ව හොති දුබ්බණ්ණො දුද්දසිකො ඔකොට්ඨකො බ්වහාබ්බො² කාණො වා කුණ්ඨි වා බ්ඤ්ඤා වා පක්ඛගතො වා න ලාභී අන්තස්ස පාතස්ස වත්තස්ස යාතස්ස මාලාගක්ඛිලිප්පනස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන සුච්චරිතං වරති. වාචාය සුච්චරිතං වරති. මනසා සුච්චරිතං වරති. සො කායෙන සුච්චරිතං වරිත්වා වාචාය සුච්චරිතං වරිත්වා මනසා සුච්චරිතං වරිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො පඨවියා වා පලලඛිකං ආරොහෙය්‍ය පලලඛිකා වා අස්සපිට්ඨිං ආරොහෙය්‍ය අස්සපිට්ඨියා වා හත්ථිකකිකිං ආරොහෙය්‍ය හත්ථිකකිකිං වා පාසාදං ආරොහෙය්‍ය, තඤ්ඤාමානං මහාරුජ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. එවං බො මහාරුජ පුග්ගලො තමොජොතිපරායණො හොති.

මහරජ, කෙසේ නම් පුද්ගල තෙමේ අදුරෙන් අදුරට යන්නේ වේද? මහරජ, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් යම් කුලයෙකිනි දුකසේ කැමි හැදීම් ලැබේ ද, එබඳු ස්වල්පාභාරපානභෝජන ඇති දුකසේ දිවි පවත්වන දිළිඳු සැඩොල් කුලයෙහි හෝ කුලපොතු කුලයෙහි හෝ වැදි කුලයෙහි හෝ සොම්මර කුලයෙහි හෝ පුප්පඬු කුලයෙහි හෝ හීන කුලයෙක උපන්නේ වෙයි. හෙ තෙමේ නොමනා පැහැ ඇතියෙක් කුරුසැහැවි ඇතියෙක් නපුරු දැකුම් ඇතියෙක් බොහෝ ආබාධ ඇතියෙක් කණෙක් හෝ වකන්ඇතියෙක් පාකොරෙක් අඛක්කවුයෙක් හෝ වේ ද, ආභාරපාන වස්ත්‍ර යාන මල්ගඳ විලෙවුන් යහන් ලැගුම් පහන් උපකරණ නො ලබන්නෙක් වෙ යි. හෙ තෙමේ කයින් දුසිරිත්. කෙරෙයි වචනයෙන් දුසිරිත් කෙරෙයි. සිතින් දුසිරිත් කෙරෙයි. හෙ තෙමේ කයින් දුසිරිත් කොට වචනයෙන් දුසිරිත් කොට සිතින් දුසිරිත් කොට කාබුන් මරණින් මතු පහ වූ සුව ඇති නපුරුගති ඇති විවස ව පතිත වන තිරයට උත්පත්ති වශයෙන් පැමිණෙන්නේ ය.

මහරජ, පුරුෂයෙක් අදුරෙකින් අදුරකට යන්නේ හෝ වේ නම් කළුවරින් කළුවරට යන්නේ හෝ වේ නම් ලෙහෙමලින් ලෙහෙමලට යන්නේ හෝ වේ නම් මහරජ, මම මේ පුගුලා එබඳු උපමා ඇත්තකු කොට කියමි. මහරජ, මෙසේ පුගුල් තෙමේ අදුරෙන් අදුරට යන්නේ වේ.

මහරජ, කෙසේ නම් පුද්ගල තෙමේ අදුරෙන් එළියට යන්නේ වේද? මහරජ, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් යම් කුලයෙකිනි දුකසේ කැමි හැදීම් ලැබේ ද, එබඳු ස්වල්පාභාරපානභෝජන ඇති දුකසේ දිවි පවත්වන දිළිඳු වූ සැඩොල් කුලයෙහි හෝ කුලපොතු කුලයෙහි හෝ වැදිකුලයෙහි හෝ සොම්මර කුලයෙහි හෝ පුප්පඬු කුලයෙහි හෝ හීන කුලයෙක උපන්නේ වෙයි. හෙ තෙමේත් නො මනා පැහැඇතියෙක් නපුරු දැකුම් ඇතියෙක් කුරුසැහැවි ඇතියෙක් බොහෝ ආබාධ ඇතියෙක් කණෙක් හෝ වකන්-ඇතියෙක් පාකොරෙක් පක්ෂස්ථයෙක් හෝ වෙයි. ආභාරපාන වස්ත්‍රයාන මල් ගඳ විලෙවුන් යහන් ලැගුම් පුද්ගලපකරණ නො ලබන්නෙක් වේ. හෙ තෙමේ කයින් සුසිරිත් කෙරෙයි. වචනයෙන් සුසිරිත් කෙරෙයි සිතින් සුසිරිත් කෙරෙයි. හෙ තෙමේ කයින් සුසිරිත් කොට වචනයෙන් සුසිරිත් කොට සිතින් සුසිරිත් කොට කාබුන් මරණින් මතු මනාගති ඇති ස්වභාවිකයට පැමිණෙයි.

මහරජ, යම්සේ පුරුෂයෙක් තෙමේ බිමින් පලහකට නගින්නේ හෝ වේ නම් පලහින් අසුපිටට නගින්නේ හෝ වේ නම් අසුපිටින් ඇත්කඳකට නගින්නේ හෝ වේ නම් ඇත්කඳින් පහසකට නගින්නේ හෝ වේ නම් මහරජ, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තකු කොට කියමි. මහරජ, මෙසේ පුද්ගල තෙමේ අදුරෙන් එළියට යන්නේ වේ.

කථඤ්ච මහාරුජ, පුග්ගලො ජොතිතමපරායණො හොති? ඉධ මහාරුජ එකච්චො පුග්ගලො උච්චො කුලෙ පච්චාජාතො හොති බන්ධියමහාසාලකුලෙ වා බ්‍රාහ්මණමහාසාලකුලෙ වා ගහපතිමහාසාලකුලෙ වා අසේඨි මහඥානෙ මහාභොගෙ පඤ්ඤානුපරාජනෙ පඤ්ඤානුපකරණෙ පඤ්ඤානුබ්බංගෙදාදි. සො ච හොති අභිරුපො දස්සනියො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකරිතාය සමන්තාගතො ලාභී අන්තස්ස පානස්ස වත්තස්ස යානස්ස මාලාගකුච්චෙපනස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන දුච්චරිතං වරති. වාචාය දුච්චරිතං වරති. මනසා දුච්චරිතං වරති. කායෙන දුච්චරිතං වරිත්වා වාචාය දුච්චරිතං වරිත්වා මනසා දුච්චරිතං වරිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණං ආපායං දුග්ගතිං චිතීපාතං නිරයං උපපජ්ජති. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො පාසාදි වා හත්ති-කකකුං ඔරොහෙය්‍ය, හත්තිකකකුං වා අස්සපිට්ඨිං ඔරොහෙය්‍ය, අස්සපිට්ඨියා වා පලලඛිකා ඔරොහෙය්‍ය, පලලඛිකා වා පඨවිං ඔරොහෙය්‍ය, පඨවියා වා අකුකාරං පච්චෙය්‍ය¹, තදුපමාහං මහාරුජ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. එවං බො මහාරුජ පුග්ගලො ජොතිතමපරායණො හොති,

කථඤ්ච මහාරුජ, පුග්ගලො ජොතිජොතිපරායණො හොති? ඉධ මහාරුජ එකච්චො පුග්ගලො උච්චො කුලෙ පච්චාජාතො හොති බන්ධියමහාසා-ලකුලෙ වා බ්‍රාහ්මණමහාසාලකුලෙ වා ගහපතිමහාසාලකුලෙ වා අසේඨි මහඥානෙ මහාභොගෙ පඤ්ඤානුපරාජනෙ පඤ්ඤානුපකරණෙ පඤ්ඤානුබ්බංගෙදාදි. සො ච හොති අභිරුපො දස්සනියො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකරිතාය සමන්තාගතො ලාභී අන්තස්ස පානස්ස වත්තස්ස යානස්ස මාලාගකුච්චෙපනස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන සුචරිතං වරති. වාචාය සුචරිතං වරති. මනසා සුචරිතං වරති. සො කායෙන සුචරිතං වරිත්වා වාචාය සුචරිතං වරිත්වා මනසා සුචරිතං වරිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො පලලඛිකා වා පලලඛිකා සඛිකමෙය්‍ය, අස්සපිට්ඨියා වා අස්සපිට්ඨිං සඛිකමෙය්‍ය, හත්තිකකකුං වා හත්තිකකකුං සඛිකමෙය්‍ය පාසාදි වා පාසාදං සඛිකමෙය්‍ය. තදුපමාහං මහාරුජ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. එවං බො මහාරුජ පුග්ගලො ජොතිජොතිපරායණො හොති.

ඉමෙ බො මහාරුජ වතනාරො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

දළිද්දො² පුරිසො රුජ අස්සඤ්ඤා හොති මච්ඡරී,
කදරියො පාපසඛිකපො මච්ඡාදිට්ඨි අනාදරො.

සමණෙ බ්‍රාහ්මණෙ වාපි අඤ්ඤා වාපි වණ්ණබ්බකො³,
අකොකාසති පරිභාසති තණ්හිකො හොති රොසකො,
දදමානං නිවාරෙති යාවමානාන හොජනං.

තාදිසො පුරිසො රුජ මියමානො ජනාබ්බ,
උපෙති නිරයං ඝොරං තමොතමපරායණො.

දළිද්දො පුරිසො රුජ සඤ්ඤා හොති අමච්ඡරී,
දදති සෙට්ඨසඛිකපො අබ්‍යග්ගමනදො⁴ නරො.

1. ඔරොහෙය්‍ය - සිමු. PTS 2. දළිද්දො - ඡෙසං, PTS. 3. වණ්ණබ්බක - ඡෙසං.
4. අබ්‍යග්ගමනසො - සි 2. අ.

මහරජ, කෙසේ නම් පුද්ගල තෙමේ එළියෙන් අදුරට යන්නේ වේ ද? මහරජ, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආසා වූ මහත් ධන ඇති මහත් භොග ඇති බොහෝ රන් රිදී ඇති බොහෝ මනවඩන දෑ ඇති බොහෝ ධනධාන්ය ඇති කැත්මහසල් කුලයෙහි හෝ බමුණුමහසල් කුලයෙහි හෝ ගැහැවිමහසල් කුලයෙහි හෝ උසස් කුලයෙක උපන්නේ වේ. හෙ තෙමේ මනා රු ඇත්තේත් දැකුම්කලු වූයේත් ප්‍රසාද එළවන්නේත් උතුම් පැහැසටහනින් යුක්තවූයේත් ආහාර පාන වස්ත්‍ර යානවාහන මල්ගඳවිලෙවුන් යහන් ලැගුම් ප්‍රදීපොපකරණ ලබන්නේත් වෙයි. හෙ තෙමේ කසින් දුසිරිත් කෙරෙයි. වචනයෙන් දුසිරිත් කෙරෙයි. සිතින් දුසිරිත් කෙරෙයි. කසින් දුසිරිත් කොට වචනයෙන් දුසිරිත් කොට සිතින් දුසිරිත් කොට කාවුන් මරණින් මතු පහ වූ සුව ඇති නපුරැගති ඇති විවස ව පනින වන නිරයට පැමිණෙයි. මහරජ, යම්සේ පුරුෂයෙක් පහයෙකින් ඇත්කඳකට බස්නේ හෝ වේ නම් ඇත්කඳෙකින් අසුපිටකට බස්නේ හෝ වේ නම් අසුපිටෙකින් පලහකට බස්නේ හෝ වේ නම් පලහෙකින් පොළොවට බස්නේ හෝ වේ නම් පොළොවින් අදුරකට පිවිසෙන්නේ හෝ වේ නම් මහරජ, මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තකු කොට මම කියමි. මහරජ, මෙසේ පුද්ගල තෙමේ එළියෙන් අදුරට යන්නේ වෙයි.

මහරජ, කෙසේ නම් පුද්ගල තෙමේ එළියෙන් එළියට යන්නේ වේ ද? මහරජ, මෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආසා වූ මහඬුන ඇති, මහාභොග ඇති, බොහෝ රන්රිදී ඇති, බොහෝ සිත් පිනවන දෑ ඇති, බොහෝ ධනධාන්ය ඇති කැත්මහසල් කුලයෙහි හෝ බමුණු මහසල් කුලයෙහි හෝ ගැහැවි මහසල් කුලයෙහි හෝ උසස්කුලයෙක උපන්නේ වෙයි. හෙ තෙමේ මනා රු ඇත්තේත් දැකුම්කලු වූයේත් ප්‍රසාද එළවන්නේත් උතුම් පැහැසටහනින් යුක්තවූයේත් ආහාර පාන වස්ත්‍ර යාන වාහන මල් ගඳවිලෙවුන් යහන් ලැගුම් ප්‍රදීපොපකරණ ලබන්නේත් වෙයි. හෙ තෙමේ කසින් සුසිරිත් කෙරෙයි. වචනයෙන් සුසිරිත් කෙරෙයි. සිතින් සුසිරිත් කෙරෙයි. කසින් සුසිරිත් කොට වචනයෙන් සුසිරිත් කොට සිතින් සුසිරිත් කොට කාවුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සවභීලොකයට පැමිණෙයි. මහරජ, යම්සේ පුරුෂයෙක් පලහෙකින් පලහකට යන්නේ හෝ වේ නම් අසුපිටෙකින් අසුපිටකට යන්නේ හෝ වේ නම් පහයෙකින් පහයකට යන්නේ හෝ වේ නම් මහරජ, මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තකු කොට මම කියමි. මහරජ, මෙසේ පුද්ගල තෙමේ එළියෙන් එළියට යන්නේ වෙයි.

මහරජ, මේ පුද්ගලයෝ සිටුදෙන ලොව ඇත

මහරජ, දිළිඳු පුද්ගල තෙමේ සැදහැ තැන්නේ වේ ද, මසුරු වේ ද, තදමසුරු වේ ද, පව්වු අදහස් ඇත්තේ මිසදිටු වූයේ බුද්ධාදීන් කෙරෙහි ආදර තැන්නේ වේ ද,

මහණුන්ටත් බමුණන්ටත් (මෙයින්) අන්‍ය වූ වණ්ඛකයන්ටත් ආක්‍රොශ කෙරේ ද, පරිභව කෙරේ ද, තැතැබී කියන්නේ වේ ද, මෙරමා ගටන්නේ වේ ද, ඉල්ලන්නවුන්ට බොජුන් දෙන්නහු වළකා ද,

ජනාධිපති මහරජ, අදුරෙන් අදුරට යන එබඳු පුද්ගල තෙමේ මැරෙන්නේ දරුණු නිරයට පැමිණේ.

රජතුමනි, දිළිඳු පුරිස් තෙමේ සැදහැත්තේ නොමසුරු වූයේ වේ ද, ශ්‍රේෂ්ඨ අදහස් ඇති ඒ මිනිස් තෙමේ එකඟ සිත් ඇත්තේ දන් දේ ද,

සමණේ බ්‍රාහ්මණේ වාපි අඤ්ඤා වාපි වණ්ඤිකකෙ,
උට්ඨාය අභිවාදෙති සමවරියාය සික්කති,
දදමානං න වාරෙති¹ යාවමානාන භොජනං.

තාදිසො පුරිසො රුජ මියමානො² ජනාධිප,
උපෙති තිදිවං ණානං තමොපොතිපරායණො.

අඤ්ඤා වෙ පුරිසො රුජ අස්සඤ්ඤා භොති මච්ඡරී,
කදරියො පාපසංකපෙපො මච්ඡාදිට්ඨි අනාදරො.

සමණේ බ්‍රාහ්මණේ වාපි අඤ්ඤා වාපි වණ්ඤිකකෙ,
අකෙකාසති පරිභාසති තජ්ඣිකො භොති රොසකො,
දදමානං නිවාරෙති යාවමානාන භොජනං.

තාදිසො පුරිසො රුජ මියමානො ජනාධිප,
උපෙති තිරයං ඝොරං පොතිතමපරායණො.

අඤ්ඤා වෙ පුරිසො රුජ සඤ්ඤා භොති අමච්ඡරී,
දදති තෙට්ඨසංකපෙපො අබ්‍යාග්ගමනසො තරො.

සමණේ බ්‍රාහ්මණේ වාපි අඤ්ඤා වාපි වණ්ඤිකකෙ,
උට්ඨාය අභිවාදෙති සමවරියාය සික්කති,
දදමානං න වාරෙති යාවමානාන භොජනං.

තාදිසො පුරිසො රුජ මියමානො ජනාධිප,
උපෙති තිදිවං ණානං පොතිපොතිපරායණොති.

3. 3. 2.

අය්‍යකාසුත්තං.

133. සාමුප්පිං—

අථ බො රුජා පසෙතදි කොසලො දිවාදිවස්ස යෙන භගවා තෙනු-
පසංකම්, උපසංකම්චා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි.
එකමන්තං නිසීන්තං බො රුජානං පඤ්ඤදිං කොසලං භගවා එතදවොච:
හන්ද කුඛො භු චං මහාරුජ, අගච්ඡසි දිවාදිවස්සාති?

1. නිවාරෙති, සිමු1. 2. මියමාන, ස්‍යා, සිමු1, PTS.

මහණුන් ද, බමුණන් ද, මෙයින් අන්‍ය වූ වණ්ඛකයන් ද හුතස්තෙන් නැගිට වදි ද, සමවරියයෙහි හික්මේ ද, යාවකයන්ට බොජුන් දෙන්නහු නොවළඟා ද,

ජනශ්‍රෙෂ්ඨ වූ මහරජ, අඳුරෙන් එළියට යන එබඳු පුරිස් තෙමේ මැරෙණුයේ දෙව්ලොවට පැමිණේ.

මහරජ, ආසීය වූ පුරිස් තෙමේ ඉදින් සැදුහැ නැත්තේ මසුරු වූයේ තද මසුරු වූයේ පව්වු අදහස් ඇත්තේ මසදිවු වූයේ (බුද්ධාදීන් කෙරෙහි) ආදර රහිත වූයේ වේ ද,

මහණුන්ටත් බමුණන්ටත් මෙයින් අන්‍ය වූ වණ්ඛකයන්ටත් ආක්‍රොශ කෙරේ ද, පරිභව කෙරේ ද, නැතැයි කියන්නේ වේ ද, මෙරමා ගටන්නේ වේ ද, ඉල්ලන්නවුන්ට බොජුන් දෙන්නහු වළඟා ද,

ජනශ්‍රෙෂ්ඨ වූ මහරජ, එළියෙන් අඳුරට යන එබඳු පුරිස් තෙමේ මැරෙණුයේ දරුණු තීරයට පැමිණෙයි.

මහරජ, ආසීය වූ පුද්ගල තෙමේ ඉදින් සැදුහැත්තේ නොමසුරු වූයේ වේ ද, උසස් අදහස් ඇති ඒ මිනිස් තෙමේ එකහසිත් ඇත්තේ දන් දේ ද,

මහණුන් ද, බමුණන් ද, මෙයින් අන්‍ය වූ වණ්ඛකයන් ද, හුතස්තෙන් නැගිට වදි ද, සමවරියයෙහි හික්මේ ද, ඉල්ලන්නවුන්ට බොජුන් දෙන්නහු නො වළඟා ද,

ජනාධිපති වූ මහරජ, එළියෙන් එළියට යන එබඳු පුරිස් තෙමේ මැරෙණුයේ දෙව්ලොවට පැමිණේ.

3. 3. 2.

අය්‍යකා සූත්‍රය

133. සැවන්නුවර—

එකල්හි පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ දෙවෙන් දාවල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකන්-පසෙක හුන්නේ ය. එකන්පසෙක හුන් පස්තෙදි කොසොල් රජහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය විදුලි සේක: මහරජ, දැන් දෙවෙන් දාවල තෙපි කොහි සිට එවූ ද?

අය්‍යකා මෙ භනෙන, කාලකතා¹ ජිණ්ණො වුද්ධා² මහලලිකා අඬුගතා වයොඅනුප්පතතා විසංවස්සසතිකා ජාතියා. අය්‍යකා බො පන මෙ භනෙන, පියා අහොසි³ මනාපා. හතීරතතෙන වෙපහං⁴ භනෙන, ලහෙය්‍යං මා මෙ අය්‍යකා කාලමකාසීති, හතීරතතමප්භං දදෙය්‍යං මා මෙ අය්‍යකා කාලමකාසීති. අසාරතතෙන වෙපහං භනෙන, ලහෙය්‍යං, මා මෙ අය්‍යකා කාලමකාසීති, අසාරතතමප්භං දදෙය්‍යං මා මෙ අය්‍යකා කාලමකාසීති. ගාමවරෙන වෙපහං භනෙන, ලහෙය්‍යං මා මෙ අය්‍යකා කාලමකාසීති, ගාමවරමප්භං දදෙය්‍යං මා මෙ අය්‍යකා කාලමකාසීති. ජනපදෙන⁵ වෙපහං භනෙන, ලහෙය්‍යං මා මෙ අය්‍යකා කාලමකාසීති, ජනපදමප්භං දදෙය්‍යං මා මෙ අය්‍යකා කාලමකාසීති.

සබ්බෙ සත්තා මහාරාජ, මරණධම්මා මරණපරියොසානා මරණං අනතීතාති.

අවජ්ජියං භනෙන අබ්බුතං භනෙන, යාව සුභාසිතමිදං භනෙන, භගවතා සබ්බෙ සත්තා මරණධම්මා මරණපරියොසානා මරණං අනතීතාති.

ඵවමෙනං මහාරාජ, ඵවමෙනං මහාරාජ, සබ්බෙ සත්තා මරණධම්මා මරණපරියොසානා මරණං අනතීතාති. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ, යාති කාති චි කුම්භකාරභාරජනාති⁷ අමකාති වෙව පක්කාති ව, සබ්බාති තාති හෙදන-ධම්මාති හෙදනපරියොසානාති හෙදනං අනතීතාති. ඵවමෙව බො මහාරාජ සබ්බෙ සත්තා මරණධම්මා මරණපරියොසානා මරණං අනතීතාති.

සබ්බෙ සත්තා මරියස්සන්ති මරණන්තං හි ජිවිතං,
යථාකමමං ගමිස්සන්ති පුඤ්ඤපාපඵලපතා,
තීරයං පාපකමමන්තා පුඤ්ඤකමමා ව සුගතිං.⁸

තස්මා කරෙය්‍ය කල්‍යාණං නිවයං සමපරාධිකං,
පුඤ්ඤති පරලොකසම් පතිට්ඨා ගොන්ති පාණීනන්ති.

3. 3. 3.

ලොකසුතනං.

134. සාවජ්ජියං—

ඵකමන්තං නිසින්නො බො රාජා පසෙනදි කොසලො භගවන්තං ඵතදවොම: කති නු බො භනෙන ලොකස්ස ධම්මා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජන්ති අභිතාය දුක්ඛාය අථාසුචිගාරායාති?

1 කාලකතා - මජ්ඣ. සන්. PTS. 2. වුද්ධා - මජ්ඣ. සන්. 3. පියා හොති - මජ්ඣ. 4. වොපහං සි2. මජ්ඣ. PTS. 5. හතීරතතං පහං - මජ්ඣ. PTS. 6. ජනපදපදෙ-සෙන - මජ්ඣ. 7 කුම්භකාරභාරජනාති. - සී.වු. 2. PTS. 8. සුගතිං - සන්.

3. වහන්ස, ජරාජර්ණී වූ වයෝවාතො වූ මහලු වූ දිගුකලක් ගෙවූ පිළි-
වෙළින් පැසුලුවයසට පැමිණි උපතින් එක්සියවිසිවයස් වූ මාගේ මිත්තනියෝ
කාලගත වූහ. වහන්ස, මිත්තනියෝ මට පිය ද මනාප ද වූහ. වහන්ස,
මාගේ මිත්තනියෝ කලුරිය නො කෙරෙත්වා යි ඇත්රාවනිනුදු ඉදින් මම
ලබන්නෙමි නම් මාගේ මිත්තනියෝ කලුරිය නො කෙරෙත්වා! යි ඇත්-
රාවන ද මම දෙන්නෙමි. වහන්ස, මාගේ මිත්තනියෝ කලුරිය නො
කෙරෙත්වා යි අස්රාවනිනුදු ඉදින් මම ලබන්නෙමි නම් මාගේ මිත්තනියෝ
කලුරිය නො කෙරෙත්වා යි අස්රාවන ද මම දෙන්නෙමි. වහන්ස,
මාගේ මිත්තනියෝ කලුරිය නො කෙරෙත්වා! යි ගම්වරෙකිනුදු ඉදින් මම
ලබන්නෙමි නම් මාගේ මිත්තනියෝ කලුරිය නො කෙරෙත්වා යි ගම්වර-
කුදු මම දෙන්නෙමි. වහන්ස, මාගේ මිත්තනියෝ කලුරිය නො කෙරෙත්වා
යි දහව්වෙකිනුදු ඉදින් මම ලබන්නෙමි නම් මාගේ මිත්තනියෝ කලුරිය
නො කෙරෙත්වා යි දහව්වකුදු මම දෙන්නෙමි.

මහරජ, සියලු සත්ත්වයෝ මරණය සවභාව කොට ඇත්තාහ. මරණය
කෙළවර කොට ඇත්තාහ. මරණය නො ඉක්මවුවෝ ය.

වහන්ස, ආශවයඝීයෙකි. වහන්ස, අද්භූතයෙකි. වහන්ස, “සියලු
සත්ත්වයෝ මරණය සවභාව කොට ඇත්තාහ. මරණය කෙළවර කොට
ඇත්තාහ. මරණය නො ඉක්ම වූවෝ ය” යන මෙය භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ විසින් අත්‍යඤ්ඤාන මැ මැනවින් දෙශනා කරණ ලද්දේ ය.

මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, තෙල එසේ ය. සියලු සත්ත්වයෝ මරණය
සවභාව කොට ඇත්තෝ ය. මරණය කෙළවර කොට ඇත්තෝ ය. මරණය
නො ඉක්මවුවෝ ය. මහරජ, අමු වූත් පැලඳුත් යම්කිසි කුඹල්ලුන් වේ
නම්, ඒ සියල්ල යම්සේ බිදීම සවභාව කොට ඇත්තේ බිදීම කෙළවර
කොට ඇත්තේ බිදීම නො ඉක්ම වූයේ වේ ද, මහරජ, එසෙයින්ම සියලු
සත්ත්වයෝ මරණය සවභාව කොට ඇත්තාහ. මරණය කෙළවර කොට
ඇත්තාහ. මරණය නො ඉක්ම වූවෝ ය.

සියලු සත්ත්වයෝ මැරෙන්නාහ. ජීවිතය මරණය කෙළවර කොට
ඇත්තේ ය එහෙයින්. පින්පවිපල අනුව ගියාහු පවිකම් ඇත්තෝ නිරයට ද
පින්කම් ඇත්තෝ සුගතිට දැයි මෙසේ කම් වූ පරිද්දෙන් (පරලොව)
යන්නාහු ය.

එහෙයින් පරලොවට හිත ද රැස් කරන්නේ පින් කරන්නේ ය. පින්
සත්ත්වයන්ට පරලොව පිහිට වේ.

3. 3. 3.

ලොක සූත්‍රය.

134. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක හුන් පසේනදි හොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන්
වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. වහන්ස, කෙතෙක් ලොකබමියෝ උපද-
නාහු අභිත පිණිස දුක් පිණිස අපහසු විහරණය පිණිස උපදිද්ද?

තයො ඛො මහාරාජ ලොකස්ස ධම්මො උපපජ්ජමානා උපපජ්ජන්ති අභිතාය දුක්ඛාය අථාසුචිහාරාය. කතමෙ තයො? ලොහො ඛො මහාරාජ ලොකස්ස ධම්මො උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිතාය දුක්ඛාය අථාසු-
චිහාරාය. දෙසො ඛො මහාරාජ ලොකස්ස ධම්මො උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිතාය දුක්ඛාය අථාසුචිහාරාය. මොහො ඛො මහාරාජ ලොකස්ස ධම්මො උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිතාය දුක්ඛාය අථාසුචිහාරාය. ඉමෙ ඛො මහාරාජ තයො ලොකස්ස ධම්මො උපපජ්ජමානා උපපජ්ජන්ති අභිතාය දුක්ඛාය අථාසුචිහාරායාති.

ලොහො දෙසො ච මොහො ච පුරිසං පාපවෙනස,
හිංසන්ති අත්තසම්භූතා තචසාරං ච සම්ඵලන්ති¹.

3. 3. 4.

ඉස්සන්ධසුතනං.

135. සාවිජ්ජියං—

එකමන්තං නිසින්නො ඛො රූපා සසෙහනදි කොසලො භගවන්තං එතදවොච: කන් හු ඛො භන්තෙ දුතං දුතබ්බන්ති? යන් ඛො මහාරාජ, විතං පසිදතිති. කන් පත භන්තෙ දින්නං මහපථලන්ති. අඤ්ඤං ඛො එතං මහාරාජ කන් දුතං දුතබ්බං. අඤ්ඤං පතෙතං කන් දින්නං මහපථලන්ති. සීලවතො ඛො මහාරාජ දින්නං මහපථලං තො තථා දුස්සීලෙ. තෙත හි මහාරාජ තඤ්ඤාවෙත්ථ පටිපුච්ඡායාමි යථා තෙ බමෙය්‍ය තථා තං බ්‍යාකරෙය්‍යාසි.

තං කිමඤ්ඤාසි මහාරාජ, ඉධ න්‍යාස්ස සුඤ්ඤං පච්චුපට්ඨිතං සඛායාමො සමුපබ්බුලෙහා², අථ ආගචේත්ථ්‍ය බ්‍යතිත්ථකුමාරො අසික්ඛිතො අකතභන්දො අකතයොග්ගො අකතුපාසනො³ භීරුච්ඡෙති උත්‍රාසි පලාසි. භරෙය්‍යාසි තං පුරිසං? අන්තො ච තෙ තාදිසෙත පුරිසෙතාති. නාහං භන්තෙ භරෙය්‍යං තං පුරිසං. ත ච මෙ අන්තො තාදිසෙත පුරිසෙතාති.

අථ ආගචේත්ථ්‍ය බ්‍රාහ්මණකුමාරො අසික්ඛිතො -පෙ- අථ ආගචේත්ථ්‍ය වෙස්සකුමාරො අසික්ඛිතො -පෙ- අථ ආගචේත්ථ්‍ය සුද්දකුමාරො අසික්ඛිතො -පෙ- භරෙය්‍යාසි තං පුරිසං? අන්තො ච ඛො තෙ තාදිසෙත පුරිසෙතාති? නාහං භන්තෙ භරෙය්‍යං තං පුරිසං. ත ච මෙ අන්තො තාදිසෙත පුරිසෙතාති.

1. සප්ථලං - ස්‍යා. 2. සමුපවෙසුලො - ස්‍යා 3. අකතුපාසනො - සීමු 2. ස්‍යා, PTS.

මහරජ, ලෝදහම් භූතෙක් උපදනේ අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. කවර භූතෙක් ද? යත්: මහරජ, ලොහ සංඛ්‍යාත ලොකධර්මය උපදනේ අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. මහරජ, දෝෂසංඛ්‍යාත ලොකධර්මය උපදනේ අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. මොහ-සංඛ්‍යාත ලොකධර්මය උපදනේ අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. මහරජ, මේ ලොකධර්ම භූත උපදනේ අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී.

ලොහය ද දෝෂය ද මොහය ද තමා භූල හටගත්තාහු පව්වු සිත් ඇති මිනිසා පෙළුන්. සිය පලය පොතුහර රුකක් (තසත්තාක්) මෙනි.

3. 3. 4.

ඉසක්ඛ සූත්‍රය.

135. සැවැත්තුවර—

එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. වහන්ස, කවුරුත් විෂයෙහි දන් දියයුතු ද?

මහරජ, යමකු කෙරෙහි සිත පහ දී ද (බහුට දියයුතුයි) වහන්ස, කවුරුත් කෙරෙහි දෙන ලද්දේ මහත්ඵල වේ ද?

මහරජ, කවුරුත් කෙරෙහි දන් දියයුතු ද? යන මෙය අනෙකෙකි. කවුරුත් කෙරෙහි දෙන ලද්ද මහත්ඵල වේ ද? යන මෙය අනෙකෙකි. මහරජ, සිල්වතොට දෙන ලද්ද මහත්ඵල වේ. දුශ්ශීලයා කෙරෙහි එසේ නොවේ. මහරජ, එසේ නම් මෙහි ලා නොපම පුළුවන්තෙමි. යම්සේ නොපම වැටහේ නම් එසේ එය පවසව.

මහරජ, ඒ කුමැයි හඬනු ද? මෙහි නොපට යුද්ධයෙක් ඵලබ්‍ධි සිටියේ වන්නේ ය. යුද්ධසෙතභ රැස්වූයේ වන්නේ ය. එකල්හි දුනුසිප්ති නුපුහුණු කාතභන්න නො වූ විදීමෙහි නුපුරුදු සිප් දැක්වුම් නො කළ බියගුලු වෙවුලන භාතිගන්නා සුලු පලා යන කැත් කුමරෙක් එන්නේ නම් ඒ පුරුෂයා පොෂණය කරවු ද, එබඳු පුරුෂයකුගෙන් නොපට වැඩ ඇත් ද? වහන්ස, මම එබඳු පුරුෂයා පොෂණය නොකරන්නෙමි. එබඳු පුරුෂයකුගෙන් මට වැඩෙක් ද නැත.

එකල්හි නුපුහුණු බවුණු කුමරෙක් එන්නේ නම් ... එකල්හි නුපුහුණු වෙස්කුමරෙක් එන්නේ නම් ... එකල්හි නුපුහුණු ගුද කුමරෙක් එන්නේ නම් ... ඒ පුරුෂයා පොෂණය කරන්නනු ද? එබඳු පුරුෂයකුගෙන් නොපට වැඩෙක් ඇද්ද? වහන්ස, මම ඒ පුරුෂයා පොෂණය නොකරන්නෙමි. එබඳු පුරුෂයකුගෙන් මට වැඩෙක් ද නැත.

තං කිමමඤ්ඤාසී මහාරාජ, ඉධ ත්‍යාස්ස යුද්ධං පච්චුප්ථසීතං සඞ්ඛාමො සමුපබ්බුලෙහා¹. අථ ආගච්ඡෙය්‍ය ඛතතිකුමාරො සුසිකඛිතො². කතභජො කතයොගො කතුපාසනො අභිරු අච්ඡමති අනුසිත්‍රාසී අපලාසී. භරෙය්‍යාසි තං පුරිසං? අජො ච තෙ තාදිසෙන පුරිසෙනාති? භරෙය්‍යාහං භනෙන තං පුරිසං අජො ච මෙ තාදිසෙන පුරිසෙනාති.

අථ ආගච්ඡෙය්‍ය බ්‍රාහ්මණකුමාරො සුසිකඛිතො² -පෙ- වෙස්සකුමාරො සුසිකඛිතො² -පෙ- සුද්දකුමාරො සුසිකඛිතො² කතභජො කතයොගො කතුපාසනො අභිරු අච්ඡමති අනුසිත්‍රාසී අපලාසී. භරෙය්‍යාසි තං පුරිසං? අජො ච තෙ තාදිසෙන පුරිසෙනාති? භරෙය්‍යාහං භනෙන තං පුරිසං, අජො ච මෙ තාදිසෙන පුරිසෙනාති.

එවමෙව බො මහාරාජ, යස්මා කස්මා³ චෙපි කුලා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: සො ච හොති පඤ්චඛගවිපජිතො පඤ්චඛගසමන්තා-ගතො, තස්මිං දිනෙන මහපථලං හොති⁴.

කතමාති පඤ්ච අඛ්‍යාති පජිතාති⁵ හොනාති? කාමච්ඡන්‍යෙ පජිතො හොති, බ්‍යාපාදෙ පජිතො හොති, චිතමිද්ධං පජිතං හොති, උද්ධච්චකුක්කුච්චං පජිතං හොති, විචිකිච්ඡා පජිතා හොති. ඉමාති පඤ්ච අඛ්‍යාති පජිතාති හොනාති.

කතමෙති පඤ්චඛඛෙගති සමන්තාගතො හොති? අසෙබෙන⁶ සීලකඛිකෙත සමන්තාගතො හොති, අසෙබෙන⁶ සමාධිකඛිකෙත සමන්තාගතො හොති, අසෙබෙන⁶ පඤ්ඤාකඛිකෙත සමන්තාගතො හොති, අසෙබෙන⁶ විමුත්තිකඛිකෙත සමන්තාගතො හොති, අසෙබෙන⁶ විමුත්තිඤ්ඤදස්ස-තකඛිකෙත සමන්තාගතො හොති. ඉමෙති පඤ්චඛඛෙගති සමන්තාගතො හොති.

ඉති පඤ්චඛගවිපජිතෙන පඤ්චඛගසමන්තාගතෙන දිනනං මහපථලනාති.

ඉදමවොච භගවා. ඉදං වත්වා සුගතො අපාරං එතදවොච සත්ථා:

ඉස්සන්ධං⁷ බලවිරියඤ්ඤා යස්මිං විජේඡ එ මාණවෙ,
තං යුද්ධජො භරෙ රුජා නාසුරං ජාතිපච්චයා.

තථෙව ඛතති සොරච්චං ධම්මා යස්මිං පතිට්ඨිතා,
තමරියවුතනිං⁸ මෙධාචිං භීතජච්චමපි පූජයෙ.

කාරයෙ අස්සමෙ රමෙම වාසයෙත්ථ බහුස්සුතෙ,
පපඤ්ච විවතෙ කසිරු දුග්ගෙ සඞ්කමනාති ච.

අනනං පානං බාදනීයං වත්ථසෙනාසනාති ච,
දදෙය්‍ය උජ්ඣුතෙසු විප්පසනෙනන වෙතසා.

1. සමුපබ්බුලෙහා - ස්‍යා. 2. සිකඛිතො - සිමු2, 3. යස්මා චෙපි - සිමු, ස්‍යා
4. මහපථලං - සිමු, 5. විපජිතාති - සිමු, 6. අසෙබෙක. - මජ්ඣ., ස්‍යා PTS.
7. ඉස්සන්ධා - මජ්ඣ., PTS. 8. අරියවුතනි. - මජ්ඣ.

මහරජ, ඒ කුමකැයි හඟිනු ද? මෙහිනොපට යුග්ගයෙක් එළඹිසිටියේ වන්නේ ය. යුදසෙනහ රැස් වූයේ වන්නේ ය. එකල්හි දුනුසිප්ති මැනවින් පුහුණු වූ කෘතහස්සා වූ කළපුරාද ඇති සිප් දැක්වුම් කළ බියගුලු නො වූ නොවෙළුලන නො තැනිගන්නා පලා නො යනසුලු කැන්කුමරෙක් එන්නේ නම් ඒ පුරාමයා පොෂණය කරන්නනු ද? එබඳු පුරාමයකු ගෙන් නොපට වැඩෙක් ඇද්ද? වහන්ස, මම ඒ පුරාමයා පොෂණය කරන්නෙමි. එබඳු පුරාමයකුගෙන් මට වැඩෙක් ඇත.

එකල්හි මැනවින් පුහුණු වූ බමුණු කුමරෙක් එන්නේ නම්... මැනවින් පුහුණු වූ වෙස් කුමරෙක්... මැනවින් පුහුණු වූ කෘතහස්සා වූ කළපුරාද ඇති කළ සිප් දැක්වුම් ඇති බියගුලු නො වූ නොවෙළුලන නොතැනි ගන්නා පලා නො යන සුලු සුදු කුමරෙක්... ඒ පුරාමයා පොෂණය කරන්නනු ද? එබඳු පුරාමයකුගෙන් නොපට වැඩෙක් ඇද්ද? වහන්ස, මම ඒ පුරාමයා පොෂණය කරන්නෙමි. එබඳු පුරාමයකුගෙන් මට වැඩෙක් ඇත.

මහරජ, එසෙයින් ම යම් කවර කුලයෙකින් හෝ ගිහිගෙන් තිත්ම සස්තෙහි පැවිදි වූයේ වේ ද? හෙ තෙමේත් ප්‍රතීණ වූ පසහක් ඇත්තේ පසහෙකින් සමන්විත වූයේ නම් ඔහු කෙරෙහි දෙන ලද්දේ මහත්ඵල වෙයි.

කවර පසහක් ප්‍රතීණ වූයේ වේ ද? යත්: කාමච්ඡදය ප්‍රතීණ වූයේ වෙයි. ව්‍යාපාදය ප්‍රතීණ වූයේ වෙයි. ජිනම්භය ප්‍රතීණ වූයේ වෙයි. උග්ඛච්චකුකුචය ප්‍රතීණ වූයේ වෙයි. විචිකිච්ඡාව ප්‍රතීණ වූයේ වෙයි. මේ පසහ ප්‍රතීණ වූයේ වේ.

කවර පසහෙකින් සමන්විත වූයේ ද? යත්: අශෛෂ වූ ශීලසංකතියෙන් සමන්විත වූයේ වෙයි. අශෛෂ වූ සමාධිසංකතියෙන් සමන්විත වූයේ වෙයි. අශෛෂ වූ ප්‍රඥසංකතියෙන් සමන්විත වූයේ වෙයි. අශෛෂ වූ විමුක්තිසංකතියෙන් සමන්විත වූයේ වෙයි. අශෛෂ වූ විමුක්තිඥාදර්ශිතසංකතියෙන් සමන්විත වූයේ වෙයි. මේ පසහින් සමන්විත වූයේ වෙයි. මෙසේ ප්‍රතීණ වූ පසහක් ඇති පසහෙකින් සමන්විත වූවහු කෙරෙහි දෙන ලද්දේ මහත්ඵල වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගත වූ ශාස්නාන් වහන්සේ මෙය වදාළ නැවත පසු ව මෙය ද වදාළ සේක.

යම් තරුණයකු කෙරෙහි බහුශයිලපයත් කායික චෛතසික වීර්යයත් විද්‍යාමත වේ නම් රජ තෙමේ ඔහු යුද පිණිස පොෂණය කරන්නේ ය. අදක්‍ෂයා ජාතිය හෙතු කොට ගෙන පොෂණය නොකරන්නේ ය.

එපරිද්දෙන් ම යමකු කෙරෙහි ඉවසීම ද රහත්බව ද යන බමුණෝ පිහිටියානු ද ආර්ය පැවතුම් ඇති නුවණැති ඔහු භික්ෂුකයකු වූ ව ද පුදන්නේ ය.

සිත්කල අසපු කරවන්නේ ය. එහි බහුශ්‍රැතයන් වස්වන්නේ ය. නිරුද්ධ අරණ්‍යයෙහි පැත්පොකුණු ද නොසමබ්බිති සක්මන්මල ද කරවන්නේ ය.

අහර ද පැන් ද කැවිලි ද වත්සෙනසුන් ද රහතුන් කෙරෙහි පහත්සිතින් දෙන්නේ ය.

යථා හි මෙසො ථනයං විජ්ජමාලී සතකකකු¹,
ථලං නින්නකුච පුරෙති අභිවසං වසුකුරං.

තථෙව සද්ධො සුතවා² අභිසංඛිච්ච භොජනං,
වණ්ඨබ්බකෙ තප්පයති අභ්‍යාපානෙන පණ්ඨිතො,
ආමොදමානො³ පකිරෙති දෙථ දෙථාති භාසති.

තං හිසං ගජ්ජිතං භොති දෙවසොව පච්ඡස්සකො,
සා පුඤ්ඤධාරා විපුලා දුතාරං අභිවසංතිති.

3. 3. 5.

පබ්බතූපමස්සතං.

136. සාවස්ථියං—

එකමන්තං නිසින්නං බො රුජානං පසෙන්නදිං කොසලං භගවා එතදවොච:
හද්ද කුතො නු තං මහාරුජ ආගච්ඡසි දිවාදිවස්සාති?

යාති තාති භනෙත රඤ්ඤං බන්ධියානං මුද්ධාවසින්නානං ඉස්සරියමද-
මන්තානං කාමගෙගපරිසුට්ඨිතානං ජනපදන්තාවරියජානානං මහනානං
පඨවිමණ්ඩලං අභිවිජ්ජ අජ්ඣාචසන්නානං රුජකරණීයාති සන්ති⁴, තෙසවාහං⁵
එතරති උසස්සකං ආපනෙතාති.

තං නිමමඤ්ඤසි මහාරුජ, ඉධ තෙ පුරිසො ආගචෙජ්ජය පුරුක්ඛිමාය
දිසාය සද්ධාසිකො පච්චසිකො. සො තං උපසඤ්ඤාමිති එවං වදෙය්‍ය: යගෙසි
මහාරුජ ජානෙය්‍යාසි: අහං ආගච්ඡාමි පුරුක්ඛිමාය දිසාය. තන්තද්දසං
මහනානං පබ්බතං අබ්බසමං. සබ්බෙ පාණේ නිප්පොඤ්ඤෙතො⁶ ආගච්ඡති. යං
තෙ මහාරුජ කරණීයං තං කරොතිති. අථ දුතියො පුරිසො ආගචෙජ්ජය
දකඛිණාය දිසාය -පෙ- අථ තතියො පුරිසො ආගචෙජ්ජය පච්ඡමාය දිසාය
-පෙ- අථ චතුර්ත්‍යො පුරිසො ආගචෙජ්ජය උත්තරාය දිසාය සද්ධාසිකො
පච්චසිකො. සො තං උපසඤ්ඤාමිති එවං වදෙය්‍ය: යගෙසි මහාරුජ ජානෙය්‍යාසි:
අහං ආගච්ඡාමි උත්තරාය දිසාය තන්තද්දසං මහනානං පබ්බතං අබ්බසමං.
සබ්බෙ පාණේ නිප්පොඤ්ඤෙතො⁶ ආගච්ඡති. යං තෙ මහාරුජ කරණීයං
තං කරොතිති. එවරුපෙ තෙ මහාරුජ මහති මහබ්බසෙ සමුප්පනො දුරුණේ
මනුස්සකයෙ දුලලභෙ මනුස්සනො කිම්සං කරණීයන්ති?

එවරුපෙ මෙ භනෙත මහති මහබ්බසෙ සමුප්පනො දුරුණේ මනුස්ස-
කයෙ දුලලභෙ මනුස්සනො කිම්සං කරණීයං අඤ්ඤානු ධම්මචරියාය
සමචරියාය කුසලකිරියාය පුඤ්ඤකිරියායාති.⁷

ආරොවෙමි බො තෙ මහාරුජ, පතිවෙදයාමි⁸ බො තෙ මහාරුජ, අධිවත්තති
බො තං මහාරුජ ජරුමරණං. අධිවත්තමානෙ ච තෙ මහාරුජ, ජරුමරණේ
කිම්සං කරණීයන්ති?

1. සතකකකු - PTS. 2. සුතවා - සෘ. 3. අනුමොදමානො - සෘ. 4. භවන්ති,
සෘ. මජ්. 5. තෙසවාහං - මජ්. 6. නිප්පොඤ්ඤෙතො - සි. 2. නිප්පොඤ්ඤෙතො -
මජ්. සෘ. 7. අඤ්ඤානු සමචරියාය අඤ්ඤානු කුසලකිරියාය අඤ්ඤානු පුඤ්ඤකිරියායාති -
මජ්. සෘ. 8. පටිවෙදමි - මජ්. සෘ. PTS. සි 1. 2.

යම්භේ විදුලි පෙල ඇති සියගණන් (වලා) කුළු ඇති මෙසය ගුහුරමින් පොළොව තෙමන්තේ වළ ද ගොඩ ද පුරවා ද,

එසේ ම සැදුහැනි ඇසු පිරු තැන් ඇති නුවණැත්තේ බොජුන් පිළියෙල කොට ආහාරපානයෙන් වණ්ඛකයන් සතප්වයි. සතුටු වන්නේ සඵලකාරයෙන් විසුරුවන්නාක් මෙන් දන් දෙයි. නොහොත් දන්හලෙහි හැසිරෙයි. දෙව දෙව යි කියයි.

වස්තා වැස්සෙක (ගර්ජනය) මෙන් එය ඔහුගේ ගර්ජනය වෙයි. මහත් වූ ඒ පින් දහර දෙන්නහු මැනවින් තෙමයි.

3. 3. 5.

පබ්බතාපම සූත්‍රය.

136. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක හුන් පසේනදී කොසොල්ලරජහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. මහරජ තෙපි දෑත් මේ දෙවෙන් දවාලෙහි කොහි සිට එවූද?

වහන්ස, ඉසුරාමෙදෙන් මත් වූ කාමයෙහි ගිජු බැවින් මැඩුනු දනවිහි නිර්බවට පත් මුදුන්හි අභිෂේක කරණ ලද මහත් පොළෝමඩල දිනා අධිපතිව වෙසෙන කැත් රජුන්ට යම් ඒ රජකටයුතු ඇද්ද, මම දෑත් එහි උත්සුකබවට පැමිණියෙමි වෙමි.

මහරජ, ඒ කුමකැයි හඟිනු ද? මෙහි නොප විසින් ඇදහියයුතු පිළිගත හැකි වචන ඇති පුරුෂයෙක් පෙර දිගින් එන්නේ ය. හෙ තෙමේ නොප වෙත එළඹ “දෙවයන් වහන්ස, දෑත වදාළ මැනවි. මම පෙරදිග සිට එමි. එහි අහස හා සම වූ මහපච්චක් දිටිමි. සියලු සතුන් සුණු කෙරෙමින් එයි. දෙවයන් වහන්ස, නුඹවහන්සේ විසින් යමක් කටයුතු නම් එය කරණු මැනවැ”යි මෙසේ සැළ කරන්නේ ය. ඉක්බිති දෙවෙහි පුරුෂයෙක් දකුණු දිග සිට එයි ඉක්බිති තෙවෙහි පුරුෂයෙක් පැසුළු දිග සිට එයි. ඉක්බිති ඇදහිය යුතු පිළිගත හැකි වචන ඇති සිටුවැනි පුරුෂයෙක් උතුරු දිග සිට එයි. හෙ තෙමේ නොප වෙත එළඹ “දෙවයන් වහන්ස, දෑත වදාළ මැනවි. මම උතුරුදිග සිට එමි. එහි අහස හා සම වූ මහපච්චක් දිටිමි. සියලු සතුන් සුණු කෙරෙමින් එයි. දෙවයන් වහන්ස, නුඹවහන්සේ විසින් යමක් කටයුතු නම් එය කරණු මැනවැ”යි මෙසේ සැළ කරන්නේ ය. මහරජ, දරුණු වූ මිනිසුන් නසන මහත් වූ මෙබඳු තපුරු බියක් හටගත් කල්හි දුලබ මිනිසන් බැවිහි වූ නොප විසින් කීමෙක් කටයුතු වන්නේ ද?

වහන්ස, දරුණු වූ මිනිසුන් නසන මහත් වූ මෙබඳු තපුරු බියක් හටගත් කල්හි දුලබ මිනිසන් බැවිහි ධම්මයඝ්ථ සම්මයඝ්ථ කුශලක්‍රියාව පුණ්‍යක්‍රියාව හැර අන් කීමෙක් කටයුතු වන්නේ ද.

මහරජ, නොපට කියමි. මහරජ, නොපට දන්වමි. මහරජ, ජරාමරණ දෙක නොප මැඩ ගෙන සිටී. මහරජ, ජරාමරණ දෙක නොප මැඩ ගෙන සිටි කල්හි නොප විසින් කීමෙක් කටයුතු වන්නේ ද?

අඛිවත්තමානෙ ච මෙ භනො ජරාමරණේ කිමස්ස කරණීයං අඤ්ඤානු
ධම්මචරියාය සමචරියාය කුසලකිරියාය පුඤ්ඤකිරියාය.

යානි තානි භනො රඤ්ඤං බතනියානං මුද්ධාවසිත්තානං ඉස්සරිය-
මදමත්තානං කාමගෙධපරිවෘට්තිතානං ජනපදභාවරියපපත්තානං මහත්තං
පස්චිමණ්ඩලං අභිවිජ්ඣ අප්ඤ්ඤාචසත්තානං හත්ථියුද්ධානි භවන්ති. තෙසමපි
භනො හත්ථියුද්ධානං තත්ථි ගති තත්ථි විසයො අඛිවත්තමානෙ ජරාමරණේ.

යානිපි තානි භනො රඤ්ඤං බතනියානං මුද්ධාවසිත්තානං - පෙ - අස්ස-
යුද්ධානි භවන්ති - පෙ - රථයුද්ධානි භවන්ති - පෙ - පතනියුද්ධානි භවන්ති.
තෙසමපි භනො පතනියුද්ධානං තත්ථි ගති තත්ථි විසයො අඛිවත්තමානෙ
ජරාමරණේ.

සුන්ති බො පන භනො ඉමස්මිං රුජකුලෙ මනනිතො මහාමත්තා
යෙ පභොගානි ආගතෙ පච්චත්තිකෙ මනෙතති හෙදධිතුං. තෙසමපි භනො
මනායුද්ධානං තත්ථි ගති තත්ථි විසයො අඛිවත්තමානෙ ජරාමරණේ.

සංවිජ්ජති බො පන භනො ඉමස්මිං රුජකුලෙ පඤ්ඤං භිරඤ්ඤාසුචණ්ණං
භූමිගතඤ්ඤාච චෙහාසට්ඨඤ්ඤා. යෙන මයං පභොම ආගතෙ පච්චත්තිකෙ
ධනෙන උපලාපෙතුං. තෙසමපි භනො ධනසුද්ධානං තත්ථි ගති තත්ථි
විසයො අඛිවත්තමානෙ ජරාමරණේ.

අඛිවත්තමානෙ ච මෙ භනො ජරාමරණේ කිමස්ස කරණීයං අඤ්ඤානු
ධම්මචරියාය සමචරියාය කුසලකිරියාය පුඤ්ඤකිරියායාති.

එවමෙතං මහරුජ, එවමෙතං මහරුජ, අඛිවත්තමානෙ ච තෙ ජරාමරණේ
කිමස්ස කරණීයං අඤ්ඤානු ධම්මචරියාය සමචරියාය කුසලකිරියාය
පුඤ්ඤකිරියායාති.

ඉදමචොච භගවා. ඉදං වත්වා සුගතො අථාපරං එතදචොච සඤ්ඤා:

යථාපි සෙලා විපුලා තභං ආභවච පබ්බතා,
සමන්තා අනුපරියෙය්‍යං¹ නිපෙපාඨෙනා² චතුද්දිසා.

එවං ජරා ච මච්චු³ ච අඛිවත්තන්ති පාණිනො⁴,
බතනියෙ බ්‍රාහ්මණේ චෙස්සෙ සුඤ්ඤෙ වණ්ඤාලපුක්කසෙ,
ත කිඤ්ඤි පරිවජ්ජෙති සබ්බමෙචාභිමද්දති.

ත තඤ්ඤා⁵ භුමි ත රථානං ත පතනියා,
ත වාපි මනායුද්ධෙන සකකා ජෙතුං ධනෙන වා.

තස්මා හි පණ්ඩිතො පොසො සමපස්සං අත්ථමත්තානො,
බුද්ධෙ ධම්මෙ ච සබ්බෙ ච ධරො සද්ධං නිවෙසයෙ.

1 සමන්තානුපරියෙය්‍යං - මජ්ඣ. 2 නිපෙපාඨෙනා - මජ්ඣ. 3 මරණං - සී 1
4 පාණිනො - මජ්ඣ. 5 භුමිතං - මජ්ඣ., සසා, PTS.

වහන්ස, ජරාමරණ දෙක (අප) මැඩ ගෙන සිටි කල්හි ධර්මයාච්ඡාසමච්චරියාව කුසලක්‍රියාව පුණ්‍යක්‍රියාව හැර මාට්ඨිකන් අත් කීමෙන් කටයුතු වන්නේ ද.

වහන්ස, ඉසුරුමෙදෙන් මත් වූ කාමයෙහි ගිජුබැවින් මඩනාලද දනවිති තීර්ඛවට පත් මහත් පොළොවමඬල දිනා අභිපති ව වෙසෙන මුදුන අභිමෙක කළ කාන් රජුන්ගේ යම් ඒ අත්යුද වේ නම් වහන්ස, ජරාමරණදෙක (අප) මැඩ ගෙන සිටි කල්හි ඒ අත් යුදවලට ද වැඩෙක් නැත. සමත්බවෙක් නැත.

වහන්ස, මුදුන අභිමෙක කළ ... කාන් රජුන්ගේ යම් ඒ අස්සුද වේ නම් ... රථයුද වේ නම් පාබලයුද වේ නම් වහන්ස, ජරා මරණ දෙක අප මැඩ ගෙන සිටි කල්හි ඒ පාබල යුදවලට ද වැඩෙක් නැත. සමත් බවෙක්ද නැත.

වහන්ස, යම් කෙනෙක් ආවා වූ සතුරන් මනාමුණයෙන් බිඳවා ලන්නට සමත් වෙත් නම් එබඳු මැති ඇමතිකෙනෙක් මේ රජකුලයෙහි ඇත. වහන්ස, ජරාමරණ දෙක අප මැඩ ගෙන සිටි කල්හි ඒ මනායුද්ධයන්ට ද වැඩෙක් නැත. සමත් බවෙක් නැත.

වහන්ස, ආවා වූ සතුරන් ධනයෙන් පොලඹවා ගන්නට යම් ධනයෙකින් අපි සමථී වලේ නම් ඕම පිතිරියා වූත් අහස සිරියා වූත් එබඳු බොහෝ රන් අමුරන් මේ රදකුලයෙහි ඇත. වහන්ස, ජරාමරණදෙක අප මැඩ ගෙන සිටි කල්හි ඒ ධනයුද්ධයන්ට ද වැඩෙක් නැත. සමත් බැවෙක් නැත.

වහන්ස, ජරාමරණදෙක මා මැඩ ගෙන සිටි කල්හි ධර්මයාච්ඡාසමච්චරියාව, කුසලක්‍රියාව, පුණ්‍යක්‍රියාව හැර මා විසින් අත් කීමෙන් කටයුතු වන්නේ ද.

මහරජ, තෙල එසේය. මහරජ, තෙල එසේ ය. ජරාමරණදෙක (තොප) මැඩගෙන සිටි කල්හි ධර්මයාච්ඡාසමච්චරියාව, කුසලක්‍රියාව, පුණ්‍යක්‍රියාව හැර තොප විසින් අත් කීමෙන් කටයුතු වන්නේ ද.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගත වූ ශාක්‍යයන් වහන්සේ මෙය වදාරා වැලි අත්‍ය වූ තෙල ගාපෙල ද වදාළ සේක:

යම්සේ මහත් වූ ශෛලමය වූ අහස හැපී (සිටි) පථිතයෝ භාත්පස සිටු දිගුන් පුණ්‍ය කෙරෙමින් පෙරළී එන්නාහු ද,

එසේ ජරාවත් මරණයත් ඝෘත්‍රියයත් ද බ්‍රාහ්මණයත් ද වෛශ්‍යයත් ද ශුද්‍රයත් ද සාමොල් පුප්පඬු කුලයෙහි වුවත් ද යන සියලු සතුන් යට කෙරෙත්. කිසිවක් අත් නො හරී. සියල්ල ම මිඳී.

එහි ඇතුන්ට ද රථයන්ට ද පාබලසෙනහට ද විෂයසථාන නො වේ. මනායුද්ධයෙන් හෝ ධනයෙන් හෝ දනන්නට නො ම හැක්කේ ය.

එහෙයින් ධෛර්‍යවන් වූ නුවණැති පුරුෂ තෙමේ තමහට වැඩ දක්නේ බුදුන් කෙරෙහි ද ධර්මය කෙරෙහි ද සම්පයා කෙරෙහි ද ශ්‍රද්ධාව පිහිටුවන්නේ ය.

යො ධම්මචාරී¹ කායෙන වාචාය උද් වේතසා,
ඉධෙව නං පසංසිනති පෙච්ච සග්ගෙ පමොදනීති.

කොසලවග්ගො නතිශයා.

තත්ත්වය:

සුග්ගලො අය්‍යකා ලොකො ඉස්සන්ධං පබ්බතුපමං,
දෙසිතං බුද්ධිසංවේදන ඉමං කොසලපඤ්චකනති.

කොසලසංයුත්තං සමන්තං.

4. මාරසංයුත්තං

1. ආයුචග්ගො.

4. 1. 1.

තපොකම්මසුත්තං.

137. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුමෙලායං විහරති තජ්ජා
නෙරඤ්ජණය තිරෙ අජපාලනිග්‍රොධමුලෙ පඨමාභිසම්බුද්ධො. අථ බො
භගවතො රහොගතස්ස පටිසල්ලිතස්ස එවං වේතසො පරිචිතකෙකා උද්පාදි:
මුත්තො වතමති නාය දුක්ඛාරකාරිකාය. සංඛ්‍යා මුත්තො වතමති නාය අනත්ත-
සංහිතාය දුක්ඛාරකාරිකාය. සංඛ්‍යා ධීතො සතො බොධිං සමජ්ඣගනති².

අථ බො මාරො පාපිමා භගවතො වේතසා වේතොපරිචිතකමඤ්ඤය
යෙන භගවා තෙනුපසඬිකම්. උපසඬිකම්ත්වා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි.

තපොකම්මා අපකකම්ම යෙන සුජ්ඣනති මානවා,
අසුද්ධො මඤ්ඤසි සුද්ධො සුද්ධිමග්ගමපරදොති³.

අථ බො භගවා මාරො අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං ගාථාති
පච්චහාසි:

අනත්තසංහිතං ඤාත්වා යං කිඤ්චි අමරං තපං,
සබ්බං නත්ථාවහං හොති පියාරිත්තං⁴ ව ධම්මති.

සීලං සමාධිං පඤ්ඤාඤ්ච⁵ මග්ගං බොධාය භාවයං,
පතෙත්තාසම් පරමං සුද්ධිං නිභතො තිමසි අන්තාකාති

අථ බො මාරො පාපිමා ජානාති මං භගවා, ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි
දුමමතො තත්තේවන්තරධාසීති.

1. ධම්මං චරි - මජ්ඣං. 2. සංඛ්‍යා වතමති සතො බොධිසමජ්ඣාගති. සංඛ්‍යා සංඛ්‍යා වතමති
මුත්තො බොධිං සමජ්ඣගනති, මජ්ඣං. 3. සුද්ධිමග්ගා අපරදොති - මජ්ඣං. 4. පියා -
මජ්ඣං. 5. පමාසිපඤ්ඤා. මජ්ඣං, PTS.

යමෙක් කසින් ද වචනයෙන් ද යළි සිහින් ද බවයෙහි නැසිරෙන සුළු ද (නුවණැත්තෝ) මෙලොව ම ඔහු පසසන්. පරලොව සුවතියෙහි සතුටු වෙයි.

කොසල වතිය තුන් වැනිසි.

එහි උඤ්ඤාය:

පුග්ගල, අය්‍යකා, ලොක, ඉස්සන්ධ, පබ්බතපම සුත්‍රය යන මේ කොසලපඤ්ඤාය ශ්‍රේණි වූ බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් දෙනනා කරණ ලදී.

කොසලසංයුතතය නිමිසේ ය.

4. මාරසංයුතතය.

1. ආයුචය.

4. 1. 1.

තපසෙකම සුත්‍රය.

137. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදුව පළවූ කොට උරුවෙල්දතව්වෙහි තෙරඤ්ජණ තෙර අප්පල් නුගරාක්මුල වැඩවසන සේක. එකල්හි එකලාවූ විත්තවිවෙකයෙන් වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “ඒ දුෂකරත්‍රියායෙන් එකානනයෙන් මිදුනෙම් වෙමි. ඒ තොවැඩ ඇසුරු කළ දුෂකරත්‍රියායෙන් එකානනයෙන් මැනවින් මිදුනෙම් වෙමි. ස්ථිර ව එළඹිසිටි සිහි ඇත්තෙම් මැනවින් සත්‍යාවබෝධය කෙළෙමි”යි මෙබඳු විත්තවිකකියෙක් පහළ විය.

ඉක්බිති පවිටු මරු තෙමේ තමසිහින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ විත්තවිකකිය දැන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

යම් තපසෙකින් මනුෂ්‍යයෝ පිරිසිදු වෙද්ද, ඒ තපස්කමයෙන් ඉවත් ව අඟුණ වූයේ ම ඉඳිමාගීය වැරදවූයේ ඉඳි යයි හඟිති ද,

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පවිටු මාරයා යි දැන පවිටු මාරයාහට ගාථාවලින් පෙරළා වදාළ සේක:

අමර තම් වූ යම්කිසි තපසෙක් වේ ද, (ඒ සියල්ල) අනභිසංකිත යයි දැන (අත්හළෙමි.) ඒ සියල්ල වැඩ සිදුකරන්නේ නො වේ. (කෙසේ ද? යත්:) මරුකතරෙහි රිපිපලපත් මෙකි. (මරුකතරෙහි වූ නැවක් රිපිපලපත් ගෙන පදවන්නට නො හැක්කක් මෙකි.)

ශීලය ද සමාධිය ද ප්‍රඥාව ද යන ආර්යමාර්ගය සත්‍යාවබෝධය පිණිස වඩමින් පරමඉඳ්‍රියට පැමිණියෙම් වෙමි. මාරය, තෝ තවුයෙහි.

ඉක්බිති පවිටු මරු තෙමේ භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී, සුගත තෙමේ මා දනී යයි දුකට පැමිණියේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 2.

නාගසුතනං.

188. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුමෙලායං විහරති තජ්ජා නෙරඤ්ජරියා නිරෙ අජපාලනිත්‍රොධමුලෙ පඨමාභිසම්බුද්ධො. තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා රත්තකිකාරතිමසායං අජේඤ්ඤාසෙ¹ නිසිනො හොති. දෙවො ච එකමෙකං ථූසායති.

අථ ඛො මාරෙ පාපිමා භගවතො භයං ඡමතිතතනං ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො මහනතං හප්පිඨප්පඤ්ඤං අභිනිමිතිකා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. සෙය්‍යථාපි තාම මහාඅරියකො මණ්ණි, එවමස්ස සීසං හොති. සෙය්‍යථාපි තාම සුඤ්ඤං රුපියං, එවමස්ස දනතා හොනති. සෙය්‍යථාපි තාම තඛනලිසා², එවමස්ස සොණෙඤ්ඤා හොති.

අථ ඛො භගවා මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිකා මාරං පාපිමනතං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

සංසරං³ දීඝමඤ්ඤානං වණ්ණං කකා සුභාසුභං,
අලං තෙ තෙන පාපිම නිහතො තමසි අනතකාති.

අථ ඛො මාරෙ පාපිමා ජානාති මං භගවා, ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමනො තතෙවනතරධාසීති.

4. 1. 3.

සුභසුතනං.

189. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුමෙලායං විහරති -පෙ- පඨමාභිසම්බුද්ධො. තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා රත්තකිකාරතිමසායං අජේඤ්ඤාසෙ⁴ නිසිනො හොති. දෙවො ච එකමෙකං ථූසායති.

අථ ඛො මාරෙ පාපිමා භගවතො භයං ඡමතිතතනං ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිකා භගවතො අවිදුරෙ උච්චාවචා වණ්ණනිහා උපදංසෙති සුභා වෙච අසුභා ච.

අථ ඛො භගවා මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිකා මාරං පාපිමනතං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

සංසරං දීඝමඤ්ඤානං වණ්ණං කකා සුභාසුභං,
අලං තෙ තෙන පාපිම නිහතො තමසි අනතක.

යෙ ච කායෙන වාචාය මනසා ච සුසංවුතා,
ත තෙ මාරවසානුගා ත තෙ මාරස්ස ඛඤ්ඤාති⁵.

අථ ඛො මාරෙ පාපිමා ජානාති මං භගවා, ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමනො තතෙවනතරධාසීති.

1. අබ්බොකාසෙ - මජ්ඣං. 2. නාගලසීසා - PTS. 3. සංසාරං - සං. PTS. සී 1, 2.
4. අබ්බොකාසෙ - මජ්ඣං. 3. 5. උච්චගුහි - සීමු, සං. PTS. සී 1' 2.

4. 1. 2.

නාග සූත්‍රය.

138. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදු ව පළමු කොට උරුවෙල් දැනවිවෙති නොරක්කන් තෙරු අපජ්ජනගරාක්මුල වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රු දැකිගතදුරෙහි එළිමහ-
නෙක වැඩහුන් සේක. වැස්ස ද එක්එක් පොද හෙළයි.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බිය වෙටුළුම ලොමු දූහැඟැන්ම උපදවනු කැමැත්තේ මහත් ඇත්රජවෙසක් මවා ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. ඔහුගේ හිස මහකඵලෙක් වැන්න. ඔහුගේ දත් පිරිසිදු රිදී වැන්න. ඔහුගේ සොඬය නඟුලිස්දඩක් වැන්න.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පවිටු මාරයා සි දැන පවිටු මාරයාගට ගාථායෙන් වදාළ සේක. දීඝිකාලයක් මුළුල්ලෙහි සැරිසරන්නේ ශුභාශුභ වෙශවිලාස කොට (මා වෙත) පැමිණියෙහි ය. මාරය, එයින් තට කම් නැත. මාරය, තෝ නටුයෙහි.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී. සුගත තෙමේ මා දනී යයි දුකට පැමිණියේ නොසතුටුසිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 3.

සුභ සූත්‍රය.

139. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමෛධියෙන් පළමුවලා උරුවෙල් දැනවිවෙති ... වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රු දැකිගතදුරෙහි අබවස වැඩහුන් සේක. වැස්ස ද එක්එක් පොද හෙළයි.

එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බියවෙටුළුම ලොමුදූහැඟැන්ම උපදවනු කැමැත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි ප්‍රිය වූත් අප්‍රිය වූත් විසිතුරු සටහන් දක්වයි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පවිටු මාර යයි දැන පවිටු මාරාගට ගාථාවලින් වදාළ සේක:

දීඝිකාලයක් මුළුල්ලෙහි සැරිසරන්නේ ශුභාශුභවෙශ විලාස කොට (මා වෙත ආයෙහි ය.) එම්බල පවිටු මරුව, තට එයින් කම් නැත. මරුව තෝ නටුයෙහි.

යම් කෙනෙක් කසින් ද වචනයෙන් ද සිතින් ද සංවෘත වෙද්ද, මරුව, ඔහු තට වසන නොවෙත්. ඔහු මාරයාගේ බැම්මට අසු (-අතුවැස්සෝ) නො වෙත්.

එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ “භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී, සුගත තෙමේ මා දනී ය” යි දුකට පත් වූයේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 4.

පඨමසාසක්ඛනං.

140. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා ඛාණ්ණසියං විහරති ඉසිපතනෙ මිගදුසෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමනෙතසි: භික්ඛවොති, හදනෙතති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

මයං ඛො භික්ඛවෙ යොතිස්සො මනසිකාරා යොතිස්සො සම්මප්පධානා අනුතතරං විමුතති අනුප්පත්තා, අනුතතරං විමුතති සච්ඡිකතා. තුලොපි භික්ඛවෙ යොතිස්සො මනසිකාරා යොතිස්සො සම්මප්පධානා අනුතතරං විමුතති අනුප්පජ්ජන්ති. අනුතතරං විමුතති සච්ඡිකරොති.

අථ ඛො මාරො පාපිමො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣිභාසි:

බඥො'සි¹ මාරපාසෙන යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා,
මාරබ්ඤ්ඤබඥොසි¹ න මෙ සමණ මොක්ඛසීති.

[භගවා:]

මුත්තොහං² මාරපාසෙන යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා,
මාරබ්ඤ්ඤමුත්තොමිති නිහතො කම්මසි අනාතකාති.

අථ ඛො මාරො පාපිමො ජානාති මං භගවා, ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමනො තඤ්චන්තතරධාසීති.

4. 1. 5.

දුතියසාසක්ඛනං.

141. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා ඛාණ්ණසියං විහරති ඉසිපතනෙ මිගදුසෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමනෙතසි: භික්ඛවොති, හදනෙතති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

මුත්තොහං² භික්ඛවෙ සබ්බපාසෙහි යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා. තුලොපි භික්ඛවෙ මුත්තා සබ්බපාසෙහි යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා. වරථ භික්ඛවෙ වාරිකං බහුජ්ඣතිතාය බහුජ්ඣසුඛාය ලොකානුකම්පාය³ අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං. මො එකෙන දො අගම්ඤ්ඤ⁴. දෙසෙථ භික්ඛවෙ ධම්මං ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣේකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බාසුත්තං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙථ. සන්ති සත්තා අප්පරජ්ඣකිත්තිකා අස්සවණ්ණා ධම්මස්ස පරිහායන්ති. භවිස්සන්ති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරො. අහමි භික්ඛවෙ යෙන උරුවෙලා සෙනාතිනිගමො⁵ තෙනුපසඛකම්ඤාමි ධම්මදෙසනායාති.

1. බඤ්ඤො - සා. 2. මුත්තොහං, මජ්ඣං, සා. 3. ලොකානුකම්පාය, සිද්ධ, PTS.
4. අගමෙඤ්ඤ 5. සෙනාතිගමො - මජ්ඣං, සා., PTS.

4. 1. 4.

පටිමසාස සූත්‍රය.

140. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බරණැස්නුවර සමීපයෙහි ඉසිපතන නම් වූ මුවවෙතෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු පින්වතුන් වහන්සැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මා විසින් නුවණින් මෙතෙහි කිරීමෙන් නුවණින් ප්‍රධන්වීයීය කිරීමෙන් නිරුත්තර විමුක්තිය ලබන ලද, නිරුත්තර විමුක්තිය ප්‍රත්‍යක්ෂ කරණ ලද, මහණෙනි, තෙපි දු නුවණින් මෙතෙහි කිරීමෙන් නුවණින් ප්‍රධන්වීයීය වැඩීමෙන් නිරුත්තර විමුක්තියට පැමිණෙම. නිරුත්තර විමුක්තිය ප්‍රත්‍යක්ෂ කරම.

එකල්හි පවිටු මරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

මාරපාශයෙන් බදනා ලද්දෙහි: දිව්‍ය වූ යම් බන්ධනයෝ වෙද්ද, මිනිසුන් පිළිබඳ වූ යම් බන්ධනයෝත් වෙද්ද, (ඒ සියලු) මාරබන්ධනයෙන් බැඳුනෙහි. මහණ, මා කෙරෙත් නො මිඳෙන්නෙහි ය.

[ගඟවත්හු:]

මාරබන්ධනයෙන් මිදුනෙමි වෙමි. දෙවියන් පිළිබඳ වූ යම් බන්ධනයෝ වෙද්ද, මිනිසුන් පිළිබඳ වූ යම් බන්ධනයෝත් වෙද්ද, (ඒ සියලු) මාර බන්ධනයෙන් මිදුනෙමි වෙමි. මරුව තෝ නටුයෙහි.

ඉක්බිති පවිටු මරු භාග්‍යවත්තෙම මා දැනී, සුගත තෙම මා දැනී ය යි දුකට පත් වූයේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 5.

දුතියපාස සූත්‍රය.

141. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බරණැස්නුවර සමීපයෙහි ඉසිපතන නම් වූ මුවවෙතෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු “පින්වතුන් වහන්සැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක.

මහණෙනි, දෙවියන් පිළිබඳ වූ යම් බන්ධනයෝ වෙද්ද, මිනිසුන් පිළිබඳ වූ යම් බන්ධනයෝත් වෙද්ද (ඒ) සියලු බන්ධනයන් ගෙන් මම මිදුනෙමි වෙමි. මහණෙනි, තෙපි දු දෙවියන් පිළිබඳ වූ යම් බන්ධනයෝත් මිනිසුන් පිළිබඳ වූ යම් බන්ධනයෝත් වෙන් නම් (ඒ) සියලු බන්ධනයන් ගෙන් මිදුනෙමි ය. මහණෙනි, බොහෝ දනහට හිත පිණිස, බොහෝ දනහට සුව පිණිස, ලොවට අනුකූලා පිණිස දෙවිමිනිසුන්ට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වාරිකායෙහි හැසිරෙම. එක් මහෙතින් දෙදෙනෙක් නො යම. මහණෙනි, මූල යහපත් වූ මැද යහපත් වූ අග යහපත් වූ අරුත් සහිත වූ ව්‍යාජ්‍යයෙන් පිරිසුන් දහම් දෙසම. කෙවල පරිසුණි පිරිසුදු මගබිඹසර හෙළි කොට දක්වම. පැණැසෙහි සවල වූ කෙලෙස් රජස් ඇති සත්ත්වයෝ ඇත. ධර්ම නොඇසීමෙන් (ඔහු) පිරිහෙත්. ධර්ම අවබෝධ කරන්නෝ වන්නාහ. මහණෙනි, මම ද දහම් දෙසනු පිණිස උරාවෙල්-දනම්වෙහි සෙනානි නියමිතමට එළඹෙන්නෙමි.

අථ බො මාරො පාපිමා යෙන භගවා නෙත්‍රපසංකම්. උපසංකම්චා භගවන්තං භාථාය අජ්ඣාසාසි:

බඥොසි සබ්බපාසෙහි යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා,
මහාබ්බන්ධඥොසි න මෙ සමණ මොකඛසීති.

[භගවා:]

මුත්තොයං සබ්බපාසෙහි යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා,
මහාබ්බන්ධමුත්තොමහි නිගන්තො භුමසි අන්තකාති.

අථ බො මාරො පාපිමා ජානාති මං භගවා ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමතො තජෙවන්තරධාසීති.

4. 1. 6.

සප්පසුතං.

142. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ගුණගුණ විහරති චෛඨවග්ගෙ කලඤ්ඤකතිවාපෙ. තෙන බො පත සමයෙන භගවා රත්තනිකාරතිමිසායං අජෙඤ්ඤාසාසෙ¹ නිසින්නො භොති. දෙවො ච එකමෙකං ථුසායති.

අථ බො මාරො පාපිමා භගවතො භයං ඡමතින්තනං ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො මහන්තං සප්පරුප්වණණං අභිතිමිතිකා යෙන භගවා නෙත්‍රපසංකම්. සෙය්‍යථාපි නාම මහති එකරුක්ඛිකා නාවා, එවමස්ස කායො භොති. සෙය්‍යථාපි නාම මහන්තං සොණ්ඨිකාකිලඤ්ඤං, එවමස්ස එණො භොති. සෙය්‍යථාපි නාම මහති කොසලිකා කංසපාති, එවමස්ස අකඛිති භවන්ති. සෙය්‍යථාපි නාම දෙවො ගලගලායතෙන විජ්ජුලලතා නිච්ඡරන්ති, එවමස්ස මුඛතො ජිව්‍යා නිච්ඡරති. සෙය්‍යථාපි නාම කම්මාර-ගහ්ගරියා ධම්මානාය සද්දො භොති, එවමස්ස අස්සාසපස්සාසානං සද්දො භොති.

අථ බො භගවා මාරො අයං පාපිමා ඉති විදිතා මාරං පාපිවන්තං භාථාහි අජ්ඣාසාසි:

යො සුඤ්ඤගෙහාති සෙවති සෙය්‍යා සො මුති අන්තසඤ්ඤතො,
වොස්සාජ්ඣ වරෙය්‍ය තත්ථ සො පතිරුපං හි තථාචිධස්ස නං.

චරකා බහු හෙරවා බහු අථො ඛංසසිරිංසපා² බහු,
ලොමමපි න තත්ථ³ ඉඤ්ඤෙ සුඤ්ඤගාගතො මහාමුති.

තභං එලෙය්‍ය පඨවී වලෙය්‍ය සබ්බෙ ව පාණා උද සන්තප්පෙය්‍යං,
සලලමපි වෙ උරසි පකප්පෙය්‍යං⁴ උපධිසු තාණා න කරොන්ති බුද්ධාති.

අථ බො මාරො පාපිමා ජානාති මං භගවා, ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමතො තජෙවන්තරධාසීති

1. අනිකාසාසෙ - මජ්ඣ. 2. ඛංසසිරිංසපා මජ්ඣ. 3. තත්ථ න - මජ්ඣ. ස්‍යා.
4. පකප්පෙය්‍යං - සීම. 2.

ඉක්බිති පවිටු මරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලභියේ ය. ඵලභි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය.

දෙවියන් පිළිබඳ යම් පාසයෝත් මිනිසුන් පිළිබඳ යම් පාසයෝත් වෙන් නම් ඒ සියලු පාසයන්ගෙන් බැදුනෙහි. මහකෙලෙස්බාමිමෙන් බඳනා ලද්දෙහි මහණ, මා කෙරෙන් නො මිදෙන්නෙහි ය.

[හඟවන්නු]:

දෙවියන් පිළිබඳ යම් පාසයෝත් මිනිසුන් පිළිබඳ යම් පාසයෝත් වෙන් නම් ඒ සියලු පාසයන්ගෙන් මම මිදුනෙමි වෙමි. මහාකෙලෙස්-බකිතයෙන් මිදුනෙමි වෙමි. මරුව, තෝ නටුයෙහි.

ඉක්බිති පවිටු මරු භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී, සුගත තෙමේ මා දනී යයි දුකට පැමිණියේ නොසතුටුසිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් වී ය.

4. 1. 6.

සප සුත්‍රය.

142 මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලඤ්ඤානිවාප නම් වෙළුමකට ගියේ වැඩවසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රු බොල්අඳුරෙහි අබවස වැඩනුන්-නාහු වෙති. වැස්ස ද එකිඑකි පොදු හෙළයි

එකල පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බිය කැතිගැන්ම ලොමුදහගැන්ම උපදවනු කැමැත්තේ මහත් තාරජවෙසක් මවාගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලභියේ ය. ඔහුගේ සිරුර එක්රැක්තෙන් මැඩු මහ මරුවක් බඳු වෙයි. ඔහුගේ පෙණය රුකරුවන්ගේ රා පෙරණ මහත් වලිලිකස්සක් බඳු වෙයි. ඔහුගේ ඇස් කොසොල්ලුයේ මහත් කස්ත-ලියක් (භුඤ්ජනපාතියක්) බඳු වෙයි. මෙසේ ගිහිරි කරණ කල යම්සේ විදුලිය නික්මේ ද, එපරිද්දෙන් ඔහුගේ මුවෙන් දිව නික්මෙයි. කඹුරුසම වසින් පුරණ කල්හි ශබ්දය යම්සේ ද, ඔහුගේ ආශවාසප්‍රශවාස ශබ්දය ද එබඳු වෙයි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පවිටු මරු යයි දැන පවිටු මරුගට ගාථාවන්ගෙන් වදාළ සේක:

යමෙක් ශයනය පිණිස ශුන්‍යාගාරයන් සෙවුනේ ද, ඒ බුද්ධිමුනි තෙමේ සංයත වූ ආතමභාව ඇත්තේ වේ. හෙ තෙමේ ඒ ආතමභාවයෙහි (ආලය) හැරපියා හැසිරෙන්නේ ය. එය එබඳු බුද්ධිමුනිගට සුදුසු මැයි.

(සිංහව්‍යාසාදි) බිහිසුනු ජබ්බම සත්තු ද බොහෝහ. බිහිසුනු සථාවර අරමුණු ද බොහෝහ. වැලි බාහැ ලේ බොහෝ මැස්සෝ ද සපියෝ ද බොහෝහ. ශුන්‍යාගාරයට වත් සඵලමුනි තෙමේ ඒ අරමුණු නිමිති කොට ලොම මාත්‍රයකුදු කමපන නො කරන්නේ ය.

අහස පැළෙන්නේ නම්, පොළොව සැලෙන්නේ නම්, වැලිත් සියලු සත්තු නැතිනන්නාහු නම්, ඉදින් ලෙහි නිසුණු හුල් ගසන්නාහු නම්, බුදුවරයෝ උපයින් කෙරෙහි පරිත්‍රාණයක් නො කෙරෙහි.

එකල්හි පවිටු මරු භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී, සුගත තෙමේ මා දනී යයි දුකට පැමිණියේ නො සතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 7.

සොපපසිසුත්තං.

143 එකං සමයං භගවා ඤජගහෙ විහරති චෛඨවනො කලඤ්ඤකනිවාපෙ. අථ බො භගවා ඛිත්තදෙවරතතිං අජේඤාකාසෙ වඩ්ඤමිත්වා රතනියා පච්චුසසමයං පාදෙ පක්ඛාලෙත්වා විහාරං පටිසිත්වා දකඛිණෙන පසොන සිහසෙය්‍යං කපෙපසි, පාදෙ පාදං අච්චාධාය සතො සමපජානො උට්ඨාන-සඤ්ඤං මනසි කරිත්වා.

අථ බො මාරො පාපිමා යෙන භගවා තෙත්තපසඛිකම්. උපසඛිකම්ත්වා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

කිං සොපපසි කීනත්තු සොපපසි කිම්දං සොපපසි දුබ්භගො¹ විය,
සුඤ්ඤමගාරන්ති සොපපසි කිම්දං සොපපසි සුරියෙ² උගගතෙ.

[භගවා:]

යසං ජාලිනී විසතතිකා තණ්හා තප්ථි කුභිඤ්චි තෙනවෙ,
සබ්බුපඨිතං³ පරික්ඛයා බුද්ධො සොපපති කිං තවෙත්ථ මාරානි.

අථ බො මාරො පාපිමා ජානාති මං භගවා, ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමනො තතෙවන්තරධාසීති.

4. 1. 8.

නඤ්ඤිසුත්තං.

144. එවං මෙ සුතා: එකං සමයං භගවා ඝාච්ඤ්ඤියං විහරති ජෙතවනො අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ බො මාරො පාපිමා යෙන භගවා තෙත්ත-පසඛිකම්. උපසඛිකම්ත්වා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

නඤ්ඤි පුතෙනති පුතතිමා ගොමිකො⁴ ගොති තථෙව නඤ්ඤි,
උපඨි ති තරස්ස නඤ්ඤා න ති සො නඤ්ඤි යො⁵ නිරුපඨිති.

[භගවා:]

සොචති පුතෙනති පුතතිමා ගොමිකො ගොති තථෙව සොචති,
උපඨි ති තරස්ස සොචනා න ති සො සොචති යො නිරුපඨිති.

අථ බො මාරො පාපිමා ජානාති මං භගවා -පෙ- තතෙවන්තරධාසීති.

1. දුබ්භතො-සා. දුබ්භයො-PTS. 2. සුරියෙ-මජ්ඣ. 3. සබ්බුපඨිපරික්ඛයා - මජ්ඣ.
4. ගොවා - මජ්ඣ. 5. යොති-සීමු. 1.

4. 1. 7.

සොපානි සූත්‍රය.

143. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර කලාඤ්ඤානිවාස නම් වූ වෙළඳනාගමයෙහි වාසවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රු බොහෝ වේලාවක් අබවස සක්මන් කොට රු පහන් වේලෙහි පා දෙව වෙහෙරට පිවිස (දකුණු) පස මත (වම්) පස මදක් හැදූ තබා සිහි නුවණ ඇති ව තැනි සිටුනා වෙලාව මෙනෙහි කොට දකුණුපසින් සිංහගයා ව කළ සේක.

එකල්හි පවිටු මරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

කිම නිදසි ද? කුමක් හෙයින් නිදසි ද? මළ එකකු මෙන් කුමකට නිදසි ද? ශුන්‍යාගාරයක් මා විසින් (ලද) සි නිදසි ද? කුමක් හෙයින් නිරු නැති කල්හි නිදසි ද?

[භගවත්හු:]

යමකුගේ ජාලිනී නම් වූ විසතතිකා නම් වූ තෘෂණා නොමෝ කිසි භවයෙක්හි පමුණුවන්නට නැද්ද ද, ඒ තළඟ තෙමේ සියලු උපයින් ක්‍ෂය කිරීමෙන් හොඳි. මරුව, මෙහිලා තට කිම?

ඉක්බිති පවිටු මරු භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී, සුගත තෙමේ මා දනිය සි දුකට පැමිණියේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 8.

නදනි සූත්‍රය.

144. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි වූ ජෙතවන නම් වූ අනේපිටු සිටුහුගේ අරමිති වැඩ වසන සේක. එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කීය:

දරුවන් ඇත්තේ දරුවන් හෙතු කොට ගෙන සතුටු වෙයි. එසේ ම ගෙරින් ඇත්තේ ගෙරින් හෙතු කොට ගෙන සතුටු වෙයි. උපයිනු මිනිසාගේ නදනගයෝ ය. යමෙක් උපයි රහිත වේ නම් හෙ තෙමේ සතුටු නො වෙයි.

[භගවත්හු:]

දරුවන් ඇත්තේ දරුවන් හෙතු කොට ගෙන ශොක කෙරෙයි. එසේ ම ගෙරින් ඇත්තේ ගෙරින් හෙතු කොට ගෙන ශොක කෙරෙයි. උපයිනු මිනිසාගේ ශොවගයෝ ය. යමෙක් උපයි රහිත නම් හෙ තෙමේ ශොක නො කෙරේ මැයි.

ඉක්බිති පවිටු මරු භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී. ... එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 9.

පඨමආයු සුත්තං.

145. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤජගහෙ විහරති චෙඨවනෙ කලඤ්ඤකන්තිවාපෙ. තත්ත ඛො භගවා භික්ඛූ ආමනෙතසී, භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොස්සං. භගවා එතදවොච:

අපමිදං භික්ඛවෙ මනුස්සානං ආයු, ගමනීයො සම්පරායො, කත්තඛං කුසලං, චරිතඛං බ්‍රහ්මචරියං, තස්මි ජාතස්ස අමරණං. යො¹ භික්ඛවෙ චිරං ජීවති, සො වස්සසත්තං අපපං වා භියෙයාති.

අථ ඛො මාරො පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා භගවන්තං ගාථාය අප්පකිනාසී:

දීඝමායු මනුස්සානං න නං ගිලෙ සුපොරිසො,
චරෙය්‍ය ඛිරමතොතොව තස්මි මච්චස්ස ආගමොති.

[භගවා:]

අපමායු මනුස්සානං ගිලෙය්‍ය නං සුපොරිසො,
චරෙය්‍යාදිත්තසීසොව තස්මි මච්චස්ස නාගමොති.

අථ ඛො මාරො පාපිමා -පෙ- තතෙචන්තරධාසීති.

4. 1. 10.

දුතියආයු සුත්තං.

146 එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤජගහෙ විහරති චෙඨවනෙ කලඤ්ඤකන්තිවාපෙ. තත්ත ඛො භගවා භික්ඛූ ආමනෙතසී, භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොස්සං. භගවා එතදවොච:

අපමිදං භික්ඛවෙ මනුස්සානං ආයු. ගමනීයො සම්පරායො, කත්තඛං කුසලං, චරිතඛං බ්‍රහ්මචරියං, තස්මි ජාතස්ස අමරණං. යො භික්ඛවෙ චිරං ජීවති, සො වස්සසත්තං අපපං වා භියෙයාති².

අථ ඛො මාරො පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා භගවන්තං ගාථාය අප්පකිනාසී:

තාච්චයන්ති අහොරත්තා ජීවිතං නොපරාප්පකිති,
ආයු අනුපරියාති³ මච්චානං තෙමිච රථකුඛබරං.

[භගවා:]

අච්චයන්ති අහොරත්තා ජීවිතං උපරාප්පකිති,
ආයු ඛීයති මච්චානං කුන්තාදිත්තං ඔදකන්ති.

1. යො භි-සි. 2. ගිලෙය්‍ය-PTS. 3. අනුපරියායති-මුජ්ඣං, අනුපරියායති-සො, ආයු-පරියායති - සි. 1, 2.

4. 1. 9.

පළමු ආයුස්සත්‍රය.

145. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර සමීපයෙහි කලාඤ්ඤානිවාස නම් වූ චෛද්ධනාගමයෙහි වැඩ වසන සේක එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි යි හිඤ්ඤාත් ඇමතු සේක. ඒ හිඤ්ඤා පින්වතුන් වහන්සැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මිනිසුන්ගේ මේ ආයුෂ්‍ය අලප ය, පරලොව යා යුතු ය, කුසල් කටයුතු ය, බලිසර සිරිය යුතු ය, උපන්නුට නොමැරීමෙන් නැත. මහණෙනි, යමෙක් බොහෝ කලක් ජීවත් වේ නම් හෙතෙම සියක් වසක් ජීවත් වෙයි. බෙහෙවෙක් වේ නම් අලපයෙක් හෝ වෙයි.

එකල්හි පව්වු මාරා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

මිනිසුන්ගේ ආයුෂ්‍ය දිග ය. සතපුරාණ හෙමේ එය හෙලා නො දක්නේ ය. තනපා මතුයෙන් වැටෙන (සානතකය) ලදරුවකු මෙන් හැසිරෙන්නේ ය. මරණයාගේ ඊමෙක් නැත.

[භගවන්හු:]

මිනිසුන්ගේ ආයුෂ්‍ය අලප ය. සතපුරාණ හෙමේ එය හෙලා දක්නේ ය නිස ගිහි ගන්තකු මෙන් හැසිරෙන්නේ ය. මරණයාගේ නොඊමෙක් නැත.

ඉක්බිති පව්වු මාරයා ... එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 10.

ද්විතීය ආයුස්සත්‍රය.

146 මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලාඤ්ඤානිවාස නම් වූ චෛද්ධනාගමයෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි යි හිඤ්ඤාත් ඇමතු සේක. ඒ හිඤ්ඤා පින්වතුන් වහන්සැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මිනිසුන්ගේ මේ ආයුෂ්‍ය ස්වල්ප ය, පරලොව යා යුතු ය, කුසල් කටයුතු ය, බලිසර හැසිරිය යුතු ය. උපන්නුට නො මැරීමෙන් නැත. මහණෙනි, යමෙක් බොහෝ කල් ජීවත් වේ ද, හෙතෙම සියක් වසක් ජීවත් වෙයි. බෙහෙවෙක් වේ නම් අලපයෙක් හෝ වෙයි.

එකල්හි පව්වු මාරයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කීය:

ඌ දවල්හු ඉක්ම නො යෙත්. ජීවිතය නිරාභි නොවේ. මිනිසුන්ගේ ආයුෂ්‍ය (ඔවුන්) අනුව ම යේ. රියෙහි කිඹුල්ලුව අනුව යන රියනිම්-වල්ල මෙහි.

[භගවන්හු:]

ඌ දවල්හු ඉක්ම යෙත්. ජීවිතය නිරාභි වේ. මිනිසුන්ගේ ආයුෂ්‍ය ගෙවේ. කුඩා තදින්ගේ දිය මෙහි.

අථ බො මාරො පාපිමා ජානාති මං භගවා, ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමනො තසෙවනතරබාසීති.

ආයුචග්ගො පඨමො.

තත්‍ර, ඥානං:

තපොකම්මඤ්ච නාගො ව සුභං පාසෙන තෙ දුච්ඡෙ,
සපෙසා සොපසි නන්දතිං ආයුතා අපරෙ දුච්ඡති.

2. රජ්ජවග්ගො.

4. 2. 1.

පාසාණසුතනං.

147. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා රජගහෙ විහරති ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ. තෙන බො පන සමයෙන භගවා රත්තකුකාරතිමිසායං අපේකාකාසෙ¹ නිසිනො හොති. දෙවො ව එකමෙකං ඵ්ඨසායති.

අථ බො මාරො පාපිමා භගවතො භයං ඡමතිතතනං ලොමහංසං උප්පාදෙදාකාමො යෙන භගවා තෙනුපසඝිකම්. උපසඝිකම්ඤ්චා භගවතො අවිදුරෙ මහනො මහනො පාසාණෙ² පදෙලෙසි³.

අථ බො භගවා මාරො අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමනං ගාථාය අජ්ඣානාසි:

සවෙමං⁴ කෙවලං සබ්බං ගිජ්ඣකුටං වලෙයාසි,⁵
තෙව සමමා විමුත්තානං බුද්ධානං අපි ඉඤ්ජනනාති.

අථ බො මාරො පාපිමා ජානාති මං භගවා, ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමනො තසෙවනතරබාසීති.

4. 2. 2.

සිහසුතනං⁶

148. එකං සමයං භගවා ඝාවන්තියං විහරති ජේතවනෙ අනාථ-පිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තෙන බො පන සමයෙන භගවා මහතියා පරිසාය පරිවුතො ධම්මං දෙසෙති.

අථ බො මාරස්ස පාපිමතො එතදහොසි: අයං බො සමණො නොතමො මහතියා පරිසාය පරිවුතො ධම්මං දෙසෙති. යනනුතාහං යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඝිකමෙයං විවකවුකම්මායාති. අථ බො මාරො පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසඝිකම්. උපසඝිකම්ඤ්චා භගවතං ගාථාය අජ්ඣානාසි:

1. අපේකාකාසෙ. - මජ්ඣං. 2. මහනො පාසාණෙ - මජ්ඣං. 3. පව්වලෙසි - යසා, පදලෙසි - සිමු. 1. 2. මජ්ඣං, PTS. 4. සවෙසි-කන්ච. 5. වලෙයාසි - කන්ච. 6. කිකුච්ඡිහ-සුතනං මජ්ඣං.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී. සුගත තෙමේ මා දනී යි දුකට පත් වූයේ නො සතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය

ආයුච්ඡය පළමුවැනි යි.

එහි උද්‍යනය:

තපො කම්ම සුත්‍රය ද තාග සුත්‍රය ද සුභ සුත්‍රය ද ඒ පාස සුත්‍ර දෙක ද සපා, සොපසි, තඤ්ඤි සුත්‍ර ද, අනෙක් ආයු සුත්‍ර දෙකද යි සුත්‍ර දශයකි.

2. රජ්‍ය වර්ගය.

4. 2. 1.

පාසාණ සූත්‍රය.

147. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි ගිජුකුළු පටුවෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රු බොල්අපුරුයෙහි අබවස වැඩනුන්නා වූ වෙති. වැස්ස ද එකි එකි පොද හෙළයි.

එකල්හි පවිටු මාරයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බිය තැනිගැණුම් ලොමු-දහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නොදරෙහි මහත් මහත් ගල් විහිටි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පවිටු මාරයා යි දැන පවිටු මාරයාගට ගාථායෙන් වදාළ සේක:

ඉදින් මේ මුළු ගිජුකුළුපටුව ම සලකෙහි තම්, මොනොවට මිදුනු බුදුවරයන්ට කම්පනයෙන් නගමක් ඇත් මා ය.

ඉක්බිති පවිටු මාරයා භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී. සුගත තෙමේ මා දනී ය යි දුකට පත් වූයේ නො සතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 2. 2.

සිහ සූත්‍රය.

148. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් පිරිසක් විසින් පිරිවරණ ලද්දහු දහම් දෙසන සේක.

එකල්හි පවිටු මරුට “මේ මහණ ගොයුම් තෙමේ මහත් පිරිසක් විසින් පිරිවරණ ලද්දේ දහම් දෙසයි. (බණ අසන්නවුන්ගේ) නුවණැස වනයන්හට මහණ ගොයුම්හු වෙත මම එළඹෙන්නෙමි තම් මනා මා නු”යි මේ අදහස වී ය. ඉක්බිති පවිටු මරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

කිනන්තු සීතොව නදසී පරිසායං විසාරදො,
පටිමලො හි තෙ අත්ථි විජීතාථි නු මඤ්ඤපීති.

[භගවා:]

නදනති වෙ මහාථීර පරිසායු විසාරදො,
තථාගතා බලපපත්තා තිණණා ලොකෙ විසතනිකනති.

අථ බො මාඤ්ඤ පාපිමා ජාතාති මං භගවා, ජාතාති මං සුගතොති දුක්ඛි
දුමමනො තතෙවන්තරධාසීති.

4. 2. 3.

සකලිසුත්තං

149. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා ගජගහෙ විහරති මදදකුච්ඡස්මි.
මිගදයෙ. තෙන බො පත සමයෙන භගවතො පාදො සකලිකාය බතො
ගොති. භුසා¹ සුදං භගවතො වෙදනා වත්තනති සාරීරිකා දුක්ඛා තිබ්බා
බර කවුකා අසානා අමනාපා. තා සුදං භගවා සතො සමපජානො අබ්වාසෙති
අවිහඤ්ඤමානො. අථ බො භගවා චතුගුණං සම්ඝාරිං පඤ්ඤපෙඤා
දකුක්ඛෙන පසෙසන සීහසෙය්‍යං කපෙසසී පාදො² පාදං අච්චාධාය සතො
සමපජානො.

අථ බො මාඤ්ඤ පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසඝිකම්. උපසඝිකම්භා
භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣිභාසී:

මජ්ඣො නු බො³ සෙසි උදුහු කාවෙය්‍යමනො,
අත්ථා නු තෙ සමපචුර න සනති,
එකො විවිතෙන සයනාසනමති
නිද්දමුබො⁴ කිම්දං සොපපසෙවති.

[භගවා:]

ත මජ්ඣො සයාමි තාපි කාවෙය්‍යමනො,
අත්ථං සමෙච්චාහ මපෙනසොකො,
එකො විවිතෙන සයනාසනමති
සයාමහං සබ්බභූතානුකම්පි.

යෙසමපි සලං උරසී පට්ඨං.
මුහුං මුහුං හදයං වෙධමානං,
තෙට්ඨි⁵ සොපපං ලභරො⁶ සසලො
කසමො⁷ අහං ත සුපෙ විතසලො.

ජග්ගං ත සිඛෙත තපි හෙමි සොත්තං
රතනිජ්ඣො තානුතපනති මා මං,
ගාතීං ත පසාමි කුභිඤ්ඤි ලොකෙ
තසමා සුපෙ සබ්බභූතානුකම්පිති.

අථ බො මාඤ්ඤ පාපිමා ජාතාති මං භගවා -පෙ- තතෙවන්තරධාසීති.

1. භුසා - ස්‍යා. 2. පාදෙන - ස්‍යා. 3. මජ්ඣො නු සෙසි - ස්‍යා. PTS. 4. නිද්දසි බො - සී 1, 2. 5. හෙමාපි - PTS. 6. ලභරො - සබ්බන්. 7. තසමා - මජ්ඣං,

කිම? පිරිස්හි සිංහයකු මෙන් විශාරද ව (=නො බිය පත් ව) තාද කෙරෙහි නු? දුනු විජය ඇතියෙමි යි හඟිති ද? මුඛට ප්‍රතිමලයෙක් (=සතුරෙක්) ඇත් ම ය.

[හඟවන්නු:]

ලොව තෘෂණව තරණය කළ බලයට පැමිණි මහාචාර වූ තථාගතයෝ එකාන්තයෙන් පිරිස්හි විශාරද වූවාහු තාද කෙරෙත්.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ තථාගත තෙමේ මා දනී. සුගත තෙමේ මා දනී යයි දුකට පත්වූයේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 2. 3.

සහලික සූත්‍රය.

149. මාවිසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි මද්දකුළු නම් මුවවෙතෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාදය ගල්කඩෙකින් පහරණ ලද්දේ වෙයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ශරීරයේ හටගත් දැඩි රළු කුළු නොමිනිරි නොකල් මහත් දුක් වෙදනාවෝ පවතිත්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිහි නුවණ ඇති ව නොපෙළෙමින් ඒ වෙදනාවන් ඉවසන සේක. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සහල සිටුර සිටුගුණ කොට පණවා දකුණු පා මත වම් පා මීදක් හයා තබා සිහි නුවණ ඇති ව දකුණුලයෙන් සිංහශය්‍යාව කළ සේක.

එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

මූළා බැවින් හෝ කවිභාවයෙන් මත්වූයේ හෝනෙහි නු? මුඛට බොහෝ වූ වැඩ තැන් ද? ජනශාගෙන් වෙන් වූ සෙනසුන්හි නිදිබර මුහුණු ඇති ව හුදෙකලාව ම කුමක් හෙයින් හෝනෙහි ද?

[හඟවන්නු:]

මූළා බැවින් නො නිදම්. කවිභාවයෙන් මත්වූයෙම් නො නිදම්. මම පරමාණියට මැනවින් පැමිණ පහ ව ගිය ශොක ඇත්තෙම් වෙමි. මම සඵභුතනිකානුකම්පි ව ජනශාගෙන් වෙන් වූ සෙනසුන්හි හුදෙකලාව හෝනෙමි.

යම් කෙනකුන්ගෙන් ලෙහි තියුණු හුලෙක් පිටිසියේ ද, හාදය ඝණ ඝණයෙහි සැලෙන්නේ වේ ද, මේ ලොකයෙහි (ඒ රාගාදී) හුල් ඇති ඔහු ද නිදි ලබත්. පහ ව ගිය (රාගාදී) හුල් ඇති මම කුමක් හෙයින් නො නිදම් ද!

නිදි වරන්තෙමි ද සැක නො කරමි. නිදන්තටත් නොබමි. රුදුවල්හු මා තහමන් තවත්. ලොව කිසිතැනෙක (මාගේ) පිරිහීමක් නො දනිමි. එහෙයින් සියලු සතුන් කෙරෙහි අනුකම්පා කරණ සුදු වූයෙමි හෝනෙමි.

එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී ... එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 2. 4.

පතිරූපසුත්තං.

150. එකං සමයං භගවා කොසලෙසු විහරති එකසාලායං බ්‍රාහ්මණභ්‍යාමෙ. තෙන බො පන සමයෙන භගවා මහතියා පරිසාය පරිවුතො ධම්මං දෙසෙති.

අථ බො මාරස්ස පාපිමතො එතදභොසි: අයං බො සමණෝ ගොතමෝ මහතියා පරිසාය පරිවුතො ධම්මං දෙසෙති. යනුනාහං යෙන සමණෝ ගොතමෝ තෙනුපසංඝිකමෙය්‍යං විචක්ඛකමමායාති. අථ බො මාරො පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසංඝිකම්. උපසංඝිකමිත්වා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

තෙනං තච පතිරූපං යදඤ්ඤමනුසාසති,
අනුරොධවීරොධෙසු මා සජ්ජිතො¹ තදවරන්ති.

[භගවා:]

භිතානුකම්පි සමුද්ධො යදඤ්ඤමනුසාසති,
අනුරොධවීරොධෙති² විපමුතො තථාගතොති.

අථ බො මාරො පාපිමා -පෙ- තජ්ජෙවන්තරධාසීති.

4. 2. 5.

මානසසුත්තං.

151. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා සාවණ්ණියං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ.

අථ බො මාරො පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසංඝිකම්. උපසංඝිකමිත්වා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

අන්තලිකඛවරො පාසො යොයං³ වරති මානසො,
තෙන තං බාධසිස්සාමි න මෙ සමණ මොක්ඛසීති.

[භගවා:]

රූපා සඤ්ඤා රසා ගඤ්ඤා ථොට්ඨබ්බා ච මනෝරමා,
එත්ථ මෙ විගතො ඡන්දො නිභතො තමසි අන්තකාති.

අථ බො මාරො පාපිමා -පෙ- තජ්ජෙවන්තරධාසීති.

4. 2. 6.

පතනසුත්තං.

152. සාවණ්ණියං—

තෙන බො පන සමයෙන භගවා පඤ්චන්තං උපාදානකකිකානං උපාදාය භික්ඛු⁴ ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙති සමාදායෙති සමුත්තොජෙති සමපහංසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨි කත්වා⁵ මනසි කත්වා සබ්බවෙතසා⁶ සමන්තාහරිත්වා ඔභිතස්සානා ධම්මං සුණන්ති.

1. සජ්ජිත - ස්‍යා. 2. විරොධෙසු - සි 1, 2. 3. යමායං-මජ්ඣ. ස්‍යා. 4. භික්ඛුනං - මජ්ඣ. 5. අට්ඨි කත්වා-මජ්ඣ. 6. සබ්බවෙතසා - සීවු. 1, 2.

4. 2. 4.

පතිරූප සූත්‍රය.

150. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දහව්වෙහි එකසාල නම් බ්‍රහ්මාගමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් පිරිසක් විසින් පිරිවරණ ලද්දහු දහම් දෙසති.

ඉක්බිති පවිටු මරුහට මේ මහණ ගොයුම් තෙමේ මහත් පිරිසක් විසින් පිරිවරණ ලද්දේ දහම් දෙසයි. (බණ අසන්නවුන්ගේ) පැණැස වනසන්නට මහණ ගොයුම්හු වෙත මම එළඹෙන්නෙමි නම් මනා මැනු සි! මේ අදහස වී ය. ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කීය.

යම් හෙයෙකින් මෙරමාහට අනුශාසනා කෙරෙහි ද, එය මුළුට සුදුසු නො වේ. එය කෙරෙමින් රාග ප්‍රතික්‍ෂ දෙකින් නො ලැගව

[භගවත්හු:]

යම් හෙයෙකින් සඵල තෙමේ නිත්‍යානුකම්පා ඇති ව මෙරමාහට අනුශාසනා කෙරේ ද, (ඒ) තථාගත තෙමේ රාග ප්‍රතික්‍ෂ දෙකින් විශේෂයෙන් මිදුනේ වේ.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ ... එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 2. 5

මානස සූත්‍රය.

151. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිටු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක.

එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය.

අනතරික්‍ෂවර වූ (අහස හැසිරෙන්නවුන් පවා බඳනා වූ) සිත්හි හටගත්තා වූ යම් මේ (රාග) පාශයෙක් හැසිරේ ද, එයින් මුළු පෙළන්නෙමි. මහණ, මාගේ විෂයයෙන් නො මිදෙන්නෙහි ය.

[භගවත්හු:]

සිත්කලු වූ රූපයෝ ය, ශබ්දයෝ ය, රසයෝ ය, ගන්ධයෝ ය, සප්‍රභවයෝ ය, යන මේ පඤ්චකාමවස්තුන් කෙරෙහි වූ මාගේ රාගය පහවූයේ ය. මරුව තෝ නටුයෙහි.

ඉක්බිති පවිටු මරු ... එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 2. 6.

පතනි සූත්‍රය.

152. සැවැත්නුවර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපාද්‍යනසකකු පස පිළිබඳ දැහැමි කථායෙන් භික්ෂූන්ට කරුණු දක්වන සේක. සමාදන් කරවන සේක. සමාද්‍යනයෙහි උත්සාහවත් කරණ සේක. නිත්‍ය හම් ගත්වන සේක. ඒ භික්ෂූහු ද වැඩ ඇත්තක් කොට ගෙන මෙනෙහි කොට ගෙන මුළු සිතින් එක් කොට ගෙන යොමු කළ කන් ඇති ව බණ අසන්.

අථ බො මාරස්ස පාපිමනො ඵතදහොසි: අයං බො සමණො ගොතමො පඤ්ඤානං උපාදානකකිකානං උපාදාය භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුත්තොජෙති සමපහංසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨි කන්ධා මනසි කන්ධා සබ්බවෙනසා¹ සමන්තාහරිත්වා ඔභිතසොඛා ධම්මං සුඤ්ඤති. යනනු-
තාහං යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඤ්ඤාමෙය්‍යං විචක්ඛුකම්මායාති.

තෙන බො පත සමයෙන සම්බුද්ධා පතනා අජේඤ්ඤාසෙ නිකම්භනා හොනති. අථ බො මාරො පාපිමා බලිවද්දවණ්ණං අභිනිමිතිත්වා යෙන තෙ පතනා තෙනුපසඤ්ඤාමි. අථ බො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං ඵතදවොච: භික්ඛු භික්ඛු ඵසො බලිවද්දො පතෙන භික්ඤ්ඤායාති.

ඵචං චුත්තො භගවා තං භික්ඛුං ඵතදවොච: න සො භික්ඛු බලිවද්දො මාරො ඵස පාපිමා, භූමනාකං විචක්ඛුකම්මායාගහොති. අථ බො භගවා මාරො අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමනං ගාථාති² අජ්ඣානාසි:

රූපං වෙදසිතං සඤ්ඤං විඤ්ඤාණං යඤ්ච සඤ්ඤානං,
තෙසො හමසම් තෙනං මෙ ඵචං තත්ථ විරජ්ජති.

ඵචං විරතනං³ බෙමිත්තං සබ්බසංයොජනාතිගං,
අකෙසං සබ්බස්වානෙසු මාරසෙනාපි නාජ්ඣනාති.

අථ බො මාරො පාපිමා - පෙ - තත්ථෙවනනරධාසීති.

4. 2. 7.

ආයතනසූතනං.

153. ඵකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවතෙ කුටාගාර-
සාලායං. තෙන බො පත සමයෙන භගවා ඡන්තං ඵස්සායතනානං උපාදාය භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුත්තොජෙති සමපහංසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨි කන්ධා මනසි කන්ධා සබ්බවෙනසා සමන්තාහරිත්වා ඔභිත-
සොඛා ධම්මං සුඤ්ඤති.

අථ බො මාරස්ස පාපිමනො ඵතදහොසි: අයං බො සමණො ගොතමො ඡන්තං ඵස්සායතනානං උපාදාය භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙති සමාද-
පෙති සමුත්තොජෙති සමපහංසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨි කන්ධා මනසි කන්ධා සබ්බවෙනසා සමන්තාහරිත්වා ඔභිතසොඛා ධම්මං සුඤ්ඤති. යනනුතාහං
යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඤ්ඤාමෙය්‍යං විචක්ඛුකම්මායාති

අථ බො මාරො පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා භගවතො අවිදුරෙ මහනතං භයහෙරවසද්දං අකාසි. අපිස්සදං⁴ පස්ථි මඤ්ඤද උද්දියති.⁵

1 සබ්බවෙනසා - සිමු 1, 2. සබ්බං වෙනසා - කාච්චි. 2. ගාථාය - මජ්ඣිම. සං. PTS. 3. විරතනං - සි 1, 2. 4 අපිස්සනං - සිමු. 1. අපිස්සදං - PTS. 5. උද්දියති - මජ්ඣිම.

එකල්හි පවිටු මරුහට මේ අදහස විය මේ මහණ ගෝසුම් උපාදනසකක පස පිළිබඳ දැහැමි කපායෙන් හිඤ්ඤාට කරුණු දක්වයි. සමාදන් කරවයි. තෙද ගන්වයි. සිත හනී ගන්වයි. ඒ හිඤ්ඤා ද වැඩ ඇත්තක් කොට ගෙණ මෙනෙහි කොට ගෙණ මුළු හිතින් සමනා ගෙණ යොමු කළ කන් ඇති ව බණ අසත්. (බණ අසන්නවුන්ගේ) පැණස වනසන්නට මහණ ගෝසුම්හු වෙත මම එළඹෙන්නෙමි නම් මනා මැ නු යි!

එකල්හි බොහෝ පාත්‍රයෝ එළියෙහි බහන ලද්දහු වෙත්. එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ ගොන්වෙසක් මවා ගෙණ ඒ පාත්‍රයන් වෙත එළඹියේ ය. එකල්හි එක්තරා මහණෙක් එක්තරා මහණකුට “මහණ, මහණ, මේ ගොණා පාත්‍රයන් බිඳුනේ ය”යි මෙය කී ය.

මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එ මහණහට “මහණ, හේ ගොණෙක් නො වේ. මේ පවිටු මරු ය. තොපගේ පැණස වනසන්නට පැමිණියේ ය”යි මෙය වදාළ සේක. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පවිටු මරු ය යි දැන පවිටු මරුහට ගාථාවන්ගෙන් වදාළ සේක :

රූපය හා වෙදනාව හා සංඥාව හා විඤ්ඤාය හා යම් සංසකාරධර්මයක් වේ නම් එය හා මේ පස්කඳ මම නො වෙමි. කෙල මා ගැත්තේ නොවේ යයි මෙසේ එහි නො ඇල්.

මෙසේ නො ඇලුනු ක්‍ෂෙමප්‍රාභා අත්බැව් ඇති සියලු බවබැඳුම් ඉක්මවා සිටි රහත්හු කොහිදැයි සියලු තත්ති සොයන මරපිරිස් ද නො දැක්කේ ය.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ ... එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 2. 7.

ආයතන සූත්‍රය.

153. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර සමීපයෙහි වූ මහ-වෙනෙහි කුටාගාරශාලායෙහි වැඩවසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශ්‍රීසංඝායනතයන් පිළිබඳ දැහැමි කතාවෙන් හිඤ්ඤාට කරුණු දක්වන සේක. සමාදන් කරවන සේක. තෙද ගන්වන සේක. හිත හනී ගන්වන සේක. ඒ මහණහු ද වැඩ ඇත්තක් කොට ගෙණ මෙනෙහි කොට ගෙණ මුළු හිතින් එක් කොට ගෙණ යොමු කළ කන් ඇත්තාහු බණ අසත්.

එකල පවිටු මරුහට මේ අදහස විය: “මේ මහණගෝසුම් ශ්‍රී සංඝායනතයන් පිළිබඳ දැහැමි කතාවෙන් හිඤ්ඤාට කරුණු දක්වයි. සමාදන් කරවයි. උත්සාහවත් කරයි. හනී ගන්වයි. ඒ මහණහු ද වැඩ ඇත්තක් කොට ගෙණ මෙනෙහි කොට ගෙණ මුළු හිතින් එක් කොට ගෙණ යොමු කළ කන් ඇත්තාහු බණ අසත්. පැණස වනසන්නට මහණගෝසුම් වෙත මම එළඹෙන්නෙමි නම් මනා මැ නු යි”

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මහත් බියජනන හඬක් කෙළේ ය. පොළොව පෙරළන්නාක් සෙයින්.

අථ බො අඤ්ඤතරෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං භික්ඛුං එතදවොච: භික්ඛු භික්ඛු එසා පඨවී මඤ්ඤ උද්ගතීති.

එවං වුත්තෙ භගවා තං භික්ඛුං එතදවොච: තෙසා භික්ඛු පඨවී උද්ගතී². මාරෙ එසො පාපිමා, භූමනාකං විවක්ඛුකමමාය ආගතොති. අථ බො භගවා මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං ගාථාහි¹ අජ්ඣාසාසි:

රූපා සද්දා රසා ගන්ධා එස්සා ධම්මා ච කෙවලා,

එතං ලොකාමිසං සොරං එත්ථ ලොකො'ධිමුච්ඡිතො.²

එතඤ්ඤ සමතික්කමම සතො බුද්ධිස්ස සාවකො,

මාරධෙය්‍යමතික්කමම³ ආදිවොච විරොචතීති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා -පෙ- තජ්ජෙවනතරධාසීති

4. 2. 8.

පිණ්ඩසුතනං.

154. එකං සමයං භගවා මහධෙසු විහරති පඤ්චසාලායං බ්‍රාහ්මණගාමෙ. තෙන බො පත සමයෙන පඤ්චසාලායං බ්‍රාහ්මණගාමෙ කුමාරකාතං පාහුණකාති භවන්ති. අථ බො භගවා පුබ්බතභසමයං තිවාසෙත්වා පතන- විවරමාද්‍ය පඤ්චසාලං බ්‍රාහ්මණගාමං පිණ්ඩාය පාවිසී. තෙන බො පත සමයෙන පඤ්චසාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා මාරෙන පාපිමනා අකාචිට්ඨා භවන්ති මා සමණො ගොතමො පිණ්ඩමලන්තීති.

අථ බො භගවා යථාධොතෙන පතෙනන පඤ්චසාලං බ්‍රාහ්මණගාමං පිණ්ඩාය පාවිසී. තථාධොතෙන පතෙනන පටික්කමි.

අථ බො මාරෙ පාපිමා යෙන භගවා තෙහුපසඛකමි උපසඛකමිත්වා භගවන්තං එතදවොච: අපි සමණ⁴ පිණ්ඩමලන්තීති?

තථා හු ඩං පාපිම අකාසී, යථා'හං පිණ්ඩං න ලභෙය්‍යන්ති.

තෙන හි හතෙන භගවා දුතියමපි පඤ්චසාලං බ්‍රාහ්මණගාමං පටිසතු. තථා'හං කරිස්සාමි, යථා භගවා පිණ්ඩං ලච්ඡතීති.

[භගවා:]

අපුඤ්ඤං පසවී මාරෙ ආසජ්ජ තං තථාගතං,
කිනත්තු මඤ්ඤසී පාපිම න මෙ පාපං විපච්චති?

සුසුඛං වත ජ්වම යෙසං තො නත්ති කිඤ්චනං,
පිතිභක්කා භවිස්සාම දෙවා ආභස්සාරු යථාති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා -පෙ- තජ්ජෙවනතරධාසීති.

1. ගාථාය - මජ්ඣ. සං. 2. ලොකො චිමුච්ඡිතො - මජ්ඣ. සං. 3. මාරධෙය්‍යං අතික්කමම - මජ්ඣ. 4. අපි කුසමණ - මජ්ඣ.

ඉක්බිති එක්තරා මහණෙක් එක්තරා මහණකුට “මහණ, මහණ, මේ පොළොව (‘පටන් පටන්’ යන අනුකරණ දෙමින්) පෙරෙළෙන්නාක් මෙනැයි මෙය කී ය

මෙසේ කීකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ මහණකුට මහණ, මේ පොළොව පෙරෙළෙන්නේ නොවේ. මේ පව්වු මරු ය. නොපතේ පාණය වනසන්නට ආයේ යයි මෙය වදාළ සේක. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පව්වු මරු ය යි දැන පව්වු මරුහට ශාථාවන්ගෙන් වදාළ සේක:

සියලු රූපයෝ ද ශබ්දයෝ ද රසයෝ ද ගන්ධයෝ ද ස්පර්ශයෝ ද ධර්මයෝ ද යන මෙය දරුණු ලෝකාමිෂ්‍ය වේ. ලෝ වැස්සා මෙහි දැකී ලෙස ඇළුණේ ය.

මුදුරජානන් වහන්සේගේ සිහි ඇති ශ්‍රාවක තෙමේ මේ ශ්‍රද්ධාසන්න ද ඉක්මවා මරුට ස්ථාන වූ භවත්‍රය ද පසු කොට තීරු මෙන් බබලයි.

ඉක්බිති පව්වු මරු තෙමේ ... එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 2. 8.

පිණඩ සූත්‍රය.

154. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහද දතව්වෙහි පඤ්චශාලා නම් බමුණුගමිනි වාඩවසන සේක. එකල්හි පඤ්චශාලා බමුණුගමෙහි කුමරුන්ගේ (බවුනොවුන් යවන) තුටුපඬුරු කෙනෙක් වෙන්. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැද පෙරෙව පා සිවුරු ගෙන පඤ්චශාලා නම් බමුණුගමට පිඬු පිණිස පිවිසි සේක. එකල්හි පඤ්චශාලා වාසි බමුණු ගෘහාචාර්යෝ පව්වු මරු විසින් “මහණගොයුම් තෙමේ පිඬු නොලබාවා!” යි ආවිච්ච වෙන්.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යථාධෛත පාත්‍රයෙන් (සිස්පසින්) යුක්ත ව පඤ්චශාලා බමුණුගමට පිඬු පිණිස පිවිසි සේක් ද, නථාධෛත පාත්‍රයෙන් (සිස්පසින්) යුක්ත ව පෙරළා වාසි සේක.

ඉක්බිති පව්වු මරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය: ශ්‍රමණය, පිඬු ලැබුවෙහි ද?

පව්ව, මම යම්සේ පිඬු නො ලබන්නෙමි නම් තෝ එසේ කෙළෙහි නො?

වහන්ස, එසේ නම් භගවත් තෙමේ දෙවනවට දු පඤ්චශාලා බමුණුගමට පිවිසේවා. භගවත් තෙමේ යම්සේ පිඬු ලබන්නේ නම් මම එසේ කරන්නෙමි.

[භගවත්හු:]

මාර තෙමේ ඒ තථාගතයන් ගටා පව් රැස් කෙළේ ය. පව්ව, “මාගේ පව් නොපැසෙහි”යි කීම සිතයි ද?

යම්බළ වූ අපට (රුහාදි) කෙලෙසානසෙන් තැද්ද (එසේ වූ අපි) එකානන්‍යයෙන් ඉතා සැපසේ ජීවත් වමින. ආහසාර බිඳිලොව වාසි දෙව්-යන් මෙන් ප්‍රීතිය ම ආහාර කොට ඇත්තමෝ වමින.

එකල්හි පව්වු මාර තෙමේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4 2. 9.

කසුකසුතනං.

155. සාවජඨියං—

තෙන බො පන සමයෙන භගවා භික්ඛු නිබ්බාණපටිසංයුතතාය ධම්මියා කපාය සංදසෙහි සමාදපෙති සමුත්තොජෙති සමපහංසෙති. තෙ ච භික්ඛු අට්ඨි කන්ධා මනසි කන්ධා සබ්බවෙනසා සමන්තාහරිත්වා ඔභිතසොතා ධම්මං සුණන්ති.

අථ බො මාරස්ස පාපිමනො ඵතද්දොසි: අයං බො සමණො ගොතමො භික්ඛු නිබ්බාණපටිසංයුතතාය ධම්මියා කපාය -පෙ- සමපහංසෙති. තෙ ච භික්ඛු -පෙ- ධම්මං සුණන්ති. යනනුතාහං යෙන සමණො ගොතමො තෙනුප-සඤ්ඤාමෙය්‍යං විචක්ඛුකම්මායාති.

අථ බො මාගේ පාපිමා කසුකවණණං අභිනිමමිතිත්වා මහනතං නඛගලං බකො කරිත්වා දීඝං පාවනගට්ඨිං¹ ගහෙත්වා හට්ඨටකෙසො සාණසාරී තිව්ඤ්ඤා² කදුමමකඛිතෙහි පාදෙහි යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා භගවන්තං ඵතද්දොව: අපි සමණ ඛලිවද්දො අද්දසාති.

කිමපන පාපිම තෙ ඛලිවද්දොතිති?

මමෙව සමණ චක්ඛු, මම රූපා, මම චක්ඛුසම්ප්පාදිකුසුකායනතං. කුඨිං මෙ සමණ ගන්ත්වා මොකඛසි? මමෙව සමණ සොතං, මම සද්දං, මම සොතසම්ප්පාදිකුසුකායනතං. මමෙව සමණ සාණං, මම ගඤ්ඤා, මම සාණසම්ප්පාදිකුසුකායනතං. මමෙව සමණ ජීවහා, මම රසා, මම ජීවහාසම්ප්පාදිකුසුකායනතං. මමෙව සමණ කායො, මම ථොට්ඨබ්බා, මම කායසම්ප්පාදිකුසුකායනතං. මමෙව සමණ මනො, මම ධම්මො, මම මනොසම්ප්පාදිකුසුකායනතං. කුඨිං මෙ සමණ ගන්ත්වා මොකඛසිති?

තවෙව පාපිම චක්ඛු, තව රූපා, තව චක්ඛුසම්ප්පාදිකුසුකායනතං. යත්ථ ව බො පාපිම තත්ථි චක්ඛු, තත්ථි රූපා, තත්ථි චක්ඛුසම්ප්පාදිකුසුකායනතං. අගති තව තත්ථ පාපිම.

තවෙව පාපිම සොතං, තව සද්දං, තව සොතසම්ප්පාදිකුසුකායනතං. යත්ථ ව බො පාපිම තත්ථි සොතං, තත්ථි සද්දං, තත්ථි සොතසම්ප්පාදිකුසුකායනතං. අගති තව තත්ථ පාපිම.

තවෙව පාපිම සාණං, තව ගඤ්ඤා, තව සාණසම්ප්පාදිකුසුකායනතං. -පෙ- අගති තව තත්ථ පාපිම.

තවෙව පාපිම ජීවහා, තව රසා, තව ජීවහාසම්ප්පාදිකුසුකායනතං. -පෙ- අගති තව තත්ථ පාපිම.

1. දීඝපාවනගට්ඨිං - මජ්ඣිම. දීඝං පාවනගට්ඨිං-සී 1, 2. 2. සාණසාරිකතිව්ඤ්ඤා සො. -

4. 2. 9.

කසාක සුත්තය.

155. සැවැත්තුමර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිවණ පිළිබඳ දෑහැමි කථායෙන් භික්ෂූන්ට කරුණු දක්වන සේක. සමාදන් කරවන සේක. තෙද ගන්වන සේක. සිත හම් ගන්වන සේක. ඒ භික්ෂූහු ද වැඩ ඇත්තක් කොට ගෙන මෙනෙහි කොට ගෙන මුළු සිතින් එක් කොට ගෙන යොමු කළ කන් ඇත්තාහු බණ අසන්.

එකල්හි පව්වු මරාහට මේ අදහස විය. “මේ මහණ ගොයුම් නිවණ පිළිබඳ දෑහැමි කථායෙන් භික්ෂූන් ... හම් ගන්වයි ඒ භික්ෂූහු ද ... බණ අසන්. පැණස වනයන්හට මහණ ගොයුම් වෙත මම එළඹෙන්නෙමි නම් මනා මා නු යි!

ඉක්මිනි පව්වු මාර තෙමේ ගොවිවෙසක් මවා ගෙන මහ නගුලක් කර තබාගෙන දික් කෙවිටිලියක් ගෙන භාතාභාත කෙශ (මබමොබ විසිර ගිය කෙහෙ) ඇත්තේ හණ වනයක් ඇඳ ගත්තේ මඩ වැඩුණු පසින් යුක්තව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කීය. ශ්‍රමණය, ගොණුන් දැක්කෙහි ද?

පව්ව, තට ගොණුන්ගෙන් කවර වැඩෙක් ද?

ශ්‍රමණය, ඇස මාගේ ම ය. රූප මාගේ ම ය. වකුකුළුප්පිය හා විඤ්ඤාණායතනය ද මාගේ ම ය. ශ්‍රමණය, කොහි ගොස් මාකෙරෙන් මිදෙන්නෙහි ද? ශ්‍රමණය, කණ මාගේ ම ය. ශබ්දයෝ මාගේ ම ය. සොනයප්පිය හා විඤ්ඤාණායතනය ද මාගේ ම ය. ශ්‍රමණය, තාහැය මාගේ ම ය, ගන්ධයෝ මාගේ ම ය, සාණසප්පිය හා විඤ්ඤාණායතනය ද මාගේ ම ය. ශ්‍රමණය, දිව මාගේ ම ය, රස මාගේ ම ය, ජීවහාසප්පිය හා විඤ්ඤාණායතනය ද මාගේ ම ය. ශ්‍රමණය, කය මාගේ ම ය, සුප්පව්‍ය මාගේ ම ය, කායසප්පිය හා විඤ්ඤාණායතනය ද මාගේ ම ය. ශ්‍රමණය, සිත මාගේ ම ය, දහම් මාගේ ම ය, මනෝසප්පිය හා විඤ්ඤාණායතනය ද මාගේ ම ය. ශ්‍රමණය, කොහි ගොස් මාකෙරෙන් මිදෙන්නෙහි ද?

පව්ව; ඇස තාගේ ම ය, රූප තාගේ ම ය, වකුකුළුප්පිය හා විඤ්ඤාණායතනය ද තාගේ ම ය. එවිට, යම් තැනෙක ඇස නැද්ද, රූප නැද්ද, වකුකුළුප්පිය හා විඤ්ඤාණායතනය නැද්ද, එවිට එහි තාගේ ගමනෙක් නැත.

කණ තාගේ ම ය, ශබ්ද තාගේ ම ය, සොනයප්පිය හා විඤ්ඤාණායතනය තාගේ ම ය. පව්ව, යම් තැනෙක කණ නැද්ද, ශබ්ද නැද්ද, සොනයප්පිය හා විඤ්ඤාණායතනය නැද්ද, එවිට එහි තාගේ ගමනෙක් නැත.

පව්ව, තාහැය තාගේ ම ය, ගන්ධයෝ තාගේ ම ය, සාණසප්පිය හා විඤ්ඤාණායතනය ද තාගේ ම ය. පව්ව, එහි තාගේ ගමනෙක් නැත.

පව්ව, දිව තාගේ ම ය, රස තාගේ ම ය, ජීවහාසප්පිය හා විඤ්ඤාණායතනය ද තාගේ ම ය. පව්ව, එහි තාගේ ගමනෙක් නැත.

තවෙව පාපිම කායො, තව ඵොට්ඨබ්බා තව කායසම්ප්ප්ඤ්ඤාණා-
යතනං -පෙ- අගති තව තත් පාපිම.

තවෙව පාපිම මනො, තව ධම්මා, තව මනොසම්ප්ප්ඤ්ඤාණායතනං.
යත් ව බො පාපිම තත් මනො, තත් ධම්මා, තත් මනොසම්ප්ප්ඤ්ඤාණා-
යතනං. අගති තව තත් පාපිමාති.

[මාරො:]

යං වදන්ති මම ඉදන්ති¹ යෙ වදන්ති මමන්ති ව,
එත් වෙ තෙ මනො අත්ති න මෙ සමණ මොක්ඛසීති.

[භගවා:]

යං වදන්ති න තං මයං යෙ වදන්ති න තෙ අහං,
එවං පාපිම ජාතාහි න මෙ මග්ගමපි දක්ඛසීති.

අථ බො මාරො පාපිමා -පෙ- තත්ථෙවන්තරධාසීති.

4. 2. 10.

රජ්ජුතනං.

156. එකං සමයං භගවා කොසලෙසු විහරති භිමවන්තපසෙසු²
අරඤ්ඤකුටිකායං. අථ බො භගවතො රහොගනස්ස පටිසලුභිතස්ස එවං
වේතසො පරිචිතකෙකා උද්දාදි. සක්කා භු බො රජ්ජං කාරෙතුං අභනං
අඝාතයං අජිතං අජාපයං අසොචං අසොචාපයං ධම්මෙතාති.

අථ බො මාරො පාපිමා භගවතො වේතසා වේතොපරිචිතක්කමඤ්ඤා
යෙන භගවා තෙභුපසඛිකම්. උපසඛිකම්ත්වා භගවන්තං එතද්වොච:
කාරෙතු භන්තෙ භගවා රජ්ජං, කාරෙතු සුගතො රජ්ජං, අභනං අඝාතයං
අජිතං අජාපයං අසොචං අසොචාපයං ධම්මෙතාති.

[භගවා:]

කම්පන තං පාපිම, පසුසි, යං මං තං එවං වදෙසි: කාරෙතු භන්තෙ
භගවා රජ්ජං, කාරෙතු සුගතො රජ්ජං, අභනං අඝාතයං අජිතං අජාපයං
අසොචං අසොචාපයං ධම්මෙතාති.

[මාරො:]

භගවතා බො භන්තෙ වන්තාරො ඉද්ධිපාද භාවිතා ඛහුලිකතා යාතිකතා
වජ්ඣක්කා අනුට්ඨිතා පරිචිතා සුසමාරඬා. ආකඝිමාතො ව පන භන්තෙ
භගවා භිමවන්තං පබ්බතරුජං සුවණ්ණතෙතව අභිමුච්චෙය්‍ය සුවණ්ණපබ්බ-
තස්සාති.³

[භගවා:]

පබ්බතස්ස සුවණ්ණස්ස ජාහරුපස්ස කෙවලො⁴,
ද්විත්තාව තාලමෙකස්ස ඉති විද්ධා සමඤ්චරො.

1. මමසිදන්ති - මජ්ඣ. සං. PTS.

2. භිමවන්තපසෙසු - මජ්ඣ. සං. PTS.

3. සුවණ්ණඤ්ච පබ්බතාති - මජ්ඣ. සං. සුවණ්ණඤ්ච පබ්බතස්සාති - PTS 4. කෙවලා - සං.

පට්ඨ, කය තාගේ ම ය, ජුප්පට්ඨය තාගේ ම ය, කායසම්ප්පාදන හා විඤ්ඤාණායතනය ද තාගේ ම ය. ... එහි තාගේ ගමනෙක් නැත.

පට්ඨ, සිත තාගේ ම ය, දහම් තාගේ ම ය, මනෝසම්ප්පාදන හා විඤ්ඤාණායතනය ද තාගේ ම ය. පට්ඨ, යම් තැනෙක සිත නැද්ද, දහම් නැද්ද, මනෝසම්ප්පාදන හා විඤ්ඤාණායතනයක් නැද්ද, එවිට එහි තාගේ ගමනෙක් නැත.

[මරු:]

මේ මාගේ ය සි යමක් කියද්ද, යම් කෙනෙක් මා ගැත්තේ ය සි කියද්ද, ඉදින් එහි ලා මුඛයේ සිතෙක් ඇත් නම් ග්‍රමණය, මා කෙරෙත් නොමිදෙන්නෙහි ය.

[භගවත්තු:]

(මාගේ ය සි) යමක් කියද්ද, එය මාගේ නොවෙයි. යම් කෙනෙක් මා ගැත්තේ ය සි කියද්ද, මේ 'ඔහු'ද නොවෙයි. පට්ඨ, මෙසේ දනුව. මා ගිය මගත් නොදන්නෙහි ය.

ඉක්කිති පට්ඨ මරු තෙමේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 2. 10.

රජ්ජුහුය.

156. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දනව්වෙහි හිමවත් පෙදෙසෙහි වත කිළියෙක වැඩ වසන සේක. එකල්හි එකලා වූ විනය-විවෙකයෙහි යෙදුනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “නො තස්මින් නො තස්මින් පරස්සමරණය (ධ්වනිතානිය) නො කරමින්-නොකරවමින් ශොක නො කරමින් නොකරවමින් දුභාමින් රජය කරවන්නට හැක්කේ දෝ”යි මෙබඳු විතන-විතකියෙක් පහළ විය.

ඉක්කිති පට්ඨ මරු තෙමේ තම සිතින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිත්හි පරිචිතකීය දෑ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කීය: වහන්ස, භගවත් තෙමේ නො තස්මින් නො තස්මින් වහන්ස, ධ්වනිතානි නො කරමින්-නො කරවමින් ශොක නො කරමින් ශොක නො කරවමින් දුභාමින් රජය කෙරේවා. සුගත තෙමේ රජය කෙරේවා යි.

[භගවත්තු:]

පට්ඨ, “වහන්ස, භගවත් තෙමේ නො තස්මින් නො තස්මින් ධ්වනිතානි නො කරමින් නො කරවමින් ශොක නො කරවමින් නො කරවමින් දුභාමින් රජය කෙරේවා, සුගත තෙමේ රජය කෙරේවා”යි යම්හෙයෙකින් තෝ මට මෙසේ කියහි ද, තෝ කුමක් දකිති ද?”

[මරු:]

වහන්ස, භගවත්තු විසින් සතර සාද්ධිපාදයෝ වහන ලද්දහ. බහුල කරණ ලද්දහ. යානයක් මෙන් කරන ලද්දහ. වාහනුවක් මෙන් කරණ ලද්දහ. නිතර තමා කෙරෙහි පිහිටුවන ලද්දහ. පුරුදු කරණ ලද්දහ. භාවනායෙන් සම්පූර්ණ කරණ ලද්දහ. වහන්ස, ඉදින් භගවත් තෙමේ කැමති වන්නේ හිමවත් මහපව්ව රත් ම යයි සිතන්නේ නම් රත්පව්වෙක් වන්නේ ය.

[භගවත්තු:]

සමඤ්ඤානිකාන ජාතරූපයෙන් නිමි හුදු පව්වෙක් වේ නම් එමෙන් දෙගුණයක් මහත් පව්වක් වුව ද එක් පුරුෂයකුගේ සිතට නොසැහේ. මෙසේ දන්නා නුවණැත්තේ සම ව හැසිරෙන්නේ ය.

යො දුකඛිද්දුකඛි යනො නිදානං කාමෙසු සො ජනතු කථං නමෙය්‍ය,
උපධිං විදිත්වා සංඛෙගාති ලොකෙ තසෙසව ජනතු විතයාය සිකෙති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ජානාති මං භගවා, ජානාති මං සුගතොති දුකඛි
දුමමනො තතෙවනතාරධාසීති.

රජජවගෙහා දුනියො.

නමුද්දනං:

පාසාණො සීහො සකලිකා පතිරූපං ව මාතසං,
පතනං ආයතනං පිණ්ඩං කසසකං රජේජන තෙ දසාති.

3. මාරවගෙහා.

4. 3. 1.

සම්බුලසුතනං.

157. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සතෙකස්ස විහරති
සිලාවතියං. තෙන බො පත සමයෙන සම්බුලා භික්ඛු භගවතො අවිදුරෙ
අපමනතා ආතාපිතො පතිතතතා විහරන්ති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා බ්‍රාහ්මණවණ්ණං අභිනිමිතිත්වා මහනෙතන
ජටණ්ඩුවෙන අජනකඛිපතිවත්තො ජණ්ණො ගොපානසිවඛෙකා සුරාසුරා-
පසාසි උදුමරදණිං ගහෙත්වා යෙන තෙ භික්ඛු තෙනුපසඛිකම්. උප-
සඛිකම්ත්වා තෙ භික්ඛු එතදවොච: දහර භවනො පබ්බජ්‍යා සුසුකාල-
කෙසා භද්‍රෙන යොබ්බතෙන සමන්තාගතා පස්මෙන වයසා අතිකීද්‍රිතාවිනො¹
කාමෙසු, භුඤ්ජන්තු භොනො² මානුසකෙ කාමෙ, මා සන්ධිට්ඨිකං භිත්වා
කාලිකං අනුධාවිත්වාති.

න බො මයං බ්‍රාහ්මණ සන්ධිට්ඨිකං භිත්වා කාලිකං අනුධාවාම, කාලිකඤ්ච
බො මයං බ්‍රාහ්මණ භිත්වා සන්ධිට්ඨිකං අනුධාවාම. කාලිකා භි බ්‍රාහ්මණ කාමා
වුත්තා භගවතා බහුදුකඛා බහුපායාසා ආදීනවො එත්ථ හියෙසා. සන්ධිට්ඨිකො
අයං ධම්මො අකාලිකො එහිපස්සිකො ඔපතසිකො³ පච්චන්තං චෙදතඛෙබ්බා
විඤ්ඤාතිති.

එවං වුත්තො මාරෙ පාපිමා සීසං ඔක්කමෙපත්වා ජීවහං නිලලාලෙත්වා
නිවිසාබං⁴ නලාටෙන ලාවිකං උට්ඨාපෙත්වා දණ්ඩමොලුබ්බ පක්කාමි.

1. අතිකීද්‍රිතාවිනො - මජ්ඣ. 2. භවනො - මජ්ඣ. 3. ඔපතසිකො - මජ්ඣ.
4. නිවිසාබං - සී 1, 2.

යම් පස්කම් කෙනකුන්ගේ හෙතුයෙන් දුක පහල වේ යයි යමෙක් දුක දිටි නම් ඒ සතෙකු තෙමේ කෙසේ පස්කම් සුවෙහි තාවෙන් ද (නුවණැති) සතෙකු තෙමේ ලොකයෙහි පස්කම්හු 'සබ්බසංසාර'යි දැන පස්කම් දුරුලීම පිණිස ම තිත්තෙන් තේ ය

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ භගවත් තෙමේ මා දනී, සුගත තෙමේ මා දනී යයි දුකට පත් වූයේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

රජ්ජවතිය දෙවෙනි යි.

එහි උඤ්ඤාය:

පාසාණ, සීහ, සකලිකා, පතිරූප, මානස, පහත, ආයතන, පිණ්ඩ, කසසක, රජු ය යි සූත්‍ර දශයෙකි.

3. මාර වගිය

4. 3. 1.

සමබ්බලසුත්තය.

157. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යදත්තවෙහි සිලාවතී ගමහි වැඩවසන සේක. එකල්හි බොහෝ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුදුරෙහි නොපමා ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙත්.

එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ බමුණු වෙසක් මවා ගෙන මහත් දළසුමුළුයෙන් යුක්ත ව හැඳි පෙරෙව් අඳුන්දිවසම් ඇතියේ ජරායෙන් දිරායේ ගොවනාස්සක් මෙන් වක් වූයේ සුරා සුරා හඟිත් ප්‍රශ්වාස කරණසුලු වූයේ දිගුල්දඩක් ඇතින් ගෙන ඒ භික්ෂූන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ භික්ෂූන්ට “භවත් පාවිද්දෝ දහරයහ. මනා අතීතීල කෙහෙ ඇතියහ. සොදුරු යොවනෙන් පළමු වයසින් යුක්තයහ. කම්කෙළියෙහි කෙළුම් නොකළසුල්ලහ. භවත්හු මිනිස් කම්සුව විඳින්නා. මේ අත්බැවිහි වින්ද යුතු සුව හැර කල් ගෙවා වින්ද යුතු වූ සුව කර නුදුවන් වා” යි කී.

බමුණ, අපි මේ අත්බැවිහි වින්ද යුතු සුව හැර කල් ගෙවා වින්ද යුතු සුව කර නොදුවමු බමුණ, අපි කල් ගෙවා වින්ද යුතු සුව හැර මේ අත්බැවිහි වින්ද යුතු සුව කර දුවමු. බමුණ, කාමයෝ කාලිකයහ. බොහෝ දුක් ඇතියහ. දැඩි ආයාස ඇතියහ. මෙහි දෙස් බොහෝහ. මේ ලොවුතුරු දහම මේ අත්බැවිහි තමන් විසින් ම වින්ද යුතු ය. කල් නොයවා විපාක දෙන සුලු ය. එව බලව යි කීමට සුදුසු ය. තමසින්හි පමුණුවා ලීමට සුදුසු ය. නුවණැත්තන් විසින් තමන් තමන් කෙරෙහි ලා දනසුතුය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද්දේ ය.

මෙසේ කී කල්හි පවිටු මාර තෙමේ හිස යටිකුරු කොට සලා දිව නෙරු ලෙලවා තලලෙහි තුන් රැළි ඇති බැමිබිඳුම් තංවා දණ්ඩ එල්බ ගෙන ගියේ ය.

අථ බො තෙ භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඬකමිංසු. උපසඬකමිනා භගවනං අභිවාදෙතා ඵකමනං නිසීදිංසු. ඵකමනං නිසීනා බො තෙ භික්ඛු භගවනං ඵතදවොචුං: ඉධ මයං භනෙන භගවතො අවිදුරෙ අපමනතා ආතාපිතො පතිතතතා විහරාම. අථ බො භනෙන අඤ්ඤතරො බ්‍රාහ්මණො මහනෙතන ජට්ඨංසුවෙන අජනකම්පතිවතො ජණෙණා ගොපානසිවඬෙකා සුරාසුරාපය්‍යාසී උදුම්බරදණ්ඩං ගහෙතා යෙන මයං¹ තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිනා අමෙන ඵතදවොච:

දහරු භවනො පබ්බජනා සුසුකාලකෙසා හදෙන යොබ්බතෙන සමනනාගතා පඨමෙන වයසා අතීකීට්‍රිතාවිතො කාමෙසු, භුඤ්ජනා භොනො මානුසකෙ කාමෙ මා සන්ධිට්ඨිකං හිනා කාලිකං අනුධාවිතාති. ඵං චුතො මයං භනෙන තං බ්‍රාහ්මණං ඵතදවොචුමා: න බො මයං බ්‍රාහ්මණ සන්ධිට්ඨිකං හිනා කාලිකං අනුධාවාම, කාලිකඤ්ච බො මයං බ්‍රාහ්මණ හිනා සන්ධිට්ඨිකං අනුධාවාම. කාලිකා හි බ්‍රාහ්මණ කාමා චුතො භගවතා බහුදුකතා බහුපායාසා ආදීතවො ඵත් භියොසා. සන්ධිට්ඨිකො අයං ධමමො අකාලිකො ඵතිපසසිකො ඔපනසිකො පච්චතනං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති. ඵං චුතො භනෙන සො බ්‍රාහ්මණො සීසං ඔකමෙපතා ජවහං නිලලාලොතා නිවිසාබං තලාටෙ තලාටිකං චුට්ඨාපෙතා දණ්ඩමොලුබ්බ පකකනොනාති.

තෙසො භික්ඛවෙ බ්‍රාහ්මණො. මාරො ඵස² පාපිමා. නුලොකං විචකඬු-කම්මාය ආගගොති. අථ බො භගවා ඵතමත්ථං විදිතා තායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

යො දුක්ඛමද්දකම් යතො නිදනං කාමෙසු සො ජනතු කථං තමෙය්‍ය,
උපගිං විදිතා සබ්බගාති ලොකෙ තස්සෙව ජනතු විතයාය සිකෙති.

4. 3. 2.

සමිද්ධිසුතනං.

158. ඵකං සමයං භගවා සනෙකාසු විහරති සිලාවතීයං. තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මා සමිද්ධි භගවතො අවිදුරෙ අපමනතො ආතාපී පතිතතො විහරති.

අථ බො ආයස්මතො සමිද්ධිස්ස රහොගතස්ස පරිසලලීනස්ස ඵං වෙනසො පරිවිතකෙකා උදපාදී ලාභා වත මෙ සුලඬං වත මෙ යස්ස මෙ සත්ථා අරහං සම්මාසමුද්ධො ලාභා වත මෙ සුලඬං වත මෙ යෝ'හං³ ඵං සවාකතානෙ ධම්මවිතයෙ පබ්බජිතො. ලාභා වත මෙ සුලඬං වත මෙ යස්ස මෙ සමුහවාරයො.⁴ සීලවනො කල්‍යාණධම්මාති.

1. යෙන අමන - PTS 2. ඵසා - මජ්ඣ. සං. PTS. 3. සවාහං - මජ්ඣ.

4. සමුහවාරයො - මජ්ඣ. සං.

ඉක්බිති ඒ මහණනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් ඒ තිත්සුනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාද්‍ර කළහ: වහන්ස, මෙහි අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරෙහි නො පමාව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයන ලද සිත් ඇති ව වෙසෙමු. වහන්ස, එකල්හි එක්තරා බමුණෙක් මහත් දළසුමුළුයෙකින් යුක්තව අදුන් දිව්‍යමි හැඳ පෙරෙ-වියේ ජරයෙන් දිරියේ ගොවනාස්සක් මෙන් වක් වූයේ සුරු සුරු යන හඬින් ප්‍රශ්වාස කරණ සුළු වූයේ දිමුල් දණ්ඩක් අතින් ගෙන අප වෙත එළඹියේ ය. එළඹ අපට මෙය කී ය.

“භවත් පාවිද්දේ දගරයහ. කළකෙහෙ ඇතියහ. සොදුරු යොව්නෙන් පළමු වයසින් යුක්තයහ. කාමයෙහි ක්‍රීඩා නොකළහ. භවත්හු මිනිස් කම්සුව විදිත් වා. මේ අත්බැවිහි වින්ද යුතු සුවය හැර කලෙකින් ලැබෙන සුවය කරු නොදුටුවා”යි. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ඒ බමුණාට අපි මෙය කිමු. “බමුණ, අපි මේ අත්බැවිහි වින්ද යුතු සුව හැර කල් ගෙවා ලැබෙන සුව කරු නොදුටුමු. බමුණ, අපි කල් ගෙවා ලැබෙන සුව අත් හැර මේ අත්බැවිහි වින්ද යුතු සුව කරු දුටුමු. බමුණ, කාමයෝ කාලිකයහ බොහෝ දුක් ඇතියහ. දැඩි ආයාස ඇතියහ. මෙහි ආදීනව බොහෝහ මේ ලොවුතුරු දහම මේ අත්බැවිහි තමා විසින් ම වින්ද යුතුය. කල් නො යවා විපාක දෙන සුළු ය. එව, බලවසි කීමට සුදුසු ය. තම සිත්හි පමුණුවා ලීමට සුදුසු ය. නුවණැත්තන් විසින් තමන් තමන් කෙරෙහි ලා දහයුතු යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද්දේ ය”යි. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ඒ බමුණු තෙමේ හිස යටිකුරු කොට සලා දිව නෙරු ලෙලවා තලලෙහි තුන්රැළි ඇති බැමිබිඳුම් නංවා දණ්ඩ එල්ල ගෙන ගියේ ය.

මහණෙනි, මේ බමුණෙක් නො වේ. මේ පව්වු මරු ය. තොපගේ නුවණැස ව්‍යාපාරිම පිණිස පාමිණියේ යයි. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ දැන ඒ වේලායෙහි මේ ශාථාව වදාළ සේක:

යමෙක් දුක යම් පඤ්චකාම ගුණයක් නිදන කොට ඇතැයි දුටුයේ ද, ඒ සත්‍යව තෙමේ කාමයන්හි කෙසේ නැමෙන්නේ ද, (නො නැමේ මැ යි) ඒ සත්‍යව තෙමේ ලෙවිහි කාමගුණොපධිය (රුහාදි) සබ්බය යි දැන ඒ කාම-ගුණොපධිය ම දුරලනු පිණිස හික්මෙන්නේ ය.

4. 3. 2.

සම්භි සූත්‍රය.

158. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යදහව්වෙහි සිලාවතී ගමහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුදුරෙහි ආයුෂමත් සම්භි තෙරණුවෝ නොපමාව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙති.

ඉක්බිති එකලා වූ විත්තවිවෙකයෙක් යුක්ත වූ ආයුෂමත් සම්භි තෙරණු-වන්ට මෙබඳු විත්තවිකකියෙක් පහළ විය. ඒ මාගේ ශාස්තෘ තෙමේ අභීත් ය. සමයක් සමුදාය ය. ඒ මට එකතින් මහත් ලාභයෙකි. එකතින් මනා ලැබීමෙකි. ඒ මම මෙසේ ස්වාක්‍ෂාන වූ ශාසනයෙහි පාවිදි වූයෙමි. ඒ මට එකතින් මහත් ලාභයෙකි. එකතින් මනා ලැබීමෙකි. ඒ මට සිල්වත් කලණ දහම ඇති සමුම්සරහු වෙති. ඒ මට එකතින් මහත් ලාභයෙකි. එකතින් මනා ලැබීමෙකි

අථ බො මාරෙ පාපිමා ආයස්මතො සම්ඤ්ඤා වෙතස්ස වෙතොපරි-
චිතකකමඤ්ඤාය යෙනායස්මා සම්ඤ්ඤා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්නා
ආයස්මතො සම්ඤ්ඤා අවිදුරෙ මහනතං භයහෙරවසද්දං අකාසී, අපිස්සදං
පඨවි මඤ්ඤා උද්දියතීති.¹

අථ බො ආයස්මා සම්ඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්නා
භගවනතං අභිවාදෙතා ඵකමනතං නිසීදි. ඵකමනතං නිසීනෙනා බො
ආයස්මා සම්ඤ්ඤා භගවනතං ඵතදවොච: ඉධාහං භනෙන භගවතො අවිදුරෙ
අප්පමනෙනා ආකාසී පභිතතෙනා විහරුම්. තස්ස මය්හං භනෙන රහොග-
තස්ස පටිසල්ලිතස්ස ඵවං වෙතස්සෙ පරිචිතකෙකා උදපාදි: ලාභා වත
මෙ, සුලභං වත මෙ, යස්ස මෙ සන්ථා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො. ලාභා වත මෙ,
සුලභං වත මෙ, යො'හං ඵවං සවාකකානෙ ධම්මචිතයෙ පබ්බජිතො. ලාභා
වත මෙ, සුලභං වත මෙ, යස්ස මෙ සමුභවාරයො සීලවනෙනා
කල්යාණධම්මාති. තස්ස මය්හං භනෙන අවිදුරෙ මහාභයහෙරවසදෙද අහොසී,
අපිස්සදං පඨවි මඤ්ඤා උද්දියතීති.¹

[භගවා:]

තෙසා සම්ඤ්ඤා පඨවි උද්දියති. මාරෙ ඵසො පාපිමා. නුය්හං විචක්ඛු-
කම්මාය ආගතො. ගච්ඡ තිං සම්ඤ්ඤා තතෙච අප්පමනෙනා ආකාසී
පභිතතෙනා විහරුතීති.

ඵචමහනෙතති බො ආයස්මා සම්ඤ්ඤා භගවතො පටිස්සුතා² උට්ඨායාසනා
භගවනතං අභිවාදෙතා පදකම්ණං කතා පකකාම්. දුතියමපි බො ආයස්මා
සම්ඤ්ඤා තතෙච අප්පමනෙනා ආකාසී පභිතතෙනා විහාසී. දුතියමපි බො
ආයස්මතො සම්ඤ්ඤා රහොගතස්ස පටිසල්ලිතස්ස ඵවං වෙතස්සෙ පරිචි-
තකෙකා උදපාදි. ලාභා වත මෙ, සුලභං වත මෙ -පෙ- යස්ස මෙ
සමුභවාරයො සීලවනෙනා කල්යාණධම්මාති. දුතියමපි බො මාරෙ පාපිමා,
ආයස්මතො සම්ඤ්ඤා වෙතස්ස වෙතොපරිචිතකකමඤ්ඤා -පෙ- අපිස්සදං
පඨවි මඤ්ඤා උද්දියතීති.¹

අථ බො ආයස්මා සම්ඤ්ඤා මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිතා මාරං
පාපිමනතං ගාථාය අජ්ඣානාසී:

සද්ධායාහං පබ්බජිතො අගාරස්මා අතගාරියං,
සති පඤ්ඤා ව මෙ බුද්ධා චිත්තඤ්ඤා සුසමානිතං,
කාමං කරස්සු රූපානි තෙව මං බ්‍යාධිසිස්සසීති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ජානාති මං සම්ඤ්ඤා භික්ඛුති දුක්ඛි දුමමතො
තතෙචනතරධාසීති.

1. උද්දියතීති. - මජ්ඣං. 2. පටිස්සුතො. - PTS.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ (තම) සිතින් ආයුෂමත් සම්භූතී තෙරණුවන්ගේ විතතපරිච්ඡිකකීය දූත ආයුෂමත් සම්භූතී තෙරණුවන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් සම්භූතී තෙරණුවන් නුදුරෙහි මහත් බිය ජනන හඬක් කෙළේ ය. තවද එය පොළොව පෙරළන්නාක් සෙයින් වෙයි.

ඉක්බිති ආයුෂමත් සම්භූතී තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වාද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂමත් සම්භූතී තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාළ කළහ: වහන්ස, මෙහි මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුදුරෙහි නොපමා ව කෙළෙස් තවන වෙර ඇතිව තිබේ පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇතිව වෙසෙමි. වහන්ස, එකලා වූ විතතවිවෙකයෙක් හුන් ඒ මට මෙබඳු විතතවිකකීයෙක් පහළ විය. ඒ මාගේ ශාඝ්‍යා තෙමේ අතීත් ය. සමයක් සමුදාය ය. එය මට එකානතයෙන් මහත් ලාභයෙකි. එකානතයෙන් මනා ලැබීමෙකි. ඒ මම මෙසේ සමාකතාත වූ ශාසනයෙහි පැවිදි වූයෙමි. එය මට එකානතයෙන් මහත් ලාභයෙකි. එකතින් මනා ලැබීමෙකි. ඒ මට සිල්වත් කලණ දහම් ඇති සමුම්සරහු වෙති. එය මට එකතින් මහත් ලාභයෙකි. එකතින් මනා ලැබීමෙකි. වහන්ස, ඒ මාගේ නුදුරෙහි පොළොව පෙරළන්නාක් සෙයින් බිය ජනන හඬක් විය.

[හගවත්හු:]

සම්භූතී, මේ පොළොව නො පෙරෙළෙයි. මේ පවිටු මරා ය. නොපමේ නුවණැස වතසා ලත්තට පැමිණියේ ය. සම්භූතී, තෙපි යව. නොපමා ව කෙළෙස් තවන වෙර ඇතිව තිබේ පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇතිව එහි ම වසව.

වහන්ස, එසේ ය යි ආයුෂමත් සම්භූතී තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා හුනස්තෙන් තැඟි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වාද පාදකුණු කොට ගියහ: දෙවනවට දු ආයුෂමත් සම්භූතී තෙරණුවෝ නොපමා ව කෙළෙස් තවන වෙර ඇතිව තිබේ පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇතිව එහි ම විසූහ. දෙවනවට දු එකලා ව විතතවිවෙකයෙක් හුන් සම්භූතී තෙරණුවන්ට මෙබඳු විතතවිකකීයෙක් පහළ විය. ... ඒ මට සිල්වත් කලණදහම් ඇති සමුම්සරහු වෙති. එය මට එකතින් මහත් ලාභයෙකි. එකතින් මට මනා ලැබීමෙකි. දෙවනවට දු පවිටු මාර තෙමේ (තම) සිතින් ආයුෂමත් සම්භූතී තෙරණුවන්ගේ විතතපරිච්ඡිකකීය දූත ... තවද, පොළොව පෙරළන්නාක් සෙයින්.

ඉක්බිති ආයුෂමත් සම්භූතී තෙරණුවෝ මේ පවිටු මරා ය යි දූත පවිටු මරාහට ශාප්‍යයෙන් කීහ.

මම සාද්දහායෙන් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වීම. මා විසින් සිතිය හා නුවණ අවබෝධ කරණ ලදී. සිත ද මොනොවට පිහිටුවන ලද්දේ ය. (එහෙයින් බිහිසුණු) රූපයන් කැමති පරිද්දෙන් කරව. මා නොම පෙළන්නෙහි ය.

ඉක්බිති පවිටු මරා තෙමේ සම්භූතී මහණ තෙමේ මා දැනී යයි දුකට පැමිණියේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 3. 3.

ගොඨිකසුතනං

159. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා රුජගහෙ විහරති වෙළඬනෙ කලඤ්ඤානිවාපෙ තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මා ගොඨිකො ඉසිගිප්-පසෙව විහරති කාලිසිලායං. අථ බො ආයස්මා ගොඨිකො අප්පමනෙතා ආතාපි පභිතනෙතා විහරනෙතා සාමසිකං¹ වෙතොවිමුත්තිං ඵුසි. අථ බො ආයස්මා ගොඨිකො තාය² සාමසිකාය වෙතොවිමුත්තියා පරිභාසි.

දුතියමපි බො ආයස්මා ගොඨිකො අප්පමනෙතා -පෙ- විහරනෙතා සාමසිකං¹ වෙතොවිමුත්තිං ඵුසි. දුතියමපි බො ආයස්මා ගොඨිකො තාය² සාමසිකාය වෙතොවිමුත්තියා පරිභාසි. තතියමපි බො ආයස්මා ගොඨිකො -පෙ- පරිභාසි. චතුස්මපි බො ආයස්මා ගොඨිකො -පෙ- පරිභාසි. පඤ්චමමපි බො ආයස්මා ගොඨිකො -පෙ- පරිභාසි. ඡට්ඨමපි බො ආයස්මා ගොඨිකො - පෙ - පරිභාසි.

සතතමමපි බො ආයස්මා ගොඨිකො අප්පමනෙතා ආතාපි පභිතනෙතා විහරනෙතා සාමසිකං වෙතොවිමුත්තිං ඵුසි අථ බො ආයස්මනො ගොඨිකස්ස එතදහොසි: යාච ඡට්ඨං ඛවාහං සාමසිකාය වෙතොවිමුත්තියා පරිභිනො. යනුතාහං සත්ථං ආහරෙය්‍යන්ති.

අථ බො මාරො පාපිමා ආයස්මනො ගොඨිකස්ස වෙතසා වෙතො-පරිචිතකමඤ්ඤාය යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා භගවන්තං ගාථාති අජ්ඣිභාසි:

මහාචීර මහාපඤ්ඤ ඉද්ධියා යසසා ජලං³,
සබ්බවෙරභයානිත පාදෙ වන්ඤාමි වක්ඛමි.

සාවකො තෙ මහාචීර මරණං මරණාභිභූ,
ආකඝ්ඛති වෙතයති තං නිසෙධ ජුතිකර

කථං හි භගවා තුය්‍යහං සාවකො සාසනෙ රතො,
අප්පතනමානස්ස සෙබො කාලං කසිරු ජනෙසුතාති.

තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මතා ගොඨිකෙන සත්ථං ආහරිතං හොති.

අථ බො භගවා මාරො අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං ගාථාය අජ්ඣිභාසි:

එවං හි ධීරු කුබ්බන්ති නාවකඝ්ඛන්ති ජීවිතං,
සමුලං තණ්හං අබ්බුත්තං⁴ ගොඨිකො පරිනිබ්බුතොති.

1. සාමසිකං - PTS. සාමසිකං - ස්‍යා. 2. තමා. 3. ජල - මජ්ඣ. ස්‍යා.

4. තණ්හමබ්බුත්තං - මජ්ඣ.

4. 3. 3.

ගොධික සූත්‍රය

159. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාප නම් වූ චෛත්‍යාගාරයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි ආයුෂමත් ගොධික තෙරණුවෝ ඉසිහිලි පටු ඇලයෙහි කළුගල් තලයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල්හි ආයුෂමත් ගොධික තෙරණුවෝ නො පමාව කෙලෙස් නවන වෙර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වසන්තාහු ලෞකික සම්මතක් ලැබූහ. එකල්හි ආයුෂමත් ගොධික තෙරණුවෝ ඒ ලෞකික සම්මතීන් පිරිහූහ.

දෙවනවට ද ආයුෂමත් ගොධික තෙරණුවෝ නො පමාව ... වසන්තාහු ලෞකික සම්මත ලැබූහ. දෙවනවට ද ආයුෂමත් ගොධික තෙරණුවෝ ඒ ලෞකික සම්මතීන් පිරිහූහ. තෙවනවට ද ආයුෂමත් ගොධික තෙරණුවෝ ... පිරිහූහ. සිවුවනවට ද ආයුෂමත් ගොධික තෙරණුවෝ ... පිරිහූහ. පස්වනවට ද ආයුෂමත් ගොධික තෙරණුවෝ ... පිරිහූහ. සවනවට ද ආයුෂමත් ගොධික තෙරණුවෝ ... පිරිහූහ.

සත්වනවට ද ආයුෂමත් ගොධික තෙරණුවෝ නො පමාව කෙලෙස් නවන වෙර ඇතිව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇතිව වසන්තාහු ලෞකික සම්මත ලැබූහ. ඉක්බිති ආයුෂමත් ගොධික තෙරණුවන්ට “මම සවනවට තෙක් ලෞකික සම්මතීන් පිරිහිනිමි. මම සැත් අරනෙමි තමි, මනා නො!”යි මේ සිත වි ය.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ තම සිතින් ආයුෂමත් ගොධික තෙරණුවන් ගේ විතතපරිවිතකීය දෑක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථාවලින් කී ය.

මහාවීරයෙනි, මහපාණ්ඩුතියෙනි, සාද්ධියෙන් හා පිරිවරින් බබලනුවෙනි, සියලු (පාණ්ඩුපාතාදී) වෙර හා බිය ඉක්ම වූ තැනැත්තෙනි, පසැස් ඇතියෙනි, පා වදිමි.

මරණය මැඬලන සුලු මහාවීරයෙනි, මුඛගේ සව්වෙක් මරණය කැමති වෙයි. පියෝ කෙරෙයි. මහනෙදුතියෙනි, එය වලක්වනු මැනවි.

ජනයා කෙරෙහි ප්‍රසිද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්ස, සස්තෙහි ඇලුනු නොපත් රහත්පල ඇති ශෛක්‍ෂ වූ මුඛ සව්වෙක් කෙසේ තමි කල්පරිය කරන්නේ ද?

එකල්හි ආයුෂමත් ගොධික තෙරණුවන් විසින් සැත් අරනලද්දේ වෙයි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පවිටු මරායයි දෑහ පවිටු මරාගට ගාථායෙන් වදල සේක.

නුවණැත්තෝ මෙසේ ද කෙරෙත්. දිවි නො පනත්. ගොධික තෙමේ මුල්සතිත තෘෂ්ණාව උපුටා හැර පිරිනිවියේ ය. (සමසිසි වූ පිරිනිවියෙන් සකකුපරිනිමාණයෙන් පිරිනිවියේ ය.)

අථ බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසී: ආයාම භික්ඛවෙ යෙන ඉසිගිලිපස්සං කාලසීලා තෙනුපසඛකමිස්සාම, යත් ගොධිකෙත කුලපුතෙනන සත්ථං ආයරිතනති. එවං භනෙතති බො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සාසුං. අථ බො භගවා සමබහුලෙති භික්ඛුති සද්ධිං යෙන ඉසිගිලිපස්සං කාලසීලා තෙනුපසඛකමි. අද්දසා බො භගවා ආයසමනනං ගොධිකං දුරතොව විඤ්ඤකෙ විචතනකකිකිං සෙමානං.¹

තෙන බො පඨා සමයෙන බුමාසිතතනං නිමිරසිතතනං ගච්ඡතෙව පුරිමං දිසං, ගච්ඡති පච්ඡමං දිසං, ගච්ඡති උතතරං දිසං, ගච්ඡති දකඛිණං දිසං, ගච්ඡති උද්ධං, ගච්ඡති අධො, ගච්ඡති අනුදිසං.

අථ බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසී: පස්සථ තො තුමෙන භික්ඛවෙ එතං බුමාසිතතනං නිමිරසිතතනං. ගච්ඡතෙව පුරිමං දිසං, ගච්ඡති පච්ඡමං දිසං, ගච්ඡති උතතරං දිසං, ගච්ඡති දකඛිණං දිසං, ගච්ඡති උද්ධං, ගච්ඡති අධො, ගච්ඡති අනුදිසනති. එවං භනෙත. එසො බො භික්ඛවෙ මාරො පාපිමා ගොධිකස්ස කුලපුතනස්ස විඤ්ඤණං සමනෙතසති², කත්ථ ගොධිකස්ස කුලපුතනස්ස විඤ්ඤණං පතිට්ඨිතනති. අපපතිට්ඨිතෙන ච භික්ඛවෙ විඤ්ඤණෙන ගොධිකො කුලපුතො පරිනිබ්බුතොති.

අථ බො මාරො පාපිමා බෙලුවපණ්ඩුවිණමාදය යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතා භගවනනං ගාථාය අජ්ඣාසාසී:

උද්ධං අධො ච තිරියඤ්ඤා දිසා අනුදිසාස්ථං,
අනෙසං නාධිගච්ඡාමි ගොධිකො සො කුභිං ගතොති?

[භගවා:]

සො ධිරො ධිතිසමපනො කාසි කාතරතො සද්ද,
අහොරතනං අනුසුඤ්ඤං ජීවිතං අනිකාමයං.

ජේඤ්ඤා මච්චුතො සෙනං අනාගතො පුතබ්බවං,
සමුලං තණ්හමබ්බුසා ගොධිකො පරිනිබ්බුතොති.

[මෙරු:]

තස්ස සොකපරෙතස්ස විණා කච්ඡා අහස්සථ,
තතො සො දුමමතො යතෙබ්බා තජ්ඣෙවනතරධායථාති³.

4. 3. 4.

සතවස්ස සුතනං.

160. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුවෙලායං විහරති තජ්ජා තෙරඤ්ඤාය තිරෙ අජ්ජාලතිශ්‍රොධෙ. තෙන බො පන සමයෙන මාරො පාපිමා සතවස්සාති භගවනනං අනුබ්බො⁴ හොති ඔතාරුපෙකෙබ්බා ඔතාරං අලභමානො. අථ බො මාරො පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතා භගවනනං ගාථාය අජ්ඣාසාසී:

සොකාවතිණෙණා හු වතමති⁵ කායසි විතනං හුජ්ඣො උද පඤ්ඤානො,
ආගුං හු ගාමසම්මකාසි තිඤ්ඤි කසමා ජතෙන න කරොසි සකඛිං
සකඛි න සමපජ්ජති කෙන වි තෙති.

1. සෙය්‍යමානං - ස්‍යා, සොප්පමානං - සීවු. 1. 2. සමනෙවසති - මජ්ඣ. PTS. 3. තජ්ඣෙවනතරධායථාති - ස්‍යා. 4. අනුබ්බො මජ්ඣ. ස්‍යා, සීවු. 5. වතසම් - ස්‍යා, PTS.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, යම්හ, යම්තැනක දී ගොඩක කුලපුතු විසින් සැන් අරන් ලද්දේ නම් ඒ ඉසිහිලි ඇලය කළුපලලාව වෙත එළඹෙන්නෙමු. වහන්ස, එසේ යයි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බොහෝ භික්ෂූන් සමග ඉසිහිලිපටුපස කළුපලලාව වෙත එළඹ සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරළනු කඳ ඇති ඇඳෙහි උඩුකුරුව නෝනා ආයුෂමත් ගොඩක තෙරුන් දුර දී ම දුටු සේක.

එකල්හි බුමාසිත බවෙක් තිමිරසිත බවෙක් (දුක්කිහු, අදුරක්කු සෙයින් හැසිරෙන සෙයක් = මාරුවෙහි අවතාර රූප) පෙරදිගට යේ ම ය. පැළුදිගට යේ ම ය. උතුරුදිගට යේ ම ය. දකුණුදිගට යේ ම ය. උඩට යේ ම ය. යටට යේ ම ය. අනුදිගට යේ ම ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, තෙපි තෙල දකිවු ද? බුමාසිත බවෙක් තිමිරසිත බවෙක් (දුක්කිහු, අදුරක්කු සෙයින් හැසිරෙන සෙයක් = මාරුවෙහි අවතාර රූප) පෙරදිගට යේ ම ය. පැළුදිගට යේ ම ය. උතුරුදිගට යේ ම ය. දකුණුදිගට යේ ම ය. උඩට යේ ම ය. යටට යේ ම ය. අනුදිගට යේ ම ය. වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ පව්වු මාර තෙමේ “ගොඩක කුලපුතුගේ විඤ්ඤාණය කොහි පිහිටියේ දැයි ගොඩක කුලපුතුගේ විඤ්ඤාණය සොයයි. මහණෙනි, ගොඩක කුලපුත් තෙමේ නොපිහිටි විඤ්ඤාණයෙන් පිරිනිව්සේ ය.

ඉක්බිති පව්වු මාර තෙමේ බෙලවපණ්ඩු (විලිකුන් බෙල්පක් පැහැබදු පැහැ ඇති රන් මුවා) මහවෙණ ගෙණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය, එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කිය:

මම උඩ ද, යට ද, සරස ද, සිවුදිග හා අනුදිග ද ඒ ගොඩක තෙමේ කොහි ගියේ දැයි සොයන්නෙමි නොලබමි.

[භගවත්හු:]

නුවණැති ධාතීමත් වූ ධ්‍යානකාරණ සුලු හැමකල්හි ධ්‍යානයෙහි ඇලුනු ඒ ගොඩක තෙමේ දිවි නොතකමින් දවරු දෙකෙහි පිළිවෙත් කරනුයේ මරසෙනහ සිදු පුනභීවයට නො පැමිණ තෘෂ්ණාව සහමුලු කොට උපුටා හැර පිරිනිව්සේ ය.

[තෙරහු:]

ශොකයෙන් මැඩුනු ඒ මාරයාගේ කැසින් විණුව ගිලිහුනේ ය. එයින් නොසතුටු සිත් ඇති ඒ මාර තෙමේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 3. 4.

සභනවස්ස සූත්‍රය.

160. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උරුමෙල්දනව්වෙහි තෙරඤ්ජර ගංතෙර අජපල්ලගුරුකමුල වැඩවසන සේක. එකල්හි පව්වු මරු සිදුරු සොයන්නේ සිදුරු නො විදුමින් සත්වසක් මුළුල්ලෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලුහුබැන්දේ වේ. ඉක්බිති පව්වු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කිය:

වෙතෙහි සිහිවිලි සිතයි ද? ශොකයට බටුයෙහි ද? ධනයක් පැරදු-තෙහි ද? වැලි, පතමින් (නිදිනි ද?) ගමෙහි කිසියම් අපරාධයක් කෙලෙහි ද? කුමක්හෙයින් මහජනයා සමග මිත්‍රභාවය නො කෙරෙහි ද? නිසිවකු හා මුඛගේ මිත්‍රභාවයක් නො සැපයේ ද,

[භගවා:]

සොකස්ස මූලං පලිබාය සබ්බං අනාගා ක්කායාමි අසොවමානො,
 ඡේත්තාන සබ්බං භවලොභජ්ජං අනාසවො ක්කායාමි පමනතබ්බු.

[මාරො:]

ඤං වදන්ති මමෙදන්ති යෙ වදන්ති මමන්ති ව,
 එත්ථ වෙ තෙ මනො අත්ථි න මෙ සමණ මොකබ්බිති.

[භගවා:]

ඤං වදන්ති න තං මස්සං යෙ වදන්ති න තෙ අහං,
 එවං පාපිම ජානාති න මෙ මග්ගමපි දකබ්බිති.

[මාරො:]

සවෙ මග්ගං අනුබුද්ධං බෙමං අමතගාමිනං,
 අපෙති ගච්ඡ නිමමෙවෙකො කිමඤ්ඤමනුසාසබ්බිති.

[භගවා:]

අමච්චුධෙය්‍යං පුච්ඡන්ති යෙ ජනා පාරගාමිනො,
 තෙසාහං පුට්ඨො අකබ්බාමි යං සච්චං තං¹ තිරුපබ්බන්ති.

සෙය්‍යථාපි භනෙත ගාමස්ස වා නිගමස්ස වා අවිදුරෙ පොකකරණී,
 තනුස්ස කකකටකො. අථ බො භනෙත සමබහුලා කුමාරකා වා කුමාරිකායො
 වා තමා ගාමා වා නිගමා වා නිකම්මිත්වා යෙන සා පොකකරණී තෙනුපසඬක-
 මෙය්‍යං උපසඬකම්මිත්වා තං කකකටකං උදකා උද්ධරිත්වා එලෙ පතිට්ඨාපෙය්‍යං,
 යං යදෙව හි සො භනෙත කකකටකො අලං අභිනින්නාමෙය්‍ය, තං තදෙව
 තෙ කුමාරකා වා කුමාරිකායො වා කට්ඨෙන වා කඨලාය වා සඤ්ඤෙය්‍යං
 සමාඤ්ඤෙය්‍යං. එවං හි සො භනෙත කකකටකො සබ්බෙහි අලෙහි සඤ්ඤෙනාහි
 සමාග්ගෙහි සමප්පිභග්ගෙහි අභබ්බො තං පොකකරණීං පුන² ඔතරිතුං
 සෙය්‍යථාපි පුබ්බෙ.²

එවමෙව බො භනෙත යාති³ විසුකායිකාති⁴ විසෙවිතාති විපථඤ්ඤාති
 කාතිවි කාතිවි සබ්බාති⁵ තාති භගවතා සඤ්ඤන්තාති, සමාග්ගාති සමප්පි-
 භග්ගාති. අභබ්බො දුතාහං⁶ භනෙත පුත භගවතං උපසඬකම්මං යදිදං
 ඔතාරාපෙකෙබ්බාති. අථ බො මාරො පාපිම භගවතො සන්තකෙ ඉමා
 තිබ්බෙජ්ජිතා ගාථායො අහාසී:

මෙදවණ්ණඤ්ඤා පාසාණං වායසො අනුපරියගා,
 අපෙත්ථ මුද්⁷ විඤ්ඤෙ අපි අස්සාදනා සියා.

අලඬා තත්ථ අස්සාදං වායසෙනො⁸ අපකකමෙ,
 කාකොව සෙලමාසජ්ජ නිබ්බිජ්ජාපෙම ගොතමාති.

1. සබ්බන්තං - සිමු. 2. PTS. 2. “පුත” ඉති ව “සෙය්‍යථාපි පුබ්බෙ” ඉති ව
 නදිස්සනෙ - මජ්ඣං. 3. යාති කාතිවි - මජ්ඣං. 4. විසුකායිතාති - ස්‍යා.
 5. විපථඤ්ඤාති සබ්බාති - මජ්ඣං. ස්‍යා. 6. අභබ්බො වි දුතාහං - සිමු. 2.
 අභබ්බාවදුතාහං - PTS. 7. මුද් - මජ්ඣං. 8. වායමනො - ස්‍යා.

[භගවත්හු:]

මාරය, යොකමුල හැම සාර දමා යොක තොකරමින් නිරපරාධ ව සිට බ්‍යාන කරමි. සියලු භවලොභසංබ්‍යාන තෘෂ්ණාව සිදු ආසුරවර්තිත වූයෙහි බ්‍යාන කරමි.

[මරු:]

මේ මාගේ යයි යමක් කියද්ද ද, යම් කෙනෙකුත් මා ගැත්තේ යයි කියද්ද ද, ඉදින් මෙහි මුඛගේ සිතෙක් ඇත් නම් ශ්‍රමණය, මාගෙන් තො මිදෙන්නෙහි ය.

[භගවත්හු:]

මාගේ යයි යමක් කියද්ද ද, එය මාගේ නො වේ. යම් කෙනෙක් (මාගේ යයි) කියද්ද මම හේ නො වෙමි. පවිට, මෙසේ දනුව. මා ගිය මග ද තෝ තොදක්නෙහි ය.

[මරු:]

ඉදින් නිභ්‍ය වූ නිවණට යන මග අවබෝධ කරණ ලද්දේ නම් (මාගේ විෂයයෙන්) පහවනු මැනව. මුඛ ම එකලා ව (ඒ මග) යනු මැනව. කුමක් හෙයින් මෙරමාහට අනුශාසනා කෙරෙහිදැයි.

[භගවත්හු:]

පරතෙර යන සුලු යම් ජන කෙනෙක් මරුහට විෂය නො වූ නිවණ විචාරද්ද ද, ඔවුන් විසින් විචාරණ ලද්දෙහි මම යමෙක් සත්‍ය වේ ද, උපධි රතිත ද, එය කියමි.

[මරු:]

වහන්ස, ගම්කට හෝ නියම්ගම්කට නුදුරෙහි පොකුණක් වේ. එහි කකුළුවෙක් වන්නේ ය. වහන්ස, එකල්හි බොහෝ කුමරුවෝ හෝ කුමරියෝ හෝ ඒ ගමින් හෝ නියම්ගමින් නික්ම ඒ පොකුණ වෙත එළඹෙන්නාහු ය. එළඹ ඒ කකුළුවා ජලයෙන් නතා ගොඩ තබන්නාහු ය. වහන්ස, ඒ කකුළුවා යම් යම් අලක් ඉදිරියට නමන්නේ ය. ඒ කුමරුවෝ හෝ කුමරියෝ හෝ ඒ ඒ අල ම ලියෙකින් හෝ කැබිලින්නෙකින් හෝ සිඳින්නාහු ය. බිඳින්නාහු ය. වහන්ස, මෙසේ ඒ කකුළුවා සිඳින ලද බිඳින ලද කැබැලි කැබැලි කොට බිඳින ලද සියලු අල කරණ කොට ගෙන පෙර මෙන් නැවත ඒ පොකුණට බස්නට අහව්‍ය වන්නේ ය.

වහන්ස, එසෙයින් ම නිසියම් විසූකයෝ (මෙරවිසුළු) ඇද්ද, නිසියම් විලොම දැ ඇද්ද, නිසියම් නිසියම් සලන සුලු දැකුම් ඇද්ද, ඒ සියල්ල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සිඳින ලදී. බිඳින ලදී. කැබැලි කැබැලි කරණ ලදී. වහන්ස, දන් මම සිදුරු සොයන්නෙමි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත නැවත එළඹෙන්නට නුසුදුස්සෙමි වෙමි යි. ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි උකටලියට කරාණු වූ මේ ගාථා කී ය:

කටුබෙක් මේද තෙල්පාහැ ඇති ගලක් (දැක) එහි මොළොක් බව විඳිමි නම් මැනව, රස විඳ ගැනීමේක් වන්නේ නම් මැනව යි ඒ සිසාරන්නේ වේ ද,

ඒ කටුඩු තෙමේ එහි ආස්වාදයක් නො ලැබ (යමසේ) එයින් පහ වන්නේ ද, (මේද තෙල් පාහැ ඇති) ගල වෙත පැමිණ (ආස්වාදයක් නොලත් මේ) කටුඩා මෙන් කළකිරි ගෙනමයන් වහන්සේ කෙරෙන් පහව යමිහ.

අථ බො මාරො පාපිමා භගවතො සනතිකෙ ඉමා නිබ්බජනියා ගාථායො අභාසිත්වා නමභා සානා අපකකමම භගවතො අවිදුරෙ පඨවියං පලලඛෙකන නිසිදි භුණ්හිභුතො ඔඩිභුභුතො පත්තකකිකො අධොමුඛො පජ්ඣායනො අපපටිභානො කට්ඨන භූමිං විලිඛන්තොති.

4. 3. 5.

මාරධිභුසුතනං.

161. උරුවෙලායං—

අථ බො තණ්හා ව අරනී¹ රගා ව මාරධිතරො යෙන මාරො පාපිමා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා මාරං පාපිමනනං ගාථාය අජ්ඣාභාසිංසු:

කෙනාසි දුමමතො තාන පුරිසං කනනු සොචසි?

මයං තං රුගපාසෙන ආරඤ්ඤමිව² කුඤ්ඤරං,
බන්ධිත්වා ආනගිස්සාම චසගො තෙ භවිස්සතිති.

[මාරො:]

අරහං සුගතො ලොකෙ න රුගෙන සුවාතයො,
මාරධෙය්‍යමතිකකන්තො තස්මා සොවාමහං භුසන්ති.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරො යෙන භගවා තෙනුප-
සඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා භගවනනං එතදවොචුං: පාදෙ තෙ සමණ පරිචාරෙමාති. අථ බො භගවා න මනසාකාසි යථා තං අනුත්තරෙ උපධි-
සඛායෙ විමුක්තො.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරො එකමනනං අපකකමම
එවං සමචින්නෙසුං: උච්චාවචා බො පුරිසානං අධිපපායා. යනනුත මයං
එකසතං එකසතං කුමාරිචණ්ණසතං අභිනිමමිතෙය්‍යමාති.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරො එකසතං එකසතං
කුමාරිචණ්ණසතං අභිනිමමිතිත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු.
උපසඛකමිත්වා භගවනනං එතදවොචුං: පාදෙ තෙ සමණ පරිචාරෙමාති.
තමපි භගවා න මනසාකාසි යථා තං අනුත්තරෙ උපධිසඛායෙ විමුක්තො.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරො එකමනනං අපකකමම
එවං සමචින්නෙසුං: උච්චාවචා බො පුරිසානං අධිපපායා. යනනුත මයං
එකසතං එකසතං අවිජාතචණ්ණසතං අභිනිමමිතෙය්‍යමාති.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරො එකසතං එකසතං
අවිජාතචණ්ණසතං අභිනිමමිතිත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු.
උපසඛකමිත්වා භගවනනං එතදවොචුං: පාදෙ තෙ සමණ පරිචාරෙමාති.
තමපි භගවා න මනසාකාසි යථා තං අනුත්තරෙ උපධිසඛායෙ විමුක්තො.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි උකටලියට කරුණු වූ මේ ගාථාවන් කියා එතැනින් පහ ව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හුදුරෙහි නිහඬ වූයේ තෙද නැති වූයේ බහාලූ කර ඇතියේ යටිනුරු මුහුණු ඇතියේ සිතිවිලි සිතමින් කිසිත් වටහා ගත නො හැකි වූයේ ලී කැබැල්ලෙකින් බිම ඉරි අදිමින් බිම පලක් බැඳ ගෙන හුන්නේ ය.

4. 3. 5.

මාරබිතු සූත්‍රය.

[61. උරාවෙලාවෙහි—

ඉක්බිති තණහා අරති රගාද යන මාරකන්‍යාවෝ පවිටු මරු වෙත එළඹියහ. එළඹ පවිටු මරුහට ගාථායෙන් කියුහු:

පියාණෙනි, කවරහෙයින් නොසතුටු සිත් ඇත්තෙහි ද? කිනම් පුරුෂයකු සිතයි ද? අපි ඔහු වනඥානකු මෙන් රුගපාශයෙන් බැඳ ගෙන එන්නමු. එවිට නොපට වසන වන්නේ යයි.

[මරු:]

සුගත තෙමේ ලොකයෙහි අතීත් ය. රුගයෙන් (බැඳ) සුවසේ ගෙන ඉය නොහැක්කේ ය. මාරවිෂය ඉක්ම වූයේ ය. එහෙයින් මම අතිශයින් සිතිවිලි සිතමි.

ඉක්බිති තණහා අරති රගාද යන මාරකන්‍යාවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “මහණ, මුඛ පා හමුයෙහි මෙහෙවර කරමෝ ව”යි මෙය කියුහ. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් සෙයින් අනුගතර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවන් ඇතියෙක්) මෙනෙහි නොකෙරේ ද එසෙයින් එද නොමෙනෙහි කළ සේක.

ඉක්බිති තණහා අරති රගාද යන මරදුහු එකත්පසෙකට ඉවන් ව පුරුෂයන්ගේ අදහස් විසිතුරු ය. (එහෙයින්) අපි සියක් සියක් කොට කුමරිවෙස් සියක් මවා ගන්නමෝ නම් යෙහෙකැයි මෙසේ සිතූහ.

ඉක්බිති තණහා අරති රගාද යන මාරකන්‍යාවෝ (එකක් එකක්) සියක් සියක් කොට කුමරිවෙස් සියක් (තුන්සියක් විලස්) මවා ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “මහණ, මුඛ පා හමුයෙහි මෙහෙ කරමෝ ව”යි මෙය කියුහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් සෙයින් අනුගතර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවන් ඇතියෙක්) මෙනෙහි නො කෙරේ ද එසෙයින් එද නොමෙනෙහි කළ සේක.

ඉක්බිති තණහා අරති රගාද යන මරදුහු එකත්පසකට ඉවන් ව පුරුෂයන්ගේ අදහස් විසිතුරු ය. අපි සියක් සියක් නොවැදු ඉතිරින් වෙස් සියක් මවා ගන්නමෝ නම් මැනවැයි මෙසේ සිතූහ.

ඉක්බිති තණහා අරති රගාද යන මරදුහු එක්සිය එක්සිය නොවැදු ඉතිරින්වෙස් සියක් මවා ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “මහණ, මුඛයේ පා හමුයෙහි මෙහෙවර කරමෝ ව”යි මෙය කියුහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් සෙයින් අනුගතර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවන් ඇතියෙක්) මෙනෙහි නො කෙරේ ද එසෙයින් එද නො මෙනෙහි කළ සේක.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- සමච්ඡන්තස්සං යනනුත මයං එකසතං එකසතං සකිං විජාතවණණසතං අභිනිමමිතෙය්‍යාමාති.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- සකිං විජාතවණණසතං අභිනිමමිතිනා යෙන භගවා -පෙ- අනුතතරෙ උපධිසංඛියෙ විමුක්තො.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- යනනුත මයං -පෙ- දුට්ඨාතවණණසතං අභිනිමමිතෙය්‍යාමාති.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- දුට්ඨාතවණණසතං අභිනිමමිතිනා යෙන භගවා -පෙ- අනුතතරෙ උපධිසංඛියෙ විමුක්තො.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- යනනුත මයං -පෙ- මඤ්චිමිත්තිවණණසතං අභිනිමමිතෙය්‍යාමාති.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- මඤ්චිමිත්තිවණණසතං අභිනිමමිතිනා යෙන භගවා -පෙ- අනුතතරෙ උපධිසංඛියෙ විමුක්තො.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- යනනුත මයං -පෙ- මභිත්තිවණණසතං අභිනිමමිතෙය්‍යාමාති.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- මභිත්තිවණණසතං අභිනිමමිතිනා යෙන භගවා -පෙ- අනුතතරෙ උපධිසංඛියෙ විමුක්තො.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරෙ එකමන්තං අපක්කමම ඵතදවොචු : සච්චං කීර තො පිතා අවොච :

“අරහං සුගතො ලොකෙ න රුගෙන සුවාතයො
මාරධෙය්‍යං අතීක්කන්තො තසමා සොවාමහං භුස”නති.

යා හි මයං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා අවිතරුගං ඉමිනා උපක්කමෙත උපක්කමෙය්‍යම හදයං වාය්‍ය ඵලෙය්‍ය. උණ්හං වා ලොභිතං මුඛතො උග්ගචේජය්‍ය. උමමාදං වා පාපුණෙය්‍ය විතතවිකෙකපං වා. සෙය්‍යථා¹ වා පත තළො හරිතො දුතො උසසුය්‍යති විසුය්‍යති මිලායති, ඵචමෙව උසසු-සෙය්‍ය විසුසෙය්‍ය මිලායෙය්‍යාති.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරෙ යෙන භගවා තෙනු පසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං ධිතා බො තණ්හා මාරධිතා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣානාසී :

ඉක්බිති තණහා ... අපි සියක් සියක් කොට එක්වර වැදූ ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගන්නලෝ නම් මැනවැයි සිතූහ.

ඉක්බිති තණහා ... එක්වර වැදූ ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ... යම් සෙයින් අනුත්තර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවත් ඇතියෙක්) මෙනෙහි නො කෙරේ ද එසෙයින් එ ද නොමෙනෙහි කළ සේක.

ඉක්බිති තණහා ... අපි ... දෙවර වැදූ ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගන්නලෝ නම් මනාමැනුයි.

ඉක්බිති තණහා ... දෙවර වැදූ ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ... යම් සෙයින් අනුත්තර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවත් ඇතියෙක්) මෙනෙහි නො කෙරේ ද එසෙයින් එ ද නොමෙනෙහි කළ සේක.

ඉක්බිති තණහා ... අපි ... මැදුම්විය ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගන්නලෝ නම් මනාමැනුයි.

ඉක්බිති තණහා ... මැදුම්විය ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගෙන භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ වෙත ... යම් සෙයින් අනුත්තර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවත් ඇතියෙක්) මෙනෙහි නො කෙරේ ද එසෙයින් එ ද නො මෙනෙහි කළ සේක.

ඉක්බිති තණහා ... අපි ... වයසින් වැඩුනු ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගන්නලෝ නම් මැනවැයි.

ඉක්බිති තණහා ... වයසින් වැඩුනු ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ... යම් සෙයින් අනුත්තර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවත් ඇතියෙක්) මෙනෙහි නො කෙරේ ද එසෙයින් එ ද නොමෙනෙහි කළ සේක.

ඉක්බිති තණහා අරහි රහා ද යන මරදුහු එකත්පසකට ඉවත්ව මෙසේ කියූහ. අපගේ පිය තෙමේ සැබැවක් කියේ ම ය.

“සුගත තෙමේ ලොකයෙහි අතීත් ය. රාගයෙන් බැඳ නොගෙනිය හැක්කේ ය. මාර විෂය ඉක්ම වූයේ ය. එහෙයින් මම අතීතයින් සිතිවිලි සිතමි”යි.

අපි පහ නොවූ රාග ඇති යම් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ වෙත මේ උපක්‍රමයෙන් එළඹෙන්නලෝ නම් ඔහුගේ ලය හෝ පැළෙන්නේ ය. මුවෙන් උණුලේ හෝ නැගෙන්නේ ය. උමතුට හෝ සිත් පෙරළියට හෝ පැමිණෙන්නේ ය. සිදින ලද නිල්වත් බටහසෙක් යම්සේ වියලේ ද, වෙසෙසින් වියලේ ද, මැලවේ ද, එසෙයින් ම වියලෙන්නේ ය වෙසෙසින් වියලෙන්නේ ය මැලවෙන්නේ ය යි.

ඉක්බිති තණහා අරහි රහා ද යන මරදුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ එළඹ එකත්පසක සිටියහ. එකත් පසක සිටි තණහා මර දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ශාථායෙන් කීවුය:

සොක, වනිණේණා භු වනමනි කියාසි විතරං භු ජනො උද පඤ්ඤානො
ආග්ගං භු ගාමෙමමකාසි නිඤ්ඤි කසමා ජනෙන න කරොසි සකඛිං
සකඛි න සමපජ්ජති කෙනවි තෙනි.

[භගවා:]

අත්ථස්ස පනතිං හදස්ස සනතිං ඡේත්වාන සෙනං පියසානරූපං
එකාභං කියං සුඛලේඛබොධිං තසමා ජනෙන න කරොමි සකඛිං
සකඛි න සමපජ්ජති කෙනවි මෙනි.

අථ බො අරහි මාරධිතා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාභාසි:

කථං විහාරී ඛුද්දොධ භික්ඛු පඤ්ඤාසතිණේණා අතරී ධ ඡට්ඨං,
කථං කියං ඛුද්දං කාමසඤ්ඤ පරිබාහිරා භොන්ති අලභා යො තන්ති.

[භගවා:]

පස්සාදාකායො සුචිත්තනවිතො අසඛිරාතො සතිමා අනොකො,
අඤ්ඤාය ධම්මං අවිනක්කකියාසි න කුප්පති න සරති න විතො.

එවං විහාරී ඛුද්දොධ භික්ඛු පඤ්ඤාසතිණේණා අතරී ධ ඡට්ඨං,
එවං කියං ඛුද්දං කාමසඤ්ඤ පරිබාහිරා භොන්ති අලභා යො තන්ති.

අථ බො රහා මාරධිතා භගවතො සන්තිකො ඉමං ගාථං අභාසි:

අවෙජ්චජ් තණ්හං ගණසඛසවාරී අභා වරිස්සන්ති ඛුද්ද ව සන්තා,
ඛුද්දං වතායං ජනනං අනොකො අවෙජ්ජ තෙස්සති මච්චුරාජස්ස පාරන්ති.

[භගවා:]

තස්සන්ති වෙ මහාචරි සද්ධිමෙමන තථාගතා
ධම්මෙතන තස්මාතානං කා උස්සයා විජානතන්ති.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරෙ යෙන මාරෙ පාපිමා
තෙත්ථපසඛකම්ප්ප. අද්දසා බො මාරෙ පාපිමා තණ්හාඤ්ඤ අරතීඤ්ඤ රගඤ්ඤ
මාරධිතරෙ දුරතොව ආගමන්තිතො දිස්වාත ගාථාති අජ්ඣාභාසි:

බාලා කුමුදනාලෙඝි පබ්බතං අභිමන්ථ
ගිරිං නබෙන බණ්ඨ අයො දන්තෙති බාදථ.

සෙලංව සිරස්සභව්ව² පාතාලෙ ගාධමෙසථ
බාණ්ඩංව උරසාසජ්ජ නිබ්බිජ්ජාපෙථ ගොතමාති.³

1. අභිමන්ථ - මජ්ඣ. PTS. 2. සිරසි උභවම - සිමු. 3. “ඉදමවොවාති” සඛිතිකාරා
දෙසනං නිට්ඨපෙත්තිති - අට්ඨකාථා.

ශෝකයට බටුයෙහි ද? වෙනෙහි සිතිවිලි සිතති ද? වස්තුවක් පැරදුනෙහි ද? වැලි පතමින් (හිඳහි ද?) ගමිනි කිසියම් අපරාධයක් කෙලෙහි ද? කුමක් හෙයින් මහජනයා සමග මිත්‍රභාවය නොකෙරෙහි ද? කිසිවකු හා මුඛගේ මිත්‍රභාවයක් නොසැපයේ ද?

[භගවත්හු:]

මම ප්‍රියස්වරූප සානස්වරූප ඇති කෙලෙසෙනාව දිනා හුදෙකලාව ධ්‍යාන කෙරෙමින් අභිමතාචාර්යයාගේ පාමණිම වූ ද, හාදයශාන්තිය වූ ද රහත්පල සුවය අවබෝධ කෙලෙමි. එබැවින් මහජනයා සමග මිත්‍රභාවය නො කරමි. කිසිවකු හා මාගේ මිත්‍රභාවයක් නො සැපයේ.

ඉක්බිති අරනි මරද්ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කිවුය.

මෙසස්තෙහි කෙබඳු විහරණයක් බහුල කොට ඇති මහණ තෙමේ තරණය කළ පඤ්චාචාරික කෙලෙසම අත්තේ (මනෝචාරික වූ) සවන කෙලෙසම තරණය කෙළේ ද? කාමසංඥාවෝ කෙබඳු ධ්‍යානයක් බහුල කොට ඇත්තා වූ ඔහු නොලබා හාත්පසින් බැහැර වෙද් ද?

[භගවත්හු:]

සත්හුත් කය ඇති මොනවට මිදුනු සිත් ඇති කමී රැස් නොකරණ සිහි ඇති ආලය නැති (රහත් තෙමේ) දහම් දැන විතකී රහිත ධ්‍යානයෙහි යෙදුනේ නො කිපෙයි. (රාග වශයෙන්) සිහි නොකෙරෙයි. (මොහ වශයෙන්) හැකුලුනේ නොවෙයි

මෙහි එබඳු විහරණ බහුල කොට ඇති මහණ තෙමේ තරණය කළ පඤ්චාචාරික කෙලෙසම අත්තේ මේ ලොකයෙහි (මනෝචාරික වූ) සවන කෙලෙසම තරණය කෙළේ ය. කාම සංඥාවෝ මෙසේ ධ්‍යාන බහුල කොට ඇති ඔහු නොලබා හාත්පසින් බැහැර වෙත්.

ඉක්බිති රහා මර ද්ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාව කිවුය.

ගණයා කෙරෙහින් සමූහයා කෙරෙහින් හැසිරෙණ මේ ශාස්තෘ තෙමේ තෘෂ්ණාව සිත්දේ ය. බොහෝ සත්ත්වයෝ ද එකතින් තෘෂ්ණාව සිඳින්නාහ. ආලය නැති මේ ශාස්තෘ තෙමේ බොහෝ ජන සමූහයක් මාරයා අතින් පැහැර ගෙන පරතොරට පමුණුවන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

මහාචාරී වූ තථාගතවරයෝ සද්ධම්මයෙන් සත්ත්වයන් එතෙර කෙරෙත්. නුවණැතියන් ධම්මයෙන් එතෙර කරණ කල්හි කවර ඊෂ්ඨායෙක් ද?

ඉක්බිති තණහා අරනි රහා ද යන මරද්දුනු කෘෂ්ණ මාරයා වෙත ඵලභියහ. කෘෂ්ණ මාර තෙමේ දුරදී ම එන්නා වූ තණහාව හා අරනිය හා රහා ද යන මරද්දුන් දැක්කේ ය. දැක ගාථාවන්ගෙන් කී ය.

බල්දරුයෙහි, හෙළරිපුල්දඬුයෙන් පමිතයක් අළලවු ද? මහගලක් නියෙන් කණිවු ද? දතින් යකඩ කවු ද?

මහගලක් හිසමතුයෙහි තබා ගෙන ගැඹුරෙහි පිහිටක් සොයවු ද? ලයෙහි හුලක් හැනගෙන මෙන් ගොතමයන් කෙරෙන් කලකිරී පහ ව අවු ය?

[පෙරු:]

දඤ්ඤමානා ආගඤ්ඤං තණ්හා ව අරතීරගා
තා තස්ස පනුදී සස්සා තුලං භට්ඨංව මාචකොති.

මාරවගෙහා තනියො.

තනුදානං:

සමබ්බුලා සමිද්ධි ව ගොඛිකං සත්තවස්සාති ධීතරං
දෙසිතං බුද්ධිසෙට්ඨිත ඉමං මාරපඤ්ඤකනති.

මාරසංයුතනං සමනතං.

5. භික්ඛුනීසංයුතනං.

1. භික්ඛුනීවගෙහා.

5. 1. 1.

ආලවිකාසුතනං.

162. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාචජ්ඣියං විහරති ජෙතවනෙ
අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ.

අථ බො ආලවිකා භික්ඛුනී පුබ්බන්තසසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවීරමාදාය
ඝාචජ්ඣියං පිණ්ඩිය පාවිසී. ඝාචජ්ඣියං පිණ්ඩිය වර්තා පච්ජාභගතං පිණ්ඩි-
පාතපටිකකනතා යෙන අකුචනං තෙනුපසඛකම් විවෙකච්ඡිති.

අථ බො මාරෙ පාවිමා ආලවිකාය භික්ඛුනියා භයං ඡමහිතතනං
ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො විවෙකමා වාවෙතුකාමො යෙන ආලවිකා
භික්ඛුනී තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිතා ආලවිකං භික්ඛුනීං ගාථාය
අජ්ඣිභාසි:

තඤ්ඤි නිස්සරණං ලොකෙ කිං විවෙකෙන කාහසි,
භුඤ්ඤස්ස කාමරතියො මාහු පච්ජානුතාපිනීති.

අථ බො ආලවිකාය භික්ඛුනියා එතදභොසි: 'කො නුබ්බායං¹ මනුස්සො
වා අමනුස්සො වා ගාථං භාසති'ති? අථ බො ආලවිකාය භික්ඛුනියා එතද-
භොසි: 'මාරෙ බො අයං පාවිමා මම භයං ඡමහිතතනං ලොමහංසං උප්පා-
දෙතුකාමො විවෙකමා වාවෙතුකාමො ගාථං භාසති'ති. අථ බො ආලවිකා
භික්ඛුනී මාරෙ අයං පාවිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාවිමනතං ගාථාහි පච්චභාසි:²

1. බො අයං - සත්ථා 2. අජ්ඣිභාසි සත්ථා.

[තෙරහු:]

භණ්ණා අරති රහ ද යන මරදුනු අතිශයින් දිලිසෙමින් ආවානුය. එහි දී ශාස්තෘන් වහන්සේ ඔවුන් නෙරු සේක. කෙසේ ද යත්: වාතය තෙමේ ගිලිහුනු පිලිනක් තෙරෙන් නාක් සෙසිති.

මාර වගීය තෙවෙනි සි.

එහි උද්දාය:

සමඹනුල, සමිද්ධි, ගොඛික, සහනවස්සා, ධිතර ය යි මේ මාර පඤ්චකය ශ්‍රේෂ්ඨ වූ බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් දෙශනා කරණ ලදී.

මාරසංයුතතය නිමිසේ ය.

5. භික්ඛුනීසංයුතතය.

1. භික්ඛුනී වගීය.

5. 1. 1.

ආලේඛාසූත්‍රය.

162. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි සේනවත නම් වූ අන්‍යේසිඬු සිටුහුගේ අරමිති වැඩ වසන සේක.

එකල්හි ආලේඛා මෙහෙණ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පාසිටුරු ගෙණ සැවැත්නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසී යා ය. සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිස පාහසෙන් වැලකුනි විවෙකය කැමැත්ති අනිවනය වෙත එළඹී යා ය.

එකල පවිටු මරු ආලේඛා මෙහෙණට බිය නැති ගැණුම් ලොමු-දහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ විවෙකයෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ආලේඛා මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආලේඛා මෙහෙණට ගාථායෙන් කී ය:

ලොව නිවණෙක් නැත. විවෙකයෙන් කුමක් කරන්නෙහි ද, කාම-රතීන් විදුව, නහමක් පසුතැවිලි වව.

ඉක්බිති ආලේඛා මෙහෙණහට 'මේ කවරෙක් දෝ මිනිසෙක් හෝ නොමිනිසෙක් හෝ ගාථාව කියා දෑ'යි මේ අදහස විය. ඉක්බිති ආලේඛා මෙහෙණහට 'මේ පවිටු මාර තෙමේ මට බිය නැති ගැණුම් ලොමුදහ ගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ විවෙකයෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ගාථාව කියා'යි මේ අදහස විය. එකල්හි ආලේඛා මෙහෙණ මේ පවිටු මරු යයි දැන පවිටු මරුට ගාථාවන්ගෙන් පෙරළා කිවුය:

අඤ්ඤානිසංයුතං ලොකෙ පඤ්ඤාය මෙ සුඵසිනං,¹
පමනනිකු පාපිම නං තං ජානාසි නං පදං.

සතතිසුද්ධිපමා කාමා බන්ධාසං අබිකුට්ඨා,
යං තං කාමරතිං බ්‍රුසි අරති මය්‍යං² සං අසුති.

අථ බො මාඤ්ඤා පාපිමා ජානාති මං ආලොභිකා භික්ඛුනිනි දුක්ඛි දුමමනො
තතොවනතරධාසිති.

5. 1. 2.

සොමාසුතනං.

163. සාවජ්ජියං—

අථ බො සොමා භික්ඛුනි පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තචිවරමාදුස්
සාවජ්ජියං පිණ්ඩාය පාපිසි. සාවජ්ජියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාභාතනං පිණ්ඩපාන-
පටික්කන්තා යෙන අසුමනං තෙනුපසඛකම් දිවාචිහාරය. අනිවනං අපේක්ඛා-
ගහෙත්වා අඤ්ඤාතරසමි රුක්ඛමුලෙ දිවාචිහාරං³ තිසීදි.

අථ බො මාඤ්ඤා පාපිමා සොමාය භික්ඛුනියා හයං ඡමතිනන්තං
ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො සමාධිමහා වාචෙතුකාමො යෙන සොමා
භික්ඛුනි තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා සොමං භික්ඛුනිං ගාථාය අජ්ඣානාසි:

යන්නං ඉසීති පත්තබ්බං සානං දුරිතිසමචං,
න නං අච්ඡාදපඤ්ඤාය සකකා පපොභුමිත්ථියාති.

අථ බො සොමාය භික්ඛුනියා එතදහොසි: ‘කො නුබ්බායං⁴ මනුස්සො වා
අමනුස්සො වා ගාථං භාසති’ති. අථ බො සොමාය භික්ඛුනියා එතදහොසි:
‘මාඤ්ඤා අයං පාපිමා මම හයං ඡමතිනන්තං ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො
සමාධිමහා වාචෙතුකාමො ගාථං භාසති’ති. අථ බො සොමා භික්ඛුනි මාඤ්ඤා
අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං ගාථාති අජ්ඣානාසි:

ඉඤ්ඤාචො කිං කසිරං විත්තමති සුසමාතිනො,
ඤ්ඤාමති වත්තමානමති සමමා ධම්මං විපසුසනො.

යස්ස නුත සියා එවං ඉත්ථාහං⁵ පුරසොති වා,
කිංඤ්ඤා වා පන අඤ්ඤාසමි නං මාඤ්ඤා වත්තුමරහතිති.

අථ බො මාඤ්ඤා පාපිමා ජානාති මං සොමා භික්ඛුනිනි දුක්ඛි දුමමනො
තතොවනතරධාසිති.

1. සුඵසිනං - මජ්ඣ. සං. PTS. 2. මය්‍යං - මජ්ඣ. සං. සි 1. 3. දිවාචිහාරස්ථාය -
සීඉ. 2. PTS. 4. නු බො අයං. - සං. 5. ඉඤ්ඤා. - සං. 6. අසමිති - කසම්භි.

ලොව නිවණෙක් ඇත. මා විසින් (පස්විකත) නුවණින් දන්නා ලදී. පවිටු මරුව, තෝ ඒ නිවන්පදය නොදනිති.

කාමයෝ අභයවි හුල් වැන්නහ. සකකියෝ මොවුන්ට මස්ලොඹු වැන්නහ. තෝ යම් කාමරතියක් කිසිදු ද, එය මට අරතියෙක් වී ය.

ඉක්බිති පවිටු මරු ආලවිකා මෙහෙණ මා දනිති සි දුකට පැමිණියේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් වී ය.

5. 1. 2

සොමාසුත්තය.

163. සාවැත්තුවර—

එකල්හි සොමා මෙහෙණ පෙරවරු හැද පෙරෙව පාසිටුරු ගෙණ සාවැත්තුවරට පිඩු පිණිස පිවිසියා ය. සාවැත්තුවර පිඩු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසපානයෙන් වැලකුනි දිවාචිහරණය පිණිස අකුට්ඨනය වෙත එළඹුනි ය. අකුට්ඨනයට පිවිස එක්තරා ගසක්මුල දිවාචිහරණය පිණිස හුන.

ඉක්බිති පවිටු මරු සොමා මෙහෙණට බිය නැතිගැණුම් ලොමු-දහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් තොර කරණු කැමැත්තේ සොමා මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ සොමා මෙහෙණට ගාථායෙන් කී ය:

ඉසිවරාන් විසින් ලාබ්‍යසුභු දුලබ වූ යම් ඒ පදවියෙක් වේ ද, එය දඹුල්තුවණ ඇති සත්‍රිය විසින් නොලැබිය හැක්ක

ඉක්බිති සොමා මෙහෙණට ‘මේ කවරෙක් දෝ මිනිසෙක් හෝ නොමිනිසෙක් හෝ ගාථාව කියා දෑ’යි මේ අදහස වී ය. එකල්හි සොමා මෙහෙණට ‘මේ පවිටු මරු ය. මට බිය නැතිගැණුම් ලොමුදහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ගාථාව කියා’ යි. මේ අදහස වී ය.

සිහ මැනවින් සමාධිගත වූ කල්හි නුවණ පවත්නා කල්හි මනා කොට දහම දන්නහුට ඉතිරිබව කුමක් කරන්නේ ද? මම සත්‍රියක් මු සි හෝ පුරුෂයෙක් මිසි හෝ අන් කිසිවෙකිම් වෙමි සි හෝ යමකුට මෙසේ අදහස් වන්නේ තම් මාර නෙමේ ඔහුට කියන්නට සුදුසු වෙයි.

ඉක්බිති පවිටු මාර නෙමේ සොමා මෙහෙණ මා දනිති සි දුකට පැමිණියේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් වී ය.

5. 1. 3.

ගොතමිසුත්තං.

164. සාවඤ්ඤියං—

අප්ඵ බො කිසාගොතමි භික්ඛුනී පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්ත-
විවරමාදය සාවඤ්ඤියං පිණ්ඩාය පාවිසී. සාවඤ්ඤියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡා-
භත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තා යෙන අකුච්ඡා තෙනුපසඝිකම් දිවාචිභාරය.
අකුච්චනං අපේකාගහෙත්වා අඤ්ඤාතරස්මි රුක්ඛමුලෙ දිවාචිභාරං නිසීදි.

අප්ඵ බො මාරෙ පාපිමා කිසාගොතමියා භික්ඛුනියා භයං ඡමතිත්තතං
ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො සමාධිමහා වාචෙතුකාමො යෙන කිසාගොතමි
භික්ඛුනී තෙනුපසඝිකම්. උපසඝිකම්ත්වා කිසාගොතමි භික්ඛුනිං ගාථාය
අප්ඤ්ඤාසාසි:

කිනත්ත තං හතපුත්තාව එකමාසි¹ රුදමුක්ඛි,
වතමප්ඤ්ඤානා එකා පුරිසං තු ගවෙසසීති.

අප්ඵ බො කිසාගොතමියා භික්ඛුනියා එතදභොසි: කො නුබ්බායං
මනුස්සො වා අමනුස්සො වා ගාථං භාසතී ති. අප්ඵ බො කිසාගොතමියා භික්ඛුනියා
එතදභොසි: මාරෙ බො අයං පාපිමා මම භයං ඡමතිත්තතං ලොමහංසං
උප්පාදෙතුකාමො සමාධිමහා වාචෙතුකාමො ගාථං භාසතීති. අප්ඵ බො
කිසාගොතමි භික්ඛුනී මාරෙ බො අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං
ගාථාසි පච්චභාසී:²

අවචන්තං මතපුත්තා'ලිති³ පුරිසා එතදන්තිකා,
ත සොවාමි ත රෙදුමි ත තං භායාමි ආටුසො.

සබ්බස්ථ විහතා⁴ තඤ්ඤි තමොක්කකො පදුලිතො,
ජෙත්වාන මච්චුතො⁵ සෙතං විහරාමි අනාසවාති.

අප්ඵ බො මාරෙ පාපිමා ජානාති මං කිසාගොතමි භික්ඛුනීති දුක්ඛි
දුමමතො තතෙවන්තරධාසීති.

5. 1. 4.

විජයා සුත්තං.

165 සාවඤ්ඤියං—

අප්ඵ බො විජයා භික්ඛුනී පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරමාදය
සාවඤ්ඤියං පිණ්ඩාය පාවිසී. සාවඤ්ඤියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාභත්තං
පිණ්ඩපාතපටික්කන්තා යෙන අකුච්ඡා තෙනුපසඝිකම් දිවාචිභාරය.
අකුච්චනං අපේකාගහෙත්වා අඤ්ඤාතරස්මි රුක්ඛමුලෙ දිවාචිභාරං නිසීදි.

අප්ඵ බො මාරෙ පාපිමා විජයා භික්ඛුනියා භයං ඡමතිත්තතං
ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො සමාධිමහා වාචෙතුකාමො යෙන විජයා භික්ඛුනී
තෙනුපසඝිකම්. උපසඝිකම්ත්වා විජයා භික්ඛුනිං ගාථාය අප්ඤ්ඤාසාසි:

1. එකමාසි - සී.වු. 1. සා. 2. අප්ඤ්ඤාසි - සා. 3. හතපුත්තමි - සා. PTS සි 1
4. විහිතා - සා. 5. ජෙත්වා නුච්චුතො - සී.වු. 1

5. 1. 3.

ගොතමිසූත්‍රය.

164. සැවැත්නුවර—

එකල කිසාගොතමි මෙහෙණ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පා සිටුවරු ගෙණ සැවැත්නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසිනි ය. සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසානගෙන් වැලකුනි දිවාචිහරණය පිණිස අකුචනය වෙත එළඹිනි ය. අකුචනයට වැද එක්තරා ගසක්මුල දිවාචිහරණය පිණිස හුන.

එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ කිසාගොතමි මෙහෙණට බිය තැනිගැණුම් ලොමුදහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ කිසාගොතමි මෙහෙණ වෙත එළඹින. එළඹ කිසාගොතමි මෙහෙණට ගාථායෙන් කිය:

කිම, තෝ මලපුතුන් ඇති කඳුළු මුසු මුහුණැතියක සෙයින් එකලා ව හිඳිති ද? කිම, එකලා ව වතමැදට පැමිණි තෝ පුරුෂයකු සොයයි ද?

එකල කිසාගොතමි මෙහෙණට 'මේ කවරෙක් දෝ, මිනිසෙක් හෝ නොමිනිසෙක් හෝ ගාථාව කියා දෑ'යි මේ අදහස විය. ඉක්බිති කිසා-ගොතමි මෙහෙණට 'මේ පවිටු මරු ය. මට බිය තැනිගැණුම් ලොමු දහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ගාථාව කියා' යි මේ සිත විය. ඉක්බිති කිසාගොතමි මෙහෙණ මේ පවිටු මරු යයි දෑ පවිටු මරුහට ගාථාවන්ගෙන් පෙරලා කිවු ය.

අත්‍යන්ත කොට මලපුතුන් ඇත්තියකිම් වෙමි. සවාමිපුරුෂයෝ ද එත දන්නයහ. (පුත්‍රාන්තය සේ ම හෙලෙකින් පුරුෂයන්ගේ අත්‍යය ද ඇත.) යොක නොකරමි. නො හඬමි. ඇවැත්නි, තට නො බිමි.

හැමතන්හි තෘෂණාව නසන ලද. අදුරුකඳ බිඳින ලදී. මරසෙන් දිනා නිකෙලෙස් ව වෙසෙමි.

ඉක්බිති පවිටු මරු කිසාගොතමි මෙහෙණ මා දනිතිසි දුකට පැමිණියේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

5. 1. 4.

විජයා සූත්‍රය.

165. සැවැත්නුවර—

එකල්හි විජයා මෙහෙණ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පාසිටුවරු ගෙණ සැවැත්නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසිනි ය. සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසානගෙන් වැලකුනි දිවාචිහරණය පිණිස අකුචනය වෙත එළඹුනු. අකුචනයට පිවිස එක්තරා රුකක්මුල දිවාචිහරණය පිණිස හුන.

ඉක්බිති පවිටු මරු විජයා මෙහෙණට බිය තැනිගැණුම් ලොමු දහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ විජයා මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ විජයා මෙහෙණට ගාථායෙන් කී ය:

දහරු නිං රුපවතී අභඤ්ච දහරෙ සුසු,
පඤ්චබ්බිකෙන තුරියෙන එහයොභීරමොසෙනි¹

අථ බො විජයාය භික්ඛුනියා එතදභොසි: ‘කො භු බ්වායං² මනුස්සො වා අමනුස්සො වා ගාථං භාසතී’ති අථ බො විජයාය භික්ඛුනියා එතදභොසි: ‘මාරෙ බො අයං පාපිමා මම භයං ඡමතිතතනං ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො සමාධිමො වාවෙතුකාමො ගාථං භාසතී’ති. අථ බො විජයා භික්ඛුනී මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමනං ගාථාති පච්චභාසි:³

රුපා සද්දං රසා ගන්ධා ථොට්ඨබ්බා ච මනොරමා,
නියායායාමි තුය්‍යොව⁴ මාර නාහා තෙනත්තිකා⁵.

ඉමිනා පුත්තිකායෙන භිඤ්ඤෙන පභඛගුනා,
අට්ඨියාමි⁶ හරයාමි කාමතණ්හා සමුග්ගතා.

යෙ ච රුපුපගා සත්තා යෙ ච ආරුප්පායිනො⁷,
යා ච සත්තා සමාපත්ති සබ්බත්ථ විහතො තමොති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ජාතාති මං විජයා භික්ඛුනීති දුක්ඛි දුමමනො තස්සෙවනතරධාසීති.

5. 1. 5.

උප්පලවණ්ණාසුතනං.

166. ඝාච්ඡතියං—

අථ බො උප්පලවණ්ණා භික්ඛුනී පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පනතව්චරමාදාය ඝාච්ඡතී පිණ්ඩාය පාපිසි. ඝාච්ඡතියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡා-භත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කත්තො යෙන අඤ්චිමනං තෙත්තපසඛකම් දිවා විහාරාය. අඤ්චතං අඤ්ඤාගහෙත්වා අඤ්ඤාතරසම් සුපුප්ඵිතසාරුරාකකමුලෙ අට්ඨාසි.

අථ බො මාරෙ පාපිමා උප්පලවණ්ණාය භික්ඛුනියා භයං ඡමතිතතනං ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො සමාධිමො වාවෙතුකාමො යෙන උප්පලවණ්ණා භික්ඛුනී තෙත්තපසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා උප්පලවණ්ණං භික්ඛුනීං ගාථාය අජ්ඣභාසි:

සුපුප්ඵිතගං උපගමම භික්ඛුනී එකා නිං නිට්ඨසි සාරුමුලෙ,
න චත්ථි තෙ දුතියා වණ්ණධාතු ඉධාගතා තාදිසිකා භවෙය්‍යං
බාලෙ න නිං භායසි බුත්තකාතනාති.

අථ බො උප්පලවණ්ණාය භික්ඛුනියා එතදභොසි: ‘කො භු බ්වායං මනුස්සො වා අමනුස්සො වා ගාථං භාසතී’ති. අථ බො උප්පලවණ්ණාය භික්ඛුනියා එතදභොසි: ‘මාරෙ බො අයං පාපිමා මම භයං ඡමතිතතනං ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො සමාධිමො වාවෙතුකාමො ගාථං භාසතී’ති. අථ බො උප්පලවණ්ණා භික්ඛුනී මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමනං ගාථාති පච්චභාසි:⁸

1. එති අයො රමාමසෙ - සිමු 1. රමාමසෙ - සො. 2. බො අයං - PTS. 3. අජ්ඣභාසි - සිමු 1. සි1.2. 4. තුමෙභව. -PTS. 5. නති තෙන අත්ථිකා - සො. STP 6. අට්ඨියාමි - සිමු 2. සො, PTS. 7. අරුප්පායිනො - මජ්ඣ. අරුප්පායිනො. - සො. ආරුප්පායිනො - PTS. 8. අජ්ඣභාසි - සො.

අරිදුවනියෙනි, තෙපි සුරුපි ලදරියහු. මම ද යොවිතෙහි සිටුනා ලදරියෙමි. එව පසහතුරුයෙන් අභිරමණය කරමු.

එකල විජයා මෙහෙණට 'මේ කවරෙක් ඥේ මිනිසෙක් හෝ නොමිනිසෙක් හෝ ගාථාව කියා දෑ සි' මේ අදහස විය. ඉක්බිති විජයා මෙහෙණහට 'මේ පවිටු මරු ය. මට බිය තැනිගැණුම් ලොමුදහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ගාථාව කියා' සි මේ සිත විය. එකල විජයා මෙහෙණ පවිටු මරු යයි දැන පවිටු මරුහට ගාථාවන්ගෙන් පෙරළා කිවු ය:

මරුව, සිත්කලු රුපයෝ ද ශබ්දයෝ ද ගතියෝ ද රසයෝ ද සසුමවයයෝ ද (වෙන් නම් ඒ සියල්ල) තට ම දක්වා දෙමි. මම එසින් වැඩ ඇතියකිමි නො වෙමි.

බිදෙනසුලු වැනසෙනසුලු මේ භුණුකසින් පිහිත වෙමි. ලජ්ජිතයෙමි. කාමතෘෂ්ණාව (මා විසින්) නසන ලද්දී ය.

රුපහවයට (උපතනි වශයෙන්) එළඹි යම් සත්ත කෙනෙක් වෙද් ද, අරුපහවයෙහි සිටුනා යම් සත්ත කෙනෙකුත් වෙද් ද, යම් ශාන්ත වූ ලොකික සමාපතියෙකුත් වේ ද, ඒ සියල්ලෙහි (මූලාබව නමැති) අඳුර (මා විසින්) නසන ලදී.

එකල්හි පවිටු මරු විජයා මෙහෙණ මා දැනිති සි දුකට පත් වූයේ තො සතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

5. 1. 5.

උපපලවණණාසුත්තය.

166. සැවැත්නුවර—

එකල්හි උපපලවණණා මෙහෙණ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පාසිටුරු ගෙණ සැවැත්නුවරට පිඩු පිණිස පිවිසිනි ය. සැවැත්නුවර පිඩු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසානායෙන් වැලකුනි දිවාචිතරණස පිණිස අඤ්චනයට එළඹුන. අඤ්චනයට පිවිස එක්තරා සුපිපි සල්ලාකක්මුල සිටියා. ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ උපපලවණණා මෙහෙණට බිය තැනිගැණුම් ලොමුදහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ උපපලවණණා මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි උපපලවණණා මෙහෙණට ගාථායෙන් කී ය:

මෙහෙණ, තො අග පටන් සුපිපි සල්ලාකක් වෙත එළඹ ඒ සල්ලාක මුල එකලා ව සිටිති. තිගේ පැහැසටහන් සා දෙවන පැහැසටහනක් ද නැත. මෙහි පැමිණි අන්හු ද තොප වැන්තාහුය. (තොපසෙසින් සසහ හා සෙනෙහස තැනියහ) බාලාවෙති. හෝ සලෙලුතට තො බිහි ද?

ඉක්බිති උපපලවණණා මෙහෙණට 'මේ කවරෙක් ඥේ මිනිසෙක් හෝ නොමිනිසෙක් හෝ ගාථාව කියා දෑ සි මේ සිත වී ය. එකල්හි උපපලවණණා මෙහෙණට 'මේ පවිටු මරු ය. මට බිය තැනිගැණුම් ලොමුදහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ගාථාව කියා' යයි මේ අදහස විය. එකල්හි උපපලවණණා මෙහෙණ මේ පවිටු මරු යයි දැන පවිටු මරුහට ගාථාවන්ගෙන් පෙරළා කිවු ය:

සතං සහස්සානපි ධුතනකානං ඉධාගතා නාදිසිකා¹ ගවෙය්‍යං,
ලොමං න ඉඤ්ජාමි න සන්තසාමි න මාර ගායාමි තමෙකිකාමි.

එසා අන්තරධායාමි කුච්ඡං වා පච්ඡාමි තෙ,
පබ්බතනරිකායමපි තිට්ඨනාතිං මං න දකඛසි

චිත්තසමිං වසිභුතාමහි ඉදධිපාදා සුභාවිතා,
සබ්බබ්බකිත්ඵ්‍යතනාමති න නං භායාමි ආට්‍රිසොති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ජානාති මං උප්පලවණ්ණා භික්ඛුනිති දුක්ඛි
දුමමතො තතෝචන්තරධායිති.

5. 1. 6.

වාලාසුතනං.

167. සාවන්ඨියං—

අථ බො වාලා භික්ඛුනි පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදය
සාවන්ඨිං පිණ්ඩාය පාචිසි. සාවන්ඨියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ජාභත්තං
පිණ්ඩපාතපටික්කන්තා යෙන අකුචනං තෙනුපසඤ්ඤාමි දිවාචිහාරය. අකුචනං
අපේකාගහෙත්වා අඤ්ඤාතරසමිං රුක්ඛමුලෙ දිවාචිහාරං නිසිදි.

අථ බො මාරෙ පාපිමා යෙන වාලා භික්ඛුනි තෙනුපසඤ්ඤාමි.
උපසඤ්ඤාමිත්වා වාලං භික්ඛුනිං එතදවොච:

කිනන්‍දු² ඞං භික්ඛුනි න රෙවෙසිති.

[වාලාභික්ඛුනි:]

ජාතිං බ්වාහං ආට්‍රිසො න රෙවෙමිති.

[මාරො:]

කිනන්‍දු ජාතිං න රෙවෙසි ජාතො කාමාති භුඤ්ජති,
කො භු නං ඉදමාදපයි ජාතිං මාරෙව³ භික්ඛුනීති.

[වාලාභික්ඛුනි:]

ජාතස්ස මරණං හොති ජාතො දුක්ඛාති ප්‍රසස්ති⁴,
බ්බං වධං පරිඤ්ඤසං තස්මා ජාතිං න රෙවියෙ.

බුද්ධො ධම්මදෙසෙසි ජාතියා සමතික්කමං,
සබ්බදුක්ඛප්පභාණ්ණය යො මං⁵ සවෙච නිවෙසයි.

යෙ ච රුපුප්පලා සත්තා යෙ ච ආරුප්පයාසිතො,
නිරුධං අප්පජානන්තා ආගන්තාරෙ පුත්ඛන්වන්ති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා -පෙ- තතෝචන්තරධායිති.

5. 1. 7.

උපවාලාසුතනං.

168. සාවන්ඨියං—

අථ බො උපවාලා භික්ඛුනි පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදය
සාවන්ඨිං පිණ්ඩාය පාචිසි. සාවන්ඨියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ජාභත්තං
පිණ්ඩපාතපටික්කන්තා යෙන අකුචනං තෙනුපසඤ්ඤාමි දිවාචිහාරය. අකුචනං
අපේකාගහෙත්වා අඤ්ඤාතරසමිං රුක්ඛමුලෙ දිවාචිහාරං නිසිදි.

1. නාදිසිකා - මජ්ඣ. 2. කිනන්‍දු බො ඞං - ස්‍යා. 3. රුක්ඛමුලෙ - සිමු 2. 4. පසස්ති -
සිමු. 1. ස්‍යා, 5. සොමං - මජ්ඣ. ස්‍යා.

තා වැරි බුඬියන් සියදහස්හු මෙහි පැමිණියාහු වෙන් ද, ලොමයකුත් නොසලම්. නො ම නැති ගනිමි මාරය, එකලා වූ ද මම තට නො බිමි.

තෙල මම අතුරුදන් වෙමි. නොප කුසට හෝ පිවිසෙමි. දෙඇස අතුරෙහි නැහැවසටෙහි සිටුනා ද මා නො දකිති

සිතෙහි ලා වගි වෙමි. සෘණිපාදයෝ මැනවින් වඩන ලදහ සියලු බැමිමෙන් මිදුනිමි වෙමි ඇවැන, මම තට නො බිමි.

ඉක්බිති පවිටු මරු තෙමේ උපලවණණා මෙහෙණ මා දැනී යයි දුකට පත් වූයේ නො සතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

5. 1. 6.

මාලාසූත්‍රය.

167. සැවැත්නුවර—

එකල්හි මාලා මෙහෙණ පෙරවරු හැද පෙරෙ ව පාසිටුරු ගෙණ සැවැත්නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසිනි ය. සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසානගෙන් වැලකුනි දිවාචිහරණය පිණිස අකුචනය වෙත එළඹුන. අකුචනයට පිවිස එක්තරු රාක්ඛලෙක දිවාචිහරණය පිණිස හුන.

ඉක්බිති පවිටු මරු මාලා මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි මාලා මෙහෙණට මෙය කී ය.

මෙහෙණ, තෝ කුමක් තොරුස්තෙහි ද?

[මාලා මෙහෙණ:]

ඇවැත්නි, මම ජාතිය නො රුස්තෙමි.

[මරු:]

කුමක් හෙයින් ජාතිය නො රුස්තෙහි ද? උපන් නැතැත්තේ කම්සැප විදි. මෙහෙණ ජාතිය නුරුස්ව යන මේ දූෂටිය කවර අදබලෙක් තිට ගැන්වී ද?

[මාලා මෙහෙණ:]

උපන්නහුට මරණය වෙයි උපන් නැතැත්තේ බැඳුම් වද උවදුරු යන දුක් විදි. එහෙයින් ජාතිය නො රුස්තෙමි.

යමෙක් මා සත්‍යයෙහි පිහිට වී ද, ඒ සඵඥයන් වහන්සේ ජාතිය ඉක්මවන දහම් සියලු දුක් නැසීම පිණිස දෙසූ සේක.

රූපභවයට පැමිණී යම් සත්‍ය කෙනෙක් වෙද් ද, අරූපභවයෙහි සිටින යම් සත්‍ය කෙනෙකුත් වෙද් ද, නිවණ නො දන්නා ඔහු පුතර්භවයට පැමිණෙන සුලු වෙති.

ඉක්බිති පවිටු මරු තෙමේ ... එහි ම අතුරුදන් වී ය.

5. 1. 7.

උපමාලාසූත්‍රය.

168. සැවැත්නුවර—

එකල්හි උපමාලා මෙහෙණ පෙරවරු හැද පෙරෙ ව පාසිටුරු ගෙණ සැවැත්නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසුන. සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසානගෙන් වැලකුනි අකුචනය වෙත දිවාචිහරණය පිණිස එළඹිනි ය. අකුචනයට පිවිස එක්තරු රාක්ඛලෙක දිවාචිහරණය පිණිස හුන.

අථ බො මාරෙ පාපිමා යෙන උපවාලා භික්ඛුනී නෙත්‍රපසංඝකම්.
උපසංඝකම්නා උපවාලං භික්ඛුනිං එතදවොච:

කත්‍ර භු තං භික්ඛුනී උපපජ්ඣකාමාති?

[උපවාලා:]

න බ්‍රාහ්මණ ආවුසො කත්ථි උපපජ්ඣකාමාති.

[මාරෙ:]

තාවතිංසා ව යාමා ව තුසිතා වාපි දෙවතා,
නිමමාණරතීනො දෙවා යෙ දෙවා වසවතතීනො,
තත්‍ර විත්තං පණ්ණෙති රතීං පච්චන්‍රුහොස්සපීති.

[උපවාලා:]

තාවතිංසා ව යාමා ව තුසිතා වාපි දෙවතා,
නිමමාණරතීනො දෙවා ණ දෙවා වසවතතීනො,
කාමබ්‍රහ්මකම්භා¹ තෙ ඵනති මාරවසං පුත්‍ර.

සබ්බො ආදිපිතො² ලොකො සබ්බො ලොකො පට්ඨපිතො,
සබ්බො පජ්ජලිතො ලොකො සබ්බො ලොකො පකම්පිතො.

අකම්පිතං අජලිතං³ අපුප්පජ්ජනසෙවිතං,
අගති යත්‍ර මාරස්ස තත්‍ර මෙ තිරතො මනොති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා -පෙ- තත්‍රෙවන්තරධාසීති.

5. 1. 8.

සීඝ්‍රපවාලාසුත්තං*.

169. සාවඤ්ඤං—

අථ බො සීඝ්‍රපවාලා භික්ඛුනී පුබ්බන්‍යාසමයං නිවාසෙකා පන්තව්චර-
මාදය සාවඤ්ඤං පිණ්ඩාය පාවිසී සාවඤ්ඤං පිණ්ඩාය චරිතා පච්ඡාභ්‍යන්තං
පිණ්ඩපාතපටිකකන්‍යා යෙන අනිච්ඡා නෙත්‍රපසංඝකම් දිවා විහාරාය අනිච්ඡා
අජෙකාගහෙකා අඤ්ඤාතරස්මිං රුක්ඛමුලෙ දිවා විහාරං නිසීදි.

අථ බො මාරෙ පාපිමා යෙන සීඝ්‍රපවාලා භික්ඛුනී නෙත්‍රපසංඝකම්
උපසංඝකම්නා සීඝ්‍රපවාලං භික්ඛුනිං එතදවොච:

කස්ස භු තං භික්ඛුනී පාසණං රොචෙසීති?

[සීඝ්‍රපවාලා:]

න බ්‍රාහ්මණ ආවුසො කස්සථි පාසණං රොචෙසීති,

[මාරෙ:]

කිනන්‍ර උද්දස්ස මුණ්ඩාසි සමණේ විය දස්සසි,
ත ව රොචෙසි පාසණං කිම්ච⁴ චරසි මොමුහාති.

* සීඝ්‍රපවාලා - සී 1, 2.

1. බකා - ස්‍යා. 2. ආදිපිතො - සී මු 1. ආදිපිතො - ස්‍යා. 3. අපජ්ජලිතං - මජ්ඣිම. ස්‍යා. PTS. 4. කිම්ච - ස්‍යා.

ඉක්බිති පවිටු මරු උපමාලා මෙහෙණ වෙත ඵලිකියේ ය. ඵලිකි උපමාලා මෙහෙණට—

මෙහෙණ, හො කොති උපදිනු කැමැත්තිති දෑ සි මෙය කී ය.

[උපමාලාවෝ:]

ආචාරිනි, මම කොතිදු උපදිනු හො කැමැත්තෙමි සි

[මරු:]

තච්ඡිකා දෙවියෝ ය, යාම දෙවියෝ ය, තුෂිත දෙවියෝ ය, නිමාණරති දෙවියෝ ය, යම් වශවතීති දෙවි කෙනෙක් වෙත් නම් ඔහු ය යන ඡොටුත් කෙරෙහි සිත පිහිටුව, පඤ්චකාමරතිය විදුහෙති ය.

තච්ඡිකා දෙවියෝ ය, යාම දෙවියෝ ය, තුෂිත දෙවියෝ ය, නිමාණරති දෙවියෝ ය, යම් වශවතීති දෙවි කෙනෙක් වෙත් නම් ඔහු ය යන ඒ සියල්ලෝ පඤ්චකාමබ්බිතයෙන් බැඳුනාහු නැවත මාර වශයට පාමුණෙත්.

මුළුලොව ආවිජිත මුළුලොව නැවිත. මුළුලොව දිලිසිත. මුළුලොව වෙසෙසින් සැලිත.

යමෙක් අකමපිත ද, අවලිත ද, පුහුදුත් විසින් හො සෙටුතා ලද ද, යම් තැනෙක මරුට පිහිටෙක් නැද්ද, එහි (නිවණෙහි) මාගේ සිත ඇලුනේ ය.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ ... එහි ම අතුරුදන් විය.

6. 1. 8.

සිසුපමාලා සූත්‍රය.

169. සැවැත්නුවර—

එකල්හි සිසුපමාලා මෙහෙණ පෙරවරු හැඳ පෙරෙ ව පාසිටුරු ගෙණ සැවැත්නුවරට පිඩු පිණිස පිවිසුන. සැවැත්නුවර පිඩු පිණිස හැසිර පසුබිත පිණිසානගෙන් වැලකුනි ද්වාවිහරණය පිණිස අකුමනය වෙත ඵලිකුත. අකුමනයට බැසගෙන එක්තරා රුකක්මුල ද්වාවිහරණය පිණිස හුත.

ඉක්බිති පවිටු මරු සිසුපමාලා මෙහෙණ වෙත ඵලිකියේ ය. ඵලිකි සිසුපමාලා මෙහෙණට මෙය කීය:

මෙහෙණ හො කවරකුගේ පාමාණ්ඩය (දූෂටිය) ක් රුස්තෙති ද?

[සිසුපමාලාවෝ:]

ආචාරිනි, මම කිසිවකුගේ පාමාණ්ඩයක් හො ම රුස්තෙමි.

[මරු:]

මෙහෙණක මෙන් පෙනෙති. කවරකු උදෙසා මුඩු වූ යෙති ද? පාමාණ්ඩයක් හුරුස්තෙති ද? කුමක් හෙයින් මුලා වූවක මෙන් හැසිරෙති ද?

[සිසුපවාලා:]

ඉතො ඛනිඬා පාසණ්ඨා දිට්ඨිසු පසිදන්ති නෙ,
න තෙසං ධම්මං රොවෙමි න තෙ ධම්මස්ස කොච්ඡි.

අඤ්චි සක්කාකුලෙ ජාතො බුද්ධො අප්පටිප්පග්ගලො,
සබ්බාභිභූ මාරනුදෙ සබ්බන්තමපරාජිතො,
සබ්බන්ත මුත්තො අසිතො¹ සබ්බං පස්සති වකඛුචො.

සබ්බකම්මකඤ්ඤා²ප්පත්තො විමුත්තො උපධිසංඛායෙ,
සො මය්හං භගවා සන්තා තස්ස රොවෙමි සාසනනාහි.

අථ බො මාරො පාපිමා -පෙ- නන්තෙවන්තරධාසීති.

5. 1 9.

සෙලාසුතනං.

170. සාවන්දියං—

අථ බො සෙලා භික්ෂුනී පුබ්බන්තසම්මයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරමාදය
සාවන්දියං පිණ්ඩාය පාචිසි. සාවන්දියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාභග්ගතං පිණ්ඩපාන-
පටිකකන්තා යෙන අනිමිතං තෙනුපසංඝකම් දිවාචිහාරාය. අනිමිතං
අජේකාගහෙත්වා අඤ්ඤාභරසම් රුක්ඛමුලෙ දිවාචිහාරං නිසීදී.

අථ බො මාරො පාපිමා සෙලාය භික්ෂුනියා භයං ඡ්වහිතත්තං
ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො සමොධිමා වාවෙතුකාමො යෙන සෙලා
භික්ෂුනී තෙනුපසංඝකම්. උපසංඝකම්ත්වා සෙලං භික්ෂුනිං ගාථාය අජ්ඣාභාසි:

කෙතීදං පකතං බිම්බං කුන්තනු³ බිම්බස්ස කාරකො,
කුන්තනු⁴ බිම්බං සමුප්පන්නං කුන්තනු³ බිම්බං නිරුජ්ඣතිති.

අථ බො සෙලාය භික්ෂුනියා එතද්දොසි: කො නු ඛොයං මනුස්සො
වා අමනුස්සො වා ගාථං භාසතිති. අථ බො සෙලාය භික්ෂුනියා එතද්දොසි:
මාරො බො අයං පාපිමා. මම භයං ඡ්වහිතත්තං ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො
සමොධිමා වාවෙතුකාමො ගාථං භාසතිති. අථ බො සෙලා භික්ෂුනී මාරෙ
අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං ගාථාහි පච්චභාසි:

තසීදං අත්තකතං⁵ බිම්බං තසීදං පරකතං⁶ අසං,
හෙතුං පටිච්ච සම්මුතං හෙතුභසිගා නිරුජ්ඣති.

යථා අඤ්ඤාභරං බීජං බෙත්තෙ වුත්තං විරුහති,
පඨවීරසඤ්ච⁷ ආගමම සිත්තෙහඤ්ච නද්දහයං.

එවං ඛකා ව ධාතුයො ඡ ව ආයතනා ඉමෙ,
හෙතුං පටිච්ච සම්මුතා හෙතුභසිගා නිරුජ්ඣරෙති.

අථ බො මාරො පාපිමා -පෙ- නන්තෙවන්තරධාසීති.

1. අසිතො - සනා. 2. සබ්බ කම්මකඤ්ඤා - මජ්ඣ. සනා, PTS. 3. සවුහු. - මජ්ඣ. 4. සවුහු - සිමු. සවි - සනා. 5. තසීදං පකතං - සනා. 6. පකතං - සනා. 7. පඨවීර-
සඤ්චාගමම - මජ්ඣ.

[සිසුපාලාවෝ:]

පාෂාණයෝ මේ සස්තෙන් පිටත්හ. ඔහු මිත්‍යාදූෂිතයින් ගැලෙන්. ඔවුන්ගේ දහම නුරැස්තෙමි. ඔහු දහමිහි අදක්‍ෂයයහ.

ශාක්‍යවංශයෙහි උපන් සමාන පුද්ගලයන් නැති සියලු සකකොදිත් මැඩ සිටියා වූ මරුන් තෙරපූ සියලු තන්හි තො පැරදුනු සියලු තන්හි මිදුනු (නාෂණා දූෂිත) අනිශ්‍රිත වූ සඵලයන් වහන්සේ ඇති සේක. සියලු කමියන් ක්‍ෂය කිරීමට පැමිණි උපධිසංඛය සංඛ්‍යාත නිච්ඡාණයෙහි ලාමිදුනු පසැස් ඇති ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සියල්ල දක්නා සේක. ඒ මාගේ ශාක්‍යයන් වහන්සේ ය. උන්වහන්සේගේ සස්ත රැස්තෙමි.

ඉක්බිති පවිටු මරු තෙමේ ... එහි ම අතුරුදන් විය.

5. 1. 9.

සෙලා සිත්‍ය.

170. සැවැත්නුවර—

එකල්හි සෙලා මෙහෙණ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පාසිටුරු ගෙණ සැවැත්නුවරට පිඩු පිණිස පිවිසුනා ය. සැවැත්නුවර පිඩු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසානගෙන් වැලකුනි දිවාචිහරණය පිණිස අකිවනය වෙත එළඹුනා ය. අකිවනයට පිවිස එක්තරු රුක්වූලෙක දිවාචිහරණය පිණිස හුත

ඉක්බිති පවිටු මරු සෙලා මෙහෙණහට බිය නැතිගැණුම් ලොමු-දහ ගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ සෙලා මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි සෙලා මෙහෙණට ගාථායෙන් කී ය:

මේ අත්බව කවරකු විසින් කරණ ලද ද? මේ අත්බැවිහි කාරකයා කවරේ ද? මේ අත්බව කුමක් නිසා උපන්නේ ද? මේ අත්බව කෙසේ නිරුද්ධ වේ ද?

එකල්හි සෙලා මෙහෙණට 'මේ කවරෙක් ද' මිනිසෙක් හෝ නොමිනි-සෙක් හෝ ගාථාව කියා දෑ'යි මේ අදහස විය. එකල්හි සෙලා මෙහෙණට 'මේ පවිටු මරු ය. මට බිය නැති ගැණුම් ලොමුදහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ගාථාව කියා'යි මේ අදහස විය. ඉක්බිති සෙලා මෙහෙණ මේ පවිටු මරු යයි දැන පවිටු මරුහට ගාථාවන්ගෙන් පෙරළා කිවුය:

මේ අත්බව තමා විසින් කරණලද්දෙක් නොවේ. මේ දුකට පිහිට වූ අත්බව මෙරමා විසින් කරණලද්දෙක් ද නොවේ. හෙතුව නිසා හට ගන්නේ ය. හෙතුව බිඳීමෙන් නිරුද්ධ වේ.

කෙතෙහි වජ්‍රල යම්කිසි බිජුවටෙක් පොළෝරසය ද ජලය ද යන ඒ දෙක ලැබගෙන යම්සේ අකුරු නගා ද?

එසෙයින් ම සකකොයෝ ද, ධාතුහු ද, ඡායායතනයෝ ද යන මොහු හෙතුව නිසා හට ගන්නෝ ය. හෙතුවහිගයෙන් නිරුද්ධ වෙත්.

ඉක්බිති පවිටු මරු තෙමේ ... එහි ම අතුරුදන් විය.

5 1. 10

වජ්රාසුතනං.

171. සාවඤ්ඤියං¹—

අථ බො වජ්රං භික්ඛුනී පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පභ්වතීවරමාදාය
සාවඤ්ඤියං පිණ්ඩාය පාඨිසි. සාවඤ්ඤියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ජානන්තං
පිණ්ඩපානපටික්කන්තා යෙන අකුචන්තං තෙනුපසඤ්ඤාමි දිවාචිභාරාය අකුචන්තං
අපේක්ඛාගහෙත්වා අඤ්ඤාතරස්මිං රුක්ඛමූලෙ දිවාචිභාරං තිසිදි.

අථ බො මාරෙ පාපිමා වජ්රය භික්ඛුනියා හයං ඡමනිනන්තං ලොමහංසං
උප්පාදෙතුකාමො සමාධිමා වාවෙතුකාමො යෙන වජ්රං භික්ඛුනී තෙනුප-
සඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා වජ්රං භික්ඛුනිං ගාථාය අඤ්ඤාමාසි:

කෙනායං පකතො සතො කුචං² සත්තස්ස කාරකො,
කුචං සතො සමුප්පතො කුචං සතො නිරුඤ්ඤාතිති.

අථ බො වජ්රය භික්ඛුනියා එතද්දහොසි: ‘කො භු ඛවායං මිනුස්සො වා
අමනුස්සො වා ගාථං භාසති’ති. අථ බො වජ්රය භික්ඛුනියා එතද්දහොසි:
‘මාරෙ බො අයං පාපිමා මම හයං ඡමනිනන්තං ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො
සමාධිමා වාවෙතුකාමො ගාථං භාසති’ති. අථ බො වජ්රං භික්ඛුනී මාරෙ
අයං පාපිමා ඉත්ථ විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං ගාථාති පච්චන්තාසි:

කිනත්ත සතොති පච්චෙසි මාරදිවසීගනනත්තං හෙ,
සුඛසඤ්ඤාරපුඤ්ජායං නසිධි සත්තපලබ්භති.

යථා හි අභගසමාරාධං හොති සඤ්ඤා රථො ඉත්ථ,
එවං ඛකේසු සතොසු හොති සතොති සමමුති³.

දුක්ඛමෙව හි සමෙහාති දුක්ඛං තිට්ඨති වෙති ව,
නාඤ්ඤත්ත දුක්ඛා සමෙහාති නාඤ්ඤත්ත දුක්ඛා නිරුඤ්ඤාතිති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ජානාති මං වජ්රං භික්ඛුනීති දුක්ඛි දුමමතො
තස්සෙවන්තරධාසීති.

භික්ඛුනීවග්ගො පඨමො.

තමුඤ්ඤාතං:

ආලච්ඡිකා ව සොමා ව ගොතමී විජයා සහ
උප්පලවණ්ණා ව වාලා උප්පලා සිසුප්පලා
සෙලා වජ්රය තෙ දසාති.

භික්ඛුනීසංයුතනං සමන්තං.

1. එවං මෙ සුතං - පෙ - අනාථපිණ්ඩකස්ස අරාමම. සිවු. 2. 2. කිමි - සසා. 3. සමමති - සසා.

5. 1. 10.

චජ්ජරා සූත්‍රය

171. සැවැත්නුවර—

එකල්හි චජ්ජරා මෙහෙණ පෙරවරා හැද පෙරෙව පාසිටුරා තෙණ සැවැත්නුවරට පිඩු පිණිස පිවිසුනා ය. සැවැත්නුවර පිඩු පිණිස හැසිර පසුබහ පිණිසානයෙන් වැලකුනි දිවාචිහරණය පිණිස අකුමනය වෙත එළඹුනා ය. අකුමනයට පිවිස එක්තරා රුක් මූලෙක දිවාචිහරණය පිණිස හුන.

ඉක්බිති පවිටු මරා චජ්ජරා මෙහෙණට බිය නැති ගැණුම් ලොමුදහ ගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ චජ්ජරා මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ චජ්ජරා මෙහෙණට ගාථායෙන් කී ය:

මේ සත්ත්වයා කවරකු විසින් කරණ ලද්දේ ද? මේ සත්ත්වයා කළ නැතැත්තා කොහි ද? මේ සත්ත්වයා කොහි හටගත්තේ ද? මේ සත්ත්වයා කොහි තීරුඳු වේ ද?

ඉක්බිති චජ්ජරා මෙහෙණහට ‘මේ කවරෙක් ඥේ’ මනිසෙක් හෝ නොමනිසෙක් හෝ මේ ගාථාව කියා දෑ’යි මේ අදහස විය. එකල්හි චජ්ජරා මෙහෙණහට ‘මේ පවිටු මරා ය. මට බිය නැති ගැණුම් ලොමුදහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ගාථාව කියා’යි මේ සිත විය. ඉක්බිති චජ්ජරා මෙහෙණ මේ පවිටු මරා ය යි දැන පවිටු මරාහට ගාථාවන් ගෙන් පෙරළා කිටු ය:

මරුව, කිම සත්ත්වයෙකා යි අදහන්නෙහි ද? නානේ මාරදූෂටියෙක් නො වේ ද? මේ හුදු සංසකාර පිණිසයෙකි. මෙහි සතෙක් නො ලැබේ.

අවයව සමූහය හෙතු කොට ගෙණ යම්සේ රථය යන ශබ්දයෙක් වේ ද? එසේ ම පඤ්චසකකියන් ඇති කල්හි සත්ත්වයා ය යන ලොකව්‍යවහාරය වේ.

දුක ම ලැබේ. දුක ම පවතී. දුක ම විඳී. දුක හැර අනිකෙක් නො ලැබේ දුක හැර අනිකෙක් තීරුඳු නො වේ.

ඉක්බිති පවිටු මාරයා චජ්ජරා මෙහෙණ මා දැනී ය යි දුකට පැමිණියේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

භික්ෂුනී වගීය පළමුවැනියි.

එහි උද්දාය:

ආලම්බා, සොමා, ගොතමී, චිජ්ජා, උප්පලවණණා, වාලා, උප්පාලා, සිසුප්පාලා, සෙලා, චජ්ජරා යයි ඒ සූත්‍ර දසයෙකි.

භික්ෂුනීසංයුතය නිමයේ යි.

6. බ්‍රහ්මසංයුතනං

1. කොකාලිකවග්ගො

6. 1. 1.

ආයාචනසුතනං

172. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුමෙලායං විහරති නජ්ජානෙරඤ්ජණය නිරෙ අජ්ජාලනිග්‍රොධමුලෙ පඨමාතිසම්බුද්ධො.

අථ බො භගවතො රහොගතස්ස පටිසලීනස්ස එවං වෙනසො පරිචිතකෙකා උදපාදි. අධිගතො බො මයං ධම්මො ගමිතේ දුද්දසො දුරනුබොධො සන්තො පණිතො අනක්කාවචරො නිපුණො පණ්ඩිතවෙදනියො. ආලයරුමා බො පනායං පජා ආලයරතා ආලයසම්මුදිතා¹ ආලයරුමාය බො පන පජාය ආලයරතාය ආලයසම්මුදිතාය දුද්දසං ඉදං ණානං යදිදං ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසම්ප්පාදො. ඉදම්පි බො ණානං යදිදං සබ්බසංකාරසමථො සබ්බපටිපටිතියංගො නණ්ණකකයො² විරුගො නිරුධො නිබ්බාණං. අහඤ්චොව බො පන ධම්මං දෙසෙය්‍යං. පරෙ ව මෙ න ආජාතෙය්‍යං. සො මමස්ස කිලමථො සා මමස්ස විහෙසාති.

අපිසසුදං³ භගවතනං ඉමා අනච්ඡරියා ගාථායො පටිභංසු. පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බො:

කිවෙන්න මෙ අධිගතං හලඤ්ඤි පකාසිතුං,
රුගදෙසපරෙතෙති නායං ධම්මො සුසම්බුධො.

පටිසොතගාමිං නිපුණං ගමිතීරං දුද්දසං අණුං,
රුගරතතා න දකඛිනති⁴ නමොක්කකොත ආවුතාති.⁵

ඉති⁶ භගවතො පටිසඤ්චිකිකතො අපොසස්සකකතාය චිත්තං නමති නො ධම්මදෙසනාය.

අථ බො බ්‍රහ්මුතො සහම්පතියං භගවතො වෙනසා වෙනො පරිචිතක්කමඤ්ඤය එතදහොසි: නස්සති වන හො ලොකො. විනස්සති වන හො ලොකො යත්‍ර භි නාම තථාගතස්ස අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස අපොසස්සකකතාය චිත්තං නමති නො ධම්මදෙසනායාති. අථ බො බ්‍රහ්මා සහම්පති සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සම්මිඤ්ජිතං⁷ වා බාහං පසාරෙය්‍ය. පසාරිතං වා බාහං සම්මිඤ්ජෙය්‍ය, එවමෙව බ්‍රහ්මලොකෙ අනතර්භිතො භගවතො පුරතො පාතුරහොසි.

1. සමුදිතා - ස්‍යා. PTS. 2. නණ්ණකකයො - මජ්ඣ. 3. අපිසසු - මජ්ඣ. 4. දකඛිනති. - මජ්ඣ. 5. ආවුතාති - මජ්ඣ. 6. ඉති - මජ්ඣ. 7. සම්මිඤ්ජිතං - මජ්ඣ.

6. බ්‍රහ්මසංයුතතය

1. කොකාලිකවගීය

6. 1. 1.

ආයාචනසූත්‍රය

172. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදු ව පළමු කොට උරුවෙල්දැනව්වෙහි තෙරඤ්ඤ ගංතෙර අප්පල් නුගරාකමුල වැඩ වසන සේක.

එකල්හි එකලාව විත්තවිවෙකයෙන් හුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ බුදු විත්තපරිච්ඡක්කියෙක් පහළ විය. මා විසින් අවබෝධ කළ මේ ධර්මය ගැඹුරුය. දුක්කසේ දුක්ක යුතු ය. දුක්කසේ අවබෝධ කටයුතු ය. ශාන්ත ය. ප්‍රණීත ය. තකීයෙන් බැසගත නොහැක්ක. සියුම් ය. පණ්ණිතයන් විසින් දුක්ක යුතු ය. මේ සත්ත්ව සමූහයා (පඤ්ඤාමානසා නමැති) ආලයෙහි බැඳුනේ ය. ආලයෙහි ඇලුනේ ය. ආලයෙහි සතුටු විය. ආලයෙහි බැඳුනු ආලයෙහි ඇලුනු ආලයෙහි සතුටු වූ මේ සත්ත්ව සමූහයා විසින් ඉදපපච්චයතා පටිච්ච-සමුප්පාද නම් වූ යම් මේ දහමෙක් වේ ද, එය දුක්කසේ දුක්ක යුතු ය. සියලු සංස්කාරයන්ගේ සංසිද්ධි වූ සියලු උපධිධර්මයන්ගේ දුරලිම වූ තෘෂ්ණාව ඝෂය කිරීම වූ විරුගය වූ නිරෝධය වූ යම් මේ නිවණෙක් වේ නම් මේ දහම ද දුක්කසේ දුක්ක යුතුය. මම ද දහම් දෙසන්නෙමි නම් පරහුදු මාගේ ධර්මය දැන නොගන්නාහු නම් ඒ මට කළකිරෙනු වෙයි. ඒ මට වෙහෙසෙක් වෙයි.

තව ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අනවස්ථය වූ (තැවත තැවත ආශ්වාසීච්ච) පෙර නො ඇසුරි මේ ගාථාවෝ වැටහුනහ.

මා විසින් දුක්කසේ අවබෝධ කරණ ලද ධර්මය දැන් පැවසීම නිෂ්ඵල ය. රුග දොෂයෙන් මැඩුනවුන් විසින් මේ දහම සුවසේ අවබෝධ නො කටහැක්ක.

රුගයෙන් රන් වූ මොහදුරෙන් වැසුනු සත්ත්වයෝ උඩුහොසට යන සියුම් ගැඹුරු දුක්කසේ දහයුතු ඉතා සියුම් මේ දහම නොදකිත්.

මෙසේ සලකන භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිත මනෙක්කායාසට, දහම් නො දෙසීමට නැමෙයි.

එකල්හි නමසිතින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිත පිරිසිදු දන් සහමපති බමිහට මේ අදහස විය. යම් ලොවෙක තථාගත වූ අතීන් වූ සමාසම්බුදු-රජානන් වහන්සේගේ සිත මනෙක්කායාසට, දහම් නො දෙසීමට නැමේ ද, පින්වත්නි, ඒ ලොව එකාන්තයෙන් නැසේ. පින්වත්නි, ඒ ලොව එකාන්තයෙන් වැනසේ යි. ඉක්බිති සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුව දැන දිගු කරන්නේ හෝ, දිගු කළ අත හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එසෙයින් ම බමිලොව අතුරුදන් වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි පහළ විය.

අථ බො බ්‍රහ්මා සහමානි එකංසං උත්තරසඬගං කරිත්වා දක්ඛිණ-
ජාණමණ්ඩලං පඨවියං නිහන්ත්වා යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිං පණාමේත්වා
භගවන්තං එතදවොච: “දෙසෙතු භනෙන භගවා ධම්මං දෙසෙතු සුගතො
ධම්මං. සන්ති සත්තා අපරජකච්ඡාතිකා. අස්සවණතා ධම්මස්ස පරිභායන්ති.
භවිස්සන්ති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරො”ති. ඉදමවොච බ්‍රහ්මා සහමපති. ඉදං වත්වා
අථාපරං එතදවොච:

පාතුරහොසි මගධෙසු පුබ්බෙ ධම්මො අසුඤ්ඤා සමලෙභි වින්තිතො,
අවාපුරෙතා¹ අමතස්ස ආරං සුණන්තු ධම්මං විමලෙනානුබුද්ධං.

සෙලෙ යථා පබ්බතමුද්ධතිට්ඨිතො යථාපි පස්සෙ ජනතං සමන්තතො,
තදුපමං ධම්මමයං සුමෙධ පාසාදමාරායන සමන්තවකුඤ්ඤ,
සොකාවතිණණං² ජනනමපෙතසොකො අවෙකඤ්ඤ ජාතිජරාතිභ්‍රතන්ති.

උට්ඨෙති චිර විජ්ජසඬගාම සත්ථවාහ අනණ විවර ලොකෙ,
දෙසස්සු³ භගවා ධම්මං අඤ්ඤාතාරො භවිස්සන්තිති.

අථ බො භගවා බ්‍රහ්මිනො ව අජේඛසිතං විදිත්වා සන්තෙසු ව
කාරාඤ්ඤතං පටිච්ච බුද්ධිවකුඤ්ඤා ලොකං වොලොකෙසි. අද්දසා බො
භගවා බුද්ධිවකුඤ්ඤා ලොකං වොලොකෙන්නො සන්තෙ අපරජකෙති මහා-
රජකෙති නිකම්ඤ්ඤෙ මුදිඤ්ඤෙ ස්වාකාරෙ ආකාරෙ සුවිඤ්ඤාපයෙ
දුට්ඨඤ්ඤාපයෙ අපෙකකච්ච පරලොකවජ්ජභයදස්සාවිතො විහරන්තෙ
[අපෙකකච්ච න පරලොකවජ්ජභයදස්සාවිතො³ විහරන්තෙ]. සෙය්‍යථාපි
නාම උපප්ප්‍රියං වා පදුමිනියං වා පුණ්ඩරිකිනියං වා අපෙකකච්චාති උපප්ප්‍රියාති
වා පදුමාති වා පුණ්ඩරිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවද්ධාති
උදකානුගතාති⁴ අනෙතා නිමුග්ගපොසිති. අපෙකකච්චාති උපප්ප්‍රියාති වා
පදුමාති වා පුණ්ඩරිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවද්ධාති සමොදකං
සීතාති. අපෙකකච්චාති උපප්ප්‍රියාති වා පදුමාති වා පුණ්ඩරිකාති වා උදකෙ
ජාතාති උදකෙ සංවද්ධාති උදකා අච්චුග්ගමම සීතාති⁵ අනුපලිත්තාති
උදකෙන. එවමෙවං භගවා බුද්ධිවකුඤ්ඤා ලොකං වොලොකෙන්නො අද්දස
සන්තෙ අපරජකෙති මහාරජකෙති නිකම්ඤ්ඤෙ මුදිඤ්ඤෙ ස්වාකාරෙ
ආකාරෙ සුවිඤ්ඤාපයෙ දුට්ඨඤ්ඤාපයෙ අපෙකකච්ච පරලොකවජ්ජභය
දස්සාවිතො විහරන්තෙ [අපෙකකච්ච න පරලොකවජ්ජභයදස්සාවිතො
විහරන්තෙ]. දිස්වාන බ්‍රහ්මානං සහමපතිං ගාථාය පච්චිභාසි:

1. අවාපුරෙතං - මජ්ඣිම, සෘ. 2. දෙසෙතු - සෘ. PTS. 3. භයදස්සාවිතො - මජ්ඣිම.
4. උදකානුගතාති - සෘ. 5. නිමුග්ගමම - සීමු 2. සෘ. PTS.

[-] අනතරිත පාඨො සිහලපොඤ්ඤාසු හ දිස්සන්තෙ.

ඉක්බිති සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ උතුරුසඵව එකස්කොට දකුණු දණ්ඩල බිම හැන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බාද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහම් දෙසන සේක්වා. සුගතයන් වහන්සේ දහම් දෙසන සේක්වා. පැණසෙහි මදකෙලෙස් රජස් ඇති සත්ත්වයෝ ඇත. දහම් නො අසනබැවින් ඔහු පිරිහෙත්. දහම් අවබෝධ කරනුවෝ වන්නාහ”යි සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ මෙය කී ය. මෙය කියා වැලිදු මෙය කී ය.

පෙර මගධදනව්වෙහි මල සහිතයන් විසින් සිතන ලද අශුභධම්මයෙක් පහළ වී ය. මේ නිවන්දොර අරිණු මැනවි. නිමිලයන් වහන්සේ විසින් අවබෝධ කරණ ලද ධම්ම අසන්වා!

සෙල්මුවා පවුමුදුනෙක්හි සිටියෙක් හාත්පස ජනසමූහයා යම්සේ දක්නේ ද, ප්‍රාඥයන් වහන්ස, සමීඤ චූ පහ චූ ශොක ඇති මුඛවහන්සේ ද එබඳු දහම්මුවා පහයට නැග ජාතිජරුදුකෙන් වැඩුනු ශොකයට බට ජනසමූහයා බලන සේක්වා!

දුනු යුද ඇති වීරයන් වහන්ස, නැගී සිටිනු මැනව. අනාණ සැහැවි ඇති සාමිවාහයන් වහන්ස, ලොව හැසිරෙණු මැනව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහම් දෙසන සේක්වා. අවබෝධ කරන්නෝ වන්නාහ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බඹුහුගේ ඇරයුම ද ලැබ සත්ත්වයන් කෙරෙහි කරුණාවත් බවත් නිසා බුදුදැසින් ලොව බලා වදාළ සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදුදැසින් ලොව බලන සේක් නුවණැස්හි මදකෙලෙස් රජස් ඇති සත්ත්වයන් ද බොහෝ කෙලෙස් රජස් ඇති සත්ත්වයන් ද තිණුණු (ශ්‍රද්ධා ආදි) ඉඳුරන් ඇති සත්ත්වයන් ද මෘදු ඉඳුරන් ඇති සත්ත්වයන් ද, (ශ්‍රද්ධා ආදි) උතුම් ආකාර ඇති සත්ත්වයන් ද නපුරු ආකාර ඇති සත්ත්වයන් ද පහසුවෙන් අවබෝධ කරවිය හැකි සත්ත්වයන් ද පහසුවෙන් අවබෝධ කරවිය නොහැකි සත්ත්වයන් ද පරලොව හා වරද හය විසින් දක්නාසුලු ව වසන ඇතැම් සත්ත්වයන් ද පරලොව හා වරද හය විසින් නොදක්නාසුලු ව වසන ඇතැම් සත්ත්වයන් ද දැක වදාළ සේක. යම්සේ උපුල්බෙනෙක හෝ පියුම්එසෙක හෝ හෙළපියුම්එසෙක හෝ ඇතැම් උපුල්හු හෝ පියුම්හු හෝ හෙළපියුම්හු හෝ දියෙහි හටගන්නාහු දියෙහි වැඩුනාහු දියෙන් මතු නොවුවාහු දිය ඇතුළත ගිලි වැඩෙන්නාහු වෙද්ද? ඇතැම් උපුල්හු හෝ පියුම්හු හෝ හෙළපියුම්හු හෝ දියෙහි හටගන්නාහු දියෙහි වැඩුනාහු දිය-මතුපිට සම ව සිටියාහු වෙද්ද, ඇතැම් උපුල්හු හෝ පියුම්හු හෝ හෙළපියුම්හු හෝ දියෙහි හටගන්නාහු දියෙහි වැඩුනාහු දියෙන් උඩට නැගී දියෙන් නො නැවැරුණාහු සිටිද්ද, එපරිද්දෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදුදැසින් ලොව බලනසේක් අපපරජක බ්‍රහ්මයන් ද, මහාරජක බ්‍රහ්මයන් ද, තිඛඛිඤ්ඤ සත්ත්වයන් ද, මුදිඤ්ඤ සත්ත්වයන් ද, සවාකාර සත්ත්වයන් ද, ආකාර සත්ත්වයන් ද, සුවිඤ්ඤපය සත්ත්වයන් ද, දුර්විඤ්ඤපය සත්ත්වයන් ද, පරලොකවජ්ජහයදස්සාවී ව වසන ඇතැම් සත්ත්වයන් ද, පරලොකවජ්ජහයදස්සාවී නො ව වසන ඇතැම් සත්ත්වයන් ද දැක වදාළ සේක. දැක සහමපති බ්‍රහ්මට ගාථායෙන් පෙරලා වදාළ සේක.

අපාරාහා තෙසං¹ අමතස්ස ආරා යෙ සොතවනො පමුඤ්චන්තු සඤ්ඤා, විහිංසකඤ්ඤා පගුණං න භාසිං ධම්මං පණ්ණං මනුජේසු බ්‍රහෙමහි.

අථ බො චුභවං සහමපති කතාවකාසො බොමති භගවතා ධම්මදෙසනායාති භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදකඛිණං කත්වා තත්තෙවන්තරධාසිති.

6. 1. 2.

ගාරවසුත්තං.

173. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුමෙලායං විහරති තජ්ජා නොරඤ්ජරිය තිරෙ අජපාලතිශ්‍රොධමුලෙ² පස්මාභිසම්බුද්ධො.

අථ බො භගවතො රහොගතස්ස පතිසලලිතස්ස එවං වෙතසො පරිචිතකකා උදපාදි: දුකඛං බො අගාරවො විහරති අපපතියො. කන්තු බාහං සමණං වා බ්‍රාහමණං වා සක්කත්වා ගරු කත්වා³ උපනිස්සාය විහරෙය්‍යන්ති.⁴

අථ බො භගවතො එතදහොසි: අපරිපුණ්ණස්ස බො සීලකකිකස්ස පාරිපුරියා අඤ්ඤං සමණං වා බ්‍රාහමණං වා සක්කත්වා ගරු කත්වා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං, ත බො පනාහං පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුභවකෙ, සස්සමණබ්‍රාහමණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය අත්තනා සීලසම්පන්නතරං අඤ්ඤං සමණං වා බ්‍රාහමණං වා යමහං සක්කත්වා ගරු කත්වා³ උපනිස්සාය විහරෙය්‍යන්ති.

අපරිපුණ්ණස්ස බො සමාධිකකිකස්ස පාරිපුරියා -පෙ- අත්තනා සමාධිසම්පන්නතරං අඤ්ඤං සමණං වා බ්‍රාහමණං වා, යමහං සක්කත්වා ගරු කත්වා³ උපනිස්සාය විහරෙය්‍යන්ති

අපරිපුණ්ණස්ස බො පඤ්ඤකකිකස්ස පාරිපුරියා -පෙ- අත්තනා පඤ්ඤසම්පන්නතරං අඤ්ඤං සමණං වා බ්‍රාහමණං වා, යමහං සක්කත්වා ගරු කත්වා³ උපනිස්සාය විහරෙය්‍යන්ති.

අපරිපුණ්ණස්ස බො විමුත්තිකකිකස්ස පාරිපුරියා -පෙ- අත්තනා විමුත්තිසම්පන්නතරං අඤ්ඤං සමණං වා බ්‍රාහමණං වා, යමහං සක්කත්වා ගරු කත්වා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යන්ති

අපරිපුණ්ණස්ස බො විමුත්තිඤ්ඤාණදස්සනකකිකස්ස පාරිපුරියා⁴ අඤ්ඤං සමණං වා බ්‍රාහමණං වා සක්කත්වා ගරු කත්වා³ උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං, ත බො පනාහං පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුභවකෙ සස්සමණබ්‍රාහමණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය අත්තනා විමුත්තිඤ්ඤාණදස්සනසම්පන්නතරං අඤ්ඤං සමණං වා බ්‍රාහමණං වා යමහං සක්කත්වා ගරු කත්වා⁵ උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං. යන්ත්‍රතාහං යවායං ධම්මො මයා අභිසම්බුද්ධො තමෙව ධම්මං සක්කත්වා ගරු කත්වා⁵ උපනිස්සාය විහරෙය්‍යන්ති.

1. තෙ - ඝා. 2. නිශ්‍රොධෙ - සිමු. 1. සඝ. PTS. සි 1, 2. 3. ගුරුකත්වා - මජ්ඣ. 4. පරිපුරියා - ආ. 5. ගරුකත්වා, - සි1.

ඔවුන්ට අමාදෙර නොවැසින. යම් කෙනෙක් කන් ඇත්තාහු නම් ප්‍රධාන වූ දන්වා. බ්‍රහ්මය, මිනිසුන් අතර වෙනෙහිම පමණකැයි යන හැඟීම් ඇත්තෙමි ප්‍රභූන් වූ ප්‍රණීත ධර්මය නො කියෙමි.

ඉක්බිති සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මදෙශනාව පිණිස කරණ ලද අවකාශ ඇත්තෙමි වෙමි යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය.

6. 1. 2.

ගාරවස්සුත්‍රය.

173. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදුව පළමු කොට උරුමෙල්ලදනව්වෙහි නෙරසස්ස ගංතෙර අප්පල්-නුගරුකමූල වැඩවසන සේක.

එකල්හි එකලා ව විත්තවිවෙකයෙන් හුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කිසිවකු ගුරුතන්හි නො තබා කිසිවකු දෙටු තන්හි නො තබා වසන්නේ දුකසේ වෙසෙයි. මම කවර මහණකු හෝ බමුණකු හෝ සත්කාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි දැ යි මෙබඳු විත්තවිතකියෙක් පහළ විය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ අදහස විය. නොපිරිපුන් සීලකකකිය පිරිම පිණිස අන් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ සත්කාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි ද, (එසේ) මම යමකු සත්කාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි නම් තමහට වැඩිතරම් සීලසම්පන්න වූ එබඳු අන් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයෙහි මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත පුරායෙහි මම නො දකිමි.

නො පිරිපුන් සමාධිකකකිය පිරිම පිණිස ... මම යමකු සත්කාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි නම් තමහට වැඩි තරම් සමාධි-සම්පන්න වූ එබඳු අන් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ ...

නො පිරිපුන් පඤ්ඤාකකකිය පිරිම පිණිස ... මම යමකු සත්කාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි තමහට වැඩි තරම් ප්‍රඥ සම්පන්න වූ එබඳු අන් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ ...

නොපිරිපුන් විමුක්තිසංකකකිය පුරුලිම පිණිස ... මම යමකු සත්කාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි නම් තමහට වැඩිතරම් විමුක්ති-සම්පන්න වූ අන් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ ...

නොපිරිපුන් විමුක්තිඤ්ඤාදසකකකිය පුරුලිම පිණිස අන් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ සත්කාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වෙසෙන්නෙමි (එසේ) මම යමකු සත්කාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි නම් තමහට වැඩිතරම් විමුක්තිඤ්ඤාදසක සම්පන්න වූ එබඳු අන් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයෙහි මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත පුරායෙහි මම නොදකිමි. යම් ඒ ධර්මයක් මා විසින් මනාකොට අවබෝධ කරණ ලද්දේ ද, ඒ ධර්මය ම සත්කාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වෙසෙන්නෙමි නම් මැනවැ යි.

අථ බො බ්‍රහ්මා සහම්පති භගවතො වෙනසා වෙනො පරිචිතකාමස්සෙය්
සෙය්පාපි නාම බ්‍රහ්මා පුරිසො සම්මේඤ්ඤිකං වා බාහං පසාරෙය්, පසාරිතං
වා බාහං සම්මේඤ්ඤය්, එවමෙවං බ්‍රහ්මලොකෙ අනතරහිතො භගවතො
පුරතො පාතුරහොසි.

අථ බො බ්‍රහ්මා සහම්පති එකංසං උත්තරුසංඛං කරිතො යෙන භගවා
තෙනස්සල්ලිං පණාමෙතො භගවතනං එතදවොච: එවමෙනං භගවා, එවමෙනං
සුගතං. යෙපි තෙ භනෙන අහෙසුං අතීතමඤ්ඤානං අරහනො සම්මාසම්බුද්ධා
තෙපි භගවතො, ධම්මස්සෙඤ්ඤව සකකතො ගරු කතො උපනිස්සාය විහරිංසු.
යෙපි තෙ භනෙන භවිස්සන්ති අනාගතමඤ්ඤානං අරහනො සම්මාසම්බුද්ධා
තෙපි භගවතො, ධම්මස්සෙඤ්ඤව සකකතො ගරු කතො උපනිස්සාය විහරිස්සන්ති.
භගවාපි භනෙන එතරහි අරහං සම්මාසම්බුද්ධො ධම්මස්සෙඤ්ඤව සකකතො
ගරු කතො උපනිස්සාය. විහරතුති. ඉදමවොච බ්‍රහ්මා සහම්පති. ඉදං වතො
අථාපරං එතදවොච:

යෙ වඛන්තිනා¹ සම්බුද්ධා යෙ ව බුද්ධා අනාගතා,
යො වෙතරහි සම්බුද්ධො බහුන්තං² සොකතාසතො.

සබ්බෙ සද්ධම්මගරුතො විහංසු³ විහරන්ති ව,
අථොපි⁴ විහරිස්සන්ති එසා බුද්ධාන ධම්මතා.

තස්මා හි අත්ඤාමෙන⁵ මහත්ත ඓතිකඛිතා,
සද්ධම්මො ගරු කාතබ්බො සරං බුද්ධානසාසනං.

6. 1. 3.

බ්‍රහ්මදෙවසුතනං.

174. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාචන්දියං විහරති ජේතවනෙ
අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තෙන බො පත සමයෙහ අස්සෙතරිස්සා
බ්‍රාහ්මණීයා බ්‍රහ්මදෙවො නාම පුතො, භගවතො සින්නිකෙ අගාරස්මා
අනගාරියං පබ්බජිතො හොති.

අථ බො ආයස්මා බ්‍රහ්මදෙවො එකො වූපකට්ඨො අප්පමනො, ආතාපි
පභිතනො, විහරනො න විරස්සොව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව
අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති හදනුත්තරං බ්‍රහ්මවරියපරියොසානං දිට්ඨොව
ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො උපසම්පජ්ජ විහාසි. බිණ්ණ ජාති වුසිතං
බ්‍රහ්මවරියං කතං කරණීයං නාපරං ඉත්ථත්තායාති අබ්බාස්සෙසි. අස්සෙතරෙ
ව පතායස්මා බ්‍රහ්මදෙවො අරහතං අහොසි.

1. යෙ ව අතීතා — මජ්ඣං, සෘ, PTS. 2. බහුන්තං — මජ්ඣං. 3. විහරිංසු — සෘ, PTS. සි 1, 2,
4. අථොපි — සෘ, තථාපි-මජ්ඣං. 5. අත්තකාමෙන — සෘ, මජ්ඣං.

ඉක්කිති සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ නමසිතින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ විත්තපරිච්ඡායීය දූත යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අත දිගු කරන්නේ හෝ, දිගු කළ අත හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එසෙයින් ම බමුලොව අතුරුදහන් වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි පහළ විය.

ඉක්කිති සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ උතුරුසළුව එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලී බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, තෙල එසේ ම ය. සුගතයන් වහන්ස, තෙල එසේ ම ය. වහන්ස, අතීත කාලයෙහි යම් ඒ අතීත් සමමාසම්බුදු කෙනෙක් වූ සේක් නම් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් ධර්මය ම සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට විසූ සේක. වහන්ස, අනාගත කාලයෙහි යම් ඒ අතීත් සමමාසම්බුදු කෙනෙක් වන සේක් නම් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් ධර්මය ම සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වාසය කරණ සේක. වහන්ස, දෑත් භාග්‍යවත් අතීත් සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේත් ධර්මය ම සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වෙසෙන සේක්වායි. සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ මෙය සැළ කෙළේ ය. මෙය සැළ කොට යලිත් මෙය ද කිය:

අතීතකාලික වූ යම් සම්බුදු කෙනෙක් වූ සේක් ද, අනාගතකාලික වූ යම් සම්බුදු කෙනෙක් වන සේක් ද, බොහෝ දෙනාගේ ශොකය නසන යම් සම්බුදු කෙනෙකුත් දෑත් ඇත් ද,

ඒ සියලු බුදුරජානන් වහන්සේ ම සඬාමය ම ගරු කොට ගත්තාහු විසූ සේක. දෑත් වසන සේක. වැලින් (මතු ද) වසන සේක. මේ බුදුවරුන්ගේ සටහාව යි.

එහෙයින් වැඩ කැමති මහත්තම පතන්තහු විසින් බුදුසසුන සිහි කරමින් සදහම ගුරු කටයුත්තේ ය.

6. 1. 3.

බ්‍රහ්මදෙවසූත්‍රය.

174. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජෙනවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුවුනේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි එක්තරා බාමණියකගේ බ්‍රහ්මදෙව නම් පුතෙක් ගිහිගෙන් නික්ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි.

එකල්හි ආයුෂමත් බ්‍රහ්මදෙව තෙමේ එකලා ව ගණයා කෙරෙන් වෙන් ව නොපමා ව කෙලෙස් නවන වෙර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සින් ඇති ව වසන්නේ යමක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මැනවින් ම ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද්ද, සසුන් බමසරට අවසන් වූ ඒ නිරුත්තර රහත්ඵලය මේ අත්බැවිහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත පසක් කොට පැමිණ විසී ය. ජාතිය ක්ෂීණ වූවා ය. මගබ්බසර වැස නිමවන ලදී. සොළොස් කරණි කොට නිමවන ලදී. තෙල කරණි පිණිස නොහොත් රහත්තම පිණිස කළයුතු අත් කරණි නැහැයි වෙසෙසින් දූතගන්තේ ය. ආයුෂමත් බ්‍රහ්මදෙවයෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් වූහ.

අථ බො ආයස්මා බ්‍රහ්මදෙවො පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙනා පත්තව්වර-
මාදය සාවන්තිං පිණ්ඩාය පාවිසි. සාවන්තියං සපදනං පිණ්ඩාය වරමානො
යෙන සකමාතුතිවෙසනං තෙනුපසඛිකම්. තෙන බො පන සමයෙන
ආයස්මතො බ්‍රහ්මදෙවස්ස මානා බ්‍රාහ්මණී බ්‍රහ්මුතො ආහුතිං නිව්වං
පගගණ්හාති. අථ බො බ්‍රහ්මුතො සහම්පතිස්ස එතදහොසි: අයං බො
ආයස්මතො බ්‍රහ්මදෙවස්ස මානා බ්‍රාහ්මණී බ්‍රහ්මුතො ආහුතිං නිව්වං
පගගණ්හාති, යනුනාහං නං උපසඛිකම්ති, සංවෙජ්ජයන්ති.

අථ බො බ්‍රහ්මා සහම්පති සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජිතං
වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජය්‍ය. එවමෙවං බ්‍රහ්මලොකෙ
අත්තරතිතො ආයස්මතො බ්‍රහ්මදෙවස්ස මාතුතිවෙසනෙ පාතුරහොසි. අථ
බො බ්‍රහ්මා සහම්පති වෙහාසං සීතො ආයස්මතො බ්‍රහ්මදෙවස්ස මාතරං
බ්‍රාහ්මණීං ගාථාති අජ්ඣිහාසි:

දුරෙ ඉතො බ්‍රාහ්මණී බ්‍රහ්මලොකො යස්සාහුතිං පගගණ්හාසි නිව්වං,
තෙනාදිසො බ්‍රාහ්මණී බ්‍රහ්මහකෙබ්බා නිං ජප්පසි බ්‍රහ්මපථං අජානන්ති¹

එසො හි තෙ බ්‍රාහ්මණී බ්‍රහ්මදෙවො නිරුපබ්බකො² අතිදෙවප්පතො,
අභිඤ්චනො භික්ඛු අනඤ්ඤපොසී³ යො තෙ සො පිණ්ඩාය සරං පට්ටෙය්‍යා.

ආහුතෙය්‍යා⁴ වෙදගු භාවිතතො නරුතං දෙවානඤ්ච⁵ දඤ්ඤිණෙය්‍යා,
බාතිත්වා පාපාති අනුපලිතො⁶ ඝාසෙසනං ඉරිඤ්චි⁷ සීතිභුතො.

න තස්ස පච්ඡා න පුරත්තමස්සි සතො ව්‍යුමො අතිඝො නිරුසො,
නික්ඛිත්තදණ්ණො තස්ථාවරෙසු සො ත්‍යාහුතිං භුඤ්ජතු අගගපිණ්ඩං.

විසෙතිභුතො උපසන්නවිතො නාගොව දතො වරති අතෙජො,
භික්ඛු සුසිලො සුච්ඡුගතවිතො සොතාහුතිං භුඤ්ජතු අගගපිණ්ඩං.

තස්මිං පසන්නා අවිකම්පමානා පතිට්ඨපෙසි දඤ්ඤිණං දඤ්ඤිණෙය්‍ය,
කරොති පුඤ්ඤං සුබ්බමායතිකං දිස්වා මුතිං බ්‍රාහ්මණී ඉසතිණ්ණන්ති.

තස්මිං පසන්නා අවිකම්පමානා පතිට්ඨපෙසි දඤ්ඤිණං දඤ්ඤිණෙය්‍ය,
අකාසි පුඤ්ඤං සුබ්බමායතිකං දිස්වා මුතිං බ්‍රාහ්මණී ඉසතිණ්ණන්ති.

1. අජානං - මජ්ඣ. සං. 2. නිරුපබ්බකො - මජ්ඣ. සං. 3. අනඤ්ඤපොසියො -
PTS. 4. අහුතියො - සං. 5. දෙවාන ව. - සං. 6. අනුපලිතො - මජ්ඣ. සං.
7. ඉරිඤ්චි - සී. 2.

ඉක්බිති ආයුෂමත් බ්‍රහ්මදෙව නෙමේ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පාසිටුරු ගෙණ සැවැත්නුවරට පිටු පිණිස පිවිසියේ ය. සැවැත්නුවර ගෙපිළිවෙලින් පිටු පිණිස හැසිරෙන්නේ සිය මවුනිවස වෙත එළඹියේ ය. එකල්හි ආයුෂමත් බ්‍රහ්මදෙව තෙරුන්ගේ මවු බැමිණි නොමෝ බඩහට නිරන්තරයෙන් හෝමපුජා කෙරෙයි. එකල්හි සහමපති බඩහට ආයුෂමත් බ්‍රහ්මදෙව තෙරුන්ගේ මේ මවුබැමිණි නොමෝ නිරන්තරයෙන් බඩහට හෝමපුජා කෙරෙයි. මම ආය වෙත එළඹ සංවෙග දනවන්නෙමි නම් යෙහෙකැයි මේ සිත විය.

ඉක්බිති සහමපති බ්‍රහ්ම නෙමේ යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අත දිගු කරන්නේ හෝ, දිගු කල අත හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම බඩලොව අතුරුදන් වූ යේ ආයුෂමත් බ්‍රහ්මදෙව තෙරුන්ගේ මවු නිවසෙහි පහල විය. ඉක්බිති සහමපති බ්‍රහ්ම නෙමේ අහසෙහි සිටියේ ආයුෂමත් බ්‍රහ්මදෙව තෙරුන්ගේ මවු බැමිණියට ගාථාවන්ගෙන් කිය.

බැමිණිය, යම් බඩකුට නිතර හෝම කිරීම දැඩි කොට ගණිති ද, (මහුගේ ඒ) බඩලොව වෙසින් දුරය මෙබඳු පායාසයෙක් බ්‍රහ්මයන් විසින් අනුභව කල යුත්තෙක් නොවේ. බ්‍රහ්මපථය නො දන්නී කිම නන් දෙඩවති ද?

බැමිණිය, තිගේ (පුත් වූ) මේ බ්‍රහ්මදෙව තෙරණුවෝ උපධි රතීනයහ. දෙවැනිදෙව භාවයට පැමිණියහ. රූගාදි පලිබොධ රතීනයහ (තෙල අත්බව පියා) අත් අත්බාවක් හෝ අමුදරුවන් හෝ පොෂණය නො කරන්නෙකි. ඒ රහතුන් වහන්සේ තිගේ ගෙට පිටු පිණිස පිවිසි සේක.

(ඒ රහත් නෙමේ) ආනුතපිණිය හා පානුත පිණිය ද පිළිගැණීමට සුදුසු ය. වතුරමාගී සංඛ්‍යාත වෙදයෙහි කෙළවරට පැමිණියේ ය. වඩන ලද සිත් ඇත්තේ ය. මිනිසුන්ගේ ද දෙවියන්ගේ ද දක්ෂිණාවට සුදුසු ය. පව් බැහැර කොට නො තැවරුණේ සිතිල් වූයේ අහර සෙවීම කෙරෙයි.

උන්වහන්සේට අතීත සකකියන්ති ද ඡන්දරාගයෙක් නැත. අනාගත සකකියන්ති ද ඡන්දරාගයෙක් නැත. ශාන්තය. ක්‍රොධදුම් රතීත ය. දුක් රතීත ය. ආයා නැත. අසිරි සිරි සත්ත්වයන් (පාඨගර්භ ක්ෂිණාසුචයන්) කෙරෙහි බහා තැබූ දඬු ඇතියෙක. හෙ නෙමේ තිගේ ආනුති සඛ්‍යාත අග්‍ර පිණිය වලදවා.

කෙලයසෙනා රතීත වූයේ මොනවට සන්තූන් සිත් ඇත්තේ දූමුනු හසුතියකු මෙන් හැසිරෙයි. නෘෂණා නැති මනාසිල් ඇති මැනවින් මිදුනු සිත් ඇති ඒ රහත් නෙමේ තිගේ ආනුති සඛ්‍යාත අග්‍ර පිණිය වලදවා.

බැමිණිය, පහන්සිත් ඇති ව අවලලුඬා ඇතිව දක්ෂිණාගී වූ උන්වහන්සේ කෙරෙහි දක්ෂිණාව පිහිටුව. වතුරෙක තරණය කල ඒ රහතුන් වහන්සේ දැක මතු සැප එළවන පින් කරව.

ඒ බැමිණි නොමෝ උන්වහන්සේ කෙරෙහි පහන්සිත් ඇති ව අවලලුඬා ඇතිව දක්ෂිණාවට සුදුසු වූ උන්වහන්සේ කෙරෙහි දක්ෂිණාව පිහිටුවාලූ ය. වතුරෙක තරණය කල ඒ රහතුන් වහන්සේ දැක මතු සැප එළවන පින් කලා ය.

6. 1. 4,

බ්‍රහ්මසංයුතනං.

175. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාමනථිං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨිණිකායං ආරාමෙ. තෙන බො පන සමයෙන බ්‍රහ්මනො ඵලරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උපපන්නං හොති: ඉදං නිව්චං, ඉදං ධූවං, ඉදං සංසාරං, ඉදං කෙවලං, ඉදං අවචනධම්මං. ඉදං හි න ජායති න ජීයති න මියති න චවති න උපපජ්ජති. ඉතො ව පනඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණං¹ තජ්ජිති.

අපි බො භගවා බ්‍රහ්මනො වෙතසා වෙනොපරිචිතකාමඤ්ඤාය සෙය්‍යාපාපි තාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජෙය්‍ය, එවමෙව ජෙතවනෙ අනතරගිතො තස්මිං බ්‍රහ්මලොකෙ පාතුරහොසි. අද්දසා බො බ්‍රහ්මා භගවන්නං දුරතොව ආගච්ඡන්නං. දිසාන භගවන්නං එතදවොච: එහි බො මාරිස. සාගතං තෙ මාරිස. විරසං බො මාරිස ඉමං පරියාය මකාසි යදිදං ඉධාගමනාය. ඉදං හි මාරිස නිව්චං, ඉදං ධූවං, ඉදං සංසාරං, ඉදං කෙවලං, ඉදං අවචනධම්මං. ඉදං හි න ජායති න ජීයති න මියති න චවති න උපපජ්ජති. ඉතො ව පනඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණං තජ්ජිති.

එවං පුතෙන භගවා බ්‍රහ්මසංයුතනං ඉදමවොච²: අවිජ්ජාගතො වත හො බ්‍රහ්මා, අවිජ්ජාගතො වත හො බ්‍රහ්මා. යනු හි තාම අනිව්චඤ්ඤාව³ සමානං නිව්චනති වකඛති. අධ්වඤ්ඤාව⁴ සමානං ධූවනති වකඛති. අසංසාරඤ්ඤාව සමානං සංසාරනති වකඛති. අකෙවලඤ්ඤාව සමානං කෙවලනති වකඛති. වචනධම්මඤ්ඤාව සමානං අවචනධම්මනති වකඛති. යථා ව පන ජායති ව ජීයති ව මියති ව චවති ව උපපජ්ජති⁵ ව. තඤ්ඤා තථා වකඛති: ඉදං හි න ජායති න ජීයති න මියති න චවති න උපපජ්ජති. සතතඤ්ඤා පනඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණං, තථාඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණනති වකඛතිති.

[බ්‍රහ්මා:]

ආසන්නති ගොතමි පුඤ්ඤකම්මා වසවනතිතො ජාතිජරං අනිතා,
අයමනතිමා වෙදගු බ්‍රහ්මපපතති අසමාහිජපනති ජතා අතෙකාති.

[භගවා:]

අපං හි එතං න හි දීඝමායු යං තං බ්‍රහ්ම ඤායාසි දීඝමායුං.

සතං සහස්සානං නිරබ්බුද්ධං ආයුං⁶ පජාතාමි තවාහං බ්‍රහ්මෙති.

1. උතතරි නිසාරණං - මජ්ඣ. 2. එතදවොච - මජ්ඣ. සෘ. 3. යෙව - මජ්ඣ. සෘ. PTS. 4. අධ්වඤ්ඤාව - මජ්ඣ. සෘ. 5. උපපජ්ජති - මජ්ඣ. සෘ. 6. ආයු - PTS

6. 1. 4.

බ්‍රහ්මභවසූත්‍රය.

175. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජෙනවන නම් වූ අනේපිඬුසිටුහුගේ අරභීති වැඩවසන සේක. එකල්හි බ්‍රහ්මයාහට “මෙය (බ්‍රහ්මසංචාරය) නිත්‍ය ය. මෙය සථිරය, මෙය ශාශ්වත ය. මෙය කෙවලය. මෙය ව්‍යුහ නො වන සභාව ඇත්තේ ය. මෙය නූපදී ය. නො දිරයි. නො මියෙයි. ව්‍යුහ නො වේ. නො හටගනී. මෙයින් මතු අන් නිසාරණයෙක් නැතැ”යි මෙබඳු ලාමක මිත්‍යාදූෂටියෙක් උපත.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තම සිතින් බ්‍රහ්මයාහුගේ විතතපරිචිතකීය දෑන යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළා අත දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද, දිගු කළ අත හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එසෙයින් ම දෙවර්මිති අතුරුදන් වූයේක් ඒ බලලොව පහළ වූ සේක. බ්‍රහ්මභව තෙමේ එන්නාවූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුරදී ම දැක්කේ ය. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී ය: “නිදුකානෙති, එනු මැනව. නිදුකානෙති, මුඛට ස්වාගත වේවා. නිදුකානෙති, මෙහි පැමිණීම පිණිස බොහෝ කලෙකින් මේ පරිච්ඡේදය කෙළෙහි ය. නිදුකානෙති, මෙය නිත්‍යය, මෙය සථිරය, මෙය ශාශ්වත ය, මෙය කෙවලය. මෙය ව්‍යුහ නොවන සභාවය ඇත්තේ ය, මෙය නූපදී, නො දිරයි, නො මියේ, ව්‍යුහ නො වේ, නො හටගනී. මෙයින් මතු අනික් නිසාරණයෙක් ද නැතැයි.

මෙසේ කීකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බ්‍රහ්මයාහට මෙය වදාළ සේක: “යමෙක් නම් අනිත්‍ය වූවක් ම නිත්‍ය යයි කියා ද, අසථිර වූවක් ම සථිර යයි කියා ද, අශාශ්වත වූවක් ම ශාශ්වත යයි කියා ද, බණ්ඩ වූවක් ම අබණ්ඩ යයි කියා ද, ව්‍යුහවන සභාව ඇත්තක් ම ව්‍යුහ නො වන සභාව ඇත්තෙකැයි කියා ද, යමක් හටගනී ද, දිරා ද, මියේ ද, ව්‍යුහ වේ ද, නො හටගනී ද, එයත් මෙය නූපදී, නො දිරයි, නො මියෙයි, ව්‍යුහ නො වෙයි, නො හටගනී යයි එසේ කියා ද, ඇත්තාවූ ම මත්තෙහි වූ අනෙක් නිසාරණයෙක් වේ ද, (එසේ වතුළු) මතු අනෙක් නිසාරණයෙක් නැතැයි කියා ද පින්වත්නි, ඒ බ්‍රහ්මභව තෙමේ එකානතයෙන් අවිද්‍යාවෙන් අකුසලයෙන් ය. පින්වත්නි, ඒ බ්‍රහ්මභව තෙමේ එකානතයෙන් අවිද්‍යාවෙන් අකුසලයෙන් ය”යි.

[බ්‍රහ්මභව:]

ගෞතමයෙනි, (අපි) දෙසැත්තැදෙනෙක් (කළ) පින්කම් ඇත්තමෝ ජාතිය හා ජරාව හා ඉක්ම වූමිහ. අනුන් තමන් විසිය ලා වැටෙමිහ. වෙදසංඝ්‍රාමයාන ඥානයෙහි කෙළවරට පැමිණියමිහ. මේ අතරිම බ්‍රහ්ම-ලොකොත්පත්ති යයි නොයෙක් ජනයෝ අප ප්‍රාචීනා කෙරෙත්.

[භගවත්හු:]

බ්‍රහ්මභවය, තෝ යම් දිඝ්‍යායුෂයක් සිතයි ද, තෙල දිඝ්‍යායුෂයෙක් නො වේ. තගේ (ඉතිරිවූ) ආයුෂ නිරබ්බද ලක්‍ෂණයකැ යි මම දනිමි.

[බ්‍රහ්මා:]

අනන්තදස්සි භගවාහමස්මි ජාතිජරං සොකමුපානිවනො,
කිං මෙ පුරුණං වත සීලවතනං ආවිකම් මෙනං යමහං විජ්ඣෙය්‍යති.

[භගවා:]

යං ත්වං අපායෙසි බහු මනුස්සො පිපාසිතො සමමති සමපරෙතො,
තං තෙ පුරුණං වත සීලවතනං සුත්තප්පබුද්ධොව අනුස්සරම්.

යං එණිකුලස්මිං ජනං ගතිතං අමොවසි ගග්ගකං නිශ්චිතං,
තං තෙ පුරුණං වත සීලවතනං සුත්තප්පබුද්ධොව අනුස්සරම්.

භඩ්ඨාය සොතස්මිං ගතිතතාවං ලුද්දෙත තාගෙන මනුස්සකම්මා,
පමොවසිත්ථ¹ බලසා පසංගා තං තෙ පුරුණං වත සීලවතනං
සුත්තප්පබුද්ධොව අනුස්සරම්.

කප්පො ව තෙ බ්‍රහ්මවරෙ අහොසිං සමබ්බුද්ධිමනනං² වතිතං අමඤ්ඤං³
තං තෙ පුරුණං වත සීලවතනං සුත්තප්පබුද්ධොව අනුස්සරමිති.

[බ්‍රහ්මා:]

අදා පජානාසි මමෙතමාසුං අඤ්ඤමපි⁴ ජානාසි තථා හි බුද්ධො,
තථා හි ත්‍යායං ජලිතානුභාවො ඛණ්ඩයං තිට්ඨති බ්‍රහ්මලොකනති.

6. 1. 5.

අපඤ්චිකිසුත්තං.

176. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤාච්ඡජීයං විහරති ජෙතවනො
අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තෙන බො පන සමයෙන අඤ්ඤතරස්ස බ්‍රහ්මනො
එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං භොති. තස්මි සො සමණො වා
බ්‍රාහ්මණො වා යො ඉධ ආගච්ඡෙය්‍යාති.

අථ බො භගවා තස්ස බ්‍රහ්මනො වෙනසා වෙනොපරිචිතකක මඤ්ඤය
සෙය්‍යපාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ඤනං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං
වා බාහං සමමිඤ්ඤය්‍ය එවමෙව ජෙතවනෙ අනන්තරිතො තස්මි බ්‍රහ්මලොකෙ
පානුරහොසි. අථ බො භගවා තස්ස බ්‍රහ්මනො උපරි වෙහාසං පලලභෙනන
නිසිදි තෙජොධාතූං සමාපජ්ජිත්වා.

1. පට්ඨරො - ඤා. 2. සමබ්බුද්ධිමනනං - සිමු. PTS. 3. අමඤ්ඤ - මජ්ඣ. 4. අඤ්ඤපි
- මජ්ඣ. ඤා.

[බක බ්‍රහ්ම:]

භාග්‍යවන්ති, (තෙපි) මම අනන්තදර්ශී වෙමි සි, ජාතිය හා ජරාව ද, ශෝකය ද ඉක්ම සිටියෙමි වෙමිසි (කියව). මාගේ පුරුෂතන කමය කිම, ව්‍යාසමාදානය කිම? ශීලය කිම? යමක් (නොප අතින් අසා) මම දන්තෙමි නම් එය මට කියනු මැනව.

[භගවන්හු:]

ත්‍රිමාකාලයෙහි පිහින පිපාසිත වූ බොහෝ මිනිසුන්ට තෝ යම් හෙයෙකින් පැන් පෙවූයෙහි ද, තාගේ ඒ පුරුෂතන වූ ව්‍යාස හා ශීලය හා නිද පිබිදියක්නු මෙන් (මම) සිහි කරමි.

ගංඉවුරෙහි (සොරුන් විසින්) අල්ලා ගන්නා ලද අත්පා බැඳ ගෙන යනු ලබන ජනයා යම් හෙයෙකින් මිදී ද, තාගේ ඒ පුරුෂතන වූ ව්‍යාස හා ශීලය නිද පිබිදියක්නු මෙන් (මම) සිහි කරමි.

මිනිසුන් තසනු කැමැත්තෙන් රෝද වූ නාගයා විසින් ගහ සලා මැද දී ගන්නා ලද නැව බලාත්කාරයෙන් මැඩ මිදුවෙහි ය. ඒ පුරුෂතන වූ තාගේ ව්‍යාස හා ශීලය නිද පිබිදියකු මෙන් සිහි කරමි.

තට කප්ප නම් අතැවැත්සෙකිමි ව්‍යාස. (ඒ තා) නුවණැත්තකු කොට ද ව්‍යාසමාදානයකු කොට ද (මම) සිතුවෙමි. ඒ පුරුෂතන වූ තාගේ ව්‍යාස හා ශීලය නිද පිබිදියකු මෙන් සිහි කරමි.

[බක බ්‍රහ්ම:]

මාගේ මේ ආයුෂය එකාන්තයෙන් දැනිනි, සෙස්ස ද දැනිනි, එහෙයින් (මුඛ) බුද්ධ වව. එහෙයින් ම මුඛයේ මේ දිලියෙන අනුනාවය මුළුබඩලොව බබුලුවමින් සිටී.

6. 1. 6.

අපරිදිට්ඨිසුත්තය.

176. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැමැත්තුමර සම්පයෙහි ජෙතවන නම් වූ අනේපිඬු මහසිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක එකල්හි එක්තරා බඩකුට යමෙක් මෙහි පැමිණෙන්නේ නම් එබඳු හෙණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ නැතැයි මෙබඳු ලාමක මිථ්‍යා-දූෂිතයෙක් උපන්නේ වෙයි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ බඩහුගේ විතතපරිවිතකිය (තම) සිතින් දැන යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළා අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද, දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් දෙවිරමිහි අතුරුදන් වූ සේක් ඒ බඩලොවිහි පහළ වූ සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙජොධාතු සමෙතට සමෙවැද ඒ බඩහුගේ මත්තෙහි අහස පලක් බැඳ වැඩ හුන් සේක.

අථ බො ආයස්මතො මහාමොහනලානාං ඵතදහොසි: කහං නු බො භගවා ඵතරති විහරතිති. අද්දසා බො ආයස්මා මහාමොහනලානො භගවන්තං දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධෙන අතිකකන්තමානුසකෙන තස්ස බ්‍රහ්මනො උපරිවෙහාසං පලලඛෙකන නිසින්නං තෙජොධාතුං සමාපන්නං. දිස්වාන සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමම්ඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමම්ඤ්ජෙය්‍ය, ඵවමෙව ජෙනවනෙ අන්තර්ගිතො තස්මිං බ්‍රහ්මලොකෙ පාතුරහොසි.

අථ බො ආයස්මා මහාමොහනලානො පුරුජිමං දිසං නිස්සාය¹ තස්ස බ්‍රහ්මනො උපරිවෙහාසං පලලඛෙකන නිසිදි, තෙජොධාතුං සමාපජ්ජිතා නිවහරං භගවතො.

අථ බො ආයස්මතො මහාකස්සපස්ස ඵතදහොසි: කහං නු බො භගවා ඵතරති විහරතිති. අද්දසා බො ආයස්මා මහාකස්සපො භගවන්තං දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධෙන අතිකකන්තමානුසකෙන තස්ස බ්‍රහ්මනො උපරිවෙහාසං පලලඛෙකන නිසින්නං තෙජොධාතුං සමාපන්නං. දිස්වාන සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමම්ඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමම්ඤ්ජෙය්‍ය, ඵවමෙව ජෙනවනෙ අන්තර්ගිතො තස්මිං බ්‍රහ්මලොකෙ පාතුරහොසි. අථ බො ආයස්මා මහාකස්සපො දකඛිණං දිසං නිස්සාය තස්ස බ්‍රහ්මනො උපරිවෙහාසං පලලඛෙකන නිසිදි, තෙජොධාතුං සමාපජ්ජිතා නිවහරං භගවතො.

අථ බො ආයස්මතො මහාකප්පිනාං ඵතදහොසි: කහං නු බො භගවා ඵතරති විහරතිති. අද්දසා බො ආයස්මා මහාකප්පිනො භගවන්තං දිබ්බෙන චක්ඛුතා -පෙ- බ්‍රහ්මනො උපරිවෙහාසං පලලඛෙකන නිසින්නං තෙජොධාතුං සමාපන්නං. දිස්වාන සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො -පෙ- ඵවමෙව ජෙනවනෙ අන්තර්ගිතො තස්මිං බ්‍රහ්මලොකෙ පාතුරහොසි. අථ බො ආයස්මා මහාකප්පිනො පච්ඡිමං දිසං නිස්සාය තස්ස බ්‍රහ්මනො උපරි-වෙහාසං පලලඛෙකන නිසිදි, තෙජොධාතුං සමාපජ්ජිතා නිවහරං භගවතො.

අථ බො ආයස්මතො අනුරුද්ධාං ඵතදහොසි: කහං නු බො භගවා ඵතරති විහරතිති. අද්දසා බො ආයස්මා අනුරුද්ධො භගවන්තං දිබ්බෙන -පෙ- අථ බො ආයස්මා අනුරුද්ධො උත්තරං දිසං නිස්සාය තස්ස බ්‍රහ්මනො උපරිවෙහාසං පලලඛෙකන නිසිදි, තෙජොධාතුං සමාපජ්ජිතා නිවහරං භගවතො.

අථ බො ආයස්මා මහාමොහනලානො තං බ්‍රහ්මාතං ගාථාය අජ්ඣිභාසි:

අජ්ජාපි තෙ ආවුසො සා දිට්ඨි යා තෙ දිට්ඨි පුරෙ අභු,
පස්සසි විනිවත්තන්තං බ්‍රහ්මලොකෙ පහස්සරන්ති.²

ඉක්බිති ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් කොභි වැඩවසන සේක් දැයි මේ සිත විය. ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරනුවෝ ඒ බඩහුගේ මත්තෙහි අහස තෙජෝධාතු සමවතට සමවැද පලභිත් වැඩ හුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මිනිසැස ඉක්මවා පැවැති පිරිසිදු දිවැසින් දුටහ. දැක යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද; දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් දෙවිරම්හි අතුරුදන් වූවාහු ඒ බඩලොව පහළ වූහ.

ඉක්බිති ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරනුවෝ තෙජෝධාතු සමවතට සමවැද පෙරදිග ඇසුරු කොට, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට යටත්සේ ඒ බඩහුගේ මත්තෙහි අහස පලභිත් වැඩ හුන්හ.

ඉක්බිති ආයුෂමත් මහාකස්සප තෙරනුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් කොභි වැඩවසන සේක් දැයි මේ සිත විය. ආයුෂමත් මහාකස්සප තෙරනුවෝ තෙජෝධාතු සමවතට සමවැද ඒ බඩහුගේ මත්තෙහි අහස පයඝිකයෙන් වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මිනිසැස ඉක්මවා පැවැති පිරිසිදු දිවැසින් දුටහ. දැක යම් සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද, දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් දෙවිරම්හි අතුරුදන් වූවාහු ඒ බඩලොව පහළ වූහ. එකල්හි ආයුෂමත් මහසුප් තෙරනුවෝ දකුණු දිග ඇසුරු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට යටත්සේ ඒ බඩහුගේ මත්තෙහි අහස තෙජෝධාතු සමවතට සමවැද පයඝිකයෙන් වැඩ හුන්හ.

ඉක්බිති ආයුෂමත් මහාකප්පින තෙරුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් කොභි වැඩවෙසන සේක් දැයි මේ සිත විය. ආයුෂමත් මහාකප්පින තෙරනුවෝ තෙජෝධාතු සමවතට සමවැද බඩහුගේ මත්තෙහි අහස පලභිත් වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... දිවැසින් දුටහ. දැක යම් සේ බලවත් පුරුෂයෙක් ... එපරිද්දෙන් දෙවිරම්හි අතුරුදන් වූවාහු ඒ බඩලොව පහළ වූහ, ඉක්බිති ආයුෂමත් මහාකප්පින තෙරනුවෝ පැසුලු දිග ඇසුරු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට යටත්සේ ඒ බඩහුගේ මත්තෙහි අහස තෙජෝධාතුවට සමවැද පලභිත් වැඩ හුන්හ.

ඉක්බිති ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් කොභි වැඩවෙසෙන සේක් දැයි මේ සිත විය. ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරනුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... දිවැසින් දුටහ. ... ඉක්බිති ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරනුවෝ උතුරුදිග ඇසුරු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට යටත්සේ ඒ බඩහුගේ මත්තෙහි අහස තෙජෝධාතු සමවතට සමවැද පලභිත් වැඩ හුන්හ.

ඉක්බිති ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරනුවෝ ඒ බඩහට ගාථායෙන් වදාළහ.

ඇවැත්නි, පෙර තාගේ යම් දූෂටියෙක් වී ද, තාගේ ඒ දූෂටිය අදත් තිබේ ද, බඩලොව (ප්‍රභා) මැඩ පවත්වමින් බබලන බුදුරජානන් වහන්සේ දකිති.

[බ්‍රහ්මා:]

න මෙ මාරිස සා දිට්ඨි යා මෙ දිට්ඨි පුරෙ අහු,
පසුභාමි මිනිවතනනං බ්‍රහ්මලොකෙ පහස්සරං,
ස්වාහං අජ්ජ කථං චජ්ජං අහං නිව්වාමිති සස්සධොති.

අථ බො භගවා නං බ්‍රහ්මානං සංවෙජ්ඣා සෙය්‍යථාපි නාම බලවා
පුරිස්සො සමමිඤ්ජ්ඣං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජ්ජය්‍ය
එවමෙව තස්මිං බ්‍රහ්මලොකෙ අනතරභිනො ජෙනවතෙ පාචුරහොසි.

අථ බො සො බ්‍රහ්මා අඤ්ඤානරං බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජං ආමනෙතයි: එති
චං මාරිස යෙනායස්මා මහාමොග්ගලානො තෙනුපසඛකම්. උපසඛක-
මිඤ්ඤා ආයස්මන්තං මහාමොග්ගලානං එවං චදෙති: අනි නු බො මාරිස
මොග්ගලාන අඤ්ඤාපි තස්ස භගවතො සාවකා එවං මහිද්ධිකා එවං මහානු-
භාවා, සෙය්‍යථාපි නාම¹ භවං මොග්ගලානො කස්සපො කප්පිතො
අනුරුඤ්ඤාති. එවං මාරිසාති බො සො බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජො තස්ස බ්‍රහ්මුතො
පටිස්සුඤ්ඤා² යෙනායස්මා මහාමොග්ගලානො තෙනුපසඛකම්. උපසඛක-
මිඤ්ඤා ආයස්මන්තං මහාමොග්ගලානං එතදවොච: අනි නු බො මාරිස
මොග්ගලාන අඤ්ඤාපි තස්ස භගවතො සාවකා එවං මහිද්ධිකා එවං
මහානුභාවා, සෙය්‍යථාපි නාම භවං මොග්ගලානො කස්සපො කප්පිතො
අනුරුඤ්ඤාති

අථ බො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො නං බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජං ගාථාය
අජ්ඣාමාසි:

තෙවිජ්ජා ඉද්ධිප්පනනා³ ච වෙතොපරියායකොවිදා,
බිණ්ණසවා අරහනො බහු බුද්ධස්ස සාවකාති.

අථ බො සො බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජො ආයස්මතො මහාමොග්ගලානස්ස
භාසිතං අභිනන්දිඤ්ඤා අනුමොදිඤ්ඤා යෙන සො බ්‍රහ්මා තෙනුපසඛකම්.
උපසඛකම්ඤ්ඤා නං බ්‍රහ්මානං එතදවොච: ආයස්මා මාරිස මහාමොග්ගලානො
එවමොග්:

“තෙවිජ්ජා ඉද්ධිප්පනනා ච වෙතොපරියායකොවිදා,
බිණ්ණසවා අරහනො බහු බුද්ධස්ස සාවකා”ති.

ඉද්ධිමෙවොච සො බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජො අනතමතො ච සො බ්‍රහ්මා තස්ස
බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජස්ස භාසිතං අභිනන්දිති.

6. 1. 6.

සමාදසුතනං.

177. *එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤියං විහරති ජෙනවතෙ අනාථ-
පිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ.

1. නාම ඉති ක දිස්සතෙ - මජ්ඣිම - PTS.

2. පටිස්සුඤ්ඤා - ස්‍යා.

3. ඉද්ධිප්පනනා -

* සාවඤ්ඤිකා - මජ්ඣිම.

[බ්‍රහ්මයා:]

නිදුකානෙනි, පෙර මාගේ යම් දෘෂ්ටියක් වී ද, ඒ දෘෂ්ටිය (දැන්) නැත. මේ බ්‍රහ්මලොව (ප්‍රභා) මැඩ සිටුවන් බබලන බුදුරජානන් වහන්සේ දකිමි. ඒ මම අද නිත්‍ය වෙමිසි ශාශ්වත වෙමිසි කෙසේ කියමි ද.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ බ්‍රහ්මට සංවෙග දනවා යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුවා අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද, දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එසෙයින් ම ඒ බ්‍රහ්මලොව අතුරුදන් වූ සේක් දෙවරමිනි පහළ වූ සේක.

ඉක්බිති ඒ බ්‍රහ්ම තෙමේ එක්තරා අතාවාසි බ්‍රහ්මයකු ඇමතිය. “නිදුකානෙනි, එව නෝ ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන් වෙත එළඹෙව. එළඹ මහමුගලන් තෙරුන්ට නිදුකානෙනි, මොග්ගලානසෙනි, භවත් මොග්ගලාන, කස්සප, කප්පිත අනුරුඳු තෙරවරුන් වැනි මෙසේ මහත් සෘණී ඇති මහත් අනුභාව ඇති ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වෙතත් සවිචෝත් ඇද්දැයි මෙසේ කියව”යි. ඒ අතාවාසි බ්‍රහ්ම තෙමේ නිදුකානෙනි, එසේ යයි ඒ බ්‍රහ්මට පිළිතුරු දී ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන්ට “නිදුකානෙනි, මොග්ගලානසෙනි, භවත් මොග්ගලාන කස්සප කප්පිත අනුරුඳු තෙරවරුන් මෙන් මෙසේ මහත් සෘණී ඇති මෙසේ මහත් අනුභාව ඇති භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වෙතත් සවිචෝත් ඇද්දැ”යි මෙය කී ය.

ඉක්බිති ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරහුවෝ ඒ අතාවාසි බ්‍රහ්මට ගාථායෙන් වදාළහ

ත්‍රිවිද්‍යා ඇති සෘණීවිධඤ්ඤායට පැමිණි පරසින් දැනීමෙහි දක්‍ෂ වූ ඝෂය කළ ආසුච ඇති රහත් වූ බුදුරජානන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයෝ බොහෝ හ.

ඉක්බිති ඒ අතාවාසි බ්‍රහ්ම තෙමේ ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන්ගේ වචනය පිළිගෙන අනුමෝදන් ව ඒ බ්‍රහ්ම වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ බ්‍රහ්මට මෙය කීය. නිදුකානෙනි, ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරහුවෝ මෙසේ කීහ.

“ත්‍රිවිද්‍යා ඇති සෘණීවිධඤ්ඤායට පැමිණි පරසින් දැනීමෙහි දක්‍ෂ වූ ඝෂය කළ ආසුච ඇති රහත් වූ බුදුරජානන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයෝ බොහෝ හ”යි.

ඒ අතාවාසි බ්‍රහ්ම තෙමේ මෙය කීය. සතුටු සිත් ඇති ඒ බ්‍රහ්ම තෙමේ ඒ අතාවාසි බ්‍රහ්මගේ භාෂිතය පිළිගත්තේ ය.

6. 1. 6.

පමාදසුත්‍රය.

177. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජෙනවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුවුනේ අරමිනි වැඩ වසන සේක.

තෙන බො පන සමයෙන භගවා දිවා විහාරගතො හොති පටිසලීනො. අථ බො සුබ්‍රහ්මා ව පච්චෙකබ්‍රහ්මා සුඛාචාරො ව පච්චෙකබ්‍රහ්මා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි¹. උපසඛිකමිතො පච්චෙකං² ආරාමො උපනිස්සාය අට්ඨංසු. අථ බො සුබ්‍රහ්මා පච්චෙකබ්‍රහ්මා සුඛාචාරං පච්චෙකබ්‍රහ්මානං එතදවොච: අකාලො බො තාව මාරිස භගවන්තං පසිරුපාසිතුං දිවා- විහාරගතො භගවා පටිසලීනො ව. අසුකො ව බ්‍රහ්මලොකො ඉද්ධො චෙව ඵීනො ව. බ්‍රහ්මා ව තනු පමාදවිහාරං විහරති. අයාම මාරිස යෙන සො බ්‍රහ්ම- ලොකො තෙනුපසඛිකමිස්සාම උපසඛිකමිතො තං බ්‍රහ්මානං සංවෙජ්ජයාමා³ති. එවං මාරිසාති බො සුඛාචාරො පච්චෙකබ්‍රහ්මා සුබ්‍රහ්මනො පච්චෙකබ්‍රහ්මනො පච්චෙස්සාසි.

අථ බො සුබ්‍රහ්මා ව පච්චෙකබ්‍රහ්මා සුඛාචාරො ව පච්චෙකබ්‍රහ්මා සෙය්‍යථාපි තාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහී සමමිඤ්ජය්‍ය එවමෙව භගවතො පුරතො අන්තර්භිතා තස්මිං බ්‍රහ්ම- ලොකෙ පාතුරහෙසුං³.

අද්දසා බො සො බ්‍රහ්මා තෙ බ්‍රහ්මානො පුරතොව ආගච්ඡන්තෙ. දිස්වාන තෙ බ්‍රහ්මානො එතදවොච: හඤ්ඤානො නු තුමෙහ මාරිසා ආගච්ඡාති.

අථ බො මයං මාරිස ආගච්ඡාම⁴ තස්ස භගවතො සන්තිකා අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස. ගච්ඡෙය්‍යාසි පන නං මාරිස තස්ස භගවතො උපට්ඨානං අරහතො සමමාසමුද්ධස්සාති.

එවං චුතො⁵ බො සො බ්‍රහ්මා තං වචනං අනබ්බාසෙන්නො සහස්සකඛතනුං අත්තානං අභිභිමිතිනි, සුබ්‍රහ්මානං පච්චෙකබ්‍රහ්මානං එතදවොච: පස්සාසි මෙ තො නං මාරිස එවරුපං ඉද්ධානුභාවන්ති.

පස්සාමි බො ත්‍යාගං මාරිස එවරුපං ඉද්ධානුභාවන්ති.

සො බ්බාහං මාරිස එවං මහිද්ධිකො එවං මහානුභාවො තස්ස අඤ්ඤාසු සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා උපට්ඨානං ගමිස්සාමිති.

අථ බො සුබ්‍රහ්මා පච්චෙකබ්‍රහ්මා දව්සහස්සකඛතනුං අත්තානං අභි- භිමිතිනි, තං බ්‍රහ්මානං එතදවොච: පස්සාසි මෙ තො නං මාරිස එවරුපං තං⁶ ඉද්ධානුභාවන්ති.

පස්සාමි බො ත්‍යාගං මාරිස එවරුපං ඉද්ධානුභාවන්ති.

තයා ව බො මාරිස මයා ව සෙවච භගවා මහිද්ධිකතරො චෙව මහානු- භාවතරො ව. ගච්ඡෙය්‍යාසි නං මාරිස තස්ස භගවතො උපට්ඨානං අරහතො- සමමාසමුද්ධස්සාති.

අථ බො සො බ්‍රහ්මා සුබ්‍රහ්මානං පච්චෙකබ්‍රහ්මානං ගාථාය අජ්ඣිගාසි:

1. පච්චෙකආරාමං - PTS. 2. සංවෙජ්ජයාමාති - සි 1. 2. 3. පාතුරහංසු - සි 1. 2. 4. ආගතා බො මගං මාරිස අභිතං - මජ්ඣ. 5. චුතො - සා. 6. 'තං' ඉති නදිස්සතෙ - මජ්ඣ. PTS.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිවා විහරණයට පැමිණියේත් විතත-
විවෙකයෙන් වැඩිහුන් සේක. ඉක්බිති පච්චිකඛ්ඛම වූ සුඛම ද පච්චික-
ඛ්ඛම වූ සුඛධාමාස ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ වෙත
වෙත ම දොර බා ඇසුරු කොට සිටියහ. ඉක්බිති පච්චිකඛ්ඛම වූ
සුඛම නෙමේ පච්චිකඛ්ඛම වූ සුඛධාමාස හට “නිදුකානෙනි, භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ දිවා විහරණයට ගත වූ සේක් විතතවිවෙකයෙන් වැඩිහුන් සේක.
(එහෙයින් ඒ) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇසුරු කරන්නට නව කල් නොවේ.

“අසුචල් බ්‍රහ්මලොව (ධ්‍යානසුඛයෙන්) සමාදානවූයේත් (අතිශය පුෂ්පයෙන්)
පිපිසේත් වෙයි. බ්‍රහ්ම නෙමේ ද එහි ප්‍රමාදවිහරණයෙන් වාසය කෙරෙයි
නිදුකානෙනි, යම්හ. ඒ බ්‍රහ්මලොව කරු එළඹෙන්නෙමු. එළඹ ඒ බ්‍රහ්මට
සංවෙග දනවන්නෙමු”යි මෙය කීය. පච්චිකඛ්ඛම වූ සුඛධාමාස නෙමේ
නිදුකානෙනි, එසේය යි පච්චිකඛ්ඛම වූ සුඛම හට පිළිවදන් ඇස්වීය.

ඉක්බිති පච්චිකඛ්ඛම වූ සුඛම නෙමේ ද පච්චිකඛ්ඛම වූ සුඛධාමාස
නෙමේ ද යම්සේ බ්‍රහ්මාණ්ඩ පුරාණයක් හැකුළු අනක් දිගු කරන්නේ හෝ
වේ ද, දිගු කළ අනක් හැකුළුවන්නේ හෝ වේ ද එසෙයින් භාග්‍යවතුන්
වහන්සේගේ ඉදිරියෙහි අතුරුදන් වූවාහු ඒ බ්‍රහ්මලොව පහළ වූහ.

ඒ බ්‍රහ්ම නෙමේ එන්නාවූ ඒ බ්‍රහ්මයන් දුරදීම දැක්කේය. දැක ඒ
බ්‍රහ්මයන්ට “නිදුකානෙනි, දැන් නෙපි කොහි සිට එවූ ද”යි මෙය කීය.

එකල්හි නිදුකානෙනි, අපි ඒ භාග්‍යවත් අතීත් සමමාසම්බුදුරජානන්
වහන්සේ සම්පයෙහි සිට එමු. නිදුකානෙනි, නෙපි ඒ භාග්‍යවත් අතීත්
සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට උවටාත් කිරීමට යන්නහු ද?

මෙසේ කියන ලද ඒ බ්‍රහ්ම නෙමේ ඒ වදන නො ඉවසමින් දහස් වරක්
නමා මවා ගෙන පච්චිකඛ්ඛම වූ සුඛම හට නිදුකානෙනි, නෙපි මාගේ
මෙබඳු වූ සාද්ධිසුභාවය නො දකිවූ ද යි මෙය කී ය.

නිදුකානෙනි, මම නොපගේ මෙබඳු සාද්ධිසුභාවය දකිමි ම ය.

නිදුකානෙනි, ඒ මම මෙබඳු මහත් සාද්ධි ඇත්තෙමි මෙබඳු මහත්
අනුභාව ඇත්තෙමි අන් කවර මහණකුට හෝ බ්‍රහ්මණකුට හෝ උවටාත්
කිරීමට යන්නෙමි ද?

ඉක්බිති පච්චිකඛ්ඛම වූ සුඛම නෙමේ දෙදහස් වරක් නමා මවා
ගෙන ඒ බ්‍රහ්මට නිදුකානෙනි, නෙපි මාගේ මෙබඳු සාද්ධිසුභාවය නො
දකිවූ ද”යි මෙය කී ය.

නිදුකානෙනි, මම නොපගේ මෙබඳු සාද්ධිසුභාවය දකිමි ම ය.

නිදුකානෙනි, නොපට ද අපට ද වඩා ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම
මහත් සාද්ධිත් ඇති සේක. මහත් අනුභාවත් ඇති සේක. නිදුකානෙනි,
නෙපි ඒ භාග්‍යවත් අතීත් සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේගේ උවටාත් යවූ.

ඉක්බිති ඒ බ්‍රහ්ම නෙමේ පච්චිකඛ්ඛම වූ සුඛම හට ගාථායෙන් කී ය.

තයො සුපණ්ණො චතුරො ච භංසා බ්‍යග්ඝිනියා පඤ්චසතා ච ක්කාසිතො,
තයිදං විමානං ජලතෙ¹ ච බ්‍රහ්ම ඔභාසයං උත්තරස්සං දිසායනති.

කිඤ්චාපි තෙ තං ජලතෙ විමානං ඔභාසයං උත්තරස්සං දිසායං,
රූපෙ රණං දිසවා සද්ද පච්චේධං තස්මා න රූපෙ රමති සුමෙධොති.

අථ බො සුබ්‍රහ්මා ච පච්චේකබ්‍රහ්මා සුඤ්චාචාසො ච පච්චේකබ්‍රහ්මා තං
බ්‍රහ්මානං සංචෙජේනා තතේචන්තරධාසිංසු. අගමාසි ච බො සො බ්‍රහ්මා
අපරෙන සමයෙන භගවතො උපට්ඨානං අරහතො සමාසංචුඤ්ඤාසාති.

6. 1 7.

කොකාලිකසුත්තං.

178. සාවඤ්ඤා—

තෙන බො පන සමයෙන භගවා දිවාචිභාරගතො හොති පටිසල්ලිතො.
අථ බො සුබ්‍රහ්මා ච පච්චේකබ්‍රහ්මා සුඤ්චාචාසො ච පච්චේකබ්‍රහ්මා යෙන
භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමිංසු. උපසඤ්ඤාමිනා පච්චේකං ආරබ්භං නිසාය
අට්ඨංසු. අථ බො සුබ්‍රහ්මා පච්චේකබ්‍රහ්මා කොකාලිකං භික්ඛුං ආරබ්භ
භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

අප්පමෙය්‍යං පමිනනො කො'ධි විද්වා විකප්පයෙ,
අප්පමෙය්‍යං පමාසිතං නිවුතං² තං³ මඤ්ඤෙ පුට්ඨජනනති.

6. 1 8.

කතමොරකතිස්සසුත්තං.

179. සාවඤ්ඤා—

තෙන බො පන සමයෙන භගවා දිවාචිභාරගතො හොති පටිසල්ලිතො.
අථ බො සුබ්‍රහ්මා ච පච්චේකබ්‍රහ්මා සුඤ්චාචාසො ච පච්චේකබ්‍රහ්මා යෙන
භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමිංසු. උපසඤ්ඤාමිනා පච්චේකං ආරබ්භං නිසාය
අට්ඨංසු. අථ බො සුඤ්චාචාසො පච්චේකබ්‍රහ්මා කතමොරකතිස්සං භික්ඛුකං
ආරබ්භ භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

අප්පමෙය්‍යං පමිනනො කො'ධි විද්වා විකප්පයෙ,
අප්පමෙය්‍යං පමාසිතං නිවුතං තං මඤ්ඤෙ අකිස්සවනති.

1. ජලති - ස්‍යා සි 2. නිවුතං - ස්‍යා, නිවුතං මඤ්ඤෙ - PTS. 3. කතමොරකතිස්ස - මජ්ඣ.

තුන්සියක් ගුරුඵරු නොහොත් ගුරුඵපඛිකති ද, භාරසියක් හංසරුප නොහොත් හංසපඛිකති ද, පන්සියක් ව්‍යාසුසදාය මාගරුප නොහොත් වගවැල ද ධ්‍යායී වූ මාගේ (විමානශෙති වෙන්) බ්‍රහ්මය, ඒ මේ විමත උතුරුදික්ති ආලෝක කරමින් බබලයි. (මෙසේ ඉසුරුමත් මම අත්-කවරකුට නම් උවටාත් කරන්නෙමි ද?)

වැලි නොපගේ මේ විමත උතුරුදික්ති ආලෝක කෙරෙමින් බබලා ද (එහෙත්) රූපශෙති දෙමය ද, භූමකල්හි කම්පිත බවද දැක එහෙයින් මහා නුවණැත්තෝ රූපශෙති නො ආලෙයි.

ඉක්බිති පච්චෙකබ්‍රහ්ම වූ සුබ්‍රහ්ම ද පච්චෙකබ්‍රහ්ම වූ සුඛාධ්‍යාස ද ඒ බබ්‍රහ්ම සංවෛදනවා එහි ම අතුරුදන් වූහ. පසු කලෙක ඒ බබ්‍ර නෙමේ භාග්‍යවත් අතීත් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේගේ උවටානට ගියේ ද විය.

6. 1. 7.

කොකාලිකසුත්‍රය.

178. සැවැත්නුවර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිවාච්ඡාරය පිණිස වැඩිසේක් විවෙකී වූ සේක. එකල්හි පච්චෙකබ්‍රහ්ම වූ සුබ්‍රහ්ම නෙමේ ද පච්චෙකබ්‍රහ්ම වූ සුඛාධ්‍යාස නෙමේ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලභිය හ. ඵලභී වෙන් වෙන් දෙරබා ඇසුරු කොට සිටියහ. ඉක්බිති පච්චෙකබ්‍රහ්ම වූ සුබ්‍රහ්ම නෙමේ කොකාලික මහණ ඇරබ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය.

මේ ලෝකශෙති කවර නම් නුවණැත්තෙක් අප්‍රමෙය වූ ක්ෂිණාසුවයා පමණ කෙරෙමින් කලාපනා කරන්නේ ද, අප්‍රමෙය වූ ක්ෂිණාසුවයන් පමණ කරන්නාවූ ඒ පාඨග්‍යනයා අවකුණ්‍යපඤ්ඤා පුද්ගලයෙකැයි හඟිමි.

6. 1. 8.

කතමොරකතිස්සසුත්‍රය.

179. සැවැත්නුවර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිවාච්ඡාරය පිණිස වැඩිසේක් විවෙකී වූ සේක. එකල්හි පච්චෙකබ්‍රහ්ම වූ සුබ්‍රහ්ම නෙමේ ද පච්චෙකබ්‍රහ්ම වූ සුඛාධ්‍යාස නෙමේ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලභිය හ. ඵලභී වෙන් වෙන් දෙරබා ඇසුරු කොට සිටියහ. ඉක්බිති පච්චෙකබ්‍රහ්ම වූ සුඛාධ්‍යාස නෙමේ කතමොරකතිස්ස මහණහු ඇරබ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය.

මේ ලෝකශෙති කවර නම් නුවණැත්තෙක් අප්‍රමෙය වූ ක්ෂිණාසුවයා පමණ කෙරෙමින් කලාපනා කරන්නේ ද, අප්‍රමෙය වූ ක්ෂිණාසුවයන් පමණ කරන්නාවූ ඔහු අවකුණ්‍යපඤ්ඤා වූ අඤ්ඤායෙකැයි හඟිමි.

6. 1. 9

තුදුබ්‍රහ්ම¹සුතතං.

180. සාවජ්ඣයං—

තෙන බො පන සමයෙන කොකාලිකො² භික්ඛු ආබාධිකො හොති දුක්ඛිකො බාලුහගිලානො. අථ බො තුදුපථෙවකබ්‍රහ්මා අභික්ඛන්තාය රත්තියා අභික්ඛන්තාවණේණා කෙවලකප්පං ජෙනවතං ඔහාසෙචා යෙන කොකාලිකො භික්ඛු තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිචා වෙහාසං ඩිතො කොකාලිකං භික්ඛුං එතදවොච: පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්ත-මොග්ගලානෙසු විතතං. පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගලානාති.

කොසි ඤං ආට්‍රිසොති? අහං තුදුපථෙවකබ්‍රහ්මාති. න හු² ඤං ආට්‍රිසො භගවතා අතාගාමී බ්‍යාකතො. අථ කිඤ්චරති³ ඉධාගතො⁴. පස්ස යාවඤ්ච තෙ ඉදං අපරඤ්චනති.

පුරිසස්ස භි ජාතස්ස කුශාරී⁵ ජායතෙ මුබ්බෙ,
යාය ජිජුති අත්තානං බාලො දුබ්බාසිතං හණං.

යො නිජ්ඣයං පසංසති තං වා නිජුති යො පසංසියො,
විචිතාති මුබ්බෙන සො කලිං කලිතා තෙන සුඛං න විජුති.

අප්පමතො⁶ අයං කලි යො අකෙසු ධනපරිජයො,
සබ්බස්සාපි සහාපි අත්තනා අයමෙව මහන්තතරෙ කලි
යො සුගතෙසු මතං පදෙසයෙ.

සතං සහස්සානං තිරබ්බදුතං ජත්තිංසති පඤ්ච ව , අබ්බදුති,
යමරියගරති⁷ නිරයං උපෙති වාවං මතඤ්ච පණ්ඩාය පාපකන්ති.

6. 1. 10.

දුතියකොකාලික සුතතං.

181. සාවජ්ඣයං—

අථ බො කොකාලිකො⁸ භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිචා භගවන්තං අභිවාදෙචා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො බො කොකාලිකො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: පාපිච්ඡා හන්තො සාරිපුත්තමොග්ගලානා පාපිකානං ඉච්ඡානං වෘඪගතාති.

එවං ට්‍රිත්තෙ භගවා කොකාලිකං භික්ඛුං එතදවොච: මාහෙවං කොකාලික අවච මා හෙවං කොකාලික අවච. පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්ත-මොග්ගලානෙසු විතතං. පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගලානාති.

1. තුදුබ්‍රහ්ම - මජ්ඣ. 2. කිකුසු - ස්‍යා. 3. කථංවරති - ස්‍යා. 4. ඉධාගතොති - ස්‍යා. 5. කුශාරී - ස්‍යා. 6. අප්පමන්තො - මජ්ඣ. PTS. 7. යමරියෙ ගරති - ස්‍යා. 8. කොකාලිකො - සී 1, 2.

6. 1. 9.

භුද්‍රව්‍යමසුත්‍රය.

180. සැවැත්නුවර—

එකල්හි කොකාලික මහණ තෙමේ හටගත් ආබාධ ඇත්තේ දුකට පැමිණියේ අධිමාත්‍ර කොට ගිලන් වූයේ වේ. ඉක්බිති මනා ඡ්විවණ් ඇති භුද්‍ර නම් පච්චෙකමුහව තෙමේ රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවරම බඩුළුවා කොකාලික මහණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ අහස සිටියේ කොකාලික මහණහට මෙය කී ය. කොකාලික, සැරියුත් මුගලන් දෙනම කෙරෙහි සිත පහදව. සැරියුත් මුගලන් දෙදෙනා වහන්සේ ප්‍රියශීලී හ සි.

ඇවැත්නි, තෝ කවරෙහි ද? මම භුද්‍රපච්චෙකමුහව වෙමි. ඇවැත්නි, තෝ අතාගාමී යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පවසන ලද්දේ නො වේ ද? එසේ ඇති කල්හි කුමකට මෙහි ආයෙහි ද? නා විසින් මේ කොතරම් අපරාධයෙක් කරණ ලද්දේ දැයි බලව.

අඤ්ඤා තෙමේ දුබ්බි බෙණෙමින් යමෙකින් තමා සිදි ද? උපන් (එබදු) මිනිසා හේ මුවෙහි (ඒ තමා නසන) කෙවෙරිය හට ගණී.

යමෙක් නිදා කටයුත්තා පසසා ද, යමෙක් පැසසිය යුත්තේ නම් ඔහුට නිදා හෝ කෙරේ ද, හෙ තෙමේ මුවෙන් පව් රැස් කෙරේ. ඒ පව්න් සුචයක් නො වීදි.

දුකෙළීම ආදියෙහි යම් වස්තු පරාජයෙක් වේ ද, තමනුත් සමග සියලු දේ සමබක (යම් පරිහාණියෙකුත් වේ ද,) ඒ අපරාධය ඉතා ස්වල්ප ය. යමෙක් ශොභන ගති ඇත්තවුන් කෙරෙහි සිත දුෂට කරන්නේ ද, මෙය ම ඉතා මහත් අපරාධ යයි.

ආයුධයන්ට ගරහන පුදාල තෙමේ ලාමක වූ වචන ද, සිත ද පිහිටුවා (ඒ හෙතුවෙන්) යම් නිරයකට පැමිණේ ද, (එහි ආයුෂ) නිරිබ්බද ලක්ෂයෙක් ද සතිසෙක් ද, අබ්බද පසෙක් ද වෙත්.

6. 1. 10.

දුතියකොකාලිකසුත්‍රය.

181. සැවැත්නුවර—

එකල්හි කොකාලික මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් කොකාලික මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. වහන්ස, සැරියුත් මුගලන් තෙරහු ලාමක ආශා ඇත්තෝ ය. ලාමක ආශාවන්ට වසන වූවෝ ය.

මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොකාලික මහණහට මෙය වදාළ සේක. කොකාලික, එසේ නො කියව. කොකාලික, එසේ නො කියව. කොකාලික, සැරියුත් මුගලන් දෙනම කෙරෙහි සිත පහදව. සැරියුත් මුගලන් දෙනම ප්‍රියශීලීහ.

දුතියමි ඛො කොකාලිකො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: කිංඤ්චාපි මෙ භන්තෙ භගවා සද්ධාසිකො පච්චසිකො. අථ ඛො පාපිච්ඡාව සාරිපුත්තමොග්ගලානා පාපිකානං ඉවත්තං වසං ගතාති.

දුතියමි ඛො භගවා කොකාලිකං භික්ඛුං එතදවොච: මා හෙවං කොකාලික අවච. මා හෙවං කොකාලික අවච. පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්තමොග්ගලානෙසු විත්තං. පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගලානාති.

තතියමි ඛො කොකාලිකො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච -පෙ- පාපිකානං ඉවත්තං වසං ගතාති.

තතියමි ඛො භගවා කොකාලිකං භික්ඛුං එතදවොච -පෙ- පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගලානාති.

අථ ඛො කොකාලිකො භික්ඛු උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්චා පදකිංඤ්චා කඤ්චා පකකාමි. අවිරපකකන්තාසං ව කොකාලිකාසං භික්ඛුතො සංසපමන්ති පිලකාති¹ සබ්බො කායො චූටො² අහොසි. සංසපමන්තියො හුන්වා මුග්ගමන්තියො අහෙසුං. මුග්ගමන්තියො හුන්වා කලායමන්තියො³ අහෙසුං. කලායමන්තියො⁴ හුන්වා කොලට්ඨිමන්තියො අහෙසුං. කොලට්ඨි- මන්තියො හුන්වා කොලමන්තියො අහෙසුං. කොලමන්තියො හුන්වා ආමලක- මන්තියො අහෙසුං. ආමලකමන්තියො හුන්වා බෙලුවා⁵ සලාධුකමන්තියො අහෙසුං. බෙලුවසලාධුකමන්තියො හුන්වා බිලලමන්තියො අහෙසුං. බිලලමන්තියො හුන්වා පභිජ්ජංසු. පුබ්බඤ්ච ලොභිතඤ්ච පග්ගරංසු. අථ ඛො කොකාලිකො භික්ඛු තෙනෙව ආබාධෙන කාලමකාසි. කාලකතො ව කොකාලිකො භික්ඛු පදුමනිරයං⁶ උපපජ්ජි. සාරිපුත්තමොග්ගලානෙසු විත්තං ආඝාතෙඤ්චා.

අථ ඛො බ්‍රහ්මා සහමපති අභික්ඛකන්තාය රත්තියා අභික්ඛකන්තවණ්ණො කෙවලකපපං ජෙතවනං ඔභාසෙඤ්චා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤා- මිඤ්චා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්චා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ධීතො ඛො බ්‍රහ්මා සහමපති භගවන්තං එතදවොච: කොකාලිකො භන්තෙ භික්ඛු කාලමකාසි⁶. කාලකතො ව භන්තෙ කොකාලිකො භික්ඛු පදුමං නිරයං උපපන්නො සාරිපුත්තමොග්ගලානෙසු විත්තං ආඝාතෙඤ්චාති. ඉදමවොච බ්‍රහ්මා සහමපති ඉදං වඤ්චා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්චා පදකිංඤ්චා කඤ්චා තජ්ජෙවන්තරධාසිති.

අථ ඛො භගවා තස්සා රත්තියා අච්චයෙන භික්ඛු ආමනෙතසි: ඉමං භික්ඛවෙ රත්තිං බ්‍රහ්මා සහමපති අභික්ඛකන්තාය රත්තියා අභික්ඛකන්තවණ්ණො කෙවලකපපං ජෙතවනං ඔභාසෙඤ්චා යෙනාහං තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤා- මිඤ්චා මං අභිවාදෙඤ්චා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ධීතො ඛො භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා සහමපති මං එතදවොච: කොකාලිකො භන්තෙ භික්ඛු කාලමකාසි. කාලකතො ව භන්තෙ කොකාලිකො භික්ඛු පදුමනිරයං උපපන්නො සාරි- පුත්තමොග්ගලානෙසු විත්තං ආඝාතෙඤ්චාති. ඉදමවොච භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා සහමපති. ඉදං වඤ්චා මං අභිවාදෙඤ්චා පදකිංඤ්චා කඤ්චා තජ්ජෙවන්තරධාසිති.

1. පිලකාති - මජ්ඣ. සං. 2. චූටෙඨා - සං. 3. කලායමන්තියො - සි.මු. සං.
4. වෙලුව - සං. 5. පදුමං නිරයං - මජ්ඣ. 6. කාලකතො - මජ්ඣ.

දෙවනවට දු කොකාලික මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සෑල කෙළේ ය: වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා විසින් ඇදහියයුතු වචන ඇත්තාහු ම ය. විශ්වාස කටයුතු වචන ඇත්තාහු ම ය. එතෙකුදු ධූවත් සැරියුත්මුගලන්තෙරහු ලාමක ආශා ඇත්තාහු ම ය. ලාමක ආශාවන්ගේ වශයට ගියාහු ම යයි.

දෙවනවට දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොකාලික මහණහට මෙය වදාළ හේක: “කොකාලික, එසේ නොකියව. කොකාලික, එසේ නොකියව. කොකාලික, සැරියුත් මුගලන් දෙනම කෙරෙහි සිත පහදව. සැරියුත්මුගලන් තෙරහු ප්‍රියශීලීහ”යි.

තෙවනවට දු කොකාලික මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සෑල කෙළේ ය ... ලාමක ආශාවන්ගේ වශයට ගියාහු යි.

හෙවනවට දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොකාලික මහණහට මෙය වදාළ හේක. ... සැරියුත්මුගලන් තෙරහු ප්‍රියශීලීහ” යි.

ඉක්බිති කොකාලික මහණ තෙමේ හුතස්තෙන් නැගිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පාදකුණු කොට ගියේ ය. ගිය නොබෝකල් ඇති කොකාලික මහණහුගේ මුළුකය අඛ පමණ වූ ගඩුසෙන් පතුළේ විය. අඛ පමණ ව මුළු පමණ වූහ. මුළු පමණ ව මාහා පමණ වූහ. මාහා පමණ ව බෙබරඇට පමණ වූහ. බෙබරඇට පමණ ව බෙබර පමණ වූහ. බෙබර පමණ ව ඇඹුළුපක් පමණ වූහ. ඇඹුළුපක් පමණ ව බෙලිබොබොළු පමණ වූහ. බෙලිබොබොළු පමණ ව බෙලි පමණ වූහ. බෙලි පමණ ව බිඳුනාහු ය. පුයාව ද ලේ ද වැගුරුණහ. ඉක්බිති කොකාලික මහණ තෙමේ ඒ රොහයෙන් ම කලුරිය කෙළේ ය. කලුරිය කළ කොකාලික මහණ තෙමේ සැරියුත්-මුගලන් දෙනම කෙරෙහි සිත වෛර බැඳ පදුම නිරයට පැමිණියේ ය.

ඉක්බිති මනා ඡත්‍රිවණී ඇති සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ ඊ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවරම බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සෑල කෙළේ ය. වහන්ස, කොකාලික මහණ තෙමේ කලුරිය කෙළේ ය. වහන්ස, කලුරිය කළ කොකාලික මහණ තෙමේ සැරියුත් මුගලන් දෙනම කෙරෙහි සිත වෛර බැඳ පදුමනිරයට පැමිණියේ යයි. සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ මෙය කී ය. මෙය කියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ පාදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ රූය ඉක්ම යෑමෙන් භික්ෂූන් ඇතුළු හේක: මහණෙනි, මේ රූය මනා ඡත්‍රිවණී ඇති සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ ඊ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවරම බබුලුවා මා වෙත එළඹියේ ය. එළඹ මට වැඳ එකත්පසෙක සිටියේ ය. මහණෙනි, එකත්පසෙක සිටි සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ මට මෙය කී ය. වහන්ස, කොකාලික මහණ තෙමේ කලුරිය කෙළේ ය. වහන්ස, කලුරිය කළ කොකාලික මහණ තෙමේ සැරියුත් මුගලන් දෙනම කෙරෙහි සිත වෛර බැඳ පදුමනිරයට පැමිණියේ යයි. මහණෙනි, සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ මෙය කී ය. මෙය කියා මට වැඳ පාදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් වී ය.

එවං වුතෙන අඤ්ඤාතරෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: කිචදීඝං නු
බො භන්තෙ පදුමනිරයෙ ආයුප්‍යමාණන්ති. දීඝං බො භික්ඛු පදුමනිරයෙ
ආයුප්‍යමාණං, තං න සුකරං සංඛිංසං — එත්තකාති වස්සාති ඉති වා,
එත්තකාති වස්සසකාති ඉති වා, එත්තකාති වස්සසහස්සාති ඉති වා, එත්ත-
කාති වස්සසහස්සසහස්සාති ඉති වාති. සකකා පත භන්තෙ උපමං¹ කාතුන්ති
සකකාති භික්ඛුති භගවා අවොච.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛු විසතිබාරිකො කොසලකො තිලවාහො, තතො පුරිසො
වස්සසතස්ස වස්සසතස්ස² අවමයෙන එකමෙකං තිලං උඬුරෙය්‍ය. බිප්පතරං
බො සො භික්ඛු විසතිබාරිකො කොසලකො තිලවාහො ඉමිනා උපකකමෙන
පරිකකයං පරියාද්‍යනං ගවෙජ්ජය්‍ය, තතොව එකො අබ්බුද්දෙ නිරයො. සෙය්‍යථාපි
භික්ඛු විසති අබ්බුද්ද නිරයා,³ එවමෙකො නිරබ්බුද්දෙ නිරයො⁴. සෙය්‍යථාපි
භික්ඛු විසති නිරබ්බුද්ද නිරයා, එවමෙකො අබ්බො නිරයො. සෙය්‍යථාපි
භික්ඛු විසති අබ්බො නිරයා, එවමෙකො අට්ටො නිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු
විසති අට්ටා නිරයා, එවමෙකො අභහො නිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු විසති
අභහා නිරයා, එවමෙකො කුමුද්දෙ නිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු විසති
කුමුද්ද නිරයා, එවමෙකො සොගඤ්ඤිකො නිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු විසති
සොගඤ්ඤිකා නිරයා, එවමෙකො උප්පලො නිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු විසති
උප්පලා⁵ නිරයා, එවමෙකො පුණ්ඩරිකො නිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු විසති
පුණ්ඩරිකා නිරයා, එවමෙකො පදුමො නිරයො. පදුමං බො පත භික්ඛු
නිරයං කොකාලිකො භික්ඛු උප්පන්නො සාරිපුත්තමොගගලොතෙසු විත්තං
ආඝාතෙත්තාති. ඉදමවොච භගවා. ඉදං වත්ථා සුගතො අථාපරං එතදවොච
සත්ථා:

පුරිසස්ස භි ජාතස්ස කුශාරී ජායතෙ මුබ්බෙ,
යාය ජිජ්ඣති අත්තාතං බාලො දුබ්බාසිතං භණං.

යො නිජ්ජියං පසංසති තං වා නිජ්ඣති යො පසංසියො,
විචිතාති මුබ්බතෙ සො කලිං කලිතා තෙන සුබං ත විජ්ඣති.

අප්පමතො⁶ අයං කලි යො අනෙකසු ධතපරාජයො,
සබ්බස්සාපි සභාපි අත්තතා අයමෙව මහත්තතරෙ කලි
යො සුගතෙසු මනං පදෙසයෙ.

සතං සහස්සාතං නිරබ්බුද්දනං ඡන්තිස්සති පඤ්ච ව අබ්බුද්දති,
යමරියගරහි නිරයං උපෙති වාවං මනඤ්ඤි පණ්ඩාය පාපකන්ති.

කොකාලිකවගෙගා පඨමො.

තමුඤ්ඤානං:

ආයාචනං ගාරවො බ්‍රහ්මදෙවො බකො ව බ්‍රහ්මා අපරං ව දිට්ඨි,
පමාද කොකාලිකතිස්සකො ව භුදු ව බ්‍රහ්මා අපරෙ ව කොකාලිකොති.

1. උපමා - සිමු 2. වස්සසහස්සස්ස - ස්‍යා, සි 1. 2. 3. අබ්බුද්දෙ නිරයො - ස්‍යා.
4. නිරබ්බුද්දනිරයො - මජ්ඣ. 5. උප්පලකා - සිමු 2. 6. අප්පමතකො - ජෙසං.

මෙසේ වදාළ කල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. වහන්ස, පදුමනිරයෙහි ආයුෂ්‍යප්‍රමාණය කොපමණ දිග ද? මහණෙනි, පදුමනිරයෙහි ආයුෂ්‍යප්‍රමාණය දිග ම ය. එය වම් මෙනෙකැයි කියා හෝ වම් මෙනෙක් සියෙකැයි කියා හෝ වම් මෙනෙක් දහසෙකැයි කියා හෝ වම් මෙනෙක් ලක්ෂයෙකැ යි කියා හෝ ගණන් කරන්නට පහසු නො වේ. වහන්ස, උපමාවක් කරන්නට හැක්කේ ද? මහණ හැකි යයි භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

මහණ, යම්සේ කොසොල්ලට ගණනින් විංශන්ධාරියක් ගන්නා තලයාලෙක් වේ ද, පුරුෂයෙක් සියවසක් සියවසක් ඇවෑමෙන් එයින් එක් එක් තලඇටය ඉවත දමන්නේ නම්, මහණ, කොසොල්ලට ගණනින් විසි-ධාරියක් ඇති ඒ තලයාල මේ උපක්‍රමයෙන් වහා ගෙවීමට අවසන් වීමට යන්නේ ය. (එහෙත්) එක් අඛණ්ඩ නිරයක ආයුෂ්‍යය නො ගෙවෙන්නේ ම ය. මහණ, අඛණ්ඩ නිරය විස්සෙක ආයුෂ්‍යප්‍රමාණය යම් බඳු ද, එක් නිරඛණ්ඩ නිරයෙක ආයුෂ්‍යප්‍රමාණය එබඳු ය. මහණ, නිරඛණ්ඩ නිරය විස්සෙක් යම් බඳු ද, එක් අඛණ්ඩ නිරයෙක් එබඳු වෙයි. මහණ, අඛණ්ඩ නිරය විස්සෙක් යම් බඳු ද, එක් අට්ට නිරයෙක් එබඳු වෙයි. මහණ, අට්ටනිරය විස්සෙක් යම්සේ ද. එක් අහභ නිරයෙක් එසේ ය. මහණ, අහභ නිරය විස්සෙක් යම් සේ ද, එක් කුමුද නිරයෙක් එසේ ය. මහණ, කුමුද නිරය විස්සෙක් යම්සේ ද එක් සොගභික නිරයෙක් එසේ ය. මහණ, සොගභික නිරය විස්සෙක් යම්සේ ද, එක් උපපලනිරයෙක් එසේ ය. මහණ, උපපලනිරය විස්සෙක් යම්සේ ද, එක් පුණ්ඩරික නිරයෙක් එසේ ය. මහණ, පුණ්ඩරික නිරය විස්සෙක් යම්සේ ද, එක් පදුම නිර-යෙක් එසේ ය. මහණ, කොකාලික මහණ තෙමේ සැරිසුන් මුගලන් දෙනම කෙරෙහි සිත වෛර බැඳ (ඒ) පදුම නිරයට පැමිණියේ යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගත වූ ශාස්ත්‍රාත් වහන්සේ මෙය වදාළ නැවත ද මෙය වදාළ සේක.

අඤ්ඤා තෙමේ දුබ්බි බෙණෙමින් යමෙකින් තමා සිදි ද, උපත් (එබඳු) මිනිසාගේ මූලෙහි (ඒ තමා තසත) කෙවේරිය හටගනී,

යමෙක් නින්දා කටයුත්තා පසසා ද, යමෙක් පාසසිය යුත්තේ නම් ඔහුට නින්දා හෝ කෙරේ ද, හෙ තෙමේ මූලෙන් පව් රැස් කෙරෙයි. ඒ පවින් සුවයක් නො වීදි.

දුකෙළීම ආදියෙහි යම් වඤ්ඤා පරාජයක් වේ ද, තමන්ගේ සමග සියලු දෙය සමකාලීන (යම් පරිහානියකුත් වේද,) ඒ අපරාධය ඉතා සවලා ය. යමෙක් සොහන ගනි ඇත්තවුන් කෙරෙහි සිත දූෂ්ට කරන්නේ ද, මෙය ම ඉතා මහත් අපරාධ යයි.

ආයාසීයන්ට ගරභන පුද්ගල තෙමේ ලාභක වූ චචන ද සිත ද, පිතිබ්බා (ඒ හෙතුවෙන්) යම් නිරයකට පැමිණේ ද, එහි ආයුෂ්‍ය නිරඛණ්ඩ ලක්ෂයෙක් ද සතිසෙක් ද අඛණ්ඩ පසෙක් ද වෙත්.

කොකාලික වර්ග පළමු වැනියි.

උද්භ්‍යාස:

ආයාචන, ගාරව, බ්‍රහ්මදෙව, බ්‍රහ්මහම, අපරාධික, පමාද, කොකාලික, තිස්සක, වුදුබ්‍රහම, අනෙක් කොකාලික සූත්‍ර යයි සූත්‍ර දශයෙකි.

2. පරිනිබ්බාණවග්ගො.

6. 2. 1.

සනඬිකුමාරසූතනං.

182. එවං මෙ සූතං: එකං සමයං භගවා ගුණග්ගෙ විහරති සප්පිනීතිරෙ අථ බො චුභවා සනඬිකුමාරො අභිකක්කන්තාය රතතියා අභිකක්කන්තවණ්ණො කෙවලකප්පං සප්පිනීතිරං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඬිකම්. උපසඬිකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඕතො බො චුභවා සනඬිකුමාරො භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

බතති යො සෙට්ඨො ජතෙනසම්. යෙ ගොතතපට්ඨාරිනො,
විජ්ජාචරණසම්පන්නො සො සෙට්ඨො දෙවමොහුසෙති.

ඉදමවොච චුභවා සනඬිකුමාරො, සම්මුඤ්ඤස්ස සන්ථා අහොසි. අථ බො චුභවා සනඬිකුමාරො සම්මුඤ්ඤස්ස මෙ සන්ථාති භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදකම්ණං කත්වා තතෙවන්තරධාසිති.

6. 2. 2

දෙවදත්තසූතනං.

183. එවං මෙ සූතං: එකං සමයං භගවා ගුණග්ගෙ විහරති ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ අච්ඡරපක්කන්තො දෙවදත්තො. අථ බො චුභවා සහම්පති අභිකක්කන්තාය රතතියා අභිකක්කන්තවණ්ණො කෙවලකප්පං ගිජ්ඣකුටං පබ්බතං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඬිකම්. උපසඬිකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඕතො බො චුභවා සහම්පති දෙවදත්තං ආරබ්භ භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

එලං වෙ කදලීං හන්ති එලං වෙථං එලං තලං¹
ඝකකාරෙ කාපුරිසං හන්ති ගබ්භො අස්සතරිං යථාති.

6. 2. 3.

අකිකච්ඡසූතනං.

184. එකං සමයං භගවා මග්ගධෙසු² විහරති අකිකච්ඡො. තෙන බො පන සමයෙන භගවා රතතකිකාරතිමිසායං අපේකාකාසෙ³ තිසින්නො හොති. දෙවො ව එකමෙකං පුසායති.

අථ බො චුභවා සහම්පති අභිකක්කන්තාය රතතියා අභිකක්කන්තවණ්ණො කෙවලකප්පං අකිකච්ඡං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඬිකම්. උපසඬිකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඕතො බො චුභවා සහම්පති භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථායො අභාසි:

1 කලං - PTS. 2. මාග්ගධෙසු - මජ්ඣ. 3. අබ්භොකාසෙ - මජ්ඣ.

2. පරිනිබ්බාණ වගීය.

6. 2. 1.

සනඬකුමාරසූත්‍රය.

182. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි සප්පිනී ගංතෙර වැඩවසන සේක. එකල්හි මනා ඡව්වණ් ඇති සනඬකුමාර බ්‍රහ්ම තෙමේ රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු සප්පිනී ගංතෙර බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සනඬකුමාර බ්‍රහ්ම තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාව කී ය.

ප්‍රජායෙහි යම් කෙනෙක් වංශය සලකන්නාහු ද (ඔවුන් අතුරෙන්) ඝෛත්‍රිය තෙමේ ශ්‍රෙෂ්ඨ යි. ත්‍රිවිද්‍යාවෙන් හා පසළොස්වරණ ධර්මයන් ගෙන් යුක්ත වූ ඒ ඝෛත්‍රියාව බ්‍රාහ්මණ තෙමේ දෙව් මිනිසුන් අතරෙහි ශ්‍රෙෂ්ඨ වේ.

සනඬකුමාර බ්‍රහ්ම තෙමේ මෙය කී ය: ශාස්ත්‍රාත් වහන්සේ අනුමෝදන් වූ සේක. ඉක්බිති සනඬකුමාර බ්‍රහ්ම තෙමේ ශාස්ත්‍රාත් වහන්සේ මාගේ වචනය අනුමෝදන් වූ සේකා යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ පාදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය.

6. 2. 2.

දෙවදනසූත්‍රය.

183. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙව්දන් සස්තෙන් බැහැර ගිය නො බොහෝ කලා ම රජගහනුවර සමීපයෙහි ගිජුකුළුප්පිවෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි මනා ඡව්වණ් ඇති සහමපනි බ්‍රහ්ම තෙමේ රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු ගිජුකුළුප්පිව බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සහමපනි බ්‍රහ්ම තෙමේ දෙව්දනු ඇරබ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාව කී ය,

යම්සේ ඵලය තෙමේ එකානන්දයෙන් කෙසෙල්ගස නසා ද, ඵලය තෙමේ මහනුණ නසා ද, ඵලය රතනුණ නසා ද, දරුගැබ (ගද්දයාට දව උපන් නහඹු) වෙළෙඹ නසා ද, එසෙයින් ම සතකාරය තෙමේ නිඤ්ඤ පුරාණයා නසයි.

6. 2. 3.

අකුකච්ඡදසූත්‍රය.

184. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගදරට අකුකච්ඡද ගමහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රු බොල් අඳුරෙහි අබවස වැඩ හුන් සේක. මෙසය ද එකී එකී පොදු හෙළයි.

එකල්හි මනා ඡව්වණ් ඇති සහමපනි බ්‍රහ්ම තෙමේ රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු අකුකච්ඡද බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සහමපනි බ්‍රහ්ම තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාව කී ය.

සෙවෙථ පනතානි සෙනාසනානි¹ චරෙය්‍ය සංකුඤ්ඤාජනවිප්පමොකකා,
සවෙ රතිං නාධිගච්ඡෙය්‍ය තත්ථ සබ්බෙ වසෙ රතතිතතොනො සතිමා².

කුලාකුලං පිණ්ඩිකාය චරතොනා ඉන්ද්‍රියගුණොනා නිපකො සතිමා³,
සෙවෙථ පනතානි සෙනාසනානි භයා පමුණොනා අභයෙ විමුණොනා.

යත්තෙ රොගා සිරිංසපා⁴ විජ්ජු සංකුචරති එතෙති⁴ දෙවො,
අකුකාරතිමිසාය රතතියා නිසිදි තත්ථ භික්ඛු විගතලොමහංසො.

ඉදං හි ජාතු මෙ දිට්ඨං තසිදං ඉතිතිතිහං,
එකසමිං බ්‍රහ්මචරියසමිං සහස්සං චෙට්ඨහාසිතං.

තිසෙය්‍යා⁵ පඤ්චසකා සෙබ්බා දසා ව දසධා දස,
සබ්බෙ සොතසමාපනතා අතිරච්ඡානගාමිනො.

අථායං ඉතරං පජා පුඤ්ඤභාගාති මෙ මනො,
සබ්බාතුං තොපි සංකොමි මුසාවාදස්ස ඔත්තපෙති⁶.

6. 2. 4.

අරුණවනිසුතනං.

185. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවකස්සං විහරති ජෙතවනො
අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතස්සි. හදනොති
තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං භගවා එතදවොච:

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ රුජා අහොසි අරුණවා නාම. රඤ්ඤා බො පත
භික්ඛවෙ අරුණවතො අරුණවනි නාම රුජධානී අහොසි. අරුණවනි¹ බො
පත භික්ඛවෙ රුජධානිං² සිඛි භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො උපනිස්සාය
විහාසි. සිඛිස්ස බො පත භික්ඛවෙ භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස
අභිභුසමභවං නාම සාවකසුගං අහොසි. අග්ගං හදදසුගං.

අථ බො භික්ඛවෙ සිඛි භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො අභිභු ව භික්ඛු
ආමනෙතස්සි: ආයාම බ්‍රාහ්මණ යෙන අඤ්ඤාතරො බ්‍රහ්මලොකො තෙහුපසංඝික-
මිස්සාම, යාච භත්තස්ස කාලො හවිස්සති. එවං හනොති බො භික්ඛවෙ
අභිභු භික්ඛු සිඛිස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස පච්චස්සොසි.

අථ බො භික්ඛවෙ සිඛි භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො අභිභු ව භික්ඛු
සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං
වා බාහං සමමිඤ්ජය්‍ය එවමෙව අරුණවනියා රුජධානියා අනතරතිතා
තසමිං බ්‍රහ්මලොකෙ පාතුරුහසුං.

1. සයනාසනානි - සනා. 2. සතිමා - සිමු 1. PTS. 3. සරිසපා - මජ්ඣ. 4. එකසමි -
මජ්ඣ. 5. තිසෙය්‍ය - කන්ථි. 6. ඔත්තපනති - මජ්ඣ. සන. 7. අරුණවනියං - PTS.
8. රුජධානියං - PTS.

ගැඹුරු වල සෙනසුන් සෙවුනේ ය. සංයෝජනයන් ගෙන් මිදීම පිණිස හැසිරෙන්නේ ය. එහි ඉදින් ඇල්මක් තොලබන්නේ නම් රක්තා ලද සිත් ඇතිව (සමුම්සරාන් නො ගටා) සිති ඇති ව සබ්බයා අතර වෙසෙන්නේ ය.

භොජනය කරණ ලද ඉඳුරන් ඇති ව තීරණප්‍රඥ ඇති ව සිති ඇති ව කුලයෙන් කුලයට පිඬු පිණිස හැසිරෙමින් ප්‍රාන්ත වූ වතසෙනසුන් සෙවුනේ ය. සසරබියෙන් මිදුනේ නිවණෙහි අබිබ්බක ව (වසන්නේ ය.)

යම් තැනෙක බිහිසුනු අරමුණුන් සපියෝත් වෙද්ද ද. විදුලිය ලෙලෙයි ද, මෙසය ගිහිරි කෙරේ ද, මහණ තෙමේ එහි රු ගණ්ඳරෙහි පහවූ ලොමුදහ ගැණුම් ඇතිව හුන්නේ ය.

මෙය වූ කලි මා විසින් එකාන්තයෙන් දක්තා ලද්දේ ය. මම මෙය වෙසේ මෙසේ යයි (තකීදි වශයෙන්) නො කියමි. එක් දහම් දෙසුමෙක මරා පරයා සිටි රහතුන් දහසෙක් ද (වෙයි.)

බොහෝ සේ ශෛක්‍ෂයෝ පන්සියයෙක් ද දශයෙක් ද සියයෙක් ද (වෙති) සියල්ලෝ මාගීශ්‍රොතසට පාමණියාහු අවිනිපාත සවභාව ඇත්තෝ වෙති. යලි මේ අත්‍යප්‍රජා නොමෝ පිණට හිමි යයි මාගේ අදහසයි. (ඔවුන්) ගණින්නට නො හැක්කෙමි. බොරුවට (මා අසුවෙනැයි) බිම.

6. 2. 4.

අරුණවතීසුත්‍රය.

185. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවත්තුමර සම්පයෙහි ජෙනවන නම් වූ අනේපිඬුසිවුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු පින්වතුන් වහන්සැඟි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක:

පෙරවූවක් කියමි. මහණෙනි, අරුණවත් නම් රජෙක් විය. මහණෙනි, අරුණවත් රජහට අරුණවතී නම් රජධානියෙක් විය. මහණෙනි, භාග්‍යවත් අතීත් සිබ්බ සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ අරුණවතී රජධානිය ඇසුරු කොට වැඩවිසූ සේක. මහණෙනි, භාග්‍යවත් අතීත් සිබ්බ සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට අභිභූසමභව නම් අගු වූ හදසුගලය වූ ශ්‍රාවක සුගලයෙක් විය.

ඉක්බිති භාග්‍යවත් අතීත් සිබ්බ සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ අභිභූ මහණ ඇමතු සේක. “බමුණ, යමු බත් වේලාව යම්තාක් වේ ද, එක්තරා බඩලොවකට එළඹෙන්නෙමු”යි. මහණෙනි, අභිභූ මහණ තෙමේ වහන්ස, එසේ යයි භාග්‍යවත් අතීත් සිබ්බ සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වී ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති භාග්‍යවත් අතීත් සිබ්බ සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ ද අභිභූ මහණ තෙමේ ද යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු-අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද, දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එසෙසින් ම අරුණවතී රජධානියෙන් අතුරුදන් වූවාහු ඒ බඩලොව පහළ වූහ.

අථ බො භික්ඛවෙ සිඛි භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො අභිභුං භික්ඛුං ආමනෙතසි: පටිභාතු තං බ්‍රාහ්මණ බ්‍රහ්මිනො ව බ්‍රහ්මපරිසාය ව බ්‍රහ්ම-පාරිසල්යානඤ්ච ධම්මී කථාති. එවං භනෙතති බො භික්ඛවෙ අභිභු භික්ඛු සිඛිස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස පටිස්සුචා බ්‍රහ්මානඤ්ච බ්‍රහ්මපරිසඤ්ච බ්‍රහ්මපාරිසල්යේ ව ධම්මස්ස කථාය සංදස්සෙසි සමාදපෙසි සමුතෙතපේසි සමපහංසෙසි.

තත්‍ර සුදං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා ව බ්‍රහ්මපරිසා ව බ්‍රහ්මපාරිසල්යා ව උජ්ඣායනාති ඛියනති¹ විපාවෙනති: අවුත්ථං වත හො අබ්භුතං වත හො, කථං හි නාම සත්ථරි සමමුඛිභුතෙ සාවකො ධම්මං දෙසෙස්සතිති.

අථ බො භික්ඛවෙ සිඛි භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො අභිභුං භික්ඛුං ආමනෙතසි: උජ්ඣායනාති බො තෙ බ්‍රාහ්මණ බ්‍රහ්මා ව බ්‍රහ්මපරිසා ව බ්‍රහ්මපාරිසල්යා ව. අවුත්ථං වත හො අබ්භුතං වත හො, කථං හි නාම සත්ථරි සමමුඛිභුතෙ සාවකො ධම්මං දෙසෙස්සතිති. තෙන හි ත්වං බ්‍රාහ්මණ භියොසොමතතාය බ්‍රහ්මානඤ්ච බ්‍රහ්මපරිසඤ්ච බ්‍රහ්මපාරිසල්යේ ව සංවෙපේතිති.

එවං භනෙතති බො භික්ඛවෙ අභිභු භික්ඛු සිඛිස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස පටිස්සුචා දිස්සමානෙනපි කායෙන ධම්මං දෙසෙසි. අදිස්සමානෙනපි කායෙන ධම්මං දෙසෙසි. දිස්සමානෙනපි හෙට්ඨිමෙන උපඤ්ඤාකායෙන අදිස්සමානෙනපි උපරිමෙන උපඤ්ඤාකායෙන ධම්මං දෙසෙසි දිස්සමානෙනපි උපරිමෙන උපඤ්ඤාකායෙන අදිස්සමානෙන පි² හෙට්ඨිමෙන උපඤ්ඤාකායෙන ධම්මං දෙසෙසි.

තත්‍ර සුදං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා ව බ්‍රහ්මපරිසා ව බ්‍රහ්මපාරිසල්යා ව අවුත්ථං-යබ්භුතවිතතජාතා අනෙසු: අවුත්ථං වත හො අබ්භුතං වත හො, සමණස්ස මහිඤ්ඤාකතා මහානුභාවතාති.

අථ බො භික්ඛවෙ අභිභු භික්ඛු සිඛිං භගවතනං අරහතනං සමමාසමුද්ධං එතදවොච: අභිජාතාමි බ්‍රාහ්මණ භනෙත භික්ඛුසබ්බස්ස මජ්ඣෙකෙ එවරුපං වාචං භාසිතා, පහොමි බ්‍රාහ්මණ ආට්ඨසො බ්‍රහ්මලොකෙ සීතො සහස්සිලොකධාතුං³ සරෙන විඤ්ඤපෙභුනති.

එතස්ස බ්‍රාහ්මණ කාලො එතස්ස බ්‍රාහ්මණ කාලො යං ත්වං බ්‍රාහ්මණ බ්‍රහ්මලොකෙ සීතො සහස්සිලොකධාතුං සරෙන විඤ්ඤපෙභුනාසි.

එවං භනෙතති බො භික්ඛවෙ අභිභු භික්ඛු සිඛිස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස පටිස්සුචා බ්‍රහ්මලොකෙ සීතො ඉමා ගාථායො අභාසි:

ආරහථ⁴ තික්ඛමථ⁵ යුඤ්ඤථ බුද්ධසාසනෙ,
බුතාථ මෙවුතො සෙනං නලාගාරංව කුඤ්ඤරො.

1. ඛියනති - මජ්ඣ. 2. අදිස්සමානෙන - මජ්ඣ. 3. සහස්සි - මජ්ඣ. 4. ආරහථ - මජ්ඣ, සෘ, PTS. 5. තික්ඛමථ - මජ්ඣ.

මහණෙනි, ඉක්බිති භාග්‍යවත් අතීන් සිඛි සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ අභිභූ මහණ ඇමතු සේක: බමුණ, බමුණට ද බමුණට ද අතාවැසි බමුණට ද දූහම් කපාවෙන් තොපට වැටහේවා”යි. මහණෙනි, අභිභූ මහණ තෙමේ වහන්ස එසේ යයි භාග්‍යවත් අතීන් සිඛි සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා බමු ද බමු පිරිස ද අතාවැසි බමුණ ද දූහම්-කපායෙන් කරුණු දැක්වී ය සමාදන් කරවී ය. උත්සාහවත් කරවී ය සතුටු කරවී ය.

මහණෙනි, එහි දී බමු ද බමුපිරිස ද අතාවැසි බමුණ ද “පින්වත්නි, එකාන්තයෙන් ආශ්වයායෙකි! පින්වත්නි, එකාන්තයෙන් අද්දුතයෙකි. ශාස්ත්‍රාත් වහන්සේ ඉදිරියෙහි ඇති කල්හි කෙසේ නම් සච්චෙන් දහම් දෙසා දූ යි අවමන් කෙරෙත්, ගරහන්, දෙස් පහළ කෙරෙත්.

මහණෙනි, ඉක්බිති භාග්‍යවත් අතීන් සිඛි සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ අභිභූ මහණ ඇමතු සේක. බමුණ, බමුණ බමුපිරිස ද අතාවැසි බමුණ ද “පින්-වත්නි, එකාන්තයෙන් ආශ්වයායෙකි පින්වත්නි, එකාන්තයෙන් අද්දුතයෙකි. ශාස්ත්‍රාත් වහන්සේ ඉදිරියෙහි ඇති කල්හි කෙසේ නම් සච්චෙන් දහම් දෙසා දූ”යි තොපට අවමන් කෙරෙත්. බමුණ, එසේ වී නම් තෙපි බමු ද බමුපිරිස ද අතාවැසි බමුණ ද බොහෝ සෙයින් සංවේගයට පමුණුවවී”යි.

මහණෙනි, අභිභූ මහණ තෙමේ වහන්ස, එසේ යයි භාග්‍යවත් අතීන් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා පෙණෙන කයින් යුක්තව ද දහම් දෙසී ය. නොපෙණෙන කයින් යුක්ත ව ද දහම් දෙසී ය. පෙණෙන යටඅඩකයින් යුක්තව ද නොපෙණෙන උඩ අඩකයින් යුක්තව ද දහම් දෙසී ය. පෙණෙන උඩ කයින් යුක්තව ද නොපෙණෙන යට අඩකයින් යුක්තව ද දහම් දෙසී ය.

මහණෙනි, එහි දී බමු ද බමුපිරිස ද අතාවැසි බමුණ ද මහණහුගේ මහත් සාද්ධි ඇතිබව මහත් අනුභාව ඇති බව පින්වත්නි, එකාන්තයෙන් ආශ්වයායෙකි පින්වත්නි, එකාන්තයෙන් අද්දුතයෙකි”යි ආශ්වයාද්දුත සිත් ඇත්තෝ වූහ.

මහණෙනි, ඉක්බිති අභිභූ මහණ තෙමේ භාග්‍යවත් අතීන් සම්මා-සම්බුදුරජාණන් වහන්සේට වහන්ස, මම බික්සහන මැද ඇවැත්නි, මම බමුලොව සිටියෙම් සහප්පිලොකධාතුව සරයෙන් හඟවන්නට (කටහඬ පතුරු වන්නට සමත්”යි මෙබඳු වචනයක් කියමි දැනීම ම යයි මෙය කී ය.

බමුණ, තෙපි යම් හෙයෙකින් බමුලොව සිටියානු සහප්පිලොකධාතුව සරයෙන් හඟවන්නානු නම් බමුණ, මෙයට කාලය යි. බමුණ, මෙයට කාලය යි.

මහණෙනි, අභිභූ මහණ තෙමේ වහන්ස, එසේ යයි භාග්‍යවත් අතීන් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා බමුලොව සිටියේ මේ ගාථා කී ය.

ආරභව්‍යයීය කරවු, නිෂ්ක්‍රමණව්‍යයීය කරවු, බුදුසසුනෙහි යෙදෙවු,
ඇතෙක් බටදමුයෙන් කළ ගෙයක් වනසන්නාක් මෙන් මරසෙනන නසවු.

යො ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ අපපමනො විහෙස්සති¹

පහාය ජාතිසංසාරං දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සති².

අථ බො භික්ඛවෙ සිඛි ච භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො අභිභු ව භික්ඛු බ්‍රහ්මානඤ්ච බ්‍රහ්මපරිසඤ්ච බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජේ ච සංවෙජේනා සෙය්‍ය-
ථාපි නාම බලවා පුරිසො සම්මිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා
බාහං සම්මිඤ්ජෙය්‍ය එවමෙව තස්මිං බ්‍රහ්මලොකෙ අන්තර්ගතා අරුණවතියා
රුජ්ඣානියා පාතුරහෙසුං.

අථ බො භික්ඛවෙ සිඛි භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො භික්ඛු ආමනෙතසි:
අස්සුත්තො නො තුලෙන භික්ඛවෙ අභිභුස්ස භික්ඛුතො බ්‍රහ්මලොකෙ ජීතස්ස
ගාථායො භාසමානස්සාති. අස්සුමහ බො මයං භනො අභිභුස්ස භික්ඛුතො
බ්‍රහ්මලොකෙ ජීතස්ස ගාථායො භාසමානස්සාති. යථා කථං පන තුලෙන
භික්ඛවෙ අස්සුත්ත අභිභුස්ස භික්ඛුතො බ්‍රහ්මලොකෙ ජීතස්ස ගාථායො
භාසමානස්සාති. එවං බො මයං භනො අස්සුමහ³ අභිභුස්ස භික්ඛුතො
බ්‍රහ්මලොකෙ ජීතස්ස ගාථායො භාසමානස්සාති.

“ආරහථ නික්ඛමථ සුඤ්ජථ බුද්ධාසාසනෙ,

බ්‍රහ්මථ මච්චිතො සෙනං තලාගාරංව කුඤ්ජරෙ

යො ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ අපපමනො විහෙස්සති,

පහාය ජාතිසංසාරං දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සති”ති.

එවං බො මයං භනො අස්සුමහ⁴ අභිභුස්ස භික්ඛුතො, බ්‍රහ්මලොකෙ
ජීතස්ස ගාථායො භාසමානස්සාති.

සාධු සාධු භික්ඛවෙ. සාධු බො තුලෙන භික්ඛවෙ අස්සුත්ත අභිභුස්ස
භික්ඛුතො බ්‍රහ්මලොකෙ ජීතස්ස ගාථායො භාසමානස්සාති. ඉදමෙවො භගවා
අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනන්දන්ති.

6. 2. 5.

පටිතිබ්බාණසුතනං.

186. එවං මෙ සුතනං: එකං සමයං භගවා කුසිනාගයං විහරති උප-
වත්තනෙ මලලානං සාලවනෙ අන්තරේත යමකසාලානං පරිනිබ්බාණසමයෙ.
අථ බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: හන්ද දුති භික්ඛවෙ ආමනායාමි වො
වයධම්මා සබ්බාදු අපමාදෙන සම්පාදෙථාති. අයං තථාගතස්ස පච්ඡිමා වාචා.

අථ බො භගවා පස්මජ්ඣානං⁵ සමාපජ්ජි. පස්මජ්ඣානා වුට්ඨිතිඤා
දුතිය⁶ජ්ඣානං සමාපජ්ජි. දුතියජ්ඣානා වුට්ඨිතිඤා තතිය⁷ජ්ඣානං සමාපජ්ජි.
තතියජ්ඣානා වුට්ඨිතිඤා චතුත්ථිජ්ඣානං සමාපජ්ජි.

චතුත්ථිජ්ඣානා වුට්ඨිතිඤා ආකාසානඤ්චායතනං සමාපජ්ජි. ආකාසා-
නඤ්චායතනා වුට්ඨිතිඤා විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමාපජ්ජි. විඤ්ඤාණඤ්චා-
යතනා වුට්ඨිතිඤා ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනා
වුට්ඨිතිඤා තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා-
යතනා වුට්ඨිතිඤා සඤ්ඤාචෙදසිතනිරොධං සමාපජ්ජි.

1. විහෙස්සති - මජ්ඣ. 2. අස්සුමහා ස්‍යා. 3. පස්ම. ඤානං - මජ්ඣ. PTS.

4. දුතියං - මජ්ඣ. PTS. 5. තතියං - මජ්ඣ. PTS. 6. චතුත්ථි - මජ්ඣ. PTS.

යමෙක් මේ සස්සෙනෙහි අප්‍රමතතව වෙසෙන්නේ ද (හෙ තෙමේ) ජාතිය හා සංසාරය දුරු කොට දුක් කෙළවර කරන්නේ ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති භාග්‍යවත් අතීන් සිබ් සමමාසමබ්බුදුරජානන් වහන්සේ ද, අභිභු මහණ තෙමේ ද බමුත් බබ්බරිසත් අතැවැසිබමුනුත් සංවෙගයට පමුණුවා යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළා අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද, දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එසෙයින් ම ඒ බමු-ලොව අතුරුදන් වුවාහු අරුණවති රුජධානියෙහි පහළ දිග.

මහණෙනි, ඉක්බිති භාග්‍යවත් අතීන් සිබ් සමමාසමබ්බුදුරජානන් වහන්සේ භික්ෂුන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, තෙපි බබ්ලොව සිට අභිභු මහණ ගාථා කියද්දී තොඇසුනු ද? වහන්ස, අපි අභිභු මහණ බබ්ලොව සිට ගාථා කියද්දී ඇසුම්හ. මහණෙනි, තෙපි අභිභු මහණ බබ්ලොව සිට ගාථා කියද්දී ඒ කෙසේ නම් ඇසුනු ද? වහන්ස, අපි අභිභු මහණ බබ්ලොව සිට ගාථා කියද්දී මෙසේ ඇසුම්හ.

ආරම්භවියඝීය කරව්, නිෂක්‍රමණවියඝීය කරව්. බුදුසසුන්හි යෙදෙව්. අතෙකු බටදමුගෙයක් වතසන්නාන් මෙන් මරසෙනන කසව්.

යමෙක් මෙසස්සෙනෙහි අප්‍රමතතව වෙසෙන්නේ ද (හෙ තෙමේ) ජාතිය හා සංසාරය දුරු කොට දුක් කෙළවර කරන්නේ ය.

වහන්ස, අපි අභිභු මහණ බබ්ලොව සිට ගාථා කියද්දී මෙසේ ඇසුම්හ.

මහණෙනි, මැනව්, මැනව්. මහණෙනි, තෙපි අභිභු මහණ බබ්ලොව සිට ගාථා කියද්දී ඇසුනු ය. මැනව්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙය වදාළ සේක. සතුටුසිත් ඇති ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙසතාව පිළිගත්ත.

6. 2. 5.

පටිභික්ඛාණසුත්තය.

1. ඉක්බිති මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවන් සමයෙහි කුසිනාඤ්ඤවර උපවතනන නම් වූ මලලරජුන්ගේ සල්ලයනෙහි සල්ලාක්සුවල අතරෙහි වැඩවසන සේක. එතැනි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂුන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, දෑත් වනාහි තොප අමතම්. සංසකාරයෝ නැතෙක සුල්ලන. දුප්‍රමාදයෙන් සට්ඨාදනය කරව්. මෙය තථාගතයන් වහන්සේගේ අනන්ත වචනයයි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ප්‍රභූවිධානයට පමවන් සේක. ප්‍රභූවිධාන යෙන් නැගිට විශාලධානයට පමවන් සේක. විශාලධානයෙන් නැගිට තෘතීයධානයට පමවන් සේක. තෘතීයධානයෙන් නැගිට චතුර්ථධානයට පමවන් සේක.

චතුර්ථධානයෙන් නැගිට ආකාසානඤ්ඤායතනයට පමවන් සේක. ආකාසානඤ්ඤායතනයෙන් නැගිට විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයට පමවන් සේක. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙන් නැගිට ආභිඤ්ඤායතනයට පමවන් සේක. ආභිඤ්ඤායතනයෙන් නැගිට තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට පමවන් සේක. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙන් නැගිට සඤ්ඤාවෙදසිනතිරේඛයට පමවන් සේක.

සඤ්ඤවෙදසිතනිරෝධා වුට්ඨිතිචා තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමා-
පජ්ජි තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනා වුට්ඨිතිචා ආකිඤ්ඤාසඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි.
ආකිඤ්ඤාසඤ්ඤායතනා වුට්ඨිතිචා විඤ්ඤානඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. විඤ්ඤානඤ්ඤා-
යතනා වුට්ඨිතිචා ආකාසානඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. ආකාසානඤ්ඤායතනා
වුට්ඨිතිචා චතුස්ථානං සමාපජ්ජි. චතුස්ථානා වුට්ඨිතිචා තතියථානං
සමාපජ්ජි. තතියථානා වුට්ඨිතිචා දුතියථානං සමාපජ්ජි. දුතියථානා
වුට්ඨිතිචා පඨමථානං සමාපජ්ජි.

පඨමථානා වුට්ඨිතිචා දුතියථානං සමාපජ්ජි. දුතියථානා
වුට්ඨිතිචා තතියථානං සමාපජ්ජි. තතියථානා වුට්ඨිතිචා චතුස්ථානං
සමාපජ්ජි. චතුස්ථානා වුට්ඨිතිචා සමනන්තරං භගවා පරිනිබ්බාසි.

පරිනිබ්බුතෙ භගවති සහ පරිනිබ්බාණං බ්‍රහ්මා සහමපනි ඉමං¹ ගාථං අභාසි:

සබ්බෙව නික්ඛිපිසානති භූතා ලොකෙ සමුස්සයං,
යථා² එතාදිසො සත්ථා ලොකෙ අපපට්ඨග්ගලො,
තථාගතො බලපපතො සමුද්ධො පරිනිබ්බුතොති.

පරිනිබ්බුතෙ භගවති සහ පරිනිබ්බාණං සහෙකා දෙවාතමිද්දෙ ඉමං
ගාථං අභාසි:

අනිච්චා වත සඬාරු උපපාදවයධම්මනො,
උපපජ්ජිතා නිරුජ්ඣනති තෙසං වූපසමො සුඛොති.

පරිනිබ්බුතෙ භගවති සහ පරිනිබ්බාණං ආයස්සා ආතද්දෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

තදුසි යං භිංසතකං තදුසි ලොමහංසනං,
සබ්බාකාරවරුපෙන සමුද්ධො පරිනිබ්බුතොති.

පරිනිබ්බුතෙ භගවති සහ පරිනිබ්බාණං ආයස්සා අනුරුද්ධො ඉමා
ගාථායො අභාසි:

තාහු අස්සාසපස්සාසො සීතවිතතස්ස තාදිනො,
අතෙජො සනතිමාරබ්බ චක්ඛුමා පරිනිබ්බුතො.
අසලොකෙන විතෙන වෙදනං අජ්ඣවාසසි,
පජ්ජාතස්සෙව නිබ්බාණං විමොකො වෙනසො අහුති.

පරිනිබ්බාණං වග්ගො දුතියො

තමුද්දනං:

බ්‍රහ්මාසනං³ දෙවදත්තො අකුකච්ඡෙදො අරුණවතී,
පරිනිබ්බාණෙන ච දෙසිතං ඉදං බ්‍රහ්මපඤ්ඤාකතනි.*

බ්‍රහ්මසංයුතනං සමනනං.

1. සමන නතරං - මජ්ඣ. භා. 2. යත් - මජ්ඣ. - සසා 3. බ්‍රහ්මායාචනං - සීමු 2

* බ්‍රහ්මායාචනං අගාරවඤ්ඤා බ්‍රහ්මදෙවො බ්‍රහ්මා ච බ්‍රහ්මා,
අඤ්ඤාතරො ච බ්‍රහ්මා කොකාලිකඤ්ඤා නිසසකඤ්ඤා තුරු ච,
බ්‍රහ්මා කොකාලිකනිකඤ්ඤා සනඛිකුමාරෙන දෙවදත්තා,
අකුකච්ඡො අරුණවතී පරිනිබ්බාණෙන පණ්ණරසාති.
අහු ඉමා ගාථායො දිස්සන්තං - මජ්ඣ.

සංයුතවෙදහිත නිරෝධයෙන් නැගිට තෙවසංයුතාසංයුතයතනයට සමවන් සේක. තෙවසංයුතාසංයුතයතනයෙන් නැගිට ආකිඤ්ඤාසංයුතනයට සමවන් සේක. ආකිඤ්ඤාසංයුතනයෙන් නැගිට විඤ්ඤාණඤ්ඤාසංයුතනයට සමවන් සේක. විඤ්ඤාණඤ්ඤාසංයුතනයෙන් නැගිට ආකාසානඤ්ඤාසංයුතනයට සමවන් සේක. ආකාසානඤ්ඤාසංයුතනයෙන් නැගිට චතුර්ථිධ්‍යානයට සමවන් සේක. චතුර්ථිධ්‍යානයෙන් නැගිට තෘතීයධ්‍යානයට සමවන් සේක. තෘතීයධ්‍යානයෙන් නැගිට ද්විතීයධ්‍යානයට සමවන් සේක. ද්විතීයධ්‍යානයෙන් නැගිට ප්‍රථමධ්‍යානයට සමවන් සේක.

ප්‍රථමධ්‍යානයෙන් නැගිට ද්විතීයධ්‍යානයට සමවන් සේක. ද්විතීයධ්‍යානයෙන් නැගිට තෘතීයධ්‍යානයට සමවන් සේක. තෘතීයධ්‍යානයෙන් නැගිට චතුර්ථිධ්‍යානයට සමවන් සේක. චතුර්ථිධ්‍යානයෙන් නැගිට ධ්‍යානයෙන් නැගිටීම සමග ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිව් සේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිව් කල්හි පිරිනිවණ සමග ම සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ මේ ගාථාව කී ය.

ලොකයෙහි අප්‍රතිප්‍රදාන වූ තථාගත වූ බලයට පෘථිවිත්‍යය වූ සියලු ධර්මයන් අවබෝධ කළා වූ මෙබඳු වූ ශාක්‍යාන් වහන්සේ (පවා) යම් සේ පිරිනිව්සේක් ද (එසෙයින්) ලොකයෙහි සියලු සත්ත්වයෝ සිරුර බැහැර දමන්නාහු ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිව් කල්හි පිරිනිවණ සමග ම සක්දෙව්‍රජ මේ ගාථාව කී ය.

සංසකාරයෝ එකාන්තයෙන් අනිත්‍යය හ. ඉපදීම හා නැසීම සච්ඡාව කොට ඇත්තාහ. ඉපද නිරුඳු වෙත්. ඔවුන්ගේ සංසිදීම සුව ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිව් කල්හි පිරිනිවණ සමග ම ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ මේ ගාථාව කීහ:

සියලු ආකාර උතුම් කරුණුවලින් සමන්විත වූ බුදුරජානන් වහන්සේ පිරිනිව් කල්හි එකෙණෙහි බිහිසුණු සිදුවීමක් විය. එකෙණෙහි ලොමු-දහගැණුමක් විය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිව් කල්හි පිරිනිවණ සමග ම ආයුෂ්මත් අනුරුඳු තෙරණුවෝ මේ ගාථා කීහ:

සමාහිතසිත් ඇති තාදී ගුණවත් බුදුරජානන් වහන්සේගේ ආශාස-ප්‍රශාසය නො වූයේ ය. අතෙජ (තෘෂණා රහිත) වූ පසැස් ඇති බුදුරජානන් වහන්සේ නිවණ ඇරඹ පිරිනිව් සේක.

තොහැකුළු සිතින් වෙදනාව ඉවසූ සේක. සිත පිළිබඳ මිදීම පහත නිවීම මෙන් විය.

පරිනිබ්බාණ වර්ග දෙවෙනි යි.

එහි උඤ්ඤාය:

සතඬකුමාර, දෙවදත්ත, අකිකච්ඡද, අරුණවතී, පරිනිබ්බාණ යයි මේ බ්‍රහ්මපඤ්ඤාය දෙකතා කරණ ලදී.

බ්‍රහ්මසංයුතතය නිමිසේය.

7. බ්‍රාහ්මණසංස්කෘතිය.

1. අරහත්තවග්ගො.

7. 1. 1.

බ්‍රාහ්මණානිසංස්කෘතිය.

187. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ගිජ්ඣගෙ විහරති වෙළවනෙ කලඤ්ඤානිවාසෙ. තෙන බො පන සමයෙන අඤ්ඤාතරස්ස භාරදාජ-ගොතතස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස බ්‍රාහ්මණානි නාම බ්‍රාහ්මණී අභිප්පසන්නා හොති බුද්ධෙ ව ධර්මෙ ව සබ්බෙ ව.

අපි බො බ්‍රාහ්මණානි බ්‍රාහ්මණී භාරදාජගොතතස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස භගවතං උපසංහරන්ති උපකම්මිත්වා¹ තික්ඛන්තුං උදනං උදනෙසි: ‘නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස. නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස. නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්සානි.

එවං වුතො භාරදාජගොතො බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණානි බ්‍රාහ්මණී. එතදවොච: ‘එවමෙවං පතායං වසලී යසම් වා තසම් වා තස්ස මුණ්ඩකස්ස සමණස්ස වණණං භාසති. ඉදන් ත්‍යාගං වසලී තස්ස සජ්ඣතො වාදං ආරුපෙස්සාමිති.’

ත බ්‍රාහ්මණං තං බ්‍රාහ්මණ පස්සාමි සද්දෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සම්බ්‍රහ්මකෙ සස්සමණබ්‍රාහ්මණීයා පජාය සද්දෙවමනුස්සාය යො තස්ස භගවතො වාදං ආරුපෙස්ස අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස. අපි ව තං බ්‍රාහ්මණ ගච්ඡ ගන්තො විජානියාසිති²

අපි බො භාරදාජගොතො බ්‍රාහ්මණො කුපිතො අනන්තමතො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්චා භගවතා සද්ධිං සමෙමාදි, සමෙමාදනීයං කථං සාරණීයං විනිසාරෙචා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො බො භාරදාජගොතො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

කිං සු කිච්චා³ සුඛං සෙති කිං සු කිච්චා ත සොචති,
කියස්ස එකධම්මස්ස වධං රොවෙසි ගොතමාති.

කොඨං කිච්චා සුඛං සෙති කොඨං කිච්චා ත සොචති,
කොඨස්ස විසමුලස්ස මධුරග්ගස්ස බ්‍රාහ්මණ,
වධං අරියා පසංසන්ති තං හි කිච්චා ත සොචතිති.

1. උපකම්මිත්වා - සිමු. සසා. PTS. 2 ගන්තොපි ජානියාසිති - සසා. 3. ජෙච්චා - මජ්ඣ., සසා., PIP.

7. ව්‍යාගමණසංයුත්තය.

1. අරහත්තවග්ගිය.

7. 1. 1.

ධනඤ්ජානිසුත්‍රය.

187. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වෙළඳවතුරුගෙයෙහි වැඩ-වසන සේක. එකල්හි භාරදාජ ගෝත්‍රයෙහි උපන් එක්තරු බමුණකුගේ ධනඤ්ජානි නම් බ්‍රාහ්මණිය බුදුන් කෙරෙහි ද දහම් කෙරෙහි ද සතුන් කෙරෙහි ද බෙහෙවින් පහන් වූවා වෙයි.

ඉක්බිති ධනඤ්ජානි බ්‍රාහ්මණිය භාරදාජගෝත්‍රබමුණාට බත් එළවත්නි පැකිලී “ඒ භාග්‍යවත් අභිත් සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට නමසකාර වේවා! ඒ භාග්‍යවත් අභිත් සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට නමසකාර වේවා! ඒ භාග්‍යවත් අභිත් සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට නමසකාර වේවා!”යි තෙවරක් උදන් ඇති ය.

මෙසේ කී කල්හි භාරදාජගෝත්‍ර බමුණු ධනඤ්ජානි බ්‍රාහ්මණියට මෙසේ ම මේ සැබොලිය යම් ඒ තැනක දී හෝ යම් ඒ මුඩුමහණහුගේ ගුණ කියයි. සැබොලිය, දැන් මම තිගේ ඒ ශාස්තෘහට වාද නගන්නෙමි යි මෙය කී ය.

බමුණ, යමෙක් භාග්‍යවත් අභිත් ඒ සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට වාද නගන්නේ නම් මම එබන්දකු දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බ්‍රහ්ම සහිත ලොවිහි මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි නො ම දකිමි. එහෙත් බමුණ තෙපි යවු. ගොස් දැනගත්තහු යයි.

ඉක්බිති භාරදාජගෝත්‍ර බමුණු කිපියේ නොසතුටුසිත් ඇත්තේ භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් භාරදාජගෝත්‍ර බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය.

ගෞතමයෙනි, කුමක් නසා සුවසේ හොඳී ද? කුමක් නසා ශොක නො කෙරේ ද? කිනම් එක් දහමක් නැසීම රැගෙනෙහි ද?

බමුණ, ක්‍රොධය නසා සුවසේ හොඳී. ක්‍රොධය නසා ශොක නො කෙරෙයි. විෂසංකප්පාන දුෂ්ඨචාක්‍යයට මුල් වූ මිනිර් අග ඇති ක්‍රොධය නැසීම ආර්යියෝ පසසත්. ඒ ක්‍රොධය නසා (සිවියේ) ශොක නො කෙරේ මැයි.

එවං චුතෙන භාරද්‍රාජගොතොතො බ්‍රාහ්මණො භගවතනං එතදවොච:
අභික්කන්තං හො ගොතම, අභික්කන්තං හො ගොතම. සෙය්‍යථාපි හො
ගොතම නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය පටිච්ඡන්තං වා විවරෙය්‍ය මුලුහස්ස
වා මග්ගං ආවිකෙකිය්‍ය, අක්කිකාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය වක්ඛුමිනොතො
රුපානි දක්ඛින්නීති. එවමෙවං¹ හොතො ගොතමෙන අතෙකපරියායෙන ධම්මො
පකාසිතො. එසාහං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මස්සථ
භික්ඛුසංඝස්සථ. ලහෙය්‍යාහං හොතො ගොතමස්ස සන්තීමෙ පබ්බජ්ජං,
ලහෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

අලඪ ඛො භාරද්‍රාජගොතොතො බ්‍රාහ්මණො භගවතො සන්තීමෙ
පබ්බජ්ජං, අලඪ උපසම්පදං, අවිරුපසම්පන්නො ඛො පතායස්සා භාරද්‍රාජො
එකො චූපකට්ඨො අපපමනො ආතාපි පභිතනො විහරන්තො ත විරසෙව
යස්සන්තො කුලපුත්තො සමමදෙව අගාරස්සා අතගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං
බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තො උපසම්පජ්ජං
විහාසි. ඛණං ජාති, චුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං. තාපරං
ඉන්ද්‍රියායාති අබ්බස්සද්ධි. අස්සද්ධතරෙ ව පතායස්සා භාරද්‍රාජො අරහතං
අහොසිති.

7. 1. 2.

අනෙකාසස්සන්තං.

188. එකං සමයං භගවා ඤජග්ගෙ විහරති චෙඨඨනො කලඤ්ඤාතිවාපෙ.
අස්සොසි ඛො අනෙකාසස්සභාරද්‍රාජො බ්‍රාහ්මණො භාරද්‍රාජගොතොතො
ක්කිර බ්‍රාහ්මණො සමණස්ස ගොතමස්ස සන්තීමෙ ආගාරස්සා අතගාරියං
පබ්බජ්ජොති. කුපිතො අනත්තමනො යෙන භගවා තෙනුපසංඛම්,
උපසංඛම්තො භගවතනං අසංඛාති ඵරුසාති වාචාති අනෙකාසති පරිභාසති.

එවං චුතෙන භගවා අනෙකාසස්සභාරද්‍රාජං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: තං
ක්කිං මස්සද්ධි බ්‍රාහ්මණ අපි නු තෙ ආගච්ඡන්ති මිත්තාමච්චා, ඤ්ඤාතිසාලොභිතා
අතිථයොති². අපොකදු මෙ හො ගොතම ආගච්ඡන්ති මිත්තාමච්චා,
ඤ්ඤාතිසාලොභිතා අතිථයොති.

තං ක්කිං මස්සද්ධි බ්‍රාහ්මණ, අපි නු තෙසං අනුප්පදෙසි බ්‍යද්ධියං වා
හොජ්ජියං වා සායන්තියං වාති?

අපොකදු තෙසාහං හො ගොතම අනුප්පදෙමි බ්‍යද්ධියං වා හොජ්ජියං
වා සායන්තියං වාති.

සචෙ ඛො පන තෙ බ්‍රාහ්මණ නප්පට්ඨගණන්ති කස්ස නං හොතිති.

සචෙ තෙ හො ගොතම නප්පට්ඨගණන්ති අමහාකමෙව තං හොතිති

මෙසේ වදාළ කල්හි භාරදාජගොත්‍රබමුණා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම්සේ යටිහුරු වූවක් උඩුහුරු කරන්නේ හෝ වේ ද? වැසුනු දෙයක් වැසුම් හරින්නේ හෝ වේ ද? මං මූලා වූවකුට මහ කියන්නේ හෝ වේ ද? ඇස් ඇත්තෝ රූප දක්නාහු යයි අපුරෙහි තෙල් පහනක් දරන්නේ හෝ වේ ද? එසෙසින් ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් නියායෙන් දහම් පවසන ලදී. මේ මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද, දහම ද බික්සහන ද සරණ යෙමි. මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සම්පයෙහි පැවිද්ද ලබමිවා. උපසප්පව ලබමිවා යි.

භාරදාජගොත්‍රබමුණා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි පැවිද්ද ලද්දේ ය, උපසප්පව ලද්දේ ය. උපසප්පව වූ නොබෝකල් ඇති ආයුෂමත් භාරදාජ කෙමේ එකලා ව ගණයා කෙරෙන් වෙන් වූයේ නොපමාව කෙලෙස් තවන වෙර ඇතිව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇතිව වෙසෙමින් යමක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මැනවින් ම ගිහිගෙන් තික්ම සස්තට පැමිණෙද් ද, මහබ්බසර කෙළවර කොට ඇති ඒ අතීත්තිය නොබෝ කලෙකින් ම මේ අත්බැවිහි ම තෙමේ ම මැනවින් දූත සාක්ෂාත් කොට ඊට පැමිණ විසි ය. ජාතිය ස්වයං වූවා ය. බ්බසර වැස නිවන ලදී. සිවුමග කටයුතු කරණ ලදී. මේ රහත්බව පිණිස අනෙකෙක් හැතැයි දැනගත්තේ ය. ආයුෂමත් භාරදාජ තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 2.

අකෙකාස සුත්‍රය.

188. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලාපකතිවාස නම් වෙළඳනාදමයෙහි වැඩවසන සේක. අකෙකාසක භාරදාජබමුණු තෙමේ භාරදාජගොත්‍රබමුණා ගිහිගෙන් තික්ම යුමණ ගෞතමයන් සම්පයෙහි සස්තෙහි පැවිදි වී යයි ඇසී ය. කිපියේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අසහ්‍ය වූ පරිඡා වචනයෙන් ආක්‍රොශ කෙරෙයි. පරිභව කෙරෙයි.

මෙසේ ආක්‍රොශ පරිභව කළ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අකෙකාසක-භාරදාජබමුණාහට මෙය වදාළ සේක. බමුණ, ඒ කුමැයි හඟිහි ද? ආගන්තුක වූ තාගේ මිත්‍රාමාත්‍යයෝ සහලේ තැයෝ (තා නිවසට) පැමිණෙද්ද? භවත් ගෞතමයෙනි, ආගන්තුක වූ මාගේ මිත්‍රාමාත්‍යයෝ සහලේ තැයෝ ඇතැම් දිනෙක පැමිණෙති.

බමුණ, ඒ කුමැයි හඟිහි ද? ඔවුන්ට කැයුත්තක් හෝ බුදියයුත්තක් හෝ රස විදියයුත්තක් හෝ දෙන්නෙහි ද?

භවත් ගෞතමයෙනි, මම ඔවුන්ට කැයුත්තක් හෝ බුදියයුත්තක් හෝ රස විදියයුත්තක් හෝ ඇතැම් දිනෙක දෙමි.

බමුණ, ඉදින් ඔහු නො පිළිගනීත් නම් එය කාට වේ ද?

භවත් ගෞතමයෙනි ඉදින්, ඔහු නො පිළිගනීත් නම් එය අපට ම වෙයි

එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ යං ත්වං අලෙහ අනකේකාසනෙන අකේකාසසී,
අරේසෙනෙන¹ රේසෙසී, අභණ්ඩනෙන භණ්ඩසී, තං තෙ මයං තපපටිගගණ්භාම.
තවෙවෙනං බ්‍රාහ්මණ භොතීති. යො බො බ්‍රාහ්මණ අකේකාසනතං පච්චකේකාසතී,
රේසෙනතං පටිරේසෙතී, භණ්ඩනතං පටිභණ්ඩතී, අයං චුච්චතී බ්‍රාහ්මණ
සමභුඤ්ජතී චිතීහරතී. තෙ මයං තයා තෙව සමභුඤ්ජාම ත චිතීහරාම.
තවෙවෙනං බ්‍රාහ්මණ භොතී, තවෙවෙනං බ්‍රාහ්මණ භොතීති.

[බ්‍රාහ්මණෝ:]

භවනතං බො ගොතමිං සරුජිකා පරිසා එවං ජාතාති: අරහං සමණෝ
ගොතමොති. අථ ච පත භවං ගොතමො කුජ්ඣතීති.

[භගවා:]

අකේකාධායස්ස කුතො කොධො දනතස්ස සමජ්චිනො,
සමමදඤ්ඤ විමුක්තස්ස උපසනතස්ස තාදිනො.

තස්සෙව තෙන පාපියො යො කුඬං පටිකුජ්ඣතී,
කුඬං අපපටිකුජ්ඣනො සභිගාමං ජේති දුජ්ජයං.

උභින්නමත්ථං වරතී අත්තනො ව පරස්ස ව,
පරං සඛකුපිතං ඤාතො යො සතො උපසමමති.

උභින්නං තිකිච්ඡන්නං² අත්තනො ව පරස්ස ව,
ජනා මඤ්ඤනති බාලොති යෙ ධම්මස්ස අකොච්ඡති.

එවං චුතෙන අකේකාසකභාරඥාපෝ බ්‍රාහ්මණෝ භගවනතං එතදවොච:
අභිකක්කනතං භො ගොතමි, -පෙ- එසාහං භවනතං ගොතමිං සරණං
ගච්ජාමි, ධම්මඤ්ච භික්ඛුසභිසඤ්ච. ලභෙය්‍යාහං භොතො ගොතමස්ස
සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං ලභෙය්‍යං උපසම්පදනති.

අලත්ථ බො අකේකාසකභාරඥාපෝ බ්‍රාහ්මණෝ භගවතො සන්තිකෙ
පබ්බජ්ජං, අලත්ථ උපසම්පදං. අවිරුපසම්පනො බො පනායස්මා අකේකා-
සකභාරඥාපෝ එකො චූපකට්ඨො අපපමනො අනාපී පභිතනො
විහරනො ත වීරස්සෙව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරස්මා
අනගාරියං පබ්බජනති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ
ස්සං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජී විහාසී. ඕණා ජාති, චුසිතං
බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්තතායාති අබ්භඤ්ඤසී. අඤ්ඤ-
තරො ව පනායස්මා භාරඥාපෝ අරහතං අනොසීති.

1. අරොසෙනෙත - මජ්ඣ. සං. 2. තිකිච්ඡන්නතං - සිමු.

බමුණ, එහෙයින් ම යම් හෙයෙකින් තෝ ආත්‍යොශ නොකරණ අපට ආත්‍යොශ කෙරෙහි ද? නොකිපෙන අපට කිපෙහි ද? භණ්ඩන නොතහන අපට භණ්ඩන තහනි ද? තාගේ ඒ ආත්‍යොශාදිය අපි නො පිළිගනිමු. බමුණ තෙල තට ම වෙයි. බමුණ, යමෙක් ආත්‍යොශ කරන්නහුට පෙරළා ආත්‍යොශ කෙරේ ද, කිපෙන්නහුට පෙරළා කිපේ ද, භණ්ඩන තහන්නහුට පෙරළා භණ්ඩන තහා ද, බමුණ, මේ තෙමේ එකතු ව අනුභව කෙරේ. උනුතට සමවලා කරනිසි කියනු ලැබේ. ඒ අපි තා සමග එකතු ව නො වලඳමු. උනුතට සමවලා නොකරමු. බමුණ, තෙල තට ම වෙයි. බමුණ තෙල තට ම වෙයි.

[බමුණ:]

රජු සහිත පිරිස මහණගොසුම්හු රහත්භ යි මෙසේ භවත් ගෞතමයන් දනී. එහෙත් භවත් ගොසුම්හු කිපෙති.

[භගවත්හු:]

දැමුනු සමදිව් පැවතුම් ඇති මොනවට දැන මිදුනු සන්තන් වූ තාදී ගුණ ඇති නොකිපෙන රහත්භට ක්‍රොධයෙක් කොයින් ද,

යමෙක් කිපුනහුට පෙරළා කිපේ ද, එයින් ඒ පුගුලටාම පව වේ. කිපියහුට පෙරළා නොකිපෙන්නේ දිනීමට දුෂකර වූ (ක්‍රොධ) සංක්‍රාමය දිනයි.

යමෙක් මෙරමා කිපියහු දැන සිහි ඇතිව ඉවසා ද, (හෙ තෙමේ) තමභට ද මෙරමාභට ද (යන) දෙදෙනාට ම වැඩ සාදයි.

තමභට ද මෙරමාභට ද (යන) දෙදෙනාට ම පිළියම් කරනුවහු බාලසභ යි ධම්මෙහි අදක්‍ෂ වූ ඒ ජනයෝ හඟිත්.

මෙසේ වදාල කල්හි අකෙකාසකභාරදාජ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. මේ මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද දහම ද බික්සහන ද සරණ යෙමි. මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සම්පයෙහි පැවිද්ද ලබමි වා. උපසපුව ලබමි වා. අකෙකාසකභාරදාජ බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි පැවිදි ද ලැබී ය. උපසපුව ලැබීය. උපසපත් නොබෝ කල් ඇති ආයුෂමත් අකෙකාසකභාරදාජ තෙමේ එකලාව ගණයා කෙරෙත් වෙන්ව නොපමාව කෙලෙස් තවන වෙර ඇතිව නිවණෙහි මෙහෙයු සිත් ඇතිව වෙසෙමින් කුලපුත්‍රයෝ යමක් පිණිස මැනැවින් ම ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට යෙත් ද, මගබඩසර කෙළවර කොට ඇති ඒ තීරානතර වූ රහත් බව නොබෝකලෙකින් දුටුදැමියෙහි ම තෙමේ ම විශිෂ්ට ඥානයන් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ විසි ය. ජාතිය ක්‍ෂය වූවාය. බඩසර වැස නිමවන ලදී. කටයුතු කරණ ලදී. මේ බැව් පිණිස අනෙකෙක් නැතැයි දැන ගත්තේ ය. ආයුෂමත් භාරදාජ තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 3.

අසුරිඤ්ඤාසංයුතනං.

189. එකං සමයං භගවා ඤජග්ගෙ විහරති වෙඨඨවනො කලඤ්ඤානිවාපෙ. අය්‍යොසි බො අසුරිඤ්ඤාසාරද්වාපො බ්‍රාහ්මණො භාරද්වාපගොතොති කීර්¹ බ්‍රාහ්මණො සමණස්ස ගොතමස්ස සන්තිකෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතොති. කුපිතො අත්තතමනො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකමිති භගවන්තං අසබ්බාති ඵරාසාති වාචාති අකෙකාසති පරිභාසති. එවං චුතෙන භගවා තුණ්හි අහොසි.

අථ බො අසුරිඤ්ඤාසාරද්වාපො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: ජිතො'සි සමණ, ජිතො'සි සමණාති.

[භගවා:]

ජයං වෙ මඤ්ඤති බාලො වාචාස ඵරාසං භණං,
ජයං වෙ වස්ස තං හොති යා තිතිකතා විජාතතො.

තස්සෙව තෙන පාපියො ඤො කුඤ්ඤං පටිකුජ්ඣති,
කුඤ්ඤං අපට්ඨකුජ්ඣනො සබ්බාමං ජෙති දුජ්ජයං.

උභික්ඛමිති² වරති අත්තතො ව පරස්ස ව,
පරං සංකුපිතං ඤාති යො සතො උපසම්මති.

උභික්ඛං තිතිව්ජන්තං³ අත්තතො ව පරස්ස ව,
ජනා මඤ්ඤාතී බාලොති යෙ ධම්මස්ස අකොවිද්දති.

එවං චුතෙන අසුරිඤ්ඤාසාරද්වාපො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: අභිකතන්තං ඤො ඤොකම්, -පෙ- අබ්බඤ්ඤාසි. අඤ්ඤාතරො ව පතාසස්මා භාරද්වාපො අරහතං අහොසිති.

7. 1. 4.

බිලබ්බිකසංයුතනං.

190. එකං සමයං භගවා ඤජග්ගෙ විහරති වෙඨඨවනො කලඤ්ඤානිවාපෙ. අය්‍යොසි බො බිලබ්බිකසාරද්වාපො බ්‍රාහ්මණො භාරද්වාපගොතොති කීර් බ්‍රාහ්මණො සමණස්ස ගොතමස්ස සන්තිකෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතොති. කුපිතො අත්තතමනො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකමිති තුණ්හිතො එකමන්තං අවසාසි.

අථ බො භගවා බිලබ්බිකසාරද්වාපස්ස³ බ්‍රාහ්මණස්ස වෙනසා වෙනො පරිචිතකකම්ඤ්ඤාසං බිලබ්බිකසාරද්වාපං⁴ බ්‍රාහ්මණං ගාථාය අජ්ඣිභාසි:

යො අපදුට්ඨස්ස තරස්ස දුස්සති සුඤ්ඤස්ස පොසස්ස අනභිග්ගස්ස,
තමෙව බාලං පච්චෙති පාපං සුබ්බමො රජො පට්ඨවාතංව ඛිතොති.

1. බ්‍රාහ්මණො කීර් - මජ්. PTS. 2. 3. බිලබ්බිකස්ස භාරද්වාපස්ස - මජ්. PTS. බිලබ්බිකසාරද්වාපගොතොති - සී. 1. 2. තිතිව්ජන්තං - සී. 1. 2. 4. බිලබ්බිකසාරද්වාපං - මජ්. PTS.

7. 1. 3.

අසුරිකසුත්‍රය.

189. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලාදකනිවාප නම් වූ වෙළඳවහන්සේගේ වැඩ වසන සේක. අසුරිකසු-
භාරදාජ මූලාශ්‍රය තෙමේ භාරදාජගොනු බමුණා ගිහිගෙන් නික්ම ප්‍රමාණ
ගොතමයන් සමීපයෙහි පැවිද්දට ගියේ ය යි ඇසීය. කිපියේ නො සතුටු
සිත් ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍ය-
වතුන් වහන්සේට අසභ්‍ය පරාම වචනයෙන් ආක්‍රොශ කෙරෙයි. පරිභව
කෙරෙයි. එසේ ආක්‍රොශ පරිභව කළ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
නිශ්ශබ්ද වූ සේක.

ඉක්බිති අසුරිකසුභාරදාජ මූලාශ්‍රය තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
මෙය කී ය. මහණ, දිනුයෙහි ද, මහණ දිනුයෙහි ද.

[භගවත්හු:]

අඤ්ඤා තෙමේ වචනයෙන් පරාම බෙණෙමින් එකානනයෙන් තමන්ට
ජයෙකැයි හඬී. (ඉවසීමෙහි ගුණ) දන්තනුගේ යම් ඉවසීමෙන් වේ ද, ඒ
ඔහුට ජයෙක් ම වේ.

යමෙක් කිපියනුට පෙරළා කීපේ ද, එයින් ඔහුට ම පව වේ. කිපියනුට
පෙරළා නො කීපෙන්නේ දුකසේ දිනියහැකි ක්‍රොධ සංග්‍රාමය දිනයි.

යමෙක් මෙරළා කිපියනු දූත සිහි ඇතිව ඉවසා ද, (හෙතෙමේ)
තමහට ද මෙරළාහට ද (යන) දෙදෙනාහට ම වැඩ සිද්ධියි.

තමහට ද මෙරළාහට ද යන දෙදෙනාහට ම පිළියම් කරනුවනු බාල-
යහසි ධර්මයෙහි අදහස් වූ ඒ ජනයෝ හඟිත්.

මෙසේ වදාළ කල්හි අසුරිකසුභාරදාජ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන්
වහන්සේට මෙය සාල කෙළේ ය. භවත් ගොතමයන් වහන්ස, ඉතා
මානවි ... දූතභවත්තේ ය. ආයුෂ්මත් භාරදාජ තෙරණුවෝ රහතුන්
අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 4.

බිලබ්බිකසුත්‍රය.

190. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි
කලාදකනිවාප නම් වූ වෙළඳවහන්සේගේ වැඩ වසන සේක. බිලබ්බික-
භාරදාජ බමුණු තෙමේ භාරදාජගොනු බමුණා ගිහිගෙන් නික්ම ප්‍රමාණ
ගොතමයන් වෙත පැවිද්දට ගියේ ය යි ඇසී ය. කිපියේ නොසතුටු
ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ නිහඬ ව එකක්
පසෙක සිටියේ ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තමසිහිත් බිලබ්බිකසුභාරදාජ බමුණාගේ
විතතපරිචිතකීය දූත බිලබ්බිකසුභාරදාජ බමුණාට ගාථායෙන් වදාළ සේක:

යමෙක් නිරපරාධ වූ පිරිසිදු වූ නිකෙලයි වූ පුරාණපුරාණයකුට අපරාධ
කෙරේ ද, ඒ පව උඩුසුලභට දමන ලද සිසුම් රජසක් මෙන් ඒ අඤ්ඤා
කර ම පෙරළා එයි.

එවං චුතොති බ්‍රිහද්විකභාරද්වාරො බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං එතද්වොච:
අභිකක්කන්තං හො ගොතම -පෙ- අඤ්ඤානරො ව පනායසමා භාරද්වාරො
අරහන්තං අහොසිති.

7. 1. 5.

අභිංසකසුභතං.

191. සාව්‍යජීයං¹—

අථ බො අභිංසකභාරද්වාරො බ්‍රාහ්මණො යෙන හගවා තෙනුපසඛකම්.
උපසඛකම්භා හගවතා සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාදතීයං කථං සාරණීයං
විනිසාරෙතා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො බො අභිංසක-
භාරද්වාරො බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං එතද්වොච: අභිංසකාහං හො ගොතම
අභිංසකාහං හො ගොතමාති.

[හගවා:]

යථා නාමං තථා වස්ස සියා බො තිං අභිංසකො,
යො ව කායෙත වාචාය මනසා ව ත හිංසති,
ස චෙ අභිංසකො හොති යො පරං න විහිංසතිති.

එවං චුතොති අභිංසකභාරද්වාරො බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං එතද්වොච:
අභිකක්කන්තං හො ගොතම -පෙ- අඤ්ඤානරො ව පනායසමා භාරද්වාරො
අරහන්තං අහොසිති.

7. 1. 6.

ජට්ඨාසුභතං.

192. එකං සමයං හගවා සාව්‍යජීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාථ-
පිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ, අථ බො ජට්ඨාභාරද්වාරො බ්‍රාහ්මණො යෙන හගවා
තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භා හගවතා සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාදතීයං කථං
සාරණීයං විනිසාරෙතා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො බො
ජට්ඨාභාරද්වාරො බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

අනෙතා ජට්ඨා ඛභි ජට්ඨා ජට්ඨාය ජට්ඨා පජා,
තං තං ගොතම පුච්ඡාමි කො ඉමං විජට්ඨෙ ජට්ඨාති.

[හගවා:]

සීලෙ පඨිට්ඨාය තරො සපඤ්ඤා විතතං පඤ්ඤාඤච භාවයං,
ආත්‍යාපි නිපකො භික්ඛු සො ඉමං විජට්ඨෙ ජට්ඨා.

යෙසං රුගො ව දෙසො ව අවිජ්ජා ව විරජ්ජා,
බ්‍රිණ්ණසවා අරහන්තො තෙසං විජට්ඨා ජට්ඨා.

1. එකං සමයං -පෙ- අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ - සීල. 1. 2.

මෙසේ වදාළ කල්හි බිලඛිකභාරදායා ඔවුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. භවත් භෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... ආයුෂමත් භාරදායා තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 5.

අභිංසකසූත්‍රය.

191. සෘවැන්භුවර—

එකල්හි අභිංසකභාරදායා ඔවුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සතුටුවියයුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් අභිංසකභාරදායා ඔවුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භවත් භෞතමයෙනි, මම අභිංසක වෙමි. භවත් භෞතමයෙනි, මම අභිංසක වෙමි”යි මෙය කීයේ ය.

[භගවත්හු:]

තාමය යමිසේ ද, ඉදින් එසේ වන්නෙහි තමී තෝ අභිංසක ම වෙති. යමෙක් කසින් වචනයෙන් හා සිතින් ද, සිංසා තො කෙරේ ද, යමෙක් මෙරමා තො වෙහෙසා ද, හෙ තෙමේ එකාන්තයෙන් අභිංසකයෙක් වේ යි.

මෙසේ වදාළ කල්හි, අභිංසකභාරදායා ඔවුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. භවත් භෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... ආයුෂමත් භාරදායා තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 6.

ජවාසුත්‍රය.

192. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෘවැන්භුවර සමීපයෙහි වූ ජෙනවත තමී වූ අනේපිඬු මහසිටුහුගේ අරමිති වැඩවසන සේක. එකල්හි ජවාභාරදායා ඔවුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සතුටුවියයුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ජවාභාරදායා ඔවුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

ආතුලත අවුල් ය, පිටත අවුල් ය. ප්‍රජාව අවුලෙන් වළඳනා ලද්දී ය. භෞතමයන් වහන්ස, එය මූල විවාරමි: කවරෙක් මේ අවුල නිරවුල් කරන්නේ දැයි.

[භගවත්හු:]

ප්‍රතිසකිප්‍රඥ ආති කෙලෙස් නවත වීර්යය ආති පාරිභාරිය නුවණ ආති (සසර) බිය දක්නාසුලු ඒ සත්‍ය තෙමේ ශීලයෙහි පිහිටා සමාධිය හා ප්‍රඥාව ද වඩමින් මේ (තෘෂණා) අවුල නිරවුල් කරන්නේ ය.

යම් කෙනකුන් විසින් රුගයන් දොමයන් අවිද්‍යාවන් දුරු කරණ ලද්දහු ද, (ඔහු) සමුදායාසුර රහත්හුය. ඔවුන් විසින් (තෘෂණා) අවුල නිරවුල් කරණ ලදී.

යථ තාමඤ්ච රූපඤ්ච අසෙසං උපරුජ්ඣති,
පටිසං රූපසඤ්ඤා ච එතෙඨසා¹ ජ්ජුජනෙ ජට්ඨාති.

එවං චුතො ජට්ඨාභාරඤ්චාපො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:
අභික්ඛන්තං හො ගොතම -පෙ- අඤ්ඤාතරො ච පනායස්මා භාරඤ්චාපො
අරහතං අගොසීති.

7. 1. 7.

සුද්ධිකසුතනං.

193. සාවජ්ජියං—

අථ බො සුද්ධිකභාරඤ්චාපො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඣති.
උපසඤ්ඣතිඤා භගවතා සද්ධිං සමෙවාදි. සමෙවාදනීයං කථං සාරණීයං
විනිසාරෙතා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිත්තො බො සුද්ධිකභාරඤ්චාපො
බ්‍රාහ්මණො භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:²

න බ්‍රාහ්මණො සුජ්ඣති කොචි ලොකෙ සීලවාපි තපොකරං,
විජ්ජාවරණසමපන්නො සො සුජ්ඣති න අඤ්ඤා ඉතරා පජාති.

[භගවා:]

බහුමපි පලපං ජප්පං න ජව්වා හොති බ්‍රාහ්මණො,
අන්තො කසමුසංකිලිට්ඨො කුහතං උපනිස්සිතො.

බන්තියො බ්‍රාහ්මණො වෙස්සො සුද්දො වණ්ඤාලපුක්කසො,
ආරභ්විට්ඨියො පභිතත්තො නිව්චං දළහපරක්කමො,
පප්පොති පරමං සුද්ධිං එවං ජානාති බ්‍රාහ්මණාති.

එවං චුතො සුද්ධිකභාරඤ්චාපො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:
අභික්ඛන්තං හො ගොතම. -පෙ- අඤ්ඤාතරො ච පනායස්මා භාරඤ්චාපො
අරහතං අගොසීති.

7. 1. 8.

අග්ගිකසුතනං.

194. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති චෙඨවනො කලඤ්ඤා-
නිවාපෙ. තෙන බො පන සමයෙන අග්ගිකභාරඤ්චාපස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස
සපජිතා පායාසො සන්තිතිතො හොති අග්ගිං ජුභිස්සාමි. අග්ගිහුන්තං
පරිවරිස්සාමිති.

අථ බො භගවා පුබ්බතසමයං නිවාසෙතා පන්තවිවරමාදාය රාජගහං
පිණ්ඩය පාවිසි. රාජගහෙ සපද්දතං පිණ්ඩය වරමානො යෙන අග්ගික-
භාරඤ්චාපස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඤ්ඣති. උපසඤ්ඣතිඤා එකමන්තං
අට්ඨාසි.

යම් තැනෙක තාමය ද රූපය ද ප්‍රතිඝය ද රූපසංඥාව ද (යන මොහු) නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙත් ද, එහි මේ කෘෂණා අවුල සිද්ධයි.

මෙසේ වදාළ කල්හි ජටාභාරද්වාර බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි ... ආයුෂමත් භාරද්වාර තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 7.

සුද්ධිකසුත්‍රය.

193. සැවැත්නුවර—

එකල්හි සුද්ධිකභාරද්වාර බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සතුටුවියයුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් සුද්ධිකභාරද්වාර බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය.

ලොකයෙහි කිසි බමුණෙක් සිල්වත් ද, තපස්කම් කරන්නේ ද, (එපමණින්) පිරිසිදු නො වේ. ඒ බමුණු තෙමේ විද්‍යායෙන් හා වරණධර්මයන්ගෙන් යුක්ත වූයේ පිරිසිදු වේ. මෙයින් අත්‍ය වූ සෙසු ප්‍රජාව පිරිසිදු නො වේ.

[භගවත්හු:]

බොහෝ ප්‍රලාප බෙණෙන්නේ ඇතුළත (කෙලෙසින්) කුණු වූයේ කිලිටි වූයේ කොහොත් බැව් ඇසුරු කෙළේ ජාතිමාත්‍රයෙන් බමුණෙක් නො වේ.

පටන් ගන්නා ලද වියඞ් ඇති නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති නිති දැඩි පැරකුම් ඇති කෘත්‍රියයා ද බ්‍රාහ්මණයා ද වෛශ්‍යයා ද ශුද්‍රයා ද සැඩොලා ද පුජ්‍යවූවා ද උභතම සුද්ධි සංඛ්‍යාත නිවණට පැමිණෙත්. බමුණ, මෙසේ දනුවයි.

මෙසේ වදාළ කල්හි සුද්ධිකභාරද්වාර බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි, ... ආයුෂමත් සුද්ධිකභාරද්වාර තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 8.

අග්නිකසුත්‍රය.

194. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කාන්තකනිවාප තම් වූ චෙට්ඨනාගමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි අග්නිකභාරද්වාර බමුණා විසින් ගිනි පුදන්නෙමි සි අග්නිභොමය කරන්-තෙමිසි ගිතෙලින් මුසු කිරිබතක් පිළියෙල කරණ ලද්දේ වෙයි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරෙ ව පාසිවුරු ගෙණ රජගහනුවරට පිබු පිණිස පිවිසි සේක. රජගහනුවර ගෙපිළිවෙලින් පිබු පිණිස හැසිරෙණ සේක් අග්නිකභාරද්වාර බමුණාගේ නිවෙස්ත වෙත එළඹි සේක. එළඹ එකත්පසෙක වැඩ සිටි සේක.

අඤ්ඤා බො අග්ගිකභාරදාපො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං පිණ්ඩාය සීතං¹
දිස්සාන භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣිභාසි:

නීති විජ්ජාති සමපනො ජාතීමා සුතවා බහු,
විජ්ජාවරණසමපනො සො මං භුඤ්ජෙය්‍ය පායසනති².

[භගවා:]

බහුවෙ පලපං ජපපං න ජවවා හොති බ්‍රාහ්මණො,
අනො කසලවුසංකිලිට්ඨා කුහතා පරිවාරිතො.

පුබ්බෙ නිවාසං යො වෙදී සග්ගාපායඤ්ච පස්සති,
අපො ජාතීකඛයං පනො අභිඤ්ඤා වොසිතො මුනි.

එකාති නීති විජ්ජාති තෙවිජ්ජා හොති බ්‍රාහ්මණො,
විජ්ජාවරණසමපනො සො මං භුඤ්ජෙය්‍ය පායසනති².

[බ්‍රාහ්මණො:]

භුඤ්ජතු භවං³ ගොතමො. බ්‍රාහ්මණො භවන්ති.

[භගවා:]

ගාථාතීනිතං මෙ අභොජනෙය්‍යං⁴ සමපස්සනං බ්‍රාහ්මණ තෙසං ධම්මො,
ගාථාතීනිතං පනුදන්ති බුද්ධා ධම්මෙ සති බ්‍රාහ්මණ චුතතිරෙසා.

අඤ්ඤාන ව කෙවලිතං මහෙසිං බිණ්ණසවං කුහකුච්චවුපසනනං,
අනෙත පානෙත උප්ඨානස්සු බෙතනං හි තං පුඤ්ඤපෙකඛස්ස
හොතීති.

එවං චුතෙන අග්ගිකභාරදාපො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:
අභිකකන්තං හො ගොතම -පෙ- අඤ්ඤාතරො ව පතායසමා භාරදාපො
අරහතං අභොසිති.

7. 1. 9.

සුඤ්ඤිකසුත්තං.

195. එකං සමයං භගවා කොසලෙසු විහරති සුඤ්ඤිකාය නදියා තීරෙ.
තෙන බො පත සමයෙන සුඤ්ඤිකභාරදාපො බ්‍රාහ්මණො සුඤ්ඤිකාය
නදියා තීරෙ අග්ගිං ජ්ඣති. අග්ගිහුත්තං පරිවරති. අථ බො සුඤ්ඤික-
භාරදාපො බ්‍රාහ්මණො අග්ගිං ජ්ඣතිවා අග්ගිහුත්තං පරිවරිතිවා උඨායාසනා
සමන්තා වතුද්දිසා අනුචිලොකෙසි: කො නු බො ඉමං භවාසෙසං භුඤ්ජෙය්‍යාති.
අඤ්ඤා බො සුඤ්ඤිකභාරදාපො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං අඤ්ඤාතරසමිං
රුකඛමුලෙ සසීසං⁵ පාරුතං නිසින්නං. දිස්සාන වාමෙත භතෙත භවාසෙසං
ගහෙතා දකඛිණෙන භතෙත කම්මඤ්ඤාගහෙතා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤි.

1. වර්තනං - PTS.

2. පායසනති - PTS.

3. භවං හො ගොතමො - PTS.

4. අභොජනිකං - PTS.

5. සීසං - PTS.

අභිකිභාරද්වාජ බමුණ, පිඬු පිණිස වැඩසිටි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැක්කේ ය. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය.

(යම් බමුණෙක්) ත්‍රිවිද්‍යයෙන් සමන්විත ද (හත්වන පිතෘමහ යුගය දක්වා පිපිතුරු) ජාති ඇත්තේ ද, බොහෝ ග්‍රන්ථයන් හදුලේ ද, ත්‍රිවේද සංකීර්ණ විද්‍යයෙන් හා ගෝත්‍රසංකීර්ණ වරණයෙන් යුක්ත ද, ඒ බමුණු තෙමේ ම මේ පායාසය වළඳන්නේ ය. (ඒ මිස මොබට මෙය නුසුදුසු යයි කී නියායි)

[භගවත්හු:]

බොහෝ ප්‍රලාප බෙණෙන්නේ ඇතුළත (කෙලෙසින්) කුණු වූ යේ කිලිටි වූයේ කොහොත් බැවින් පිරිවරණ ලද්දේ ජාතිමාත්‍රයෙන් බමුණෙක් නො වේ.

යමෙක් පෙර විසූ කඳපිළිවෙළ දැනී ද, සවතීය හා අපායන් දකී ද, වැලි ජාතිඝ්‍රය සංකීර්ණ අභිත්තයට පාමණියේ ද, (මාගීඥතයෙන් වතුසාන්‍යය) දැන නිමවන ලද (සොළොස්) කිස ඇත්තේ ද, (කායාදී) මෞහගුණ යුක්ත ද,

මේ ත්‍රිවිද්‍යයෙන් බමුණු තෙමේ තෙවිජ්ජ වෙයි. විද්‍යයෙන් හා වරණධම්මයෙන් යුක්ත වූ හෙ තෙමේ මේ පායාසය වළඳන්නේ ය. (වැලිදීමට සුදුසු යයි වදන නියායි.)

[බමුණු:]

භවත් භෞතම තෙමේ වළඳවා. භවත් තෙමේ බමුණෙකි.

[භගවත්හු:]

බමුණ, මා විසින් ගාථාභිනිත මේ පායාසය වැලිදීම සුදුසු නො වේ. ආජිවශුඤ්ඤා දක්නවුන්ගේ මේ සවභාවයෙක් නොවේ. බුදුවරයෝ ගාථාභිනිත බොජ්ජන බැහැර කෙරෙත්. බමුණ, ආයතීධර්මය ඇති කල්හි මේ පැවැත්මයි. (අකාප දෙය දුර ලා කාප දෙය ම වැලිදීම ආයතීයන්ගේ සවභාව යයි.)

සියලු ගුණයෙන් යුත් මහර්මි වූ සත්හුත් කුකුස් ඇති රහත්හු මෙයින් අත්‍ය වූ ආහාරයෙන් ද, පානයෙන් ද උවටත් කරව. පින් කැමැත්තනුට ඒ කෙත වේ.

මෙසේ වදන කල්හි අභිකිභාරද්වාජ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: භවත් භෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මානවි. ... ආයුෂමත් භාරද්වාජ කෙරුණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරු කෙනෙක් ද වූහ.

7. 1. 9.

සුඤ්ඤිකසුත්‍රය.

195. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දනව්වෙහි සුඤ්ඤිකා ගංතෙර වැඩවසන සේක. එකල්හි සුඤ්ඤිකභාරද්වාජ බමුණු සුඤ්ඤිකා ගංතෙර ගිනි පුදයි. අභිග්‍රහණය කෙරෙයි. ඉක්බිති සුඤ්ඤිකභාරද්වාජ බමුණු ගිනි පුද අභිග්‍රහණය කොට හුනස්තෙන් නැගිට “කවරෙක් මේ යාගද්‍රව්‍යශෙෂය වළඳන්නේ වේ ද”යි භාත්පස සිටිද්දෙන් බැලී ය. සුඤ්ඤික-භාරද්වාජ බමුණු එක්තරු රුක්ඛලෙක හිස වටා පෙරෙව් වැඩහුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුටුයේ ය. දැක වමතින් යාගද්‍රව්‍යශෙෂය ගෙණ දකුණතින් කෙණ්ඩිය ගෙණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය.

අථ බො භගවා සුඤ්ඤිකභාරද්වාජස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පදසද්දෙන සිසං විවරි.

අථ බො සුඤ්ඤිකභාරද්වාජො බ්‍රාහ්මණො මුණ්ඩො අයං භවං මුණ්ඩකො අයං භවනති තතොව පුත්තීවතනිතුකාමො අහොසි. අථ බො සුඤ්ඤික-භාරද්වාජස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස එතදහොසි: මුණ්ඩාපි හි ඉධෙකච්චෙව බ්‍රාහ්මණො භවනති. යනනුකාහං තං උපසඛකම්මිනා ජාතීං පුච්ඡෙය්‍යනති. අථ බො සුඤ්ඤිකභාරද්වාජො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්මිනා භගවනතං එතදවොච: කීංජච්චො භවනති.

[භගවා:]

මා ජාතීං පුච්ඡ වරණඤ්ච පුච්ඡ කට්ඨා භවෙ ජායති ජාතවෙදො, නිවා කුලිතොපි මුනී ධිතීමා ආජානියො හොති නිරිතීසෙධො.

සච්චෙන දතො: දමසා උපෙතො වෙදනනගු ට්‍රිසිතබ්‍රහ්මවරියො, යඤ්ඤපතීතො තමුපච්චයෙථ කාලෙන සො ජුහති දකඛ්ණෙය්‍යාති.

[බ්‍රාහ්මණො:]

අභා සුසිට්ඨං සුත්තං මමසිදං යං තාදිසං වෙදගුමද්දසාමි, කුමහාදිසාතං හි අදස්සතෙන අඤ්ඤා ජතො භුඤ්ඤති භව්‍යසෙසනති.

[බ්‍රාහ්මණො:]

භුඤ්ඤතු භවං ගොතමො. බ්‍රාහ්මණො භවනති.

[භගවා:]

ගාථාභිනිතං මෙ අහොජතෙය්‍යං සම්පස්සතං බ්‍රාහ්මණ තෙසධමෙමො, ගාථාභිනිතං පනුදනති බුද්ධා ධම්මෙ සති බ්‍රාහ්මණ වුත්තිරෙසා.

අඤ්ඤාන ව¹ කෙවලිතං මහෙසිං ඛිණ්ණසවං කුකකුච්චවුපසනතං, අනෙන පාතෙන උපට්ඨහස්ස බෙතතං හි තං පුඤ්ඤපෙකබ්බස්ස හොතිති.

[බ්‍රාහ්මණො:]

අථ කස්ස වාහං හො ගොතම ඉමං භව්‍යසෙසං² දමමිති.

[භගවා:]

න බ්‍රාහ්මණං³ බ්‍රාහ්මණ පස්සාමි සද්දෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුහමකෙ සස්සමණබ්‍රාහ්මණීයා පජාය සද්දෙවමනුස්සාය යස්සෙසො භව්‍යසෙසො² භුතෙතා සම්මා පරිණාමං ගච්ඡෙය්‍ය අඤ්ඤානු බ්‍රාහ්මණ⁴ තථාගතස්ස වා තථාගතසාවකස්ස වා. තෙන හි නිමං බ්‍රාහ්මණ තං භව්‍යසෙසං² අපහරිතෙ වා ඡඤ්ඤිති අපපාණකෙ ව්‍ය උදෙක ඔපිලපෙතිති.

1. චෙ - PTS.

2. භව්‍යසෙසං - මජ්ඣ. සූ. 3.

3. න බ්‍රාහ්මණං - මජ්ඣ. PTS.

4. බ්‍රාහ්මණාහි - නජී. සූ. 3.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුඤ්චිකභාරදායක ඛමුණ්ණයෝ පියභතීන් හිස විවර කළ හේක.

ඉක්බිති සුඤ්චිකභාරදායක ඛමුණ්ණ මේ භවත් මුඩු වූවෙක. මේ භවත් මුණ්ණිකයෙකැ යි. එතැනින් ම පෙරළා යනු කැමැති විය. එකල්හි සුඤ්චික-භාරදායක ඛමුණ්ණහට “මෙහි මුඩු වූ ද ඇතැම්හු ඛමුණ්ණ වෙති. මම ඔහු වෙත එළඹ ජාතිය විවාරන්නෙමි තම් මැනවැ” යි මේ සිත විය. ඉක්බිති සුඤ්චික-භාරදායක ඛමුණ්ණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භද්‍රත් තිතම් ජාති ඇත්තෙක් වේ දැ” යි තෙල කී ය.

[භගවත්හු:]

ජාතිය තහමක් විවාරව (ශීලාදි) වරණය ම විවාරව. කාමටයෙන් එකානතයෙන් ගිනි හටගණි. එමෙන් ම පහත් කුලයෙහි උපන්නේ ද, උසස්කුලයෙහි උපන්නේ ද, වියඝිවත් වූයේ කරුණු නො කරුණු දන්නේ ලජ්ජායෙන් පමි වළකා සිටියේ (සම්මාසුච) මූනි වෙයි.

යමෙක් (පරමාථ) සත්‍යයෙන් දැමුනේ ද, ඉන්ද්‍රිය දමනයෙන් යුක්ත ද, චතුෂ්ඨි සංකිතය වෙදයෙහි පරතෙරට ගියේ ද, වෘස නිම වූ බමසර ඇත්තේ ද, යුතු කළ දත් ඇතියේ සුදුසු කල්හි ඔහු කැඳවන්නේ ය. හෙ තෙමේ (ඔහු කැඳවා දන් දෙන තැනැත්තේ) දක්ෂිණාභියා කෙරෙහි යාග කෙරෙයි.

[ඛමුණ්ණ:]

වෙදයෙහි පරතෙරට පැමිණි එබන්දකු යම් හෙයෙකින් දකිමි ද, මා විසින් එකානතයෙන් මෙය මොනවට පුදන ලද්දේ වෙයි. මනා කොට (එහෙයින්) හොම කරණ ලද්දේ වෙයි. මුඛ වහන්සේ වැන්නවුන් නො දැක්මෙන් අන්දන හුතාවශෙෂය වළඳයි.

භවත් භෞතම තෙමේ වළඳවා. භවත් තෙමේ බ්‍රාහ්මණයෙකි.

[භගවත්හු:]

ඛමුණ, මා විසින් ගාථානිතිත පායාසය වැළඳීම නිසි නො වේ. ආජීවශුද්ධිය දක්නවුන්ගේ මේ සචභාවයෙක් නො වේ. බුදුවරයෝ ගාථානිතිතය බැහැර කෙරෙත්. ඛමුණ, ආයඝිධමිය ඇතිකල්හි මේ පැවත්ම යි.

සියලු ගුණයෙන් යුත් මහර්ෂි වූ සත්හුන් කුකුළු ඇති රහත්හු මෙයින් අත්‍ය ආහාරයෙන් ද පානයෙන් ද උවටන් කරව. පින් කැමැත්තහුට ඒ කෙත වේ.

[ඛමුණ්ණ:]

භවත් භෞතමයෙහි, එසේ තම් මම කවරකුට මේ හුතාවශෙෂය දෙමි ද?

[භගවත්හු:]

ඛමුණ, තථාගතයන්ගේ හෝ තථාගතප්‍රාවකයකුගේ හෝ පරිණාමය හැරපියා අන් යමකු විසින් මේ හුතාවශෙෂය වළඳන ලද්දේ මැනවින් පැසීමට යන්නේ නම්, ඛමුණ, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොවිති මහණ ඛමුණන්සියෝ දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි එබන්දකු මම නො ම දකිමි. ඛමුණ, එසේ වී තම් තෙපි ඒ හුතාවශෙෂය තණ නැති බිලෙක හෝ දළව. පණුවන් නැති දියෙක හෝ පා කොට හරුව.

අථ බො සුඤ්ඤිකභාරදාපො බ්‍රාහ්මණො නං හව්‍යසෙසං¹ අප්පාණකෙ උදකෙ ඔපිලාපෙසි. අථ බො සො හව්‍යසෙසො උදකෙ පකඛිතො විච්චිට්ඨායති, විච්චිට්ඨායති, සක්ඛුපායති, සමපට්ඨායති. සෙය්‍යථාපි නාම ඵාලො දිවසං¹ සන්තතො උදකෙ පකඛිතො විච්චිට්ඨායති, විච්චිට්ඨායති, සක්ඛුපායති, සමපට්ඨායති, ඵවමෙව සො හව්‍යසෙසො උදකෙ පකඛිතො විච්චිට්ඨායති, විච්චිට්ඨායති, සක්ඛුපායති, සමපට්ඨායති.

අථ බො සුඤ්ඤිකභාරදාපො බ්‍රාහ්මණො සංවිගො ලොමහට්ඨාපානො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා ඵකමන්තං අට්ඨාසි. ඵකමන්තං ඩිතං බො සුඤ්ඤිකභාරදාපං බ්‍රාහ්මණං භගවා ගාථාති අජ්ඣිභාසි:

මා බ්‍රාහ්මණ දුරුසමාදහානො සුද්ධිං අමඤ්ඤි ඛතිද්ධා හි ඵතං,
ත හි තෙන සුද්ධිං කුසලා වදන්ති යො බාහිරෙන පරිසුද්ධිමිචෙජ්.

හිඤා අහං බ්‍රාහ්මණ දුරුදහං අජ්ඣිකතමෙව ජලයාමි² ජොතිං,
නිව්වග්ගිති³ නිව්වසමාහිතතො අරහං අහං බ්‍රහ්මචරියං වරාමි.

මානො හි තෙ බ්‍රාහ්මණ බාරිභාගෙ කොධො ධුමො භසමති මොසවජ්ජං,⁴
ජ්ඣිභා සුජා හදයං ජොතිට්ඨානං අත්තා සුදන්තා පුරිසස්ස ජොති.

ධමමො රහදො බ්‍රාහ්මණ සීලතිඤ්ඤා අනාච්චො සබ්බි සතං පසන්ථො,
යත්ථ හවෙ වෙදගුනො සිත්තා අනුලලගන්තා⁵ව තරන්ති පාරං.

සචං ධමමො සංයමො බ්‍රහ්මචරියං මජ්ඣෙසිතා බ්‍රාහ්මණ බ්‍රහ්මපත්ති,
සතුජ්ජභුතෙසු තමො කරෙති තමහං නරං ධම්මසාරීති බ්‍රාමිති.

ඵවං චුතො සුඤ්ඤිකභාරදාපො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං ඵතදවොච:
අභිකකන්තං හො ගොතම - පෙ - අඤ්ඤාතරෙ ව ප්‍රනායස්මා භාරදාපො
අරහතං අහොසිති.

7. 1. 10.

බහුබිභුසුතනං.*

196. ඵකං සමයං භගවා කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරස්මිං වතසණෙඛි.
තෙන බො පන සමයෙන අඤ්ඤාතරස්ස භාරදාපගොභාසස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස
වතුද්දස බලිවද්දං¹ නට්ඨා හොන්ති. අථ බො භාරදාපගොතො බ්‍රාහ්මණො
තෙ බලිවද්දෙ⁵ ගවෙසන්තො යෙන සො වතසණෙඛි තෙනුපසඛකම්.
උපසඛකම්ඤා අද්දස භගවන්තං තස්මිං වතසණෙඛි නිසින්නං පලලඛනං
ආභුජ්ඤා උජ්ජං කායං පණ්ණියා පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤා. දිස්වාත
යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා භගවතො සන්තිකෙ ඉමා
ගාථායො අභාසි:

1. දිවසං - මජ්ඣං ගාථාය, සිමු. PTS. 2. අජ්ඣිකතමෙව ජලයාමි - මජ්ඣං. 3. නිව්වග්ගිති කාච්චි, 4. භසමතිමොසවජ්ජං - ස්‍යා. 5. අනුලලගන්තා - PTS. 6. බලිවද්ද - මජ්ඣං.

* බහුබිභි සුතනං - සිමු 1. 2.

ඉක්බිති සුඤ්ඤිකභාරදාය ඛණ්ඩය ඒ හුතාවශෙෂය පණුවන් නැති දිගෙහි පා කොට හැරියේ ය. එකල්හි ඒ හුතාවශෙෂය දිගෙහි බහාලන ලද්දේ විච්චි යන අනුකරණ ශබ්දය පවත්වයි. විචි විචි යන අනුකරණශබ්ද පවත්වයි. දුමයි. බෙහෙවින් දුමයි. යම්කෙසේද හවල් නැවුන හිවැල දිගෙහි බහාලන ලද්දේ විච්චි යන අනුකරණශබ්ද පවත්වා ද, විචි විචි යන අනුකරණ ශබ්ද පවත්වා ද, දුමා ද, බෙහෙවින් දුමා ද, එසෙසින් ම ඒ හුතාවශෙෂය දිගෙහි බහාලන ලද්දේ විච්චි යන අනුකරණශබ්ද පවත්වයි. විචි විචි යන අනුකරණශබ්ද පවත්වයි. දුමයි. බෙහෙවින් දුමයි. ඉක්බිති සුඤ්ඤිකභාරදාය ඛණ්ඩය තෙමේ සංවේගයට පැමිණියේ හටගත් ලොමුදහගැනුම් ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සුඤ්ඤිකභාරදාය ඛණ්ඩයට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාථායෙන් වදාළ සේක:

බමුණ, දර දවමින් ශුද්ධියක් නහමක් හඟුව. යම් කෙසෙකින් මේ දර දූවීම ආයාඨිමයෙන් බැහැර ද (එහෙයින්). බාහිර වූ දර දූවීමෙකින් පිරිසිදුබව යමෙක් කැමැති වන්නේ නම් ඒ දර දූවීමෙන් පිරිසිදු බවක් දක්න වූ ආයාඨියෝ නොම කියන්.

බමුණ, මම දර දූවීම අත්හැර සවසනානායෙහි ම ඥානාත්මය දල්වමි. අතීත වූ මම නිති (දූල් වූ) ගිනි ඇත්තෙමි නිති සංයතයින් ඇත්තෙමි බහිරු කෙරෙමි.

බමුණ, තාගේ මාතය නවුස්පිරිකරබර වේ. ක්‍රොධය දුම වේ. මුසා බිණීම හල වේ. දිව හැන්ද ය. හෘදය ගිනි දූල්වෙන තැන ය. පුරුෂයාගේ මොනවට දූමුණු සිත ගින්න වේ.

වෙදයෙහි පරතෙරට ගිය ආයාඨියෝ යම් තැනෙක ස්නානය කළානු නොතෙත් සිරුරු ඇත්තෝ නිවන් නමැති පරතෙරට එකානායෙන් යෙද්ද, බමුණ, ධර්මය තෙමේ සිල් නමැති තොටු ඇති වෙසෙසින් පහන් වූ උතුම් සත්පුරුෂයන් විසින් පසස්නා ලද (එබඳු) ජලාසයෙහි.

බමුණ, වාක්සන්‍යය ද, (දිවසි, සඛ්‍යප්ප, වායාම, සති, සමාධි සඛ්‍යාන) ධර්මය ද, (කම්මන්ත ආර්ථව සඛ්‍යාන) සංයමය ද (යන මේ) බහිරු නම් වේ. මැද ඇසුරු කළා ලෙට් ප්‍රතිපත්ති ය යි. ඒ (තෙපි) සෘජු වූ රහතුන්ට නමස්කාර කරව. මම ඒ මිනිසා දහමිහි හැසිරෙන්නෙකැ යි කියමි.

මෙසේ වදාළ කල්හි සුඤ්ඤිකභාරදාය ඛණ්ඩය තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. හවන් ශෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි.... ආයුෂමත් භාරදාය තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරු කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 10.

බහුධිතුසුත්තය.

196. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නොසොල් දහවීමෙහි එක්තරු වන්දාහැබෙක වැඩ වසන සේක. එකල්හි එක්තරු භාරදාය ගොත්‍ර බමුණු කෙනකුන්ගේ ගොන්හු තුළස් දෙනෙක් නටුවානු වෙන්. ඉක්බිති ඒ භාරදාය ගොත්‍ර බමුණු තෙමේ ඒ ගොණුන් සොයමින් ඒ වන්දාහබට පැමිණියේ ය. එළඹ ඒ වන්දාහැබෙහි උඩු කය කෙලින් තබා (කම්මන්ත=) අභිමුඛ කොට සිටි එළවා පලක් බැඳ වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්කේ ය. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථා කිය

න හි¹ නුනිමස්ස සමණස්ස බලිවද්ද, වතුද්දස,
අජ්ජ සට්ඨි න දිස්සන්ති තෙනායං සමණො සුඛි.

න හි නුනිමස්ස සමණස්ස තිලා බෙත්තසම්ම² පාපකා³,
එකපණණො දුපණණො⁴ ච තෙනායං සමණො සුඛි.

න හි නුනිමස්ස සමණස්ස තුව්ජකොට්ඨසම්ම⁵ මුසිකා,
උස්සොලුතිකාය නච්චන්ති තෙනායං සමණො සුඛි.

න හි නුනිමස්ස සමණස්ස සන්ඨාරෙ සත්තමාසිකො,
උප්පාටකෙහි⁶ සංජනෙතා තෙනායං සමතො සුඛි.

න හි නුනිමස්ස සමණස්ස විධවා සත්තධීනරෙ,
එකපුත්තා දුපුත්තා ච තෙනායං සමණො සුඛි.

න හි නුනිමස්ස සමණස්ස පිඛගලා තිලකාහතා,
සොහතං පාදෙන බොධෙති⁸ තෙනායං සමණො සුඛි.

න හි නුනිමස්ස සමණස්ස පච්චුසව්ති ඉණාසිකා,
දෙථ දෙථාති වොදෙනති තෙනායං සමණො සුඛිති.

[භගවා:]

න හි මය්හං බ්‍රාහ්මණ බලිවද්ද, වතුද්දස,
අජ්ජ සට්ඨි න දිස්සන්ති තෙනාහං බ්‍රාහ්මණො සුඛි.

න හි මය්හං බ්‍රාහ්මණ තිලා බෙත්තවති පාපකා
එකපණණො දුපණණො ච තෙනාහං බ්‍රාහ්මණො⁹ සුඛි.

න හි මය්හං බ්‍රාහ්මණ තුව්ජකොට්ඨසම්ම⁵ මුසිකා,
උස්සොලුතිකාය නච්චන්ති තෙනාහං බ්‍රාහ්මණො⁹ සුඛි.

න හි මය්හං බ්‍රාහ්මණ සන්ඨාරෙ සත්තමාසිකො,
උප්පාටකෙහි සංජනෙතා තෙනාහං බ්‍රාහ්මණො⁹ සුඛි.

න හි මය්හං බ්‍රාහ්මණ විධවා සත්තධීනරෙ,
එකපුත්තා දුපුත්තා ච තෙනාහං බ්‍රාහ්මණො⁹ සුඛි.

න හි මය්හං බ්‍රාහ්මණ පිඛගලා තිලකාහතා,
සොහතං පාදෙන බොධෙති⁸ තෙනාහං බ්‍රාහ්මණො⁹ සුඛි.

1. නහ - සබ්බජා සිමු. ස්‍යා හි 2. 2. බෙත්තසම්ම - මජ්ඣ. ස්‍යා 3. පාපිකා - සිමු. PTS, ස්‍යා. හි 2 4. දවිපණණො - සිමු. PTS. 5. තුව්ජකොට්ඨසම්ම - මජ්ඣ. ස්‍යා. 6. උප්පාදකෙහි - සිමු ස්‍යා. 7. පුත්ත - සිමු ස්‍යා 8. පොථෙති - ස්‍යා. 9. බ්‍රාහ්මණ - ස්‍යා, PTS.

(මාගේ) ගොන්හු තුළස්දෙනෙක් අදට සදවසක් මුළුල්ලෙහි නො දක්නා ලැබෙත්. මේ මහණහට එකානතයෙන් (එබන්දෙක්) නැත. එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සුව ඇත්තෙකි.

යම් හෙයෙකින් මේ මහණහට ලාමක වූ තල ද කොළ එකක් දෙකක් පමණ ඉතිරි වූ තල ද එකානතයෙන් තැන් ද, එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සුව ඇත්තෙකි.

(මාගේ) හිස් වූ ධාන්‍යාගාරයෙහි මිශේ අධිකොනසාහයෙන් තටත්. මේ මහණහට එකානතයෙන් (එබන්දෙක්) නො ම ඇත. එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සුව ඇත්තෙකි.

සත්මසක් පමණ වූ (මාගේ) තණ ඇතිරිය එහි ම හටගත් ප්‍රාණීන්-ගෙන් ගැවසී ගත්තේ ය මේ මහණහට එකානතයෙන් (එබන්දෙක්) නො ම ඇත. එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සැප ඇත්තෙකි.

එක පුතකු ඇත්තාවූ ද පුතුන් දෙදෙනකුත් ඇත්තාවූ ද, වැන්දඹු වූ දුහු සත් දෙනෙක් (මට මෙන්) මේ මහණහට එකානතයෙන් නො ම ඇත. එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සුව ඇත්තෙකි.

පිඟුවන් වූ තලකැලලින් ගැවසී ගත් සිරුරු ඇති (මාගේ බැමිණි නොමෝ) නිදිගත් මා පයින් ගසා පුබුදුවයි. මේ මහණහට එකානතයෙන් එබන්දෙක් නො ම ඇත. එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සුව ඇත්තෙකි.

අලුයම්හි තය හිමියෝ දෙවු, දෙවු යයි මේ මහණහට (මට මෙන්) එකානතයෙන් වොදනා නො ම කෙරෙත්. එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සුව ඇත්තෙකි.

[හගවන්හු:]

බමුණ, (තාගේ) ගොන්හු තුළස් දෙනෙක් අදට සදවසක් මුළුල්ලෙහි නො දක්නා ලැබෙත්. මට (එබන්දෙක්) නො ම ඇත. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

බමුණ, කෙනෙහි ලාමක වූ තල ද එකක් දෙකක් කොළ ඉතිරි වූ තල ද මට නොම ඇත. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

බමුණ, (තාගේ) හිස් වූ ධාන්‍යාගාරයෙහි මිශේ මහත් උත්සාහයෙන් තටත්. මට එබන්දෙක් නො ම ඇත. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

බමුණ, සත්මසක් වූ (තාගේ) තණඇතිරිය එහි ම උපත් ප්‍රාණීන්ගෙන් ගැවසී ගත්තේ ය. මට (එබන්දෙක්) නො ම ඇත්තේ ය. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

බමුණ, එක් පුතකු ඇත්තාවූ ද, දෙපුතු කෙනකුත් ඇත්තාවූ ද වැන්දඹු වූ දුහු සත් දෙනෙක් (තට මෙන්) මට නොම ඇත. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

පිඟුවන් වූ තලකැලලින් ගැවසී ගත් සිරුරු ඇති (තාගේ බැමිණිය) නිදි ගත් තා පයින් ගසා පුබුදුවයි. මට එබන්දෙක් නො ම ඇත. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

ත භි ඥානං බ්‍රාහ්මණං පච්චුසමති ඉණ්ණායිකා,
දෙථ දෙථාති වොදෙනති තෙනාහං බ්‍රාහ්මණා සුබ්බිති.

එවං වුත්තෙ භාරද්වාජගොතො බ්‍රාහ්මණො භගවතං එතදවොච:
අභිකක්කන්තං හො ගොතම අභිකක්කන්තං හො ගොතම. සෙය්‍යථාපි හො
ගොතම තික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය
මුලහස්ස වා මග්ගං ආවිකෙබ්බෙය්‍ය අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය
චක්කුමනො රූපානි දක්ඛන්ති, එවමෙවං හොතා ගොතමෙන අතෙක-
පරියායෙන ධමෙමා පකාසිතො. එසාහං භවතං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි
ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච. උභෙය්‍යාහං හොතො ගොතමස්ස සන්තිකෙ
පබ්බජ්ජං උභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

අලඝ්ථ බො භාරද්වාජගොතො බ්‍රාහ්මණො භගවතො සන්තිකෙ
පබ්බජ්ජං අලඝ්ථ උපසම්පදං. අභිරූපසම්පන්නො ච පතායස්සා භාරද්වාජො
එකො වුපකට්ඨො අපමතො ආනාපි පභිතතො විහරන්තො ත විරසෙව
යස්සන්ධාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්සා අතගාරියං පබ්බජන්ති,
තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨව ධමෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා
උපසම්පජ්ජ විහාසි බිණ්ණ ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං තාපරං
ඉත්තතායාති අබ්භඤ්ඤාසී. අඤ්ඤාතරො ච පතායස්සා භාරද්වාජො අරහතං
අහොසීති.

අරහතචග්ගො පඨමො.

තමුද්දානං:

ධනඤ්ජානී¹ව අකෙකාසං අසුඤ්ඤං බ්ලබ්බිකං,
අභිංසකං ජට්ඨා වෙව සුද්ධිකඤ්ඤෙව අග්ගිකා,
සුඤ්ඤිකං බහුබ්බුකෙන² ච තෙ දසාති.

2. උපාසකචග්ගො.

7. 2. 1.

කසිසුතං.

197. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා මග්ගබෙසු විහරති දකඛිණා-
ගිජ්ඣිමි. එකනාලායං බ්‍රාහ්මණගාමෙ. තෙන බො පත. සමයෙන
කසිභාරද්වාජස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පඤ්චෙනොති නඛගලසනාති පසුත්තාති
හොන්ති වප්පකාලෙ.

අථ බො භගවා පුබ්බතහසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදාය යෙන
කසිභාරද්වාජස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස කම්මන්තො තෙනුපසඬකම්. තෙන බො පත
සමයෙන කසිභාරද්වාජස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පරිවෙසනා වත්තති. අථ බො භගවා
යෙන පරිවෙසනා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකමිත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි.

බමුණ, අප්‍රයම නයතිමයෝ දෙවු දෙවු යයි (තට) වොදනා කෙරෙත්. මට එබන්දෙක් නොම ඇත. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

මෙසේ වදළ කල්හි භාරආජගොත්‍ර බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම්සේ යටිහුරු වූවක් උඩුහුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුහු දෙයක් විවර කරන්නේ හෝ වේ ද, ම. මුලාවූවකුට මහ කියන්නේ හෝ වේ ද, ඇස් ඇත්තෝ රූප දකින්නාහ සි අපුරෙහි තෙල් පහතක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් නියායෙන් දහම් පවසන ලදී. මේ මම භවත් ගොසුම්හු ද දහම ද බික්සහන ද සරණ යෙමි. මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සම්පයෙහි පාවිද්ද ලබමි වා. උපසප්පව ලබමිවා.

භාරආජගොත්‍ර බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි පාවිද්ද ලැබීය. උපසප්පව ලැබීය. උපසපත් වූ නොබෝ කල් ඇති ආයුෂමත් භාරආජ තෙරණුවෝ එකලාව ගණයා කෙරෙත් වෙන් ව නොපමා ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙමින් කුලපුත්‍රයෝ යමක් පිණිස මැනවින් ම ගිහිගෙන් නික්ම පාවිද්දට යෙත් ද, මගබ්බසර කෙළවර කොට ඇති ඒ නිරුත්තර වූ රහත්බව නොබෝ කලෙකින් ම දුටුදුමයෙහි තමා විසින් ම විසිතුරු නුවණින් පසක් කොට එයට පාමිණ විසූහ. ජාතිය ඝෛර වූවා ය. බ්‍රහ්මසර වැස නිමවන ලදී. කටයුතු කරණ ලදී. මේ බැව් පිණිස අනෙකෙක් තැනැයි දැන ගත්තේ ය. ආයුෂමත් භාරආජ තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරු කෙනෙක් ද වූහ.

අරහත්භාවයේ පළමුවැනි සි.

එහි උද්‍යානය:

ධනංජ්‍යාති, අකෙකාස, අසුඤ්ඤ, බිලබ්බික, අභිංසක, ජටා, සුද්ධික, අග්ගික, සුඤ්ඤක, බහුඤ්ඤ සුත්‍රය සි ඒ දසයෙකි.

2. උපාසකවර්ගය.

7. 2. 1.

කසිසුත්‍රය.

197. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගබ්බ දතව්වෙහි දකුණුගිවියෙහි එකනාලා නම් බමුණුනමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි කසිභාරද්වාප බමුණා විසින් වපුරණ කාලයෙහි පත්සියක් පමණ තගුල්ලු යොදන ලද්දහු වෙති.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙන කසිභාරද්වාප බමුණාගේ කමානතසථානය වෙත එළඹිසේක. එකල්හි කසිභාරද්වාප බමුණාගේ බොජුන් දීම පවතී. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බොජුන් දෙන තැනට එළඹි සේක. එළඹි එකත්පසෙක වැඩසිටි සේක.

අද්දසා බො කසිභාරඤාපො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං පිණ්ඩාය සීතං. දිස්වාන භගවන්තං එතදවොච: අහං බො සමණ කසාමි ව වපාමි ව. කසිත්වා ව වපිත්වා ව භුඤ්ජාමි. තථෙ සමණ කසස්ස ව වපස්ස ව කසිත්වා ව වපිත්වා ව භුඤ්ජස්සති.

[භගවා:]

අහථෙ බො බ්‍රාහ්මණ කසාමි ව වපාමි ව කසිත්වා ව වපිත්වා ව භුඤ්ජාමිති.

[බ්‍රාහ්මණො:]

න බො පන මයං¹ පස්සාමි භොතො ගොතමස්ස යුගං වා නඛගලං වා එාලං වා පාවනං වා බලිවඤ්ඤෙ වා. අථ ව පන භවං ගොතමො එවමාහ: අහථෙ බො බ්‍රාහ්මණ කසාමි ව වපාමි ව කසිත්වා ව වපිත්වා ව භුඤ්ජාමිති.

අථ බො කසිභාරඤාපො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣිභාසි:

කස්සකො පටිජානාසි න ව පස්සාමි තෙ කසිං,
කස්සකො පුච්ඡිතො ඔුභි කථං ජාතෙමු තං කසින්නි?.

[භගවා:]

සඤ්ඤාබ්ජං තපො වුට්ඨි පඤ්ඤා මෙ යුගතඛගලං,
තිරි² ඊසා මතො යොතනං සති මෙ එාලපාවනං.

කායගුණො වච්ඡගුණො ආහාරෙ උදරෙ යතො,
සච්චං කරොමි නිද්දනං සොරච්චං මෙ පමොවනං.

විරියං මෙ ධුරධොරස්සං යොගකෙඛමාඛිවාහනං,
ගච්ඡති අනිවර්තනතං යත්ථ ගන්තවා න සොචති.

එවමෙසා කසි කට්ඨා සා හොති අමතපථලා,
එතං කසිං කසිත්වාන සබ්බද්දකඛා පමුච්චතිති.

[බ්‍රාහ්මණො:]

භුඤ්ජතු භවං ගොතමො. කස්සකො භවං³, යඤ්ඤි⁴ භවං ගොතමො අමතථලං කසිං⁵ කසතිති.

[භගවා:]

ගාථාභිනිතමෙම අභොජ්ඣෙය්‍යං සම්පස්සනං බ්‍රාහ්මණ තෙසඛමෙමා,
ගාථාභිනිතං පනුදන්ති බුද්ධා ධමම සති බ්‍රාහ්මණ වුත්තිරෙසා.

අඤ්ඤාන ව කෙවලිතං මහෙසිං බිණ්ණාසවං කුකකුච්ච වුපසනතං,
අනෙතන පානෙන උපට්ඨහස්ස ඛෙතනඤ්ඤි තා

පුඤ්ඤපෙකඛස්ස⁶ හොතිති.

1. නබොමතං - මජ්ඣං. PTS. 2. තිරි - මජ්ඣං. PTS. 3. භවංගොතමො - PTS.
4. යංභි - මජ්ඣං. PTS. 5. කසින්නි කථා - සක. 6. පුඤ්ඤපෙකඛස්ස - සීමු 1. 2.

කසිභාරදාජ බමුණු තෙමේ පිඬු පිණිස වැඩසිටි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැක්කේය. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කීය. මහණ, මම වතාහි සැම ද කරමි. වැපිරීම ද කරමි. සැම ද කොට වැපිරීම ද කොට වළඳමි. මහණ, තෙපි ද සැම ද කරව. වැපිරීම ද කරව. සැම ද කොට වැපිරීම ද කොට වළඳව.

[භගවත්හු:]

බමුණ, මමත් සැම ද කරමි. වැපිරීම ද කරමි. සැම ද කොට වැපිරීම ද කොට වළඳමි.

[බමුණු:]

අපි භවත් ගෝයුම්මුනේ විශදණ්ඩ හෝ නගුල හෝ හිවැල හෝ කෙටිට හෝ ගොනුත් හෝ තො ම දකුම්භ. එහෙත් භවත් ගෝයුම් තෙමේ “බමුණ, මමත් සැම ද කරමි. වැපිරීම ද කරමි. සැම ද කොට වැපිරීම ද කොට වළඳමි” යි මෙසේ කියයි.

ඉක්කිති කසිභාරදාජ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කීය:

ගොවියෙකැ යි පිළින කෙරෙහි. මුඛගේ සිසැමක් තොම දකිමි. ගොවියෙක් දැ යි (අප විසින්) විචාරණ ලද (මොබ) කියනු මැනව. ඒ සිසැම කෙසේ දනුමෝ ද?

[භගවත්හු:]

සාදුහා බිජුවට ය. තපස වැරැස ය. නුවණ මාගේ විශදණ්ඩ හා නගුලය. ලජ්ජාව නගුලියය. සිත යොත ය. සිතිය මාගේ හිවැල හා කෙටිට ය.

කායසුවරිතයෙන් ගොපිත වූයෙම් වාක්සුවරිතයෙන් ගොපිත වූයෙම් ආහාරයෙහි ද උදරයෙහි ද සංයත වූයෙම් සත්‍යයෙන් තෙළීම කරමි. අතීත්ඵල විමුක්තිය මාගේ මිදීම යි.

ධුර ඉසිලීමෙහි සමත් වූ මාගේ ඒ විශ්ඤාන යම් භූතකට ගොස් ගොත නොකෙරේ නම් ඒ නිවණට අභිමුඛ කොට පමුණුවනු ලබන්නේ නොනවතිමින් යෙයි.

මෙසේ මේ හිය සාත ලදී. ඒ හිය අමාපල ඇති වෙයි. මේ හිය සා සියලු දුකින් මිදෙයි.

[බමුණු:]

භවත් ගෝයුම් තෙමේ වළඳවා. යම් හෙයකින් භවත් ගෝයුම් තෙමේ අමාපල ඇති නියත් සා ද, එහෙයින් භවත් තෙමේ ගොවියෙකි.

[භගවත්හු:]

බමුණ, මා විසින් ගාථානිත ආහාරය වැළඳීම නිසි නොවේ. ආජීව-සුද්ධිය දක්නවුන්ගේ මේ ස්වභාවයෙක් නො වේ. බුදුවරයෝ ගාථානිත බොජුන බැහැර කෙරෙත්. බමුණ, ආයඤ්ඤාන ඇති කල්හි මේ පාලැත්ම යි.

සියලු ගුණයෙන් යුත් මහර්මි වූ සත්හුත් කුකුස් ඇති රහත්හු මෙයින් අත්‍ය වූ ආහාරයෙන් ද පානයෙන් ද උච්චත් කරව. පින් කැමැත්තහුව ඒ කෙන වේ.

එවං චූතෙන කසිභාරථාජො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:
අභික්කන්තං භො ගොතම අභික්කන්තං භො ගොතම. සෙය්‍යථාපි භො
ගොතම නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය පටිච්ඡන්තං වා චිවරෙය්‍ය මුලහස්ස
වා මග්ගං ආචිකෙඛය්‍ය අක්කිකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛු-
මන්තො රූපානි දක්ඛිනාති, එවමෙවං භොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන
ධමෙමා පකාසිතො. එසාහං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ඤ
භික්ඛුසංඝඤ්ඤා. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ
පාණ්ණපෙන සරණං ගතනති.

7. 2. 2.

උදයසුතනං.

198. සාවජ්ජියං—

අථ බො භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තචිවරමාදය යෙන
උදයස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසංඝිකමි අථ බො උදයො
බ්‍රාහ්මණො භගවතො පත්තං ඔදන්තෙ පුරෙසි. දුතියමපි බො භගවා
පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තචිවරමාදය යෙන උදයස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස
නිවෙසනං තෙනුපසංඝිකමි. දුතියමපි බො උදයො බ්‍රාහ්මණො භගවතො
පත්තං ඔදන්තෙ පුරෙසි. තතියමපි බො භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා
පත්තචිවරමාදය යෙන උදයස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසංඝිකමි.
තතියමපි බො උදයො බ්‍රාහ්මණො භගවතො පත්තං ඔදන්තෙ පුරෙත්වා
භගවන්තං එතදවොච: පකට්ඨකොයං¹ සමණො ගොතමො පුනප්පුනං
ආගච්ඡතිති.

[භගවා:]

පුනප්පුනං චෙව වපනති බිජං පුනප්පුනං වස්සති දෙවරුජා,
පුනප්පුනං බෙනතං කසන්ති කස්සකා පුනප්පුනං ධඤ්ඤමුපෙති රට්ඨං.

පුනප්පුනං යාවකා² යාවයන්ති පුනප්පුනං දනපති දදනති,
පුනප්පුනං දනපති දදිත්වා පුනප්පුනං සග්ගමුපෙනති යානං.

පුනප්පුනං බිරතිකා³ දුගන්ති පුනප්පුනං වචෙජා උපෙති⁴ මාහරා,
පුනප්පුනං කිලමති එඤ්ඤති ව පුනප්පුනං ගබ්භමුපෙති මඤ්ඤ.

පුනප්පුනං ජායති මීයති ව පුනප්පුනං සිවට්ඨිකං හරන්ති,
මග්ගඤ්ඤා ලඤ්ඤා අපුනබ්බවාය න පුනප්පුනං ජායති භුරිපඤ්ඤෙති.

එවං චූතෙන උදයො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: අභික්කන්තං
භො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ
පාණ්ණපෙන සරණං ගතනති.

1. පකට්ඨයං - සක. පබ්බතියං. - සි. 2 2. යාවකා - සිමු 1, 2. අ. 3. බිරණිකා -
සිමු. 1. 2. අ. 4. වච්ජා උපෙති - සි 1, 2.

මෙසේ වදාළ කල්හි කසිභාරද්‍රාජ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාළ කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම්සේ යටිනුරු වූවක් උඩුනුරු කරන්නේ හෝ වේද, වැසුනු දෙයක් විවර කරන්නේ හෝ වේද, මං මූලාවූවකුට මග කියා දෙන්නේ හෝ වේද, ඇත් ඇත්තෝ රු දක්නාහ සි අඳුරෙහි තෙල් පහනක් දරන්නේ හෝ වේද, එසෙයින් ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් තොයෙක් නියායෙන් දහම් පවසන ලදී. මේ මම භවත් ගොසුම්නු ද දහම ද ඩික්සහණ ද සරණ යෙමි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය මා උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා යි.

7. 2. 2.

උදයසූත්‍රය.

198. සැවැත්නුවර—

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පා සිටුරු ගෙණ උදය බමුණාගේ නිවෙස්ත වෙත එළඹී සේක. එකල්හි උදය බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාත්‍රය බිහිත් පුරුලිය. දෙවන දිනෙහි දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පා සිටුරු ගෙණ උදය බමුණාගේ නිවෙස්ත වෙත එළඹී සේක. දෙවන දිනෙහි දු උදය බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාත්‍රය බිහිත් පුරුලිය, තෙවන දිනෙහි දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පා සිටුරු ගෙණ උදය බමුණාගේ නිවෙස්ත වෙත එළඹී සේක. තෙවන දිනෙහි දු උදය බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාත්‍රය බිහිත් පුරවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “රසයෙහි ගිජු වූ මේ මහණ ගොසුම් තෙමේ පුතපුතා ඒ ය”යි මෙය කීය.

[භගවත්හු:]

(ගොවියෝ) පුතපුතා බිජුවට වපුරත් ම ය. වැස්ස පුතපුතා වයි. ගොවියෝ පුතපුතා කෙන සාත්. ධාන්‍ය පුතපුතා රටට පැමිණේ.

යදියෝ පුතපුතා ඉල්ලත්. දහපතීනු පුතපුතා දත් දෙත්. දහපතීනු පුතපුතා දත් දී පුතපුතා සාවතීසානසට පැමිණෙත්.

කිරි දෙවන්නෝ පුතපුතා දෙවත්. වස්සා මව කරු පුතපුතා එළඹේ. (සතති හෙමේ) පුතපුතා කලාන්ත ද, කම්පිත ද වෙයි. බාල හෙමේ පුතපුතා ගාබට පැමිණේ.

පුතපුතා උපදිසි. මියෙයි. පුතපුතා සොහොනට ගෙණ යෙත්. නුවණැත්තේ නිවණ ලැබ පුතපුතා නූපදී.

මෙසේ වදාළ කල්හි උදය බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාළ කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා යි.

7. 2. 3.

දෙවතීගසුත්තං.

199. සාවකීයං—

තෙන බො පන සමයෙන භගවා වාතෙහි ආබාධිකො හොති. ආයස්මා ව උපවානො භගවතො උපට්ඨාකො හොති.

අථ බො භගවා ආයස්මන්තං උපවානං ආමනෙතසි: ඉඛිස මෙ තිං උපවාණ උණේතාදකං ජානාතී ති.

එවං භනෙතති බො ආයස්මා උපවානො භගවතො පටිස්සුතො නිවාසෙතො පනත්චීවරමාදය යෙන දෙවතීගස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිත්වා තුණ්නිභුතො එකමන්තං අට්ඨාසි.

අද්දසා බො දෙවතීතො බ්‍රාහ්මණො ආයස්මන්තං උපවානං තුණ්නිභුතං එකමන්තං සීතං. දිස්වාන ආයස්මන්තං උපවානං ගාථාය අජ්ඣාමාසි:

තුණ්නිභුතො භවං තිට්ඨං මුණෙධා සඛ්ඝාටිපාරාතො,
කිං පඤ්ඤාතො කිං එසං කිනන්තූ යාචිභුමාගතොති?.

[උපවානො:]

අරහං සුගතො ලොකෙ වාතෙතාබාධිකො මුනි,
සවෙ උණේතාදකං අපි මුනිතො දෙති බ්‍රාහ්මණ.

පූජ්තො පූජනෙය්‍යානං සකකරෙය්‍යානං¹ සකකතො,
අපචිතො අපවෙය්‍යානං² තස්ස ඉච්ඡාමි භාතවෙති.

අථ බො දෙවතීතො බ්‍රාහ්මණො උණේතාදකස්ස කාර්ථං පුරිසෙත ගාතාපෙතො³ එණ්ණිගස්ස ව පුට්ඨං ආයස්මතො උපවානස්ස පාදසි.

අථ බො ආයස්මා උපවානො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිත්වා භගවන්තං උණේතාදකෙන නභාපෙතො උණේතාදකෙන එණ්ණිතං ආලොළෙතො භගවතො පාදසි. අථ බො භගවතො සො⁴ ආබාධො පටිපසස්මති.

අථ බො දෙවතීතො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිත්වා භගවතා සද්ධිං සමොද්දි සමොදනීයං කථං සාරුණීයං චිතිසාදො එකමන්තං නිසීදි.

එකමන්තං නිසීනෙතො බො දෙවතීතො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාමාසි.

කඤ්ඤා දජ්ජා දෙය්‍යධම්මං කඤ්ඤා දින්නං මහපථලං,
කථං හි යජමානස්ස කඤ්ඤා ඉජ්ඣති දකඛිණොති?

[භගවා:]

පුබ්බෙතිවාසං යො වෙදී සග්ගාපායඤ්ඤා පස්සති,
අපො ජාතිකකියං පතොතො අභිඤ්ඤාචොසිතො මුනි.

1. සකකරෙය්‍යානං - සිමු. PTS සකකතෙය්‍යානං සි 1. 2. 2. අපචිතෙය්‍යානං - සිමු. අපචිතෙය්‍යානං සයා. 3. ක්‍යාපෙතො - මජ්ඣං, සයා. 4. 'සො' ඉති කප්පි, මජ්ඣං. 5. කථං - මජ්ඣං, PTS.

7. 2. 3.

දෙවනිත සූත්‍රය.

199. සැවැන්තුවර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වාතයෙන් හටගත් ආබාධ ඇති සේක. ආයුෂමත් උපවාන තෙමේ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට උපසංඝායක වෙයි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් උපවාන ඇමතු සේක. උපවාන, බලව, තෙපි මට උණුදිය (ලැබෙන සැටියක්) දනිවු යි.

වහන්ස, එසේ ය යි කියා ආයුෂමත් උපවාන තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා හැද පෙරෙව පා සිවුරු ගෙණ දෙවනිත බමුණාගේ නිවෙස්ත වෙත එළඹියේ ය. එළඹ නිශ්ශබ්ද ව එකත්පසෙක සිටියේ ය.

දෙවනිත බමුණු තෙමේ නිශ්ශබ්ද ව එකත්පසෙක සිටි ආයුෂමත් උපවාන තෙරුන් දැක්කේ ය. දැක ආයුෂමත් උපවාන තෙරුන්ට ගෞරවයෙන් කීය:

හිස මුඩු කළ සහල සිවුරු පෙර වූ භවත් තෙමේ කුමක් පනමින් කුමක් සොයමින් නිශ්ශබ්ද ව සිටිනෙහි ද, කුමක් ඉල්ලන්නට ආයෙහි ද?

[උපවාන:]

බමුණ, ලොව අතීත් වූ සුගත වූ මුනීන්ද්‍රයන් වහන්සේ වාතයෙන් වූ ආබාධ ඇති සේක. ඉදින් උණුදිය ඇත් නම් මුනීන්ද්‍රයන් වහන්සේට දෙව.

පිදිය යුත්තන් විසින් පුදන ලද සහකාර කටයුත්තන් විසින් සහකාර කරණ ලද අපචිති (අපවායනා) කටයුත්තන් විසින් අපචිති කරණ ලද ඒ බුදුරජානන් වහන්සේට ගෙණ යන්නට (උණුදිය) කැමැත්තෙමි.

ඉක්බිති දෙවනිත බමුණු තෙමේ උණුදිය කදක් පුරුෂයකු ලවා ගත්වා සකුරුපිඩක් ද ආයුෂමත් උපවාන තෙරුන්ට පිදී ය.

ඉක්බිති ආයුෂමත් උපවාන තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උණුදියෙන් නාවා උණුදියෙන් සකුරු දිය කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිදී ය. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඒ ආබාධය සංසිදුනේ ය.

එකල්හි දෙවනිත බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටුවිය යුතු සිහි කටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් දෙවනිත බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගෞරවයෙන් කී ය:

දෙයඬමිය කවරකුට දෙන්නේ ද? කවරකුට දෙන ලද්දේ මහත්ඵල වේ ද? කෙබඳු අයුරකින් කවරකුට දෙන්නහුගේ දක්ෂිණාව සමෘද්ධි වේ ද?

[භගවන්හු:]

යමෙක් පෙර විසූ කදපිළිවෙළ දනී ද, සථවිය හා අපායන් දකී ද, වැලි ජාතික්‍ෂයසංඛ්‍යාත අතීත්තියට පැමිණියේ ද, මාග්ගිකයෙන් (වතුසා-
නය) දූත නිම වූ කිසි ඇත්තේ ද, කායමොහතොදි මොහගුණ යුක්ත ද,

එත්ථ දජ්ජා දෙය්‍යධම්මං එත්ථ දින්නං මිහපථලං,
එවං ති යජමානස්ස එවං ඉජ්ඣති දකඛිණාති.

එවං වුත්තෙ දෙවතීනො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: අභික්ඛන්තං
භො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනගෙන
පාණ්ණපෙන සිරණං ගතන්ති.

7. 2. 4.

මහාසාලසුත්තං.

200. සාවච්ඡියං—

අථ බො අසුඤ්ඤානෙ බ්‍රාහ්මණමහාසාලො වුබො¹ වුබපාපුරණො යෙන
භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා භගවතා සඤ්ඤාං සමමොදි. සමමොද-
නීයං කථං සාරුඤ්ඤාං වීඨිසාරෙඤා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නං
බො තං බ්‍රාහ්මණමහාසාලං භගවා එතදවොච. කීනත්‍ර ඤාං බ්‍රාහ්මණ වුබො¹
වුබපාපුරණාති.

[බ්‍රාහ්මණො:]

ඉධ මෙ භො ගොතමි වන්තාරෙ පුත්තා. තෙ මං දුරෙහි සමපුච්ඡ
සරු නික්ඛාමෙනතීති.

[භගවා:]

තෙන හි ඤාං බ්‍රාහ්මණ ඉමා ගාථායො පරියාපුණ්ණිඤා සභායං
මහාජනකායෙ සන්තිපතීතෙ පුත්තෙත්‍ර ව සන්තිසින්නෙත්‍ර භාසස්සු:

යෙහි ජාතෙහි තජ්ඣස්සං යෙසඤ්ඤ භවමිච්ඡිකං,
තෙ මං දුරෙහි සමපුච්ඡ සාව වාරෙන්නි සුකරං.

අසන්නා කිර මං ජමමා තාත තාතාති භාසරෙ,
රක්ඛිසා පුත්තරුපෙන පජ්ඣන්ති² වයොගතං.

අස්සොච ජිණේණා නිබ්බොගො බාදතා අපනීයති,
බාලකානං³ පිතා ථෙරෙ පරගාරෙත්‍ර හික්ඛති.

දුණ්ඩොච කිර මෙ සෙය්‍යො යඤ්ඤ පුත්තා අනස්සවා,
චණ්ඩවපි ගොණං වාරෙති අථො චණ්ඩවපි කුක්කුරං.

අක්කිකාරෙ පුරෙ භොති ගමනීරෙ ගාධ මේධති,
දුණ්ඩස්ස අනුභාවෙන බලීඤා පටිතිට්ඨතීති⁴.

අථ බො සො බ්‍රාහ්මණමහාසාලො භගවතො සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො
පරියාපුණ්ණිඤා සභායං මහාජනකායෙ සන්තිපතීතෙ පුත්තෙත්‍ර ව
සන්තිසින්නෙත්‍ර අභාසී.

1 'වුබො,' උච්ඡාං - මජ්ඣ. 2. තෙ ජහන්ති - මජ්ඣ. සං. PTS 3. බාලානං - සී 1, 2.
4. පටිතිට්ඨතීති - මජ්ඣ.

මොහුට දෙයධර්මය දෙන්නේ ය. මොහුට දෙන ලද්ද මහත්ඵල වේ. මෙසේ දෙන්නහුගේ දක්ෂිණාව මෙසේ සමාදාය වේ.

මෙසේ වදාළ කල්හි දෙවනිත බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. භවත් භෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... භවත් භෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවියෙන් ගත් සරණ ගිය මා උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා යි.

7. 2. 4.

මහාශාල සූත්‍රය.

200. සැවැත්තුමර—

ඉක්බිති ජරාවට පත් වූ දිරා ගිය වසත්‍ර ඇති එක්තරා බමුණු-මහසලෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹිණේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිති කටයුතු කටාව කොට තිමවා එකත් පසෙක හිඳගත්තේ ය. එකත්පසෙක හුන් ඒ බමුණු මහසඵට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක: බමුණ, කුමක්හෙයින් තෝ ජරාවට පත්වූයෙහි දිරා ගිය වසත්‍ර ඇත්තෙහි ද?

[බමුණ:]

භවත් භෞතමයෙහි, මෙහි මාගේ පුත්තු සතර දෙනෙහි. ඔහු අශ්‍රුවන් හා සාකච්ඡා කොට ගෙණ මා ගෙයින් තෙරති යි.

[භගවත්තු:]

බමුණ, එසේ වී නම් තෝ මේ ගාථා ඉගෙන සභාවක මහජනසමූහයා රැස්වූ කල්හි පුතුන් ද හිඳගත් කල්හි කියව:

(මට දාව) උපන්නා වූ යම් කෙනකුත් කරණ කොට ගෙණ සතුටු වූයෙම් ද, යම් කෙනකුත්ගේ අභිවාදාය පැතුයෙම් ද, ඔහු අශ්‍රුවන් හා සාකච්ඡා කොට ගෙණ බල්ලෝ හුරකු (වළකන්නාක්) මෙන් මා වළකති.

අසත්පුරුෂ වූ ලාමක වූ රතුසෝ පුත්‍රයන් මෙන් (පෙණී සිටිමින්) මට පියානෙති පියානෙති යි කියත්. ඔහු ඉක්ම ගිය වයස් ඇති මා දුරු කෙරෙත්.

පරිභොගයට හුසුදුසු වූ ජරපත් අසකු මෙන් දිරා ගියා වූ පරිභොග ධනය නැත්තා වූ බාලයන්ගේ පියා වූ මහල්ලා කෑමෙන් පහ කරණු ලැබේ. (එහෙයින් හෙ තෙමේ) පරගෙවල සිහසි.

මාගේ යම් ඒ පුත්‍රයෝ නොකිකරා ද, (ඔවුන්ට වඩා) මට මේ සැරයටිය ම ශ්‍රේෂ්ඨ ය. (මේ සැරයටිය) සැබෑගෙණකුදු වළකයි. වැලි සැබෑබල්ලකුත් (වළකයි.)

අදුරෙහි පෙරවූ වෙයි. ගැඹුරෙහි (ගැඹුරැදියෙහි) පිහිට ලබයි. පැකිලි දණ්ඩෙහි අනුභාවයෙන් නැවත පිහිටා සිටියි. (එහෙයින්.)

ඉක්බිති ඒ බමුණු මහසල් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථා ඉගෙන සභාවෙහි මහාජනයා රැස් වූ කල්හි පුතුන් ද හිඳගත් කල්හි කී ය.

“යෙහි ජාතෙහි නන්දියං යෙසඤ්ච භවමිච්ඡිසං,
තෙ මං දුරෙහි සමපුච්ඡ සාව වාරෙන්ති සුකරං.

අසන්නා කිර මං ජමමා තාන තාතාති භාසරෙ,
රක්කසා පුත්තරුපෙන පජ්ඣන්ති වයොගතං.

අස්සොව ජ්ණේණා නිබ්බාගො බාදනා අපනීයති,
බාලකානං පිතා ථෙරෙ පරුගාරෙසු භික්කති.

දුණේඛාව කිර මෙ සෙය්‍යො යඤ්ච පුත්තා අනස්සවා,
වණ්ඨමපි ගොණං වාරෙති අථො වණ්ඨමපි කුක්කුරං.

අකුකාරෙ පුරෙ හොති ගමහිරෙ ගාම මෙධති,
දණ්ඨස්ස අනුභාවෙන බලිතා පටිතිට්ඨති”ති.

අථ බො තං බ්‍රාහ්මණමහාසාලං පුත්තා ඝරං තෙනවා තාභාපෙනා
පථෙවකං දුස්සයුගෙන අවජාදෙසුං.

අථ බො සො බ්‍රාහ්මණමහාසාලො එකං දුස්සයුගං ආදාය යෙන
භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්වා භගවතා සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනීයං
කථං සාරණීයං විතීසාරෙනා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො
බො සො බ්‍රාහ්මණමහාසාලො භගවන්තං එතදවොච: මයං හො ගොතම
බ්‍රාහ්මණා තාම ආචරියස්ස ආචරියධනං පරියෙසාම. පටිගණනාහු මෙ
භවං ගොතමො ආචරියො ආචරියධනන්ති.¹ පටිගණනෙහි භගවා අනුකමපං
උපාදාය.

අථ බො සො බ්‍රාහ්මණමහාසාලො භගවන්තං එතදවොච: අභික්කන්තං
හො ගොතම. -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනගෙන
පාණ්ණපෙනං සරණං ගතන්ති.

7. 2. 5.

මානස්සද්ධිසංයමං.

201. සාවජ්ජියං—

තෙන බො පන සමයෙන මානස්සද්ධියා තාම බ්‍රාහ්මණො සාවජ්ජියං
පටිවසති. සො තෙව මාතරං අභිවාදෙති. න පිතරං අභිවාදෙති. න ආචරියං
අභිවාදෙති. න ජෙට්ඨභාතරං අභිවාදෙති.

තෙන බො පන සමයෙන භගවා මහතියා පරිසාය පරිවුතො ධම්මං
දෙසෙති. අථ බො මානස්සද්ධියා බ්‍රාහ්මණස්ස එතදහොසි: අයං බො සමණො
ගොතමො මහතියා පරිසාය පරිවුතො ධම්මං දෙසෙති. යනනුතාහං යෙන
සමණො ගොතමො තෙනුපසඬකමෙය්‍යං. සවෙ මං සමණො ගොතමො
ආලපියාති, අභමපි තං ආලපියාමි. නො වෙ මං ‘සමණො ගොතමො
ආලපියාති අභමපි තං තාලපියාමිති.

1. , ආචරියභාගන්ති - සිඳු. 1.2.

(මට ද, ව) උපත්තාමු යම් කෙනකුත් කරණ කොට ගෙන සතුටු වූයේද, යම් කෙනකුත් ගේ අභිවාද්ධිය පැතුයේද, ඔහු ද අමුචන් භාසාකච්ඡා කොට ගෙන බල්ලෝ හුරකු (වළකන්නාක්) මෙන් මා වළකති.

අසත්පුරුෂ වූ ලාමක වූ රතුසෝ පුත්‍රයන් මෙන් (පෙනී සිටිමින්) මට පියානෙති, පියානෙති යි කියත්. ඔහු ඉක්ම ගිය වයස් ඇති මා දුරු කෙරෙත්.

පරිභොගයට නුසුදුසු වූ ජරපත් අසකු මෙන් දිරා ගියා වූ පරිභොග ධනය නැත්තා වූ බාලයන්ගේ පියා වූ මහල්ලා කෑමෙන් පහ කරණු ලැබේ. (එහෙයින් හෙ තෙමේ) පරගෙහි සිහියි

මාගේ යම් ඒ පුත්‍රයෝ නොකීකරා ද, (ඔවුන්ට වඩා) මට මේ සාරයටිය ම ශ්‍රේෂ්ඨ ය. (මේ සාරයටිය) සැබ්ගොණකුදු වළකයි. වැලි සැබ්බල්ලකුත් (වළකයි.)

අදුරෙහි පෙරවූ වෙයි. ගැඹුරෙහි පිහිට ලබයි. පැකිලි දණ්ඩෙහි අනුභාවයෙන් තැවත පිහිටා සිටියි. (එහෙයින්.)

ඉක්බිති පුත්‍රයෝ ඒ බමුණු මහසල්ලු ගෙට පමුණුවා නාවා වෙත වෙත වසත්‍රසුගමයෙන් පිදහ. එකල ඒ බමුණු මහසල්ලු තෙමේ එක් වසත්‍රසුගමයක් රැගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සතුටු වියයුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ඒ බමුණු මහසල්ලු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය:

භවත් ගෞතමයෙනි, අපි බමුණෝ වෙමු. ඇදුරුහුට ඇදුරුධනය සොයමිහ. මාගේ ඇදුරු වූ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ඇදුරුධනය පිළිගන්නා සේක්වා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුකම්පාව නිසා පිළිගෙන වදාළ සේක.

ඉක්බිති ඒ බමුණු මහසල්ලු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මෑතයි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මා අද පටන් දිව් යෙන් හත් කරණ ගිය උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා යි.

7. 2. 5.

මානස්සදාසකුලය.

201. සැවැත්තුවර—

එකල්හි මානස්සදාස නම් බමුණෙක් සැවැත්තුවර වෙසෙයි. හෙතෙම මව නො ම වදී. පියා නො ම වදී. ඇදුරුහු නො ම වදී. දෙටු බායා නො ම වදී.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් පිරිස විසින් පිරිවරණ ලද්දකු දහම් දෙසන සේක. ඉක්බිති මානස්සදාස බමුණාහට මේ මහණගොයුම් තෙමේ මහත් පිරිස විසින් පිරිවරණ ලද ව දහම් දෙසයි. මම මහණගොයුම් වෙත එළඹෙන්නෙමි නම් මෑතාව. ඉදින් මහණගොයුම් තෙමේ මට කථා කරන්නේ නම් මමත් ඔහුට කථා කරන්නෙමි. ඉදින් මහණගොයුම් තෙමේ මට කථා නො කරන්නේ නම් මමත් ඔහුට කථා නො කරන්නෙමි.

අථ බො මානස්ථෙයො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්.
උපසඛකම්භා තුණ්හිභුතො¹ එකමන්තං අට්ඨාසී අථ බො භගවා තං තාලපි².
අථ බො මානස්ථෙයො බ්‍රාහ්මණො තායං සමණො ගොතමො කිංඤ්ච ජාතාතීති
තතොව පුත නිවහතිතුකාමො අහොසි.

අථ බො භගවා මානස්ථෙයො බ්‍රාහ්මණො වෙතසා වෙතොපරිචිතකක-
මඤ්ඤාය මානස්ථො බ්‍රාහ්මණං ගාථාය අජ්ඣිභාසි:

න මාන බ්‍රාහ්මණා සාධු* අජ්ඣිකසයිධ බ්‍රාහ්මණ,
යෙන අජෙත අගඤ්ඤි³ තමෙවමනුබ්‍රාහ්මණෙති†.

අථ බො මානස්ථෙයො බ්‍රාහ්මණො විතතං මෙ සමණො ගොතමො
ජාතාතීති තතොව භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතීත්වා භගවතො පාදානි
මුඛෙන⁴ පරිවුමති, පාණීති ව පරිසමබ්‍රාහ්මණී, තාමඤ්ච සාවෙති: 'මානස්ථෙයොහං
හො ගොතම මානස්ථෙයොහං හො ගොතමා'ති.

අථ බො සා පරිසා අබ්භුතවිතතජාතා අහොසි. අවජ්ජරියං වත හො
අබ්භුතං වත හො අයං හි මානස්ථෙයො බ්‍රාහ්මණො තෙව මාතරං අභිවාදෙති.
න පිතරං අභිවාදෙති න අභිවාදෙති න ජෙට්ඨභාතරං අභිවාදෙති
අථ ව පත සමණෙ ගොතමෙ එවරුපං පරමනිපච්චාකාරං⁵ කරොතිති.

අථ බො භගවා මානස්ථො බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: අලං බ්‍රාහ්මණ උට්ඨෙහි,
සකෙ අසතෙ නිසීද, යතො තෙ මහි විතතං පසන්නන්ති.

අථ බො මානස්ථෙයො බ්‍රාහ්මණො සකෙ අසතෙ නිසීදිත්වා භගවන්තං
ගාථාය අජ්ඣිභාසි:

කෙසු න මානං කසිරුථ⁶ කෙසු වසා⁷ සගාරවො,
කාසං අපචිතා අසු කාසං⁸ සාධු සුසුජිතා.

[භගවා:]

මාතරි පිතරි වාපි⁹ අපො ජෙට්ඨමහි භාතරි,
අභිවාදෙති චතුස්සංති¹⁰ තෙසු න මානං කසිරුථ.
තෙසු අසං සගාරවො තාසං¹¹ අපචිතා අසු තෙවසු සාධු සුජිතා¹².

අරහන්තෙ සිතිභුතෙ¹³ කතකිචෙව අනාසවෙ,
නිහච්ච මානං අස්ථෙයො තෙ තමසං¹⁴ අනුතතරෙ.

එවං වුතෙත මානස්ථෙයො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච අභිකකන්තං
හො ගොතම, - පෙ - උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනගෙහ
පාණ්ණපෙන සරණං ගතන්ති.

1. 'තුණ්හිභුතො' ඉති නන්ති, සා. 2. තාලපි - සිමු, සා. 3. අගඤ්ඤි - මජ්. PTS.
4. මුඛෙන ව - මජ්. PTS. 5. නිපච්චාකාරං - මජ්. සා. 6. මානං න - සිමු. 1.
7. කෙසු අසං - PTS. කථං සමසං - සා. 8. කාසං - මජ්. PTS. 9. වාපි - මජ්. සා.
10. තාසං - සිමු 2 11. තාසං සාධු සුසුජිතා - මජ්. PTS. 12. සිතිභුතෙ - සා.
13. තමසං - මජ්. සා.

* න මානං බ්‍රාහ්මණ සාධු - සිමු 2. මජ්. සා. PTS. න මානං බ්‍රාහ්මණ සාධු - සි 1, 2.
† අනුබ්‍රාහ්මණ - සි 1, 2. ‡ චතුස්සංති. - සබ්බසං.

ඉක්බිති මානස්සදා බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි තීශ්‍යබද ව එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඔහුට කථා නොකළ හේක. ඉක්බිති මානස්සදා බමුණු තෙමේ මේ මහණගොයුම් තෙමේ කිසිත් නොදැනියෙහි එතැනින් ම නැවත පෙරළා එනු කැමැත්තේ විය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තම සිතින් මානස්සදා බමුණාගේ විත්තපරිච්ඡතකිය දැන මානස්සදා බමුණාට ගාථායෙන් වදළු හේක:

බමුණ, මෙහි ප්‍රයෝජනයක් අපෙක්ෂා කරන්නුහුට මානය වැඩිම නොමැතවි. යම් ප්‍රයෝජනයක් හෙතු කොට ගෙන පැමිණියේ නම් එය ම සිදුකර ගන්නේ ය.

ඉක්බිති මානස්සදා බමුණු තෙමේ මහණගොයුම් තෙමේ මාගේ සිත දැනී යයි එහි ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාමුල හිසින් වැටී භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පා මුවෙන් සිඹි. අතින් ද පිරිමදී. “භවත් ගෞතමයෙනි, මම මානස්සදා යෙමි. භවත් ගෞතමයෙනි, මම මානස්සදා යෙමි” යි තම ද අත්වස.

ඉක්බිති ඒ පිරිස “පින්වත්නි, ආයවය්‍යියෙකි. පින්වත්නි, අද්ද්‍රතයෙකි. මේ මානස්සදා බමුණු තෙමේ මව නොම වදී. පියා නොම වදී. ඇදුරුහු නොම වදී. දෙටුබැයා නොම වදී. එහෙත් ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු ඉතාම යටත් පහත් පැවැතුම් ඇති බවක් කෙරේ ය යි අද්ද්‍රත සිත් ඇති වූවා ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මානස්සදා බමුණාට මෙය වදළු හේක: බමුණ, පමණි. නැතිටුව. සිය අසුනෙහි හිඳ ගණුව. යම් හෙයෙකින් තාගේ සිත මා කෙරෙහි පහත් ද, (එහෙයින්).

ඉක්බිති මානස්සදා බමුණු තෙමේ සිය අසුනෙහි හිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථාවකින් කී ය:

කවර කෙනකුත් කෙරෙහි මානය නොකරන්නේ කවරකෙනකුත් කෙරෙහි ගෞරව සහිත වන්නේ ද? ඔහු විසින් කවර කෙනෙක් අපවිති කටයුත්තෝ වන්නාහු ද? ඔහු විසින් කවර කෙනෙක් මැනවින් පිදියයුත්තෝ වන්නාහු ද?

[භගවත්හු:]

මව කෙරෙහි ද, පියා කෙරෙහි ද, වැලි දෙටුබැයා කෙරෙහි ද, සිවුවැනි ව ඇදුරු කෙරෙහි ද යි යන මොවුන් කෙරෙහි මානය නොකරන්නේ ය. මොවුන් කෙරෙහි ගෞරව සහිත වන්නේ ය. ඔහු විසින් මොහු අපවිති කටයුත්තෝ වන්නාහ. ඔහු විසින් මොහු මැනවින් පිදියයුත්තෝ වන්නාහ.

සිහිල් වූ කලකිස ඇති ආසුව රහිත වූ නිරාතනර වූ ඒ රහතුන් (මානයෙන්) තද නොවී මානය තසා වළුව.

මෙසේ වදළු කල්හි මානස්සදා බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පවත් දිවියෙන් ගත් සරණ හිස උපාසකයකු කොට දරණ හේක්වා.

7. 2. 6.

පච්චනිකසූතං.

202. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවකස්සිං විහරති ජෙනවතො අනාඨිණිකස්ස ආරුමෙ.

තෙන බො පන සමයෙන පච්චනිකසානො නාම බ්‍රාහ්මණො සාවකස්සිං පටිවසති. අථ බො පච්චනිකසානස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස එතදහොසි. යනුනාහං යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඬකමෙය්‍යං යං යදෙව සමණො ගොතමො භාසිස්සති, තං තදෙවස්සාහං පච්චනිකාස්සනති.

තෙන බො පන සමයෙන භගවා අජේඛාකාසෙ වසිකමති. අථ බො පච්චනිකසානො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිතා භගවන්තං වසිකමන්තං අනුචසිකමමානො¹ භගවන්තං එතදවොච: භණ් සමණ ධම්මන්ති

[භගවා:]

න පච්චනිකසානෙන සුචිජානං සුභාසිතං,
උපකක්ඛිලිට්ඨවිතෙනන සාරමනබ්බලෙන ව.

යො ව විතෙය්‍ය සාරමං අපපසාදඤ්ච වෙනසො,
ආසාතං පටිනිස්සජ්ජ ස වෙ² ජඤ්ඤා සුභාසිතන්ති.

එවං වුතෙන පච්චනිකසානො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: අභිකකන්තං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතගෙහ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

7. 2. 7.

නවකමමිකසූතං.

203. එකං සමයං භගවා කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාචරස්මිං වනසණ්ඨෙ.

තෙන බො පන සමයෙන නවකමමිකභාරද්වාජො බ්‍රාහ්මණො තස්මිං වනසණ්ඨෙ කම්මන්තං කාරුපෙති. අද්දසා බො නවකමමිකභාරද්වාජො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං අඤ්ඤාචරස්මිං සාලරුකබ්බලෙ නිසින්නං පලලඬකං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤ්ඤා දිස්වානස්ස එතදහොසි: අහං බො පන³ ඉමස්මිං වනසණ්ඨෙ කම්මන්තං කාරුපෙන්නො රමාමි. අයං සමණො ගොතමො නිං කාරුපෙන්නො රමිතිති.

අථ බො නවකමමිකභාරද්වාජො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඬකමි උපසඬකමිතා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාමි.

තෙ හු කම්මන්තා කසිරන්ති⁴ භික්ඛු සාලවතෙ තව,
යදෙකකො අරඤ්ඤස්මිං රතිං වින්දසි ගොතමාති.⁵

1 අනුචසිකමමානොනො නනි - මජ්ඣ. PTS 2. සවෙ - ස්‍යා. 3. "පන" ඉති නනි - මජ්ඣ. ස්‍යා, PTS, 4. කසිරන්ති - මජ්ඣ. 5. වින්දසි ගොතමාති - මජ්ඣ. ස්‍යා, PTS.

7. 2. 6.

පච්චනික සූත්‍රය.

202. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි වූ ජෙනවත නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක.

එකල්හි පච්චනිකසාන නම් බමුණෙක් සැවැත්නුවර වෙසෙයි. ඉක්බිති පච්චනිකසාන බමුණාගට “මම මහණ ගොයුම්හු වෙත එළඹෙන්නෙමි නම් මැනවි. මහණ ගොයුම් යමක් යමක් ම කියන්නේ ද, මම ඔහුගේ ඒ ඒ වදනට ම විරුද්ධ වන්නෙමි”යි මේ අදහස විය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අබ්වස සක්මන් කරණ සේක. එවිට පච්චනිකසාන බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹියේ ය. එළඹ සක්මන් කරණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුව සක්මන් කරමින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “ශ්‍රමණයෙහි දහම් දෙසනු මැනවැ”යි මෙය කිය.

[භගවත්හු.]

පච්චනිකසාන වූ කිලිට්ඨිත් ඇති කරණුහන්තරයකරණය බහුල කොට ඇති පුද්ගලයා විසින් සුබ්බසි දහම මොනවට නො දනගැනෙන්නේ ය.

යමෙක් සිතේ අප්‍රසාදය ද බද්ධවේරය ද දුරු කොට සාරමහය බැහැර කොට (සිටියේ ද) හෙ තෙමේ එකානායෙන් සුබ්බසි දහම දැන ගන්නේ ය.

මෙසේ වදාළ කල්හි පච්චනිකසාන බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස ඉතා මැනවි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා!

7. 2. 7.

නවකමික සූත්‍රය.

203. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දහව්වෙහි එක්තරා වනලාභාබේසි වැඩවසන සේක.

එකල්හි නවකමිකභාරද්වාජ බමුණු තෙමේ ඒ වනලාභාබේසි කමානන කරවයි. නවකමිකභාරද්වාජ බමුණු තෙමේ එක්තරා සල්ලාකක්-මුල උඩුකය කෙළින් තබා (කමටහනට) අභිමුඛ කොට සිහි එළවා පලක් බැඳ වැඩනුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැක්කේ ය. දැක ඔහුට “මම වනාහි කමානන කරවමින් මේ වනලාභාබේසි සිත් අලවමි. මේ මහණගොයුම් තෙමේ කුමක් කරවමින් සිත් අලවා දෑ”යි මේ අදහස විය.

ඉක්බිති නවකමිකභාරද්වාජ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

මහණ, ඔබවහන්සේ විසින් මේ සල්වෙනෙහි නිතම් කමානනයෝ කරණු ලැබෙද්ද? ගෞතමයෙනි, යම් හෙයෙනින් මේ වෙනෙහි හුදෙකලා ව ඇල්ම විඳිති ද? (එහෙයින්) මෙසේ විචාරමි.

න¹ මෙ වනසමි. කරණීයමනී උච්ඡින්නමූලං මෙ වනං විසූකං,
සවාහං² වනෙ නිබ්බතපො විසල්ලො එකො රමෙ අරනිං විප්පහායාති.

එවං චුතෙන නවකමමිකභාරද්වාජො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං. එතද්වොච:
අභිකක්කන්තං හො ගොතමි - පෙ - උපාසිකං මං භවා ගොතමො ධාරෙතු
අජ්ජතගෙන පාණ්ණපෙන සරණං ගතන්ති.

7. 2. 8.

කට්ඨභාරසූතං.

204. එකං සමයං භගවා කොසල්ලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරසමි.
වනසණ්ඨෙති.

තෙන බො පන සමයෙන අඤ්ඤාතරසං භාරද්වාජගොත්තස්ස.
බ්‍රාහ්මණස්ස සම්බහුලා අනෙතවාසිකා කට්ඨභාරකා³ මාණවකා යෙන සො⁴
වනසණ්ඨො තෙනුපසංඛමිංසු. උපසංඛමිත්වා අද්දසංසු භගවන්තං තසමි.
වනසණ්ඨො නිසින්නං පල්ලඛිකං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ණිධාය පරිමුඛං සතිං
උපට්ඨපෙත්වා.

දිස්වාන යෙන භාරද්වාජගොත්තො බ්‍රාහ්මණො තෙනුපසංඛමිංසු.
උපසංඛමිත්වා භාරද්වාජගොත්තං බ්‍රාහ්මණං එතද්වොච්චිං: යගෙස භවං
ජාතෙය්ස⁵ අසුකසමිං වනසණ්ඨෙති සමණො⁶ නිසින්නො පල්ලඛිකං ආභුජ්ඣා
උජ්ජං කායං පණ්ණිධාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වාති.

අථ බො භාරද්වාජගොත්තො බ්‍රාහ්මණො තෙති මාණවකෙති සද්ධිං යෙන
සො වනසණ්ඨො තෙනුපසංඛමි. උපසංඛමිත්වා අද්දසං බො භගවන්තං
තසමි. වනසණ්ඨො නිසින්නං පල්ලඛිකං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ණිධාය
පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා. දිස්වාන යෙන භගවා තෙනුපසංඛමි. උපසංඛ-
මිත්වා භගවන්තං ගාථාති අජ්ඣාසාසි:

ගමනිරුපෙ බහුභෙරවෙ වනෙ සුඤ්ඤං අරඤ්ඤං විජ්ජනං විශාහිය,
අනිඤ්ජමානෙන සිතෙන⁷ වග්ගුතා සුවාරුරුපං⁸ වන භික්ඛු ක්කායසි.

න යජ්ඣ ගිතා න පි යජ්ඣ වාදිතං එකො අරඤ්ඤා වනමසසිතො මුනි,
අචේත්තරුපං පටිභාති මං ඉදං යදෙකකො පිතිමතො වනෙ වසෙ.

මඤ්ඤමහං⁹ ලොකාධිපති සභව්‍යතං¹⁰ ආකඛමානො තිදිවං අනුත්තරං,
කසමා භවං විජ්ජනමරඤ්ඤමසසිතො තපො ඉධ කුබ්බසි¹¹ බ්‍රහ්මපන්තියාති.

1. න ව මෙ - සිමු 1. ස්‍යා. 2. සොහං - PTS. 3. කට්ඨභාරකා නාම - සිමු 1. 2. 4. සොති
නනි - මජ්ඣ. 5. ජාතෙය්සාසි - මජ්ඣ. 6. සමණො ගොතමො - ස්‍යා. 7. භික්ඛු -
ස්‍යා. 8. සුඤ්ජරුපං - අට්ඨා. 9. මඤ්ඤාහං - PTS. 10. ලොකාධිපති සභව්‍යතං - සිමු 1.
ලොකාධිපති සභව්‍යතං - PTS. මජ්ඣ. ස්‍යා. 11. කුබ්බසි - මජ්ඣ.

මට මේ වෙනෙහි කටයුත්තක් නැත. මාගේ කෙලෙස්වනය මුලසුන් කරණ ලද්දේ ය. පහ ව ගිය (කෙලෙස්) කටු ඇත්තේ ය. ඒ මම නිකෙලයි ව පහ ව ගිය (රුහාදි) හුල් ඇති ව (ප්‍රාන්තසෙනසුන්හි හා භාවනාවෙහි) නොඇල්ම වෙසෙසින් පහ කොට මේ වෙනෙහි එකලාව සිත් අලවා වෙසෙමි.

මෙසේ වදල කල්හි නවකමිකභාරආච්ච බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවි හිමියෙන් සරණ ගිය මා උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා.

7. 2. 8.

කට්ඨභාරසූත්‍රය

204. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල්දනව්වෙහි එක්තරු වනලාභාබෙක වැඩවසන සේක.

එකල්හි එක්තරු භාරදවාජගොත්‍ර බමුණකුගේ අතැවැසි වූ දර ගෙනෙන බොහෝ මාණවකයෝ ඒ වනලාභාබ වෙත එළඹියහ. එළඹ ඒ වනලාභාබෙහි පලක් බැඳ උඩුකය කෙලින් තබා අභිමුඛ කොට සිහි එළවා වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුටහ. දෑක භාරදවාජගොත්‍ර බමුණා වෙත එළඹියහ. එළඹ භාරදවාජගොත්‍ර බමුණාහට “භවත් තෙමේ දන්නේ ද? අසවල් වනලාභාබෙහි මහණෙක් පලක් බැඳ උඩුකය කෙලින් තබා සිහිය අභිමුඛ කොට එළවා හුන්නේ ය”යි මෙය කීහ.

ඉක්බිති භාරදවාජගොත්‍ර බමුණු ඒ මණෙවුන් සමග ඒ වනලාභාබ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ වනලාභාබෙහි පලක් බැඳ උඩුකය කෙලින් තබා අභිමුඛ කොට සිහි එළවා වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැක්කේ ය. දෑක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කීය;

ශ්‍රමණයෙනි, හිස් වූ, ජනයාගෙන් තොර වූ, අරණ්‍යයට පිවිස ගැඹුරු සව්භාවය ඇති බොහෝ සෙයින් බිය එළවන මේ වෙනෙහි නොසැලෙන සරීර වූ මනහර සිරුරෙන් යුක්ත ව එකාන්තයෙන් සොදුරු සව්භාවය ඇති ධ්‍යාන කෙරෙහි.

යම් නැතෙක හි ගැසුම් නැද්ද, යම් නැතෙක වැසුමෙකුත් නැද්ද, (එබඳු වූ මේ) වෙනෙහි සම්මුඛ තෙමේ හුදෙකලා ව ව්‍යාසනසුන් ඇසුරු කෙළේ ය. යම් හෙයකින් එකලා ව ම නුටුසින් ඇති ව වෙනෙහි වෙසෙන්නේ ද, (එහෙයින්) මෙකරුණ පුද්ගලයක් සේ මට වැටහෙයි.

ලොකාධිපති බ්‍රහ්මයා හා සහභාවය වූ නිරුත්තර බ්‍රහ්මලොව පනමින් (වෙනෙහි වෙසෙහි යයි) මම හඟිමි. (නැතහොත්) භවත් කුමක් හෙයින් ජනයා කෙරෙන් තොර වූ වනය ඇසුරු කෙළේ ද? බ්‍රහ්මලොකෝත්පත්තිය පිණිස මෙහි නාස සෙරෙහි ද?

[භගවා:]

යා කාචි කඬ්ඛා අභිනන්දනා වා අනෙකධාතුසු පුළු සද්ධිතා,
අඤ්ඤාණමුලප්පභවා පඡප්පිතා සබ්බා මයා බ්‍යන්තිකතා¹ සමුලිකා.

සවාහං අකඬ්ඛා අසිතො අනුපයො සබ්බෙසු ධම්මෙසු විසුද්ධදස්සනො,
පප්පුය්‍ය සමොධිමනුතතරං සිවං ක්කායාමහං බ්‍රාහ්මණ² රහො විසාරදෙති.

එවං චුතො භාරද්‍රාජගොතො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:
අභිකක්කන්තං හො ගොතම, -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු
අජ්ජතගෙහ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

7. 2. 9.

මාතුපොසකසුතනං

205. සාවජ්ඣං—

අථ බො මාතුපොසකො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්.
උපසඬකම්ත්වා භගවතා සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරුණීයං
විතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො බො මාතුපොසකො
බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච. අහං හි හො ගොතම ධම්මෙත භික්ඛං
පරියෙසාමි. ධම්මෙත භික්ඛං පරියෙසිත්වා මාතෘපිතරෙ පොසෙමි. කච්චාහං
හො ගොතම එවංකාරී කිච්චකාරී භොමීති?

තග්ඝ ත්වං බ්‍රාහ්මණ එවංකාරී කිච්චකාරී භොසි³. යො බො බ්‍රාහ්මණ
ධම්මෙත භික්ඛං පරියෙසති. ධම්මෙත භික්ඛං පරියෙසිත්වා මාතෘපිතරෙ
පොසෙති. බහුං⁴ සො උඤ්ඤං පසවතීති.

[භගවා:]

යො මාතරං වා⁵ පිතරං වා මචෙචා ධම්මෙත පොසති,
තාය තං පාරිවරියාය මාතෘපිතුසු පණ්ඨිතා,
ඉධෙව නං පසංසන්ති පෙචා සගෙහ පමොදනීති.

එවං චුතො මාතුපොසකො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:
අභිකක්කන්තං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු
අජ්ජතගෙහ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

1 බ්‍යන්තිකතා - ස්‍යා. 2. බ්‍රහ්ම - මජ්ඣ. ස්‍යා. 3. අහොසි - සිමු 1.2. ස්‍යා. 4. බහු - PTS. 5. මාතරං - මජ්ඣ. ස්‍යා. PTS

[භගවත්හු:]

යම්කිසි අභිනන්දනස්වරූප තෘෂණයෙක් හෝ අනෙකක් භාවාලම්බණයන්හි වූ නිරතුරු ඇසුරු කළ නානාප්‍රකාර සෙසු කෙළෙස් හෝ ඇද්ද, අවිද්‍යාව මූලප්‍රභවය කොට ඇති අවිද්‍යාමූල සහිත වූ ඒ සියලු තෘෂණාවෝ මා විසින් නසන ලදහ.

බමුණ, ඒ මම තෘෂණා රහිත වූයෙමි තෘෂණාව ඇසුරු නො කෙළෙමි උපහත රහිත වූයෙමි සියලු ධර්මයන්හි විශුද්ධිගීත ඇත්තෙමි වෙමි. ඒ මම නිරුත්තර වූ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ සම්මොඛියට පැමිණ විශාරද ව රහසිගතව ධ්‍යාන කෙරෙමි.

මෙසේ වදාළ කල්හි භාරදවාජගොත්‍ර බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය මා උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා.

7. 2. 9.

මාතුපොසක සූත්‍රය

205. සැවැත්තුවර—

එකල්හි මාතුපොසක බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටුවියයුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් මාතුපොසක බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේය. භවත් ගෞතමයෙනි, මම වනාහි දූභාමින් භික්‍ෂාව සොයමි. දූභාමින් භික්‍ෂාව සොයා මට්ටපියන් පුසිමි. භවත් ගෞතමයෙනි, කිම? මම මෙසේ කරන්නෙමි නිස කරන්නෙකිමි වෙමි ද?

[භගවත්හු:]

බමුණ, මෙසේ කරණ තෝ එකාන්තයෙන් නිස කරන්නෙහි. බමුණ, යමෙක් දූභාමින් භික්‍ෂාව සොයා ද, දූභාමින් භික්‍ෂාව සොයා මට්ටපියන් පුසි ද, හෙ තෙමේ බොහෝ පින් රැස් කෙරෙයි.

යම් මිනිසෙක් මවත් පියාත් දූභාමින් පුසි ද, මට්ටපියන් කෙරෙහි වූ ඒ මෙහෙ කිරීම හෙතු කොට ගෙන පණ්ඩිතයෝ මේ ලොවිහි ම ඔහු පසසත් පරලොව සවගීයෙහි සතුටු වෙයි.

මෙසේ වදාළ කල්හි මාතුපොසක බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය මා උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා.

7. 2. 10.

හික්කකස්සනං.

206. සාවණ්ණියං—

අථ බො හික්කකො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි උපසඤ්ඤාමිති භගවතා සද්ධිං සමෙවොදි. සමෙවොදනීයං කථං සාරණීයං විනිසාරෙතො එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තො බො භික්කකො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: අභමපි බො¹ හො ගොතම භික්කකො භවමපි භික්කකො ඉධ තො හිං නානාකරණන්ති?

[භගවා:]

හ තෙන භික්කකො යොති සාවතා භික්කතෙ පරෙ,
විසං ධම්මං සමාදාය භික්ඛු හොති ත තාවතා.

යොධ පුඤ්ඤාදාය පාපඤ්ඤා බාහිතො² බ්‍රහ්මචරියවා³,
සඤ්ඤාය ලොකෙ වරති ස වෙ භික්ඛුති චුළචති.

එව චුතෙන භික්කකො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: අභික්කන්තං හො ගොතම, -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙත්තු අස්සන්තෙහ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

7. 2. 11.

සඤ්ඤාරවස්සනං.

207. සාවණ්ණියං—

තෙන බො පන සමයෙන සඤ්ඤාරවො⁴ නාම බ්‍රාහ්මණො සාවණ්ණියං පටිවසති. උදකසුද්ධිකො උදකෙන පරිසුද්ධිං⁵ පළෙච්ඡි සායපාතං⁶ උදකො-
රොහණානුයොගමිනුසුතො විහරති.

අථ බො ආයස්ස ආනන්දෙ පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙතො පනත්චිවරමාදාය සාවණ්ණියං පිණ්ඩාය පාවිසී. සාවණ්ණියං පිණ්ඩාය වරිතො පච්ඡාභන්තං පිණ්ඩපාන-
පටිකක්කන්තො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති භගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තො බො ආයස්ස ආනන්දෙ භගවන්තං එතදවොච: ඉධ භන්තෙ සඤ්ඤාරවො⁴ නාම බ්‍රාහ්මණො සාවණ්ණියං පටිවසති, උදකසුද්ධිකො උදකෙන පරිසුද්ධිං⁵ පළෙච්ඡි සායපාතං⁶ උදකොරොහණානුයොගමිනුසුතො විහරති. සාධු භන්තෙ භගවා යෙන සඤ්ඤාරවස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඤ්ඤාමිතු අනුකම්පං උපාදායාති. අභිවාසෙසි භගවා තුණ්ඤ්ඤාවෙන.

අථ බො භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙතො පනත්චිවරමාදාය යෙන සඤ්ඤාරවස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති පුඤ්ඤාදායො ආසනෙ නිසීදි.

1. අභමපි - සිමු. 1, 2 සො. 2. පච්ඡාභන්තො - සො. 3. බ්‍රහ්මචරියං - පණ්ණ. සිමු. 1. PTS. සො. 4. සඤ්ඤාරවො - සො. 5. සුද්ධිං - සිමු. 1, 2. PTS. සි 1, 2. 6. සායපාතං - සිමු. 1

7. 2. 10.

භික්ෂුක සූත්‍රය

206. සැවැත්නුවර—

එකල්හි භික්ෂුක බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටුවියයුතු සිතිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් භික්ෂුක බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේය. භවත් ගෞතමයෙනි, මමත් භික්ෂකයෙක්මි. භවත් තෙමේත් භික්ෂකයෙකි. මෙහි ලා අප දෙදෙනාගේ නිනම් වෙනසක් ද?

[භවත්හු:]

මෙරමා සිතා යන මෙනෙක් වේ ද, එපමණෙකින් භික්ෂකයෙක් නො වේ. දුර්ගකිය වූ අකුශලධර්මය සමාදන් ව (සිටියේ) ඒ තාක් භික්ෂු නම් නො වේ.

මේ සත්තෙහි යමෙක් පිණ ද පව ද බැහැර කොට වුසු බලිසර ඇත්තේ නුවණින් දැන ලොවිහි හැසිරේ ද, හෙ තෙමේ එකාන්තයෙන් භික්ෂු යයි කියනු ලැබේ.

මෙසේ වදාළ කල්හි භික්ෂක බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිම කොට සරණ ගිය මා උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා.

7. 2. 11.

සඛාරව සූත්‍රය

207. සැවැත්නුවර—

එකල්හි සඛාරව නම් බමුණෙක් සැවැත්නුවර වෙසෙයි. ජලයෙන් ශුද්ධිය වේ යයි අදහන්නේ ජලයෙන් පිරිසිදු බව පතයි. උදය සවස දියට බැසීම ව්‍යයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි.

ඉක්බිති ආයුෂමත් ආනඤ්ඤා තෙරණුවෝ පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙන සැවැත්නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසියහ. සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසානගෙන් වැලකුනාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්න. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් ආනඤ්ඤා තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කළහ: “වහන්ස, මෙහි සඛාරව නම් බමුණෙක් සැවැත්නුවර වෙසෙයි. ජලයෙන් ශුද්ධිය වේ යයි අදහන්නේ ජලයෙන් පිරිසිදු බව පතයි. උදය සවස දියට බැසීම ව්‍යයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි. වහන්ස, භාග්‍යවත්හු අනුකම්පා පිණිස සඛාරව බමුණාගේ නිවෙස්ත වෙත එළඹෙන සේක්වා. ඒ මැනවි”යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිශ්ශබ්ද භාවයෙන් ඉවසා වදාළ සේක.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙන සඛාරව බමුණාගේ නිවෙස්ත වෙත එළඹ සේක. එළඹ පණවන ලද අසනෙහි වැඩහුන් සේක.

අථ බො සඛිතාරවො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්.
උපසඛිකම්භා භගවතා සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාදනීයං කථං සාරුඤ්ඤං
විනිසාරෙභා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං බො සඛිතාරවං
බ්‍රාහ්මණං භගවා එතදවොච: සච්චං කිර තං බ්‍රාහ්මණ උදකසුද්ධිකො
උදකෙන පරිසුද්ධිං පච්චෙසි. සායපාතං උදකොරොහණානුයොගමනුසුතො
විහරසීති.

එවං හො ගොතමානි¹

කිම්පන තං බ්‍රාහ්මණ අත්ථවසං සම්පස්සමානො උදකසුද්ධිකො උදකෙන
පරිසුද්ධිං² පච්චෙසි. සායපාතං උදකොරොහණානුයොගමනුසුතො විහර-
සීති?

ඉධ මෙ හො ගොතම යං දිවා පාපකම්මං කතං හොති, තං සාය
නභාතෙන³ පචාහෙමි. යං රත්තිං පාපකම්මං කතං හොති, තං පාන⁴
නභාතෙන පචාහෙමි. ඉමං ඛවාහං හො ගොතම අත්ථවසං සම්පස්සමානො
උදකසුද්ධිකො උදකෙන පරිසුද්ධිං පච්චෙමි. සායපාතං උදකොරොහණානු-
යොගමනුසුතො විහරාමිති.

[භගවා:]

ධමෙමා රහදෙ බ්‍රාහ්මණ සීලතිජෝ,
අනාවිලො සබ්බි සතං පසඤ්ඤා,
යත්ථ හවෙ වෙදගුතො සිත්තානා
අනලලගතතා'ව තරන්ති පාරන්ති.

එවං චුතො සඛිතාරවො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: අභික්කන්තං
හො ගොතම, -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනගෙහ
පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

7. 2. 12.

බොමද්‍රස්සසුක්තං.

208. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සතෙකස්ස විහරති බොම-
ද්‍රස්සං නාම සක්කානං නිගමො. අථ බො භගවා පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙථා
පත්තච්චරමාදාය බොමද්‍රස්සං නිගමං⁵ පිණ්ඩාය පාවිසි.

තෙන බො පන සමයෙන බොමද්‍රස්සකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා සභායං
සන්තිපතිතා හොන්ති කෙනචි දෙව කරණීයෙන. දෙවො ච එකමෙකං
ප්‍රසායති.

අථ බො භගවා යෙන සා සභා තෙනුපසඛිකම්. අද්දසංසු බො
බොමද්‍රස්සකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා භගවන්තං දුරතොච අගච්ඡන්තං. දිස්වාන
එතදවොචු: කෙ ච මුණ්ඩකා සමණකා කෙ ච සභාධම්මං ජාතිස්සන්තිති?

අථ බො භගවා බොමද්‍රස්සකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ ගාථාය අජ්ඣාමාසි.

1. කොතම - මජ්ඣ. PTS. 2. උදකසුද්ධිං - මජ්ඣ. PTS. 3. සායං-පානාතොන - මජ්ඣ. සූ. 4. පානං - මජ්ඣ. සූ. PTS. 5. නාම නිගමං - සිමු. 1.

එකල්හි සඛාරව බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක නුන්නේ ය. එකත්පසෙක නුත් සඛාරව බමුණාට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක බමුණ, සැබැව්? තෝ ජලයෙන් ශුද්ධිය වේ යයි අදහන්නෙහි ජලයෙන් පිරිසිදු බව පතයි ද? උදය සවස දිගට බැසීම ව්‍යායාමයෙහි යෙදුනෙහි වෙසෙයි ද?

භවත් ගෞතමයෙනි, එසේ ය.

බමුණ, තෝ කිනම් ආනිසංසයක් දක්මින් ජලයෙන් පිරිසිදු වේ යයි අදහන්නෙහි ජලයෙන් පිරිසිදු බව පතයි ද? උදය සවස දිගට බැසීම ව්‍යායාමයෙහි යෙදුනෙහි වෙසෙයි ද?

භවත් ගෞතමයෙනි, මෙහි මා විසින් දහවල් යම් පච්ඡායෙකක් කරණ ලද්දේ වේ ද, සවස නැමෙන් එය පා කොට හරිමි. රෑ යම් පච්ඡායෙකක් කරණ ලද්දේ වේ ද, උදය නැමෙන් එය පා කොට හරිමි. භවත් ගෞතමයෙනි, මම මේ ආනිසංසය දක්නෙමි ජලයෙන් ශුද්ධිය වේ යයි අදහන්නෙමි ජලයෙන් පිරිසිදු බව පතමි. උදය සවස දිගට බැසීම ව්‍යායාමයෙහි යෙදුනෙමි වෙසෙමි යි.

[භගවත්හු:]

වෙදයෙහි පරතෙරට ගිය ආයාසියෝ යම් තැනෙක ස්භානය කළාහු තොතෙන් සිරුරු ඇතිව ම නිවන් නමැති පරතෙරට එකානතයෙන් යෙද් ද, බමුණ, ධර්මය තෙමේ සිල් නමැති තොට ඇති වෙසෙසින් පහන් වූ උතුම් සහසුරුණයන් විසින් පසස්තා ලද (එබඳු) ජලාසයෙකි.

මෙසේ වදාළ කල්හි සඛාරව බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය මා උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා යි.

7. 2. 12.

බොමදුස්ස සුත්‍රය

208: මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍ය ජනපදයෙහි ශාක්‍යයන්ගේ බොමදුස්ස නම් නියම්ගමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරා හැද පෙරව පාසිවුරා ගෙණ බොමදුස්ස නියම්ගමට පිටු පිණිස පිවිසි සේක.

එකල බොමදුස්ස නියම්ගමවැසි බමුණුගැහැවියෝ කිසියම් කටයුත්තක් සඳහා සභායෙහි රැස්වුවාහු වෙති. වැස්ස ද එකිනෙක පොදු හෙළයි.

එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ සභාව වෙත එළඹි සේක. බොමදුස්සක බමුණුගැහැවියෝ වහින්නා වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුර දී ම දුටහ. දෑක නිඤ්ඤ මුට්ඨහණනු කවරනු ද, කවර කෙනෙක් සභාධර්මය දන්නාහු ද යි මෙය කීහ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බොමදුස්සක බමුණුගැහැවියන්ට ගාථා-යෙන් වදාළ සේක:

තෙසා සභා යත් ත සනති සනෙනා සනෙනා ත තෙ යෙ ත වදන්ති ධම්මං,
රුහඤ්ච ද්‍රෙස්ඤ්ච පභාය මොහං ධම්මං වදන්තාච¹ භවන්ති සනෙනාති.

එවං චූතෙන බොමද්දස්සකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා භගවන්තං එතදවොචුං:
අභිකක්කන්තං හො ගොතම අභිකක්කන්තං හො ගොතම. සෙය්‍යථාපි හො
ගොතම, නික්කඤ්ජිතං වා උක්කඤ්ජේය්‍ය පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුළුතස්ස
වා මග්ගං ආවිකෙඛස්ස, අකිකාරෙ වා කෙලපජ්ජේය්‍යාං ධාරෙය්‍ය වක්ඛුමනෙනා
රූපානි දකඛින්නි. එවමෙවං හොතා ගොතමෙන අතෙකපරියායෙන ධම්මො
පකාසිතො. එතෙ මයං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාම ධම්මඤ්ච භික්ඛු-
සඛිස්ඤ්ච. උපාසකෙ තො භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ඣතගෙන පාණ්ණපෙතෙ
සරණං ගතෙති.

උපාසකවග්ගො දුතියො.

තත්‍රාද්දුතං:

කසි උදයො දෙවතිතො අඤ්ඤාදර මහාසාලං
මානඤ්ඤාද්ව පච්චනිකඤ්ඤා නවකම්මකං ධාරකං²
මාතුපොසකො³ කිකුකො සඛිගාරවො බොමද්දස්සකා ද්වාදසාති.

බ්‍රාහ්මණසංයුතනං සමන්තං.

8. වඛනීසසංයුතනං

1. වඛනීසවග්ගො

8. 1. 1.

නික්ඛන්තසුතනං

209. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං ආයස්මා වඛනීසො ආලම්භං විහරති
අග්ගාලවෙ චෙතියෙ ආයස්මතා නිග්‍රොධිකපෙසන උපජ්ඣියෙන සද්ධිං.
තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මා වඛනීසො නවො හොති අවිරපබ්බජ්ජතො
ඔභිස්සකො විහාරපාලො.

අථ බො සමිහිසුලා ඉත්ථෙයො සමලඛකරිත්වා යෙන අග්ගාලවකො
ආරාමො⁴ තෙනුපසංඛතමිංසු, විහාරපෙක්ඛිකායො. අථ බො ආයස්මතො
වඛනීසස්ස නා ඉත්ථෙයො දිස්වා අනභිරති උපපජ්ජති, රුහො විතතං
අනුඛිංසෙති.

අථ බො ආයස්මතො වඛනීසස්ස එතදභොසි. අලාභා වත මෙ, ත වත
මෙ ලාභා. දුලලඛං ව: මෙ, ත වත මෙ සුලලඛං. යස්ස මෙ අනභිරති
උපපන්නා, රුහො විතතං අනුඛිංසෙති. තං කුතෙත්ථ ලභ්‍යා යමෙව පරෙ
අනභිරතිං විනොදෙත්ති. අභිරතිං උපපාදෙය්‍ය. සනානුභාගං අනානාච
අනානතො අනභිරතිං විනොදෙත්ති. අභිරතිං උපපාදෙය්‍යත්ති.

1. වදන්තාච - මුද්. ස්‍යා. සි.ප්‍ර. 1. 2. නවකම්මකං - මුද්. 3. ආතුපොසකො -
මුද්. 4. ගොතාදාමො - සි.ප්‍ර. 1.2. ස්‍යා, P.II.

යම් තැනෙක සත්‍යරූපයෝ තැදී ද, තෙල සභායෙක් නොවේ. යම් කෙනෙක් ධර්මය නො කියදී ද, ඔහු සත්‍යරූප නොවෙති. රුගය ද, දොමය ද, මොහය ද දුරු කොට ධර්මය දෙශනා කරන්නෝ ම සත්-
පුරුෂ වෙති.

මෙසේ වදාළ කල්හි බොමදුස්සක බමුණුගැහැවියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්-
සේට මෙය සැළ කළහ. භවත් භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම්සේ යටිනුරු වූවක් උඩුනුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුනු දෙයක් විවර කරන්නේ හෝ වේ ද, මංවූලා වූවකුට මහ කියා දෙන්නේ හෝ වේ ද, ඇස් ඇත්තෝ රූප දක්නාහි අඳුරෙහි තෙල්පහනක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් නියරින් ධර්මය ප්‍රකාශ කරණ ලද්දේ ය. මේ අපි භවත් ගෞසුම්හු ද, දහම ද, බික්සහන ද සරණ යමු. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිම-
යෙන් සරණ ගිය අප උපාසකයන් කොට දරණ සේක්වා යි.

උපාසක වර්ගය දෙවෙනි යි.

එහි උද්‍යානය:

කසී, උදය, දෙවනිය, අඤ්ඤාභරමිභාසාල, මානත්ථය, පච්චනීය, තථි-
තාම, කට්ඨාසාරක, වායුපොසක, භික්ඛක, සඛ්භාරව, බොමදුස්ස සුත්‍රය යි
දුටු දෙළොසෙකි.

බ්‍රාහ්මණ සංයුතනය නමුත් ය.

8. වඩ්ඪිසසංයුතනය

1. වඩ්ඪිසවර්ගය

8. 1. 1.

නිකායනසූත්‍රය

209. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක ආරාමයේ වඩ්ඪිස
තෙමේ අලවනුවර අග්නාලවචෙනිය විහාරයෙහි උපායනය වූ ආයුෂ්මත්
නිශ්‍රොධිකසා හෙරුන් සමග වැඩ වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂ්මත් වඩ්ඪිස
තෙමේ අලුත පැවිදි වූ චේට්‍යාර තට්ඨිත චේට්‍යාර උපායනායකයෙක් වෙයි.

ඉක්බිති බොහෝ සත්‍රුක සැරසී වෙහෙර දක්නා තැන් පැවැත්තු අයාලවක-
ආරාමය කරා පැමිණියහ. එකල්හි ආයුෂ්මත් වඩ්ඪිසතෙම ව සත්‍රින් දෑක
අනභිරතිය උපදිසි. රුගය (කුසල්) සිත වනසයි

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් වඩ්ඪිසහට “යම්බුදු මට අනභිරතිය උපන්නී ද, රුගය
සිත වනසා ද, එකානනයෙන් (එය) මට අලාභයෙක. එකානනයෙන් එය
මට ලාභයෙක් නො වේ. මට එකානනයෙන් දුර්භාගයෙකි. එකානන-
යෙන් මට යහපත් භාග්‍යයෙක් නොවේ. යම් හෙයකින් මෙරමා මාගේ
අනභිරතිය දුරු කොට අභිරතිය උපදවන්නේ නම් එය මෙහි කොසින්
ලැබිය හැකි ද, මම කෙම ම නමාගේ අනභිරතිය දුරු කොට අභිරතිය
උපදවන්නෙම නම් මැනවැ”යි මෙ සිතා ගියේ ය.

අථ බො ආයස්මා වඩ්ඪිසො අත්තනාව අත්තනො අතභීරති විනොදෙත්වා
අභීරති උප්පාදෙත්වා නායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසී.

නික්කන්තං වත මං සන්තං අගාරස්මානගාරියං,
විතක්කා උපධාවන්ති පගබ්භා කණ්ණනො ඉමෙ.

උග්ගපුත්තා මහිස්සාසා සික්ඛිතා දළභධම්මනො,
සමන්තා පරිනිරෝය්සා සහස්සං අපලාසිතං.

සවෙපි එත්තනො¹ භියො ආගම්ස්සන්ති ඉත්ථියො,
නෙව මං බ්‍යාධිස්සන්ති ධම්මෙ සච්ඡි පතිට්ඨිතං.²

සක්ඛිති මෙ සුතං එතං බුද්ධස්සාදිවච්ඡිකුතො,
නිබ්බාණගමනං මග්ගං තත්ථ මෙ නිරතො මනො.

එවඤ්ඤා මං විහරන්තං පාපිමා³ උපගච්ඡසී,
තථා චෙට්ඨ කරිස්සාමි න මෙ මග්ගමපි දක්ඛසීති.

8. 1. 2.

අරති සුත්තං.

210. එකං සමයං⁴ ආයස්මා වඩ්ඪිසො ආලවිසං විහරති අග්ගාලවෙ
වෙතිසෙ ආයස්මතා නිග්‍රොධකපෙසන උපජ්ඣායෙන සද්ධිං. තෙන බො පන
සමයෙන ආයස්මා නිග්‍රොධකපෙසා පච්ඡාභන්තං පිණ්ඩපානපටික්කන්තො,
විහාරං පටිසති සායං වා නික්කමති අපරප්පුචා කාලෙ. තෙන බො පන
සමයෙන ආයස්මතො වඩ්ඪිසස්ස අතභීරති උප්පන්නා හොති, රුගො
විත්තං අනුද්ධංසෙති.

අථ බො ආයස්මතො වඩ්ඪිසස්ස එතදහොසී. අලාභා වත මෙ,
ත වත මෙ ලාභා. දුලලද්ධං වත මෙ, ත වත මෙ සුලද්ධං. යස්ස මෙ අතභීරති
උප්පන්නා, රුගො විත්තං අනුද්ධංසෙති. තං කුතෙත්ථ ලබ්භා යං මෙ පරෙ
අතභීරති විනොදෙත්වා අභීරති උප්පාදෙය්ස. යනනුත්තං අත්තනාව
අත්තනො අතභීරති විනොදෙත්වා අභීරති උප්පාදෙය්සන්ති. අථ බො
ආයස්මා වඩ්ඪිසො අත්තනාව අත්තනො අතභීරති විනොදෙත්වා අභීරති
උප්පාදෙත්වා නායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසී.

අරතිඤ්ඤා රතිඤ්ඤා පභාය සබ්බසො ගෙහසිත්තඤ්ඤා විතක්කං,
වතථං න කරෙය්ස කුතිඤ්ඤා නිබ්බතථො අරතො⁵ ස භි භික්ඛු.

යම්ඨ පුට්ඨිඤ්ඤා වෙහාසං රුපගතඤ්ඤා ජගතොගධං,
කිඤ්ඤා පරිජියති⁶ සබ්බමතිවචං එවං සමෙවච වරන්ති මුත්තනා.

1. එත්තංකා - සිමු. 1 එත්තකා - සා. එත්තො - PTS. 2. පතිට්ඨිතො - සිමු. 1. PTS.
සි 1, 2 3 පාපිම - මජ්ඣ. PTS. 4. එකං සමයං - පෙ - මජ්ඣ. PTS. 5. අත්තො -
සා. PTS 6 පරිජියති - සා, සිමු. 1.2.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩිනීස තෙමේ තෙමේ ම නමාගේ අතභිරතිය දුරු කොට අභිරතිය උපදවා ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථා කිය.

ගිහිගෙයින් නික්මුනාවූ ම සස්තට පැමිණියා වූ මා කරු බුහුටි වූ මේ විතකියෝ මාරයා කෙරෙන් එකානනයෙන් දිව එත්.

උගුපුගු(රුජනය) වූ මගන්දුනු ඇති (ධනුශ්ශීලපයෙහි) මොනවට හික්මුනු දැඩි ඇදුරු දුනු දරන්නාවූ පලා නොයන ඔවුන් දහස්නුදු භාන්පස ඊතල විසුරුවන්නාහු ද. (දක්ෂ පුරුෂයාට ඒ සියල්ල වැළකිය හැකිය.)

ඉදිනුදු මේ පමණ (දහස) ටත් වඩා සග්‍රිහු එන්නාහු ද, සාකිය (ශාසන) ධර්මයෙහි පිහිටි මා නො පෙළන්නාහු ය.*

සුයඹිබනු වූ බුදුරජාහන් වහන්සේ සමුච්චයෙන් ම මේ නිවන් යන මග මා විසින් අසන ලද්දේ ය. එහි මාගේ සිත ඇළුනේ ය.

පට්ට, ඉදින් මෙසේ වසන්නා වූ මා කරු පැමිණෙහි ද, මරුව, (තෝ යම්සේ) මා ගිය මගක් නො දක්නෙහි ද, එසේ කරන්නෙමි.

8. 1. 2.

අරති සූත්‍රය

210. එක්කලෙක ආයුෂමත් වඩිනීස තෙමේ අලච්ඡවර අගනාලව-
වෙතිය විහාරයෙහි උපාධ්‍යාය වූ ආයුෂමත් නිග්‍රොධකප්ප තෙරුන් සමග
වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂමත් නිග්‍රොධකප්ප තෙරණුවෝ පසුබත
පිණ්ඩපාතයෙන් වැළකුනාහු වෙහෙරට පිවිසෙති. සවස හෝ පසුදින
පිටු සිහන වේලෙහි හෝ නික්මෙති. එකල්හි ආයුෂමත් වඩිනීසහට
අතභිරතියෙක් උපන්නේ වෙයි. රුගය සිත වතසයි.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩිනීසහට “යම්බදු මට අතභිරතියෙක් උපන්නේ ද,
රුගය සිත වතසා ද, ඒ මට එකානනයෙන් අලාභයෙකි. එකානනයෙන්
මට ලාභයෙක් නො වේ. එකානනයෙන් මට තපුරු ලැබීමෙකි. එකාන-
යෙන් මට මනා ලැබීමෙක් නොවේ. යම් හෙයෙකින් මෙරමා අතභිරතිය
දුරු කොට අභිරතිය උපද වන්නේ නම් එය මෙහිලා කොසින් ලැබිය හැකි ද,
මම නමාගේ අතභිරතිය තෙමේ ම දුරු කොට අභිරතිය උපදවන්නෙමි නම්
මැතැවැ”යි මේ අදහස විය. ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩිනීස තෙමේ තෙමේ ම නමා
ගේ අතභිරතිය දුරු කොට අභිරතිය උපදවා ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථා කිය.

යමෙක් (සස්තෙහි) නො ඇල්ම ද (පස්කම් ගුණයෙහි) ඇල්ම ද
ගෙහනිඃශ්‍රිත වූ පාපවිතකී ද සම්ප්‍රකාරයෙන් දුරු කොට කිසි අරමුණෙක්හි
කෙලෙස් නමැති මහවනය නො කරන්නේ ද, කෙලෙස්වන නැති
තෘෂ්ණාරති නැති හෙ තෙමේ හික්කු නම් වේ.

මේ ලොකයෙහි පොළොව ඇසුරු කලා වූ ද, අහස ඇසුරු කලා වූ ද,
ලොකයෙහි ඇතුළත් වූ යම්කිසි රූපයෙක් වේ ද, ඒ සියල්ල සහමුලින්
දිරසි. අනිත්‍ය යි. මෙසේ දැන දන්නා ලද අත්බැව් ඇත්තෝ වෙසෙත්.

*දුනුවාසෝ වරකට එක්සාරයක් ම විදිති. සග්‍රිහු වූ කලී වරකට රූපාරමණාදි භාර-
පසක්ම විදිති. එහෙත් ඔවුන් දහසකටත් මා පෙළිය නො හැකිය යි යුක්ත යි.

උපධිසු ජනා ගතිතාසෙ දිට්ඨසුතෙ පටිසෙ ව මුතෙ ව,
එත්ථ විනොදය ඡන්දමනෙජො යො එත්ථ න ලිමපති තං මුතිමාහු.

අථ සට්ඨනිසසිතා¹ සවිතකකා* පුට්ඨජනතාය² අධමමා නිවිට්ඨා,
න ව වගගතාසං³ කුතිඤ්චි නො පන දුට්ඨලලහාණී ස තිකඛු.

දබ්බො චිරරතනසමාතිතො අකුහකො නිපකො අපිභාලු,
සන්තං පදං අජ්ඣගමා මුති පටිච්ච පරිනිබ්බුතො කඛිති කාලනති.

8. 1. 3.

පෙසලඅතිමඤ්ඤනාසුතනං

211. එකං සමයං ආයසමා වඩනිසො ආලච්ඨං විහරති අශ්කාලචේ
වෙනියෙ ආයසමතා නිශ්‍රොධකපෙසන උපජ්ඣායෙන සද්ධිං. තෙන බො පන
සමයෙන ආයසමා වඩනිසො අත්තතො පටිභාණෙන අඤ්ඤා පෙසලෙ
තිකඛු අතිමඤ්ඤති.

අථ බො ආයසමතො වඩනිසසං එතදහොසි. අලාභා වත මෙ න වත
මෙ ලාභා, දුලලභං වත මෙ න වත මෙ සුලලභං. යථාහං අත්තතො පටිභාණෙන
අඤ්ඤා පෙසලෙ තිකඛු අතිමඤ්ඤමිති. අථ බො ආයසමා වඩනිසො අත්තතාව
අත්තතො විපට්ඨසාරං උපපාදෙත්වා නායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි

මානං⁴ පජ්ඣසසු ගොතම, මානපථඤ්ච ජහස්සු,
අසෙසං මානපථසමී සමුවජ්ඣතො⁵ විපට්ඨසාරනුවා⁶ චිරරතනං.

මනෙත මකඛිතා පජා මානහතා⁷ තිරයං පපතනති,
සොවනති ජනා චිරරතනං මානහතා⁷ තිරයං උපපන්නා.

න හි සොචති තිකඛු කදචි මගඤ්ඤො සමමාපටිපනොනා,
කිතතිඤ්ච සුඛඤ්ච අනුගොති ධම්මදසොති තමාහු නාථතනං⁸.

තසමා අබ්ලොධ පධානවා නිවරණානි පභාය විසුද්ධො,
මානඤ්ච පභාය අසෙසං විජ්ජායන්තකඤ්ඤෙ සමිතාපිති.

1. සට්ඨනිසිතං - PTS. සට්ඨිසිතා - සභා. සි 1. 2. 2. පුට්ඨජනතාය - සභා.
3. වට්ඨගතාසං - සභා. 4. මානසං - සිමු. 1. සභා, සි, 2. 5. මානපථමිඤ්ඤචිතො - සභා.
6. විපට්ඨසාරිනුවා - මජ්ඣං, සභා. 7. මානහතා - PTS. 8. නාථතනං - මජ්ඣං.
* පටිතකකා - සි 1, 2.

ජනයෝ උපට්ඨිති ද ආසිත් දුටු රූපයෙහි හා කණින් ආසු
ගබ්දයෙහි ද ප්‍රතික්ෂය්‍යානාග ගක්ඛ රස දෙකිති ද ථොට්ඨබ්බාරමඤ්ඤයෙහි ද
ගිජ්ඣ වුවාහු වෙත්. යමෙක් මේ පඤ්චකාමයෙහි ආශාව දුරු කොට ආශා
නාත්තේ මෙහි නො ආලේ ද, ඔහු මුතිය යයි කියත්.

වැලි සාරමුණු ආසුරු කළ බොහෝ වූ අධම්මිකයෝ ප්‍රජාව කෙරෙහි
වැදගත්වාහු වෙත්. කිසිතැනෙක කෙලෙසවතියට පැමිණියෙක් නො වන්නේ
ද, දුළුල් හෙපුල් බණන්තෙක් නොවන්නේ ද, හෙ තෙමේ හිඤ්ඤ නම් වේ.

පණ්ඩිත වූ දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි සමානිත සිත් ඇති භූහත නො වූ
පරිණතප්‍රඥාවන් වූ තෘෂ්ණා රහිත වූ හිඤ්ඤ තෙමේ නිවණට පැමිණියේ ය.
නිවන් නිසා කෙලෙස් පිරිනිවර්තීන් පිරිනිවිසේ සකකිපරිනිමාණ කාලය
අපේක්ෂා කෙරෙයි.

8. 1. 3.

පෙසලඅතිමඤ්ඤානා සූත්‍රය

211. එක්කලෙක ආයුෂමත් වඩිසි තෙමේ අලච්ඡවර අභ්‍යාලව-
වෙතිය විහාරයෙහි උපාධ්‍යාය වූ ආයුෂමත් නිග්‍රොධකසංභෙරුත් සමග
වැඩ වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂමත් වඩිසි තෙමේ තමාගේ ප්‍රතිභාතයෙන්
අනෙක් ප්‍රියශීල හිඤ්ඤන් හෙළා දකියි.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩිසි හට “යම්බද්ධ මම තමාගේ ප්‍රතිභාතයෙන්
අනෙක් ප්‍රියශීල හිඤ්ඤන් අවමන් කෙරෙමි ද, ඒ වට එකානතයෙන්
අලාභයෙකි. ඒ වට එකානතයෙන් ලාභයෙක් නො වෙයි. එකානතයෙන්
මා විසින් තපුරක් ලබන ලද්දේ ය. මා විසින් එකානතයෙන් යහපතෙක්
නො ලබන ලද්දේ ය”යි මේ අදහස වී ය. ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩිසි තෙමේ
තෙමේ ම තමාට විපිළිසර උපදවා ඒ වේලාවෙහි මේ ගාථා කී ය.

ගෞතමය, මානස දුරු කොට, මානාරමඤ්ඤ ද බැහැර කරව.
මානාරමඤ්ඤෙහි නිරවයෙසයෙන් මුසපත් වූයේ බොහෝ කලක් විපිළිසර
ඇත්තෙක් විය.

ගුණවිකුලාචිත් වැඩුනා වූ සන්තප්පයෝ මාතයෙන් තැපුනාහු තීරයට
වැටෙත්. මාතයෙන් විනෂ්ට ව තීරයට පැමිණි ඒ සන්තප්පයෝ බොහෝ කලක්
ශොක කෙරෙත්.

(මාගීයෙන් දිනු කෙලෙස් ඇති බැවින්) මග්ගජන නම් වූ මොනවට
පිළිපත් මහණ තෙමේ කිසි කලෙකත් ශොක නො ම කෙරෙයි. කිරිතිය ද
සුවය ද අනුභව කෙරෙයි. සම්මතීන් ඇති උන්වහන්සේ ධම්මදසයයි කියත්.

එහෙයින් මේ ශාසනයෙහි වෙතොබ්බ නැති ප්‍රධන්වීර්‍යය ඇති (හිඤ්ඤ
තෙමේ) නිවරණයන් දුරු කොට පිරිසිදු වූයේ වෙයි. සියලු මානස පහ
තොට (අතීන්මාගී) විද්‍යාවෙන් (කෙලෙස්) කෙලවර කරන්නෙක් වෙයි.
සංග්‍රහානාත් ද වෙයි.

8. 1. 4.

ආනන්දසුතනං.

212. එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දො ඝාචන්දියං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආගමෙ. අථ බො ආයස්මා ආනන්දො පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පතනවිවරමාදය සාවන්තිං පිණ්ඩාය පාවිසි ආයස්මනා වඛනිසෙන පච්ඡාසමකේත.

තෙන බො පත සමයෙන ආයස්මතො වඛනිසස්ස අතභිරති උපපන්නා හොති, රුගො විතතං අනුඤ්ඤෙති. අථ බො ආයස්මා වඛනිසො ආයස්මනං ආනන්දං ගාථාය අජ්ඣාභාසි:

කාමරුගෙන ඛණ්ණාමි විතතං මෙ පරිඛණ්ණති,
සාධු නිබ්බාපනං බ්‍රූති අනුකම්පාය ගොතමාති.

[ආනන්දො:]

සඤ්ඤය විපරියෙසා විතතං තෙ පරිඛණ්ණති,
නිමිත්තං පරිච්ඡේති සුභං රුගුපසංගිතං.¹

සඛ්ඛාරෙ පරතො පස්ස දුක්ඛතො මා ව අත්තතො,
නිබ්බාපෙති මහාරුගං මා ඛයතිත්ථො පුතප්පුතං.

අසුභාය විතතං භාවෙති එකග්ගං සුසමාගිතං,
සති කායගතා තාප්පු නිබ්බිදබහුලො භව.

අනිමිත්තඤ්ඤා භාවෙති මාතානුසයමුජ්ජහ,
තතො මාතාභිසමයා උපසන්නො චරිස්සසිති.

8. 1. 5.

සුභාසිතසුතනං.

213. එකං සමයං භගවා ඝාචන්දියං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආගමෙ. තත්‍ර බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතස්සි භික්ඛවොති, හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොත්ථං භගවා එතදවොච:

චතුති භික්ඛවෙ අඛෙගති සමන්තාගතා වාචා සුභාසිතා හොති තො දුඛභාසිතා අතවජ්ජා ව, අනනුවජ්ජා ව විඤ්ඤානං. කතමෙති චතුති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුභාසිතං යෙව භාසති තො දුඛභාසිතං. ධම්මං යෙව භාසති තො අධම්මං. පියං යෙව භාසති තො අපිපියං. සච්චං යෙව භාසති තො අලිකං. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ චතුති අඛෙගති සමන්තාගතා වාචා සුභාසිතා හොති තො දුඛභාසිතා අතවජ්ජා ව අනනුවජ්ජා ව විඤ්ඤානනති.

ඉදමවොච භගවා ඉදං වතා² සුගතො අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

1. සඤ්ඤිතං - ස්‍යා, සිමු. 1. 2. වතාන - කන්චි.

8. 1. 4.

ආනද සූත්‍රය

212. එක්කලෙක ආයුෂමත් ආනදතෙරණුවෝ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජෙනවන නම් වූ අනේපිඬුසිටුහුගේ අරමිති වැඩ වෙසෙති. ඉක්බිති ආයුෂමත් ආනදතෙරණුවෝ පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිටුරු ගෙන ආයුෂමත් වචනික නම් පසු මහණහු සමග සැවැත්නුවරට පිටු පිණිස පිවිසියහ.

එකල්හි ආයුෂමත් වචනිකහට අනභිභවයක් උපන්නේ වේ: රුගය සිත වනසයි. ඉක්බිති ආයුෂමත් වචනික තෙමේ ආයුෂමත් අනද තෙරණුවන්ට ගාථායෙන් කී ය:

කාමරුගයෙන් දෑවෙමි. මාගේ සිත භාත්පසින් දෑවේ. ගෞතමයන් වහන්ස, අනුකම්පා පිණිස (ඒ රුගහිත්ත) නිවීමේ උපායක් වදාළ මැනව.

[අනදතෙරහු:]

සංඥ විපයඝාස හෙතුවෙන් කොපගේ සිත දෑවෙයි. රුගොත්පත්තියට හෙතුව වූ සුභාරම්මණය දුරු කරව.

සංසකාරයන් අනිත්‍යවශයෙන් ද දුක්වශයෙන් ද දකුට, ආත්මවශයෙන් නො දකුට. මහාරුගය නිව්ව. (එවිට) නැවත නැවත තහමක් දෑවෙති.

අසුභභාවතාවෙහි එකඟ කොට සමාධි ගත කොට සිත වඩව, තට කාශියා සිතිය ඇති වේවා, නිවේදය බහුල කොට ඇත්තෙක් වෙව.

විදගීතාව ද වඩව, මානානුසයය උපුටා හරුව. ඒ මාතය දුරු කිරීම් හෙතුවෙන් උපසාන්තයෙන් ව හැසිරෙන්නෙහි ය.

8. 1. 5.

සුභාසිත සූත්‍රය

213. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි වූ ජෙනවන නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිති වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු පිත්වතුන් වහන්සැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. මහණෙනි, සිටුඅඟෙකින් සමන්විත වදන සුභාසිත වෙයි. දුභිසිත නො වෙයි. නිරවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නො කරණ ලද්දේ ද වෙයි. කවර සිටුඅඟෙකින්? යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ සුබැසි තෙපුල් ම බෙණේ ද, දුබැසි තෙපුල් නො බෙණේ ද, දහැම තෙපුල් ම බෙණේ ද, නො දහැම තෙපුල් නො බෙණේ ද, පිය තෙපුල් ම බෙණේ ද, අපිය තෙපුල් නො බෙණේ ද, සැබෑ තෙපුල් ම බෙණේ ද, නො සැබෑ තෙපුල් නො බෙණේ ද, මහණෙනි, මේ සිටු අතින් යුත් වදන සුභාසිත වෙයි. දුභිසිත නොවෙයි. නිරවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නො කරණ ලද්දේ ද වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගත වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ නැවත අත්ලෙසකින් ද මෙය වදාළ සේක:

සුභාසිතං උත්තමමාත්‍ර සන්තො, ධම්මං භණේ නාධම්මං තං දුතියං,
පියං භණේ නාපියං තං තතියං සච්චං භණේ නාලිකං තං චතුස්සතී.

අථ බො ආයස්මා වඩිතිසො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරසම්මං
කරිත්වා යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිපණ්ණමෙත්වා භගවන්තං එතදවොච:
පටිභාති මං භගවා පටිභාති මං සුගතාති.

පටිභාතු තං වඩිතිසාති භගවා අවොච.

අථ බො ආයස්මා වඩිතිසො භගවන්තං සමමුඛා සරූපාති¹ ගාථාති අභිස්සවි.

තමෙව වාචං භාසෙය්‍ය යායන්තානං ත තාපයෙ,
පරෙ ව ත විනිංසෙය්‍ය සා වෙ වාචා සුභාසිතා.

පියවාචමෙව² භාසෙය්‍ය යා වාචා පටිනන්දිතා,
යං අනාද්‍ය පාපානි පරෙසං භාසතෙ පියං.

සච්චං වෙ අමතා වාචා එස ධම්මො සනන්තතො,
සචෙව අතේ ව ධම්මෙ ව ආහු සන්තො පතිට්ඨිතා.

යං මුඤ්ඤා භාසතෙ වාචං බෙමං නිබ්බාණපත්තියා,
දුක්ඛස්සන්තතිරියාය සා වෙ වාචානමුත්තමාති.

8. 1. 6.

සාරිපුත්තසුතනං.

214. එකං සමයං ආයස්මා සාරිපුත්තො සාව්‍යජීයං විහරති
ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආශ්මෙ. තෙන බො පත සමයෙන ආයස්මා
සාරිපුත්තො භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුත්තෙතජේති
සමපභංසෙති පොරියා වාචාය විස්සට්ඨාය අනෙලලාය³ අත්ඨස්ස
විඤ්ඤාපතියා. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨිකත්වා⁴ මනසිකත්වා සබ්බවෙතසො⁵
සමන්තාගරිත්වා ඔභිතසොතා ධම්මං සුණන්ති.

අථ බො ආයස්මතො වඩිතිසස්ස එතදභොසි. අයං බො ආයස්මා සාරිපුත්තො
භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුත්තෙතජේති සමපභංසෙති
පොරියා වාචාය විස්සට්ඨාය අනෙලලාය³ අත්ඨස්ස විඤ්ඤාපතියා. තෙ ව
භික්ඛු අට්ඨිකත්වා⁴ මනසිකත්වා සබ්බවෙතසො සමන්තාගරිත්වා ඔභිතසොතා
ධම්මං සුණන්ති. යනතුතාහං ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං සමමුඛා සරූපාති
ගාථාති අභිස්සවෙය්‍යන්ති.

1 සාරූපාති - මජ්ඣ. 2. පියවාචං ව - මජ්ඣ., PTS. 3. අනෙලලාය - මජ්ඣ.,
අනෙලලස්ස - ස්‍යා, PTS. 4. අට්ඨිකත්වා - මජ්ඣ., 5. සබ්බවෙතසා - මජ්ඣ.

බුද්ධාදි සතපුරුෂයෝ උතුම් වූ සුඛාසි තෙපුල් ම කියත්. දූභාමි තෙපුල් ම බණන්තෝ ය. නො දූභාමි තෙපුල් නො බණන්තෝ ය. ඒ දෙවැන්න ය. ප්‍රිය තෙපුල් ම බණන්තෝ ය. අප්‍රිය තෙපුල් නො බණන්තෝ ය. එය තෙවැන්න ය. සැබෑ තෙපුල් ම බණන්තෝ ය. නො සැබෑ තෙපුල් නො බණන්තෝ ය. එය සිව්වැන්න ය.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩිතිස තෙමේ හුනස්තෙන් නැගිට උතුරුසඟ සිවුර එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහේ. සුගතයන් වහන්ස, මට වැටහෙයි. මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කෙළේ ය.

වඩිතිස, තට වැටහේවා යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. එකල්හි ආයුෂමත් වඩිතිස තෙමේ සුදුසු ගාථායෙන් ඉදිරියෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ප්‍රශංසා කෙළේ ය:

යම් වදනක් කරණ කොට ගෙණ තමාත් නො තවත්තේ ද, මෙරමාත් නො වෙහෙසත්තේ ද, ඒ වදන එකානනයෙන් සුභාෂිත නම් වේ. එ වදන ම බෙණෙන්නේ ය.

යම් වදනක් ප්‍රිය කරණ ලද ද, යම් වදනක් බණන්තේ අනුන්ට අප්‍රිය පරෙස් බස් නො ගෙණ ප්‍රියවදන් ම බෙණේ ද, (එබඳු) ප්‍රියවදන් ම බෙණෙන්නේ ය.

සැබෑ වදන එකානනයෙන් අමා වදන ය. මේ දහම පැරණි ය. සජ්ජනයෝ සත්‍යයෙහි ද අභිමතෙහි ද ධර්මයෙහි ද පිහිටියෝ යයි කියත්.

බුදුරජානන් වහන්සේ නිවණට පැමිණීම පිණිස ද දුක් කෙළවර කිරීම පිණිස ද නිභීය වූ යම් වදනක් වදාරණ සේක් ද, ඒ වදන වදන් අතුරෙන් එකානනයෙන් උතුම්.

8. 1. 6.

ශාරිපුත්ත සූත්‍රය

214. එක්කලෙක ආයුෂමත් ශාරිපුත්ත තෙරණුවෝ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජෙනවන නම් වූ අන්‍යේසිඬු සිව්නගේ අරමිති වැඩ වෙසෙති. එකල්හි ආයුෂමත් ශාරිපුත්ත තෙරණුවෝ පරිපුණ්ණ වූ පටිබොධ රහිත වූ නිදෙස් වූ නොගිලිහුනු පදව්‍යඤ්ඤා ඇති අභිමත භාග්‍යවීමට සමත් වූ දූභාමි කපායෙන් හිඤ්ඤාට කරුණු දක්වත්, (ඔවුන්) සමාදන් කරවත්, තෙද ගන්වත්, සතුටු කෙරෙත්. ඒ හිඤ්ඤා ද අභිමත කොට මෙනෙහි කොට මුළුසිහින් ඇතුළත් කොට යොමු කළ කන් ඇත්තෝ දහම් අසත්.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩිතිසහට “මේ ආයුෂමත් ශාරිපුත්ත තෙරණුවෝ පරිපුණ්ණ වූ වචන ඇති පටිබොධ රහිත වූ නිදෙස් වූ නොගිලිහුනු පදව්‍යඤ්ඤා ඇති අරත් භාග්‍යවීමට සමත් වූ දූභාමි කපායෙන් හිඤ්ඤාට කරුණු දක්වත්, සමාදන් කරවත්, තෙද ගන්වත්, සතුටු කරවත්, ඒ හිඤ්ඤා ද අභිමත කොට මෙනෙහි කොට මුළුසිහින් සමනා කොට ගෙණ යොමු කළ කන් ඇති ව දහම් අසත්. මම ආයුෂමත් ශාරිපුත්ත තෙරුන්ට සුදුසු ගාථායෙන් ඉදිරියෙහි ප්‍රශංසා කරන්නෙමි නම් ඉතා මැනවැ” යි මේ අදහස වී ය.

අථ බො ආයසමා වඛනිසො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරුසඛනං කරුණා
 යෙනායසමා සාරිපුත්තො තෙනඤ්ඤිමපණාමෙතො ආයසමනනං සාරිපුත්තං
 එතදවොච. පටිභාති මං ආවුසො සාරිපුත්ත, පටිභාති මං ආවුසො
 සාරිපුත්තාති. පටිභාතු තං ආවුසො වඛනිසාති. අථ බො ආයසමා වඛනිසො
 ආයසමනනං සාරිපුත්තං සමමුඛා සරුපාති ගාථාති අභිත්ථි:

ගමථීරපඤ්ඤෙ මෙධාචී මග්ගාමග්ගස්ස කොච්ඤෙ,
 සාරිපුත්තො මහාපඤ්ඤෙ ධම්මං දෙසෙති භික්ඛුනං.

සඬබ්බොතන'පි දෙසෙති විත්ථාරොත'පි භාසති,
 සාමුකාධිව නිගෙඤ්ඤාසො පටිභාතං උදිරයි¹.

තස්ස තං දෙසයනාස්ස සුණනති මධුරං ගිරං,
 සරොත රජනියෙන සවණීයෙන වග්ගුතා,
 උදග්ගච්ඡතා මුදිතා සොතං ඔධෙනති භික්ඛවොති:

8. 1. 7.

පචාරණාසුතනං.

215. එකං සමයං භගවා සාවන්තීයං විහරති පුබ්බාරාමෙ මහාරමානු-
 පාසාදෙ මහතා භික්ඛුසඛෙසන සද්ධිං පඤ්චමත්තොති භික්ඛුසතොති සබ්බෙහෙව
 අරහන්තොති. තෙන බො පන සමයෙන භගවා තදනුපොසථෙ පණණරසෙ
 පචාරණාය භික්ඛුසඛසපරිවුත්තො අපේක්ඛාකාසෙ නිසින්නො හොති.

අථ බො භගවා තුණතිභුතං තුණතිභුතං² භික්ඛුසඛං අනුචිත්‍රොකෙතො
 භික්ඛු ආමන්තෙසි. හන්දෙති භික්ඛවො, පචාරයාමි³ වො. න ච මෙ නිඤ්චි
 ගරහථ කාසිකං වා වාචසිකං වා 'ති.

එවං වුත්තො ආයසමා සාරිපුත්තො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරුසඛනං
 කරුණා යෙන භගවා තෙනඤ්ඤිමපණාමෙතො භගවනනං එතදවොච: න
 බො මයං භන්තො, භගවතො කිඤ්චි ගරහාම කාසිකං වා වාචසිකං වා.
 භගවා හි භන්තො, අනුප්පනස්ස මග්ගස්ස උප්පාදෙතා, අසඤ්ඤානස්ස මග්ගස්ස
 සඤ්ඤාතො, අනකඛාතස්ස මග්ගස්ස අකඛාතා මග්ගඤ්ඤෙ මග්ගවිදු
 මග්ගකොච්ඤෙ. මග්ගානුගා ව භන්තො, එතරති සාවකා විහරන්ති පච්ඡා-
 සමන්තාගතා. අහං ච බො භන්තො, භගවනනං පචාරෙමි. න ච මෙ
 භගවා කිඤ්චි ගරහති කාසිකං වා වාචසිකං වා 'ති.

1. පටිභාණ්ඳිරයි - සෘ. 2. තුණතිභුතං - මජ්ඣ. සෘ. PTS 3. පචාරෙමි - මජ්ඣ.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩිතිස තෙමේ හුත්තන්තො නැගිට උත්තරසංඛය එකස් කොට ආයුෂමත් ශාරීපුත්ත තෙරුන් වෙත ඇදිලි බැඳ ආයුෂමත් ශාරීපුත්ත තෙරණුවන්ට මෙය කී ය. ඇවැත්ති, ශාරීපුත්තයෙනි, මට වැටහෙයි. ඇවැත්ති, ශාරීපුත්තයෙනි, මට වැටහෙයි. “ඇවැත්ති, වඩිතිසයෙනි, තොපට වැටහේවා!”යි. එකල්හි ආයුෂමත් වඩිතිස තෙමේ සුදුසු ගාථායෙන් ඉදිරියෙහි ආයුෂමත් ශාරීපුත්ත තෙරුන්ට ප්‍රශංසා කෙළේ ය.

භාමුරු පාණ්ඨේ නුවණැත්තා වූ මහ නොමග දැනීමෙහි දක්ෂ මහත් ප්‍රඥ ඇති ශාරීපුත්තස්ථවිරයන් වහන්සේ භික්ෂූන්ට දහම් දෙසත්.

සැකෙවින් ද දෙශනා කෙරෙත්, විතරවිසින් ද දෙශනා කෙරෙත්. (උත්වහන්සේගේ) මධුර ස්වරය සැළලිහිණියකගේ මෙනි. වැටහීම (මුහුදුරල මෙන්) පැහ නගී.

ඇලුම් කටයුතු වූ ඇසියයුතු වූ සිත්කලු ස්වරයෙන් දහම් දෙසන උත්වහන්සේගේ ඒ මිහිරි තෙපල් භික්ෂූහු අසත්. ඔදවැඩි සිත් ඇත්තාහු ප්‍රමුද්ධ සිත් ඇත්තාහු කන් යොමු කෙරෙත්.

8. 1. 7.

පචාරණ සූත්‍රය

215. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි පුච්ඡාම නම් මහාරමානුපහයෙහි හැම රහත් වූ පන්සියක් පමණ වූ මහත් බික්සහන සමග වැඩවසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පුණුරැසි පොභොය වූ එදින (වස් විශුද්ධි) පවුරැණු පිණිස බික්සහන විසින් පිරිවරණ ලද්දහු අබ්වස වැඩහුන් සේක් වෙති.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භාත්පසින් නිහඩ වූ බික්සහන බලා භික්ෂූන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, මම දැන් තොප පවරමි. මාගේ කාසික වූ හෝ වාවසික වූ හෝ නිසිවකට තෙපි නො ගරහවු ද?

මෙසේ වදළ කල්හි දම්සෙනෙවි ආයුෂමත් ශාරීපුත්ත තෙමේ හුත්තන්තො නැගිට උත්තරසංඛය එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. වහන්ස, අපි (පිරිසිදුම වූ ආචාර ආච්ච ඇති) භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ කාසික වූ හෝ වාවසික වූ හෝ කිසිවකට නො ම ගරහමු. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වතාහි (කසුප් සම්බුදුහුගෙන් පසු) නූපත් මග උපදවන සේක. නො හටගත් මග දනවන සේක. නො දෙසු මග දෙසන සේක. මාගීය දන්තා සේක. මාගීය දන් සේක. මාගීයෙහි දක්ෂ සේක. වහන්ස, මාගීය අනුව ගිය ශ්‍රාවකයෝ (බුදුරජානන් වහන්සේට) පසුව (මාගීඥනයෙන්) සමස්ත වූවෝ දැන් වෙසෙත්. වහන්ස, මම ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පවරමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මාගේ කාසික වූ හෝ වාවසික වූ හෝ නිසි වරදකට ගරහන සේක් ද?

න බ්‍යාභං නෙ සාරිපුතා නිඤ්චි ගරභාමි කාසිකං වා වාචසිකං වා. පණ්ඩිතො නිං සාරිපුතා, මහාපඤ්ඤා නිං සාරිපුතා, පුථුපඤ්ඤා නිං සාරිපුතා, භාසපඤ්ඤා¹ නිං සාරිපුතා, ජවනපඤ්ඤා නිං සාරිපුතා, නිකම්පඤ්ඤා නිං සාරිපුතා, නිබ්බේධිකපඤ්ඤා නිං සාරිපුතා. සෙය්‍යථාපි සාරිපුතා, රඤ්ඤා වකකවතතිස්ස ජෙට්ඨපුතො පිතරු පවතතිතං වකකං සමමදෙව අනුප්පවතොති. එවමෙව බො නිං සාරිපුතා මයා අනුතතරං ධම්මවකකං පවතතිතං සමමදෙව අනුප්පවතොසිති.

නො වෙ කිර මෙ භනො භගවා නිඤ්චි ගරභති කාසිකං වා වාචසිකං වා. ඉමෙසමපි භනො භගවා පඤ්චනං භික්ඛුසත්තං න නිඤ්චි ගරභති කාසිකං වා වාචසිකං වා ති.

ඉමෙසමපි බ්‍යාභං සාරිපුතා පඤ්චනං භික්ඛුසත්තං න නිඤ්චි ගරභාමි කාසිකං වා වාචසිකං වා. ඉමෙසං² හි සාරිපුතා පඤ්චනං භික්ඛුසත්තං සට්ඨි භික්ඛු තෙවිජ්ජා, සට්ඨි භික්ඛු ජලභිඤ්ඤා, සට්ඨි භික්ඛු උභතොභාග- විමුත්තා. අථ ඉතරෙ පඤ්ඤාවිමුත්තාති.

අථ බො ආයස්මා වඬිනිසො උට්ඨායාසනා එකංසං උතතරුසඛිතං කරිතා යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිපණ්ණමෙතා භගවනං එතදවොච: පටිභාති මං භගවා පටිභාති මං සුගතාති. පටිභාතු තං වඬිනිසාති භගවා අවොච. අථ බො ආයස්මා වඬිනිසො භගවනං සමමුඛා සරුපාති ගාථාති අභිත්ථි:

අජ්ජ පණ්ණරසෙ විසුද්ධියා භික්ඛු පඤ්චසතා සමාගතා,
සඤ්ඤාජනබ්බිතච්ඡදා අනිසා බිණ්ණුතබ්බවා ඉසී.

වකකවතති යථා රුජා අමෙවපරිවාරිතො,
සමන්තා අනුපරියෙති සාගරනං මතිං ඉමං.

එවං විජ්ඣසඛිතාමං සත්ථවාභං අනුතතරං,
සාවකා පසිරුපාසනති තෙවිජ්ජා මෙවුභාසිතො.

සබ්බෙ භගවතො පුතතා පලාපෙත්ථ න විජ්ජති,
තණ්හාසලලස්ස හන්තාරං වඤ්ඤ ආදිච්චබ්බුතන්ති.

8. 1. 8.

පණ්ඩිතසංයුතතං.

216. එකං සමයං භගවා සාවකස්සං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩි-
කස්ස ආරාමෙ මහතා භික්ඛුසංඝෙන සද්ධිං අඛණ්ඩනලසෙති භික්ඛුසතෙති.
තෙන බො පත සමයෙන භගවා භික්ඛු නිබ්බාණපටිසංයුත්තාය² ධම්මො
කථාය සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුත්තොජෙති සමපහංසෙති. තෙ ව භික්ඛු
අට්ඨිකත්වා මතසිකත්වා සබ්බවේදසො සමන්තාහරිත්වා ඔතිතස්සො ධම්මං
සුඤ්ඤති.

1. භාසුපඤ්ඤා - සිමු. සි 1, 2. 2. නිබ්බාණසංයුත්තාය, මජ්ඣ.

සාරිපුත්ත, තොපගේ කායික වූ හෝ වෘත්තීය වූ හෝ කිසිවකට මම නොමගරහමි. සාරිපුත්ත, තෙපි පණ්ඩිතයෙහි. සාරිපුත්ත, තෙපි මහාපඤ්ඤයෙහි. සාරිපුත්ත, තෙපි ප්‍රථමඤ්ඤයෙහි. සාරිපුත්ත තෙපි භාසපඤ්ඤයෙහි. සාරිපුත්ත තෙපි ජවනපඤ්ඤයෙහි. සාරිපුත්ත, තෙපි තිකඛපඤ්ඤයෙහි. සාරිපුත්ත තෙපි නිබ්බේධිකපඤ්ඤයෙහි. සාරිපුත්ත, යම්කෙසේ සක්විතිරජුගේ දෙවුපුත්තේ තෙමේ පියා විසින් පවත්වන ලද අණසක මැනවින් අනුව පවත්වා ද, සාරිපුත්ත, එසෙයින් ම මවිසින් පවත්වන ලද අනුගතර වූ දහම්සක තෙපි මැනවින් ම පවත්වනු ය.

වහන්ස, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මාගේ කායික වූ හෝ වෘත්තීය වූ හෝ කිසිවකට නොගරහන සේක් නම් වහන්ස, මේ පන්සියක් භික්ෂූන්ගෙන් කායික වූ හෝ වෘත්තීය වූ හෝ කිසිවකට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගරහන සේක් ද?

සාරිපුත්ත, මේ පන්සියක් භික්ෂූන්ගෙන් කායික වූ හෝ වෘත්තීය වූ හෝ කිසිවකට මම නොගරහමි. සාරිපුත්ත, මේ භික්ෂූන් පන්සියය අතුරෙන් භික්ෂූහු සැටනමක් ත්‍රිවිදු ඇත්තෝ ය. භික්ෂූහු සැටනමක් මහාභිඤ්ඤා ඇත්තෝ ය. භික්ෂූහු සැටනමක් උභයොපාසක (අරුපාවචර සමාපන්නියෙන් රූපකයින් හා අනුමානියෙන් තාමකයින් හා) විමුක්ත ය හ. වැලි සෙස්සෝ ප්‍රඥවිමුක්ත ය හ. (තෙවිජ්ජාදිභාවයට නොපැමිණි රහත්හ.)

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩනීස තෙමේ හුතස්තෙන් නැගිට උත්තරසංඛය එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලී බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහේ. සුගතයන් වහන්ස, මට වැටහේ ය”යි මෙය සැල කෙළේ ය. වඩනීස, තට වැටහේවා යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩනීස සථවිර තෙමේ සුදුසු ගාථායෙන් ඉදිරියෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ප්‍රශංසා කෙළේ ය:

සංයෝජන නම් වූ ද බන්ධන නම් වූ ද කෙලෙස් සිද්ධි දුක් රහිත වූ ඝෂය කළ පුතර්භව ඇති සෘෂි වූ පන්සියක් භික්ෂූහු අද පුණ්ණරුසි පොහෝ දිනෙහි විශුද්ධිපචාරණය පිණිස රැස් වූහ.

සක්විතිරජු තෙමේ ඇමැති සමූහයා විසින් පිරිවරණ ලදුව සතර සසුරු හිමි කොට ඇති මේ පොළොව භාත්පස යම්කෙසේ පිළිවෙළින් පරිගමනය කෙරේ ද-

එසේ ම ත්‍රිවිදු ඇති මරු නැසුවා වූ ශ්‍රාවකයෝ දිනු සඬාම ඇති නිරුත්තර වූ සත්ථව්‍ය නම් බුදුරජානන් වහන්සේ පයච්ඡාසනය කෙරෙත්.

සියල්ලෝ ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පුත්තු ය. මෙහි හිස් පුගුලෙන් නැත. නාමණ්ඩලය නසන සුයභිබ්බු වූ සථිකයන් වහන්සේ වදිමි.

8. 1. 8.

සරණසහස්ස සූත්‍රය

216. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි ජෙනවගා නම් අනේසිඬු සිටුහුගේ අරමිහි මහත් බික්සහන අඩතෙළෙස් භික්ෂූන් දහස සමග වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිවණ පිළිබඳ දෘශ්‍යමිතාවෙන් භික්ෂූන්ට කරුණු දක්වන සේක. (බවුන්) සමාදන් කරවන සේක. තෙද ගන්වන සේක. සතුටු කරණ සේක. ඒ භික්ෂූහු ද අනිවන් කොට මෙනෙහි කොට මුළුසිතින් මනා කොට ගෙන යොමු කළ කන් ඇති ව දහම් අසත්.

අථ බො ආයස්මතො වඛිතිසංයුතං ඵතදහොසි: අයං බො භගවා භික්ඛු නිබ්බාණපටිසංයුතත්ථාය ධම්මියා කථාය සඤ්ඤෙහි සමාදපෙති සමුතොජෙති සමපහංසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨිකත්වා මනසිකත්වා සබ්බවෙනසො සමන්තාහරිත්වා ඔභිතසොභා ධම්මං සුණන්ති. යනුත්තාහං භගවන්තං සමමුඛා සරුපාති ගාථාති අභිත්ථෙය්‍යන්ති. අථ බො ආයස්මා වඛිතිසො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරුසම්මං කරිත්වා යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිමපණ්ණෙත්වා භගවන්තං ඵතදවොච: පටිභාති මං භගවා, පටිභාති මං සුගතාති. පටිභාතු තං වඛිතිසාති භගවා අවොච. අථ බො ආයස්මා වඛිතිසො භගවන්තං සමමුඛා සරුපාති ගාථාති අභිත්ථි:

පරෙසහස්සං භික්ඛුතං සුගතං පඤ්ඤාපාසති,
දෙසෙනතං චිරජං ධම්මං නිබ්බාණං අකුතොභයං.

සුණන්ති ධම්මං විමලං සමමාසමුද්ධාදෙසිතං,
සොභති වත සමුද්ධො භික්ඛුසංඝපුරකකිතො.

තානනාමොසි භගවා ඉසීතං ඉසීසත්තමො,
මහාමෙඝොව හුත්වාන සාවකො අභිවස්සති.

දිවාචිහාර නිකම්මෙ සඤ්ඤාසනකම්මසා¹,
සාවකො තෙ මහාචීර පාදෙ වඤ්ඤි වඛිතිසොති.

කිනත්‍රු තෙ වඛිතිස ඉමා ගාථායො පුබ්බෙ පරිචිතකකිතා උදුහු ඨාතසොච තං පටිභන්ති?

න බො මෙ භන්තෙ ඉමා ගාථායො පුබ්බෙ පරිචිතකකිතා. අථ බො ඨාතසොච මං පටිභන්ති.

තෙන හි තං වඛිතිස භියෙසාසොමන්තාය පුබ්බෙ අපරිචිතකකිතා ගාථායො පටිභන්ති.

එවං භන්තෙති බො ආයස්මා වඛිතිසො භගවතො පටිසසුත්වා භියෙසා-සොමන්තාය භගවන්තං පුබ්බෙ අපරිචිතකකාති ගාථාති අභිත්ථි:

උමමග්ගපථං² මාරස්ස අභිභූය්‍ය වරසි පභිජ්ඣ ඛිලාති³,
තං පස්සථ බක්ඛපමුඤ්ඤකරං අසීතං භාගසො පටිභජ්ජං.

ඉක්බිති වචනික තෙරුන්ට “මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිවන් පිළිබඳ දහම් කථායෙන් භික්ෂූන්ට කරුණු දක්වන සේක. (ඔවුන්) සමාදන් කරවන සේක තෙඳ ගන්වන සේක. සතුටු කරණ සේක. ඒ භික්ෂූහු ද අභිවත් කොට මෙනෙහි කොට මුළුසිහින් සමනාකොටගෙන යොමු කළ කන් ඇති ව දහම් අසත්. මම සුදුසු ගාථායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට හමුවෙහි ප්‍රශංසා කරන්නෙමි නම් මැනවැ”යි මේ අදහස වී ය. ඉක්බිති ආයුෂමත් වචනික සථවිර තෙමේ හුතස්තෙන් නැගිට උත්තරසංඛගය එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇඳිලි බඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහේ. සුගතයන් වහන්ස, මට වැටහේ” යි මෙය සාල කෙළේ ය. වචනික, තට වැටහේවා! යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. ඉක්බිති ආයුෂමත් වචනික සථවිර තෙමේ සුදුසු ගාථායෙන් හමුවෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ප්‍රශංසා කෙළේ ය:

අසිරුදහසක් පමණ භික්ෂූහු (කොසිනුත් බියක් නැති බැවින්) අකුතොභය වූ නිමිල වූ නිමිණ ධර්මය දෙශනා කරණ බුදුරජානන් වහන්සේ පඬිපාසනය කෙරෙත්.

සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් දෙසෙන නිමිල වූ ධර්මය අසත්. බික්සහන විසින් පෙරවූ කරණ ලද සම්බුදුරජානන් වහන්සේ එකාන්තයෙන් හොබනා සේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, (මුඛවහන්සේ) නාග තම් වන සේක. (විපසී අදි බුද්ධ) සෘෂිත් අතුරෙන් සත් වැනි සෘෂිවන සේක. නොහොත් (ප්‍රත්‍යක්‍ෂබුද්ධාදි) සෘෂිත්ට අභිශ්‍රෙෂ්ඨ සෘෂි වන සේක. මහාමෙඝයක් මෙන් වී සවිවත් (සදහම් වැස්සෙන්) තෙමන සේක.

මහාචරියන් වහන්ස, මුඛවහන්සේගේ ශ්‍රාවක වූ වචනික තෙමේ ශාස්තෘන් වහන්සේ දකිනු කාමැත්තෙන් දිවා විහරණයෙන් නික්ම අවුත් (මුඛවහන්සේගේ) සිරිපා වදිසි.

කිමෙන් ද? වචනික, මේ ගාථාවෝ තා විසින් පෙර සිතන ලද්දහු ද? නැත හොත් තට (අවසථාවශයෙන්) එකෙණෙහි ම (වැටහෙද්ද?)

වහන්ස, මේ ගාථාවෝ මා විසින් පෙර සිතන ලද්දහු නො ම වෙති. වැලි (අවසථාවශයෙන්) එකෙණෙහි ම (මට වැටහෙත්.)

වචනික, එසේ වී නම් පෙර කල්පනා නොකරණ ලද ගාථාවෝ බෙහෙවින් ම තට වැටහෙත්වා.

ආයුෂමත් වචනික සථවිර තෙමේ වහන්ස, එසේ යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා පෙර කල්පනා නොකරණ ලද ගාථායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බෙහෙවින් ප්‍රශංසා කෙළේ ය:

මාරයාගේ කෙලෙස් විඩා නමැති උමං මැඩ (රාගාදී පඤ්ච) බිලයන් බිඳ හාසිරෙන සේක. කෙලෙස් බැඳුම් මුදා ලත රාගාදියෙන් අතීය්‍ය වූ ධර්මය කොටස් වශයෙන් බෙදන්නා වූ ඒ නිවාගනයන් වහන්සේ දකිවූ.

මසස්ස භි¹ නිත්ථරණත්ථං අනෙකච්ඡිතං මග්ගං අකබ්බසී,
තසමිං තෙ² අමතෙ අකබ්බතෙ ධම්මද්දසා සීතා අසංගිරා.

පඤ්ඤානකරො අභිච්ඡක්ඛ ධම්මං³ සබ්බධිතීන්තං⁴ අභිකක්ඛමමද්දස,
ඤ්ඤා ව සච්ඡිකත්වා ව අග්ගං සො දෙසයි දසඤ්ඤානං⁵.

එවං සුදෙසිතෙ ධම්මෙ කො පමාදෙ විජානනං⁶,
තසමා භි තස්ස භගවතො සාසනෙ අප්පමතො සද් නමස්සමනුසිකෙබ්බිති.

8. 1. 9.

කොණ්ඩඤ්ඤාසුභතං.

217. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති වෙළවනෙ කලඤ්ඤා-
නිවාපෙ. අථ බො ආයස්මා අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා¹ සුවිරසෙසව යෙන
භගවා තෙනුපසඛිනමි. උපසඛිනමිත්වා භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතිත්වා
භගවතො පාදානි මුඛෙන ව පරිච්ඡබ්බති. පාණීනි ව පරිසම්බාහති. නාමඤ්ඤා
සාවෙති “කොණ්ඩඤ්ඤාසුභං භගවා කොණ්ඩඤ්ඤාසුභං සුගතා”ති.

අථ බො ආයස්මතො වඩිතිසස්ස එතදනොසී. අයං බො ආයස්මා අඤ්ඤා-
කොණ්ඩඤ්ඤා සුවිරසෙසව යෙන භගවා තෙනුපසඛිනමි. උපසඛිනමිත්වා
භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතිත්වා භගවතො පාදානි මුඛෙන ව පරිච්ඡබ්බති.
පාණීනි ව පරිසම්බාහති. නාමඤ්ඤා සාවෙති “කොණ්ඩඤ්ඤාසුභං භගවා
කොණ්ඩඤ්ඤාසුභං සුගතා”ති. යනනුතාහං ආයස්මන්තං අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා
භගවතො සමමුඛා සරූපාති ගාථාති අභිත්ථවෙය්‍යන්ති.

අථ බො ආයස්මා වඩිතිසො උට්ඨායාසනා එකංසං උතතරාසඛිගං කරිත්වා
යෙන භගවා තෙනඤ්ඤා පණාමෙත්වා භගවන්තං එතදවොච: පටිභාති මං
භගවා පටිභාති මං සුගතාති. පටිභාතු තං වඩිතිසාති භගවා අවොච.

අථ බො ආයස්මා වඩිතිසො ආයස්මන්තං අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා භගවතො
සමමුඛා සරූපාති ගාථාති අභිත්ථවි.

මුඤ්ඤා මුඤ්ඤා සො ථෙරෙ කොණ්ඩඤ්ඤා තිබ්බතික්ඛමො,
ලාභී සුබවිහාරනං විවෙකානං අභිණ්ණසො.

1. ‘භි’ ඉති නන්ධි - මජ්ඣ. 2. තසමිං වෙ - මජ්ඣ, ස්‍යා. 3. ධම්මං ඉති නන්ධි - මජ්ඣ,
PTS. 4. සබ්බධිතීන්තං - ස්‍යා. 5. දසඤ්ඤානං ස්‍යා, PTS. 6. විජානනං ධම්මං -
මජ්ඣ, PTS. 7. අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා - මජ්ඣ, PTS.

චතුරොස නිවර්ණය පිණිස අනෙකවිධ වූ මාගීය වදාළ සේක. උන්-
වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද ඒ අමානයෙහි උන්වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයෝ
අසංභාරිය ව (රාගාදියෙන් හැකිලිය නො හැකිසේ තහවුරුව) පිහිටි
යෝ ය.

ඥානාලෝකය පහළ කළ බුදුරජානන් වහන්සේ ධර්මය අවබෝධ කොට
සියලු දෘෂ්ටිසථානයන්ගේ හෝ විඥානසථිතීන්ගේ ඉක්මිම දුටු සේක. දෘත
ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උන්වහන්සේ උතුම් ධර්මය දශාභියන්ට හෙවත් පස්වග මහ-
ණුවන්ට දෙසූ සේක.

මෙසේ ධර්මය මොනොවට දෙනතා කොට ඇතිකල්හි ධර්මය දෘත ගන්න-
වුන්ගේ කවර ප්‍රමාදයෙක් ද, එහෙයින් (තථාගතයන් වහන්සේට) තම සකාර
කරමින් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සස්තෙහි අප්‍රමාදී ව හැම කල්හි පිළි-
වෙලින් හික්මෙන්නෝ ය.

8. 1. 9.

කොණ්ඩඤ්ඤාසූත්‍රය

217. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජහහනුවර සම්පයෙහි
කලඤ්ඤානිවාප නම් වූ වෙළවනාරාමයෙහි වැඩවසන සේක, එකල්හි
ආයුෂමත් අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා තෙරණුවෝ බොහෝ කලෙකින් ම
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ
පාමුල හිසින් වැටී භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පා මුවෙන් සිඹිත්. අතින් ද
පිරිමදිත්. “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මම කොණ්ඩඤ්ඤා යෙමි. සුගතයන්
වහන්ස, මම කොණ්ඩඤ්ඤා යෙමි”යි නම ද අස්වත්.

එකල්හි ආයුෂමත් චඩ්ඛිස තෙරුන්ට “මේ ආයුෂමත් අඤ්ඤා-
කොණ්ඩඤ්ඤා තෙරණුවෝ බොහෝ කලෙකින් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත
එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාමුල හිසින් වැටී භාග්‍යවතුන්
වහන්සේගේ පා මුවෙන් සිඹිත්. අතින් ද පිරිමදිත්. “භාග්‍යවතුන් වහන්ස,
මම කොණ්ඩඤ්ඤා යෙමි. සුගතයන් වහන්ස, මම කොණ්ඩඤ්ඤා යෙමි”යි
නම ද අස්වත්. මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි සුදුසු ගාථායෙන්
ආයුෂමත් අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා තෙරුන් පසසන්නෙමි නම් ඉතා යෙහෙකැ”යි
මේ අදහස විය.

ඉක්බිති ආයුෂමත් චඩ්ඛිස සථවිර තෙමේ හුතස්තෙන් තැගිට උත්තරා-
සඬගය එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලි බැඳ භාග්‍යවතුන්
වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහේ. සුගතයන් වහන්ස, මට
වැටහේ”යි මෙය සැල කෙළේ ය. චඩ්ඛිස, කට වැටහේවායි භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ වදාළ සේක.

ඉක්බිති ආයුෂමත් චඩ්ඛිස සථවිර තෙමේ සුදුසු ගාථාවලින් භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ හමුවෙහි අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා තෙරණුවන් පැසසී ය.

(බුදුහුට පසුව චතුරාර්ය්‍යසත්‍යය අවබෝධ කළ බැවින්) බුද්ධානුබුද්ධ
වූ බහල වීර්‍යය ඇති ඒ කොණ්ඩඤ්ඤා තෙරණුවෝ සුබවිහරණ ඇති
විතතවිවෙකයන් නිහර ලබනසුල්ලහ.

යං සාවකෙන පනතබ්බං සජ්ඡසාසනකාරිනා,
සබ්බස්ස නං අනුප්පන්නං අප්පමන්නස්ස සිකඛනො.

මහානුභාවො තෙවිජ්ජ, වෙනොපරියායකොවිද්දො,
කොණ්ඩකෙඤ්ඤ චුට්ඨියාදො¹ පාදෙ චන්දනි සජ්ඡනොති.

8. 1. 10

මොග්ගල්ලානසූතනං.

218. එකං සමයං භගවා රුජගහෙ විහරති ඉසිතිලිපස්සෙ කාලසිලායං මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං පඤ්චමනෙනති භික්ඛුසනෙති සබ්බභෙව අරහනෙනති. තෙසං සුද්ධං ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො වෙනසා විතනං සමනෙතසති විප්පමුත්තං නිරූපධිං².

අථ බො ආයස්මනො චඩ්ඛිසස්ස එතදහොසි: අයං බො භගවා රුජගහෙ විහරති ඉසිතිලිපස්සෙ කාලසිලායං මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං පඤ්චමනෙනති භික්ඛුසනෙති සබ්බභෙව අරහනෙනති. තෙසං සුද්ධං ආයස්මා මහා-මොග්ගල්ලානො වෙනසා විතනං සමනෙතසති විප්පමුත්තං නිරූපධිං². යනනුතාහං ආයස්මනං මහාමොග්ගල්ලානං භගවතො සමමුඛා සරූපාති ගාථාති අභිත්ථවෙය්‍යනති.

අථ බො ආයස්මා චඩ්ඛිසො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරාසංඝං කරිත්වා යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිං පණාමෙත්වා භගවන්තං එතදවොච: පටිභාති මං භගවා පටිභාති මං සුගතාති. පටිභාතු නං චඩ්ඛිසාති භගවා අවොච. අථ බො ආයස්මා චඩ්ඛිසො ආයස්මනං මහාමොග්ගල්ලානං භගවතො සමමුඛා සරූපාති ගාථාති අභිත්ථවි:

නගස්ස පස්සෙ ආසීනං මුනිං දුක්ඛස්ස පාරගුං,
සාවකා පසිරූපාසනති තෙවිජ්ජ, මච්චුභාගිනො.

තෙ වෙනසා අනුපරියෙති³ මොග්ගල්ලානො මනිද්ධිකො,
විතනං තෙසං සමනෙතසං විප්පමුත්තං නිරූපධිං.

එවං සබ්බධගසමපන්නං මුනිං දුක්ඛස්ස පාරගුං,
අනෙකාකාරසමපන්නං පසිරූපාසනති ගොතමන්ති.

8. 1. 11.

ගගගන්සූතනං.

219. එකං සමයං භගවා වම්පායං විහරති ගගගන්ස පොකබරණියා නිරෙ මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං පඤ්චමනෙනති භික්ඛුසනෙති සත්තති ච උපාසකසනෙති⁴ අනෙකෙති ච දෙවතාසහසෙසෙති. න්‍යායසුද්ධං භගවා අභිරොචති චණ්ණෙන වෙච යස්සා ව⁵.

1 චුද්ධසාවකො, PTS. 2. නිරූපධිං - සිමු. 1.2. 3. අනුපරියෙසති - ස්‍යා. 4. සත්තති ච උපාසකාසනෙති, ඉති දිස්සනෙ - මජ්ඣ. PTS. 5. යස්සෙ - සිමු. 1.

ශාසනාශාසනකාරී වූ ශ්‍රාවකයකු විසින් යමක් ලැබියයුතු ද අප්‍රමාදී ව තික්මෙන්තා වූ උත්වහන්සේ විසින් ඒ සියල්ල ලබන ලදී.

මහත් අනුභාව ඇති ත්‍රිවිද්‍යා ඇති වෙනොපරියඤ්ඤායෙහි දක්‍ෂ වූ බුද්ධිපුත්‍ර වූ කොණ්ඩඤ්ඤ තෙරණුවෝ ශාසනාන් වහන්සේගේ සිරිපා වදිත්.

8. 1. 10.

මොග්ගලානසූත්‍රය

218. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි ඉසිහිලිපටුපස කථගල්තලාවෙහි භෑම රහත් වූ භික්‍ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ, මහත් බික්සගත සමග වැඩ වසන සේක. ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ තමසිතින් ඒ භික්‍ෂූන්ගේ සිත වෙසෙසින් මිදුනේ ද උපධි රහිතදැයි සොයත්.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩිතිසතෙරුන්ට “මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි ඉසිහිලිපටුපස කථගල්තලාවෙහි භෑම රහත් වූ භික්‍ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහත් බික්සගත සමග වැඩවසන සේක. ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ තමසිතින් ඒ භික්‍ෂූන්ගේ සිත වෙසෙසින් මිදුනේ ද උපධි රහිතදැයි සොයත්. මම සුදුසු ගාථායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන් පසසන්තෙමි නම් මැනවැ”යි මේ අදහස විය.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩිතිස සථවිර තෙමේ හුතස්තෙන් නැගිට උතතරුසභියා එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇඳිලි බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහේ. සුගතයන් වහන්ස, මට වැටහේ”යි මෙය සැල කෙළේ ය. වඩිතිස, තට වැටහේවා! යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩිතිස සථවිර තෙමේ සුදුසු ගාථායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන් පෑසසී ය.

ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තා වූ කෙලෙස් මරු නැසූ ශ්‍රාවකයෝ පටුපස වැඩනුන් දුක් කෙළවරට පැමිණී සම්බුදු මුනිහු පයඤ්චාසනය කෙරෙත්.

මහත් සෘද්ධි ඇති මුගලන් තෙරණුවෝ සච්චන්ගේ සිත (කෙලෙසුන්ගෙන්) මිදුනේ ද, උපධි රහිත දැයි සොයමින් තම සිතින් ඔවුන් ලුහුබැඳ යෙත්.

මෙසේ සියලු ගුණාභයන්ගෙන් යුත් දුක් කෙළවරට පැමිණී නොයෙක් අයුරෙන් පිරිපුන් සම්බුදු මුනි වූ ගෞතමයන් වහන්සේ පයඤ්චාසනය කෙරෙත්.

8. 1. 11.

ගගගගසූත්‍රය

219. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වම්පානුවර සම්පයෙහි ගගගග පොකුණුතෙර පන්සියක් පමණ වූ බික්සගත ද සත්සියක් උච්ඡුවන් ද නොයෙක් දහස්ගණන් දෙවියන් ද සමග වැඩවසන සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශරීර වණ්ණයෙන් ද, යශසින් ද, ඔවුන් අබිබවා බබලන සේක.

අථ බො ආයස්මතො වඛනීසස්ස ඵතදහොසි: අයං බො භගවා චමපායං විහරති ගග්ගරුය පොකකරණියා තිරෙ මහතා භික්ඛුසඤ්ඤා සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ඛුසතෙති සත්තාති ව උපාසකසතෙති අතෙකෙති දෙවතාසහස්සෙති. නායස්සදං භගවා අභිරොචති වණෙණාන වෙව යසසා ව යනනුතාහං භගවන්තං¹ සමමුඛා සරූපාය ගාථාය අභිත්ථවෙය්‍යන්ති.

අථ බො ආයස්මා වඛනීසො උට්ඨායාසිතා ඵකංසං උත්තරුසභිගං කරිත්වා යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිථංණාමෙත්වා භගවන්තං ඵතදවොච: පටිභාති මං භගවා පටිභාති මං සුගතාති. පටිභාතු නං වඛනීසාති භගවා අවොච.

අථ බො ආයස්මා වඛනීසො භගවන්තං¹ සමමුඛා සරූපාය ගාථාය අභිත්ථවි:

වන්දෙ යථා විගතවලාහකෙ නහෙ
විරොචති විතමලො² ව භාණ්ණමා,
ඵවමපි අඛනීරස කං මහාමුති
අභිරොචසි යසසා සබ්බලොකන්ති.

8. 1. 12.

වඛනීසසුත්තං.

220. ඵකංසමයං භගවා ඝාචන්ද්‍රියං විහරති ජේතවනෙ අනාථ-පිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තෙන බො පත සමයෙන ආයස්මා වඛනීසො අවිර-අරහත්තප්පතො හොති³ විමුත්තිසුඛ⁴ පටිසංවෙදී. නායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි.

කාවෙය්‍යමත්තා විවර්මන පුබ්බෙ ගාමා ගාමං පුරුපුරං,
අථද්දසාම සමුද්ධං සද්ධා තො උදපජ්ජථ*.

සො මෙ ධම්මදෙසෙසි බ්බායත්තධාතුයො⁵,
තස්සාහං ධම්මං සුත්තාන පබ්බජං අනගාරියං.

බ්හුන්තං වත අත්ථාය බොධිං අජ්ඣගමා මුති,
භික්ඛුන්තං භික්ඛුනීතඤ්ච යෙ නියාමගතද්දසා.

ස්වාගතං වත මෙ ආසි මම බුද්ධස්ස සන්තිකෙ,
නිස්සො විජ්ජා අනුප්පත්තා කතං බුද්ධස්ස සාසනං.

පුබ්බෙතිවාසං ජානාමි දිබ්බවක්ඛං විසොධිතං,
තෙවිජ්ජා ඉද්ධිප්පත්තොමති වෙනොපරියාය කොවිදෙති

වඛනීසවග්ගො පඨමො.

1. භගවතො - PTS. 2. විගතමලො - මජ්ඣං. 3. කුත්වා - මජ්ඣං, PTS.
4. විමුත්තිසුඛං - මජ්ඣං, සිමු, 1.2. ස්‍යා. 5. බ්බායත්තධාතුයො ව - PTS, ස්‍යා.
* උදපජ්ජථ - මජ්ඣං, ස්‍යා, සිමු. 1.2.

එකල්හි ආයුෂමත් වචනික තෙරුන්ට “මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වමපානුවර සමීපයෙහි ගගනරු පොතුණුතෙර පන්සියක් පමණ වූ බිත්තකන ද සත්සියක් උවසුවන් ද නොයෙක් දහස්ගණන් දෙවියන් ද සමග වැඩවසන සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශරීර වණ්ණයෙන් ද යශසින් ද ඔවුන් අබිබවා බබලන සේක. මම සුදුසු ගාථායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට හමුවෙහි ප්‍රශංසා කරන්නෙමි නම් මැනවැයි මේ අදහස විය.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වචනික සථවිර තෙමේ හුතස්තෙන් නැගිට උත්තර-සභගය එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලී බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහේ, සුගතයන් වහන්ස මට වැටහේ” යි මෙය සැළ කෙළේ ය. වචනික, නට වැටහේවා! යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වචනික සථවිර තෙමේ සුදුසු ගාථායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ඉදිරියෙහි පැසසී ය:

පහ ව ගිය වලාකුළු ඇති අහස්හි සඳුන් නිමිල වූ හිරුන් යම්සේ බබලද්ද, මහාමුනි වූ බුදුරජානන් වහන්ස, මුඛවහන්සේ ද, එසේ ම යශසින් සියලු ලොකයා අබිබවා බබලන සේක.

8. 1. 12.

වචනිකසූත්‍රය

220. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬුසිවුහුගේ අරමිනි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආයුෂමත් වචනික සථවිර තෙමේ රහත්බවට පැමිණි තොබෝකල් ඇත්තේ වේ. විමුක්තිසුඛය විදිනේ ඒ වේලාවෙහි මේ ගාථා කී ය.

පෙර කවිකිරීමෙන් මත් ව.ගමින් ගම ද නුවරින් නුවර ද හැසුරුනෙමු. ඉක්බිති බුදුරජානන් වහන්සේ දුටු වෙමු. (එයින්) අපට ශ්‍රද්ධාව උපති.

ඒ බුදුරජානන් වහන්සේ සකකායනතඨාතුන් ප්‍රකාශ කෙරෙමින් මට දහම් දෙසූ සේක. මම උන්වහන්සේගේ ධර්මය අසා සත්තෙහි පැවිදි වීමි.

යම් කෙනෙක් නියාමධර්මයට පැමිණියෝ ද, නියාමධර්මය දක්නෝ ද බොහෝ වූ ඒ හික්කුන්ට ද හික්කුණින්ට ද වැඩ පිණිස මූනිඤ්ඤයන් වහන්සේ මුද්ධානියට පැමිණි සේක.

මට එකානතයෙන් යහපත් ඊමෙක් විය. මා විසින් බුදුරජානන් වහන්සේ සමීපයෙහි ත්‍රිවිද්‍යාවෝ ලබන ලදහ. සමීඥයන් වහන්සේගේ ශාසනය කරණ ලද්දේ ය.

පෙර විසූ කඳපිටුවෙල දැනිමි. දිවැස වෙසෙසින් පිරිසිදු කරණ ලද්දේ ය. ත්‍රිවිද්‍ය ඇත්තෙමි සාද්ධිවිධඥනයට පැමිණියෙමි වෙනොපරිසඤ්ඤයෙහි දක්‍ෂ වූයෙමි වෙමි.

වචනික වගීය පළමුවැනි යි.

තමුඤ්ඤානං:

නික්කන්තං අරතී වෙව පෙසලං අතිමඤ්ඤානා,
ආනන්දෙන සුභාසිතා සාරිපුත්ත පචාරණා,
පරෙසහස්සං කොණ්ඩඤ්ඤාය මොග්ගලානෙන ගගගරා
වඩ්ඪිසෙන ආදසාති.

වඩ්ඪිසංයුක්තං සමන්තං.

9. ව්‍යසංයුක්තං.

1. ව්‍යවග්ගො

9. 1. 1.

විවෙකසුත්තං.

221. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං අඤ්ඤාතරො භික්ඛු භොග්ගලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරස්මිං ව්‍යසන්තෙති. තෙන ඛො පන සමයෙන සො භික්ඛු දිවාචිහාරගතො පාපකෙ අකුසලෙ විතකෙක විතකෙකති ගෙහනිසිතො.

අථ ඛො යා තස්මිං ව්‍යසන්තෙති අභිවජ්ඣා දෙවතා තස්ස භික්ඛුතො අනුකම්පිකා අත්ථකාමා තං භික්ඛුං සංවෙජ්ඣකාමා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්තා තං භික්ඛුං ගාථාති අජ්ඣන්තාසි:

විවෙකකාමොසි ව්‍යං පට්ටොසා අථ තෙ මතො නිවජ්ජති ඛතිඤ්ඤා,
ජනො¹ ජතස්මිං විතසස්ස ජන්දං තතො සුඛි භොගිසි විතරුගො.

අරතීං පජ්ඣාසි සතො² භවාසි සතං තං සාදයාමසෙ³,
පාතාලරජො හි දුත්තරො⁴ මා තං කාමරජො අවාහරි.

සකුණො යථා පංසුකුණිතො⁵ විධුතං⁶ පාතයති සිතං රජං,
එවං භික්ඛු පඬාතවා සතීමා විධුතං පාතයති සිතං රජන්ති.

අථ ඛො සො භික්ඛු තාය දෙවතාය සංවෙජ්ඣතො සංවෙගමාපාදීති.

9. 1. 2.

උපට්ඨානසුත්තං.

222. එකං සමයං අඤ්ඤාතරො භික්ඛු භොග්ගලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරස්මිං ව්‍යසන්තෙති. තෙන ඛො පන සමයෙන සො භික්ඛු දිවාචිහාරගතො සුපතී. අථ ඛො යා තස්මිං ව්‍යසන්තෙති අභිවජ්ඣා දෙවතා තස්ස භික්ඛුතො අනුකම්පිකා අත්ථකාමා තං භික්ඛුං සංවෙජ්ඣකාමා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඬකම්.

1. නා ජනො. ස්‍යා 2. සො සතො - PTS. 3. සාරයාමසෙ - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.
සි. 1. 2. 4. දුරුක්කමො - PTS. 5. පංසුකුණිතො - මජ්ඣං, 6. විධුතං - PTS.

එහි උද්‍යෝගය:

නිකුත්, අර්ථ, පෙසල, අතිමනෝරම, ආනන්ද, සුභාසිත, සාරිපුත්ත, පවාරණ, පරෙසහස්ස, කොණ්ඩකුඤ්ඤ, මොග්ගල්ලාන, ගග්ගර, ව්‍යවස්ථාපිත සහ සුත්ත දෙප්පෙති.

ව්‍යවස්ථාපිතය නිමයේ ය.

9. ව්‍යවස්ථාපිතය

1. ව්‍යවස්ථාපිතය

9. 1. 1.

විවේකසූත්‍රය.

221. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක එක්තරා මහණෙක් කොසොල් දතවිවෙති එක්තරා ව්‍යවස්ථාපිතයක් වෙසෙයි. එකල්හි ඒ මහණ තෙමේ පස්කම්පුට ඇසුරු කළ ලාමක අකුසල් සිතිවිලි සිතයි.

ඉක්බිති ඒ ව්‍යවස්ථාපිතය අධිගාහිත වූ, ඒ මහණහට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙව් තෙමේ ඒ මහණහට සංවේග දනවනු කැමැත්තේ ඒ මහණහු වෙත එළඹියේ ය එළඹ ඒ මහණහට ගාථායෙන් කී ය:

විවේකය කැමැති ව ව්‍යවස්ථාපිතයට පිවිසියේ වෙති ය. එහෙත් ඔබගේ සිත පිටත හැසිරෙයි. ජනයෙක් වූ ඔබ අන්‍යජනයා කෙරෙහි ජිහ්වාර්ථය දුරු කරව. එහෙයින් පහ ව ගිය රුහ ඇත්තේ සැප ඇත්තෙක් වන්නෙහි ය.

අනතිරිකිය දුරු කරව. සිති ඇත්තෙක් වෙව. ඔබ සිති ඇත්තෙකා යි, නොනොත් ඒ සන්පුරුෂධර්මය යයි අදහමු. පාතාලසංඛ්‍යාත කෙලෙස්-රජස තරණය කිරීමට දුෂ්කර ම ය. කාමරුහරජස ඔබ (අපායට) නො හෙළාවා.

පස් තැවරුණා වූ පක්ෂියෙක් (පියාපත්) සලමින් (ශරීරයෙහි) ඇලුනු දූවිලි යම් සේ හෙළා ද, එසේ ම ප්‍රධන් විශ්කීය ඇති සමානිමත් වූ මහණ තෙමේ (සවසන්තානය) ඇසුරු කළ (කෙලෙස්) රජස් සලමින් හෙළයි.

ඉක්බිති ඒ මහණ තෙමේ ඒ දෙවතාවා විසින් සංවේගයට පමුණුවන ලද්දේ සංවේගයට (මනස්සිකයට) පැමිණියේ ය.

9. 1. 2.

උපට්ඨාන සූත්‍රය

222. එක්කලෙක එක්තරා මහණෙක් කොසොල් දතවිවෙති එක්තරා ව්‍යවස්ථාපිතයක් වෙසෙයි. එකල්හි ඒ මහණ තෙමේ දිව්‍යසිංහාරයට ගියේ නිදසි. ඉක්බිති ඒ ව්‍යවස්ථාපිතය අධිගාහිත වූ ඒ මහණහට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙව් තෙමේ, ඒ මහණහට සංවේග දනවනු කැමැත්තේ ඒ මහණහු වෙත එළඹියේ ය.

උපසඛකමිත්වා නං භික්ඛුං ගාථාහි අජ්ඣිහාසි:

උට්ඨෙති භික්ඛු කිං සෙසි¹ කො අනො සුපිනෙන² තෙ,
ආතුරස්ස හි කා³ නිද්දා සලලවිඳාස්ස රුප්පතො.

යාය සඳා⁴ පබ්බජිතො අගාරස්මානගාරියං,
තනෙව සඳාං ඔුගෙති මා නිද්දාය වසභිගමිති.

අනිච්චා අඤ්චා කාමා යෙසු මනෙද්ව මුච්ඡතො,
බනෙසු⁵ මුත්තං අසිතං කස්මා පබ්බජිතං තපෙ.

ජන්දරාගස්ස විනයා අවිජ්ජාසමතිකකමා,
තඤ්ඤාණං පරමවොදනං⁶ කස්මා පබ්බජිතං තපෙ.

හෙත්වා⁷ අවිජ්ජං විජ්ජාය ආසවානං පරිකබ්බා,
අසොකං අනුපායාසං කස්මා පබ්බජිතං තපෙ.

ආරභාසිරියං පභිතත්තං නිච්චං දළහපරකකමං,
තිබ්බාණං අභිකම්බිත්තං කස්මා පබ්බජිතං තපෙති.

9 1. 3.

කස්සපගොතනසුත්තං.

223 එකං සමයං ආයස්මා කස්සපගොතනා කොසලෙසු විහරති
අඤ්ඤාතරස්මිං ව්‍යසණෙකි. තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මා කස්සප-
ගොතනා දිවා විහාරගතො අඤ්ඤාතරං වෙතං⁸ ඔවදති.

අථ බො යා තස්මිං ව්‍යසණෙකි අධිවජ්ඣා දෙවතා ආයස්මිනො කස්සප-
ගොතනස්ස අනුකම්පිකා අත්ථකාමා ආයස්මත්තං කස්සපගොතනං සංවෙ-
ජේන්ද්‍රකාමා යෙනායස්මා කස්සපගොතනා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛකමිත්වා
ආයස්මත්තං කස්සපගොතනං ගාථාහි අජ්ඣිහාසි:

ගිරිදුග්ගවරං වෙතං අප්පපඤ්ඤං අවෙනසං,
අකාලෙ ඔවදං භික්ඛු මනෙද්ව පටිහාති මං.

සුණාති⁹ න විජ්ජාතාහි ආලොකෙති න පස්සති,
ධම්මස්මිං භඤ්ඤාමානස්මිං අත්ථං බාලො න බුජ්ඣති.

සවෙපි දස පජ්ජොතෙ ධාරතිස්සසි කස්සප,
තෙව දක්ඛිති¹⁰ රුපාති වක්ඛු හිස්ස න විජ්ජතිති.

අථ බො ආයස්මා කස්සපගොතනා තාය දෙවතාය සංවෙජ්ඣො
සංවෙගමාපාදිති.

1 සෙසි - ස්‍යා 2. සුපිනෙන - PTS. 3. තෙ - සිමු ස්‍යා 4 සද්ධාය - මජ්ඣ.
PTS. 5 බසකසු - මජ්ඣ. ස්‍යා. PTS. 6. පරමොදනං - මජ්ඣ. ස්‍යා. පරියොදනං -
PTS. සි 2. 7. හෙත්වා - මජ්ඣ. 8 ඡේතං - ස්‍යා PTS මජ්ඣ. 9. සුණොති - PTS
10. දක්ඛති - සිමු

එළඹ ඒ මහණහට ගාථායෙන් කිය.

මහණ, නැගිටුව, කීම, නිදහි ද? නිදීමෙන් නොපට කිනම් වැඩෙක් ද? කෙලශාතුර වූ (අවිද්‍යා විෂ පෙවූ තෘෂ්ණා) ශල්‍යයෙන් විදින ලද ගැටෙන්නාවූ නොපට කවර නින්දෙක් ද?

යම් ශ්‍රද්ධාවෙකින් ගිහිගෙන් තික්ම පැවිදි වූයෙහි ද, ඒ ශ්‍රද්ධාව ම වඩව. නින්දට වසභ නො වව.

නුවණ මද වූ පෘථග්‍යත තෙමේ යම් කාමයන්හි මූසපත් වූයේ ද, ඒ කාමයෝ අතිත්‍යයහ. අටුවයහ. සකකියන්හි ඡිද්‍රතාවූ තෘෂ්ණාදූෂිත් අතීශ්‍රිත වූ පැවිද්දකු කුමක් හෙයින් (දිවාසාපනය තෙමේ) තවන්නේ ද,

ජතුරගය වැනසීමෙන් ද, අවිද්‍යාව ඉක්ම වීමෙන් ද ඒ වතුසාත්‍යඥනය පරම පවිත්‍ර වූයේ වෙයි. (එබඳු) පැවිද්දකු කුමක් හෙයින් තවන්නේ ද,

මාභීඥන විද්‍යාවෙන් අවිද්‍යාව බිඳ ආස්‍රවයන් ක්‍ෂය කිරීමෙන් නීශොකී වූ උපායාස රහිත වූ පැවිද්දකු කුමක් හෙයින් තවන්නේ ද,

සම්පූර්ණ විශ්‍රාම ඇති නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති නිතර දැඩි පැරකුම් ඇති නිවණ පතන පැවිද්දකු කුමක් හෙයින් තවන්නේ ද.

9. 1. 3.

කසුපගොතන සූත්‍රය.

223. එක්කලෙක ආයුෂමත් කසුපගොතන සථවිර තෙමේ කොසොල් දනම්වෙහි එක්තරු වනලාභාබෙක වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂමත් කසුපගොතන සථවිර තෙමේ එක්තරු මුවවැද්දකුට අවවාද කෙරෙයි.

ඉක්බිති ඒ වනලාභාබෙහි අභිගාමික වූ ආයුෂමත් කසුපගොතන තෙරුන්ට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙව් තෙමේ ආයුෂමත් කසුපගොතන තෙරුන්ට සංවෙග දනවනු කැමැත්තේ ආයුෂමත් කසුප-ගොතන තෙරුන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් කසුපගොතන තෙරුන්ට ගාථායෙන් කී ය:

පථිත දුර්ග්ගෙහි භාසිරෙණ නුවණ නැති (කරුණු නොකරුණු දැනීමෙහි සමත්) සිත් නැති මුවවැද්දකුට නොකල්හි අවවාද කරණ මහණ තෙමේ අනුබලයකු මෙන් මට වැටහේ.

(නොපගේ බණ) අසයි. (එහෙත් අරුත්) නො දනී. (පුහුදුන් ඉදහසෙන් දිලෙන පටඇඟිලි) බලයි. (එහි කරුණු) නො දකී. බණ කියන කල්හි අඥන තෙමේ අරුත් අවබෝධ නො කෙරෙයි.

පිත්තත් කසුප, ඉදිත් ඇඟිලි පහත් දශයක් දරන්නෙහි නමුත් (හෙතු) රූපයන් නොම දක්නේ ය. යම් හෙයෙකින් ඕහට පැණැස නැද්ද (එහෙයින්).

ඉක්බිති ආයුෂමත් කසුපගොතන සථවිර තෙමේ ඒ දෙවතාවා විසින් සංවෙගයට (මතස්සංවිකල්පයට) පමුණුවන ලද්දේ සංවිගත වී ය.

9. 1. 4.

සමබ්‍රලාසුතං.

224. එකං සමයං සමබ්‍රලා භික්ඛු කොසලෙසු විහරන්ති අඤ්ඤා-
තරසම්. වනසණෙඛි අථ බො තෙ භික්ඛු වසං චුන්තා¹ තෙමාසච්චයෙන
වාරිකං පකකම්හු. අථ බො යා තසම්. වනසණෙඛි අභිවන්තා දෙවතා
තෙ භික්ඛු අපසානන් පරිදෙවමානා නායං වෙලායං ඉමං ගාථාං අභාසී:

අරති විය මෙ'ජ්² බායති බහුකෙ දිසවාන විවිතෙන ආසතෙ,
තෙ විතතකථා බහුසුඤා කො'මෙ ගොතමසාවකා ගතාති.

එවං චුතෙන අඤ්ඤාතරු දෙවතා තං දෙවතං ගාථාය අජ්ඣානාසී:

මගධං ගතා කොසලං ගතා එකච්චියා පත වජ්ජභූමියා,
මො³ විය අපසිඤ්චාරිතො අනිකොතා විහරන්ති භික්ඛවොති.

9. 1. 5.

ආනන්දසුතං.

225. එකං සමයං ආයසමා ආනන්දො කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤා-
තරසම්. වනසණෙඛි.

තෙන බො පත සමයෙන ආයසමා ආනන්දො අතිවෙලං ගිහිසඤ්ඤාතති-
බහුලො විහරති.

අථ බො යා තසම්. වනසණෙඛි අභිවන්තා දෙවතා ආයසමතො ආනන්දස්ස
අනුකම්පිකා අත්තකාමා ආයසමන්තං ආනන්දං සංවෙජ්ජතුකාමා යෙනායසමා
ආනන්දො තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා ආයසමන්තං ආනන්දං ගාථාය
අජ්ඣානාසී:

රුක්ඛමුලගහණං පසකකිය නිබ්බාණං හදයසම්. ඔපිය,
කාය⁴ ගොතම මා ව⁵ පමාදො කිං තෙ බිලිබිලිකා කරසානිති.

අථ බො ආයසමා ආනන්දො නාය දෙවතාය සංවෙජ්ජතො සංවෙගමාපාදිති,

7 1. 6..

අනුරුද්ධසුතං.

226. එකං සමයං ආයසමා අනුරුද්ධො කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤා-
තරසම්. වනසණෙඛි.

අථ බො අඤ්ඤාතරු නාවතිස්සකාසිකා දෙවතා ජාලිනී නාම
ආයසමතො අනුරුද්ධස්ස පුරාණදුතිසිකා යෙනායසමා අනුරුද්ධො තෙනුප-
සඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා ආයසමන්තං අනුරුද්ධං ගාථානි අජ්ඣානාසී:

තත්ථ විතතං පණ්ණිංඛති යත්ථ තෙ චුසිතං පුරෙ,
නාවතිංසෙසු දෙවෙසු සබ්බකාමසම්දාසීසු,
පුරකතො පරිචුතො දෙවකඤ්ඤති⁶ සොහසීති.

1. චුන්තා - මජ්ඣිම. 2. මෙජ්ජ - සා. 3. මගා - සී.මු., මහකථා - සා. 4. කායී - සී.මු. 5. මා - මජ්ඣිම. සා. 6. දෙවගණනි - සා.

9. 1. 4.

සමබලා සූත්‍රය.

224. එක්කලෙක බොහෝ භික්ෂුහු කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරා ව්‍යාපාරයක වෙසෙත්. ඉක්බිති ඒ භික්ෂුහු වස් ඵලමුනාහු තෙමස ඇවැමෙන් වාරිකාවට ගියහ. එකල්හි ඒ ව්‍යාපාරයකෙහි අධිගාහිත වූ ඒ දෙව් නෙමේ ඒ භික්ෂුන් නො දක්නේ හඬමින් ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථාව කී ය:

හිස් වූ බොහෝ අසුන් දැක මට අද අරතියක් ලෙන් වැටහෙයි. විසිතුරු කථා ඇති බහුලාන වූ ඒ මේ ගෝසුම් සච්චෝ කොහි වැඩියාහු ද.

මෙසේ කී කල්හි එක්තරා දෙවියෙක් ඒ දෙවතාවාට මේ ගාථාව කී ය:

ඇතැම් කෙනෙක් මගට දනව්වට වැඩියහ. (ඇතැම් කෙනෙක්) කොසොල් දනව්වට වැඩියහ. (ඇතැම් කෙනෙක්) වැදූරටට අභිමුඛ ව (වැඩියහ.) භික්ෂුහු ඇල්මක් නැති ව හැසිරෙන්නාහු ගෙයක් නැති ව මුවන් මෙන් වෙසෙත්.

9. 1. 5.

ආනන්ද සූත්‍රය.

225. එක්කලෙක ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිර නෙමේ කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරා ව්‍යාපාරයක වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිර නෙමේ අභිමුඛ කාලයක් ගිහියන් කෙරෙහි හැඟවීලී (ඇවැත්නි නොහඬව යනාදී නැලවීලී) බහුල කොට ඇති ව වෙසෙයි. ඉක්බිති ඒ ව්‍යාපාරයකෙහි අධිගාහිත වූ අනන්ද තෙරුන්ට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති දෙව් අනන්ද තෙරුන් සංවිග්න කරවනු කැමැත්තේ අනන්ද තෙරුන් වෙත ඵලමුසේ ය. ඵලමු ආයුෂමත් අනන්ද තෙරුන්ට ගාථායෙන් කී ය.

රුක්මුල් සෙනසුන්හි විසීමට පිටිස නිවණ ලෙහි බහා ගෙණ (වෙසෙන) නුඹවහන්සේට (ගිහියන් සමග කරණ මේ) බිලිබිලි කථාව කුමක් කෙරේ ද? ගෞතමයන් වහන්ස, පමා නොවනු මැනව. ධ්‍යාන කරණු මැනව.

ඉක්බිති ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිර නෙමේ ඒ දෙවතාවා විසින් සංවෙගයට පමුණුවන ලද්දේ සංවිග්න වී ය.

9. 1. 6.

අනුරාද්ධ සූත්‍රය.

226. එක්කලෙක අනුරාද්ධ සථවිර නෙමේ කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරා ව්‍යාපාරයක වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂමත් අනුරාද්ධ තෙරුන්ගේ පෙරඅත්බවහි බිරියක් වූ තච්චිසාදාසි ජාලිනි නම් එක්තරා දෙවද්වක් ආයුෂමත් අනුරාද්ධ තෙරුන් වෙත ඵලමුසා. ඵලමු ආයුෂමත් අනුරාද්ධ තෙරුන්ට ගාථායෙන් කී වූ ය.

පෙර යම් දෙව්ලොවක නුඹවහන්සේගේ විසීම වී ද, එහි සිත පිහිටුවනු මැනව. සියලු කාමයෙන් සමාදාන වූ තච්චිසා දෙවියන් කෙරෙහි දෙවනනන් විසින් පෙරවූ කරණ ලද ව, පිරිවරණ ලද ව බැබළවුනු,

දුග්ගතා දෙවකඤ්ඤායො සන්තායසමිං පතිට්ඨිතා,
තෙ වාපි දුග්ගතා සත්තා දෙවකඤ්ඤාහි පජීතාහි.

න තෙ සුඛං පජානන්ති යෙ න පසානති නන්දනං,
ආවාසං තරදෙවානං තිදසානං යසස්සිත්තනි.

[අනුරුඥො:]

න භිං බාලෙ විජානාසි යථා අරහතං වචො,
අනිච්චා සබ්බෙ සබ්බාරු උප්පාදවයධම්මනො,
උප්පජ්ජන්තා නිරුජ්ඣන්ති තෙසං වූපසමො සුඛො.

නන්දියති පුතාවාසො දෙවකායසමිං¹ ජාලිනී,
විකම්භො ජාතිසංසාරෙ නන්දියති පුත්තභවොති.

9. 1. 7.

නාගදත්තසුත්තං.

227. එකං සමයං ආයසමා නාගදත්තො කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤා-
තරසමිං ව්‍යාසණේඛි. තෙන බො පන සමයෙන ආයසමා නාගදත්තො
අතිකාලෙන ගාමං පවිසති, අතිදිවා පටික්කමති. අථ බො යා තසමිං
ව්‍යාසණේඛි අභිවත්ථා දෙවතා ආයසමතො නාගදත්තස්ස අනුකම්පිකා අත්ථකාමා
ආයසමන්තං නාගදත්තං සංවෙජ්ඣකාමා යෙනායසමා නාගදත්තො තෙනු-
පසඛකම්. උපසඛකම්භා ආයසමන්තං නාගදත්තං ගාථාහි අජ්ඣානාසි:

කාලෙ පවිසාමි² නාගදත්ත දිවා ව අගන්තවා අතිවෙලවාරී,
සංසට්ඨො ගහට්ඨෙහි සමානසුඛදුකෙඛා.

භායාමි නාගදත්තං සුප්පගඛනං කුලෙසු විනිබ්භං,³
මො හෙව මච්චුරඤ්ඤා ඛලවතො අන්තකස්ස වසමෙසීති.⁴

අථ බො ආයසමා නාගදත්තො නාය දෙවතාය සංවෙජ්ඣො සංවෙග-
මාපාදීති.

9. 1. 8.

කුලඝරණීසුත්තං.

228. එකං සමයං අඤ්ඤාතරෙ භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤා-
තරසමිං ව්‍යාසණේඛි. තෙන බො පන සමයෙන සො භික්ඛු අඤ්ඤාතරසමිං
කුලෙ අතිවෙලං අජේඣාගාලුත්ථප්පත්තො විහරති.

අථ බො යා තසමිං ව්‍යාසණේඛි අභිවත්ථා දෙවතා තස්ස භික්ඛුතො
අනුකම්පිකා අත්ථකාමා තං භික්ඛුං සංවෙජ්ඣකාමා යා තසමිං කුලෙ
කුලඝරණී තස්සා වණණං අභිනිමිතිත්ථා යෙන සො භික්ඛු ගෙනුපසඛකම්.
උපසඛකම්භා තං භික්ඛුං ගාථාහි අජ්ඣානාසි:

නදිතිරෙසු සණ්ඨාතෙ සභාසු රට්ඨයාසු ව,
ජනා සඛගමම මනෙත්තනි මඤ්චා තාඤ්ච කිමන්තරන්ති.

1. දෙවකායසමි - මජ්ඣ. සෘ. 2. පවිස - මජ්ඣ.

3. විනිබ්භං - PTS.

4. වසං උපෙසීති - මජ්ඣ.

දෙවහනෝ (ප්‍රතිපත්ති දුර්ගතියෙන්) දුර්ගතයහ. සත්කායයෙහි පිහිටියෝ ය. දෙවහනන් විසින් පතන ලද ඒ සත්කායෝ ද දුර්ගතයහ

යම් කෙනෙක් පිරිවර - යහස් ඇති තිදස්වැසි දෙවපුරුෂයන්ගේ නද්‍රුහයන නො දැකීද්ද ඔහු සුවය නො දනිත්.

[අනුරාධා:]

බාලකානාත්තිය, “සිංලු සංඝකාරයෝ අනිත්‍යයහ. ඉපදීම හා නැසීම සවහාව කොට ඇත්තාහ. ඉපිද නිරුද්ධ වෙත්. ඔවුන්ගේ සංහිදීම සුව ය” යන රහතුන්ගේ විදන පරිදි හෝ නො දන්නහු.

එම්බා ජාලිනි, දැන් දෙවකායෙහි නැවත විසීමෙන් (මට) නැත. ඉපදීම යයි කියන ලද සංසාරය සමිණ වූයේ ය. දැන් පුනර්ථවයෙක් (මට) නැත.

9. 1. 7.

නාගදත්ත සූත්‍රය.

227. එක්කලෙක එක්තරා ව්‍යාපාරයෙක වෙසෙයි එකල්හි ආයුෂමත් නාගදත්ත සථවිර තෙමේ ඉතා කලින් ගමට පිවිසෙයි. ඉතා දවල් පෙරළා එයි. ඉක්බිති ඒ ව්‍යාපාරයෙහි අධිගෘහිත වූ ආයුෂමත් නාගදත්ත තෙරුන්ට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙවි ආයුෂමත් නාගදත්ත තෙරුන් සංවිග්‍රහ කරවනු කැමැත්තේ ආයුෂමත් නාගදත්ත තෙරුන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් නාගදත්ත තෙරුන්ට ගාථායෙන් කී ය:

නාගදත්ත, අලියම් කාලයෙහි (පිඩු පිණිස) පිවිස වෙලාව ඉක්මවා ගැසිරෙන සුළු වූයෙහි ගිහියන් හා හැනුනෙහි ඉතා දවල් පෙරළා අවුත් (ගිහියන් හා) සමාන සුවදක් ඇත්තෙහිය.

ඉතා බුහුටි වූ කුලයෙහි බැලුනා වූ නාගදත්ත (මහණහු ගැණ) බම්. බලවත් වූ මානසරූප වූ මරාගේ වයසට නො ම පැමිණෙව.

ඉක්බිති ආයුෂමත් නාගදත්ත සථවිර තෙමේ ඒ දෙවතාවා විසින් සංවෙගයට පමුණුවන ලද්දේ සංවිග්‍රහ වී ය.

9. 1. 8.

කුලසරණි සූත්‍රය.

228. එක්කලෙක එක්තරා මහණෙක් කොසොල් දහම්වෙහි එක්තරා ව්‍යාපාරයෙක වෙසෙයි. එකල්හි ඒ මහණ තෙමේ එක්තරා කුලයක් කෙරෙහි අතීතය ඇතුළත් බවට පැමිණියේ අතිශාත්‍රකාලයක් වැඩ වෙසෙයි.

ඉක්බිති ඒ ව්‍යාපාරයෙහි අධිගෘහිත වූ ඒ මහණහට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙවි ඒ මහණ සංවිග්‍රහ කරවනු කැමැත්තේ ඒ කුලයෙහි ඒ කුලගෙහඹු වෙස් ගෙණ ඒ මහණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ මහණහට ගාථායෙන් කී ය:

ගං තෙර ද, විඩා සංහිදුවන තැන ද, සහායෙහි ද, වීථියෙහි ද ජනයෝ මුළු දී මා ගැණ ද, නුඹ වහන්සේ ගැණ ද කථා කෙරෙත්. කුමන හෙතු ද?

බහු භි සද්ද පච්චුභා ඛම්බබ්බා තපස්සිනා,
න තෙන මඛිකු භොතබ්බං න භි තෙන කිලිස්සති.

යො ව සද්දපරිත්තාසී වතෙ වාතමිගො යථා,
ලහුවිත්තොති තං ආහු නාස්ස සමපජ්ජතෙ වතනති.

9. 1. 9.

වජ්ජිපුත්තසුත්තං.

229 එකං සමයං අඤ්ඤානරො වජ්ජිපුත්තකො භික්ඛු වෙසාලියං විහරති අඤ්ඤාභරස්මිං ව්‍යසණේඛි. තෙන බො පත සමයෙන වෙසාලියං¹ සබ්බරතතිවාරො² භොති. අථ බො සො භික්ඛු වෙසාලියං තුරියතාලිත-වාදිතනිගෙසාසසද්දං සුත්වා පරිදෙවමානො තායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

එකකා මයං අරඤ්ඤෙ විහරාම අපච්චිංච³ ව්‍යසමිං දුරුකං,
එතාදිසිකාය රතතියා කො සු නාම අමෙහති⁴ පාපියොති.

අථ බො යා තස්මිං ව්‍යසණේඛි අඛිවත්ථා දෙවතා තස්ස භික්ඛුනො අනුකම්පිකා අත්ථකාමා තං භික්ඛුං සංවෙජ්ජනුකාමා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්ත්වා තං භික්ඛුං ගාථාය අජ්ඣිභාසි:

එකකො⁵ තං අරඤ්ඤෙ විහරසි අපච්චිංච ව්‍යසමිං දුරුකං,
තස්ස තෙ බහුකා පිහයනති තෙරසිකා විස සග්ගගාමිතනති.

අථ බො සො භික්ඛු තාය දෙවතාය සංවෙජ්ජනො සංවෙගමාපාදිති.

9. 1. 10.

සජ්ඣායසුත්තං.

230. එකං සමයං අඤ්ඤානරො භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාභරස්මිං ව්‍යසණේඛි. තෙන බො පත සමයෙන සො භික්ඛු යං සුදං පුබ්බෙ අතීචලං සජ්ඣායබහුලො විහරති. සො අපරෙත සමයෙන අපොසස්සකො තුණ්හිභුතො සංකසායති⁶.

අථ බො යා තස්මිං ව්‍යසණේඛි අඛිවත්ථා දෙවතා තස්ස භික්ඛුනො ධම්මං අසුණන්තී යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්ත්වා තං භික්ඛුං ගාථාති අජ්ඣිභාසි:

කසමා තුවං ධම්මපද්ධති භික්ඛු නාඤ්ඤි භික්ඛුති සංවසන්තො,
සුත්වාන ධම්මං ලහතිපසාදං දිට්ඨංච ධම්මෙ ලහතිපසංසනති.

අහු පුරෙ ධම්මපදෙසු ඡන්දො යාච විරාගෙන සමාගමිමා,
යතො විරාගෙන සමාගමිමා යං කිඤ්චි දිට්ඨංච සුතං මුතං වා⁷,
අඤ්ඤාය නිකෙඛපනමාහු සන්තොති.

1. වෙසාලියං වජ්ජිපුත්තකො - මජ්ඣ. 2. සබ්බරතතිවාරො - කන්තී 3 අපච්චිංච ව - ස්‍යා. 4. නාමසමුහි - මජ්ඣ. 5 එකකොච - ස්‍යා, මජ්ඣ. 6 සකමායති - ස්‍යා. 7. සුතං ව මුතං. PTS

තපස්වීහු විසින් ඉවසියයුතු වූ ප්‍රතිලෝමශබ්දයෝ බොහෝහ. ඒ තපස්වීහු විසින් නිතෙද නො වියයුතුයි. එයින් නො ම කිලිටි වේ.

යමෙක් වෙනෙහි වාතමාගයකු මෙන් ශබ්දයෙන් තැනි ගන්තාසුලු වේ ද, ඔහු ලුහු සිත් ඇතිකරයි කියත්. ඔහුගේ චුරය නොසැපයේ.

9. 1. 9.

වජ්ජප්‍රත්‍යක්‍රමය.

229. එක්කලෙක එක්තරු වජ්ජප්‍රත්‍යක්‍රමය මහණෙක් විසල්පුර සමීපයෙහි එක්තරු වනලාභාබෙක වෙසෙයි. එකල්හි විසල්පුරයෙහි සම්මානෙය්‍යයෙක් වෙයි. ඉක්බිති ඒ මහණ තෙමේ විසල්පුරයෙහි තැව් තුරුයෙහි හා වැසූ වෙණෙහි හා ගොස හා හඬ අසා හඬමින් ඒ වේලායෙහි මේගාථාව කී ය :

අපි වෙනෙහි පියන ලද දරකඩක් මෙන් මෙබඳු රුසෙහි එකලාවමෝ අරණෙහි වසමිහ. කවරෙක් නම් අප වරු අතිශය පාපඇතිසෙක් වේ ද?

ඉක්බිති ඒ වනලාභාබෙක අධිගෘහිත වූ ඒ මහණහට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙවි ඒ මහණහට සංවෙග දනවනු කැමැත්තේ ඒ මහණහු වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ මහණහට ගාථායෙන් කී ය:

තෙපි වෙනෙහි ලු දරකඩක් මෙන් අරණෙහි එකලා ව වසව. ඒ නොපට දෙවිලොව යන්තවුන්ට (කැමති වන්නා වූ) නිරිසතුන් මෙන් බොහෝ දෙනෙක් කැමැති වෙති.

ඉක්බිති ඒ මහණ තෙමේ ඒ දෙවතාවා විසින් සංවෙගයට (ඔතප් බියට) පමුණුවන ලද්දේ සංවිතො වූයේ ය.

9. 1 10.

සප්පකායසූත්‍රය.

230. එක්කලෙක එක්තරු මහණෙක් කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරු වනලාභාබෙක වෙසෙයි. එකල්හි ඒ මහණ තෙමේ පෙර අතිමාත්‍රකාලයක් හැදෑරීම් බහුල කොට ඇත්තේ වෙසෙයි. (එහෙත්) හෙ තෙමේ පසුකලෙක උත්සාහ රහිත වූයේ කල් ගෙවයි.

එකල්හි ඒ වනලාභාබෙක අධිගෘහිත වූ ඒ දෙවි ඒ මහණහුගේ ධර්මය නො අසන්නේ ඒ මහණහු වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ මහණහට ගාථායෙන් කී ය.

මහණ, නුඹ වහන්සේ හිඤ්ඤත් සමග වෙසෙමින් කුමක් හෙයින් ධර්මපදයන් නොහදරන්නහු ද? ධර්මය අසා පැහැදීම ලබයි. ඉහාතමයෙහි ම පැසැසීම ද ලබයි.

යම්තාක් ආයතීමාගීය හා එක් වුවමෝ ද, (ඊට) පෙර ධර්මපදයන්හි ඡන්දරාගය වී ය. යම් හෙයකින් ආයතීමාගීය හා එක් වුවමෝ ද (එහෙයින්) යම් කිසි ඇසින් දුටු රූපයෙක් හෝ කණින් ඇසූ ශබ්දයෙක් හෝ කයින් පහස්තා ලද ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයෙක් හෝ වේ ද, (ඒ සියල්ල අනිත්‍යාදි වශයෙන්) දූත දුර ලිම කළමිහ. ආයතීයෝ එය කියත්.

9. 1 11.

අයොනිසොසුත්තං.

231. එකං සමයං අඤ්ඤානරො භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤා-
තරසමිං ව්‍යසණේඛි. තෙන බො පන සමයෙන සො භික්ඛු දිවා විහාරගතො
පාපකෙ අකුසලෙ විතකෙක විතකෙකති සෙය්‍යපිදං කාමවිතකං බ්‍යාපාද-
විතකං විහිංසාවිතකං.

අථ බො යා නසමිං ව්‍යසණේඛි අභිවජ්ඣා දෙවතා තස්ස භික්ඛුතො අනු-
කම්පිකා අත්තකාමා නං භික්ඛුං සංවෙජ්ඣකාමා යෙන සො භික්ඛු
තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භා නං භික්ඛුං ගාථාති අර්ඝ්ඤාසී:

අයොනිසො මනසිකාරා සො විතකෙකති ඛජ්ඣි,
අයොනිසො¹ පටිතිස්සජ්ඣ යොනිසො අනුච්චිත්තාය².

සත්ථාරං ධම්මමාරබ්භ³ සඛ්ඤං සීලාති අත්තනො⁴,
අභිගච්ඡති පාමොජ්ජං පීතිසුඛමසංසයං,
තතො පාමොජ්ජබහුලො දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සසීති.

අථ බො සො භික්ඛු නාය දෙවතාය සංවෙජ්ඣතො සංවෙගමාපාදීති.

9. 1. 12.

මජ්ඣනිකසුත්තං.

232. එකං සමයං අඤ්ඤානරො භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤා-
තරසමිං ව්‍යසණේඛි. අථ බො නසමිං ව්‍යසණේඛි අභිවජ්ඣා දෙවතා යෙන
සො භික්ඛු තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භා තස්ස භික්ඛුතො සන්තිකෙ ඉමං
ගාථං අභාසී:

සීතෙ මජ්ඣනිකෙ කාලෙ සන්තිසීවෙසු⁵ පකඛිසු,
සණ්තෙව බ්‍රහ්මාරඤ්ඤං⁶ නං භයං පටිභාති මනති.

[භික්ඛු:]

සීතෙ මජ්ඣනිකෙ කාලෙ සන්තිසීවෙසු⁵ පකඛිසු,
සණ්තෙව බ්‍රහ්මාරඤ්ඤං⁶ 'සා රතී පටිභාති මනති.

9. 1. 13.

පාකනිත්ථියසුත්තං.

233. එකං සමයං සම්බහුලා භික්ඛු කොසලෙසු විහරන්ති අඤ්ඤා-
තරසමිං ව්‍යසණේඛි, උභ්භතා උත්තලා වපලා මුඛරා විනිශ්ඤ්ඤවා, මුට්ඨස්ස-
තිතො අසම්පජානා අසමාහිතා විබ්භන්තවිත්තා පාකනිත්ථියා.

අථ බො යා නසමිං ව්‍යසණේඛි අභිවජ්ඣා දෙවතා තෙසං භික්ඛුනං
අනුකම්පිකා අත්තකාමා තෙ භික්ඛු සංවෙජ්ඣකාමා යෙන තෙ භික්ඛු
තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භා තෙ භික්ඛු ගාථාති අර්ඝ්ඤාසී:

1. අයොනි. - PTS. 2. අනුච්චිත්තිය - මජ්ඣ. 3. ධම්මං ආරබ්භ - සීමු. ස්‍යා. 4. සීලාති-
වත්තකො. - සීමු. 5. සන්තිසීවෙනාසු - සීමු. 6. මහාරඤ්ඤං - සී 1, 2.

9. 1. 11.

අසොනිසො සුත්‍රය.

231. එක්කලෙක එක්තරා මහණෙක් කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරා වනලාභාබෙක වෙසෙයි. එකල්හි ඒ මහණ තෙමේ දිවා විහාරයට ගියේ ලාමක අකුසල විතකියන් (කාමවිතකිය, ව්‍යාපාද විතකිය, විහිංසා විතකිය) විතකීන් කෙරෙයි.

ඉක්බිති ඒ වනලාභාබෙක අභිගාහිත වූ ඒ මහණහට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙව් ඒ මහණහට සංවෙග දනවනු කැමැත්තේ ඒ මහණහු වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ මහණහට ගාථායෙන් කී ය:

නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් ඒ නෙපි පාපවිතකියන් විසින් කනු ලැබු. නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම බැහැර කොට නුවණින් මෙනෙහි කරව.

ශාස්තෘන් වහන්සේ ද ධර්මය ද සම්මයා ද නමාගේ සිල් ද ඇරඹ එකානන්‍යයෙන් ප්‍රමොද්‍යයන් ප්‍රීතිය හා සුවත් ලබව. එයින් ප්‍රමොදය බහුල කොට ඇතිව දුක් කෙළවර කරන්නන් ය.

ඉක්බිති ඒ මහණ තෙමේ ඒ දෙවතාවා විසින් සංවෙගයට පමුණුවන ලද්දේ සංවිගත වූයේ ය.

9. 1. 12.

මජ්ඣනිකසුත්‍රය.

232. එක්කලෙක එක්තරා මහණෙක් කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරා වනලාභාබෙක වෙසෙයි. එකල්හි ඒ වනලාභාබෙක අභිගාහිත වූ ඒ දෙව් ඒ මහණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ මහණහුගේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සිටිමද්දහනෙහි පක්‍ෂීන් ඉසවූ ලතකල්හි මහවනය. (මහත්තේ) හඬ නගන්නාක් මෙනි. එය මට බියක් ව වැටහේ.

[භික්‍ෂූ:]

සිටිමද්දහනෙහි පක්‍ෂීන් ඉසවූ ලතකල්හි මහවනය මහත් සේ හඬ නගන්නාක් මෙනි. එය මට සිත් පිණවත්තක් ව වැටහේ.

9. 1. 13.

පාකනිඤ්ඤසුත්‍රය.

233. එක්කලෙක උඩනු වූ නැගු මානනල ඇති වපල වූ රළු වවන ඇති දොඩලෙ වූ මූලා සිහි ඇති මනා නුවණ නැති නො එකඟ සිත් ඇති නො සන්සුන් සිත් ඇති පියවි ඉදුරන් ඇති බොහෝ භික්‍ෂූහු කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරා වනලාභාබෙක වෙසෙත්.

එකල ඒ වනලාභාබ අරක් ගත් ඒ භික්‍ෂූන්ට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙව් ඒ භික්‍ෂූන්ට සංවෙග දනවනු කැමැත්තේ ඒ භික්‍ෂූන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ භික්‍ෂූන්ට ගාථායෙන් කී ය:

සුඛජීවිනො පුරෙ ආසුං භික්ඛු ගොතමසාවකා,
අනිච්ඡා පිණ්ඩමෙසනා අනිච්ඡා සයනාසනං,
ලොකෙ අනිච්චතං ඤාතො දුක්ඛස්සන්තං අකාසු තෙ.

දුප්පොසං කතො අත්තානං ගාමෙ ගාමණ්ණිකා වීය,
භූතො භූතො නිපජ්ජන්ති පරිභාරෙසු මූලිජනා.

සඛිස්ස අඤ්ජලිං කතො ඉධෙකච්චි වදාමහං,
අප්පට්ඨො¹ අනාථා තෙ යථා පෙනා තථෙව තෙ.

යෙ බො පමන්නා විහරන්ති තෙ මෙ සංඝාය භාසිතං,
යෙ අපමන්නා විහරන්ති තමො තෙසං කරොමහන්ති.

අථ බො තෙ භික්ඛු තාය දෙවතාය සංවෙජ්ජනා සංවෙගමාපාදන්ති.

9. 1. 14

පදමප්පසථසුතනං.

234. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං අඤ්ඤාතරෙ භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරසමිං වතසණ්ඨො. තෙන බො පන සමයෙන සො භික්ඛු පච්ඡාභතනං පිණ්ඩපාතපටිකකන්තො පොකකිරණිං ඔගාහෙතො පදුමං උපසිඛ්ඝති.

අථ බො යා තස්මිං වතසණ්ඨො අභිවජ්ඣා දෙවතා තස්ස භික්ඛුතො අනුකම්පිකා අත්ථකාමා තං භික්ඛුං සංවෙජ්ජකාමා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඛිඝති. උපසඛිඝමිතො තං භික්ඛුං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

යමෙන වාරිජං පුප්ථං අදින්නං උපසිඛ්ඝසි,
එකභගමෙනං ථෙය්‍යානං ගකිකේතො'සි මාරිසාති.

[භික්ඛු.]

න හරුමි න භඤ්ජාමි ආරු සිඛ්ඝාමි වාරිජං,
අථ කෙන නු වණ්ණණෙන ගකිකේතො'ති වුච්චති.

[දෙවතා:]

යවායං භිසාති² බණ්ති පුණ්ඩරිකාති භඤ්ජති,³
එවං ආකිණ්ණකම්මන්තො කසවා එසො න මුච්චතිති.

ආකිණ්ණප්‍රඥො පුරිසො ධානිවෙලං'ව මකඛිකො,
තස්මිං මෙ චචතං තත්ථි තඤ්ච අරහාමි⁴ වන්තවෙ.

අනභගණස්ස පොසස්ස නිච්චං සුචිගවෙසිතො,
වාළගගමන්තං පාපස්ස අබ්භාජිතතං'ව⁵ බාසතිති.

1. අපට්ඨො. - සො. 2. මංසාති - සො. 3. භුඤ්ජති - PTS. 4. තඤ්චාරහාමි - මජ්ඣ. 5. වා - PTS.

පෙර ආශා රහිත ව පිඬු සොයන ආශා රහිත ව සෙනසුන් සොයන ගොස්වූයු වූ මහණනු සුවදිවි ඇති වූහ. ඔහු ලොව අතිස් බැව් දැන දුක් කෙළවර කළහ.

මම සමසයාට ඇදිලි බැඳ කියමි. මෙහි ඇතැම්හු ගමනි නිශ්චිත ගම් දෙවුවන් මෙන් තමන් දුකසේ පොෂණය කළ හැක්කවුන් කොට අත්ගෙවල පුනපුනා බුද්ධත් වූසපත් ව හොචිත්. සස්තෙන් බැහැර වූ ඔහු අසරණයෝ ය. සොහොනෙහි දමන ලද මළසිරුරු බඳු වෙත්.

යම් කෙනෙක් ප්‍රමත්ත ව වෙසෙත් නම් මා විසින් ඔවුන් සදහා කියන ලදී. යම් කෙනෙක් අප්‍රමත්ත ව වෙසෙත් නම් මම ඔවුන්ට තමසකාර කරමි.

ඉක්බිති ඒ භික්ෂුහු ඒ දෙවතාවා විසින් සංවෙගයට පමුණුවන ලද්දහු සංවෙගයට පැමිණියහ.

9. 1. 14.

පදමප්‍රසාද සූත්‍රය.

234. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක එක්තරු මහණෙක් කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරු වනලාභාබෙක වැඩ වෙසෙයි. එකල්හි ඒ මහණ පසුබත පිණිසානයෙන් වැලකුනේ පොකුණට බැස පියුමක් සිඹි.

ඉක්බිති ඒ වනලාභාබ අරක්ගත් ඒ මහණහට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙවි ඒ මහණහට සංවෙග දනවනු කැමැත්තේ ඒ මහණහු වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ මහණහට ශාථායෙන් කී ය.

තො දෙන ලද යම් ඒ පියුමක් සිඹිති ද, මෙය සොරකම් අතුරෙන් එක් කොටසෙකි. නිදුකානන් වහන්ස, (එහෙයින්) ගකුණේන (සුවද සොරෙක්) වෙති ය.

[භික්ෂු:]

මේ පියුම ගෙණ තො යෙමි. තො කඩමි. දුර සිට සිඹිමි. එසේ ඇති කල කිනම් කරුණෙකින් ගකුණේන යයි කියනු ලැබේ ද,

[දෙවි:]

යම් ඒ තවුසෙක් නෙලුබල කණි ද, පියුම් නෙලා ද, මෙසේ අපිරිසිදු කම්පානා ඇති මේ තවුස් කුමක් හෙයින් ගකුණේන යයි තො කියනු ලැබේ ද.

ඒ පුරුෂ තෙමේ බොහෝ පව් ඇත්තෙකි. කිරි මව හැදිවන උච්චාරපසාදා(ලිලමුත්‍රා) දියෙන් ගැවසී ගත්තාක් මෙන් (රුගදෙෂාදියෙන්) වැකුණෙකි ඔහු කෙරෙහි මාගේ බසෙක් නැත. ඔබට නම් කියන්නට නිසි වෙමි.

කෙලෙස් නැති නිතර පව්හු වූ ශීලසමාධි ආදී ඥානයන් සොයන්නා වූ පුද්ගලයාට පාපය පිළිබඳ වලග පමණ වූ (ඉතා මඳ) දෛශය පවා වලා පටලයක් පමණ වූවක් මෙන් වැටහේ.

[භික්ඛු:]

අඬා මං යකඛ ජානාසි අපො මං¹ අනුකම්පසි,
පුතපි යකඛ වජ්ජාසි යද පසස්ස ඵදිසන්ත්.²

[දෙවතා:]

තෙව නං උපජ්චාමි³ න පි තෙ භතකාමහස්ස⁴,
කිමෙව භික්ඛු ජාතෙය්‍ය යෙන ගච්ඡෙය්‍ය සුගගතින්ති.

අථ බො සො භික්ඛු තාය දෙවතාය සංවෙජ්ඣො සංවෙගමාපාදිති.

වනවග්ගො පඨමො¹.

නමුඤ්ඤානං:

විවෙකං⁵ උපට්ඨානඤ්ඤා කස්ස පූගානොත්තරං⁶ සම්බුද්ධා
ආනන්දො අනුරාඬාඤ්ඤා නාගදන්තඤ්ඤා කුලසරණී
වජ්ජිපුත්තො ව⁷ වෙසාලි සජ්ඣායෙන⁸ අයොතිසො
මජ්ඣන්තිකාලමිති පාකතින්ද්‍රියා පද්මපුප්ඵත වුද්දසි භවෙති.

වනසංයුත්තං සමන්තං.

10. යකඛසංයුත්තං

1. ඉන්ද්‍රකවග්ගො

10. 1 1

ඉන්ද්‍රකසුත්තං.

235. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති ඉන්ද්‍රකුටෙ
පබ්බතෙ ඉන්ද්‍රකස්ස යකඛස්ස භවතෙ. අථ බො ඉන්ද්‍රකො යකෙබ්බා යෙන
භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්භා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣානාසි:

රූපං න ජීවන්ති වදන්ති බුද්ධා කථං නිසං වින්දන්ති⁹ මං සරීරං,
කුතස්ස අට්ඨි යකපිණිමෙති කථං නිසං සජ්ජති ගබ්භරසමින්නි.

[භගවා:]

පඨමං කලලං හොති කලලා හොති අබ්බුද්ධං,
අබ්බුද්ධ ජායතෙ පෙසී පෙසී නිරිබ්භතති සන්තො,
සන්තා පසාඛා ජායන්ති කෙසා ලොමා නබ්බි ව.

යඤ්චස්ස භුඤ්ජන්තො⁹ මාතා අන්තං පානඤ්ඤා භොජනං,
තෙන සො තත්ථ යාපෙති මාභුක්ඛුච්ඡිගතො තරොති.

1. මෙ - මජ්ඣං. 2. ඵදිසං - සීලු, PTS. 3. උපජ්චාමි - සීලු, PTS. 4. භතකාමහස්ස -
සීලු - භන්දකාමහස්ස - ස්‍යා, කහකාමහස්ස - PTS. 5. විවෙකඋපට්ඨානඤ්ඤා - PTS, ස්‍යා.
6. ගොත්තොත්ත ව - PTS. 7. ව ඉති නන්ති, PTS. 8. සජ්ඣායෙන ව - PTS.
9. භුඤ්ජන්ති - මජ්ඣං, ස්‍යා.

[භික්ෂු:]

යක්ෂය, මා එකානනයෙන් පිරිසිදු යයි දන්වෙමි ය. මට අනුකම්පා කෙරෙහි. යම් කලෙක මෙබන්දක් දන්වෙහි නම් යක්ෂය, නැවතත් කියන්නෙහි ය.

[දෙවි:]

මහණ, තොප නිසා නො ම ජීවත් වමිහ. තොපගේ බැලියමෝ නො ද වමිහ. යම් කම්යෙකින් සුගතියට යන්නේ ද, (එය) තො ම දන්වෙහි ය.

ඉක්බිති ඒ මහණ තෙමේ ඒ දෙවතාවා විසින් සංවෛශයට පමුණුවන ලද්දේ සංවෛශයට පැමිණියේ ය.

ව්‍යාසංයුක්තය පළමුවැනි සි.

එහි උද්‍යානය:

විවෙක, උපට්ඨාන, කසපගොතන, සම්බුද්ධා, ආතඤ්ඤ, අනුරුඬ, නාගදත්ත, කුලසිරිම, වජ්‍රපුත්ත, සජ්ඣාය, අයොනිසො, මජ්ඣිමනිකා, පාකතිඤ්ඤ, පද්මපුප්ඵ යයි සූත්‍ර තුළ සෙකි.

ව්‍යාසංයුක්තය නිමිසේ ය.

10. යකබසංයුක්තය

1. ඉන්ද්‍රක වග්ගය

10. 1. 1.

ඉන්ද්‍රකසූත්‍රය.

235. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි ඉන්ද්‍රකට පව්වයෙහි ඉන්ද්‍රක යක්ෂයාගේ භවනයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල ඉන්ද්‍රක යක්ෂ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය.

බුදුවරයෝ රූපය ජීවය යි නොකියත්. (එසේ නම්) මේ සත්‍ය තෙමේ මේ සිරුර කෙසේ නම් ලබා දේ? මොහුගේ ඇට හා අක්මාපිඩ කොසින් ඒ දේ? මේ තෙමේ කෙසේ නම් මවුකුස ලැගේ ද?

[භගවන්හු:]

පළමු කොට කලලරූපය වේ. කලලයෙන් අබ්බුදය වේ. අබ්බුදයෙන් පෙසිය හට ගනී. පෙසියෙන් සත නම් ජේපිචෙක් හට ගනී. ඒ සතයෙන් පිලක පසෙක් හට ගනී. ඉන් පසු කෙස් ද ලොම් ද නිය ද හට ගනිත්.

ඔහුගේ මව යම් අහරකුත්, බොත දෑසකුත්, බොජුනකුත් වලද ද, මවුකුසට පැමිණි ඒ සත්‍ය තෙමේ ඒ ආහාර පානාදියෙන් එහි දී යැපේ.

10. 1. 2.

සකකසුභතං.

236. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ. අථ බො සකකතාමකො යකෙබ්බා යෙන භගවා තෙනුපසංඝමි. උපසංඝමිත්වා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣන්තාසි:

සබ්බගන්ධ*පපතීනස්ස විපපමුත්තස්ස තෙ සතො
සමණස්ස න නං සාධු යද්දසුද්දමනුසාසතීති.

[භගවා:]

යෙන කෙනවි වණ්ණණන සංවාසො සකක ජායති,
න නං අරහති සප්පකෙද්ද මනසා අනුකම්පිතං.

මනසා වෙ පසන්තො යද්දසුද්දමනුසාසති,
න තෙන හොති සංසුතො සානුකම්පා¹ අනුදදායති.

10. 1. 3.

සුච්ඡ්‍රොම සුභතං.

237. එකං සමයං භගවා ගයායං විහරති චබ්බිතමසෙච්ඡ සුච්ඡ්‍රොමස්ස² යකකස්ස භවතෙ. තෙන බො පන සමයෙන බරො ච යකෙබ්බා සුච්ඡ්‍රොමො ච යකෙබ්බා භගවතො අච්ඡරෙ අතික්කමන්ති.

අථ බො බරෙ යකෙබ්බා සුච්ඡ්‍රොමං යකබ්බං එතදවොච: එසො සමණොති.

තෙසො සමණො, සමණකො එසො. යාව ජානාමි යදි වා සො සමණො යදි වා පන සො සමණකොති. අථ බො සුච්ඡ්‍රොමො යකෙබ්බා යෙන භගවා තෙනුපසංඝමි. උපසංඝමිත්වා භගවතො කායං උපතාමෙසි.

අථ බො භගවා කායං අපතාමෙසි.

අථ බො සුච්ඡ්‍රොමො යකෙබ්බා භගවන්තං එතදවොච: භායසි මං සමණොති.

[භගවා:]

න චවාහන්තං ආවුසො භායාමි. අපි ච තෙ සමථස්සො පාපකොති.

[සුච්ඡ්‍රොමො:]

පඤ්ඤාං නං සමණ පුච්ඡිස්සාමි. සචෙ මෙ සමණ³ න බ්‍යාකරිස්සාසි වින්තං වා තෙ බිපිස්සාමි. හදයං වා තෙ ඵාලෙස්සාමි. පාදෙසු වා ගහෙත්වා පාරගඛගාය බිපිස්සාමිති.

[භගවා:]

න චවාහන්තං ආවුසො පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බමකෙ සස්සමණබ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවලිනුස්සාය, යො මෙ වින්තං වා බිපෙය්‍ය, හදයං වා ඵාලෙය්‍ය. පාදෙසු වා ගහෙත්වා පාරගඛගාය බිපෙය්‍ය. අපි ච තං ආවුසො පුච්ඡ යද්දකඛබ්බිති.

1. යානුකම්පා-මජ්ඣ. ඥා. 2. සුච්ඡ්‍රොමස්ස - PTS. 3. සමණ ඉති භාෂි-මජ්ඣ. PTS
* ගක - සි 1, 2

10. 1. 2.

සංකඛසූත්තය.

236. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි ගිණුකුළුවෙහි වැඩ වසන සේක. එකල සංකඛ නම් යක්‍ෂයෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලඹියේ ය. ඵලඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය.

අනුන්ට අනුශාසනා කෙරෙයි යන යමෙක් වේ ද, සියලු තන්හි ප්‍රතිණ වූ කෙලෙස්ගැට ඇති වෙසෙසින් මිදුනු ශ්‍රමණවූ ම නොපට ඵය නොමැනවි.

[භගවත්හු:]

එම්බා සක්ක, යම්කිසි කාරණයෙකින් සංවාසය හෙවත් භික්‍ෂුධර්මය හට ගණී ද, සුප්‍රාඥ තෙමේ ඵයට සිතින් අනුකම්පා කරන්නට නොතිසි යි.

එහෙත් පහත් සිතින් අනුන්ට අනුශාසනා කෙරෙයි යන යමෙක් වේ ද, එයින් බැඳීමෙන් නො වේ. ඵය අනුකම්පාව යි. කරුණාව යි.

10. 1. 3.

සුවිලෝම සූත්තය.

237. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගයාවට නුදුරෙහි සුවිලෝම යක්‍ෂයාගේ භවනයෙහි ධංකිතමස්සවයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි බර-යක්‍ෂ තෙමේ ද, සුවිලෝම යක්‍ෂ තෙමේ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුදුරෙහි ගමන් කෙරෙත්.

ඉක්බිති බරලෝම යක්‍ෂ තෙමේ “මේ ශ්‍රමණයෙකැ”යි සුවිලෝම යක්‍ෂයාට මෙය කී ය.

මේ ශ්‍රමණයෙක් නො වේ. මේ ශ්‍රමණකයෙකි, හෙ ශ්‍රමණයෙක් දේ නොහොත් ශ්‍රමණකයෙක් දේ යි දැන ගණිමි. ඉක්බිති සුවිලෝම යක්‍ෂ-තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලඹියේ ය. ඵලඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කය ඵලවී ය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කය (මදක්) ඉවත් කළ සේක.

ඉක්බිති සුවිලෝම යක්‍ෂ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. මහණ, මා කෙරෙන් බියවෙහි ද?

[භගවත්හු:]

ඇවැත්නි, මම හා කෙරෙන් නො බිමි. එහෙත් තගේ පහසු ලාමකය.

[සුවිලෝම:]

මහණ, හා ප්‍රශ්නයක් විචාරන්නෙමි. මහණ, ඉදින් මට නොවිස-දන්නෙහි නම් තාගේ සිහ හෝ වික්‍ෂේප කරන්නෙමි. තාගේ හෘදය හෝ පලන්තෙමි. දෙපා ගෙණ හෝ ගත පරහෙර දමන්නෙමි යි.

[භගවත්හු:]

ඇවැත්නි, යමෙක් මාගේ සිහ හෝ වික්‍ෂේප කරන්නේ ද, හෘදය හෝ පලන්තේ ද, දෙපා ගෙණ හෝ ගතපරහෙර දමන්නේ ද, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොවහි මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිත්‍රියන් සහිත ප්‍රජායෙහි එබන්දකු මම නොම දකිමි. ඇවැත්නි එහෙත් තෝ යමක් කැමැත්තෙහි නම් අස.

“අථ බො සුචිලොමො යකෙකො භගවතනං ගාථාය අඤ්ඤාමාසි.”¹

රුගො ච දෙසො ච කුතො නිදුතා අරතී රුති ලොමහංසො කුතොඡා,
කුතො සමුට්ඨාය මනොවිතකකා කුමාරකා ධූෂකමිචොස්සජන්ති.

[භගවා:]

රුගො ච දෙසො ච ඉතො නිදුතා අරතී රුති ලොමහංසො ඉතොඡා,
ඉතො සමුට්ඨාය මනොවිතකකා කුමාරකා ධූෂකමිචොස්සජන්ති.

සෙනහජා අත්තසම්භුතා නිග්‍රොධස්සෙව බකුජා,
පුථු විසත්තා කාමෙසු මාපුචා’ව² විතතා’³ වතෙ.

යෙ නං පජානන්ති යතො නිදුතං තෙ නං මිතොදෙනති සුඤ්ඤානි යකඛ,
තෙ දුන්නාරං ඔසමිමං තරන්ති අභිණ්ණපුබ්බං අසුතබ්භවායාති.

10. 1. 4.

මණ්භදදසුතනං.

238. එකං සමයං භගවා මනඛෙසු විහරති මණ්භාලකො⁴ චෙති යෙ
මණ්භදදස්ස යකඛස්ස භවතෙ. අථ බො මණ්භදද යකෙකො යෙන
භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිත්වා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:

සතිමතො සද භද්දං සතිමා සුඛමෙධති,
සතිමතො සු වෙ සෙයෙතා වෙරා ච පරිමුච්චති.

[භගවා:]

සතිමතො සද භද්දං සතිමා සුඛමෙධති,
සතිමතො සු වෙ සෙයෙතා වෙරා න පරිමුච්චති.

යස්ස සබ්බමනොරතනං අභිංසාය රතො මනො,
මෙනං සො සබ්බභූතෙසු වෙරං තස්ස ත කෙතවිති.

10. 1. 5.

සානුසුතනං.

259. එකං සමයං භගවා සාමන්ඨියං විහරති ජෙතවනෙ අග්ගාඨසිංහ-
කස්ස ආරුමෙ. තෙන බො පන සමයෙන අඤ්ඤානරික්ඛා උපාසිකාය සානු⁵
නාම පුතො යකෙකින ගතිතො භොති. අථ බො සා උපාසිකා’පරිදෙවමානා
කායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

වාතුද්දසිං පඤ්චදසිං යා ව⁶ පහඛස්ස අරියම්,
පාටිභාරියපකඛඤ්ච අරියඛගසුසමාගතං⁷,
උපොසථං උපවසන්ති බ්‍රහ්මචරියං වරන්ති යෙ.

1. “ ” අනන්තරායො න දිස්සතෙ - මජ්ඣිම, සූ. PTS. 2. ව ඉති භවති - සූ. 3. විතතා - සූ. 4. මණ්භාලක - මජ්ඣිම. 5. සානු - සී. 1. 6. යා ව - සී. 1. 7. අරියඛගසුසමාගතං - PTS, සී. 2.

ඉක්බිති සුවිලෝම යක්ෂ තෙමේ ගාථායෙන් කී ය:

රාගයන් දොෂයන් කුමක් මූලහෙතු කොට ඇත්ද? (කුසල් දහමිනි) නො ඇල්මක් (පස්කමිනි) ඇල්මක් ලොමුදහ ගැණුමක් කුමකින් හට ගත්තෝ ද? ගම් දරුවන් (අල්ලා ගත්) කටුබකු (බැහැර කරන්නාක්) මෙන් විතකියෝ කොතැනින් ඉපිද කුසල් සිත බැහැර කෙරෙත් ද,

[භගවත්හු:]

රාගයන් දොෂයන් මේ අත්බව මූලහෙතු කොට ඇත. අරතියන් රතියන් ලොමුදහ ගැණුමක් මෙයින් ම හට ගත්තෝය. විතකියෝ මෙයින් හට ගෙන ගම් දරුවන් කටුබකු (බැහැර කරන්නාක්) මෙන් කුසල් සිත බැහැර කෙරෙත්.

අත්බැවින් හට ගත් විතකියෝ තාෂණයෙන් හට ගත්තෝ ය. නුගරැක්කි අරථ මෙකි. බොහෝ වූ විතකියෝ කාමවසතුන්හි වෙසෙසින් ඇලුනාහු ය. වෙනෙහි ගැටසි ගත් මාලුවා වැලක් මෙකි.

යක්ෂය, අසව යම් කෙනෙක් ඒ අත්බවත් ඊට යමක් මූලහෙතු වේ නම් එයන් දරිද්ද, ඔහු එය දුරු කෙරෙත්. ඔහු තරණය කිරීමට දුෂකර වූ තරණය නො කලවිදු මේ වතුරොසය නැවත නුපදීම සඳහා තරණය කෙරෙත්.

10. 1. 4.

මණිහඳුසුත්තය.

238 එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහද දනව්වෙහි මණිමාලක ඉවතිසෙහි මණිහඳු යකුගේ භවතයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල මණිඳු යක්ෂ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගය කී ය:

සිති ඇත්තාහට හැමකල්හි යහපත වේ. සිති ඇත්තෝ සුවය වඩයි. සිති ඇත්තාහුගේ (සුභාවය) හැමකල්හි ශ්‍රේෂ්ඨ ය. චෛරයෙන් ද මිදෙයි.

[භගවත්හු:]

සිති ඇත්තාහට හැමකල්හි යහපත වේ. සිති ඇත්තෝ සුවය වඩයි. සිති ඇත්තාගේ (සුභාවය) සැමකල්හි ශ්‍රේෂ්ඨ ය. (එහෙත් එපමණකින්) චෛරයෙන් නො මිදේ.

යමකුගේ සිත මුළු රුදෙවෙහි අභිංසාවෙහි ඇලුනේ ද, හෙ තෙමේ සියලු සහජයන් කෙරෙහි මෛත්‍රිය වඩයි. ඕහට නිසිවකු හා චෛරයෙක් නැත.

10. 1. 5.

සානුසුත්තය.

239. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාවැත්තුවර සම්පයෙහි සේනවත නම් වූ අගේසිඬුසිටුහුගේ අරමිනි වැඩ වසන සේක. එකල්හි එක්තරා උචාසියකගේ සානු නම් පුතෙක් යකකු විසින් ගත්තා ලද්දේ වෙයි. ඉක්බිති ඒ උචාසිය ගඩන්නි ඒ වෙලායෙහි මේ ගාථා කීවුය:

තුදස්වක්කි ද පසලොස්වක්කි ද අඛමසක් පිළිබඳ වූ යම් අටවකෙකුදු වේ නම් එවක්කි ද ප්‍රාතිහාය්‍යී පක්ෂයෙහි ද යම් කෙනෙක් අෂටාඛගයෙන් සමනාගත වූ පෙහෙවස් වෙසෙද්ද, බඩසර හැසිරෙද්ද,

න තෙහි යකඤ්ඤානි නිලනති ඉති මෙ අරභනං සුතං,
සාදාති අජ්ජ පසංසාමි යකඤ්ඤානි සානුතාති.

[යකෙතා:]

වාසුද්දසිං පඤ්ඤාදසිං යා ව පකඤ්ඤා අට්ඨමි,
පාටිභාරියපකඤ්ඤා අට්ඨමි සුසමාගතං,
උපොසථං උපවසන්ති බ්‍රහ්මචරියං වරන්ති යෙ.

න තෙහි යකඤ්ඤානි සානු තෙ අරභනං සුතං,
සානු පබ්බතං වජ්ජාසි යකඤ්ඤානං වචනං ඉදං:

“මාකාසි පාපකං කමමං ආචි¹ වා යදි වා රහො,
යඤ්ඤාදි² පාපකං කමමං කරිස්සාසි කරොසි වා,
න තෙ දුක්ඛා පමුත්තස්ස උපපට්ඨාමි පලායතො”ති.

[සානු:]

මනං වා අමම රොදන්ති යො වා ජීවං න දිස්සති,
ජීවන්තං අමම පසංසන්ති කස්සා මං අමම රොදසිති³.

[උපාසිකා:]

මනං වා සුත්තං⁴ රොදන්ති⁵ යො වා⁶ ජීවං න දිස්සති,
යො ව කාමෙ වජ්ජන්තා⁷ සුත්තරුගච්ඡන්තෙ ඉධ,
තං වාමි සුත්ත රොදන්ති සුත්ත ජීවං මනො හි සො.

ඤ්ඤාලො⁸ උභහතො තාත ඤ්ඤාලො⁹ පතිසුමිච්ඡසි,
තරකා උභහතො තාත තරකං පතිසුමිච්ඡසි.

අභිධාචථ හදදං තෙ කස්ස උජ්ඣාපයාමස්ස,
ආදිත්තා නිහටං¹⁰ හන්ති සුත්ත චයතිසුමිච්ඡසිති.

10. 1. 6

පියඤ්ඤානං.

240. එකං සමයං ආයස්මා අනුරුද්ධො සාමන්තියං විහරති ඡේතවනො
අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මා අනුරුද්ධො
රතනියා පච්චුසස්සමයං පච්චුට්ඨාය ධම්මපදාති භාසති. අථ බො පියඤ්ඤානා
යකඤ්ඤානි සුත්තානං එවං තොසෙසි:

මා සද්දං කරි පියඤ්ඤානං භික්ඛු ධම්මපදාති භාසති,
අපි ව ධම්මපදං විජානිය පටිපඤ්ඤාම භික්ඛාය තො සියා.

පාණෙසු ව සංයමාමස්ස සම්පජානමිසා න හන්තමස්ස,
සිකෙමි පුසිලමහාතො¹⁰ අපි මුච්චෙමි පිසාටියොතියාති.

10. 1. 7.

සුත්තබ්බසුත්තානං.

241. එකං සමයං හගවා සාමන්තියං විහරති ඡේතවනො අනාඨපිණ්ඩි-
කස්ස ආරාමෙ.

1. ආචිං - PTS.
2. සංච ව - මජ්ඣං, සංච ව - සංච, PTS.
3. සුත්තං - PTS.
4. රොදන්ති - මජ්ඣං, සංච PTS.
5. පසංසාමි. පසංසාමි - PTS.
6. වජ්ජන්තා - PTS.
7. ඤ්ඤාලො - සිඤ්ඤා. 8. ඤ්ඤාලො - සිඤ්ඤා. 9. නිහන්තං - මජ්ඣං, නිහන්තං - සංච, PTS.
10. පුසිලමහාතො - මජ්ඣං, සංච, PTS.

සක්කයෝ ඔවුන් හා නො කෙළිති යන රහතුන්ගේ බස මා විසින් අසන ලදී. ඒ මම දැන් දනිමි. සානු සමග සක්කයෝ කෙළින්.

[සක්කයා:]

භුදුස්ථානිති ද පසළොස්වන්ති ද අඛමසක් පිළිබඳ යම් අටවනෙක් වේ නම් එදින ද ප්‍රාතිහායා පසයෙහි ද, යම් කෙනෙක් අප්‍රාචිනසෙන් සමනාගත වූ පෙහෙවස් වෙසෙද්ද බමසර හැසිරෙද්ද,

ඔවුන් හා සක්කයෝ නො කෙළිති යන රහතුන්ගේ වදන හි විසින් අසන ලදී. මැනවි.

“හමුවෙහි හෝ ඉදින් රහසෙහි හෝ පවකම් නො කරව. යම් පවකමක් කරන්නෙහි ද, (යම් පව කමකුත්) කෙරෙහි ද, අහසට පැන නැගී පලායන්නා වූ ද, තව ඒ දුගිත් මිදීමක් නැත”. මේ සකුන්ගේ වදනැයි පිබිඳියා වූ සානුහට කියව.

[සානු:]

මැනියනි, (මිනිස්සු) මළ එකකු නිසා හෝ හඬති. මැනියනි, යමෙක් ජීවත්වන්නේ නො පැණේ නම් (ඔහු නිසා ද හඬති) මැනියනි, ජීවත් වන්නා වූ මා දකිමින් කුමක් හෙයින් හඬව?

[උමාසි:]

පුත, මළ එකකු නිසා හෝ (මිනිස්සු) හඬති. යමෙක් ජීවත් වන්නේ (නමුත්) නො පෙණේ නම් (ඔහු නිසා ද හඬති) පුත, යමෙක් කාමයන් දුරු කොට (පාවිදි ව) නැවත මෙහි පැමිණේ නම් ඔහු නිසා ද හඬති. හෙ තෙමේ ජීවත් වන්නේ නමුත් මළේ ම ය.

පුත, හුණුඅළුතිරයෙන් ගොඩනගන ලද්දේ (නැවතත්) හුණුඅළු තිරයට වැටෙන්නට කැමැත්තෙහි ද? පුත, තිරයෙන් ගොඩ නගන ලද්දේ (නැවතත්) තිරයට වැටෙන්නට කැමැත්තෙහි ද?

යන්ගේ මැනව. නොපට වැඩෙක් වේවා. කහට දෙස් නගවමො ද? දූවෙන ගෙයින් තෙරපූ බඩු නැවත දවන්නට කැමැත්තෙහි ද?

10. 1. 6.

පියඛකර සූත්‍රය.

240. එක්කලෙක ආයුෂමත් අනුරාදා තෙරණුවෝ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජෛතවන නම් වූ අනේපිඩු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වෙසෙති. එකල ආයුෂමත් අනුරාදා තෙරණුවෝ රු අලුසම් වේලෙහි නැගිට දහම්පද බෙණෙති. ඉක්බිති පියඛකරමව වූ යනිත්ත කුඩාපුත්‍ර මෙසේ නැළවුවා ය.

පියඛකර, ශබ්ද නොකර, හෙණ වෙමේ දහම්පද බෙණෙයි. ඉදින් දහම්පදයක් දැන පිළිපදිමු නම් (එය) අපට හිත පිණිස වන්නේ ය.

ප්‍රාණින් කෙරෙහි සංයත වමු. දැන දැන මුසාබස් නො බෙණෙමු. තමන්ගේ පවිත්‍ර ශීලයෙහි හික්මෙමු. (එසේ කල්හි) යෙහෙක, පිසාව-යොතිසෙන් දිදෙන්නවෝ වමු.

10. 1. 7.

පුතබ්බසු සූත්‍රය.

241. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජෛතවන නම් වූ අනේපිඩු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක.

තෙන බො පන සමයෙන භගවා භික්ඛු නිබ්බාණපටිසංයුතතාය ධම්මියා කථාය සන්දසෙත්ති සමාදපෙති සමුත්තොජෙති සමපහාසෙති. තෙ ච භික්ඛු අට්ඨකත්වා¹ මනසි කත්වා සබ්බවෙනසො සමන්තාහරත්වා ඔතිතසොතා. ධම්මං සුණන්ති.

අථ බො පුත්තබ්බසුමානා යකඛිති පුත්තකෙ එවං නොසෙසි:

තුණ්හි උත්තරිකෙ හොති තුණ්හි හොති පුත්තබ්බසු,
යාවාහං බුද්ධසෙට්ඨස්ස ධම්මං සොස්සාමි සන්ථුනො.

නිබ්බාණං භගවා ආහ සබ්බගන්ථපමොචනං,
අතිවෙලා ච මෙ හොති අසම්මං ධම්මෙ පියායනා.

පියො ලොකෙ සකො පුත්තො පියො ලොකෙ සකො පති,
තතො පියතරු² මයනං අස්ස ධම්මස්ස මග්ගනා.

න හි පුත්තො පති වාපි පියො දුක්ඛා පමොචයෙ,
යථා සද්ධම්මසවණං³ දුක්ඛා මොවෙති පාණ්ණිනං.

ලොකෙ දුක්ඛපරෙතස්මිං ජරාමරණසංයුතො⁴,
ජරාමරණමොක්ඛාය යං ධම්මං අභිසම්බුද්ධං⁵,
තං ධම්මං සොතුමිට්ඨාමි තුණ්හි හොති පුත්තබ්බසුති.

[පුත්තබ්බසු:]

අමම⁶ න බ්‍යාහරිස්සාමි තුණ්හිභූතායමුත්තරා,
ධම්මමෙව නිසාමෙති සද්ධම්මසවණං² සුඛං.

සද්ධම්මස්ස අනඤ්ඤාය අමම දුක්ඛං වරුමසෙ,
එස දෙවමනුස්සානං සමමුප්පානං පහසිකරො,
බුද්ධො අනත්මසාරිරො ධම්මං දෙසෙති වක්ඛුමාති.

[පුත්තබ්බසුමානා:]

සාධු බො පණ්ණිනො නාම පුත්තො ජානො උරෙසයො,
පුත්තො මෙ බුද්ධසෙට්ඨස්ස ධම්මං සුඛං පියායති.

පුත්තබ්බසු සුඛි හොති අජ්ජාහමති සමුග්ගතා,
දිට්ඨාති අරියසම්මානි උත්තරං පි සුණාතු මෙති.

10. 1. 8.

සුදත්තසුත්තං.

242. එකං සමයං භගවා ඤජග්ගෙ විහරති සීතවතො. තෙන බො පන සමයෙන අනාඨපිණ්ඩිකො ගහපති රුජගහං අනුප්පන්නො හොති. කෙනච්ඡෙව කරණීයෙන. අස්සොසි බො අනාඨපිණ්ඩිකො ගහපති බුද්ධො කිර ලොකෙ උප්පන්නාති. තාවඤ්ච ච⁷ පන භගවන්තං දස්සනාය උපසඞ්ඛමිතුකාමො අහොසි⁸.

1. අට්ඨං කත්වා - මජ්ඣං. 2. පියතරු, සීමු, ස්‍යා. 3. සද්ධම්මසවණං - මජ්ඣං, ස්‍යා, සීමු. 4. ජරාමරණසංයුතො - සීමු, PTS. 5. අභිසම්බුද්ධං - මජ්ඣං - ස්‍යා. 6. අමම - මජ්ඣං, 7. ච ඉති කති - PTS. 8. හොති - මජ්ඣං.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිවණ පිළිබඳ දැහැමි කථාවෙන් භික්ෂූන්ට (කරුණු) දක්වා වදාරණ සේක. (කරුණු) ගන්වන සේක. තෙද ගන්වන සේක. සතුටු කරවන සේක. ඒ භික්ෂූහු ද අභිවත් කොට මෙනෙහි කොට මුළුසිහින් මොනොවට ගෙන යොමු කළ කන් ඇති ව දහම් අසන්.

ඉක්බිති පුනබ්බසුමවු යැකිති කුඩාපුත්‍රන් මෙසේ නැළවු:

බුද්ධශ්‍රේෂ්ඨ වූ ශාක්‍යාභ්‍යන් වහන්සේගේ ධර්මය මම යම්තාක් අසන්නෙමි ද, උපහරිකාවෙහි, ඒතාක් නිශබ්ද වව. පුනබ්බසුව, නිශබ්ද වව.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැම ගැටෙන් මිදීම නම් වූ නිවණ වදාරණ සේක. මේ දහමි මාගේ පැතිම ප්‍රමාණාතික්‍රාන්ත වෙයි.

ලොවහි සියපුත් තෙමේ ප්‍රිය වෙයි. ලොවහි සිය හිමි තෙමේ ද ප්‍රිය වෙයි. මේ දහම සෙවීම එයටත් වඩා මට ඉතා ප්‍රිය වෙයි.

සදහම් ඇසීම යම් සේ සන්ධ්‍යා දුකින් මුද ද, ප්‍රියපුත්‍රයා ද ප්‍රියහිමියා ද (එසේ) දුකින් නො ම මුදයි.

දුකින් පිඹින වූ ජරාමරණයෙන් යුක්ත වූ ලොවහි ජරාමරණයෙන් මිදීම පිණිස යම් ධර්මයක් අවබෝධ කරණ ලද්දේ ද, ඒ ධර්මය අසන්නට කැමැත්තෙමි. එමිඟා පුනබ්බසු, නිශබ්ද වව.

[පුනබ්බසු:]

මැනියෙහි, (මම) නිහඬ වෙමි. මේ උපහරාව ද නිහඬ ය. දහම ම අසනු මැනවි. සදහම් ඇසීම සුව ය.

මැනියෙහි, සදහම නො දැන්මෙන් දුකසේ හැසිරෙමු. ප්‍රහාකර වූ පසාස් ඇති පැසුලු අත්බැව් දරණ මේ බුදුරජානන් වහන්සේ අනියසින් මුළු වූ දෙවිමිනිසුන්ට දහම් දෙසන සේක.

[පුනබ්බසුව:]

උපන්නා වූ උරභොවිත පුත් තෙමේ පණ්ඩිත වූයේ ම මැනවි. මාගේ පුත් තෙමේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ බුදුරජානන් වහන්සේගේ පිරිසිදු දහම පතයි.

එමිඟා පුනබ්බසු, සුවපත් වව. මම අද (සසරින්) ගොඩ නැගුනෙමි වෙමි ආයඤ්ඤායෝ දක්නා ලදහ. මාගේ උත්තරාව ද අසාවා.

10. 1. 8.

සදනන සූත්‍රය.

242. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි වූ භිනවනසෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි අනාඨපිණ්ඩික ගෘහපති තෙමේ නිසියම් කටයුත්තක් සඳහා රජගහනුවරට පැමිණියේ වෙයි. අනාඨපිණ්ඩික ගැහැව් තෙමේ බුදුරජානන් වහන්සේ ලෝපහල වූ සේකැයි ඇසී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැනීම පිණිස එකෙණෙහි ම එළඹෙනු කැමැත්තේ ද විය.

අථ බො¹ අනාථපිණ්ඩකස්ස ගහපතිස්ස ඵතදහොසි: අකාලො බො අජ්ඣ, භගවතනං දස්සනාය උපසඬකමිතුං. සෙවදනාහං කාලෙන භගවතනං දස්සනාය උපසඬකමිස්සාමිති, බුද්ධගතාය සතියා නිපජ්ජි රතතියා සුදං තිකඛතත්තුං උට්ඨාසි පහාතනාති මඤ්ඤමානො. අථ බො අනාථපිණ්ඩකො ගහපති යෙන සිව්චිකථාරං² තෙනුපසඬකමි. අමනුස්සා ථාරං විවරිංසු.

අථ බො අනාථපිණ්ඩකස්ස ගහපතිස්ස නගරමහා නිකාමිත්තස්ස ආලොකො අනතරධාසි. අකුකාරො පාතුරහොසි. භයං ඡමතිතතනං ලොමහංසො උදපාදි. තතොව³ පුත නිවතතිතුකාමො අහොසි. අථ බො සිව්චකො⁴ යකොන අනතරතිතො සද්දමනුස්සාවෙසි:

සතං හජ්ඣි සතං අස්සා සතං අස්සාහරී⁵ රථා,
සතං කඤ්ඤසහස්සාති ආමුතතමණ්ඩුණ්ඩලා,
එකස්ස පදච්ඡිතිහාරස්ස කලං තාගස්සන්ති සොළසිං.

අභිකකම ගහපති, අභිකකම ගහපති, අභිකකමනං තෙ සෙය්‍යො නො⁶ පටිකකමිතනන්ති.

අථ බො අනාථපිණ්ඩකස්ස ගහපතිස්ස අකුකාරො අනතරධාසි, ආලොකො පාතුරහොසි. යං අහොසි භයං ඡමතිතතනං ලොමහංසො සො පටිපසස්සමති.

දුතියමපි බො -පෙ-

තෘතියමපි බො⁷ අනාථපිණ්ඩකස්ස ගහපතිස්ස⁸ ආලොකො අනතරධාසි, අකුකාරො පාතුරහොසි, භයං ඡමතිතතනං ලොමහංසො උදපාදි. තතොව පුත නිවතතිතුකාමො අහොසි තෘතියමපි බො සිව්චකො යකොන අනතරතිතො සද්දමනුස්සාවෙසි:

සතං හජ්ඣි සතං අස්සා සතං අස්සාහරී රථා,
සතං කඤ්ඤසහස්සාති ආමුතතමණ්ඩුණ්ඩලා,
එකස්ස පදච්ඡිතිහාරස්ස කලං තාගස්සන්ති සොළසිං.

අභිකකම ගහපති, අභිකකමම ගහපති, අභිකකමනං තෙ සෙය්‍යො නො පටිකකමිතනන්ති.

අථ බො අනාථපිණ්ඩකස්ස ගහපතිස්ස අකුකාරො අනතරධාසි, ආලොකො පාතුරහොසි. යං අහොසි භයං ඡමතිතතනං ලොමහංසො සො පටිපසස්සමති. අථ බො අනාථපිණ්ඩකො ගහපති යෙන සිතවතා⁹ තෙනුපසඬකමි. තෙන බො පත සමයෙන භගවා රතතියා පච්චුසස්සමයං පච්චුට්ඨාය අජේඤ්ඤාකාසෙ වඩකමති. අද්දසා බො භගවා අනාථපිණ්ඩකං ගහපතිං දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන වඩකමා ඔරොතිත්වා පඤ්ඤානො ආසනෙ තිසීදි. තිස්සජ්ඣ බො භගවා අනාථපිණ්ඩකං ගහපතිං ඵතදවොච: එති සුද්දන්තාති.

1. අථස්ස - මජ්ඣං, PTS. 2. සිතවතථාරං - සි 1. 2. 3. තතොව - ස්‍යා, PTS.
4. සිව්චකො. 5. අස්සාහරී - PTS. 6. න - PTS. 7. බොති හජ්ඣි - PTS. 8. ගහපතිස්ස ඉති නස්ති - PTS. 9. සිතවතං යෙන භගවා - මජ්ඣං.

ඉක්කිති අනේපිඩු ගැහැවිහට මේ අදහස විය: භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැකීම පිණිස එළඹෙන්නට අද නොකල් ය. දැන් මම හෙට කල් ඇති ව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දකිනු පිණිස එළඹෙන්නෙමිසි බුදුන් කෙරෙහි ගිය සිහි ඇතිව හොත්තේ ය. අලුයම යයි හඟිමින් රෑ තුන්යලක් නැගී සිටියේ ය. එකල්හි අනාථපිණ්ඩක ගැහැවි තෙමේ සොහොන්දොර වෙත පැමිණියේ ය. අමනුෂ්‍යයෝ දොර විවර කළහ.

ඉක්කිති අනේපිඩු ගැහැවියෙකු නුවරින් නික්මෙද්දී එළිය අතුරුදන් විය. අඳුර පහළ විය. බිය නැති ගැණුම් ලොවුදහ ගැණුම් පහළ විය. එයින් ම පෙරළා යනු කැමැත්තේ ද විය. එකල්හි සිවක යක්ෂ තෙමේ අතුරුදන් වූයේ (මතු දැක්වෙන) ශබ්දය ඇස්වී ය:

සියක්දහසක් ඇත්තු ද, සියක්දහසක් අස්නු ද, සියක්දහසක් අශව-
තරියෝ ද, සියක්දහසක් රිය ද, මිණිකොඩොල් අබරණින් සරසන ලද
සියක්දහසක් කන්‍යාවෝ ද (යමකුට ලැබුනාහු ද, ඒ ලාභයෝ බුදුන් දක්නට
යන්නහුගේ) එක්පියවරක සොළොස්වැනි කලාවෙන් කලාවටත් නො අගිත්.

ගැහැවියෙහි, ඉදිරියට යව. ගැහැවියෙහි, ඉදිරියට යව. නොපගේ
ඉදිරියට යෑම මැනවි. ආපසු යෑම නො මැනවි.

ඉක්කිති අනේපිඩු ගැහැවිහට අඳුර අතුරුදන් විය. එළිය පහළ විය
යම් බියෙක් නැති ගැන්මෙක් ලොවුදහ ගැන්මෙක් වී නම් එය සන්සිඳිති.

දෙවන වට ද ...

තෙවන වට ද අනේපිඩු ගැහැවිහට එළිය අතුරුදන් විය. අඳුර
පහළ විය. බිය නැති ගැණුම් ලොවුදහ ගැණුම් පහළ විය. එයින් ම
පෙරළා යනු කැමැත්තේ ද විය. තෙවන වට ද සිවක යක්ෂ තෙමේ
අතුරුදන් වූයේ (මතු දැක්වෙන) ශබ්දය ඇස්වී ය:

සියක්දහසක් ඇත්තු ද, සියක්දහසක් අස්නු ද, සියක්දහසක් අශව-
තරියෝ ද, මිණිකොඩොල් අබරණින් සරසන ලද සියක්දහසක් කන්‍යාවෝ
ද, (බුදුන් දක්නට යන්නහුගේ) එක් පියවරක් පිළිබඳ සොළොස්වැනි
කලාවෙන් කලාවකුදු නො අගිත්.

ගැහැවියෙහි, ඉදිරියට යව. ගැහැවියෙහි, ඉදිරියට යව. නොපගේ
ඉදිරියට යෑම මැනවි. ආපසු යෑම නො මැනවි.

ඉක්කිති අනේපිඩු ගැහැවිහට අඳුර අතුරුදන් විය. එළිය පහළ විය.
යම් බියෙක් නැති ගැන්මෙක් ලොවුදහ ගැන්මෙක් වී නම් එය සන්සිඳිති.
ඉක්කිති අනේපිඩු ගැහැවි තෙමේ ගිතවනය වෙත එළඹියේ ය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රෑ අලුයම නැගීමට අබවස සක්මන් කරණ
සේක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එන්නා වූ අනේපිඩු ගැහැවියු දුර දී ම දුටු සේක.
දූෂ සක්මනින් බැස පැනවූ අසුතෙහි වැඩහුන් සේක. භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ වැඩහිඳ අනේපිඩු ගැහැවිහට “සුදත්ත, (ෙහි) එව”යි මෙය
වදාළ සේක.

අථ බො අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති නාමෙන මං හගවා ආලපනීති¹
 තත්ථෙව හගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතිත්වා හගවනනං එතදවොච: කච්චි
 හනෙන හගවා සුබ්බසංසිද්ධාති?²

[හගවා:]

සබ්බදා වෙ සුඛං සෙති බ්‍රාහ්මණො පරිනිබ්බුතො,
 යො න ලිමපති කාමෙසු සීතිභූතො නිරූපධි.

සබ්බා ආසිත්තයො ජේත්වා විනෙය්‍ය හදයෙ දරං,
 උපසන්නො සුඛං සෙති සන්තිං පප්පුය්‍ය වෙනසොති.³

10. 1. 9.

පබ්බසුක්කා සුතං.

243. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති වෙථවනෙ කලංක-
 නිවාපෙ. තෙන බො පත සමයෙන සුක්කා භික්ඛුනී මහනියා පරිසාය
 පරිවුතා ධම්මං දෙසෙති.

අථ බො සුඛකාය භික්ඛුනියා අභිප්පසන්නො යකෙබ්බා රාජගහෙ රටිකාය
 රටිකං සිඛ්ඝාටකෙන සිඛ්ඝාටකං උපසංකම්මිත්වා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො
 අභාසි:

කිමෙම කතා රාජගහෙ මනුස්සා මධුපීනාව සෙය්‍යරෙ⁴,
 යෙ සුක්කං ත පසිරුපාසනති දෙසෙනතිං අමිතං පදං.

තඤ්ච පත අප්පට්ඨානීයං අසෙවනකමොජවං,
 පිට්ඨනති මඤ්ඤා සප්පඤ්ඤා වලාහකම්මිදධිගුති.⁵

10. 1. 10.

දුතියසුක්කා සුතං.

244. එකං සමයං හගවා ගුජගහෙ විහරති වෙථවනෙ කලංක-
 නිවාපෙ. තෙන බො පත සමයෙන අඤ්ඤානරො උපාසකො සුක්කාය
 භික්ඛුනියා භොජනං අදාසි. අථ බො සුඛකාය භික්ඛුනියා අභිප්පසන්නො
 යකෙබ්බා රාජගහෙ රටිකාය රටිකං සිඛ්ඝාටකෙන සිඛ්ඝාටකං උපසංකම්මිත්වා
 තායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

සුඤ්ඤං චත පසවි බහුං සප්පඤ්ඤා වතායමුපාසකො,
 යො සුක්කාය අදාසි භොජනං සබ්බගජෙති විප්පමුත්තායාති⁶.

1. ආලපනීති හට්ඨා උදෙසනාති - මජ්ඣ. 2. සුඛං වසිත්වාති - සෘ. 3. වෙනසා - මජ්ඣ.
 4. සෙය්‍යරෙ - මජ්ඣ., අට්ඨර යෙ - PTS 5. වලාහකම්මිව පනාදුති - මජ්ඣ., සෘ,
 6. විප්පමුත්තියං - මජ්ඣ., සීවු, 1. 2. PTS.

එකල්හි අනේපිඩු ගැහැවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තමන් මා අමතන සේකැ යි එහි ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පා ලඟ හිසින් වැටී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, කිම? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුවසේ සැතපුනු සේක් දැ”යි මෙය සැල කෙළේ ය.

[භගවත්හු:]

‘යමෙක් කාමයන්හි නොතැවරේ ද, (කෙළෙස්ගිනි නැති බැවින්) සිහිල් වූයේ ද, උපති රහිත ද පිරිනිව්යා වූ (ඒ ඤාණාසුච) බමුණු තෙමේ හැමකල්හි එකාන්තයෙන් සුවසේ හොඳී.

සියලු තෘෂ්ණාවන් සිදු හෘදය ඇසුරු කළ විඩාව දුරු කොට සිත්හි සන්සිදීමට පැමිණ උපශාන්ත වූයේ සුවසේ හොඳී.

10. 1. 9.

පඨමසුක්කා සූත්‍රය.

243. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වෙළඳතැනෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි සුක්කා මෙහෙණ වහන් පිරිසක් විසින් පිරිවරණ ලද්දී දහම් දෙසයි. ඉක්බිති සුක්කා මෙහෙණ කෙරෙහි බෙහෙවින් පහන් යක්‍ෂයෙක් රජගහනුවර විව්යෙත් විව්යට මංසකියෙන් මංසකියට එළඹ ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථා කී ය:

යම් කෙනෙක් නිවන්පදය දෙසන්නා වූ සුක්කා මෙහෙණ වෙත නො එළඹෙද්ද, රජගහනුවර (වෙසෙන) මේ මිනිස්සු කුමක් කෙරෙද්ද? සුරාපානය කළවුන්සේ හොඳින්.

ඇසීමෙන් තැපැහැයට නො පැමිණෙන සවභාවයෙන් ම මිහිරි වූ ඔප්පා-ගුණවත් වූ ඒ දහම් වලාකුළු අතරෙන් නික්මෙන දිය බොහ මගියන් මෙන් නුවණැත්තන් බොන්තාක් මෙනි.

10. 1. 10.

දුතියසුක්කා සූත්‍රය.

244. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වෙළඳතැනෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි එක්තරු උවසුවෙක් සුක්කා මෙහෙණහට බොදුනක් දිනි. ඉක්බිති සුක්කා මෙහෙණ කෙරෙහි බෙහෙවින් පහන් යකෙක් රජගහනුවර විදියෙන් විදියට මංසකියෙන් මංසකියට එළඹ ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යමෙක් සියලු කෙළෙස් ගැටෙන් මිදුනු සුක්කා මෙහෙණහට බොදුනක් දුන්නේ ද, එකාන්තයෙන් නුවණැති මේ උවසු තෙමේ බොහෝ වූ ම පින් රැස් කෙළේ ය.

10. 1. 11.

විරාසුතනං.

245. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති චෙළවනෙ කඳුකු-
නිවාපෙ. තෙන බො පන සමයෙන අඤ්ඤාතරො උපාසකො විරාය භික්ඛු-
නියා විවරං අදාසි. අප්ඵ බො විරාය භික්ඛුනියා අභිප්පසනො යකෙබ්බා රාජගහෙ
රජිකාය රජිකං සිඤ්ඤාපිකෙත සිඤ්ඤාපිකං උපසඤ්ඤාමිති. තායං චෙට්ඨායං ඉමං
ගාථං අභාසි:

පුඤ්ඤං වන පඤ්ඤි බහුං සප්පඤ්ඤා වතායමුපාසකො,
යො විරාය අදාසි විවරං සබ්බයොගෙහි විපමුත්තායාති.

10. 1. 12.

ආලවකසුතනං.

246. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ආලවකං විහරති ආලවකස්ස
යකඤ්ඤා භවතෙ. අප්ඵ බො ආලවකො යකෙබ්බා යෙන භගවා තෙහු-
පසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති. භගවන්තං එතදවොච: නිකම්භ සමණාති, සාධා-
වුසොති භගවා නිකම්භ. පටිස සමණාති, සාධාවුසොති භගවා පාටිසි.

දුතියමි බො ආලවකො යකෙබ්බා භගවන්තං එතදවොච: නිකම්භ
සමණාති. සාධාවුසොති භගවා නිකම්භ. පටිස සමණාති සාධාවුසොති
භගවා පාටිසි. තතියමි බො ආලවකො යකෙබ්බා භගවන්තං එතදවොච:
නිකම්භ සමණාති සාධාවුසොති භගවා නිකම්භ. පටිස සමණාති. සාධා-
වුසොති භගවා පාටිසි. චතුත්තමි බො ආලවකො යකෙබ්බා භගවන්තං
එතදවොච: නිකම්භ සමණාති. ත ඛවාහං ආවුසො නිකම්භස්සාමි. ය
තෙ කරණියා හං කරොමිති.

[ආලවකො:]

පඤ්ඤා හං සමණ පුඤ්ඤාමි. සචෙ මෙ ත බ්බාකරිස්සාසි, විතතං වා
තෙ බිට්ඨස්සාමි. හදයං වා තෙ ඵාලෙස්සාමි. පාදෙසු වා ගගෙත්වා පාරගඛාය
බිට්ඨස්සාමිති.

[භගවා:]

ත ඛවාහං තං ආවුසො පස්සාමි සද්දෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බභවකෙ
සස්සලෙණබ්බාහවණියා පජාය සද්දෙවමිත්ථස්සාය, යො මෙ විතතං වා බිට්ඨස්ස
හදයං වා ඵාලෙස්ස පාදෙසු වා ගගෙත්වා පාරගඛාය බිට්ඨස්ස, අපි ව තං
ආවුසො පුඤ්ඤා යදාකඤ්ඤාමිති.

අප්ඵ බො ආලවකො යකෙබ්බා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි¹:

කිං සුඛ විතතං පුරිස්සස්ස සෙට්ඨං කිං සු පුට්ඨණ්ණං සුබ්බාවහාති,
කිං සු භවෙ සාදුතරං² රසානං කථං ජිවි ජිවිතමාසු සෙට්ඨන්ති?

1 අප් - ප- අජ්ඣාසාසි ඉති නනි - මජ්ඣ. සං PTS. 2 සාදුතර - සං

10. 1. 11.

විශ්ලේෂණය.

245. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වෙළුම්තාරාසෙහි වැඩ වසන සේක එකල්හි එක්තරා උවසුවෙක් විශ් මෙහෙණභට සිටුරක් දිති. ඉක්බිති වීර මෙහෙණ කෙරෙහි බෙහෙවින් පහන් යකෙක් රජගහනුවර විදියෙන් විදියට මංසකියෙන් මංසකියට එළඹ ඒ වේලාවෙහි මේ ගාථාව කී ය

යමෙක් සියලු යොගවලින් මිදුනු වීර මෙහෙණභට සිටුරක් දුන්නේ ද, එකාන්තයෙන් නුවණැති මේ උවසු තෙමේ බොහෝ වූ ම පින් රැස් කෙළේ ය.

10. 1. 12.

ආලවක සූත්‍රය.

246. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අලවිනුවර සමීපයෙහි ආලවක යකුගේ භවනයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආලවක යක්ෂ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. මහණ, නික්මෙව යි. ඇවැත්නි මැනවැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්මුනු සේක. මහණ, පිවිසෙව යි. ඇවැත්නි, මැනවැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිවිසි සේක.

දෙවන වට ද ආලවක යක්ෂ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. මහණ, නික්මෙව යි ඇවැත්නි, මැනවැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්මුනු සේක. මහණ, පිවිසෙව යි. ඇවැත්නි, මැනවැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිවිසි සේක. තෙවන වට ද ආලවක යක්ෂ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. මහණ නික්මෙව යි. ඇවැත්නි, මැනවැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්මුනු සේක. මහණ පිවිසෙව යි. ඇවැත්නි, මැනවැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිවිසි සේක. සිටුවන වට ද ආලවක යක්ෂ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. මහණ නික්මෙව යි. ඇවැත්නි, මම නො නික්මෙන්නෙමි. තා විසින් යමක් කටයුතු නම් එය කරව යි.

[අලවි:]

මහණ, තොපගෙන් පැණයක් විවාරන්නෙමි. ඉදින් මට (එය) නො විසඳන්නෙහි නම් තාගේ සිත හෝ වික්ෂේප කරන්නෙමි. තාගේ හෘදය හෝ පලන්නෙමි. පා ගෙණ ගහපරතෙර හෝ දමන්නෙමි.

[භගවත්:]

ඇවැත්නි, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොව මහණ-බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාවෙහි යමෙක් මාගේ සිත හෝ වික්ෂේප කරන්නේ ද, හෘදය හෝ පලන්නේ ද, පා ගෙණ ගහපරතෙර හෝ දමන්නේ ද, එබැව්දකු මම නො දකිමි. වැලි දු ඇවැත්නි, තෝ යමක් කැමැත්තෙහි ද (එය) විවාරව යි. ඉක්බිති ආලවක යක්ෂ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථාවකින් කී ය:

මේ ලොව සත්‍යයට කීමෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ ධනය වේ ද? කීමෙක් මැනවින් පුරුදු කරණ ලද්දේ සුව එළවා ද? රසයන් අතුරෙන් කුමක් ඉතා මිනිස් ද? කෙසේ ජීවත්වන්නනුගේ ජීවිතය ශ්‍රේෂ්ඨ යයි කියද්ද?

[භගවා:]

සද්ධිං විතනං පුරිසස්ස සෙට්ඨං ධම්මො සුචිණ්ණො සුඛමාවහාති,
සචං භවෙ සාදුතරං රසානං පඤ්ඤාජිං¹ ජිවිතමාහු සෙට්ඨනති.

[ආලවකො:]

කථං සු තරති ඔසං කථං සු තරති අණ්ණවං,
කථං සු දුක්ඛං අවෙචති කථං සු පරිසුජ්ඣතිති.

[භගවා:]

සද්ධිය තරති ඔසං අප්පමාදෙන අණ්ණවං,
විරියෙන දුක්ඛං අවෙචති පඤ්ඤාය පරිසුජ්ඣතිති.²

[ආලවකො:]

කථං සු ලභතෙ පඤ්ඤං කථං සු විඤ්ඤෙ ධනං,
කථං සු කිත්තං පප්පොති කථං මිත්තාති ගජ්ඣති,
අසමා ලොකා පරං ලොකං කථං පෙච්ච න සොචතිති?

[භගවා:]

සද්දහානො අරහතං ධම්මං නිබ්බාණපතතිසා,
සුසංසුසා³ ලභතෙ පඤ්ඤං අප්පමිත්තො විචක්ඛණො.

පතිරූපකාරී⁴ ධුරවා උට්ඨානා විඤ්ඤෙ ධනං,
සචෙචන කිත්තං පප්පොති දදං මිත්තාති ගජ්ඣති.

යස්සෙතෙ චතුරෙ ධම්මො සද්ධස්ස සරලෙසිනො,
සචං ධම්මො⁵ ධිති වාගො ස වෙ පෙච්ච න සොචති,
අසමා ලොකා පරං ලොකං ඵලං පෙච්ච න සොචතිති.

ඉඛිස අඤ්ඤාපි පුච්ඡස්සු පුච්ඡ සමණබ්‍රාහ්මණේ,
යදි සචමා දමා⁶ වාගා ඛන්තාහි භියොධි විජ්ජතිති.

[ආලවකො:]

කථං හු දාහි පුච්ඡෙස්සං පුච්ඡ සමණබ්‍රාහ්මණේ,
සො'හං⁷ අජ්ජ පජානාමි යො අත්ථො සමපරාසිකො.

අත්ථාය වත මෙ බුද්ධො වාසායාලවිමාගමා⁸,
සො'හං⁷ අජ්ජ පජානාමි යත්ථ දින්නං මහපථලං.

1 ජිවිං.-මජ්ඣ. සිමු. 1. 2. 2. පරිසුජ්ඣති - සි. 1. 3. සුසංසුසං.- මජ්ඣ. සෘ. 4. පටිරූප-කාරී - සෘ. PTS. 5. දුගමා - PTS. 6. ධම්මො - මජ්ඣ. 7. යො'හං - මජ්ඣ. සෘ. PTS. 8. වාගතො - PTS.

[භගවත්තු:]

මෙලොව සත්ත්වයාට ශ්‍රද්ධාව ශ්‍රේෂ්ඨ ධනය වේ. දහම මැනවින් පුරුදු කරණ ලද්දේ සුව ඵලවයි. රසයන් අතුරෙන් සත්‍යය එකානනයෙන් ඉතා මිහිරි ය. නුවණින් ජීවත්වන්නන්ගේ ජීවිතය ශ්‍රේෂ්ඨ යයි කියන්න.

[අලච්:]

ඔසය කෙසේ තරණය කෙරේ ද? අණ්චය කෙසේ තරණය කෙරේ ද? දුක කෙසේ ඉක්මවා ද? කෙසේ පිරිසිදු වේ ද?

[භගවත්තු:]

ශ්‍රද්ධාවෙන් ඔසය තරණය කෙරේ. අප්‍රමාදයෙන් අණ්චය තරණය කෙරේ. විය්‍යායෙන් දුක ඉක්මවයි. ප්‍රඥාවෙන් පිරිසිදු වේ.

[අලච්:]

නුවණ කෙසේ ලබා ද? ධනය කෙසේ ලබා ද? කෙසේ කීර්තියට පැමිණේ ද? කෙසේ මිත්‍රයන් සපයා ගනී ද? මෙලොවින් පරලොවට පැමිණ කෙසේ ශොක නො කෙරේ ද?

[භගවත්තු:]

නො පමා වූ නුවණැත්තේ රහතුන්ගේ ධර්මය අදහන්නේ අසනු කැමැත්ත හෙතු කොට ගෙන නිවණට පැමිණීම පිණිස ප්‍රඥාව ලබයි.

සුදුසු කටයුතු කරණ බහා නො නැඹු බුර ඇති උත්තරවීර්‍ය ඇත්තේ ධනය ලබයි. සත්‍යවචනය කරණකොට ගෙන කීර්තියට පැමිණේ. දන් දෙන්නේ මිත්‍රයන් බැඳ ගනී.

ගිහිගෙයි වෙසෙන ශ්‍රද්ධා ඇති යමකුහට සත්‍යයත්, ධර්මයත්, ධාර්මිකත්, න්‍යායයත් යන මේ සිවු දහමින් වෙන් නම් හෙතෙම පරලොවට පැමිණ එකානනයෙන් ශොක නො කෙරෙයි. මෙලොවින් පරලොවට පැමිණ මෙසේ ශොක නො කෙරෙයි.

සත්‍යයටත්, ඉන්ද්‍රියදමනයටත්, න්‍යායයටත්, සන්තතිකයටත් අධික වූ යමක් මෙලොව ඉදින් ඇත් නම් (ඒ කුමැයි) බොහෝ වූ අනෙක් මහණබමුණන් ද විවාරව යි.

[අලච්:]

සාමපරායික වූ ද (දුෂ්ටධාර්මිකවූ ද) යම් අතීතයක් වේ නම් (එය) ඒ මම අද දනිමි. (එහෙයින්) දැන් බොහෝ වූ මහණබමුණන් කුමකට විවාරත්-නෙමි ද,

එකානනයෙන් මට වැඩ පිණිස බුදුරජානන් වහන්සේ විසීම පිණිස අලච් නුවරට වැඩිසේක. යමකුට දෙන ලද්ද මහත්ඵල වේ නම් එය මම අද දනිමි.

සො අයං විවරස්සාමි ගාමා ගාමං පුරු පුරං,
නමස්සමානො සමුද්ධං ධම්මස්ස ව සුධම්මනනි.

ඉඤ්ඤවග්ගො පඨමො.

නත්තුඤ්ඤානං:

ඉඤ්ඤො ඤානා සුචි ව මණ්ඩපඤ්ඤා ව සාත්තු¹ ව,
පියඤ්ඤා පුත්තඤ්ඤා සුද්දන්තො ව දො සුක්කා චීර ආලවකෙන² දාදසාති.

යකකසංයුත්තං සමන්තං.

11. සකකසංයුත්තං

1. සුචීරවග්ගො

11. 1. 1.

සුචීරසුත්තං.

247. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා ඝාඨනීයං විහරති ඡේතනවග්ගො අනාඨිකානිකස්ස ආරාමෙ. නත්තු ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදන්තෙති තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චස්සොසුං. හගවා එතදවොච:

භුත්තඤ්ඤා භික්ඛවෙ අසුරා දෙවෙ අභිසංසු. අථ ඛො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤා සුචීරං දෙවපුත්තං ආමනෙතසි. එතෙ තාන සුචීර, අසුරා දෙවෙ අභිසන්ති. ගච්ඡ, තාන සුචීර, අසුරෙ පච්චියාහිති. එවං හඤ්ඤා නවාති ඛො භික්ඛවෙ සුචීරො දෙවපුත්තො සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤා පටිස්සුත්වා පමාදං ආපාදෙසි.

දුතියමපි ඛො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤා සුචීරං දෙවපුත්තං ආමනෙතසි: එතෙ තාන සුචීර, අසුරා දෙවෙ අභිසන්ති. ගච්ඡ තාන සුචීර, අසුරෙ පච්චියාහිති. එවං හඤ්ඤා නවාති ඛො භික්ඛවෙ සුචීරො දෙවපුත්තො සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤා පටිස්සුත්වා දුතියමපි³ පමාදං ආපාදෙසි.

තතියමපි ඛො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤා සුචීරං දෙවපුත්තං ආමනෙතසි: එතෙ තාන සුචීර, අසුරා දෙවෙ අභිසන්ති. ගච්ඡ තාන සුචීර, අසුරෙ පච්චියාහිති. එවං හඤ්ඤා නවාති ඛො භික්ඛවෙ සුචීරො දෙවපුත්තො සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤා පටිස්සුත්වා තතියමපි⁴ පමාදං ආපාදෙසි.

අථ ඛො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤා සුචීරං දෙවපුත්තං ගාථාය අජ්ඣානාසි:

1. සාත්තු - සිමු. 2. චීර ආලවිති - මජ්ඣ. 3. දුතියමපි නක්ඛි PTS, 4. තතියමපි නක්ඛි. PTS.

ඒ මම (බුද්ධසුබ්බභාව නිසා) බුදුරජානන් වහන්සේ ද, (ධම්මසුඛභාව නිසා) ධම්ම ද (සංඝසුඛසංඝභාව නිසා) සංඝයා ද වදිමින් ගමින් ගම නුවරින් නුවර හැසිරෙන්නෙමි.

ඉන්ද්‍රිය වර්ග පළමුවැනි යි.

එහි උද්‍යානය:

ඉන්ද්‍රිය, සකක, සුචි, මණිහඳු, සානු, පියඬකර, පුතබ්බසු, සුදත්ත ය, සුකකාසුත්‍ර දෙක ය, චීරා සුත්‍රය, ආලවක සුත්‍ර යයි දෙළොසෙකි.

යකක සංයුත්තය නිමිසේ ය.

11. සකකසංයුත්තය

1. සුචිර වර්ගය

11 1. 1.

සුචිර සුත්‍රය.

247. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජෙනවන නම් වූ අන්තේපිඬු සිවුහුණේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙකි යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. වහන්සැ යි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක.

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. අසුරයෝ දෙවියන් ඉදිරියට පැමිණි-
යාහු ය. මහණෙනි, එකල්හි ශක්‍රදෙවෙනු තෙමේ සුචිර දෙවිපුත්‍ර ඇමති ය:-
“පුත, සුචිර, මේ අසුරයෝ දෙවියන් ඉදිරියට පැමිණෙති. පුත සුචිර, යා.
අසුරයන් පෙරළා ඉදිරියට යව” යි. මහණෙනි, සුචිර දෙවිපුත් තෙමේ
“එසේ ය, මුඛට වැඩෙක් වේව” යි සක්දෙවිඳුට පිළිවදන් දී (ගමන) පමා කෙළේ ය.

මහණෙනි, දෙවන වට දු සක්දෙවිඳු තෙමේ සුචිර දෙවිපුත්‍ර ඇමති ය:
“පුත, සුචිර, මේ අසුරයෝ දෙවියන් ඉදිරියට පැමිණෙති, පුත, සුචිර, යා.
අසුරයන් පෙරළා ඉදිරියට යව” යි. මහණෙනි, සුචිර දෙවිපුත් තෙමේ
“එසේ ය, මුඛට වැඩෙක් වේව” යි සක්දෙවිඳුට පිළිවදන් අස්වා දෙවන වට දු
(ගමන) පමා කෙළේ ය.

මහණෙනි, තෙවන වට දු ශක්‍රදෙවෙනු තෙමේ සුචිර දෙවිපුත්‍ර ඇමති ය:
“පුත, සුචිර, මේ අසුරයෝ දෙවියන් ඉදිරියට පැමිණෙති. පුත සුචිර, යා.
අසුරයන් පෙරළා ඉදිරියට යව” යි. මහණෙනි, සුචිර දෙවිපුත් තෙමේ
“එසේ ය මුඛට වැඩෙක් වේව” යි සක්දෙවිඳුට පිළිවදන් අස්වා තෙවන වට දු
(ගමන) පමා කෙළේ ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති ශක්‍රදෙවෙනු තෙමේ සුචිර දෙවිපුත්හට ගාථායෙන්
කී ය:

අනුට්ඨං අවායමං¹ සුඛං යනුබ්බෙත්ති,
සුචිර තත්ථ ගච්ඡාති මඤ්ච තත්ථෙව පාපයාති.

[සුචිරො:]

අලසස්ස² අනුට්ඨාතා න ච කිච්චාති කාරයෙ,
සබ්බකාමසම්ඤ්ඤායා තමෙම සකක වරං දිසාති³.

[සකෙකා:]

යත්ථාලසො අනුට්ඨාතා අච්චනනං⁴ සුබමෙධති,
සුචිර තත්ථ ගච්ඡාති මඤ්ච තත්ථෙව පාපයාති.

[සුචිරො:]

අකමුච්ඡා⁵ දෙවසෙට්ඨ සකක විද්දෙමු යං සුඛං,
අසොකං අනුපායාසං තමෙම සකක වරං දිසාති.

[සකෙකා:]

සචෙ අඤ්ඤා අකමෙමන කොචි කචි න ජීවති,
නිබ්බාණස්ස භි සො මග්ගො සුචිර තත්ථ ගච්ඡාති
මඤ්ච තත්ථෙව පාපයාති.

සො භි නාම භික්ඛවෙ, සකෙකා දෙවානම්දෙසු සකං පුඤ්ඤඵලං
උපජීවමානො දෙවානං තාවතිංසානං ඉස්සරියාබ්බිපච්චං රජ්ජං කාරෙන්නො⁶
උට්ඨානවිරියස්ස වණ්ණවාදී භවිස්සති. ඉධ බො තං භික්ඛවෙ සොභෙථ,
යං භූමො ඵලං ස්වාකකානෙ ධම්මවිනයෙ පබ්බජිතා සමාතා උට්ඨංගෙය්‍යාථ
සට්ඨෙය්‍යාථ වායමෙය්‍යාථ අප්පනනස්ස පනතියා අනබ්බනස්ස අබ්බගමාය
අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියායාති.

11. 1. 2.

සුසීමසුතනං.

248. එකං සමයං භගවා ඝාචජ්ඣිකං විහරති ජෙතවනො අනාමි-
පිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්ථ බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතස්සි භික්ඛවොති.
භදනෙනති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා ඵතදවොච:

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ අසුරා දෙවෙ අභියංසු. අථ බො භික්ඛවෙ
සකෙකා දෙවානම්දෙසු සුසීමං¹ දෙවපුතනං ආමනෙතස්සි: එතෙ තාන
සුසීම අසුරා දෙවෙ අභියන්ති. ගච්ඡ තාන සුසීම, අසුරෙ පච්චුය්‍යාතිති.
එවං භදුන්තවාති බො භික්ඛවෙ සුසීමො දෙවපුතෙනා සකකස්ස දෙවා-
නම්දෙසු පටිස්සුතා පමාදං ආපාදෙස්සි.

1. අවායමං - කත්ථි. 2. අලසස්ස - මජ්ඣං, අලසවායං - ස්‍යා. 3. දිසාති - PTS.
4. අච්චනනසුබමෙධති - ස්‍යා. 5. අකමමනා - PTS. 6. කාරෙන්නො - PTS.
7. සුසීමං - ස්‍යා.

(කාසිකවිසයී වශයෙන්) නො නැති සිටුවන් (වෛතසික විසයී වශයෙන්) වැයම් නො කරණුයේ යම් තැනෙක්හි සුබයට පැමිණේ ද, සුචිර, එහි යා. මා ද එහි ම පමුණුව යි.

[සුචිරදෙවිපුත්:]

උත්ථානවිසයීය නැත්තේ අලස වන්නේ ය. කිසි කිසක් නො ද කරන්නේ ය. (එබැව්දෙක්) සියලු කාමයෙන් සමාදායයක් වන්නේ නම් සක්දෙවිදුහි, ඒ උත්තමසරාතය මට කියනු මැනවි යි.

[සක්දෙවිදු:]

උත්ථානවිසයීය නැත්තා වූ අලසපුද්ගලයෙක් යම් තැනෙක අත්‍යන්තයෙන් සුබයට පැමිණේ ද, නොහොත් අතිශයින් සැපයේ වැඩේ ද, සුචිර, එහි යා. මා ද එහි ම පමුණුව යි.

[සුචිර:]

ශක්‍රදෙවෙන්‍ද්‍රය, කම් නො කිරීමෙන් යම් සැපකක් ලබමෝ ද, ශක්‍රදෙවෙන්‍ද්‍රය, ශොක නැති දැඩි ආයාස නැති ඒ උතුම් මග කියනු මැනවි.

[සක්දෙවිදු:]

කිසි පුද්ගලයෙක් කිසි තැනෙක්හි ජීවත් නොවේ ද, (කාසි වණික් ආදී) කම් නො කිරීමෙන් පැමිණිය යුතු එබඳු තැනෙක් ඉදින් ඇත් ද, ඒ මග නිව්‍යාණයාගේ (මග) ම ය. සුචිර, එහි යා. මා ද එහි ම පමුණුව යි.

මහණෙනි, ඒ සක්දෙව්වරු තෙමේ නම් සිය පින්පල නිසා ජීවත් වන්නේ තවතිසා වැසි දෙවියන් පිළිබඳ ඉසුරු බව හා අබිපති බව ඇති රජය කරන්නේ උත්ථානවිසයී පිළිබඳ ගුණ කියන්නෙක් වෙයි. මහණෙනි, තෙපි මෙසේ සවාකබාහු ශාසනයෙහි පැවිදි වූවහු ම මේ සස්තෙහි නො පැමිණි ගුණයකට පැමිණීම පිණිස ද, අවබෝධ නොකළ දහමක් අවබෝධ කිරීම පිණිස ද, පසක් නො කළ දහමක් පසක් කිරීම පිණිස ද යම් විසයීයෙකින් උත්සාහ කරන්නහු ද, සටන ය කරන්නහු ද, වැයම් කරන්නහු ද, මේ සස්තෙහි ලා ඒ විසයීය හොබවේ ය.

11. 1. 2.

සුසීම සූත්‍රය.

248. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාවැත්තුවර සම්පයෙහි ජෙහගුහ නම් වූ අග්‍රේසිලු සිටුවුගේ අරමිති වාචවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි යි භික්ෂූන් රැමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු වහන්සා යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි: අසුරයෝ දෙවියන් අභිමුඛව ගියහ. මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙව්වරු සුසීම දෙවිපුතු ඇමති ය: “පුත, සුසීම, මේ අසුරයෝ දෙවියන් ඉදිරියට පැමිණෙති. පුත, සුසීම යා. අසුරයන් බලා නැග යා” යි. මහණෙනි, සුසීම දෙවිපුත් තෙමේ ‘එසේ ය. මුඛට මැනවෙක් වේව’යි සක්දෙව්වරුන්ට පිළිවදන් දී (ගමන) පමා කෙළේ ය.

දුතියමි බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ සුසීමං දෙවපුතනං
ආමනෙනසි. -පෙ- දුතියමි පමාදං ආපාදෙසි.

තතියමි බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ සුසීමං දෙවපුතනං
ආමනෙනසි -පෙ- තතියමි පමාදං ආපාදෙසි. අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා
දෙවානම්ඤෙ සුසීමං දෙවපුතනං ගාථාය අජ්ඣාභාසි:

අනුට්ඨාසං අවායමං සුඛං යත්‍රාබ්ගච්ඡති,
සුසීම තත්ථ ගච්ඡාති මඤ්ච තතේව පාපයාති.

[සුසීමො:]

අලසස්ස අනුට්ඨාසා න ච කිච්චාති කාරයෙ,
සබ්බකාමසම්භිස්ස තමෙම සකක වරං දිසාති.

[සකෙකා:]

යත්ථාලසො අනුට්ඨාසා අච්චනනං සුඛමෙධති,
සුසීම තත්ථ ගච්ඡාති මඤ්ච තතේව පාපයාති.

[සුසීමො:]

අකමුත්තා දෙවසෙට්ඨ සකක විඤෙමු යං සුඛං,
අසොකං අනුපායාසං තමෙම සකක වරං දිසාති.

[සකෙකා:]

සවෙ අත්ථි අකමෙමන කොචි කචි න ජ්වති, ,
තිබ්බාණස්ස හි සො මගො සුසීම තත්ථ ගච්ඡාති
මඤ්ච තතේව පාපයාති.

සො හි නාම භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ සකං පුඤ්ඤඵලං උප-
ජ්චමානො දෙවානං නාවතීංසානං ඉස්සරියාබ්පච්චං රජ්ජං කාරෙතො
උට්ඨානවිරියස්ස වණ්ණවාදී භවිස්සති. ඉධ බො තං භික්ඛවෙ සොහෙථ, යං
තුලෙන ඵලං සවාකබාතෙ ධම්මවිනයෙ පබ්බජ්ජා සමානා උට්ඨභෙය්‍යාථ
සට්ඨෙය්‍යාථ වායමෙය්‍යාථ අප්පනතස්ස පතතියා අනබ්ගතස්ස අබ්ගමාය
අසව්ජ්ඣකතස්ස සව්ජ්ඣිරියායාති.

11. 1. 3.

ධජගගසුතනං.

249. එකං සමයං භගවා ඝාච්ඡට්ඨං විහරති ජෙතවනො අනාඨපිණ්ඩි-
කස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර බො භගවා භික්ඛු ආමනෙනසි භික්ඛවොති. හදනෙනති
තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොස්සං. භගවා එතදවොච:

දෙවන වට දු සක්දෙවරජ සුසීම දෙවිපුතු ඇමැතිය. ... දෙවන වට දු පමා කෙළේ ය.

මහණෙනි, තෙවන වට දු සක්දෙවරජ සුසීම දෙවිපුතු ඇමැතිය තෙවන වට දු පමා කෙළේ ය මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙවරජ සුසීම දෙවිපුතුව ගාථායෙන් කී ය.

(කාසික වී යඝි වශයෙන්) නො නැගී සිටුනේ (වෛතසික වී යඝි වශයෙන්) වැයම් නො කරණුයේ යම් තැනෙකැති සුබයට පැමිණේ ද, සුචිර, එහි යා. මා ද එහි ම පමුණුව සි.

[සුසීම:]

උත්ථානවීයඝී නැත්තේ අලස වන්නේ ය. කිසි කිසක් නො ද කරන්නේ ය. (එබිත්දෙක්) සියලු කාමයෙන් සමාදායෙන් වන්නේ නම් ඒ උත්තමසානම මට කියනු මැනවි සි.

[සක්දෙවිදු:]

උත්ථානවීයඝී නැත්තා වූ අලස පුද්ගලයෙක් යම් තැනෙක එකානන සුබයට පැමිණේ ද, නොහොත් අභිශයින් සැපයේ වැඩේ ද, සුසීම, එහි යා. මා ද එහි ම පමුණුව සි.

[සුසීම:]

ශක්‍ර දෙවෙහුය, කම් නොකිරීමෙන් යම් සැපතක් ලබමෝ ද, ශක්‍ර-දෙවෙහුය, ශොක නැති දැනී ආයාස නැති ඒ උතුම් මග කියනු මැනවි.

[සක්දෙවිදු:]

කිසි පුද්ගලයෙක් කිසි තැනෙකැති ජීවත් නො වේ ද, (කාෂිවණික් ආදි) කම් නොකිරීමෙන් පැමිණිය යුතු එබඳු තැනෙක් ඉදින් ඇත් ද, ඒ මග නිව්භායාගේ (මග) ම ය. සුසීම, එහි යා. මා ද එහි ම පමුණුව සි.

මහණෙනි, ඒ සක්දෙවරජ නම් සිය පින්පල නිසා ජීවත් වන්නේ තව්තිසාවැසි දෙවියන් පිළිබඳ ඉසුරා බව හා අභිපති බව ඇති රජය කරන්නේ උත්ථානවීයඝීය පිළිබඳ ගුණ කියන්නෙක් වෙයි. මහණෙනි, තෙසි මෙසේ සවාකතාව වූ ශාසනයෙහි පැවිදි වූවහු ම මේ සස්තෙහි නො පැමිණි ගුණයකට පැමිණීම පිණිස ද, අවබෝධ නො කළ දහමක් අවබෝධ කිරීම පිණිස ද, පසක් නොකළ දහමක් පසක් කිරීම පිණිස ද, යම් වීයඝියෙකින් උත්සාහ කරන්නහු ද, ඝටනය කරන්නහු ද, වැයම් කරන්නහු ද, මේ සස්තෙහි ලා ඒ වීයඝිය හොබවේ ය.

11. 1. 3.

ධජග්ග සූත්‍රය.

249. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි ජෙනවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුවුනේ අරමිති වැඩ වසන සේක එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි සි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු වහන්සැ සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදල සේක:

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ දෙවාසුරසඛනාමො සමුපබ්බුලොහා අහොසි. අථ බො භික්ඛවෙ සකකකා දෙවානම්නෙදු දෙවෙ තාවතීංසෙ ආමනොසී: සවෙ මාරිසා දෙවානං සඛනාමගතානං උපපජ්ජය්‍ය භයං වා ඡමහිතතනං වා ලොමහංසො වා මමෙව තසම් සමයෙ ධජ්‍යං උලොකෙය්‍යාථ. මමං හි වො ධජ්‍යං උලොකය්‍යං යං භවිස්සති භයං වා ඡමහිතතනං වා ලොමහංසො වා, සො පභිසිස්සති.

නො වෙ මෙ ධජ්‍යං උලොකෙය්‍යාථ, අථ පජාපනිස්ස දෙවරුජස්ස ධජ්‍යං උලොකෙය්‍යාථ. පජාපනිස්ස හි වො දෙවරුජස්ස ධජ්‍යං උලොකය්‍යං යං භවිස්සති භයං වා ඡමහිතතනං වා ලොමහංසො වා, සො පභිසිස්සති.

නො වෙ පජාපනිස්ස දෙවරුජස්ස ධජ්‍යං උලොකෙය්‍යාථ, අථ වරුණස්ස දෙවරුජස්ස ධජ්‍යං උලොකෙය්‍යාථ. වරුණස්ස හි වො දෙවරුජස්ස ධජ්‍යං උලොකය්‍යං යං භවිස්සති භයං වා ඡමහිතතනං වා ලොමහංසො වා, සො පභිසිස්සති.

නො වෙ වරුණස්ස දෙවරුජස්ස ධජ්‍යං උලොකෙය්‍යාථ, අථ ජසානස්ස දෙවරුජස්ස ධජ්‍යං උලොකෙය්‍යාථ. ජසානස්ස හි වො දෙවරුජස්ස ධජ්‍යං උලොකය්‍යං යං භවිස්සති භයං වා ඡමහිතතනං වා ලොමහංසො වා, සො පභිසිස්සති.

නං බො පත භික්ඛවෙ සකකස්ස වා දෙවානම්නෙදුස්ස ධජ්‍යං උලොකය්‍යං, පජාපනිස්ස වා දෙවරුජස්ස ධජ්‍යං උලොකය්‍යං, වරුණස්ස වා දෙවරුජස්ස ධජ්‍යං උලොකය්‍යං, ජසානස්ස වා දෙවරුජස්ස ධජ්‍යං උලොකය්‍යං, යං භවිස්සති භයං වා ඡමහිතතනං වා ලොමහංසො වා, සො පභියෙථාපි නොපි පභියෙථ. නං කිස්ස හෙතු? සකකා හි භික්ඛවෙ දෙවානම්නෙදු අවිතරුගො අවිතදෙසො අවිතමොහො භිරුච්ඡමි¹ උත්‍රාසි පලාසීති.

අහං ව බො භික්ඛවෙ එවං වදාමි: සවෙ තුමහංකං භික්ඛවෙ අරඤ්ඤගතානං වා රුක්ඛමුලගතානං වා සුඤ්ඤගාරගතානං වා උපපජ්ජය්‍ය භයං වා ඡමහිතතනං වා ලොමහංසො වා, මමෙව තසම් සමයෙ අනුස්සරෙය්‍යාථ. “ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසම්බුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරථි සන්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා”ති මමං හි වො භික්ඛවෙ අනුස්සරනං යං භවිස්සති භයං වා ඡමහිතතනං වා ලොමහංසො වා, සො පභිසිස්සති.

නො වෙ මං අනුස්සරෙය්‍යාථ, අථ ධම්මං අනුස්සරෙය්‍යාථ: “සවාකානො භගවතා ධම්මො සඤ්චරිකො අකාලිකො ඵතිපසිකො ඔපතසිකො² පච්චතනං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාති”ති. ධම්මං හි වො භික්ඛවෙ අනුස්සරනං යං භවිස්සති භයං වා ඡමහිතතනං වා ලොමහංසො වා, සො පභිසිස්සති.

1. භිරුච්ඡමි - PTS. ස්‍යා: මජ්ඣ. 2. ඔපතසිකො - මජ්ඣ.

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. දෙවියන්ගේ හා අසුරයන්ගේ යුද්ධයෙක් එක්තැන් වැදගත්තේ ය. මහණෙනි, එකල්හි සක් දෙව් රජ තව්තිසාවැසි දෙවියන් ඇමති ය: භවත්ති, ඉදින් යුද්ධයට ගිය දෙවියන්ට බියෙක් හෝ තැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ උපදනේ නම්, එකල්හි මාගේ ධවජාග්‍රය ම ඇස් තහා බල ව. මාගේ ධවජාග්‍රය බලත්තා වූ තොපට යම් බියෙක් හෝ තැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ නම් එය පහ වන්නේ ය.

ඉදින් මාගේ ධවජාග්‍රය තො දක්නහු නම්, එකල්හි පජාපති දෙවරජුගේ ධවජාග්‍රය බලව. පජාපති දෙවරජුගේ ධවජාග්‍රය දක්නා තොපට යම් බියෙක් හෝ තැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ නම්, එය පහ වන්නේ ය.

ඉදින් පජාපති දෙවරජුගේ ධවජාග්‍රය තො දක්නහු නම්, එකල්හි චරුණ දෙවරජුගේ ධවජාග්‍රය බලව. චරුණ දෙවරජුගේ ධවජාග්‍රය දක්නා තොපට යම් බියෙක් හෝ තැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ නම්, එය පහ වන්නේ ය.

ඉදින් චරුණ දෙවරජුගේ ධවජාග්‍රය තො දක්නහු නම්, එකල්හි ඊසාන දෙවරජුගේ ධවජාග්‍රය බලව. ඊසාන දෙවරජුගේ ධවජාග්‍රය දක්නා වූ තොපට යම් බියෙක් හෝ තැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ නම්, එය පහ ව යන්නේ ය.

මහණෙනි, සක්දෙවරජුගේ ඒ ධවජාග්‍රය බලන්නවුන්ට හෝ, පජාපති දෙවරජුගේ ධවජාග්‍රය බලන්නවුන්ට හෝ, චරුණ දෙවරජුගේ ධවජාග්‍රය බලන්නවුන්ට හෝ, ඊසාන දෙවරජුගේ ධවජාග්‍රය බලන්නවුන්ට හෝ යම් බියෙක් හෝ තැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ නම්, එය පහ වන්නේ ද, තො ද පහ වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මහණෙනි, සක්දෙවරජ පහ තොවූ රාග ඇත්තේ ය. පහ තොවූ දෝෂ ඇත්තේ ය. පහ තො වූ මොහ ඇත්තේ ය. බිය වන සුලු ය. තැති ගන්නා සුලු ය. ක්‍රුශ්‍න වන සුලු ය. පලායන සුලු යි. (එහෙයින්).

මහණෙනි, මම ද මෙසේ කියමි. මහණෙනි, ඉදින් අරණ්‍යයකට ගියා වූ හෝ රුක්මුලකට ගියා වූ හෝ ගුහාගාරයකට ගියා වූ හෝ තොපට බියෙක් හෝ තැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ උපදනේ නම්, එකල්හි “ඒ භාග්‍යවත් තෙමේ මෙ කරුණෙනුදු අහීත් ය, සම්‍යක්සම්බුද්ධ ය, විද්‍යාවරණ-සම්පන්න ය, සුගත ය, ලොකවිද්‍ය ය, අනුහතරපුරිසදම්මසාරථි ය, දෙව් මිනිසුන්ට ශාස්තෘ ය, බුද්ධ ය, භාග්‍යවත් ය”යි මා ම සිහි කරව. මහණෙනි, මා සිහි කරන්නා වූ තොපට යම් බියෙක් හෝ තැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ නම්, එය පහ ව යන්නේ ය.

ඉදින් මා සිහි තො කරන්නහු නම්, එකල්හි “ධම්‍ය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සමාකතාන ය, සජ්ජිමික ය, අකාලික ය, එහිපසසිකය, ඉපතසික ය, නුවණැත්තවුන් විසින් සිය සත්ත්ව ලා දහයුත්තේය”යි ධම්‍ය සිහි කරව. මහණෙනි, ධම්‍ය සිහි කරන්නා වූ තොපට යම් බියෙක් හෝ තැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ නම්, එය පහ ව යන්නේ ය.

තො වෙ ධම්මං අනුස්සරෙය්‍යාථ, අථ සඛ්‍යං අනුස්සරෙය්‍යාථ: “සුපටි-
පනේනා භගවතො සාවකසඛෙසා. උජ්ජපටිපනේනා භගවතො සාවකසඛෙසා.
ඤ්ඤපටිපනේනා භගවතො සාවකසඛෙසා. සාමිච්චිපටිපනේනා භගවතො
සාවකසඛෙසා. යදිදං චතතාරි පුරිසසුගානි, අට්ඨපුරිස පුග්ගලා, එස භගවතො
සාවකසඛෙසා ආහුතෙය්‍යො පාහුතෙය්‍යො දකඛිණේය්‍යො අඤ්ජලිකරණීයො
අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛිත්තං ලොකස්සා”ති. සඛ්‍යං හි වො භික්ඛවෙ අනුස්සරතං
යං භවිස්සාති භයං වා ඡමතිත්තතං වා ලොමහංසො වා සො පභිසිස්සාති.

තං කිස්ස හෙතු? තථාගතො හි භික්ඛවෙ අරහං සමමාසමුද්ධො චිත්තරහො
චිතදෙසො චිතමොහො අභීරු අවජ්ජමති අනුත්‍රාසී අපලාසීති.

ඉදමවොච භගවා. ඉදං වන්තා සුගතො අථාපරං එතදවොච සන්තා:

අරඤ්ඤ රුක්ඛමුලෙ වා පුඤ්ඤගාරොව¹ භික්ඛවො,
අනුස්සරෙථ සමුද්ධං භයං තුමහාක² තො සීයා.

තො වෙ බුද්ධං සරෙය්‍යාථ ලොකජෙට්ඨං තරුසභං,
අථ ධම්මං සරෙය්‍යාථ නිශ්‍යානිකං සුදෙසිතං.

තො වෙ ධම්මං සරෙය්‍යාථ නිශ්‍යානිකං සුදෙසිතං,
අථ සඛ්‍යං සරෙය්‍යාථ පුඤ්ඤකෙඛිත්තං අනුත්තරං.

එවං බුද්ධං සරන්තාතං ධම්මං සඛ්‍යඤ්ඤ භික්ඛවො,
භයං වා ඡමතිත්තතං වා ලොමහංසො ත හෙස්සාතීති.

11. 1. 4

වෙපච්චනිසුත්තං.

250. එකං සමයං භගවා ඝාච්ඡජීයං විහරති ඡේතවග්ගො අනාථ-
පිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. -පෙ- භගවා එතදවොච:

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ දෙවාසුරසඬ්ඛාමො සමුපබ්බුලොහා අහොසි. අථ බො
භික්ඛවෙ වෙපච්චනි අසුරිඤ්ඤ අසුරෙ ආමනෙත්ති: සවෙ මාරිසා දෙවා-
සුරසඬ්ඛාමෙ³ සමුපබ්බුලොහ අසුර ජිනෙය්‍යං, දෙවා පරජෙය්‍යං.⁴ යෙන
තං⁵ සකකං දෙවාතමිඤ්ඤ කණ්ඨපඤ්ඤමෙති⁶ බක්ඛිතෙති බක්ඛිතා මම
සන්තිකො ආනෙය්‍යාථ අසුරපුරන්ති.

සකෙකා පි බො භික්ඛවෙ දෙවාතමිඤ්ඤ දෙවෙ තාවතිංසෙ ආමනෙත්ති:

1. වා - PTS. 2. තුමහාකං - PTS. 3. දෙවානං අසුරසඬ්ඛාමෙ - මජ්ඣ. PTS.
4. පරජිනෙය්‍යං - මජ්ඣ. සා. 5. නං - සා. PTS. මජ්ඣ. 6. කණ්ඨපඤ්ඤමෙති -
PTS.

ඉදින් ධර්මය සිහි නො කරන්නහු නම්, එකල්හි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝයා තෙමේ සුපටිපන්න ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝයා තෙමේ උජ්ජ්‍වලිපන්න ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝයා තෙමේ ඝෞර්‍ය-පටිපන්න ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝයා තෙමේ සාමීච්චිපටිපන්න ය. යම් මේ පුරුෂසුග සතරෙක් වේ ද, පුරුෂපුද්ගලයෝ අවදේනෙක් වෙද්ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මේ ශ්‍රාවකසංඝයා තෙමේ ආනුනෙය්‍ය ය, පානුනෙය්‍ය ය, දකඛ්ණෙය්‍ය ය, අඤ්ඤානිකරණීය ය, ලොකයාගේ නිරුත්තර පින්කෙනය” යි සංඝයා සිහි කරව. මහණෙනි, සංඝයා සිහි කරන්නා වූ තොපට යම් බියෙක් හෝ තැති ගැන්වෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්වෙක් හෝ වන්නේ නම්, එය පහ ව යන්නේ ය.

ඒ කවර හෙයින්? යන්: මහණෙනි, අතීන් වූ සමමාසවෘත්ත වූ තථාගත-යන් වහන්සේ වනාහි පහ වූ රුග ඇත්තාහ. පහ වූ දොෂ ඇත්තාහ. පහවූ මොහ ඇත්තාහ. තොබානසුල්ල හ. තො තැතිගන්නා සුල්ලහ. තුස්ස-තොවන සුල්ලහ. පලාතොයන සුල්ලහ. (එහෙයින්.)

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගත වූ ශාක්‍යයන් වහන්සේ මෙය වදාරා නැවත තෙල අන් ගාවැළ ද වදාළ සේක:

මහණෙනි, අරණ්‍යයෙහි දී හෝ රුක්මූල දී හෝ ශුන්‍යාගාරයෙහි දී හෝ බුදුරජානන් වහන්සේ සිහි කරන්නේ ය. (එවිට) තොපට බියෙක් තො වන්නේ ය.

ඉදින් ලොකජ්‍යෙෂ්ඨ වූ තරලෙෂ්ඨ වූ බුදුරජානන් වහන්සේ සිහි නො කරන්නහු නම්, එකල්හි තෙනෙය්‍යාණික වූ සුදෙශිත වූ ධර්මය සිහි කරන්නේ ය.

ඉදින් තෙනෙය්‍යාණික වූ සුදෙශිත වූ ධර්මය සිහි නො කරන්නහු නම්, එකල්හි නිරුත්තර පුණ්‍යකෛත්‍ර වූ සංඝයා සිහි කරන්නේ ය.

මහණෙනි, මෙසේ බුදුරජානන් වහන්සේ ද, ධර්මය ද, සංඝයා ද සිහි කරන්නවුන්ට බියෙක් හෝ තැති ගැන්වෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්වෙක් හෝ තොවන්නේ ය යි.

11. 1. 4.

වෙපච්ඡන්ති සූත්‍රය.

250. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සමීපයෙහි සේනවත නම් වූ අනේඛිච්ඡු සිවුහුගේ අරමිති වැඩවසන සේක ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක:

මහණෙනි, පෙර වූ වක් නියමි. දෙවියන් හා අසුරයන්ගේ යුද්ධයෙක් එක්තැන් වැද සිටියේ ය. මහණෙනි, එකල්හි වෙපච්ඡන්ති අසුරිඳු අසුරයන් ඇමති ය: “භවත්ති, ඉදින් දෙවොසුරසංඝ්‍රාමයෙක් එළඹ සිටි කල්හි අසුරයෝ දිනන්නාහු නම්, දෙවියෝ පරදින්නාහු නම්, ඒ සක්දෙවිඳු ගෙල පස් වැනි කොට ඇති බැඳුමෙන් බැඳ අසුරපුර මා වෙතා ගෙන එව” යි.

මහණෙනි, සක්දෙවි රජ ද තච්ඡිසා වැසි දෙවියන් ඇමති ය:

සචෙ මාරිසා දෙවාසුරසඛගාමෙ සමුපබ්බලෙන දෙවා ජනෙය්‍යං, අසුරා පරාජෙය්‍යං. යෙන තං වෙපචිතති. අසුරිඤ්ඤං කණ්ණපඤ්ඤමෙති ඛනිනෙති ඛනිතො මම සන්තිකෙ ආනෙය්‍යාථ සුධම්මං සභන්ති¹.

තස්මිං බො පත භික්ඛවෙ සඛගාමෙ දෙවා ජනිංසු. අසුරා පරාජංසු. අථ බො භික්ඛවෙ දෙවා තාවතිංසා වෙපචිතති. අසුරිඤ්ඤං කණ්ණපඤ්ඤමෙති ඛනිනෙති ඛනිතො සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤස්ස සන්තිකෙ ආනෙසුං සුධම්මං සභං.

තත්‍ර සුදං භික්ඛවෙ වෙපචිතති අසුරිඤ්ඤං කණ්ණපඤ්ඤමෙති ඛනිනෙති ඛනො සකකං දෙවානම්ඤ්ඤං සුධම්මං සභං පටිසන්තාසුච නික්ඛමන්තාසුච අසඛිනාති ඵරාසාති වාචාති අකෙකාසති, පරිභාසති.

අථ බො භික්ඛවෙ මාතලී සඛගාහකො සකකං දෙවානම්ඤ්ඤං ගාථාය² අජ්ඣානාසි:

භයා හු මථවා³ සකක දුබ්බලා⁴ නො තිතිකබ්බි,
සුඤ්ඤො ඵරාසං වාචං සමමුඛා වෙපචිතතිනොති.

[සකෙකා:]

තාහං භයා ත දුබ්බලා ඛමාමි වෙපචිතතිනො,
කථඤ්ඤි මාදිසො විඤ්ඤා බාලෙන පටිසංයුජෙති.

භියො බාලා පභිජෙය්‍යං⁵ නො වස්ස පටිසෙධකො
තස්මා භුසෙන දණ්ඨෙන ධිරො බාලං නිසෙධයෙති.

ඵතදෙව අහං මඤ්ඤෙ බාලස්ස පටිසෙධනං,
පරං සංකුපිතං ඤාතො යො සතො උපසම්මතිති.

[මාතලී:]

ඵතදෙව තිතිකබ්බාය වජ්ජං පස්සාමි වාසව,
යද්‍යං තං මඤ්ඤති බාලො භයා මයායං තිතිකබ්බි,
අජ්ඣාරාහති⁶ දුමෙමධො ගො' ව භියො පලාසිතන්ති.

[සකෙකා:]

කාමං මඤ්ඤතු වා මා වා භයා මයායං තිතිකබ්බි,
සදත්ථපරමා අත්ථා ඛන්තො භියො ත විජ්ජති.

යො හවෙ බලවා සන්තො දුබ්බලස්ස තිතිකබ්බි,
තමාහු පරමං ඛන්ති. නිවචං බමති දුබ්බලො.

අබලන්තං බලං ආහු යස්ස බාලබලං බලං,
බලස්ස⁷ ධම්මගුත්තස්ස පටිවත්තා ත විජ්ජති.

තස්සෙව තෙන පාපියො යො කුඨං පටිකුජ්ඣති,
කුඨං අපපටිකුජ්ඣන්තො සඛගාමං ජෙති දුජ්ජයං.

උභින්නමත්ථං වරති අත්තතො ව පරස්ස ව,
පරං සංකුපිතං ඤාතො යො සතො උපසම්මති.

1. සුධම්මසභන්ති - මජ්ඣං. 2. ගාථාති - මජ්ඣං. 3. මඤ්ඤා - මජ්ඣං. සා. 4. දුබ්බලෙන - සා. 5. පභුජෙය්‍යං - PTS. සී. 1, 2. 6. අජ්ඣාරාහති - සා. 7. බලවස්ස - සා.

පින්වත්ති, ඉදින් දෙවාසුරසංග්‍රාහයක් එළඹ සිටි කල්හි දෙවියෝ දිනත්තානු නම්, අසුරයෝ පරදින්නානු නම්, ඒ වෙපවිතන් අසුරිඳු ගෙල පස් වැනි කොට ඇති බැමීමෙන් බැඳ සුඛමා සභාවට ලොවෙත් ගෙන එවයි.

මහණෙනි, ඒ සුඛයෙහි දෙවියෝ දිනුන. අසුරයෝ පැරදුනහ. මහණෙනි, එකල්හි තව්තිසා වාසී දෙවියෝ වෙපවිතන් අසුරිඳු ගෙල පස්වැනි කොට ඇති බැඳීමෙන් බැඳ සක්දෙවිඳු සම්පයෙහි සුඛමා සභාවට ගෙනහ. මහණෙනි, එහිදී ගෙල පස්වැනි කොට ඇති බැඳීමෙන් බඳනා ලද වෙපවිතන් අසුරිඳු සුඛමා සභාවට පිවිසෙන්නා වූ ද නික්මෙන්නා වූ ද සක්දෙවිඳු හට අසහාය වූ පරාජ වචනයෙන් ආක්‍රොශ කෙරෙයි, පරිහව කෙරෙයි.

මහණෙනි, ඉක්බිති මාතලී රියාදුරු තෙමේ සක්දෙවරජහට ගාථායෙන් කී ය:

සක්දෙවිඳුනි, වෙපවිතනිහුගේ පරාජබ්බේ ඉදිරියෙහි අසමත් බියෙන් ඉවසහි ද? නොහොත් දුබල බැවින් ඉවසහි ද?

[සක්දෙවිඳු:]

මම වෙපවිතනිහුගේ (පරාජබ්බේ) බියෙන් නො ඉවසමි. දුබලබැවින් ද නො ඉවසමි. මා වැනි නුවණැත්තෙක් (එබඳු) බාලයකු හා කෙසේ නම් ප්‍රතිවිරුද්ධව සටන් කරන්නේ ද?

වළකන්නෙක් ඉදින් නො වන්නේ නම් අඥනයෝ බොහෝ සෙයින් බිඳෙන්නානු ය. එහෙයින් නුවණැත්තේ දැඩි වූ දණ්ඩනයෙන් අඥනයා වළකන්නේ ය.

සතුරු ඉතා කිපියනු දැන යමෙක් සිහි ඇත්තේ සංසිද්දේ ද, මම මේ සංසිද්ධ ම අඥනයා වැළැක්වීම ය යි හනිමි.

[මාතලී:]

මේ තෙමේ මට බියෙන් ඉවසා යයි අඥන තෙමේ යම් කලෙක ඒ ඉවසීම හනි ද, සක්දෙවිඳුනි, ඉවසීම පිළිබඳ මේ දෛශය ම දකිමි. පලා යන ගොණකු (යට කර ගෙන යන) ගවමුලක් මෙන් නුවණ මඳ තැනැත්තේ බොහෝ සෙයින් (ඉවසන්නහු) යට කර ගෙන යයි.

[සක්දෙවිඳු:]

මේ තෙමේ මට බියෙන් ඉවසා යයි එකානනයෙන් හනිවා හෝ, නො හනිවා හෝ, සමාජීයෝ සමාජීය පරම කොට ඇත්තාහ. ඉවසීමට වඩා උතුම් අත්‍යාජීයෙක් නැත.

යමෙක් එකානනයෙන් බලවත් වූයේ ම දුබලයාට ඉවසා ද එය උතුම් ඉවසීම යයි කියත්. දුබල තෙමේ නිතර ඉවසයි.

අඥනබලය යමකුගේ බලය වේ ද, බලයක් නො වූ ම එය බල යයි කියත්. ධර්මයෙන් සංවෘත වූ (ඤානනි) බලයට ප්‍රතිවක්‍යා වූවෙක් හෙවත් එය අබිබවා කියන්නෙක් නැත.

යමෙක් කිපියකුට පෙරළා කිපේ ද, එයින් ඔහුට ම නො යහපත වේ. කිපියකුට පෙරළා නො කිපෙන්නේ නො දිනිය හැකි වූ සටන දිනයි.

මෙරමා කිපියනු දැන යමෙක් සිහි ඇත්තේ සංසිද්දේ ද, (හෙ තෙමේ) තමහට ද මෙරමාහට ද (යන) දෙපසට ම වැඩ සාදයි.

උභින්නං නිකිල්ඡන්තානං¹ අත්තතො ච පරස්ස ච,
ඡතා ඥෙඤ්ඤානි බාලොති යෙ ධම්මස්ස අකොච්ඡති.

සො හි තාම භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ සකං පුඤ්ඤථලං උප-
ඡ්චමානො දෙවානං තාවතිංසානං ඉස්සරියාඨිපච්චං රජ්ජං කාරෙනො
බන්තිසොරච්චස්ස වණ්ණවාදී භවිස්සති “ඉධ බො තං භික්ඛවෙ සොහෙථ,
යං තුලෙන ඵලං සවාකතානෙ ධම්මවිනයෙ පබ්බජිතා සමානා බමා ච
භවෙය්‍යාථ සොරතා වා”ති.

11. 1. 5.

සුභාසිනජයසුතනං.

251. එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤිං විහරති ඡෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩි-
කස්ස ආරාමෙ. -පෙ- භගවා එතදවොච:

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ දෙවාසුරසඛතාමො සමුපබ්බුලොහා අහොසි. අථ බො
භික්ඛවෙ චෙපච්ඡති අසුරිඤෙ සකකං දෙවානම්ඤං එතදවොච: හොතු
දෙවානම්ඤ, සුභාසිතෙන ඡයොති. හොතු වෙපච්ඡති, සුභාසිතෙන ඡයොති.

අථ බො භික්ඛවෙ දෙවා ච අසුරා ච පාරිසජ්ජ් ඤාපෙසු: ඉමෙ නො
සුභාසිතං දුබ්භාසිතං² ආජානිස්සන්තිති.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපච්ඡති අසුරිඤෙ සකකං දෙවානම්ඤං එතදවොච:
භණ් දෙවානම්ඤ, ගාථන්ති.

ඵලං වුත්තෙ භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ වෙපච්ඡති. අසුරිඤං
එතදවොච: තුලෙන ධෙවඤ්ඤා³ වෙපච්ඡති, පුබ්බදෙවා. භණ් වෙපච්ඡති,
ගාථන්ති. ඵලං වුත්තෙ භික්ඛවෙ වෙපච්ඡති අසුරිඤෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

භියො බාලා පභිජ්ජෙය්‍යං නො වස්ස පටිසෙධකො,
තස්මා භුසෙන දණ්ණෙධන ධිරො බාලං නිසෙධයෙති.

භාසිතාය බො පන භික්ඛවෙ වෙපච්ඡතිතා අසුරිඤෙන ගාථාය අසුර
අනුමොදිංසු. දෙවා තුණ්හි අහෙසු.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපච්ඡති අසුරිඤෙ සකකං දෙවානම්ඤං එතදවොච:
භණ් දෙවානම්ඤ, ගාථන්ති. ඵලං වුත්තෙ භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ
ඉමං ගාථං අභාසි:

එතදෙව අහා ඥෙඤ්ඤා බාලස්ස පටිසෙධනං,
පරං සංකුපිතං ඤාතා යො සතො උපසම්මතිති

භාසිතාය බො පන භික්ඛවෙ සකෙකාන දෙවානම්ඤෙන ගාථාය දෙවා
අනුමොදිංසු. අසුරා තුණ්හි අහෙසු.

යම් කෙනෙක් ධර්මයෙහි අදක්ෂ වෙද්ද, ඒ ජනයෝ තමන්ට ද මෙරමානට ද (යන) දෙපසට ම වැඩ සදත්තනු අඤ්ඤා යයි හඟිත්.

මහණෙනි, ඒ සක්දෙවිරජ තෙමේ වතාහි සිය පින්පල නිසා ජීවත් වන්නේ තව්තිසාවැසි දෙවියන් පිළිබඳ ඉසුරු හා අභිපතිබව ඇති රජය කරන්නේ ඉවසීමේ හා සුරත බැව්හි ගුණ කිහිපයක් සුල්ලෙන් වෙයි. මහණෙනි, තෙපි මෙසේ ස්වාකතාන වූ ශාසනයෙහි පැවිදි වූවනු ම යම් ක්ෂමායෙකින් ඉවසන්නනු මාදුබැව් ඇත්තනු වන්නනු නම් මේ ශාසනයෙහි ලා ඒ ගුණය හොබවේ ය.

11. 1. 5.

සුභාසිතජය සූත්‍රය.

251. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජෙනවත නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක.

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. දෙවාසුරසංග්‍රාමයෙක් එළඹ සිටියේ වී ය. මහණෙනි, එකල්හි වෙපවිතනි අසුරිඳු සක්දෙවිඳුහට “දෙවිඳුනි, සුභාසිතයෙන් ජය වේවා” යි මෙය කී ය. “වෙපවිතනි, සුභාසිතයෙන් ජය වේවා” යි (සක්දෙවිරජ කී ය).

මහණෙනි, ඉක්බිති දෙවියෝ ද, අසුරයෝ ද මොහු අපගේ සුබැසි දුබැසි දැන ගන්න නු යයි පාරිෂදයන් (විනිසකරුවන්) තැබූ හ.

මහණෙනි, ඉක්බිති වෙපවිතනි අසුරිඳු සක්දෙවිඳුහට “දෙවිඳුනි, ගාථාවක් කියව” යි මෙය කී ය.

මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි සක්දෙවිඳු වෙපවිතනි අසුරිඳුහට වෙපවිතනි, මෙහිලා තෙපි පළමුදෙව් වව. (එහෙයින්) වෙපවිතනි, ගාථාවක් කියව යි මෙය කී ය. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි වෙපවිතනි අසුරිඳු මේ ගාථාව කී ය:

වළකන්නෙක් ඉදින් නොවන්නේ නම් අඤ්ඤායෝ බොහෝ සෙයින් බිඳෙන්නාහු ය. (වැනසෙන්නාහු ය). එහෙයින් නුවණැත්තෝ දැඩි වූ දණ්ඩනයෙන් අඤ්ඤා වළකන්නෝ ය.

මහණෙනි, වෙපවිතනි අසුරිඳු විසින් ගාථාව කියන ලද කල්හි අසුරයෝ සතුටු වූහ. දෙවියෝ නිහඬ වූහ.

මහණෙනි, ඉක්බිති වෙපවිතනි අසුරිඳු සක්දෙවිඳුහට දෙවිඳුනි, ගාථාවක් කියව යි මෙය කී ය. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි සක්දෙවිඳු තෙමේ මේ ගය කී ය:

සතුරු ඉතා කිපියනු දැන යමෙක් සිහි ඇත්තේ සංසිද්දේ ද, මම මේ සංසිද්දීම ම අඤ්ඤා වැළැකීම යයි හඟිමි.

මහණෙනි, සක්දෙවිඳු විසින් ගාථාව කියන ලද කල්හි දෙවියෝ සතුටු වූහ. අසුරයෝ නිහඬ වූහ.

අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ වෙපච්ඡන්තිං අසුරිඤෙ එතද-
වොච: භණ් වෙපච්ඡන්ති ගාථන්ති. එවං චුතොන භික්ඛවෙ වෙපච්ඡන්ති
අසුරිඤෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

එතදෙව තිතිකකාය වජ්ජං පසායමි වාසව,
යද් නං මඤ්ඤන්ති බාලො භයා මයායං තිතිකකති,
අජ්ඣාරුහති¹ දුමෙමධො ගො'ව භිසෙසා පලාසිතන්ති.

භාසිතාය බො පන භික්ඛවෙ වෙපච්ඡන්තිනා අසුරිඤෙන ගාථාය අසුරු
අනුමොදිංසු. දෙවා තුණ්හි අහෙසුං.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපච්ඡන්ති අසුරිඤෙ සකකං දෙවානම්ඤං එතදවොච:
භණ් දෙවානම්ඤ ගාථන්ති.

එවං චුතොන භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ ඉමං ගාථායො අභාසි:

කාමං මඤ්ඤන්ති වා මා වා භයා මයායං තිතිකකති,
සද්දත්ථපරමා අත්ථා බන්තාසා භියෙසා න විජ්ජති.

යො භවෙ බලවා සනොනා දුබ්බලස්ස තිතිකකති,
තමාහු පරමං බන්තිං නිච්චං බිමති දුබ්බලො.

අබලන්තං බලං ආහු යස්ස බාලබලං බලං,
බලස්ස ධම්මගුත්තස්ස පටිවත්තා න විජ්ජති.

තස්සෙව තෙන පාපියො යො කුඳං පටිකුජ්ඣති,
කුඳං අපපටිකුජ්ඣන්තො සබ්බාමං ජෙති දුජ්ජයං.

උභින්නාමිත්ථං වරති අත්තතො ව පරස්ස ව,
පරං සබ්බකුපිතං ඤාතො යො සතො උපසම්මති.

උභින්නං තිතිවජ්ජන්තානං අත්තතො ව පරස්ස ව,
ජනා මඤ්ඤන්ති බාලොති යෙ ධම්මස්ස අකොච්ඡති.

භාසිතාසු බො පන භික්ඛවෙ සකෙකන දෙවානම්ඤෙන ගාථාසු දෙවා
අනුමොදිංසු. අසුරු තුණ්හි අහෙසුං.

අථ බො භික්ඛවෙ දෙවානස්ස අසුරුනස්ස පාරිසජ්ජා එතදවොචු:
භාසිතා බො වෙපච්ඡන්තිනා අසුරිඤෙන ගාථායො. තා ව බො සද්දන්තාවචරු
සසත්ථාවචරු¹ ඉති භණ්හිතං ඉති විග්ගහො ඉති කලහො. භාසිතා බො පන²
සකෙකන දෙවානම්ඤෙන ගාථායො. තා ව බො අද්දන්තාවචරු අසත්ථාවචරු
ඉති අභණ්හිතං ඉති අවිග්ගහො ඉති අකලහො. සකකස්ස දෙවානම්ඤස්ස
සුභාසිතෙන ජයෙති.

ඉති බො භික්ඛවෙ සකකස්ස දෙවානම්ඤස්ස සුභාසිතෙන ජයො අහොසිති.

මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙවිඳු වෙපවිතනි අසුරිඳුහට වෙපවිතනි, ගාථාවක් කියවයි මෙය කී ය. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි වෙපවිතනි අසුරිඳු මේ ගය කී ය:

මේ තෙමේ මට බියෙන් ඉවසා යයි අඟුන තෙමේ යම් කලෙක ඒ ඉවසීම හඟී ද. සක්දෙවිඳුනි, ඉවසීම පිළිබඳ මේ දෙය ම දකිමි. පලා යන ගොණකු (යට කර ගෙණ යන) ගව මුළුත් මෙන් නුවණ මඳ තැනැත්තෝ බොහෝ සෙයින් (ඉවසන්නහු) යට කර ගෙණ යයි.

මහණෙනි, වෙපවිතනි අසුරිඳු විසින් ගාථාව කියන ලද කල්හි අසුරයෝ සතුටු වූහ. දෙවියෝ නිහඬ වූහ.

මහණෙනි, ඉක්බිති වෙපවිතනි අසුරිඳු සක්දෙවිඳුහට දෙවිඳුනි, ගාථාවක් කියව යි මෙය කී ය.

මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි සක්දෙවිඳු මේ ගාථා කී ය:

මේ තෙමේ එකාන්තයෙන් මට බියෙන් ඉවසා යයි හඟීවා හෝ, නොහඟීවා හෝ, සමාජීයෝ සමාජීය පරම කොට ඇත්තාහ. ඉවසීමට වඩා උතුම් අත් අරාතෙක් නැත.

යමෙක් එකාන්තයෙන් බලවත් වූයේ ම දුබලයාට ඉවසා ද, එය උතුම් ඉවසීම යයි කියත්. දුබල තෙමේ නිතර ඉවසයි.

අඟුනබලය යමකුගේ බලය වේ ද, බලයක් නොවූ ම එය බලය යි කියත්. ධර්මයෙන් සංවෘත වූ (ක්ෂාන්ති) බලයට ප්‍රතිවක්‍යා වූවෙක් හෙවත් එය අබිබවා කියන්නෙක් නැත.

යමෙක් කිපියකුට පෙරළා කීපේ ද එයින් ඔහුට ම නොයහපත වේ. කිපියකුට පෙරළා නොකීපෙන්නේ නොදිනිය හැකි වූ සටන දිනයි.

මෙරමා කිපියනු දැන යමෙක් සිහි ඇත්තේ සංසිද්දේ ද, (හෙ තෙමේ) තමහට ද මෙරමාහට ද යන දෙපසට ම වැඩ සාදයි.

යම් කෙනෙක් ධර්මයෙහි අදක්‍ෂ වෙද්ද, ඒ ජනයෝ තමහට ද මෙරමාහට ද යන දෙපසට ම වැඩ සදන්නහු අඟුන යයි හඟිත්.

මහණෙනි, සක්දෙවිඳු විසින් ගාථා කියන ලද කල්හි දෙවියෝ සතුටු වූහ. අසුරයෝ නිහඬ වූහ.

මහණෙනි, ඉක්බිති දෙවියන්ගේත් අසුරයන්ගේත් පාරිෂ්දයෝ (විනිසුකරුවෝ) මෙය කීහ. වෙපවිතනි අසුරිඳු විසින් ගාථාවෝ කියන ලදහ. ඒ ගාථාවෝ වනාහි සදණ්ඩයන් ඇසිරි ඇතියහ. සහසුග්‍රයන් ඇසිරි ඇතියහ. හණ්ඩන මෙසේය, විග්‍රහ මෙසේය, කලහ මෙසේය කියායි. සක්දෙවිඳු විසින් ද ගාථාවෝ කියන ලදහ. ඒ ගාථාවෝ වනාහි දඬුමුගුරු සහිත පාවතුම් ඇත්තවුන් පිළිබඳ නොවෙත්. අවි සහිත පාවතුම් ඇත්තවුන් පිළිබඳ නොවෙත්. අහණ්ඩන මෙසේය, අවිග්‍රහ මෙසේය, අකලහ මෙසේය කියායි. (එහෙයින්) සක්දෙවිඳුහට සුභාෂිතයෙන් ජය වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ සක්දෙවිඳුහට සුභාෂිතයෙන් ජය විය.

11. 1. 6.

කුලාවකස්සනං.

252 සාවකස්සියං-

භූතපුබ්බං භික්කවෙ දෙවාසුරසඛගාමො සමුපබ්බුලොහා අහොසි. තස්මිං බො පන භික්කවෙ සඛගාමෙ අසුරා ජිනිංසු. දෙවා පරාජිංසු.

පරාජිතාව¹ බො භික්කවෙ දෙවා අපායංසෙව උත්තරෙන මුබ්බා, අභියංසෙව නෙ අසුරා අථ බො භික්කවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ මානලී-සඛගාහකං ගාථාය අජ්ඣාතාසි:

කුලාවකා මානලී සිමබලිසමිං ඊසාමුබෙන පරිවජ්ජයස්ස,
කාමං වජාම අසුරෙසු පාණං මාසිමෙ දිජා විකුලාවකා² අහෙසුනති.

එවං හඳුනනවාති බො භික්කවෙ මානලී සඛගාහකො සකකස්ස දෙවා-නම්ඤ්ඤස්ස පටිස්සුත්වා සහස්සයුත්තං ආජ්ඣාසුරථං පච්චුද්වතෙහසි.

අථ බො භික්කවෙ අසුරානං එතදහොසි: පච්චුද්වතෙතා බො දුති සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤස්ස සහස්සයුත්තො ආජ්ඣාසුරථො දුතියමපි බො දෙවා අසුරෙති සඛගාමෙස්සනතිති භිතා අසුරපුරමෙව පාවිසිංසු.

ඉති බො භික්කවෙ සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤස්ස ධම්මෙනෙව ජයො අහොසි.

11. 1. 7.

නදුබ්බියස්සනං.

253 සාවකස්සියං-

භූතපුබ්බං භික්කවෙ සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤස්ස රහොගනස්ස පටිසලලී-නස්ස එවං වෙනසො පරිචිතකෙකා උද්දපාදි: යොපි මෙ අස්ස පච්චන්තිකො³ නස්ස පාහං න දුබ්බෙහස්සනති.

අථ බො භික්කවෙ වෙපචිතති අසුරිඤ්ඤ සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤස්ස වෙනසා වෙනොපරිචිතකකම්ඤ්ඤස්ස යෙන සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ තෙනුපසඛකම්.

අද්දසා බො භික්කවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ වෙපචිතති අසුරිඤ්ඤ දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන වෙපචිතති අසුරිඤ්ඤ එතදවොච: තිට්ඨ වෙපචිතති ගතිතොසිති.

යදෙව තෙ මාරිස පුබ්බෙ විත්තං තදෙව තං මාරිස පහාසිති⁴. අපස්ස ව මෙ වෙපචිතති අදුබ්බායාති.

1. 'ව' ඉති නන්ති - PTS 2. විකුලා වා - ස්‍යා. 3. සුපච්චන්තිකො - ලෙස්ස. 4. තදෙව නං මා පජ්ඣාසිති - මජ්ඣිම, නං මාරිස ජ්ඣාසිති - ස්‍යා. තදෙව නං මා පජ්ඣාසිති - PTS.

11. 1. 6.

කුලාවක සූත්‍රය.

252 සැවැත්තුවර—

මහණෙනි, පෙර වුවක් කියමි. දෙවාසුරසංග්‍රාමයෙක් එළඹ සිටියේ විය. මහණෙනි, ඒ සංග්‍රාමයෙහිදී අසුරයෝ දිනූහ. දෙවියෝ පැරදුනහ.

මහණෙනි, දෙවියෝ පැරදුනාහු උතුරාදිග බලා පලා ගියාහු ම ය. අසුරයෝ ඔවුන් ලුහු බැඳ ගියාහු ම ය. මහණෙනි, එකල්හි සක්දෙව්ද මාතලී රියදුරුහට ගාථායෙන් කිය:

මාතලී, හිමුල්වෙනෙහි (ගුරුඵ) කැදලි වේ. (ඔවුන්) රියහිසින් දුරු කරව. එකානනයෙන් අසුරයන් කෙරෙහි ප්‍රාණය හරිමු. මේ පක්ෂීහු (ගුරුඵ පොව්වෝ) නහමක් නට කැදලි ඇති වෙත්වා යි.

මහණෙනි “එසේය, මුඛට සෙනෙක් වේව”යි මාතලී රියදුරු සක්දෙව්දුහට පිළිතුරුදී සහසුයුක්ත ආජන්‍යරථය වටාලා පැදවී.

මහණෙනි, එකල්හි අසුරයන්ට මේ සිත විය. දැන් සක්දෙව්දුගේ සහසුයුක්ත ආජන්‍යරථය වටා වැටින. (එහෙයින්) දෙවනවට දු දෙවියෝ අසුරයන් හා යුද කරන්නාහ යි බිසට පැමිණියාහු අසුරපුරට ම පිවිසිය හ. මහණෙනි, මෙසේ සක්දෙව්දුහට දූහැමින් ම ජය වී ය.

11. 1. 7.

නදබන්ධ සූත්‍රය.

253 සැවැත්තුවර—

මහණෙනි, පෙර වුවක් කියමි. එකලා වූ විවෙකයෙන් යුත් සක්දෙව්දුහට “මාගේ යම් පසම්මුරෙක් වන්නේ නම් ඔහුට ද මම ද්‍රෝහ නොකරන්නෙමි”යි මෙබඳු විනතපරිවිතකියෙක් පහල විය.

මහණෙනි, එකල්හි වෛපවිතනි අසුරිඳු තමසිතින් සක්දෙව්දුගේ විනතපරිවිතකිය දැන සක්දෙව්දු වෙත එළඹියේ ය.

මහණෙනි, සක්දෙව්දු එන්නා වූ වෛපවිතනි අසුරිඳු දුරදී ම දැක්කේ ය. දූක වෛපවිතනි අසුරිඳුහට “වෛපවිතනි සිවුව (තෝ) ගන්නා ලද්දෙහිය”යි මෙය කී ය.

නිදුකානෙනි, පෙර මුඛට යම් සිතෙක් වී ද, නිදුකානෙනි, මුඛ ඒ සිත ම පහ කළහු ද? වෛපවිතනි, මට ද්‍රෝහ නොකරණ බවට දිවුරව.

යං මුසාභණ්ණො පාපං යං පාපං¹ අරියපවාදිනො,
මිත්තදුන්නො ච යං පාපං යං පාපං අකතඤ්ඤානො,
තමෙව පාපං පුසති² යො තෙ දුබ්බෙ සුඡල්පතිති.

11. 1. 8.

වෙරොචනඅසුරිඤ්ඤානං.

254 සාවකීයං—

තෙන බො පන සමයෙන භගවා දිවාච්ඡාරගතො හොති පටිසලලිතො.
අථ බො සකෙකා ච දෙවානම්ඤ්ඤ වෙණුවනො ච අසුරිඤ්ඤ යෙන භගවා
තෙනුපසඬකම්සු. උපසඬකම්සා පඨෙවකං ආරාභං අට්ඨංසු. අථ බො
වෙරොචනො අසුරිඤ්ඤ භගවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං අහාසී:

වායමෙපෙව පුරිසො යාව අත්ඝ්ඝ නිප්ථද,
නිප්ථනනසොභිතො අත්ථා³ වෙරොචනවචො ඉදනති.

[සකෙකා:]

වායමෙපෙව පුරිසො යාව අත්ඝ්ඝ නිප්ථද,
නිප්ථනනසොභිතො අත්ථා³ බන්තා භියො න විඡ්ජතිති.

[වෙරොචනො:]

සබ්බෙ සත්තා අත්ථජාතා තත් තත් යථාරහං,
සංයොගපරමානෙව සමෙහාගා සබ්බපාණිනං,
නිප්ථනනසොභිතො අත්ථා³ වෙරොචනවචො ඉදනති.

[සකෙකා:]

සබ්බෙ සත්තා අත්ථජාතා තත් තත් යථාරහං,
සංයොගපරමානෙව සමෙහාගා සබ්බපාණිනං,
නිප්ථනනසොභිතො අත්ථා බන්තා භියො න විඡ්ජතිති.

11. 1. 9.

අරඤ්ඤායනනිඉසිසුතනං.

255. සාවකීයං—

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ සබ්බසුලා ඉසයො සීලවනො කල්‍යාණධම්මා,
අරඤ්ඤායනනෙ පණ්ණකුට්ඨි සමමනති. අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා ච
දෙවානම්ඤ්ඤ වෙපට්ඨනති ච අසුරිඤ්ඤ යෙන තෙ ඉසයො සීලවනො
කල්‍යාණ ධම්මා තෙනුපසඬකම්සු.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපට්ඨනති අසුරිඤ්ඤ අට්ඨයො⁴ උපාහනා ආරො-
හිනා බහං ඔලග්ගෙනා ඡන්තන ධාරියමානෙන අග්ගආරෙන අස්සමං
පටිසිනා තෙ ඉසයො සීලවනෙ කල්‍යාණධම්මෙ අපබ්‍යාමනො කරිනා
අතික්කම්.

1. 'පාපං' ඉති තත්ථි - ස්‍යා. 2. පුසතු - මජ්ඣං. - ස්‍යා. 3. නිප්ථනනසොභනො අත්ථො -
මජ්ඣං - PTS 4. පට්ඨයො - මජ්ඣං.

බොරු කියන්නාහට යම් පවෙක් වේ ද, ආයෙඝ්ථවාද කරන්නහුට යම් පවෙක් වේ ද, මිත්‍රද්‍රෝහියාට යම් පවෙක් වේ ද, අකාතඥයාට යම් පවෙක් වේ ද, සක්දෙව්දුනි, යමෙක් මුඛට ද්‍රෝහ කෙරේ නම් එබඳු පවක් ම (හෙ තෙමේ) සපයී කෙරෙයි (ලබයි).

11. 1. 8.

වෙරොවන අසුරිඤ සුත්‍රය.

254 සැවැත්නුවර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිවාච්ඡරණයට වැඩි සේක් පිළිසලන ඇතිසේක. ඉක්බිති සක්දෙව්දු ද වෙණෙවන අසුරිඤ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹිය හ. එළඹ වෙත වෙත දොරබා ඇසුරු කොට සිටියහ. එකල්හි වෙරොවන අසුරිඤ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කීය:

අභීතිෂ්‍යතරිය තෙක් පුරුෂ තෙමේ වැයම් කරන්නේ ම ය. අභීයෝ නිෂ්‍යතරිය නිසා භොබ්‍යසුලු වෙත්. මේ වෙරොවන අසුරිඤගේ බස යි.

[සක්දෙව්දු:]

අභීතිෂ්‍යතරිය තෙක් පුරුෂ තෙමේ වැයම් කරන්නේ ම ය. අභීයෝ නිෂ්‍යතරිය නිසා භොබ්‍යසුලු වෙත්. ඉවසීමට වඩා වැඩිසිටි අරුතක් නැත. (මේ සක්දෙව්දුගේ බසයි.)

[වෙරොවන:]

සියලු සත්‍යයෝ ඒ ඒ තත්ති සුදුසු පරිද්දෙන් හටගත් කටයුතු ඇත්තෝ ය. සියලු සතුන්ගේ සම්මානගයෝ සංයෝගය පරම් කොට ඇත්තෝ ම ය. අභීයෝ නිෂ්‍යතරිය නිසා බබලනසුලු වෙත්. මේ වෙරොවන අසුරිඤගේ බස යි.

[සක්දෙව්දු:]

සියලු සත්‍යයෝ ඒ ඒ තත්ති සුදුසු පරිද්දෙන් හටගත් කටයුතු ඇත්තෝ ය. සියලු සතුන්ගේ සම්මානගයෝ සංයෝගය පරම් කොට ඇත්තාහු ම ය. අභීයෝ නිෂ්‍යතරිය නිසා භොබ්‍යාහු වෙත්. ඉවසීමට වඩා වැඩිසිටි අරුතක් නැත. (මේ සක්දෙව්දුගේ බසයි.)

11. 1. 9.

අරඤ්ඤායනනිකායී සුත්‍රය.

255. සැවැත්නුවර—

මහණෙනි, පෙර මුවක් කියමි. සිල්වත් කලණදහම් ඇති බොහෝ රුසිහු ව්‍යසෙනසුතෙක පත්සල්හි වෙසෙත්. මහණෙනි, එකල්හි සක්දෙව්දු ද වෙපච්ඡන්ති අසුරිඤ ද සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂිත් වෙත එළඹිය හ.

මහණෙනි, ඉක්බිති වෙපච්ඡන්ති අසුරිඤ කීප පටක් ඇති වහන් නැගී කඩුව එල්ලා ගෙන දරණු ලබන ජිත්‍රයෙන් යුක්ත ව ප්‍රධාන දොරටුවෙන් අසුරුට පිවිස සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂිත්ට නිගරු කොට නික්ම ගියේ ය.

අථ ඛො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානමිද්දෙ අවලියො උපාහතා ඔරො-
තිවා බග්ගං අඤ්ඤාසං දවා ඡතනං අපනාමෙකා ආරොතෙව අස්සමං
පච්ඡිත්වා තෙ ඉසයො සීලවනෙන කල්‍යාණධම්මෙ අනුචාතං පඤ්ඤාලිකො
නමස්සමානො අට්ඨාසි. අථ ඛො භික්ඛවෙ තෙ ඉසයො සීලවනෙනා කල්‍යාණ-
ධම්මා සකකං දෙවානමිද්දං ගාථාය අජ්ඣාභාසිංසු:

ගඤ්ඤා ඉසීනං චිරදික්ඛිතානං¹ කායා චුතො ගච්ඡති ලොඥතෙන,
ඉතො පටිකකම² සහස්සතෙතන ගඤ්ඤා ඉසීනං අසුචි දෙවරජාති.

ගඤ්ඤා ඉසීනං චිරදික්ඛිතානං¹ කායා චුතො ගච්ඡත්තු³ ලොඥතෙන,
සුචිත්‍රප්පථං සිරසමිං ව ලොඤං ගඤ්ඤං එතං පටිකකිංගම භනෙන,
න හෙත්ථ දෙවා පටිකකල්‍යාණඤ්ඤානොති.

11. 1. 10.

ඉසයොසමුද්දකසුතතං.

256. සාවකපීයං—

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ සම්බුද්ධා ඉසයො සීලවනෙනා කල්‍යාණධම්මා
සමුද්දතිරෙ පණණකුටීසු සමමනති.

තෙන ඛො පන සමයෙන භික්ඛවෙ දෙවාසුරසඛගාමො සමුපබ්බුලොහා
අහොසි. අථ ඛො භික්ඛවෙ තෙසං ඉසීනං සීලවනතානං කල්‍යාණධම්මානං
එතදහොසි. ධම්මිකා ඛො දෙවා, අධම්මිකා අසුරා. සියා පි තො අසුරතො
භයං. යනනුත මයං සමඛරං අසුරිද්දං උපසඛිකමිත්වා අභයදකඛිණං
යාවෙසාමාති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ තෙ ඉසයො සීලවනෙනා කල්‍යාණධම්මා සෙය්‍යථාපි
තාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං
සමමිඤ්ජෙය්‍ය, එවමෙව සමුද්දතිරෙ පණණකුටීසු අනතරභිතා සමාරස්ස
අසුරිද්දස්ස පමුඛෙ⁴ පාචුරතෙසුං. අථ ඛො භික්ඛවෙ තෙ ඉසයො සීලවනෙනා
කල්‍යාණධම්මා සමඛරං අසුරිද්දං ගාථාය අජ්ඣාභාසිංසු:

ඉසයො සමඛරං පනතා යාවනති අභයදකඛිණං,
කාමං කරොති⁵ තෙ ද්වං භයස්ස අභයස්ස වාති.

ඉසීනං අභයං නත්ථි දුට්ඨානං සකකසෙවිතං,
අභයං යාවමානානං භයමෙව දදුමි වොති.

අභයං යාවමානානං භයමෙව දදුමි තො,
පටිගගණභාම තෙ එතං අකකියං⁶ හොවු තෙ භයං.

යාදිසං වපතෙ ඛිජං තාදිසං හරතෙ එලං,
කල්‍යාණකාරී කල්‍යාණං පාපකාරී ව පාපකං,
පට්ඨතනං තාත තෙ ඛිජං එලං පට්ඨනුහොස්සසීති.

1. චිරදික්ඛිතානං - ස්‍යා. 2. පටිකකම - මජ්ඣ. ස්‍යා. PTS. 3. ගච්ඡති - සිමු ස්‍යා
4. සමුඛෙ - මජ්ඣ. 5. කාමං කරොති - සිමු. කරොසි - ස්‍යා. 6. අභයං - ස්‍යා.

මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙව්‍රජ කීප පටක් ඇති වහනින් බැස කඩුව අත් කෙනකුන්ට දී ඡත්‍රය බහා තබා දෙව්‍රජ ම අසපුවට පිවිස සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂින් නමැදිමින් යටිසුළඟෙහි බැදිලි ව සිටියේ ය. මහණෙනි, එකල්හි සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂිහු සක්දෙව්‍රජහට ගාථායෙන් කීහ.

බොහෝ කලක් මුළුල්ලෙහි සමාදන් වූ චුත ඇති සෘෂින්ගේ කයින් ව්‍යුත වූ (සිරුරු) ගඳ සුළඟින් හමයි. ශක්‍රය, මෙයින් ඉවත් වව. දෙව්‍රජ, සෘෂින්ගේ (සිරුරු) ගඳ අපවිත්‍ර ය.

බොහෝ කලක් මුළුල්ලෙහි සමාදන් වූ චුත ඇති සෘෂින්ගේ කයින් ව්‍යුත වූ (සිරුරු) ගඳ සුළඟින් හමාවා. වහන්ස, මේ ගඳ හිසෙහි (පළඳනා ලද) විසිතුරු කුසුම් ඇති මල්දමක් මෙන් කැමැත්තවූ. දෙවියෝ මෙහි පිළිකුල් ය යන හැඟීම් ඇත්තෝ නොම වෙත්.

11. 1. 10.

ඉසයොසමුද්දක සූත්‍රය.

256. සැවැත්තුවර—

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. සිල්වත් කලණදහම් ඇති බොහෝ සෘෂිහු මුහුදුතෙර පන්සල්හි වෙසෙත්.

මහණෙනි, එකල්හි දෙවාසුරසංග්‍රාමයෙක් එළඹ සිටියේ විය. මහණෙනි, ඉක්බිති සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂින්ට “දෙවියෝ දෑහැමිය හ. අසුරයෝ නො දෑහැමිය හ. අපට අසුරයන්ගෙන් බියෙක් විය හෙයි. අපි සමීර අසුරිඳු වෙත එළඹ අහසදුතය යදින්නමෝ නම් මැනවැ”යි මේ සිත විය.

මහණෙනි, ඉක්බිති සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂිහු යම්යේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුවැ අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේද, දිගු කළ අතක් හකුවන්නේ හෝ වේද, එසෙයින් ම මුහුදුතෙර පන්සල්හි අතුරුදන් වූවාහු සමීර අසුරිඳු ඉදිරියෙහි පහළ වූහ. මහණෙනි, එකල්හි සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂිහු සමීර අසුරිඳුහට ගාථායෙන් කීහ.

සෘෂිහු සමීර වෙත පැමිණියාහු අහසදුතය යදිත්. හය දෙන්නට හෝ අහස දෙන්නට හෝ (සමත් වූ) මුඛට කැමැත්තක් කළ මැනව.

(අපට) විරාභි වූ ශක්‍රයා සෙවුනා වූ සෘෂින්ට අහසෙක් නැත. අහස ඉල්ලන්නාවූ තොපට බිය ම දෙමි.

අහස ඉල්ලන්නා වූ අපට බිය ම දෙන්නෙහි ය. තොපගේ මේ කීම පිළිගණිමු. තොපට බිය ඝෞර්ව නො වේවා.

යම් බඳු බිජුවටක් වපුරු ද, එබඳු පල හැර ගණි. යහපත් ක්‍රියා කරණ නැතැත්තේ යහපත් විපාක ලබයි. පාපක්‍රියා කරණ නැතැත්තේ ලාමක-විපාක ලබයි. දරුව, තා විසින් බිජුවටක් වපුරණ ලදී. එහි එලය විඳුනෙහි ය.

අථ බො භික්ඛවෙ තෙ ඉසයො සීලවනො කල්‍යාණධම්මො ණ්ඩරං අසුරිඤ්ඤං අභිසපිඤ්ඤා¹ සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජනං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජෙය්‍ය. එවමෙව සම්බරස්ස අසුරිඤ්ඤස්ස පමුබ්බෙ අනතරහිතා සමුද්දතිරෙ පණණකුට්ඨි පාතුරහෙසුං.

අථ බො භික්ඛවෙ සම්බරො අසුරිඤ්ඤා තෙහි ඉසිති සීලවනොති කල්‍යාණධම්මෙති අභිසපිඤ්ඤා රතනියං සුදං තික්ඛතඤ්ඤං උබ්බිජ්ජති.²

සුචිරවග්ගො පඨමො.

තත්‍රඥානං:

සුචිරං සුසීමඤ්ඤව ධජ්ඣං වෙපවිතතිනො,
සුභාසිතං ජයඤ්ඤව කුලාවකං න දුබ්භියං,
වෙරොචන අසුරිඤ්ඤ ඉසයො අරඤ්ඤකඤ්ඤව ඉසයො ව සමුද්දකාති.

2. සන්තචනවග්ගො

11. 2. 1.

දෙවා[සන්තචනපද]සුතනං.³

257. එකං සමයං භගවා ඝාමඤ්ඤියං විහරති ජෙනවනෙ අනාථපිණී-කස්ස ආරාමෙ.

තත්‍ර බො -පෙ- භගවා එතදවොච: සංකඝස්ස භික්ඛවෙ දෙවානම්ඤ්ඤස්ස පුබ්බෙ මුක්ඝස්සභුතස්ස සන්තචනපදති⁴ සමන්තාති සමාදින්නාති අහෙසුං, යෙසං සමාදින්නතතා සකෙකා සකකතනං අජ්ඣගා.

කතමාති සන්තචනපදති?: යාවජ්චං මාතාපෙත්තිහරො අස්සං. යාවජ්චං කුලෙජෙට්ඨාපවාසී අස්සං. යාවජ්චං සණ්ඨවාමො අස්සං. යාවජ්චං අපිසුණ්වාමො අස්සං. යාවජ්චං විගතමලමචෙජ්රෙන වෙනසා අගාරං අජ්ඣාවසෙය්‍යං, මුත්තවාගො පයනපාණී වොස්සගාරතො යාවයොගො දුක්ඛං විභාගරතො. යාවජ්චං සච්චවාමො අස්සං. යාවජ්චං අකෙකාධිතො අස්සං. සවෙපි මෙ කොධො උපපජ්ජෙය්‍ය ඛිප්පමෙව නං පටිවිතෙය්‍යන්ති. සංකඝස්ස භික්ඛවෙ දෙවානම්ඤ්ඤස්ස පුබ්බෙ මුක්ඝස්සභුතස්ස ඉමාති සන්තචනපදති සමන්තාති සමාදින්නාති අහෙසුං. යෙසං සමාදින්නතතා සකෙකා සකකතනං අජ්ඣගාති.

මාතාපෙත්තිහරං ජන්තුං කුලෙජෙට්ඨාපවාසිතං,
සණ්ඨං සබ්බසම්භාසං පෙසුණෙය්‍යපභාසිතං,
මචෙජ්රවිතයෙ යුත්තං සච්චං කොධාභිභුං තරං,
තං වෙ දෙවා තාවතිංසා ආනු සපුරිසො ඉතිති.

1. අභිසපෙඤ්ඤා - සිමු. ස්‍යා. PTS. 2. උබ්බිජ්ජති - මජ්ඣ. PTS උබ්බිති - සි 1, උබ්බිති - සි 2. 3. චනපදසුතන - මජ්ඣ. 4. චනපදති - ස්‍යා.

මහණෙනි, ඉක්බිති, සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂිහු සමබර අසුරිඳුහට සාප කොට යමිසේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළා අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද, දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම සමබර අසුරිඳුගේ හමුවෙහි අතුරුදන් වුවාහු මුහුදුතෙර පන්සල්හි පහළ වූහ.

මහණෙනි, ඉක්බිති සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂින් විසින් සාප කරණ ලද සමබර අසුරිඳු තෙමේ රූ තුන්යලක් තැනි ගෙන තැනි සිටී.

සුචිර වගීය පළමුවැනි සි.

එහි උද්‍යානය:

සුචිර, සුසීම, බර්ගන, වෙපචිතනි, සුභාසිතර්ය, කුලාවක, නදබිහිය වෙරොවනඅසුරිඳු, ඉසයොආරඤ්ඤක, ඉසයොසමුද්දක ය යි සූත්‍ර දශයෙකි.

2. සහනවත වගීය.

11. 2. 1.

දෙවා[සහනවතපද] සූත්‍රය.

257. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි ජෙනවන නම් වූ අනේපිටු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක:

එහිදී ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. මහණෙනි, පෙර-මිනිස් වූ සක්දෙව්දු විසින් සත්වතපද කෙනෙක් සමාත්තයහ. සමාදන් කරණ ලදහ. ඔවුන් සමාදන් වූ බැවින් ශක්‍ර තෙමේ ශක්‍රබවට පැමිණියේ ය.

කවර සත්වත පද කෙනෙක් ද? යන්: දිවිහිමියෙන් මවුපියන් ප්‍රසිත්තෙම් වන්නෙම්. දිවිහිමියෙන් කුලදෙවුවන් පුදන්තෙම් වන්නෙම්. දිවිහිමියෙන් මිහිරිවදන් ඇත්තෙම් වන්නෙම්. දිවිහිමියෙන් පිසුණුවදන් තැත්තෙම් වන්නෙම්. මුදන ලද ත්‍යාග ඇත්තෙම්, දන් දෙනු පිණිස දෙවූ අත් ඇත්තෙම්, දීමෙහි ඇලුනෙම්, අනුන් විසින් ඉල්ලන්නට සුදුසු වූයෙම්, දානයෙහිත් සංවිභාගයෙහිත් ඇලුනෙම්, දිවිහිමියෙන් පහවූ මසුරු මලින් යුත් සිතින් යුක්ත ව ගිහිගෙයි වෙසෙන්නෙම්. දිවිහිමියෙන් සැබෑ තෙපුල් ඇත්තෙම් වන්නෙම්. දිවිහිමියෙන් ක්‍රොධ නොකරන්නෙම් වන්නෙම්. ඉදිහුදු මට ක්‍රොධය උපදුනේ නම් වහාම එය දුරු කරන්නෙමි. මහණෙනි, පෙර මිනිස් වූ සක්දෙව්වර් විසින් මේ සත් ව්‍යවසායෝ මොනවට ගන්නා ලදහ. සමාදන් කරණ ලදහ. ඔවුන් සමාදන් කරණ ලද බැවින් ශක්‍ර තෙමේ ශක්‍රබවට පැමිණියේ ය.

මවුපියන් ප්‍රස්තා කුලදෙවුවන් පුදන මාදු ප්‍රිය තෙපුල් බණන කේලමින් වැළකුනු මසුරුමල දුරුකිරීමෙහි යෙදුනු සැබෑ තෙපුල් බණන ක්‍රොධය මැඩලන සුළු ඒ මනුෂ්‍ය සහනියා එකාන්තයෙන් සත්පුරුෂයෙකැයි තව්තිසාවැසි දෙවියෝ කියත්.

11. 2. 2.

[දුතිය] දෙවා[සත්තවතපද]සුත්තං.¹

258. ²එකං සමයං භගවා සාවකචියං විහරති ඡේතනවතො අනාථපිණ්ඩ-
කස්ස ආරාමෙ නග්ග ඛො භගවා භික්ඛු -පෙ-³ එතදවොච:

සකෙකා භික්ඛවෙ දෙවානමිඤ්ඤ පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමානො මසො
නාම මාණවො අහොසි. නසමා මසවාති වුච්චති. සකෙකා භික්ඛවෙ
දෙවානමිඤ්ඤ පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමානො පුරෙ පුරෙ⁴ දුතං අදාසි. නසමා
පුරිඤ්ඤෙති වුච්චති. සකෙකා භික්ඛවෙ දෙවානමිඤ්ඤ පුබ්බෙ මනුස්සභූතො
සමානො සකකච්චං දුතං අදාසි. නසමා සකෙකාති වුච්චති. සකෙකා
භික්ඛවෙ දෙවානමිඤ්ඤ පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමානො ආවසථං අදාසි. නසමා
වාසමොති වුච්චති. සකෙකා භික්ඛවෙ දෙවානමිඤ්ඤ සහස්සමපි අත්ථානං
මුහුතෙතන විනොති. නසමා සහස්සකෙකාති වුච්චති. සකකස්ස භික්ඛවෙ
දෙවානමිඤ්ඤ සුඡා නාම අසුරකඤ්ඤ පජාපතී. නසමා සුඡමාතිති
වුච්චති. සකෙකා භික්ඛවෙ දෙවානමිඤ්ඤ දෙවානං තාවතීංසානං ඉස්සරියාති-
පච්චං රජ්ජං කාරෙති.⁵ නසමා දෙවානමිඤ්ඤෙති වුච්චති.

සකකස්ස භික්ඛවෙ දෙවානමිඤ්ඤ පුබ්බෙ මනුස්සභූතස්ස සත්තවතපදති
සමත්තාති සමාදින්නාති අහෙසුං. යෙසං සමාදින්නත්තා සකෙකා සකකත්තං
අජ්ඣගා.

කතමාති සත්ත වතපදති: යාවජ්චං මාතෘපෙත්තිහරො අස්සං. යාවජ්චං
කුලෙපෙට්ඨාපචාසී අස්සං. යාවජ්චං සණ්ඨවාචො අස්සං. යාවජ්චං අපිසුණා-
වාචො අස්සං. යාවජ්චං විගතලීලමචේෂ්රෙන වෙතසා අගාරං අජ්ඣාවසෙය්සං,
මුත්තවාගො පසතපාණේ වොස්සග්ගරතො යාවයොගො දුතසංවිභාගරතො.
යාවජ්චං සච්චවාචො අස්සං. යාවජ්චං අකෙකාධිතො අස්සං. සචෙපි මෙ
කොධො උපපජ්ජෙය්ස නිපපමෙව නං පටිවිනෙය්සන්ති සකකස්ස භික්ඛවෙ
දෙවානමිඤ්ඤ පුබ්බෙ මනුස්සභූතස්ස ඉමාති සත්ත වතපදති සමත්තාති
සමාදින්නාති අහෙසුං, යෙසං සමාදින්නත්තා සකෙකා සකකත්තං අජ්ඣගාති.

මාතෘපෙත්තිහරං ජනතුං කුලෙපෙට්ඨාපචාසිතං
සණ්ඨං සබ්බසම්මාසං පෙසුණෙය්සපපභාසිතං
මචේෂ්රවිතයෙ සුත්තං සච්චං කොධාභිතුං තරං
තං වෙ දෙවා තාවතීංසා ආහු සපසුරිසො ඉතිති.

11. 2. 3.

මහාලි[සත්තවතපද]සුත්තං.⁶

259. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා මහාලියං විහරති මහාවතො
කුටාගාරසාලායං. අථ ඛො මහාලි⁷ ලිච්ඡවි⁸ යෙන භගවා තෙනුපසඬිකමි.
උපසඬිකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි.

1. සකකකාමසුත්තං - මජ්ඣ. 2. සාවකචියං - මජ්ඣ. 3. -පෙ-, න දිස්සති.
මජ්ඣ. PTS. 4. පුරෙති සතිදෙව වුත්තං - ස්වා. මජ්ඣ. PTS. 5. කාරෙසි - සිමු
6. මහාලිසුත්තං - ම.ජ.සං. 7. මහාලි - ස්වා. 8. ලිච්ඡවි - මජ්ඣ. ස්වා.

11. 2. 2.

[දෙවන] දෙවා [සත්තවතපද] සූත්‍රය.

258. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජෛත්‍යවන නම් වූ අනේපිඬු සිවුහුගේ අරමිති වැඩවසන සේක එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිඤ්ඤාන්ට ... මෙය වදාළ සේක.

මහණෙනි, සක්දෙවිරජ පෙර මිනිස් වූයේ මූෂ නම් මාණවකයෙක් විය. එහෙයින් “මෂවතනු”යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සක්දෙවිඳු පෙර මිනිස් වූයේ පළමු පළමු දන් දිනි. එහෙයින් “පුරිඤ්ඤ”යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සක්දෙවිඳු පෙර මිනිස් වූයේ සකස් කොට දන් දිනි එහෙයින් “සකක”යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සක්දෙවිඳු පෙර මිනිස් වූයේ ආවාස දිනි. එහෙයින් “වාසව”යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සක්දෙවිඳු අරාත් දහසකුඳු මොහොතින් සිතයි. (දකිසි) එහෙයින් “සහසාසක”යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සක්දෙවිඳුහට සුජා නම් අසුර කන්‍යාවක් පජාපති (බිරිඳ) ය. එහෙයින් “සුජපති” යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සක්දෙවිඳු තව්තිසා වාසී දෙවියන් පිළිබඳ ඉසුරා බව හා අබිපති බව ඇති රජය කරයි. එහෙයින් “දෙව්‍යානමිඤ්ඤ” යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පෙර මිනිස් වූ සක්දෙවිඳු විසින් සත්වතපද කෙනෙක් මොනවට ගන්නා ලදහ. සමාදන් කරණ ලදහ. ඔවුන් සමාදන් කරණලද බැවින් ශක්‍ර තෙමේ ශක්‍රබවට පැමිණියේ ය.

කවර සත්වතපද කෙනෙක් ද යත්: දිවිහිමියෙන් මවුපියන් ප්‍රසින්නෙම් වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් කුලදෙටුවන් පුදන්නෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් මුද්‍රවදන් ඇත්තෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් පිසුණුබස් තැත්තෙමි වන්නෙමි. මුද්‍රන ලද භ්‍යාග ඇත්තෙමි, පවිත්‍ර කරණ ලද අත් ඇත්තෙමි, දන් දීමෙහි ඇලුනෙමි, අනුන් විසින් ඉල්ලන්නට සුදුසු වූයෙමි, දානයෙහි හා සංවිහාගයෙහි ද ඇලුනෙමි, දිවිහිමියෙන් පහ වූ මසුරාමල ඇති සිතින් යුක්ත ව ගිහිගෙයි වෙසෙන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් සබවස ඇත්තෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් ක්‍රොධ නොකරන්නෙකිම් වන්නෙමි. ඉදිනුදු මට ක්‍රොධය උපදනේ නම් වහා ම එය දුරු කරන්නෙමි යි. මහණෙනි, පෙර මිනිස් වූ සක්දෙවිඳු විසින් මේ සත්වතපදයෝ මොනවට ගන්නා ලදහ. සමාදන් කරණ ලදහ. ඔවුන් සමාදන් කරණ ලද බැවින් ශක්‍ර තෙමේ ශක්‍රබවට පැමිණියේ යි.

මවුපියන් පුස්තා, කුලදෙටුවන් පුදන, මුද්‍රපියතෙපුල් බණන, පිසුණු-බසින් වැළකුනු, මසුරාමල දුරු කිරීමෙහි යෙදුනු, සබවස් බණන, ක්‍රොධය මැඩලන සුලු ඒ මනුෂ්‍ය සත්ත්වයා එකාන්තයෙන් සත්පුරුෂයෙකැයි තව්තිසා වාසී දෙවියෝ කියති.

11. 1. 3.

මහාලී [සත්තවතපද] සූත්‍රය.

259. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර සමීපයෙහි මහවෙතෙහි කුටාගාරශාලාවෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි මහාලී ලිච්ඡවී තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්නේ ය.

එකමන්තං නිසිනෙනා බො මහාලී ලිච්ඡි භගවන්තං එතදවොච: දිට්ඨො වො¹ භනෙන සකෙකා දෙවානමිද්දෙති. දිට්ඨො මෙ මහාලී සකෙකා දෙවානමිද්දෙති.

සො හි නුත භනෙන සකකපතිරූපකො භවිස්සති. දුදුසො හි භනෙන සකෙකා දෙවානමිද්දෙති.

සකකඤ්චාහං මහාලී පජානාමි, සකකකරණෙ ව ධම්මෙ. යෙසං ධම්මානං සමාදින්නත්තා සකෙකා සකකතනං අජ්ඣගා, නඤ්ච පජානාමි.

සකෙකා මහාලී දෙවානමිද්දෙ පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමානො මණො නාම මාණවො අහොසි. තස්මා “මසවාති” වුච්චති. සකෙකා මහාලී දෙවානමිද්දෙ පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමානො පුරෙ පුරෙ දුතං අදුසි. තස්මා පුරිඤ්ඤෙති වුච්චති. සකෙකා මහාලී දෙවානමිද්දෙ පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමානො සකකච්චං දුතං අදුසි. තස්මා සකෙකාති වුච්චති. සකෙකා මහාලී දෙවානමිද්දෙ පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමානො ආවසථං අදුසි, තස්මා වාසවොති වුච්චති. සකෙකා මහාලී දෙවානමිද්දෙ සහස්සම්පි අත්ථානං මුහුතෙතන විනෙතති. තස්මා සහස්සකෙබ්බාති වුච්චති. සකකස්ස මහාලී දෙවානමිද්දස්ස සුජා නාම අසුර-කඤ්ඤා පජාජති. තස්මා සුජමපතීති වුච්චති. සකෙකා මහාලී දෙවානමිද්දෙ දෙවානං නාවතීංසානං ඉස්සරියාබ්බවං රජ්ජං කාරෙති. තස්මා දෙවානමිද්දෙති වුච්චති.

සකකස්ස මහාලී දෙවානමිද්දස්ස පුබ්බෙ මනුස්සභූතස්ස සත්ත වතපදාති සමන්තාති සමාදින්නාති අහෙසුං, යෙසං සමාදින්නත්තා සකෙකා සකකතනං අජ්ඣගා.

කතමොති සත්ත වතපදාති: යාවජ්චං මානාපෙත්තිහරො අස්සං. යාවජ්චං කුලෙජේට්ඨාපවාසී අස්සං. යාවජ්චං සණ්ඨවාචො අස්සං. යාවජ්චං අපිපු-ණ්ඨාවො අස්සං. යාවජ්චං විගතමලමිච්ඡරොන චෙතසා අගාරං අජ්ඣාව-සෙය්‍යං, මුත්තවාගො පයතපාණි වොස්සග්ගරතො යාවයොගො දුතසංවිහා-ගරතො. යාවජ්චං සච්චවාචො අස්සං. යාවජ්චං අකෙකාධිතො අස්සං. සචෙපි මෙ කොධො උප්පජේජය්‍ය, බිප්පමේව නං පටිවිනෙය්‍යන්ති.

සකකස්ස මහාලී දෙවානමිද්දස්ස පුබ්බෙ මනුස්සභූතස්ස ඉමොති සත්ත වතපදාති සමන්තාති සමාදින්නාති අහෙසුං. යෙසං සමාදින්නත්තා සකෙකා සකකතනං අජ්ඣගාති.

මානාපෙත්තිහරං ජනතුං කුලෙජේට්ඨාපවාසිනං

සණ්ඨං සබ්බසම්භාසං පෙසුණේය්‍යප්පහාසිනං

මච්ඡරච්ඡිනෙය්‍ය යුත්තං සච්චං කොධාභිභූං නරං

නං චෙ දෙවා නාවතීංසා ආනු සප්පුරිසො ඉතිති.

එකත්පසෙක හුන් මහාලි ලිච්ඡවී තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කෙළේය: වහන්ස, මුඛවහන්සේ විසින් සක්දෙවිඳු දක්නා ලද්දේ ද? මහාලි, මා විසින් සක්දෙවිඳු දක්නා ලද්දේ ය.

වහන්ස, හෙ තෙමේ එකානන්‍යයෙන් ශක්‍රපුත්‍රීරූපක විය හෙයි. වහන්ස, සක්දෙවිඳු දැකීමට දූෂකර ය. එහෙයිනි.

මහාලි, මම ශක්‍රයා ද දැනිමි ශක්‍රකාරක ධර්ම ද දැනිමි. යම් දහම් කෙනකුත් සමාදන් වූ බැවින් ශක්‍රයා ශක්‍රබවට පැමිණියේ නම් එ ද දැනිමි

මහාලි, සක්දෙවිඳු පෙර මිනිස් වූයේ ම මස නම් මාණවකයෙක් විය. එහෙයින් “මසවනතු” යි කියනු ලැබේ. මහාලි, සක්දෙවිඳු පෙර මිනිස් වූයේ ම පළමු පළමු දන් දිනි. එහෙයින් “පුරිඤ්ඤ” යි කියනු ලැබේ. මහාලි, සක්දෙවිඳු පෙර මිනිස් වූයේ ම සකසා දන් දිනි. එහෙයින් “ශක්‍ර” යි කියනු ලැබේ. මහාලි, සක්දෙවිඳු පෙර මිනිස් වූයේ ම ආවාස දිනි. එහෙයින් “වාසව” යි කියනු ලැබේ. මහාලි, සක්දෙවිඳු අරුත් දහසකුදු මොහොතින් සිතයි. එහෙයින් “සහස්සක” යි කියනු ලැබේ. මහාලි, සක්දෙවිඳුට සුඡා නම් අසුර කන්‍යාව පජාපති බිරිඳ ය. එහෙයින් “සුජම්පති” යි කියනු ලැබේ. මහාලි, සක්දෙවිඳු නව්නිසා වාසි දෙවියන් පිළිබඳ ඉසුරු බව හා අධිපති බව ඇති රජය කරයි. එහෙයින් “දෙවානම්ඤ” යි කියනු ලැබේ.

මහාලි, පෙර මිනිස් වූ සක්දෙවිඳු විසින් සත්වනපද කෙනෙක් මොනවට ගන්නා ලදහ. සමාදන් කරණ ලදහ. ඔවුන් සමාදන් වූ බැවින් ශක්‍රයා ශක්‍රබවට පැමිණියේ ය.

කවර සත්වනපද කෙනෙක් ද යත්: දිවිහිමියෙන් මවුපියන් ප්‍රසිත්තෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් කුලදෙටුවන් පුදන්තෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් මුදුවදන් ඇත්තෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් පිසුණුවදන් නැත්තෙමි වන්නෙමි. මුදන ලද ක්‍රියා ඇත්තෙමි, පවිත්‍ර කරණ ලද අත් ඇත්තෙමි, දීමෙහි ඇලුනෙමි, අනුන් විසින් ඉල්ලන්නට සුදුසු වූයෙමි, දානයෙහිත් සංවිභාගයෙහිත් ඇලුනෙමි, දිවිහිමියෙන් පහවූ මසුරාමල ඇති සිතින් යුක්ත ව ගිහිගෙයි වෙසෙන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් සබවස ඇත්තෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් ක්‍රොධ නැත්තෙමි වන්නෙමි. ඉදිනුදු මට ක්‍රොධය උපදනේ නම් වහා ම එය දුරු කරන්නෙමි යි. මහාලි, පෙර මිනිස් වූ සක්දෙවිඳු විසින් මේ සත්වනපදයෝ සමානාසන. සමාදන් කරණ ලදහ. ඔවුන් සමාදන් කරණ ලද වත බැවින් ශක්‍රයා ශක්‍රබවට පැමිණියේ ය.

මවුපියන් ප්‍රඥා, කුලදෙටුවන් පුදන, මුදු පියතෙපුල් බණන, කේලමින් වැලකුනු, මසුරාමල දුරලීමෙහි යෙදුනු, සබවස් බණන, ක්‍රොධය වැඩලනසුළු ඒ මනුෂ්‍ය සත්ත්වයා එකානන්‍යයෙන් සත්පුරුෂයෙකා යි නව්නිසා වාසි දෙවියෝ කියති යි.

11. 2. 4.

දළිදදසුතනං.

260 එකං සමයං භගවා රුජගහෙ විහරති වෙළුවගෙ කලඤ්ඤකතිවාපෙ. තත්ත ඛො භගවා භික්ඛු ආලිනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං භගවා එතදවොච: භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ අඤ්ඤතරො පුරිසො ඉමසමිං යෙව රාජගහෙ මනුස්සදළිදො අහොසි, මනුස්සකපණො මනුස්සවරාකො. සො තථාගතප්පවෙදිතෙ ධම්මවිනයෙ සද්ධං සමාදිසි. සීලං සමාදිසි, සුතං සමාදිසි. වාගං සමාදිසි. පඤ්ඤං සමාදිසි.

සො තථාගතප්පවෙදිතෙ ධම්මවිනයෙ සද්ධං සමාදිසිත්වා සීලං සමාදිසිත්වා සුතං සමාදිසිත්වා වාගං සමාදිසිත්වා පඤ්ඤං සමාදිසිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජී දෙව්‍යානං තාවතීංසානං සභව්‍යං. සො අඤ්ඤ දෙවෙ අතිරොචති චණ්ණෙන වෙච යසසා ව

තත්ත පුදං භික්ඛවෙ දෙවා තාවතීංසා උජ්ඣායනති බියනති විපාවෙනති: අවජ්ජරියං වත හො අභ්භූතං වත හො අයං හි දෙවපුතෙනා පුබ්බෙ මනුස්ස-භූතො සමානො මනුස්සදළිදො අහොසි, මනුස්සකපණො මනුස්සවරාකො. සො කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නො දෙව්‍යානං තාවතීංසානං සභව්‍යං. සො අඤ්ඤ දෙවෙ අතිරොචති චණ්ණෙන වෙච යසසා වාති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙව්‍යානමිනො දෙවෙ තාවතීංසෙ ආලිනෙතසි: මා ඛො තුලෙන මාරිසා එතස්ස දෙවපුතනස්ස උජ්ඣායිත්ථ. එසො ඛො මාරිසා දෙවපුතෙනා පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමානො තථාගතප්පවෙදිතෙ ධම්මවිනයෙ සද්ධං සමාදිසි. සීලං සමාදිසි, සුතං සමාදිසි, වාගං සමාදිසි. පඤ්ඤං සමාදිසි. සො තථාගතප්පවෙදිතෙ ධම්මවිනයෙ සද්ධං සමාදිසිත්වා සීලං සමාදිසිත්වා සුතං සමාදිසිත්වා වාගං සමාදිසිත්වා පඤ්ඤං සමාදිසිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නො දෙව්‍යානං තාවතීංසානං සභව්‍යං. සො අඤ්ඤ දෙවෙ අතිරොචති චණ්ණෙන වෙච යසසා වාති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙව්‍යානමිනො දෙවෙ තාවතීංසෙ අනුතය-මානො තායං වෙලායං ඉමා භාථායො අභාසි:

යස්ස සද්ධා තථාගතෙ අවලා සුප්පතිට්ඨිතා¹

සීලඤ්ච යස්ස කල්‍යාණං අරියකනතං පසංසිතං,

1. සුප්පතිට්ඨිතා - සක.

11. 2. 4.

දළිඳු සිත්තය.

260 එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලඤ්ඤානිවාප නම් වූ චෛත්‍යවාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි සි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු වහන්සැ සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක: මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. මේ රජගහනුවර ම මනුෂ්‍යදරිද්‍ර (දිළිඳු මිනිසකු) වූ මනුෂ්‍ය කාපණ (මනුෂ්‍යයින්ගේ කරුණාවට භාජන) වූ මනුෂ්‍යවරාක (ලාමක මිනිසකු) වූ එක්තරා පුරුෂයෙක් විය. හෙතෙමේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාළ ශාසනයෙහි ශ්‍රද්ධාව සමාදන් වූයේ ය. ශීලය සමාදන් වූයේ ය. ග්‍රාහය සමාදන් වූයේ ය. න්‍යාගය සමාදන් වූයේ ය. ප්‍රඥව සමාදන් වූයේ ය.

හෙතෙමේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාළ ශාසනයෙහි ශ්‍රද්ධාව සමාදන් ව ශීලය සමාදන් ව ග්‍රාහය සමාදන් ව න්‍යාගය සමාදන් ව ප්‍රඥව සමාදන් ව කාබුත් මරණින් මතු තච්චිසා වැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට, මනා ගති ඇති සචරිලොකයට පැමිණියේ ය. හෙතෙමේ ශරීරවණ්ණයෙන් ද යශසින් ද අන් දෙවියන් ඉක්මවා බලලයි.

මහණෙනි, එහි තච්චිසාවැසි දෙවියෝ නිඤ්ඤා කෙරෙත්, දෙස් කියත්, අවමත් කෙරෙත්: පින්වත්නි, එකාන්තයෙන් ආශ්වය්‍යීය. පින්වත්නි, එකාන්තයෙන් අද්භූතයි. මේ දෙවිපුත්තෙමේ වනාහි පූජ්‍යෙහි මිනිස් වූයේ මනුෂ්‍ය දරිද්‍රයෙක් විය. මනුෂ්‍ය කාපණයෙක් විය. මනුෂ්‍ය වරාකයෙක් විය. හෙතෙමේ කාබුත් මරණින් මතු තච්චිසාවැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට මනා ගති ඇති සචරිලොකයට පැමිණියේ ය. හෙතෙමේ ශරීර වණ්ණයෙන් ද යශසින් ද අන් දෙවියන් ඉක්මවා බලලයි.

මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙවිඳු තෙමේ තච්චිසාවැසි දෙවියන් ඇමතිය: පින්වත්නි, තෙපි මේ දෙවිපුත්තට නිඤ්ඤා නො කරවු. පින්වත්නි, මේ දෙවිපුත්තෙමේ පෙර මිනිස් වූයේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාළ ශාසනයෙහි ශ්‍රද්ධාව සමාදන් විය. ශීලය සමාදන් විය. ග්‍රාහය සමාදන් විය. න්‍යාගය සමාදන් විය. ප්‍රඥව සමාදන් විය. හෙතෙමේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාළ ශාසනයෙහි ශ්‍රද්ධාව සමාදන් ව ශීලය සමාදන් ව ග්‍රාහය සමාදන් ව න්‍යාගය සමාදන් ව ප්‍රඥව සමාදන් ව කාබුත් මරණින් මතු තච්චිසාවැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට මනාගති ඇති සචරිලොකයට පැමිණියේ ය. හෙතෙමේ වණ්ණයෙන් ද යශසින් ද අන් දෙවියන් ඉක්මවා බලලයි.

මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙවිඳු තෙමේ තච්චිසාවැසි දෙවියන් සතුටු කරමින් ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථාවන් කිය:

යමකුට තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව අවල ව මැනවින් පිහිටියා ද, යමකුගේ යහපත් වූ ශීලය ආර්‍ය්‍යකාන්ත වූයේ පසස්තා ලද්දේ ද,

සබ්බෙ පසාදෙ යස්සන්ති උජ්ඣතඤ්ඤා දස්සනං,
අද්විද්දෙති තං ආහු අමොඝං තස්ස ජිවිතං.
තස්මා සද්ධාඤ්ඤා සීලඤ්ඤා පසාදං ධම්මදස්සනං,
අනුසුඤ්ඤා ථෙට්ඨාසී සරං බුද්ධාන සාසනන්ති.

11. 2. 5.

රුමණෙය්‍යකස්සනං.

261. සාවතීයං—

අපි බො සකෙකා දෙව්‍යනම්ඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඕතො බො සකෙකා දෙව්‍යනම්ඤ්ඤා භගවන්තං එතද්වොච: කීනනුබො භන්තෙ භුමිරුමණෙය්‍යකන්ති?

[භගවා:]

ආරුමවෙනා වනවෙනා පොකඛරඤ්ඤා¹ සුනිමිත්වා,
මනුස්සරුමණෙය්‍යස්ස කලං නාගස්සන්ති සොලුසිං.
ගාමෙ වා යදි වා රඤ්ඤා නින්නෙ වා යදි වා ඵලෙ,
යත් අරහන්තො විහරන්ති තං භුමිං² රුමණෙය්‍යකන්ති.

11. 2. 6:

යජමානස්සනං.

262. එකං සමයං භගවා රුජගහෙ විහරති ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ. අපි බො සකෙකා දෙව්‍යනම්ඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඕතො බො සකෙකා දෙව්‍යනම්ඤ්ඤා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාභාසි:

යජමානානං මනුස්සානං පුඤ්ඤපෙක්ඛාන පාණීනං,
කරොතං ඔපට්ඨිකං පුඤ්ඤං කත් දින්නං මහපථලන්ති.

[භගවා:]

වනනාරො ව පටිපන්නා වනනාරො ව ඵලෙ ඕතො,
එස සබ්බෙ උජ්ඣතො පඤ්ඤාසීලසමාහිතො.
යජමානානං මනුස්සානං පුඤ්ඤපෙක්ඛාන පාණීනං,
කරොතං ඔපට්ඨිකං පුඤ්ඤං සබ්බෙ දින්නං මහපථලන්ති.

11. 2. 7.

වඤ්ඤා සුතනං.

263 සාවතීයං—

තෙන බො පන සමයෙන භගවා දිවා විහාරන්තො හොති, පටිසලලිතො. අපි බො සකෙකා ව දෙව්‍යනම්ඤ්ඤා බ්‍රිහවා ව සහමපති යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි, උපසඤ්ඤාමිත්වා පථෙවකං ද්වාරබාහං නිස්සාය අට්ඨාසි. අපි බො සකෙකා දෙව්‍යනම්ඤ්ඤා භගවන්තො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

යමකුට සඛ්ඤා කෙරෙහි පැහැදීම ඇත් ද, ඥානදර්ශනයන් සෘජු වූයේ වේ ද, ඔහු නො දිලින්නේදැයි සි (බුද්ධාදි උතුමෝ) කියති. ඔහුගේ ජීවිතය හිස් නො වේ.

එහෙයින් ප්‍රඥා නෙමේ බුදුවරයන්ගේ ශාසනය සිහි කරන්නේ ශුද්ධාව ද, ශීලය ද, පැහැදීම ද, ධර්මය දැකීම ද, අනුශාසන වශයෙන් පිරිසිදු කරන්නේ ය.

11. 2. 5.

රුමණෙය්‍යක සූත්‍රය

261. සැවැත්තුවර—

එකල්හි සක්දෙවරජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සක්දෙවරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, ඛිම පිලිබඳ සිත්කලු බව කීමෙක් දැ”යි මෙය සැල කෙළේ ය.

[හඟවත්හු:]

ආරුමවෙතියයෝ ද, වතවෙතියයෝ ද, මානවින් නිමවන ලද පොකුණු ද මනුෂ්‍ය රමණීයත්වය පිලිබඳ සොළොස් වැනි කලාවෙන් කලාවකුත් නො අහිත්.

ඉදින් ගමිහි හෝ වෙනෙහි හෝ ඉදින් වලඛිමිහි හෝ ගොඩබිමිහි හෝ යම් තැනෙක රහන්හු වෙසෙත් ද, ඒ ඛිම සිත්කලු බව යි.

11. 2. 6.

යජමාන සූත්‍රය

262. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි ගිණුකුළුවුවෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි සක්දෙවිදු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සක්දෙවිදු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

පින් කැමැති ව යාග කරන්නා වූ උපබිච්ඡාක ඇති පින් කරන්නා වූ මනුෂ්‍යප්‍රාණීන් විසින් කවර කෙනකුන්ට දෙන ලද්ද මහත්ඵල වේද යි.

[හඟවත්හු:]

මාභීජ්ජිපන්නයෝ සිවුදෙන ද, ඵලසථයෝ සිවුදෙන දැයි මේ (අමරායාරී-පුද්ගල) සඛ්ඤා තෙමේ සෘජු වූයේ ය. ප්‍රඥාසිලසමාධිත් යුක්ත ය.

පින් කැමැති ව යාග කරන්නා වූ උපබිච්ඡාක ඇති පින් කරන්නා වූ මනුෂ්‍යප්‍රාණීන් විසින් ඒ සඛ්ඤාහට දෙන ලද්ද මහත්ඵල වේ.

11. 2. 7.

වඤ්ඤා සූත්‍රය.

263. සැවැත්තුවර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිවාච්ඡාරණයට වැහිසේක් පිලිසලන ඇති සේක. ඉක්බිති සක්දෙවරජ ද සභමපති බහු ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ වෙත වෙත දොරබා ඇසුරු කොට සිටියහ. එකල්හි සක්දෙවරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කීය.

උට්ඨෙති¹ චීර විජ්නසඛගාම පනනභාර අනණ විවර ලොකෙ,
විනතඤ්ඤා නෙ සුචිච්ඡතනං චන්ද්‍රෙ යථා පණණරසාය රතතිනරි.

[භගවා:]

න බො දෙවානම්ඤ්ඤ කථාගතා එවං චන්දිතබ්බො. එවඤ්ඤා බො දෙවානම්ඤ්ඤ
කථාගතා චන්දිතබ්බො:

උට්ඨෙති¹ චීර විජ්නසඛගාම සන්ථවාහ අනණ විවර ලොකෙ,
දෙසස්සු² භගවා ධම්මං අඤ්ඤාභාරො භවිස්සන්තිති.

11. 2. 8.

සකක නමස්සන සුතනං³

264. සාවස්ථියං—

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ මානලීසඛගාහකං ආමනොසි:
යොජෙති සම්ම මානලී, සහස්සයුතනං ආජඤ්ඤාරථං උය්‍යානභූමිං ගච්ඡාම
සුභූමිං දස්සනායාති.

එවං භද්දන්තවානි බො භික්ඛවෙ මානලී සඛගාහකො සකකස්ස දෙවා-
නම්ඤ්ඤස්ස පටිස්සුඤ්ඤා සහස්සයුතනං ආජඤ්ඤාරථං යොජෙත්වා සකකස්ස
දෙවානම්ඤ්ඤස්ස පටිවෙදෙසි: යුතොතො බො තෙ මාරිස සහස්සයුතොතො ආජඤ්ඤ-
රථො යස්සදාති කාලං මඤ්ඤාසීති.

අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ වෙජ්‍යන්තපාසාදා ඔරොහනොතො
පඤ්ඤාකො⁴ සුදං පුපුද්දිසා නමස්සති. අථ බො භික්ඛවෙ මානලීසඛගාහකො
සකකං දෙවානම්ඤ්ඤං ගාථාය අජකිභාසි:

තං නමස්සන්ති තෙවිජ්ජා සබ්බෙ භූමවා ච බතතීයා,
චන්තාරො ච මහාරජා තිදසා ච යසස්සිනො,
අථ කො නාම සො යකෙබ්බො යං ත්වං සකක නමස්සසීති.

[සකෙකා:]

මං නමස්සන්ති තෙවිජ්ජා සබ්බෙ භූමවා ච බතතීයා,
චන්තාරො ච මහාරජා තිදසා ච යසස්සිනො.

අභඤ්ඤා සීලසම්පන්නො චිරරත්නසමාහිතො,
සම්මා පබ්බජිතො චන්ද්‍රෙ බ්‍රහ්මචරියපරායනො.

යෙ ගහට්ඨා පුඤ්ඤකරා සීලවනොතො උපාසකා,
ධම්මෙන දුරං පොසෙන්නි තෙ නමස්සාමි මානලීති.

[මානලී:]

සෙට්ඨා හි කිර ලොකස්මිං යෙ ත්වං සකක නමස්සසි,
අභව්‍යො තෙ නමස්සාමි යෙ නමස්සසි වාසවාති.

[ථෙරු:]

ඉදං වන්තාන මසවා දෙවරජා සුජම්පති,
පුපුද්දිසා නමස්සිත්වා පමුබ්බො රථමාරුහිති.

1 උට්ඨෙති - සස. - PTS. සී1,2. 2. දෙසෙතු - PTS. 3. පටිමසකක - සුතනං, සස.
ගහට්ඨවිඤ්ඤා සුතනං. ම.ජ.සං. 4. අඤ්ඤා කතා - මජ්ඣ.

විරයන් වහන්ස, දිනන ලද සඬාම ඇත්තානෙහි, බහා තබන ලද බර ඇත්තවුන් වහන්ස, ණය තැන්පානෙහි, නැගී සිටිනු මැනවි. ලොව හැසිරෙණු මැනවි. මුළු වහන්සේගේ සිතත් පුණ්ණරුසි රැයක සද මෙන් මැනවිත් මිදුනේ ය.

[භගවත්හු:]

දෙවෙනුව, තථාගතයෝ මෙසේ නො ම වැදිය යුත්තාහ. දෙවෙනුව, තථාගතයෝ මෙසේ වැදිය යුත්තාහ:

විරයන් වහන්ස, විජිතසඬාමයන් වහන්ස, සංචාරාහයන් වහන්ස, අණතයන් වහන්ස, නැගී සිටිනු මැනව. ලොව හැසිරෙණු මැනව. භාග්‍ය-වතුන් වහන්ස, ධර්ම දෙශනා කරණු මැනව අවබෝධ කරන්නෝ ඇත.

11. 2. 8.

සංකතනමස්සන සූත්‍රය.

264. සංවැත්තුවර—

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. සක් දෙවිදු මාතලි රියැදුරු ඇමති ය: සගය, මාතලි, දහසින් යුත් ආජ්ඣාසාරථය යොදව මනා බිම වූ උයන්බිම දක්නට යමු.

මහණෙනි, 'එසේ ය මුඛට යෙහෙක් වේවයි' මාතලි රියැදුරු තෙමේ සක්දෙවිදුහට පිළිවදන් දී දහසින් යුතු ආජ්ඣාසාරථය යොදා සක්දෙවිදුහට නිදුකානෙහි, දහසින් යුත් ආජ්ඣාසාරථය යොදන ලදී. එයට දැන් කල් දැනුව යි සැල කෙළේ ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙව්වරු විජයොත් පහයෙන් බස්නේ බදා-දිලි ව ම හැම දිගුන් නමදිති. මහණෙනි, එකල්හි මාතලි රියැදුරු සක්දෙව්-රජුට ගාථායෙන් කී ය:

වෙදත්‍රය හදරණ සියලු භූලොකවාසීහු ද, ඝෘත්‍රියයෝ ද, සතරවරම්-දෙව්මහරජහු ද, යශස් ඇති දෙවියෝ ද, මුළු වදිත්. වැලි සක්දෙවිදුහි, මුළු යමකු වදනාහු තම හේ කිතමි සතත්තයෙක් ද?

[සක්දෙවිදු:]

ත්‍රිවෙදය හදරණ පොළොන්නල වැසි සියල්ලෝ ද ඝෘත්‍රියයෝ ද සිවුවරම් දෙව්මහරජහු ද යශස් ඇති දෙවියෝ ද මා නමදිත්.

මම ද ශීලයෙන් සමන්විත වූ බොහෝ කලක් මුළුල්ලෙහි එකඟ කළ සිත් ඇති බඹසරවිසුමිනි තත්පර වූ පාවිද්දන් මැනවින් වදිමි.

පින් කරණ සිල්වන් වූ ගෘහස්ථ යම් උවසු කෙනෙක් දැහැමින් අමු-දරුවන් පුසිද්ද, මාතලි, මම ඔවුන් නමදිමි.

[මාතලි:]

සක්දෙවිදුහි, මුළු යම් කෙනකුත් වදනාහු ද, ඔහු ලොවිනි ප්‍රේෂ්ඨයෝ ම ය. සක්දෙව්වරුහි, (මුළු) යම් කෙනකුත් වදනාහු ද මම ද ඔවුන් නමදිමි.

[තෙරහු:]

දෙවියන්ට රජ වූ සුජාවගේ සෑමියා වූ මහවනතු නම් වූ සක්දෙව්වරු තෙමේ මෙය කියා හැම දිගුන් නාමද රියට නැංගේ ය.

11. 2. 9.

දුතියසකකනමසසන සුතනං¹265. සාවඤ්ඤියං—²

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්නෙදු මාතලිසඛගාහකං³
 ආමනෙතසි: යොජේති සමම මාතලි, සහස්සයුතනං ආජ්ඣාසුරථං. උය්‍යානභූමිං
 ගච්ඡාම සුභූමිං දස්සනායාති.

එවං භද්දනන්දවාති බො භික්ඛවෙ මාතලිසඛගාහකො සකකස්ස
 දෙවානම්නෙදස්ස පටිසසුඤ්ඤා සහස්සයුතනං ආජ්ඣාසුරථං යොජේති සකකස්ස
 දෙවානම්නෙදස්ස පටිවෙදෙසි: යුතෙතා බො තෙ මාරිස, සහස්සයුතෙතා
 ආජ්ඣාසුරථො යස්සදාති කාලං මිඤ්ඤාසිති.

අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්නෙදු වෙජ්‍යනනපාසාදු ඔරෙහනෙතා
 පඤ්ඤාලිකො⁴ සුදං භගවනනං නමස්සාති.

අථ බො භික්ඛවෙ මාතලිසඛගාහකො සකකං දෙවානම්නෙදං ගාථාය
 අජ්ඣාසිති:

යං හි දෙවා මනුස්සා ව තං නමස්සනති වාසව,
 අථ කො තාම සො යකෙබ්බා යං නං සකක නමස්සාසිති?

[සකෙකා:]

යො⁵ ඉධ සමමාසමුද්ධො අසමිං ලොකෙ සදෙවකෙ,
 අනොමනාමං සජ්ජාරං තං නමස්සාමි මාතලි.

යෙසං රුගො ව දෙසො ව අවිජ්ජා ව විරුජ්ජා,
 බිණ්ණසවා අරහනෙතා තෙ නමස්සාමි මාතලි.

යෙ රුගදෙසවිතයා අවිජ්ජාසමතිකකමා,
 සෙබ්බා⁶ අපවයාරුමා අපපමනානුසිකතිරො,
 තෙ නමස්සාමි මාතලිති.

[මාතලි:]

තෙට්ඨා හි කිර ලොකස්මිං යෙ නං සකක නමස්සාසි,
 අහමි තෙ නමස්සාමි යෙ නමස්සාසි වාසවාති.

[පෙරා:]

ඉදං චත්තාන මසවා දෙවරුජා සුජ්ඣපති,
 භගවනනං නමස්සාමි පමුබ්බො රථමාරුතිති.

11. 2. 10.

තථියසකකනමසසන සුතනං⁷

266. එවං මෙ සුතනං⁸ එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤියං විහරති ජේතවනෙ
 අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති.
 හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පටිච්ඤ්ඤාසුං. භගවා එතදවොච:

1. සජ්ජාරවඤ්ඤාසුතනං - මජ්ඣ. 2. සාවඤ්ඤියං ජේතවනෙ - ම, 3. මාතලි. සඛගාහකං.
 කඤ්ඤි 4. අඤ්ඤාලි. කඤ්ඤා - මජ්ඣ. 5. සො - PTS. 6. සෙකබ්බා - මජ්ඣ. ස්‍යා.
 7. සඛිකවඤ්ඤා සුතනං - මජ්ඣ. 8. සාවඤ්ඤියං ජේතවනෙ තත්‍ර - පෙ - එතදවොච - මජ්ඣ.

11. 2. 9.

දනිය සකකනමසාන සූත්‍රය

265. සැවැත්නුවර—

මහණෙනි, පෙර වුවක් නියමි. සක්දෙවිඳු තෙමේ මාතලි රියාදුරු ඇමතිය: ‘සගය මාතලි, සහසුසුකන ආජ්ඣාසාරථය යොදව. මහතර බිම වූ උයන් බිම දැක්නට යමු’ යි.

‘මහණෙනි, මාතලි රියාදුරු තෙමේ ‘එසේ ය, මුඛට මාතාවෙකි’ යි පිළිතුරු දී දහසින් යුත් ආජ්ඣාසාරථය යොදා සක්දෙවිඳුට ‘නිදුකාතෙති, මුඛතේ දහසින් යුත් ආජ්ඣාසාරථය යොදන ලදී. එයට දැන් කල් දනුව’ යි සැල කෙළේ ය.

මහණෙනි, එකල්හි සක්දෙවිඳු විජයෝත්පහයෙන් බස්තේ බදාදිලි වැසිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නමැදි යි.

මහණෙනි, එකල්හි මාතලි රියාදුරු තෙමේ සක් දෙවිඳුට ගාථායෙන් කී ය:

‘සක්දෙවිඳුනි, යම් හෙයෙකින් දෙවියෝත් මිනිස්සුන් තොප වැද්දේ, වැලි ඒ තෙප් යමකු වැදිවු නම් හෙ කිනම් සත්තයෙක් ද?’

[සක්දෙවිඳු:]

එමිඛා මාතලි, මෙහි දෙවියන් සහිත මේ ලොවිහි යම් සම්මාසම්බුදු කෙනෙක් වෙද්ද, අලාමක නම් ඇති ඒ ශාසනයන් වහන්සේ නමැදිමි.

යම් කෙනකුන් විසින් රුහසත් දොමයන් අවිද්‍යාවන් දුරු කරණ ලද්දහු ද, ඔහු ඝෞර්‍ය කළ ආසුව ඇති රහන්හු ය. මාතලි, මම ඔවුන් නමැදිමි.

මාතලි, යම් කෙනෙක් රුහදොමයන් දුරු කිරීමෙන් අවිද්‍යාව ඉක්මිමෙන් ශෛක්‍ෂ වුවාහු සසරවට නැසීමෙහි ඇලුනාහු තොපමා ව හික්මෙද්ද, මම ඔවුන් නමැදිමි.

[මාතලි:]

සක්දෙවිඳුනි, මුඛ යම් කෙනකුන් වැදනාහු ද, ඔහු ලොවිහි ශ්‍රේෂ්ඨයෝ වෙති. සක්දෙවිඳුනි, මුඛ යම් කෙනකුන් නමැදිනාහු නම් මමත් ඔවුන් නමැදිමි.

[තෙරහු:]

මසවන් නම් වූ දෙවියන්ට රජ වූ සුජාවතේ සාමියා වූ සක්දෙවිඳු තෙමේ මෙය කියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තාමැද රියට නැගේ ය.

11. 2. 10

තනිය සකකනමසාන සූත්‍රය

266. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි’ යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු වහන්සැහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ මානලිසඛිගාහකං
ආමනෙනසි: යොජෙති සමම මානලි, සහස්සයුතනං ආජ්ඣෙඤ්ඤරථං උය්‍යානභූමිං
ගච්ඡාම සුභූමිං දස්සනායාති.

එවං හඤ්ඤානවාති බො භික්ඛවෙ, මානලි සඛිගාහකො සකකස්ස දෙවාන-
ම්ඤ්ඤස්ස පටිසසුඤ්ඤා සහස්සයුතනං ආජ්ඣෙඤ්ඤරථං යොජෙත්වා සකකස්ස
දෙවානම්ඤ්ඤස්ස පටිවෙදෙසි: සුතෙනා බො තෙ මාරිස, සහස්සයුතෙනා
ආජ්ඣෙඤ්ඤරථො, යස්ස¹ දුතී කාලං මඤ්ඤෙයිති. අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා
දෙවානම්ඤ්ඤ වෙජ්ජනනපාසාදා ඔරොහනෙනා පඤ්ඤෙකො සුදං භික්ඛුසඛිසං
නමස්සාති. අථ බො භික්ඛවෙ, මානලි සඛිගාහකො සකකං දෙවානම්ඤ්ඤං
ගාථාති² අජ්ඣිගාසි:

තං හි එතෙ නමස්සෙය්‍යස්සං සුභිද්දෙහසයා තරු,
නිච්ඡිග්ගා කුණ්ටසෙවනෙ³ බුප්පිපාසා⁴ සමප්පිතා.

කිනත්‍රු තෙසං පිහයසි අනාගාරුත වාසව,
ආචාරං ඉසිතං⁵ බුභි තං සුභොම වචො නවාති.

[සකෙකා:]

එතං තෙසං පිහයාමි අනාගාරුත මානලි,
යමහා ගාමා පකකමනති අනපෙකවා වජ්ජනති තෙ.

ත තෙසං කොට්ඨ මපෙතති න කුමෙහ⁶ න බලොපියං⁶,
පරනිට්ඨිතමෙසානා⁷ තෙන යාපෙතති සුබ්බකා,
සුමනනමනානො ධිරා කුණ්ටිභූතා සමඤ්චරා.

දෙවා විරුඤ්ඤා අසුරෙහි පුත්‍ර මව්වා ව මානලි,
අවිරුඤ්ඤා විරුඤ්ඤා අනතදණ්ණෙසු නිබ්බුතා,
සාදනෙසු අනාදනා තෙ නමස්සාමි මානලීති.

[මානලි:]

සෙට්ඨා හි කිර ලොකස්මිං යෙ ත්වං සකක නමස්සසි,
අහමපි තෙ නමස්සාමි යෙ නමස්සසි වාසවාති.

[ථෙරා:]

ඉදං සුඤ්ඤාන මසවා දෙවරුජා සුජම්පති,
භික්ඛුසඛිසං නමස්සිත්වා පමුබ්බො රථමාරුහිති.

සතනවතවග්ගො දුතියො.

ගමුඤ්ඤානං:

වතපදෙත⁸ තයො වුතනා දුට්ඨිඤ්ඤා රුමණෙය්‍යකං,
යජමානඤ්ඤා වජ්ජනා තයො සකකනමස්සනාති.

1 ගාථාය - මජ්ඣ. සං. PTS. 2. කුණ්ටමෙහන - මජ්ඣ. කුණ්ටෙසෙවනෙ - කඤ්චි,
3. බුප්පිපාසා - මජ්ඣ. 4. ඉසිතං - PTS. 5. කුමනා - සං. PTS. 6. කලොපියං -
මජ්ඣ. සං. 7. පරිනිට්ඨිතමෙසානා - සං. 8. දෙව ටත - මජ්ඣ. PTS.

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. සක්දෙව්‍රජ මාතලී රියාදුරා ඇවෙහි ය: “සගය මාතලී, දහසින් යුත් ආජ්ඣාසාරථය යොදව, මහගර බිම වූ උයන්බිම දක්නට යමු”යි.

මහණෙනි, මාතලී රියාදුරා “එසේ ය. මුඛට මාතාවෙක් වේව”යි සක්දෙව්‍රජට පිළිතුරු දී දහසින් යුත් ආජ්ඣාසාරථය යොදා සක්දෙව්‍රජට නිද්‍රාකානෙනි, දහසින් යුත් මුඛගේ ආජ්ඣාසාරථය යොදන ලද්දේ ය. දැන් එයට කල් දනුව”යි සැල කෙළේ ය. මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙව්‍රජ විජයොත්පභයෙන් බස්තේ බද්දලී ව ම බික්සහන නමිදිසි. මහණෙනි, එකල්හි, මාතලී රියාදුරා තෙමේ සක්දෙව්‍රජට ගාථායෙන් කී ය:

දුගද සිරාර වැහිර ගෙණ හෝතා වූ මේ මිනිස්සු මුඛවහන්සේ නමිදනාහ. මොහු කුණපයෙහි (මෙවුකුසා) ගැලුනාහ. සාපිපාසා දෙකින් මඬනා ලද්දහුය.

සක්දෙව්‍රජනි, ගෘහවාස නැති ඒ නවිසන්ගේ කිනම් ආචාරයක් කැමැත්තෙහි ද? කියනු මැනව. මුඛගේ ඒ වදන අසමු

[සක්දෙව්‍රජ:]

එම්බා මාතලී, ඔහු යම් ගමෙකින් බැහැර යෙන් නම් නිරපෙක්‍ෂක ව යෙන්. ගෘහවාස රහිත වූ ඔවුන්ගේ මේ ගුණය කැමැත්තෙනු.

ඔවුන් සතු (ධාන්‍යයක්) කොටුවෙක නො බහත්. සැළෙක්කිදු නො බහත්. පැසෙක්කිදු නො බහත්. මෙරමා නිම වූ බත සොයන්නාහු මනා වුත ඇත්තාහු එයින් යැපෙත්. සුමනුණ මනුණය කරන්නාහ. ධෘතිසම්පන්නයහ. නිශ්ශබ්දයහ. සම ව හැසිරෙන්නාහ.

එම්බා මාතලී, දෙවියෝ අසුරයන් හා විරුඬියහ. (එසේ ම) බොහෝ මිනිස්සු ද (ඔවුනොවුන් හා) විරුඬියහ. (එහෙත් මොහු) විරුඬියන් කෙරෙහි අවිරුඬියහ. ගත් දඬු ඇත්තන් කෙරෙහි නිවුතහ. ආදාන (ග්‍රහණ) සහිතයන් අතරෙහි ආදාන රහිතයහ. මාතලී, ඔවුන් නමිදිමි.

[මාතලී:]

සක්දෙව්‍රජනි, මුඛ යම් කෙනකුත් නමිදනාහු නම් ඔහු ලොවිහි ශ්‍රේෂ්ඨයෝ ම වෙති. සක්දෙව්‍රජනි, මුඛ යම් කෙනකුත් නමිදනාහු නම් මමත් ඔවුන් නමිදිමි.

[තෙරහු:]

මඝවත් නම් වූ දෙවියන්ට රජ වූ සුජාවගේ සාමියා වූ සක්දෙව්‍රජ මෙය අසා බික්සහන නැමද රියට නැංගේය

සත්තවත්තවතීය දෙවැනි සි.

එහි උද්‍යානය:

වනපද සුත්‍ර තුණය, දළිඳු, රුමණෙය්‍යක, යජ්මාන, වඤ්ඤා සුත්‍රය, සකකතමස්සනා සුත්‍ර තුණය සි සුත්‍ර දශයකි.

3. සකප්පඤ්චකං.

11. 3. 1.

කුච්ඡා¹ සුතනං.

267. ²එවං මෙ සුතනං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්චියං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. අථ බො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ සෙන භගවා තෙනුපසඤ්චිති. උපසඤ්චිතීචා භගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං අට්ඨංසි. එකමන්තං සිතො බො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣිභාසි:

කිංසු කුච්ඡා³ සුඛං සෙති කිංසු කුච්ඡා³ ත සොචති,
කිස්සස්ස⁴ එකධම්මස්ස වධං රොවෙසි නොතමාති.

[භගවා:]

කොධා කුච්ඡා³ සුඛං සෙති කොධා කුච්ඡා³ ත සොචති,
කොධස්ස විසම්මුලස්ස මධුරග්ගස්ස වාසව,
වධං අරියා පසංසන්ති තං හි කුච්ඡා³ ත සොචති ති.

11. 3. 2.

දුඛබ්බේශ්ඤ්ඤා සුතනං.

268. සාවඤ්චියං—⁵

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතභේ යනෙබ්බා දුඛබ්බේශ්ඤ්ඤා ඔකොට්ඨකො සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤස්ස ආසනෙ නිසින්නො අහොසි. තත්ථ සුදං භික්ඛවෙ දෙවා තාවතීංසා උජ්ඣායන්ති බියන්ති විපාවෙනති: අච්ඡරියං වත හො, අබ්බුතං වත හො, අයං යකෙබ්බා දුඛබ්බේශ්ඤ්ඤා ඔකොට්ඨකො සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤස්ස ආසනෙ නිසින්නොති⁶ යථා යථා බො භික්ඛවෙ, දෙවා තාවතීංසා උජ්ඣායන්ති බියන්ති විපාවෙනති, තථා තථා සො යකෙබ්බා අභිරුප්පනරො වෙච්ච හොති දස්සනීයතරො ච පාසාදිකතරො ච

අථ බො භික්ඛවෙ දෙවා තාවතීංසා යෙන සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ තෙනුපසඤ්චිති. උපසඤ්චිතීචා සකකං දෙවානම්ඤ්ඤං එතදවොචු: ඉධ තෙ මාරිස අඤ්ඤාතරො යකෙබ්බා දුඛබ්බේශ්ඤ්ඤා ඔකොට්ඨකො තුලිහාකං⁷ ආසනෙ නිසින්නො. තත්ථ සුදං මාරිස දෙවා තාවතීංසා උජ්ඣායන්ති බියන්ති විපාවෙනති: අච්ඡරියං වත හො අබ්බුතං වත හො අයං යකෙබ්බා දුඛබ්බේශ්ඤ්ඤා ඔකොට්ඨකො සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤස්ස ආසනෙ නිසින්නොති. යථා යථා බො මාරිස දෙවා තාවතීංසා උජ්ඣායන්ති බියන්ති විපාවෙනති, තථා තථා සො යකෙබ්බා අභිරුප්පනරො වෙච්ච හොති දස්සනීයතරො ච පාසාදිකතරො වාති. සො හි නුත මාරිසා කොධනකෙබ්බා යකෙබ්බා භවිස්සති ති.

1. ජෙතා: සුතනං. - මජ්ඣ. PTS. 2. සාවඤ්චියං ජෙතවනෙ - මජ්ඣ. 3. ජෙතා - මජ්ඣ. PTS. 4. කිස්සස්ස - මජ්ඣ. 5. සාවඤ්චියං ජෙතවනෙ. තත්ථ බො - පෙ - එතදවොච - මජ්ඣ. 6. නිසින්නො හොති. PTS. 7. සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤස්ස - මජ්ඣ.

3. සංකප්පකාය

11. 8. 1.

කතා සූත්‍රය

267. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජෛතවන නම් වූ අන්තේසිවු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි සක්දෙව්දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සක්දෙව්දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට භාජායෙන් සැළ කෙළේ ය.

ගෞතමයන් වහන්ස, කුමක් දවා සුවසේ වැටේ ද? කුමක් දවා නො සොස්නේ ද? කිනම් එක් දහමක්හුගේ නැගීම රැස්තෙහි ද?

[භගවත්හු:]

සක්දෙව්දුනි, ක්‍රොධය දවා සුවසේ වෙසෙයි. ක්‍රොධය දවා ශොක නො කෙරේ. විෂ වූ මූල ඇති මිහිරි අග ඇති ක්‍රොධය නැගීම ආයාසීයෝ පසසත්. එය දවා ම ශොක නො කෙරෙයි.

11. 8. 2.

දුබ්බණ්ඩය සූත්‍රය

268 සැවැත්නුවර—

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. දුළුණේ වූ මිටි වූ එක්තරා යකෙක් සක්දෙව්දුගේ අසුන්හි හුන්තේ විය. මහණෙනි, එකල්හි තච්ඡිසා වැසි දෙව්ගේ “පින්වත්නි, එකානනයෙන් ආශ්වයාසීයෙකි. පින්වත්නි, එකානනයෙන් අද්දුතයෙකි. දුළුණේ වූ මිටි වූ මේ යක්‍ෂ තෙමේ සක් දෙව්දුගේ අස්තෙහි හුන්තේ ය”යි නිසු කෙරෙත්, දෙස් කියත්, අවමන් කෙරෙත්. මහණෙනි, තච්ඡිසා වැසි දෙව්ගේ යම් යම් පරිද්දකින් නිසු කෙරෙත් ද, දෙස් කියද්ද, අවමන් කෙරෙද්ද, ඒ ඒ පරිද්දෙන් ඒ යක්‍ෂ තෙමේ ඉතා විශිෂ්ට රූ ඇත්තේ ද ඉතා දෘකුම්කලු වූයේ ද අතිශයින් ප්‍රසාද එළවන්නේ ද වෙයි.

මහණෙනි, ඉක්බිති තච්ඡිසා වැසි දෙව්ගේ සක්දෙව්දු වෙත එළඹියහ. එළඹ සක්දෙව්දුහට මෙය සැළ කළහ. නිදුකාතෙනි, මෙහි දුළුණේ වූ මිටි වූ එක්තරා යකෙක් මුඛගේ අස්තෙහි හුන්තේ ය. නිදුකාතෙනි, එකල්හි තච්ඡිසා වැසි දෙව්ගේ “පින්වත්නි, එකානනයෙන් ආශ්වයාසීයෙකි. පින්වත්නි, එකානනයෙන් අද්දුතයෙකි. දුළුණේ වූ මිටි වූ මේ යක්‍ෂ තෙමේ සක්දෙව්දුගේ අස්තෙහි හුන්තේ ය”යි නිසු කෙරෙත්. දෙස් කියත්. අගුණ පතුරුවත්. නිදුකාතෙනි, තච්ඡිසා වැසි දෙව්ගේ යම් යම් පරිද්දකින් නිසු කෙරෙත් ද, දෙස් කියත් ද, හුණු පතුරුවත් ද, ඒ ඒ පරිද්දෙන් ඒ යක්‍ෂ තෙමේ ඉතා මනහර රූ ඇත්තේ ද ඉතා දෘකුම්කලු වූයේ ද අතිශයින් ප්‍රසාද එළවන්නේ ද වේ ම ය. පින්වත්නි, හෙ තෙමේ එකානනයෙන් ක්‍රොධය බුද්ධි යක්‍ෂයෙක් වන්නේ ය”යි.

අථ බො භික්ඛවෙ, සකෙකා දෙවානම්ඤෙ යෙන සො කොධනකො
යකො තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්නා එකංසං උතහරුසඬනං කරිතා
දකඛිණජාණ්ණමණ්ඩලං පඨවියං නිහන්තා යෙන සො කොධනකො යකො
තෙනඤ්ජලිං පණාමෙනා තික්ඛන්තා නාමං සාවෙසි: සකෙකා'හං¹ මාරිස
දෙවානම්ඤෙ, සකෙකා'හං² මාරිස දෙවානම්ඤෙති.

යථා යථා බො භික්ඛවෙ, සකෙකා දෙවානම්ඤෙ නාමං සාවෙති
තථා තථා සො යකො දුබ්බණ්ණතරො වෙව අහොසි ඔකොට්ඨකතරො ව
දුබ්බණ්ණතරො වෙව සුතා ඔකොට්ඨකතරො ව තජෙවනතරධාසිති.

අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ සකෙ ආසතෙ නිසිදිතා
දෙවෙ තාවතිංසෙ අනුතයමානො තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අහාසි:

න සුපහතවිතො'වති තාවතොත³ සුවානයො,
න වො විරුහං කුජකාමි කොඬො මසි තාවතිට්ඨති.

කුඤ්ඤා'හං⁴ ඵරුසං බ්‍රුමි න ව ධම්මානි කිත්තයෙ,
සනතිගණනාමි අත්තානං සම්පසං අත්මත්තතොති.

11. 3. 3.

මායාසුතනං⁵

269. සාවජ්ජියං⁶—

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ, වෙපච්ඡන්ති අසුරිඤෙ ආබාධිකො අහොසි, දුක්ඛිකො
බාලුකගිලානො. අථ බො භික්ඛවෙ, සකෙකා දෙවානම්ඤෙ යෙන
වෙපච්ඡන්ති අසුරිඤෙ තෙනුපසඬකම් ගිලානපුච්ඡකො.

අද්දසා බො භික්ඛවෙ, වෙපච්ඡන්ති අසුරිඤෙ සක්කං දෙවානම්ඤං
දුරතො'ව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාත සක්කං දෙවානම්ඤං එතදවොච:
තිකිච්ඡ මං දෙවානම්ඤෙති.

වාචෙති මං වෙපච්ඡන්ති සම්බරිමායන්ති. න තාවාහං වාචෙමි යාවාහං මාරිස
අසුරෙ පටිපුච්ඡාමිති.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපච්ඡන්ති අසුරිඤෙ අසුරෙ පටිපුච්ඡ: වාවෙමහං
මාරිසා සක්කං. දෙවානම්ඤං සම්බරිමායන්ති. මා බො නං මාරිස වාවෙසි
සක්කං දෙවානම්ඤං සම්බරිමායන්ති.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපච්ඡන්ති අසුරිඤෙ සක්කං දෙවානම්ඤං ගාථාය
අජකිහාසි:

මායාචී⁷ මසවා සක්කං දෙවරුජා⁸ සුජම්පති,
උපෙති නිරයං සොරං සම්බණ්ඩෙ'ව සතං සමන්ති.

1. සාවෙති - සිවු. මජ්ඣ. සූ. 2. සක්කානං - සූ. 3. තාවට්ඨක - සූ. PTS.
4. කුඤ්ඤා න ඵරුසං බ්‍රුමි - මජ්ඣ. සූ. PTS 5. සම්බරිමායා සුතනං - මජ්ඣ.
6. සාවජ්ජියං - පෙ- නගවා එතදවොච - මජ්ඣ. 7. මායාචී - PTS 8. දෙවරුජ -
මජ්ඣ.

මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙව්දු ඒ කොඩහකඩ යකු වෙත එළඹියේ ය. එළඹ උතුරාසළුව එකස් කොට දකුණු දණමඩල පොළොවෙහි හැත ඒ කොඩහකඩ යකු වෙත ඇදීලි බැඳ “නිදුකානෙනි, මම සක් දෙව්දුමි. නිදුකානෙනි, මම සක් දෙව්දුමි”යි තෙවරක් නම ඇස්වී ය.

මහණෙනි, සක්දෙව්දු යම් යම් පරිද්දෙන් නම අස්වා ද, ඒ යක්ෂ තෙමේ ඒ ඒ පරිද්දෙන් අතිශයින් දුච්ඡේ ද, ඉතා මිටි ද වූයේ ය ඉතා දුච්ඡේ ද, ඉතා මිටි ද වී එහි ම අතුරුදන් විය.

මහණෙනි, එකල්හි සක්දෙව්දු සිය අස්තෙහි හිඳ නව්නිසා වැසි දෙවියන් සතුටු කරමින් ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථා කී ය:

නො ඝූවුනු සිත් ඇත්තෙමි වෙමි. කෝවැටුමෙන් සුවසේ ගෙණ ඉය නො හෙමි. මම බොහෝ කලක් නොකිපෙමි. මා කෙරෙහි ක්‍රොධය නො පිහිටයි.

මම කිපියෙමි රඵබස් නො බෙණෙමි. දූහැමබස් පවසමි. ආනමාභීය දකිමින් අතිශයින් නම: නිගනිමි.

11. 3. 3.

මායා සූත්‍රය

269. සැවැත්නුවර—

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. වෙපච්ඡන්ති අසුරිදු (ඉසිගණයාගේ සාපයෙන්) හටගත් ආබාධ ඇත්තේ දුකට පත්වූයේ දැනිසේ ගිලන් වූයේ විය. මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙව්දු තෙමේ ගිලන්යේ විමසන්නක් ව වෙපච්ඡන්ති අසුරිදු වෙත එළඹියේ ය.

මහණෙනි, වෙපච්ඡන්ති අසුරිදු එන්නා වූ සක්දෙව්දු දුර දී ම දැක්කේ ය. දුක සක් දෙව්දුට ‘දෙවෙඤ්ඤ, මට පිළිවිසි කරව’ යි මෙය කී ය

‘වෙපච්ඡන්ති, මා සමබරමායාව හදාරවාලව’යි (සක්දෙව් කී ය.) නිදුකානෙනි, මම අසුරයන් පුළුවන් නෙක් නො හදාරව’යි වෙපච්ඡන්ති කී ය.

ඉක්බිති වෙපච්ඡන්ති අසුරිදු “පින්වත්නි, මම සක්දෙව්දු සමබරමායාව හදාරවමි දැ යි අසුරයන් පිළිවිසි ය. නිදුකානෙනි, තෙපි සක් දෙව්දු සමබරමායාව නො ම හදාරවාලවු.”

මහණෙනි, එකල්හි වෙපච්ඡන්ති අසුරිදු සක්දෙව්දුට ගාථායෙන් කී ය:

“මඝ යන නම් ඇත්තව, ශක්‍රය, දෙවෙඤ්ඤ, සුජාවගේ හිමිය, මායා ඇති පුද්ගල තෙමේ සමබර නම් අසුරයා මෙන් සියවසක් පැසෙන දරුණු නිරයට පැමිණෙයි.

11. 3. 4.

අවචයසුතනං.

270. එකං සමයං භගවා ඝාච්ඡජියං විහරති ඡේතවනො අනාථ-
පිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන දො භික්ඛු සම්පයොජේසුං.
තත්තෙකො භික්ඛු අවචසරු. අථ ඛො සො භික්ඛු තස්ස භික්ඛුතො සනතිකෙ
අවචයං අවචයනො දෙසෙති.² සො භික්ඛු න පටිගණ්හාති.³

අථ ඛො සම්බුද්ධා භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසම්බන්ධංසු. උපසම්බ-
න්ධා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදංසු. එකමන්තං නිසීන්තා
ඛො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචුං: ඉධ භන්තෙ දො භික්ඛු සම්ප-
යොජේසුං. තත්තෙකො භික්ඛු අවචසරු. අථ ඛො සො භන්තෙ භික්ඛු තස්ස
භික්ඛුතො සනතිකෙ අවචයං අවචයනො දෙසෙති. සො භික්ඛු න
පටිගණ්හාති.

දො මෙ භික්ඛවෙ බාලා: යො ව අවචයං අවචයනො න පස්සති, යො
ව අවචයං දෙසෙන්නස්ස යථාධම්මං න පටිගණ්හාති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ,
දො බාලා. දො මෙ භික්ඛවෙ පණ්ඩිතා: යො ව අවචයං අවචයනො පස්සති,
යො ව අවචයං දෙසෙන්නස්ස යථාධම්මං පටිගණ්හාති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ
දො පණ්ඩිතා.

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්හෙ පුබ්බමායං සභායං දෙවෙ
තාවතිංසෙ අනුතයමානො නායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

කොඛො වො වසමායාභු මා ව මිහෙන හි වො ජරු,
අගරභියං මා ගරභිත්ථ මා ව භාසිත්ථ පෙසුණං,
අථ පාපජනං කොඛො පබ්බතො වාභිමද්දතිති.

11. 3. 5.

අකෙකාධිසුතනං.

271. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාච්ඡජියං විහරති ඡේතවනො
අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තෙන⁴ ඛො පන සමයෙන දො භික්ඛු
සම්පයොජේසුං - පෙ-.

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්හෙ පුබ්බමායං සභායං දෙවෙ
තාවතිංසෙ අනුතයමානො නායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

මා වො කොඛො අජ්ඣහවි මා ව භුජ්ඣත්ථ භුජ්ඣනං,
අකෙකාඛො අවිතිංසා ව අරියෙසු වසති සද,⁵
අථ පාපජනං කොඛො පබ්බතො වාභිමද්දතිති.

සකකපස්ථකං.

1. ඝාච්ඡජියං - 50- ආරාමෙ - මජ්ඣං. 2. දෙසසි - PTS. 3. නපට්ඨගණ්හාති -
මජ්ඣං. න පට්ඨගණ්හාති - ස්‍යා. 4. තත්තෙකො භගවා - 50- එතදවොච - මජ්ඣං. ස්‍යා.
PTS. 5. අරියෙසු ව පට්ඨපද - මජ්ඣං.

11. 3. 4.

අවමය සූත්‍රය

270. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජෙනවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භික්ෂුහු දෙදෙනෙක් කලහ කලහ. එහි එක් මහණෙක් අභිභවා බිණී. එකල්හි ඒ මහණ ඒ මහණහු ලග වරද වරද වශයෙන් දෙසයි. ඒ මහණ එය නො පිළිගනී.

ඉක්බිති බොහෝ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹිය හ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කලහ: වහන්ස, මෙහි මහණහු දෙදෙනෙක් කලහ කලහ. එහි එක් මහණෙක් අභිභවා බිණී. වහන්ස, එකල්හි ඒ මහණ තෙමේ ඒ මහණහු ලග වරද වරද වශයෙන් දෙසයි. ඒ මහණ තෙමේ එය නො පිළිගනී.

මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙකි: යමෙක් වරද වරද වශයෙන් නො දකී ද, යමෙකුත් වරද දෙසන්නහුගේ යථාධර්මය නො පිළිගනී ද, මහණෙනි, මේ දෙදෙන බාලයෝ යි. මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙකි: යමෙක් වරද වරද වශයෙන් දකී ද, යමෙකුත් වරද දෙසන්නහුගේ යථාධර්මය පිළිගනී ද; මහණෙනි, මේ දෙදෙන පණ්ඩිතයෝ යි.

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි සක් දෙව්රජ සුඛමා සභායෙහි භවිතියා වැසි දෙවියන් සතුටු කරවමින් ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථාව කී ය.

ක්‍රොධය නොපගේ වසයට පාමිණේවා. නොපගේ මිත්‍රධර්මයෙහි දිරිමෙක් නො වේවා. නොහැරිහියුතු (ක්ෂිණාසුච) පුද්ගලයාට නො ගරභව. කේලාමි නො ද කියව. වැලි ක්‍රොධය පථිතයක් මෙන් ලාමක ජනයා අභිශයින් මඩි.

11. 3. 5

අනෙකාධි සූත්‍රය

271. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජෙනවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භික්ෂුහු දෙදෙනෙක් කලහ කලහ. ... - ...

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. සක්දෙව්ද සුදම්සෙබෙහි භවිතියා වැසි දෙවියන් සතුටු කරවමින් ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථාව කී ය.

ක්‍රොධය තෙමේ නොප නහමක් මඩිවා! කිපෙන්නවුන්ට නො ද කීපව. ක්‍රොධ නො කිරීම ද අවිහිංසාව ද හාම කල්හි ආයතීයන් කෙරෙහි පවති. වැලි ක්‍රොධය පථිතයක් මෙන් ලාමක ජනයා වෙසෙසින් මඩි.

සහක පසුවක යයි.

තනුඥානං:

කිඤ්ච දුඛබන්ධනීය මාසා අවචයෙන අකොධිනො,
දෙසිතං බුද්ධිසේවෙය්න ඉදං හි සංකප්පච්ඡිකන්ති.

සංකයසංයුතතං සමුහතං.

දෙවනා දෙවපුතෙනා ච රූපා මාරො ච භික්ඛුනී,
බ්‍රහ්මා බ්‍රාහ්මණ ච ඩබ්බිසො චන යකෙභ්න වාසවොති.

සංගථවග්ගො නිට්ඨිතො.

එහි උභයය:

කිසි, උභයයේ, මායා, අවචය, අනෙකාධන යයි මේ සත්ත්වසංයුතය බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් දෙශනා කරන ලදී.

සත්ත්ව සංයුතය සමාපත යි.

(සංයුතනාමාවලිය:)

දෙවතා, දෙවපුත්ත, (කොසල) රාජ, මාර, භික්ෂුනී, බ්‍රහ්ම, බ්‍රාහ්මණ, චම්භිස, වන, යකක, වාසව (-සත්ත්ව) යි සංයුතන එකොළොසකි.

සත්ත්වය නිමයේ ය.

ගාථාදිපාදානුක්‍රමණිකා

අ	පිටියකිකානි
අකතං දුක්ඛතං සෙය්‍යො	92, 94
අකමමුතා දෙවසෙට්ඨ	386, 388
අකමපිතං අජලිතං	242
අකෙකාධස්ස කුතො කොධො	290
අකෙකය්‍යසඤ්ඤිතො සත්තො	22
අකෙකය්‍යෙ ව පරිඤ්ඤාය	22
අසජාතස්ස වෙ තඤ්ඤි	104
අවචන්තං මතපුත්තාමනි	236
අවචයං දෙසයන්තිතං	44, 46
අවචයන්ති අහොරත්තො	198
අවචයො වෙ තවිජෙජථ	44
අවචන්ති කාලා තරයන්ති	
රත්තියො	6, 120
අවජරාගණසංක්‍රාටං	58
අවජිවජ්ජ තණ්හං ගණනඤ්ඤාදි	230
අජජ පණණ්ණරසෙ විසුද්ධියා	312
අජෙලකා ව ගාවො ව	144
අජජාපි තෙ ආවුසො සා දිට්ඨි	262
අඤ්ඤාථා සත්තමත්තාතං	44
අඤ්ඤන් ව කෙවලිතං මහෙසිං	
	298, 300, 308
අඤ්ඤා වෙ පුරිසො රුජ	176
අනිතං තානුසොචන්ති	10
අත්තාතං ත දදෙ පොසො	82
අත්තාතං වෙ පියං ජඤ්ඤා	136
අථ අග්ගි දිවා රත්තිං	88
අථ අනෙත්ත ජහති	56
අථ සට්ඨතිස්සිතා සවිතකකා	334
අථායං ඉතරා පජා	278
අත්ථස්ස පත්තිං හදයස්ස සන්තිං	230
අත්ථාය වත මෙ බුද්ධො	382
අත්ථි තිස්සරණං ලොකෙ	234
අත්ථි සකාසකුලෙ ජාතො	244
අද්ධා පජාතාසි මමෙතමායුං	260
අද්ධා සුඨිට්ඨං සුහුතං මම සිදං	300
අද්ධා මං යකං ජාතාසි	366
අනඤ්ඤස්ස පොසස්ස	364
අනත්තදස්සි හගවා හමස්මි	260
අනත්ථසංගිතං ඤාතො	188

අ	පිටියකිකානි
අනාගතපපජ්ජපාය	10
අනිච්චා අඤ්ඤා කාමා	354
අනිච්චා වත සංඝාරා	284
අනිමිත්තඤ්ඤා භාවෙති	336
අනසො වෙ අහං යකං	102
අනුට්ඨං අවායාමං	386, 388
අනොමිත්තාමං නිපුණත්ථදස්සිං	58
අත්තකෙතාසිපත්තාස්ස	136
අත්තලික්ඛවරො පාසො	204
අනෙතා ජටා ඛති ජටා	26, 294
අකුකාරෙ පුරෙ හොති	314, 316
අත්තං පාතං බාදනියං	182
අත්තදෙ බලදෙ හොති	56
අත්තමෙවානිතඤ්ඤාති	58, 110
අපාරාතා තෙසං අමිතස්ස ආරා	252
අපුඤ්ඤං පසවි මාරො	208
අපං හි එතං තති දීඝමායු	258
අපමනෙතා අයං කලි	270, 274
අපමනෙතා උහො අනෙ	160, 164
අපමායු මනුස්සාතං	198
අපමෙය්‍යං පමිත්තෙතො	268
අපමෙය්‍යෙකෙ පවෙච්ඡන්ති	36, 38
අබලන්තං බලං ආනු	394, 398
අභයං යාවමිත්තාතං	404
අභිබාවථ හඤ්ඤං තෙ	372
අභුචා භික්ඛසි භික්ඛු	18, 20
අමෙවුට්ඨෙය්‍යං පුච්ඡන්ති	224
අමනුස්සට්ඨාතෙ උදකං ව සිතං	168
අමම න බ්‍යාහරිස්සාමි	374
අරතිං පජ්ඣාසි සතො භවාසි	352
අරති විය මෙජ්ජ බායති	356
අරඤ්ඤා රුක්ඛමුලෙ වා	392
අරඤ්ඤා විහරත්තාතං	10
අරත්තෙතා සිතිභුතෙ	318
අරත්තං සුගතො ලොකෙ	226, 228
අලද්ධා තත්ථ අස්සාදං	224
අලසස්ස අනුට්ඨාතා	386, 388
අවිහං උපපත්තාසෙ	62, 114
අසත්තා කිර මං ජමමා	314, 316

අ	පිටපි බිකානි
අසලලිතෙන විනෙතන	284
අසුභාය විතතං භාෂෙති	336
අසුසමෙධං පුරිසමෙධං	144
අසුසාච ජණෙණා නිබ්භාගො	314, 316
අභංගු ධීලසමපනෙන	416
අනු පුරෙ ධම්මපදෙසු ඡන්දො	360

ආ

ආකිණ්ණප්‍රදො පුරිසො	364
ආදිත්තං කිං දදං අත්තං	64
ආදිත්තසමිං අගාරසමිං	56
ආයාචනං ගාරවො බ්‍රහ්මදෙවො	274
ආයුං ආරොගියං වණණං	160
ආරභිවිරියං පතිතතනං	354
ආරභථ නිකමිථ	280, 282
ආරුමවෙත්තා වතවෙත්තා	414
ආරුමරොපා වතරොපා	60
ආලවිකා ව සොමා ව	246
ආනුතෙය්‍යො වෙදගු භාවිතතො	256

ඉ

ඉඛ්ඤ අඤ්ඤ පි පුච්ඡස්සු	382
ඉච්ඡාය බ්‍රහ්මනි ලොකො	76
ඉතිහෙතං විජානාම	62
ඉතො බතිද්ධා පාසණ්ඩා	244
ඉච්ඡාභාවො කිං කසිරු	234
ඉච්ඡිති භි එකච්ඡියා සෙය්‍යා	158
ඉදං චක්ඛාන මසවා	416, 418
ඉදං සුක්ඛාන මසවා	420
ඉදං හි ජාතු මෙ දිට්ඨං	278
ඉදංහි තං ජෙතවතං	104, 106
ඉධ ඡන්දිතමාරිතෙ	126
ඉධාගමා විජ්ජුපභා සවණණා	54
ඉඤ්ඤො සහකා සුචි ව	384
ඉමිතා පුතිකායෙන	238
ඉසයො සමබරං පත්තා	404
ඉසිතං අභයං තස්මි	404
ඉසුසන්ථං බලවිරියංගු	182

උ

උගාපුත්තා මතිස්සාසා	332
උච්චාවචෙති වජණණති	132
උචෙති හිකුක්ඛි කිං සෙසි	354

උ

උ	පිටපි බිකානි
උචෙති වීර විජ්ජනසංඛ්‍යාම	250, 416
උජ්ජකො නාම සො මග්ගො	58
උද්ධං අධො ව නිරියංගු	222
උපකො පලගණෙකා ව	62, 114
උපධිසු ජනා ගතිකාසෙ	334
උපතියති ජීවිතමප්පමාසු	4, 104
උභො පුඤ්ඤංගු පාපංගු	136
උභිත්තං තිකිච්ඡන්තං	290, 292
උභිත්තං තිකිච්ඡන්තානං	396, 398
උභිත්තමන්ථං වරති	292, 394, 398

එ

එකකා මයං අරඤ්ඤ	360
එකකො ඤං අරඤ්ඤ	360
එකමුලං දවරාවට්ටං	58
එණිජබ්‍රහ්මං කිසං වීරං	32
එතංගු සමතිකාමම	208
එතං තෙසං පිභයාමි	420
එතදෙව අභං මඤ්ඤ	394, 396
එතදෙව තිතිකධාය	394, 398
එතං දලුහං බකිතමානු සිරු	144
එතං සමමග්ගතා යඤ්ඤ	144
එතං හි යජ්ජානස්ස	144
එතාහි තිති විජ්ජාහි	298
එන්ද්‍ර ජජා දෙය්‍යධම්මං	314
එවං බකා ව ධාතුයො	244
එවං ජර ව මච්ඡු ව	186
එවංගු මං විහරන්තං	332
එවං ධම්මා අපකාමම	110
එවං බුද්ධං සරන්තානං	392
එවං විජ්ජනසංඛ්‍යාමං	342
එවං වීරන්තං බෙමන්තං	206
එවං විහාරී බහුලොධි හිකුක්ඛි	230
එවං සබ්බබ්‍රහ්මසම්පන්නං	348
එවං සුදෙසිතෙ ධම්මෙ	316
එවමාදිපිකො ලොකො	56
එවමෙතං තද ආසි	64, 116
එවමෙතං පුරුණානං	64, 116
එවමෙසා කසි කට්ඨා	308
එසා අන්තරධායාමි	240
එසුපමා දුමුලි බ්‍රාහ්මණස්ස	90
එසො හි වො බ්‍රාහ්මණි	
බ්‍රහ්මදෙවො	256

බ	පිටිකඩකානි
බසං නිමොක්ඛං උපනියති	10
බසස්ස භි නිත්ථරණන්ථං	346
ක	
කච්චි තෙ කුටිකා නන්ථි	16
කච්චි නිං අනිසො භිකු	102
කති ඡිද්දෙ කති ජගෙ	6
කති ජාගරතං සුත්තං	6
කති ලොකස්මිං ඡිද්දති	80
කති ලොකස්මිං පජ්ජෙතං	28, 88
කතිහං වරෙය්‍ය සංඝෙස්සං	14
කන්ද දජ්ජා දෙය්‍යධම්මං	312
කථං නිං අනසො භිකු	104
කථං නු දුති පුච්චෙය්‍යං	382
කථං විහාරි බහුලොධ භිකු	230
කථං සු තරති බසං	382
කථං සු ලභතෙ පඤ්ඤං	382
කප්පො ව තෙ බභිවරෙ	
අහොසිං	260
කමමං විජ්ජා ව ධම්මො ව	
	60, 104, 106
කසිර වෙ කසිරපෙතං	92, 94
කරණීය මෙතං බ්‍රාහ්මණෙන	90
කසි උදයො දෙවතිතො	330
කස්සා කුචං ධම්මපදාති භිකු	360
කස්සකො පටිජානාසි	308
කස්සව්වයා න විජ්ජන්ති	44
කා	
කාමං මඤ්ඤාතු වා මා වා	394, 398
කාමරුගෙන ඩය්‍යාමි	336
කායගුණො වච්ඡගුණො	308
කායෙන සංවරෙ සාධු	138
කාරයෙ අස්සමෙ රමෙමි	182
කාලං වොහං න ජානාමි	18, 20
කාලෙ පටිස්ස නාගදත්ත	358
කාවෙය්‍යමත්තා විවරිමහ	350
කි	
කිං දදෙ බලදෙ හොති	56
කිං සු අජරසා සාධු	66
කිං සු අලසං අතලසඤ්ඤ	82
කිං සු ඉස්සරියං ලොකෙ	80
කිං සු උප්පත්තං සෙට්ඨං	78
කිං සු උප්පථො අකානානො	70
කිං සු ජතෙති පුරිසං	68

කි	පිටිකඩකානි
කිංසු ජරති කි න ජරති	80
කිංසු කිත්ථා සුඛං සෙති 76, 88, 422	
කිංසු දුතියා පුරිසස්ස හොති	70
කිංසු නිදුතං ගාථානං	70
කිංසු පවසතො මිත්තං	66
කිංසු ඛිකුති පාඨෙය්‍යං	82
කිංසු මානා පිටා භාතා	84
කිංසු යාව ජර සාධු	66
කිංසු රථස්ස පඤ්ඤාණං	78
කිංසු ලොකස්මිං පජ්ජෙතො	82
කිංසු වන්ච මුත්තස්සානං	66
කිංසු සංයොජතො ලොකො	72
කිංසු සබ්බං අනුභවි	72
කිංසු සම්බන්ධතො ලොකො	74
කිංසු හරන්තං වාරෙන්නති	80
කිංසුධ භිතා ජන්තා අනෙකා	80
කිංසුධිවිත්තං පුරිසස්ස සෙට්ඨං	
	78, 380
කිං සොප්පසි කිත්තා සොප්පසි	196
කිච්චන්ත මෙ අබිගතං	248
කිඤ්ඤාපි තෙ තං ජලතෙ විමානං	268
කිත්තාහං කුටිකං බ්‍රුමි	16
කිත්තා උද්දියා මුණ්ඩාසි	242
කිත්තා ජාතිං න රෙවෙසි	240
කිත්තා තෙසං පිහසසි	420
කිත්තා නිං හතපුත්තාව	236
කිත්තා සත්තො' ති පච්චෙසි	246
කිත්තා සත්තරමානො ව	96
කිත්තා සිහොව තදසි	202
කිමන්තාමො න දදෙ	82
කිමෙමි කතා රුජගහෙ	378
කිස්මිං ලොකො සමුප්පන්නො	76
කි	
කිදිසො තෙසං විපාකො	60, 62
කු	
කුකුලා උබ්භතො තාන	372
කුතො සරු නිවත්තන්ති	30
කුඨොහං ථරුසං බ්‍රුමි	424
කුමාකාරෙ පුරෙ අසිං	64, 116
කුමෙමා ව අභිනාති සකෙ කපාලෙ	14
කුලාකුලං පිණ්ඩිකාය වරන්තො	278
කුලාවකා මාතලි සිම්බලිසමි	400
කුසලි භාසසි තෙසං	62, 114
කුසො යථා දුග්ගතිතො	92

කෙ පිටිය බ්‍යානි

කෙ ව නෙ අතරු සමං	62
කෙනස්ස උඬ්ඪිතො ලොකො	74
කෙනස්ස නියති ලොකො	72
කෙනස්ස පිතිතො ලොකො	74
කෙනස්ස බජ්ඣති ලොකො	76
කෙනස්ස බ්‍යාහතො ලොකො	74
කෙනායං පකතො සහොතො	246
කෙනාසි දුමමතො තාත	226
කෙනිදං පකතං බිම්බං	244
කෙ නු කමමනතා කසිරනති	320
කෙනෙස යඤ්ඤෙ චිත්තලො	
මහග්ගතො	38
කෙසං දිවා ව රතෙනා ව	60
කෙසු න මානං කසිරුථ	318
කෙසුධ අරණං ලොකෙ	84

කො

කොධං ජහෙ විපජ්ජහෙය්‍ය-	
මානං	42, 46
කොධං කිඤ්ඤාසුඛං සෙති	78, 88, 422
කොසුධ තරති ඔසං	100

බ

බතතියං ජාතිසම්පන්නං	130
බතතියො දිපදං සෙට්ඨො	12
බතතියො බ්‍රාහ්මණො වෙස්සො	296
බතතියො සෙට්ඨො ජනෙනසම්මි	276

භ

භග්ගාය සොතසම්මි භතිතනාවං	260
භඤ්ඤා ඉසිතං චිරදික්ඛිතානං	404
භමතෙන ත පතතබ්බො	120
භමතිරං භාසසි වාවං	64
භමතිරං වාවසි වාවං	116
භමතිරපඤ්ඤෙ ඔධොචි	340
භමතිරරුපෙ බහුභෙරවෙ වතෙ	322

භා

භාථාතිනිතමෙම අභොජනෙය්‍යං	
	298, 300, 308
භාමෙ වා යදි වා රඤ්ඤෙ	132, 414

භි

භිරිදුග්ගවරං වෙතං	354
-------------------	-----

ච

චක්කචතති යථා රුජා	342
චතුර්වක්කං තච්චාරං	30, 120

ච

පිටිය බ්‍යානි

චතතාරො ච පටිපන්නා	414
චතතාරො ලොකසම්මි පජ්ජාතා	28, 88
චඤ්ඤෙසො ච වෙණුනු ච	106
චඤ්ඤෙ යථා විගතචලාහකෙ	
තහෙ	350
චරන්ති බාලා දුමමධා	110
චරකා බහු භෙරවා බහු	194

චා

චාතුරුසිං පඤ්චදසිං	370, 372
--------------------	----------

චි

චිත්තසම්මි චස්භුතාචති	240
චිත්තෙන නියති ලොකො	72
චිරස්සං චත පස්සාමි	1, 104

චො

චොරං හරන්නං චාරෙනති	82
---------------------	----

ඡ

ඡන්දරුගස්ස චිත්තා	854
ඡන්දෙ නිදනං ගාථානං	70
ඡ ලොකසම්මි ඡිද්දති	80
ඡස්ස ලොකො සම්ප්පන්නො	76
ඡන්ද සොතං පරික්කමම	92, 94

ඡෙ

ඡෙත්වා බිලං ඡෙත්වා පලිඝං	48
ඡෙත්වා තද්ධිං වරහතඤ්ච	30, 120
ඡෙත්වාත මච්චිතො සෙතං	222

ඡ්

ඡ්ඤං ත සබ්බෙක නපි හෙමි	
සොත්තං	202
ඡ්චිලා පඤ්ච රුජානො	170
ඡ්ඤං වෙ මඤ්ඤති බාලො	292
ඡ්ඤං වෙරං පසවති	154
ඡ්ඤ අජරසා විත්තං	70

ඡා

ඡාතස්ස මරණං භොති	240
------------------	-----

ඡී

ඡීරන්ති වෙ රුජරථා සුචිත්තා	134
----------------------------	-----

ඡේ

ඡේගුච්ඡි නිපකො භික්ඛු	126
-----------------------	-----

ක	පිටියබ්බානි
කිනා රථඤ්ඤ විතතඤ්ඤ	84
ක	
යානං හි මඤ්ඤාති බාලො	158
යානං හි සො මනුස්සිනෙ	132
කි	
කිනෙ මජ්ඣනිකෙ කාලෙ	14
න	
නං හි එතෙ තමස්සෙය්‍යං	420
නං තමස්සනති තෙවිජ්ජා	416
නං හිස්ස ගජ්ජනං හොති	184
තග්ග මෙ කුටිකා තතථි	16
තඤ්ඤ කමමං කතං සාධු	110
තඤ්ඤ පන අපපට්ඨානියං	378
තඤ්ඤ හි තාදාකුට්ඨං තථා	
විමුත්තං	42
තණ්හා ජනෙති පුරිසං	68
තණ්හාතිපන්නා වත සීලබද්ධා	52
තණ්හාය උද්ධිතො ලොකො	74
තණ්හාය නීයති ලොකො	72
තස්ස විතතං පණ්ණිබෙති	351
තත්ත භික්ඛවො සමාදහංසු	48
තථාගතං අරහන්තං	94, 96
තථාවිධං සීලවිතතං වදන්ති	100
තථෙව බන්ධනසොරවට්ඨං	182
තථෙව සද්දො සුතවා	184
තදාසි යං භික්ඛනකං	284
තපොකමමඤ්ඤ නාගො ව	200
තපොකමමා අපකකමම	188
තපො ජගුච්ඡාය ආයුත්තා	128
තපො ජගුච්ඡාය සුසංවුත්තන්තා	126
තමෙව වාවං භාසෙය්‍ය	338
තයො සුපණ්ණො වතුරෙව හංසා	268
තසමා අබ්බෙදාධ පටානවා	334
තසමා හි අත්තකාමෙන	254
තසමා කරෙය්‍ය කල්‍යාණං	136,
	170, 178
තසමා හි පණ්ණිතො පොසො	60,
	104, 106, 132, 186
තසමා විතෙය්‍ය මචෙජ්ජරං	36, 58,
	110, 114
තසමා සඤ්ඤාධ සීලඤ්ඤා	414
තසමා සතඤ්ඤා අසතඤ්ඤා	36

න	පිටියබ්බානි
තසමා හවෙ ලොකවිදු සුමෙධො	120
තසමිං පසන්නා අවිකම්පමානා	256
තස්ස තං දෙසයන්නස්ස	340
තස්ස සොකපරෙතස්ස	222
තස්සා යො ජායතී පොසො	158
තස්සෙව තෙන පාපියො	290, 292
	394, 398
තා	
තාදිසො පුරිසො රුජ	174, 176
තාවතිංසා ව යාමා ව	242
නි	
නිති විජ්ජාති සම්පන්නො	298
න	
තුණ්හි උත්තරිකෙ හොති	374
තුණ්හිතුනො හවං තිට්ඨං	312
තෙ	
තෙ වෙතසා අනුපරියෙති	348
තෙ මතෙසු න මියන්ති	36
තෙවිජ්ජා ඉද්ධිපන්නා ව	264
තෙසං දිවා ව රතෙතා ව	60
තෙසු උස්සුකකජාතෙසු	30
තෙ හි පාරං ගමිස්සන්ති	98
තෙ හි සොසං ගමිස්සන්ති	98
ද	
දණ්ණො ව තීර මෙ සෙය්‍යො	314, 316
දදන්ති හෙකෙ විසමෙ නිට්ඨං	38
දද්දුලලමානා ආගඤ්ජං	232
දබ්බො චිරරත්තසමාහිතො	334
දහරු තං රූපවතී	238
දහරෙ පුරිසො රුජා	146
දළිඳො පුරිසො රුජ	174
ද	
දානඤ්ඤා යුග්ගඤ්ඤා සමානමානු	38
දි	
දින්නං සුබඵලං හොති	56
දිවාච්ඡාරු තික්ඛමම	344
දි	
දිසමායුමනුස්සානං	198

ද	පිටිය බිකානි
දුකකරං දුතතිතිකකඤ්ච	14
දුකකරං වාපි කතෙතනි	90
දුකකමෙව හි සමෙහානි	246
දුගහතා දෙවකඤ්ඤායො	358
දුගහමෙ විසමෙ වා පි	90
දුග්ගදං දදමාතානං	36
දුපෙසාසං කන්තා අත්තාතං	118, 364
දුලලහං වා පි ලහනනි	90
දුස්සමාදහං වාපි සමාදහනනි	90

උ

උරෙ ඉතො බ්‍රාහ්මණී බ්‍රහ්මලොකො	256
--------------------------------	-----

ඳ

දෙවා විරුධා අසුරෙහි	420
දොසත්තනි ගොතම පුඤ්ඤකමමා	258
දො කස්සපා ච මාසෝ ච	96

ධ

ධජො රථස්ස පඤ්ඤාණං	78
ධඤ්ඤං ධනං රජතං ජාතරූපං	170
ධනඤ්ජානි ච අකෙකාසං	306
ධම්මං චරෙ යො'පි සමුඤ්ජකං	36
ධම්මො රහදො බ්‍රාහ්මණ සීලතිජො	302, 328

ධි

ධිරො ච විඤ්ඤා අධිගමම භොගෙ	168
---------------------------	-----

න

න අඤ්ඤානු භගවතා	64, 114
නගස්ස පස්සෙ ආසිතං	348
න තං කමමං කතං සාධු	110
න තං දළහං ඛිකිතමානු සිරි	144
න තස්ස පච්ඡා න පුරුජමඤ්ච	256
න තත්ථ හජිතං භූමි	186
න තෙ කාමා යාති විත්‍රාති	
ලොකෙ	42
න තෙසං කොට්ඨ ඔපෙනති	420
න තෙ සුඛං පජානනති	10, 358
න තෙහි යකකා කිලනති	372
නත්ථි අත්තසමං පෙමං	12

න පිටිය බිකානි

නත්ථි කිච්චං බ්‍රාහ්මණස්ස	90
නත්ථි දුති පුතාවාසො	358
නත්ථි නිස්සරණං ලොකෙ	232
නත්ථි පුත්තසමං පෙමං	12
න තං බාලෙ විජාතාසි	10, 858
නදනති වෙ මහාචීර	202
නදීතිරෙසු සණ්ඨාතෙ	358
නදති පුත්තනති පුත්තිමා	12, 196
නදතා නදති වෙව	24
නද්දිසංයොජනො ලොකො	74
නද්දිසමිඛකිනො ලොකො	74
නද්දිහවපරිකකියා	4
න පච්චතිකසාතෙන	320
න බ්‍රාහ්මණො සුජ්ඣති කොචි	
ලොකෙ	296
නහං ථලෙය්‍ය පඨවි චලෙය්‍ය	194
න චිද්දියා සයාමි නා පි කාවෙය්‍යං	
මනෙතා	202
න මාතකාමස්ස දමො ඉධත්ථි	8, 52
න මාත බ්‍රාහ්මණ සාධු	318
න මෙ මාරිස සා දිට්ඨි	264
න මෙ චතසමං කරණීයමඤ්ච	322
නමො තෙ බ්‍රහ්මවීරජු	94, 96
න යත්ථ හිතං නපි යත්ථ වාදිතං	322
න යනති වෙ මහා චීර	230
නසිදං අත්තකතං ඛිලං	244
නසිදං භාසිතමනෙතන	44
න චණ්ණරූපෙනතරෙසුජාතො	148
න වෙ සිරි පකුබ්බනති	44
න සනති කාමා මනුජෙසු තිච්චා	42
න සබ්බසො මනො තිචාරයෙ	26
න සුප්පතච්චෙනාමති	424
න හරම් න භඤ්ජාමි	364
නති නුතිමස්ස සමණස්ස	304
නති පුත්තො පතිවාපි	374
නති මය්‍යං බ්‍රාහ්මණ	304, 306
නති සොචති භික්ඛු කදුචි	334

නා

නාගතාමොසි භගවා	344
නාවඤ්ජනති අනොරත්තා	198
නාඤ්ඤානු බොජ්ඣංගා නපසා	102
නා පුස්සනං පුස්සති	24
නාමං විත්තඤ්ච තණ්හා ච	76
නාහං භයා න දුබ්බලයා	394

නා	පිටිකඛකානි
තාමං සබ්බං අනුභවි	72
තාහු අසාසපසාසො	284
නි	
නිකඛනනං අරතී වෙව	352
නිකඛනනං වත මං සතතං	332
නිච්චං උත්තසාමිදං විතතං	102
නිද්දං තද්දං විජ්ජිකා	14
නිද්දං තද්දං විජ්ජිකා	14
නිබ්බාණං භගවා ආභ	374
තිරයං තිරවජ්ජතයොතිං	62
නෙ	
නෙතං තව පතිරුපං	204
නෙව තං උපජ්ජාම	366
නෙසා සභා යත්ත නසනති	
සනොතා	330
නො	
නො වෙ ධම්මං සරෙය්‍යාථ	392
නො වෙ බුද්ධං සරෙය්‍යාථ	392
ප	
පකුටිකො කාතියානො නිගණ්ඨා	126
පටිගලෙව වතං කසිරු	110
පජ්ජානකරො අතිවිජ්ඣා ධම්මං	346
පඤ්චකාමගුණා ලොකෙ	32
පඤ්ච ජාගරතං සුත්තා	6
පඤ්ච ජ්ඤෙ පඤ්ච ජභෙ	6
පඤ්ච වෙද්ද සතං සමං	52
පඤ්ඤා ලොකසමිං පජ්ජාතො	84
පටිසොතගාමිං නිපුණං	248
පඨමං කලලං භොති	366
පණ්ඩිතොති සමඤ්ඤාතො	126
පතිරුපකාරී ධුරවා	382
පතිරුපකො මනනිකාකුණ්ඩලොව	148
පද්මං යථා කොකනදං සුගඤ්ඤා	152
පබ්බතස්ස සුවණ්ණස්ස	212
පමාදමනුසුඤ්ඤා නති	46
පරතො ආසිංසරෙ බාලා	62
පරසමනෙසු භොජගසු	62
පරෙසභස්සං භික්ඛුනං	344
පසංසියා තෙපි භවනති භික්ඛු	42
පසාදාකායො සුවිමුත්තවිතො	230
පහාසු සබ්බං ත විමානමජ්ඣගා	22

ප	පිටිකඛකානි
පහාසි සබ්බං තව මානමජ්ඣගා	42
පභිතමානස්ස ත සනති ගජා	28
පහුතභතඛං ජාලිනං	132
පා	
පාණෙසු ව සංයමාමසෙ	372
පාපං ත කසිරු වචසා මනසා	24, 54
පාතුරුභොසි මගධෙසු පුබ්බෙ	250
පාසාණො සීභො සකලිකා	214
පි	
පියවාචමෙව භාසෙය්‍ය	338
පියො ලොකො සකො පුත්තො	374
පි	
පුගහලො අය්‍යකා ලොකො	188
පුච්ඡාමි තං ගොතම භුරිපඤ්ඤා	100
පුඤ්ඤං වත පසවි බහුං	378, 380
පුත්තා වජ්ඣ මනුස්සානං	68
පුත්තප්පනං බීරනිකා දුභනති	310
පුත්තප්පනං වෙව වපනති බිජං	310
පුත්තප්පනං ජායති මියති ව	310
පුත්තප්පනං යාවකා යාවශනති	310
පුත්තප්පනං සුඛි භොති	374
පුබ්බෙතිවාසං ජානාමි	350
පුබ්බෙතිවාසං යො වෙදි	298, 312
පුරිසස්ස භි ජාතස්ස	270, 274
පු	
පුජ්ජො පුජ්ජෙය්‍යානං	312
පි	
ඵලං වෙ කදලිං භනති	276
බ	
බඤ්ඤා, සී මාරපාසෙන	192
බඤ්ඤා, සී සබ්බපාසෙති	194
බහුතා, පී බො තං විහජෙය්‍යං	54
බහුතනං වත අජාය	350
බහුමපි පලපං ජපං	296, 298
බහු භි සද්දං පච්චුතා	360
බා	
බාලා කුමුදනාලෙති	230
බි	
බිජං උපපතතං සෙට්ඨං	78

බු	පිටකඛණානි
බුද්ධානුබුද්ධෝ සො පෙරෙ	346
බුද්ධෝ ධම්මමදෙසෙසි	240
බු	
බුහමාසනං දෙවදනෙනා	284
භ	
භයා හු මථවා සකක	394
භා	
භායාමි නාගදනනං	358
භි	
භික්ඛු සියා කුසි විමුත්තවිතෙනා	86, 98
භිශෝ පඤ්චසතා සෙබා	278
භි	
භිශෝ බාලා පභිජේය්‍යං	394, 396
භෙ	
භෙත්වා අවිජ්ජං විජ්ජාය	354
භො	
භොගෙ පඤ්චමානෙන	164
ම	
මං තමස්සන්ති තෙවිජ්ජා	416
මකෙබ්බ මකබ්බා පජා	334
මගධං ගතා කොසලං ගතා	356
මච්චනාබ්බාහතො ලොකො	74
මච්චනා පිහිතො ලොකො	76
මචේජරවිතයෙ සුත්තං	406, 408, 410
මචේජර ව පමාද ව	36, 38
මඤ්ඤමං ලොකාධිපති	
සභව්‍යතං	322
මතං වා අමම රොදනති	372
මතං වා පුත්ත රොදනති	372
මහඥානා මහාභොගා	30
මතසා වෙ පසනෙනන	368
මනුජස්ස සද සතිමෙනා	152
මජ්ඣං හු බො සෙසි උදුහු	
කාවෙය්‍යමනෙනා	202
මහානුභාවො තෙවිජේජා	348
මහාසමයො පවතස්මිං	48

මා	පිටකඛණානි
මාකාසි පාපකං කමමං	372
මා ජාතීං පුච්ඡ වරණඤ්ච පුච්ඡ	300
මාතරං කුටිකං මුසි	16
මාතරී පිතරී වා පි	318
මාතාපෙතතිහරං ජනතුං	406, 408
මාතං පජ්ඣස්ස ගොතමි	334
මාතං පභාය සුසමාහිතතෙනා	8, 52
මාතො හි තෙ බ්‍රාහ්මණ	
බාරිභාරෙ	302
මා පමාදමනුසුඤ්ජථ	46
මා බ්‍රාහ්මණ දුරුසමාදභාතො	302
මායාමි මසවා සකක	424
මා සද්දං කරි පියඛිකර	372
මු	
මුත්තොහං මාරපාසෙන	192
මුත්තොහං සබ්බපාසෙහි	194
මෙ	
මෙදවණඤ්ච පාසාණං	224
ය	
යං එණිකුලයමිං ජතං ගතිතං	260
යං කිඤ්චි සිවිලං කමමං	92, 94
යං ව බො සිලසම්පන්නො	132
යං තං අපායෙසි බහු මනුස්සො	260
යං බුද්ධො භාසිතෙ වාචං	338
යං මුසා භණ්ණො පාපං	402
යං වදන්ති ත තං මය්‍යං	212, 224
යං වදන්ති මම ඉදන්ති	212, 224
යං හි කසිරි තං හි වදෙ	44
යං හි දෙවා මනුස්සා ව	418
යං සාවකෙන පත්තබ්බං	348
යජමානානං මනුස්සානං	414
යඤ්ච කරෙති කායෙන	170
යඤ්චස්ස භුඤ්ජතෙ මානා	366
යතො යතො මතො නිවාරයෙ	26
යත් අපො ව පඨවි	30
යත් නාමඤ්ච රූපඤ්ච	26, 64
	116, 296
යත් භෙරවා සිරිංසපා	278
යත්ථාලසො අනුචාරානා	386, 388
යථා අඤ්ඤතරං බිජං	244
යථා තාමං තථා වස්ස	294

ය	පිටියබ්බානි
යථා'පි සෙලා විපුලා	186
යථා සාකට්ඨකො පඤ්චං	110
යථා හි අඛණ්ඩො	246
යථා හි මෙසො ථනයං	184
යනතං ඉසිති පනතබ්බං	234
යමෙනං වාරිජං පුප්ථං	364
යස්ස ඵතාදිසං යානං	58
යස්ස ජාලිනී විසන්තිකා	196
යස්ස නුත සියා ඵචං	234
යස්ස සද්ධා තථාගතෙ	412
යස්ස සබ්බමහොරත්තං	370
යස්සොතෙ චතුරේ ධම්මා	382
යස්සො ච භිතො ත දදති මච්ඡරී	36
යා	
යා කා වි කඛ්ඛා අභිනන්දනා වා	324
යාදිසං වපතෙ බිජං	404
යාය සද්ධා පබ්බජිතො	354
යෙ	
යෙ කෙවි අරියධම්මං	54
යෙ කෙවි බුද්ධං සරණං ගතාසෙ	48
යෙ කෙවි රූපා ඉධ වා හුරං වා	128
යෙ බො පමන්නා විහරන්ති	118, 364
යෙ ගහට්ඨා පුඤ්ඤකරු	416
යෙ ව කායෙන වාචාය	190
යෙ ව බො අරියධම්මෙ	54
යෙ ව බහන්ති සම්බුද්ධා	254
යෙ ව යඤ්ඤ නිරුරමා	144
යෙ ව රූපුපගා සත්තා	238
යෙධ මච්ඡරිතො ලොකෙ	60
යෙධ ලද්ධා මනුස්සත්තං	62
යෙ නං දදන්ති සද්ධාය	58, 110
	112, 114
යෙනං පජානන්ති යතො	
නිදන්තං	370
යෙන කෙතවි වණ්ණෙන	368
යෙ මෙ පවුතෙන සත්ථපදෙ	98
යෙ රාගදෙසවිත්තා	412
යෙසං ධම්මා අප්පට්ඨිදිනා	8
යෙසං ධම්මා අසමමුට්ඨා	8
යෙසං ධම්මා සුප්පට්ඨිදිනා	8
යෙසං ධම්මා සුසමමුට්ඨා	8
යෙසං රාගො ව දෙසො ව	
	26, 294, 418

යෙ	පිටියබ්බානි
යෙසමපි සලලං උරසි පට්ටං	202
යෙති ජාතෙති නන්දියං	314, 316
යවායං භිසානි බණ්ඩි	364
යො	
යො අකුකාරෙ නමසි පහබ්බකරො	96
යො අප්පද්ධංසං තරස්ස දුස්සති	24
	292
යො ඉධ සමමාසමුද්ධො	418
යො ඉමසමිං ධම්මවිතයෙ	282
යො ව විතෙය්‍ය සාරමා	320
යො ව සද්දපරිත්තාසී	360
යො දුක්ඛමග්ගකම් යතො නිදන්තං	214, 216
යො ධම්මවාරී කායෙන	188
යො නිද්දියං පසංසති	270, 274
යො මාතරං වා පිතරං වා	324
යො සීලවා පඤ්ඤවා	
භාවිතතො	100
යො සුඤ්ඤගෙහානි සෙවති	194
යො හවෙ බලවා සනො	394, 398
යො භොති භික්ඛු අරහං කතාසී	28
ය	
රාගො උප්පථො අකුකාරො	70
රාගො ව දෙසො ව ඉතො	
නිදන්තං	370
රාගො ව දෙසො ව කුතො	
නිදන්තං	370
රා	
රාකම්මුලගහණං පසකකිය	356
රා	
රූපං ජීරති මච්චානං	80
රූපං න ජීවන්ති වදන්ති බුද්ධා	366
රූපං වෙදසිතං සඤ්ඤං	206
රූපා සද්ද රසා ගතා	204, 208, 238
ල	
ලද්ධා හි සො උපාදානං	132
ලො	
ලොකෙ දුක්ඛපරෙතසමිං	374
ලොභො දෙසො ව ලොභො ව	
	134, 180

ව	පිටියබ්බානි
වජ්ජුපුත්තො ව වෙසාලි	366
වභාපදෙන ධයො චූචානා	120
වතං යදංගි සබ්බති	133
වසො ඉසාරියං ලොකෙ	83

ව

වාවං මහඤ්ච පණ්ණාස සමචා	80
වාසමෙථෙව පුරිසො	402

වි

විජ්ජා උපපතතං සෙට්ඨා	78
විපුලො රුජගතියානං	128
විරතො කාමසංකුඤ්ඤා	100
විරතො මෙජ්ඣා ධම්මා	64, 116
විරියං මෙ ධුරධොරයානං	308
විවෙකං උපට්ඨානඤ්ච	366
විවෙකකාමො'පි වතං පටිට්ඨො	352
විසෙනිභූතො උපසන්නාවිතො	256

චූ

චූට්ඨි අලසං අනලසංඤ්ච	84
----------------------	----

චෙ

චෙසාලියං චිතො විහරන්තං	52
------------------------	----

ස

සංසාරං දිව්‍යදිව්‍යානං	190
සංභුතො සංචා ප සුඤ්ඤාසංචො	352
සංකිති මෙ සුභං චා	332
සංකාරෙ පරතො පසා	336
සංකිත්තොන'පි දෙසෙති	340
සංකසා අඤ්ජලිං කචා	118, 364
සංකස පසාදො යසසාචි	414
සචෙ අභි අකමෙවන	386, 388
සචෙ එනති මුහුසානානං	62
සචෙ'පි එතතො භිකූසා	332
සචෙ'පි දසපජේජානෙ	354
සචං චෙ අමිතා වාචා	338
සචෙ මං කෙවලං සබ්බං	200
සචෙ මහං අනුබුද්ධං	224
සචං ධම්මො සංයමො	
සචෙවන දුකො දුකො	302
සචෙවන දුකො දුකො	

උපෙතො 300

සංකුඤ්ඤා විපරිසෙසා	336
සතං සහසානං නිරබ්බදනං	274
සතං සහසානාපි ධුතතකානං	240

ස

පිටියබ්බානි

සතං හභි සතං අසා	376
සතිමනො සද්ද චාදො	370
සත්තාධා මෙ ප ඉද්ධං	92
සත්තිසා විස මෙට්ඨා	34, 102
සත්තිසුඤ්ජා කාමො	234
සත්තො පච්චානො මිත්තං	66
සද්දභානො අරහතං	382
සද්ධාමසා අනාඤ්ඤා	374
සද්ධා දුතියා පුරිසසා සොති	70
සද්ධා බිඤ්චි පාටෙයං	82
සද්ධාසීලං තපො චූට්ඨි	308
සද්ධාය තරති ඔසං	382
සද්ධායාහං පබ්බජිතො	218
සද්ධිධි විතතං පුරිසසා සෙට්ඨං	

78, 382

සබ්බකමම කඛයපපතො	244
සබ්බගන්ථපභිතසා	368
සබ්බභ් චිත්තා නඤ්ඤි	236
සබ්බද්ද වෙ සුඛං සෙති	378
සබ්බද්ද සිලසම්පන්නො	100
සබ්බා ආසන්නියො ඡෙත්ථා	378
සබ්බා දිසා අනුපරිගමම වෙතසා	142
සබ්බි මච්ඡරිතා සාධු	54
සබ්බිජරච සමාසෙථ	32, 108
සංභව ගභවයො චූචානා	342
සංභවෙ නිසංකිතසානති	284
සංඛෙ සත්තා අරුජානා	402
සංඛෙ සත්තා උරුසානති	175
සංඛෙ සද්ධාමගරානො	254
සංඛො ආදිපිතො ලොකො	242
සමණං මානා පිතා භාතා	84
සමණීධි අරණං ලොකෙ	84
සමණෙ බ්‍රාහ්මණෙ වාපි	174, 176
සමුද්දො උද්ධිතං සෙට්ඨො	128
සමො විසෙසී උද්ධො නිතිනො	22
සම්මනුජා සද්දො ව	232
සම්මාධෙ චිත ඔකාසං	92
සම්මාධෙ වාපි විඤ්ඤාති	92
සම්මුද්ධො දිපදං සෙට්ඨො	12
සභාවරිතොන ඡෙත්ථා සිතාලො	128

සා

සාධු බො පණ්ණිතො නාම	374
සාරත්තා කාමහොගෙසු	140
සාරිපුත්තො ව පඤ්ඤා	60, 106

සි	පිට්ඨකතානි
සිවො, බෙමො ව සෙරි ව	128
සි	
සීලං අජරසා සාධු	66
සීලං යාව ජරා සාධු	66
සීලං සමාධිං පඤ්ඤාඤාච	188
සීලෙ පතිට්ඨාය නරො සපඤ්ඤා	26, 294

සු	
සුබජ්චිනො පුරෙ ආසුං	116, 364
සුඛිතා වත තෙ මහුජා	98
සුඤ්ඤාති ධම්මං විමලං	344
සුඤ්ඤාති ත විජානාති	354
සුතමෙව මෙ පුරෙ ආසි	52
සුභාසිතං උත්තමමොහු සනෙතා	338
සුභාසිතස්ස සිනෙභථ	86
සුචීරං සුසීමඤ්චව	406
සුසුඛං වත ජිවාම	208

සෙ	
සෙට්ඨා ති නිර ලොකස්මිං	416, 418
	420
සෙලං ව සිරසුභවථ	230
සෙලෙ යථා පබ්බතමුඤ්ඤිතිට්ඨිනො	250
සෙවෙථ පනතානි සෙනාසනානි	278

සො	පිට්ඨකතානි
සො අහං විවරිස්සාමි	384
සොකස්ස මුලං පලිබාය සබ්බං	224
සොකාවතීණොණො හු වතමි	
සොකසි	222, 230
සොවති පුහෙතති පුතතිමා	12, 196
සො ධිරො ධිතිසමානෙතා	222
සො මෙ ධම්මමදෙසෙසි	350
සොහං එතෙ පජානාමි	64, 116
සෙනහජා අත්තසම්භූතා	370
සමාගතං වත මෙ ආසි	350
සමාහං අකඤ්ඤා අසිනො	
අනුපයො	324

හ	
හත්තා ලහති හත්තාරං	158

හි	
හිතානුකමපී සමුද්දෙඛො	204
හිත්වා අගාරං පබ්බජිතා	30
හිත්වා අහං බ්‍රාහ්මණ දුරුද්දහං	302
හිරි තස්ස අපාලමෙඛා	58
හිරිනිසෙධා හනුයා	16

සංස්කෘත මා මානුක ක මණි කා

අ	පිටිබිකානි
අකොසාභාරථාප	288, 290
අගාලවවෙතිස	330, 332
අගතිකභාරථාප	296, 298
අපපාල	188, 190
අපපාලනිශ්‍රොධ	222, 248, 252
අපාසකහනු	154, 156, 158
අපනකෙසකමල	130
අසුපනවන	102
අසුසුකොණ්ඩසුසු	346
අනාපපිණික	1, 4, 10, 32, 36 40, 42, 46, 86 104, 106, 108, 130, 196, 200 204, 232, 258, 264, 278, 320 336, 338, 342, 350, 370, 374 376, 378, 384, 386, 388, 392 396, 406, 408, 418, 422, 426
අනුරාධ	264, 284, 356
අනතක	194
අකිකවිඤ	276
අකිවන	232, 238, 242, 244, 246
අතිහු	278, 280, 282
අරති	226, 230, 232
අරුණවති	278, 282
අරුණවනතු	278
අවිහ	62, 114
අසම	126
අසුඤ්චිකභාරථාප	292
අභිංසකභාරථාප	294
ආ	
ආකොටක	126, 128
ආනඤ	106, 122, 162, 284, 326 336, 356
ආභසාර	208
ආලවක	330
ආලවි	330, 332, 334, 380, 382
ආලවිකා	232, 234
ඉ	
ඉඤක	366
ඉඤකුට	366
ඉසිතිලි	348

ඉ	පිටිබිකානි
ඉසිතිලිපසා	220, 222
ඉසිපතන	192
ඊ	
ඊසාන	390
උ	
උපකිතසසුඤ්ඤා	42
උතතර	104, 106
උතතරිකා	374
උදය	310
උපක	62, 114
උපවාලා	240
උපවතනන	282
උපවාන	312
උපලවණණා	238, 240
උරුවෙලා	188, 190, 222, 226 248, 252
එ	
එකතාලා	306
එකසාලා	204,
ක	
කකුධ	102, 106
කතමොරකතිසාක	268
කපිලවත්ථි	46
කපපිත	264
කලඤ්ඤාතිවාප	98, 126, 194, 196 220, 286, 288, 292, 296 346, 378, 380, 412
කසිභාරථාප	306, 308
කසාප	64, 86, 116, 264, 354
කසාපගොචන	354
කා	
කාතිසාන	126
කාලෙද	90
කාසි	154
කාලසිලා	220, 222
කි	
කිසාගොතමි	236
කු	
කුසිනාරා	282

කු	පිටිබ්බකානි
කුට්ඨාසාරසාලා	54, 206
කො	
කොකතද	52
කොකාලික	263, 270, 272, 274
කොණ්ඩඤ්ඤ	346
කොසල	116, 132, 164, 168, 204 212, 298, 302, 320, 322 352, 354, 358, 364
ක	
කර	368
කෙ	
කෙම	110
කො	
කොමද්දසා	328
කොමද්දසාක	330
ක	
කග්ගරු	348, 350
කසා	368
කි	
කිජ්ඣකුට	200, 368, 414
කො	
කොතමි	26, 50, 76, 80, 100 130, 200, 204, 206, 208, 210, 230, 258
කොඛික	220, 222
ක	
කට්ඨකාර	64, 114, 116
ක	
කඤ්ඤ	100, 106
කඤ්ඤාලික	10
කඤ්ඤානු	94, 96
කඤ්ඤා	98, 108
කඤ්ඤ	348
කා	
කාලා	240
කි	
කිරු	380

මු	පිටිබ්බකානි
මුලලකොකතද	54
ම	
මට්ඨාසාරථාජ	294, 296
මනනු	116
මා	
මාලිනි	356, 358
මෙ	
මෙකවන	1, 10, 14, 32, 36, 38 40, 42, 46, 56, 86, 88, 92 104, 108, 130, 196, 200, 204 232, 254, 258, 262, 264, 270 272, 276, 294, 320, 336, 338 342, 350, 372, 384, 386, 388 392, 396, 406, 408, 418, 422, 426
ම	
මගරසිඛි	168
මණ්ණා	226, 230, 232
මපොද	18
මපොදුරම	18, 20
මා	
මායන	92, 94
මාවතංස	426
මා	
මුද්	274
මුද්දපච්චෙකමුගම	270
ද	
දකඛිණාගිරි	306
ද	
දමලි	88
දි	
දිසා	35, 106
දෙ	
දෙදායක	276, 284
දෙවසිත	312
දෙව්නමිඤ්ඤ	384, 408
ධ	
ධනසුජානි	286

න	පිටස්ඛකානි
නඤ්ඤා	120
නඤ්ඤා	100, 106
නඤ්ඤා	120
නඤ්ඤා භාරද්වාජ	320, 322
නා	
නාග	344
නාගරාජ	162
නාගදාන	358
නි	
නිගමන නාගදාන	126, 130
නිග්ගොධකාය	330, 332, 334
නිසංස	126
නෙ	
නෙරසුජරා	188, 190, 222, 248
	252
ප	
පඤ්ඤා	126
පඤ්ඤා විවිධාන	130
පඤ්ඤා සාන	320
පඤ්ඤා බ්‍රහ්ම	266
පජාපති	390, 410
පජ්ජනා	54
පඤ්ඤා	208
පඤ්ඤා ලවණි	92
පලගනති	62
පඤ්ඤා කොසල	130, 132, 134
	136, 138, 140, 142, 144, 146
	150, 152, 154, 156, 158, 164
	166, 168, 170, 176, 178, 180
	184
පි	
පිඤ්ඤා	62, 114
පිඤ්ඤා	372
පිඤ්ඤා මානු	372
පි	
පිඤ්ඤා	62, 114
පිඤ්ඤා	374
පිඤ්ඤා මානු	374
පිඤ්ඤා	146, 340
පිඤ්ඤා	408, 410
පි	
පිඤ්ඤා	126, 130

බ	පිටස්ඛකානි
බක	258, 274
බක බ්‍රහ්ම	258
බා	
බාරාණසී	192
බාහුදන්ති	62, 114
බි	
බිලබ්බික භාරද්වාජ	292
බේ	
බේලුප්පණ්ඩිතො	222
බ්‍ර	
බ්‍රහ්මදේව	254
භ	
භග්‍යදේව	62, 114
භග්‍යිය	62, 114
භා	
භාරද්වාජ	288, 290
භාරද්වාජ ගොතන	286, 288, 322
භි	
භික්ඛක	326
භො	
භොජ්ජනන	118
ම	
මකබ්‍රහ්මාණ්ඩ	126, 130
මගධ	208, 276, 306, 370
මඝ	408, 410
මසවනතු	408, 410, 418, 420, 424
මණ්ඩපාය	370
මණ්ඩපාය වෙතිය	370
මණ්ඩපාය	48, 50, 202
මණ්ඩපාය	282
මලලිකා	140, 142, 146, 158
මහාකපාල	262
මහාකපාල	262
මහාමොග්ගලාන	262, 348
මහාරොජ්‍ය	170
මහාලී	408, 410
මහාවත	46, 52, 54, 206

මා	පිටිබ්බකානි
මාගධ	88, 154, 156, 158
මාඝ	88
මාණවගාමිය	128
මාතලී	394, 400, 416, 418, 420
මාතලී සබ්බාහක	394, 400
මාතුපොසක	324
මාතස්ථද්ධ	316
මාර	128, 188, 190, 192, 194 196, 200, 202, 204, 206, 208 210, 212, 214, 216, 218, 220 222, 224, 226, 232, 238, 246 344, 428

මි	
මිගද්ද	102, 192
මිගාරමොතුපාසාද	146, 340

මො	
මොග්ගල්ලාන	264, 270
මොසරුර	42

ර	
රගා	226 230, 232

ර්	
රුජග්ග	18, 20, 48, 98, 104, 126 194, 196, 200, 202, 220, 276 286, 288, 292, 296, 346, 348 366, 368, 374, 378, 380, 412 414

රුහු	94, 96
------	--------

රේ	
රේතිතස්ස	118

ව	
වඛ්ඛිස	330, 332, 334, 336, 338 340, 342, 344, 346, 348, 350
වජ්ජරු	246
වජ්ජපුත්තක	360
වරුණ	390
වසුදත්ත	100, 106

වා	
වාසව	398, 408, 410, 416

වෙ	පිටිබ්බකානි
වෙජ්ජනපාසාද	416
වෙට්ඨෙරී	126, 128
වෙණුහු	98, 106
වෙදෙහිපුත්ත	154, 156, 158
වෙපච්ඡන්ති	96, 392, 394, 396 398, 400, 424
වෙරුවන	402
වෙසාලී	52, 54, 206, 360, 408
වෙච්චන	98, 126, 194, 196, 220 286, 288, 292, 296 346, 378, 380, 412
වෙහලිඛා	64, 116

ස	
සකක	46, 162, 214, 216, 284 328, 386, 388, 390, 392, 396 398, 402, 404, 406, 410, 414 416, 418, 424, 426

සබ්බාරව	326, 328
සංකප්පබෙලට්ඨපුත්ත	130
සතුලපකාසික	32, 36, 38, 42 46, 50

සත්ඛකුමාර	276
සප්පිනීතිර	276
සමිද්ධි	18, 20, 22, 24, 216, 218
සමෙර	404, 406
සමොව	278
සහමපති	248, 250, 254, 272 284, 414
සහලී	126
සහස්සකක	408, 410

සා	
සාකෙත	102
සානු	370
සාරිපුත්ත	106, 122, 124, 270 272, 338, 340
සාවච්ඡී	1, 4, 6, 10, 32, 36, 38, 40, 42, 46, 56, 66, 72, 88 90, 92, 94, 96, 98, 100, 102 104, 108, 110, 114, 118, 120 122, 130, 138, 142, 156, 160 166, 168, 176, 178, 180, 184 196, 200, 204, 210, 232, 234 238, 240, 244, 246, 254

සංවත්සර	පිටිකඛනානි	සු	පිටිකඛනානි
258, 264, 268, 270, 278, 294		සුදත්ත	376
296, 310, 312, 314, 316, 320		සුඛාවාස	266, 268
324, 326, 336, 338, 340, 342		සුඛික භාරදාජ	296
350, 372, 384, 386, 388, 392		සුධම්ම	426
396, 400, 402, 404, 406, 408		සුඤ්චිකභාරදාජ	298, 300, 302
414, 416, 418, 422, 426		සුඤ්චිකා	298
සි		සුමුහම	102, 106, 266, 268
සිඛි	278, 280	සුරිය	96
සිලාවනි	214, 216	සුමීර	384, 386
සිව	108	සුසිම	124, 386, 388
සි		සෙ	
සිතවත	374	සෙරි	110, 112
සිවක	376	සෙලා	244
සිසුපවාලා	242, 244	සො	
සිහො	202	සොමා	234
සි		හි	
සුකකා	378	හිමවත	
සුජලපති	402, 408, 410, 416, 424		
සුජා	408		

පද්‍රව්‍යානලේඛන

අ	පිටපිකතාන
අකංසු	116, 364
අකභිබා	324
අකනකුසුතො	402
අකනකොගො	180
අකනහස්සා	180
අකනුපාසනො	180
අකමපිතං	242
අකමුත්තා	386, 388
අකමෙත	386, 388
අකාලිකො	18, 20, 214, 216, 390
අකාලො	266, 376
අකිචේත	62
අකිඤ්චනං	42, 46
අකිඤ්චනො	256
අකිස්සවං	268
අකුතොහං	344
අකුබ්බමානො	80
අකුසලෙ	352, 362
අකුහකො	334
අකුජනො	58
අකෙවලං	258
අකොධනො	126, 428
අකොවිදු	290, 396, 398
අකෙකාධනො	406, 408, 410
අකෙකාධො	426
අකෙකාසං	158
අකෙකාසකො	158
අකෙකාසනි	174, 288, 394
අකෙකාසනං	290
අකෙකාසසි	290
අකනිච්ඡිනො	110
අකනියං	404
අකනිඤ්	70
අකබ්බාතාරං	22
අකබ්බාතා	340
අකබ්බාතො	346
අකබ්බාතො	70
අකබ්බාමි	224
අකබ්බිති	194
අකෙකියං සකුසුද්ධො	22
අකෙකියංසමිං	22

අ	පිටපිකතාන
අකෙකියං	22
අකෙකසු	270, 274
අබ්ලො	334
අගති	210, 212, 242
අගමිත්ත	192
අගරතියං	426
අගාරං	30, 408, 410
අගාරවො	252
අගාරසමා	182, 218, 254, 288, 290, 332, 354
අග්ගං	148, 150, 278, 346
අග්ගඤ්චරෙත	402
අග්ගපිණ්ඩං	256
අග්ගමකබ්බාසනි	160
අග්ගහෙසි	156
අග්ගිං	28, 130, 132, 296
අග්ගිහුත්තං	296, 298
අග්ගො	128
අග්ගනති	36, 38
අඝං	42, 104, 244
අඝගාමිතං	128
අඝජාතස්ස	104
අඝච්ඡයො	42
අඝාතයං	212
අඝාතෙත්වා	272, 274
අඝගසමාරා	246
අඝගානි	14, 182
අඝිතිරස	350
අඝිගති	336
අචලා	412
අචචතධම්මං	258
අච්චරච්චනාසංනො	350
අච්චරපකකනනස්ස	272
අච්චරපකකනෙන	276
අච්චරපකකනෙනසු	146
අච්චරපබ්බජනො	18, 20, 330
අච්චරපසමනො	288, 290, 306
අච්චතසං	354
අච්චලකා	146
අච්චගමා	44

අ	පිටියකිනානි
අවනතං	236, 386, 388
අවයං	426
අවයනනි	198
අවයෙන	272, 274, 356, 428
අවයරා	426
අවොධාය	48, 196, 202
අවුග්ගමම	250
අවෙති	382
අව්වති	182
අව්වති	392
අව්වරාගණසංක්‍රමං	58
අව්වරාගණපරිවුතො	10
අව්වරියං	110, 114, 118, 148, 178, 280, 318, 412, 422
අව්වරියබ්‍රහ්මනවිත්තජාතං	280
අව්වරදෙසුං	152, 316
අව්වදුං	62, 64, 114
අව්වෙව්ව්	22, 42, 230
අව්වෙරරූපං	322
අව්වේදකා	166
අජරසා	66
අජලිතං	242
අජාපයං	212
අජිතං	212
අජිතකම්පනිවත්තො	214
අජිතකම්පනිවත්තො	216
අජෙලකා	144
අජ්ජනං	154
අජ්ජනගෙන	132, 310, 320, 324, 326, 828, 330
අජ්ඣගමා	334, 350
අජ්ඣගමුං	40
අජ්ඣගා	22, 406, 408, 410
අජ්ඣතනං	132, 134, 302
අජ්ඣතනිකා	138
අජ්ඣනපි	426
අජ්ඣනාසි	6, 10, 18, 20, 22, 38, 126, 188, 190, 192, 194, 196, 198, 200, 202, 204, 208, 218, 220, 222, 228, 230, 232, 256, 262, 264, 266, 286, 302, 308, 312, 318, 320, 322, 328, 336, 352, 354, 356, 358, 362, 364, 366, 368, 380, 384, 388, 394, 416, 424

අ	පිටියකිනානි
අජ්ඣවාසසී	284
අජ්ඣාරුහනි	394, 398
අජ්ඣාවසනං	250
අජ්ඣාවසෙය්‍යං	406, 408
අජ්ඣොකාසෙ	190, 194, 196, 200, 206, 320, 340, 376
අජ්ඣොගහෙතො	234, 238, 246
අජ්ඣොගාලුප්පතො	358
අසුඤ්ඤා	118, 150, 250, 338, 340, 342, 344, 346, 364, 424
අසුඤ්ඤාකරණීයො	392
අසුඤ්ඤං	14, 180, 250, 366
අසුඤ්ඤතරං	206, 208, 244, 264
අසුඤ්ඤතරස්ස	258, 286
අසුඤ්ඤතරසමිං	238, 320, 352, 354, 356, 358, 360, 362, 364
අසුඤ්ඤතර 14, 10, 18, 20, 146, 356	
අසුඤ්ඤතරස්සා	254, 370
අසුඤ්ඤතරො	158, 208, 216, 254, 274, 278, 288, 290, 306, 352, 358, 360, 362, 364, 378, 380, 412, 422
අසුඤ්ඤස්ස	266
අසුඤ්ඤතො	34
අසුඤ්ඤග්‍ර	114, 118, 246
අසුඤ්ඤග්‍ර ජරාමරණා	134
අසුඤ්ඤ	296
අසුඤ්ඤණමූලප්පහවා	324
අසුඤ්ඤතාරො	192, 252, 416,
අසුඤ්ඤය	32, 34, 42, 44, 56, 62, 64, 108, 114, 188, 218, 220, 230, 258, 318, 360, 400
අසුඤ්ඤ	300
අටටො	274
අටලියො	402, 404
අටටියාමි	268
අට්ඨංසු	266, 268, 402, 414
අට්ඨංසො	124
අට්ඨමිතිකං	162
අට්ඨමිතිසමාහිතං	370
අට්ඨපුරිසපුග්ගලා	392
අට්ඨමි	370
අට්ඨාසිං	20
අට්ඨ	366

අ	පිටිබ්බකානි
අට්ඨිකත්‍යා	204, 206, 210, 338, 342
	344, 374
අඛිතෙළසෙති	342
අඛ්‍යා	134
අඛෙස	140, 174
අඛෙසා	176
අඤ්ඤ	248
අණණවං	882
අතකකාවචරෙ	248
අත ඤිතො	100
අතරං	62, 114
අතීකාලෙන	358
අතීකකතනමානුසකෙන	262
අතීකකනොතා	226, 228
අතීකකමං	346
අතීකකමම	206
අතීච්ච	170
අතීණණපුබ්බං	360
අතීදිවං	358
අතීථයෙ	288
අතීදෙමිපපතොතා	256
අතීපාතෙය්‍ය	118
අතීමඤ්ඤාති	334
අතීරච්ඡාතගාමිතො	278
අතීරෙමති	348, 412
අතීචෙලං	356, 358, 360
අතීචෙලචාරී	358
අතීචෙලා	374
අතීචිජ්ඣ	346
අතීසාරං	140
අතීහරිනි	166, 168
අතීතං	10, 254
අතීතසානුසොචනා	10
අතීතා	258
අතො	30
අතතකතං	244
අතතකාමො	142
අතතදුඤ්ඤාසු	420
අතතනා පියතරෙ	142
අතතනො	336
අතතනො	104, 126, 132, 136, 186
	330, 332, 334, 362, 372, 394
	398
අතතමනා	282

අ	පිටිබ්බකානි
අතතමනො	150, 264
අතතසඤ්ඤාතො	194
අතතසමං	12
අතතසම්මානා	134, 180, 370,
අතතා	134, 136, 138, 142, 302,
අතතානරකතීතො	146
අතතානුතිං	256
අතං 22, 104, 132, 186, 202, 290	
	354, 394, 398, 424
අතකරණෙ	140, 146
අතකාමා	352, 354, 356, 358
	360, 362, 364
අතකාමො	82
අතචරං	42
අතච්ඡාතසා	66
අතච්ඡාතා	402
අතඤ්ඤා	318
අතච්චති	54
අතච්චසං	328
අතච්චසංභිතං	94
අතච්චසං	230, 338, 402
අතච්චා	202, 394, 398
අතච්චානං	408, 410
අතච්චිසමයං	160, 164
අතච්චය 56, 192, 290, 350, 382	
අතච්චි	8, 22, 388
අතච්චිකා	238
අතච්චි නු බො	134
අතච්ච	202
අතච්ච	94, 336
අතච්ච	160, 338
අතච්චන	152, 318
අතච්චා	160, 164, 180, 182
	354, 382
අථාපරං	130, 274
අථො	134
අදුඤ්ඤාවචරං	398
අදුඤ්ඤාතෙන	300
අදුමිදෙදු	414
අදුයාදු	132
අදිනනං	364
අදිඤ්ඤාමානෙන	380
අදුට්ඨසං	122
අදුබ්බතනසං	156, 158

අ	පිට්ඨකයානි
අද්‍රව්‍යය	400
අඳුකම්	214, 216
අඳුස	210, 346
අඳුසා	222, 258, 262, 266, 298 320, 322, 376, 400, 424
අභිගතා	178
අභිගු	378
අභිං	230, 258, 300, 366
අභිංතං	190, 254
අභ්‍රුවකෙදුකුට සමානං	258
අභ්‍රුවා	354
අභිමමා	334
අභිකුටතා	234
අභිගව්‍යතී	386, 388
අභිගතො	248
අභිගමාය	386, 388
අභිගමම	168
අභිපනතස්ස	136
අභිපායා	226
අභිමුච්චෙය්‍ය	212
අභිමුච්චිනො	208
අභිවතතති	184
අභිවතතමානෙ	184, 186
අභිවත්ථා	260, 352, 354, 356 358, 362, 364
අභිවාසෙති	48, 202
අභිවාසෙනො	206
අභිනාගතො	18, 20
අබො	222
අබොමුබො	226
අනකොකාසනො	290
අනකතානස්ස	340
අනගාරියං	182, 218, 254, 288 290, 306, 332, 350, 354
අනගාරියුපෙනස්ස	90
අනසො	104
අනභිගණස්ස	24, 292, 364
අනච්ඡරියා	
අනඤ්ඤපොසි	256
අනඤ්ඤය	374
අනණ්	250, 416
අනනීතා	178
අනතතමනො	158, 286, 288, 292
අනත්ථසංභිතං	24, 54, 188

අ	පිට්ඨකයානි
අනභිගතස්ස	386, 388
අනනුවච්ඡා	336
අනන්තදස්සි	258
අනන්දි	104
අනපච්චා	132
අනපනීතානි	178
අනපාසිනී	136, 170
අනපෙකකා	420, 144
අනපෙකකිය	32
අනතිරති	330, 332, 336
අනතිරතිං	330, 332
අනරියා	90
අනලභිකතා	30
අනලසං	82, 84
අනලලගන්තා	302, 328
අනවච්ඡා	336
අනස්සවා	314
අනාගතං	10, 254
අනාගතපථපාය	10
අනාගාමී	270
අනාගාරානං	420
අනාගු	224
අනාථා	118, 364
අනාදරො	174
අනාදුනා	420
අනායුතං	1
අනායුමෙව	100
අනාවටං	100
අනාච්ඡො	302, 328
අනාසවා	236
අනීකාමියං	222
අනීකිද්‍රිතාථි	18, 20
අනීකො	356
අනීච්චකෙදුකුට සමානං	258
අනීච්චතං	116, 364
අනීච්චා	10, 284, 354, 358
අනීච්ඡා	116, 364
අනීඤ්ඤමානෙන	322
අනීන්දිනො	56, 168
අනිමිතතං	336
අනිවතතනතං	308
අනිස්සිනො	14, 86, 98
අනිසං	22, 42
අනිසො	102, 256

අ	පිට්ඨකයානි
අනුකතනනි	92
අනුකමපං	316, 326
අනුකමපා	368
අනුකමපිකා	352, 354, 356, 358 360, 362, 364
අනුකමපිතුං	368
අනුකුලං	144
අනුකකමිතවෙ	44
අනුගං	186, 170
අනුවකමමානො	320
අනුච්ඡිකො	170
අනුච්ඡිකං	386, 388
අනුච්ඡානං	386, 388
අනුච්ඡානං	80
අනුච්ඡිකා	212
අනුතපනි	110
අනුතතරං	130, 192, 254, 288 322, 342, 392
අනුතතරො	390
අනුත්‍රස්සං	102
අනුත්‍රාසි	182
අනුදිසා	222
අනුදායං	368
අනුදායංසෙති	330, 332, 336
අනුධාමාම	214, 216
අනුධාමි	18
අනුතයමානො	412, 424, 426
අනුපචිතං	170
අනුපතනනි	42
අනුපපතනිං	98
අනුපයො	324
අනුපරිගමම	142
අනුපරියායනි	198
අනුපරියෙති	348, 342
අනුපලිතනනි	250
අනුපලිතො	256
අනුපවතොනනි	342
අනුපායාසං	354, 386, 388
අනුපුබ්බං	6, 120
අනුපපතනං	106, 348
අනුපපතනසද්ධං	134
අනුපපතො	374
අනුපපදෙසි	288
අනුපපනොසු	102

අ	පිට්ඨකයානි
අනුබුද්ධො	52
අනුබුද්ධයෙ	318
අනුභාවෙන	314
අනුභොති	334
අනුමජ්ජනො	152
අනුමොදිකා	264
අනුසුඤ්ඤං	222
අනුසුඤ්ඤනි	46
අනුසුතනං	112
අනුරොධවිරොධෙසු	204
අනුවතනිය	110
අනුවාතං	404
අනුවිචිතයං	362
අනුවිලොකෙකා	340
අනුසංසනි	56, 158, 204, 368
අනුසංසනිං	86
අනුසිකකිරෙ	98, 418
අනුසිකෙඛ	346
අනුසාරතං	392
අනුසාරෙථ	392
අනුසාරෙය්‍යාථ	390, 392
අනුසාරෙවසි	376
අනුසුකා	30
අනෙකධාතුසු	324
අනෙකපරියායෙන	132, 288, 303
අනෙකවිතිතං	346
අනෙකා	258
අනෙකායතනං	80
අනෙකො	230
අනෙජො	256, 284, 334
අනෙලගලාය	338
අනොමනාමං	58, 418
අනතං	116
අනතක	190, 192, 204
අනතකා	188
අනතකානි	194
අනතකිරියං	120
අනතරධායථ	222
අනතරධාසි	92, 190, 200, 208 234, 240, 244, 246, 276, 424
අනතරධාසීති	4, 86, 192, 194 196, 198, 202, 204, 212, 214 218, 272, 276

අ	පිට්ඨකයානි
අනාරභිතා	266, 278, 282, 404
	406
අනාරභිතො	248, 256, 258, 262
	264, 376
අනන්ත	118
අනන්තයකරා	60
අනන්තරෙත	282
අනන්තලික්ඛවරෙ	204
අනන්තලිකෙති	96
අනන්තදෙහධාරී	28, 100
අනන්තසාරීරෙ	374
අනන්තමා	258
අනෙතපුරෙ	114
අනෙතවාසිකා	322
අනෙතා	118, 250, 294
අනෙතා අසුඛා	148
අනෙතාජටා	26
අනුභි	144
අකුකාරං	172, 174
අකුකාරනිමිසාය	278
අකුකාරෙ	96 132, 288, 306 314
	330
අකුකාරො	376
අනං	58, 110, 182, 366
අනන්දෙ	56
අනන්තපානෙත	184
අනන්තසා	172, 174
අනුබොධිං	230
අනුභවි	72
අනුච්චා	208
අනුච්චිකා	128
අනුච්චං	222
අපකකමම	110, 188
අපකකමෙ	224, 226
අපවයාදුමා	418
අපචිතා	318
අපවෙය්‍යානං	312
අපතනං	52
අපතාමෙසි	368
අපනිසති	314
අපබ්‍යාමනො	402
අපරං	250
අපරජ්ජ	332
අපරභුං	270

අ	පිට්ඨකයානි
අපරභුං	188
අපරා	32, 274
අපරාජ්ජනසංඝං	48
අපරාපරා	160
අපරිපුණ්ණසා	252
අපරිපුණ්ණමානෙ	166
අපරිඤ්ඤා	22
අපරිචිතකතිකා	344
අපරෙත	268, 360
අපලාසි	182
අපච්චා	118
අපසානනි	356
අපාගතං	44, 46
අපායා	48
අපායංසෙව	400
අපායෙසි	258
අපාලලෙඛා	58
අපිසුණවාමො	406, 408, 410
අපිසුදං	206, 218, 248
අපිසාලු	334
අපුණ්ණං	208
අපුපුජ්ජනසෙවිතං	242
අපුත්තකං	168, 170
අපුත්තඛවාය	310, 370
අපුත්තාගමනං	42
අපෙකා	144
අපෙතසොකො	202, 250
අපෙමං	224
අපෙති	224
අපං	4, 104, 198, 258
අපකසිරෙත	118
අපකසමිං	36
අපකා	138, 140, 146
අපජානනා	240
අපරිකුජ්ඣනො	290, 394, 398
අපරිපුග්ගලො	244, 284
අපරිභානො	226
අපරිචානිසං	378
අපරිචාදිතා	8, 10
අපතිට්ඨං	1
අපතිට්ඨිතො	222
අපතිට්ඨං	100
අපතිසො	252

අ	පිට්ඨකයානි
අප්පත්තමානසො	220
අප්පත්තස්ස	386, 388
අප්පද්ධං පප්පෙසිනං	24
අප්පද්ධංස්ස	24, 292
අප්පත්තපානගොජනෙ	172
අප්පපඤ්ඤං	354
අප්පබොධිති	16
අප්පමත්තස්ස	164, 348
අප්පමිතෙතො	8, 46, 52, 164, 216 218, 220, 270, 274, 282, 288 290, 346, 382
අප්පමඤ්ඤං	354
අප්පමාදං	46, 160, 164
අප්පමෙය්‍යං	268
අප්පරජකඛජාතිකා	192, 250
අප්පරජකෙබ්බි	250
අප්පවිද්ධා	364
අප්පසාදං	320
අප්පහරිතෙ	300
අප්පාණකෙ	300
අප්පාහාරං	32
අප්පිට්ඨෙත්ථා	122, 126
අප්පියො	134, 136
අප්පෙකච්චානි	250
අප්පෙකච්චෙ	144, 250
අප්පෙකද්ද	288
අප්පොස්සුක්කතාය	248
අප්පොස්සුකෙකා	360
අප්පාසුචිකාරාය	132, 134, 178, 180
අබ්බො	274
අබ්බො	398
අබ්බාලස්ස	122
අබ්බුධා	92
අබ්බුද්දෙ	274
අබ්බුස්ස	30, 120, 220, 222
අබ්බඤ්ඤසි	254, 288, 290, 306
අබ්බතීතා	254
අබ්බසමං	184
අබ්බමත්තං	364
අබ්බාහතො	74
අබ්බුතං	110, 114, 118, 148, 178 280, 318, 412, 422
අබ්බුතච්චතත්ථා	318
අබ්බුය්‍යාතො	156

අ	පිට්ඨකයානි
අබ්බුය්‍යාසි	154, 156
අබ්බුස්සුක්කමානො	124
අබ්බග්ගමනසො	174, 176
අබ්බතෙත්ත	14
අභණ්ඩනෙත්ත	290
අභබ්බො	224
අභයං	404
අභයදකඛිණං	404
අභස්සථ	222
අභාසි	4, 6, 8, 144, 268, 276, 280 284, 332, 334, 356, 360, 378 380, 398, 424, 426
අභිකඛිනනං	354
අභිකඛිතා	354
අභිකකනනං	132, 288, 290, 296 306, 320, 322, 324, 330
අභිකකනනවණ්ණො	1, 4, 18, 20 36, 98, 126, 270, 272
අභිකකනනාය	1, 4, 18, 21, 36, 86 88, 92, 98, 102, 108, 126, 270 272
අභිකකම	376
අභිකකමනං	376
අභිජප්පනනි	358
අභිජාතා	130
අභිජාතාමි	280
අභිඤ්ඤා	254, 288, 290, 298 306, 312
අභිණ්ණසො	346
අභිජ්ඣා	338, 340, 342, 344, 346 348, 354
අභිධාච්ච	372
අභිතනං	52
අභිතඤ්ඤා	324
අභිතඤ්ඤං	282
අභිතිත්තාමෙය්‍ය	224
අභිතිමිතිත්තා	190, 194, 206, 210 214, 266, 358
අභිතිමිතෙය්‍යාම	262
අභිප්පසනෙතො	106, 378, 380
අභිප්පසනනා	286
අභිභුය්‍ය	344
අභිමද්දති	186, 426

අ	පිට්ඨකයානි	අ	පිට්ඨකයානි
අභියංසු	384, 386	අමම	372, 374
අභියංසෙවච	400	අමභි	192, 350
අභිරතීං	332	අමෙත	290
අභිරතො	70	අයො	230
අභිරමාමසෙ	238	අයොනිසො	362
අභිරුපතරො	422	අය්‍යකා	178
අභිරුපෙ	174	අය්‍යස	238
අභිවසාං	184	අරකො	332
අභිවසානි	184, 344	අරකාඛිතො	136
අභිවාදෙති	176, 316	අරඤ්ඤං	322
අභිවාදෙතො	2, 20, 34, 142, 144 146, 164, 170, 176, 272, 276 326, 408, 414, 426	අරඤ්ඤකුටිකාය	116
අභිවාජ්‍ය	184, 186	අරඤ්ඤගතානං	390
අභිවිහචච	124	අරඤ්ඤයතනෙ	402
අභිසපිතො	406	අරඤ්ඤ 8, 10; 132, 322, 360 392, 414	
අභිසලෙචච	184	අරණ	84
අභිසලවුඤො	130	අරතීං	322, 332, 352
අභිරු	182, 392	අරති 102, 104, 234, 356, 370	
අභුතො	18, 20	අරති	14
අභොජනෙය්‍යං	298, 300	අරහං	18, 20, 28, 216, 218 226, 228, 278, 282 302, 312, 390, 39
අමකසෙ	98	අරහනං	10, 254, 288, 290 306, 358, 370, 382
අලෙචපරිවාරිතො	342	අරහති	126, 234, 368
අලෙච්චධෙය්‍යං	224	අරහතනමග්ගං	146
අලෙච්ඡරි	174, 176	අරහනනං	94
අමඤ්ඤං	258	අරහාමි	364
අමතං	378	අරියං	162
අමතංදදෙ	56	අරියකනනං	412
අමතගාමිතිං	224	අරියගරිති	270, 274
අමතපථලා	308	අරියධමමං	54
අමතා	338	අරියමග්ගො	14
අමතෙ	346	අරියචුතතිං	182
අමතසිකරොතා	148	අරියසච්චානි	374
අමතාපා	48, 50, 150, 202	අරියා	78, 88, 90, 286, 422
අමනුසංඛාරො	166, 168	අරියුපවාදිතො	402
අමනුසො	232, 246	අරොසෙනො	290
අමරං	188	අලං	318
අමරණං	198	අලන්ති	208, 288, 290, 306
අමිතොත	110	අලඤ්ඤ	230
අමුලහසා	122	අලඤ්ඤා	224
අමොසං	414	අලසො	388
අමොච්ඡි	258	අලාභා	332, 334
අමුලොපා	98		

අ	පිටියබ්බානි
අලිකං	336, 338
අලොලුපං	32
අචංසිරො	90
අචකඛිකන්ති	220
අචච	270
අචාපුරං	250
අචායාමං	386, 388
අචාහරී	352
අචිකම්පමානා	256
අචිජාතවණ්ණසනං	226
අචිතකකකාසී	230
අචිපලලන්තිතසා	122
අචිජා	26, 78, 294, 418
අචිජාගතො	258
අචිජාසමතිකකමා	354
අචිදුරෙ	22, 146, 200, 206, 214 216, 218, 224, 226, 368
අචිඤ්ඤි	92
අචිරුඤ්ඤා	420
අචිහඤ්ඤානො	48, 50, 202
අචිතිංසා	426
අචිතදෙසො	390
අචිතමොහො	390
අචිතරුහො	390
අචෙකකසු	250
අසංයමො	80
අසංසට්ඨා	122
අසංසයං	362
අසංහිරු	346
අසඛිරානො	230
අසඛිගචාරිනො	356
අසච්ඡිකතසා	386, 388
අසජ්ජමානං	46
අසඤ්ජාතසා	340
අසඤ්ඤානා	148
අසතං	36
අසතනං	36, 58
අසජ්ඣවචරු	398
අසනෙන	118
අසනෙනා	36
අසපුරිසො	166
අසබ්බාති	288, 292, 394
අසමාතිතසා	8, 52
අසමාතිනා	116, 362

අ	පිටියබ්බානි
අසම්පජානා	116, 362
අසමුච්ඡා	8
අසසිත්ථ	378
අසලලිතෙන	284
අසසානකෙද්දවසමානං	258
අසානා	48, 50, 202
අසිකඛිතො	180
අසිතං	344, 354
අසිතපිතබාසිභාසිතා	118
අසිතො	244, 324
අසුකො	266
අසුචි	404
අසුඤ්ඤා	188, 250
අසුහො	190, 336
අසුරකඤ්ඤා	408, 410
අසුරපුරං	392, 400
අසුරු	384, 386, 394, 396, 398
අසුරිඤ්ඤා	396, 398, 396, 402, 406 424
අසුරෙසු	400
අසෙබෙන	182
අසෙවනකං	378
අසෙසං	26, 30, 116, 296
අසොකං	354, 386, 388
අසොචං	212
අසොචමානො	224
අසොචාපයං	212
අසම්මි	188, 258
අසෙම	258
අසා	400
අසාං	406, 408, 410
අසාකායො	138
අසාතරී	376
අසාද්ධියං	46
අසාද්ධො	174
අසාපිට්ඨි	174
අසාමං	402, 404
අසාමෙධං	144
අසාරතතෙන	178
අසාවණ්ණා	192, 250
අසාවො	12
අසාදං	224

අ	පිටපි බිකානි	ආ	පිටපි බිකානි
අසාදනා	224	ආග්‍රං	222, 230
අසාසපසාසො	284	ආකානං	320
අසුතපුබ්බා	248	ආකානෙත්වා	272
අසුත්ථ	282	ආචරියධනං	316
අසුමුඛා	38, 142	ආචරියෙ	318
අසුමන	282	ආචාරං	420
අසොසා	16	ආචිකිති	126
අසොසාසි	154, 156, 288, 292	ආචිකිතිතුං	18, 20
	374	ආජඤ්ඤාරථො	416
අහනං	12	ආජානාමි	22
අහහො	274	ආජානිසානි	396
අහාරියං	66	ආජානියො	12, 50, 300
අභිකාය	132, 134, 140, 178, 180	ආජානීයවතා	50
අභිංසකො	294	ආජානෙය්‍යං	22, 248
අභිංසාය	370	ආජායරෙ	62
අනුචා	116, 334	ආතාපිතො	214, 216
අනු	284, 360	ආතාපි	26, 216, 218, 220, 254
අහෙස්සං	40		288, 290, 294
අහෙස්සානො	14	ආතුරස්ස	354
අහොරතතා	198	ආදපසි	240
අහොසි	398, 404, 410	ආදාය	136, 236, 238, 288, 406
අලං	224		326, 336
ආ		ආදිකල්‍යාණං	192
ආකඛානි	220	ආදිචචබනුතො	332
ආකඛාමානො	322	ආදිචො	28, 88, 124, 128, 208
ආකාසගතං	124	ආදිතතසීඤ්ඤා	198
ආකාසානඤ්චායතනං	282, 284	ආදිතතසමිං	56
ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං	282, 284	ආදිතතා	372
ආකිණ්ණකමමනෙතා	364	ආදිමුග්ගචරියකා	94
ආකිණ්ණලුද්දො	364	ආදිතවො	18, 20, 214, 216
ආකිරතො	92	ආදීපිතො	242
ආගච්ඡතනං	328, 376, 474	ආතයිස්සාමි	226
ආගච්ඡනනියො	230	ආතෙය්‍යාථ	394
ආගච්ඡනො	266	ආපජ්ජනති	138, 140
ආගච්ඡං	230	ආපදසු	148
ආගචෙත්ථය්‍ය	180, 184, 258	ආපනො	184
ආගඤ්ඤි	318	ආපාදි	68, 352, 354, 356, 358
ආගතො	208, 216, 218, 270		360, 362, 366
ආගතනාරො	240	ආපාදං	764
ආගමනාය	258	ආපාදෙසි	384, 386, 388
ආගමා	382	ආපො	30
ආගමො	198	ආබාධිකො	370
ආගමම	28, 80, 244	ආබාධො	312
		ආභා	12, 28, 88

ආ	පිට්ඨකානි
ආභාති	28, 88
ආභුජිනා	502, 320, 323
ආමකානි	17
ආමනනසාමි	282
ආමනෙකසි	10, 222, 264, 272 278, 480, 282, 312, 336, 340 384, 386, 383, 392, 412, 416
ආමලකමනරියො	272
ආමිසං	128
ආමුනනමණිකුණ්ඩලා	367
ආමොදමානො	184
ආයනනං	214
ආයනනා	244
ආයතිකං	256
ආයනති	22
ආයසං	144
ආයසමා	18, 20, 216, 218, 220 264, 284, 288, 338, 340, 344 350, 354, 356, 358
ආයාචනං	274
ආයාභු	426
ආයාම	266, 278
ආයු	4, 198
ආයුතනා	128
ආයුපාලයං	152
ආයුපාමාණං	274
ආයුතාමි	1
ආයො	114
ආරඤ්ඤං	226
ආරභුමිථියො	100, 122, 294
ආරභ්බ	94, 124, 126, 268, 276 284, 362
ආරභථ	280, 282
ආරු	364
ආරුමචෙනා	414
ආරුමරොපා	60
ආරුමෙ	1, 4, 10, 130, 196, 200 204, 232, 258, 264, 278, 320 384, 386, 388, 392, 396, 408 418
ආරුප්පට්ඨාසිනො	238, 240
ආරුයා	250
ආරුති	416, 418
ආරොගියං	160

ආ	පිට්ඨකානි
ආරොචෙමි	184
ආරොපෙය්‍ය	286
ආරොපෙසාමි	286
ආරොහෙය්‍ය	172
ආරොතිනා	402
ආලපති	378
ආලයරතා	248
ආලයරාමා	248
ආලයසමමුදිනා	248
ආලසො	386
ආලසාං	80
ආලොකෙති	354
ආලොකො	376
ආලොලෙනා	312
ආවසනෙතා	80
ආවසථං	408, 410
ආවහං	188
ආවහාති	380, 382
ආවාසං	358
ආවුතා	248
ආවුත්ථං	60, 104
ආවුසො	1, 4, 18, 20, 102, 104 118, 240, 270, 280, 368, 380
ආසං	234
ආසජ්ජ	132, 208, 224
ආසනනියො	378
ආසනා	168, 218, 272, 338, 340 342, 344, 346
ආසයො	70, 82
ආසවානං	354
ආසාදෙනබ්බං	44
ආසි	284, 350
ආසිංසරෙ	62
ආසිනං	348
ආභව්ව	184
ආභරිතං	220, 222
ආභරෙය්‍යං	220
ආභාරෙ	308
ආනු	144, 338, 360, 380, 394 406, 410, 414
ආනුතිං	256
ආනුතෙය්‍යො	256, 392

ඉ	පිටිකිකානි
ඉඛි	312, 382
ඉච්ඡි	372
ඉච්ඡා	82, 120
ඉච්ඡාගතං	118
ඉච්ඡාබ්‍රාහ්මණිකා	74
ඉච්ඡානං	270, 272
ඉච්ඡාබ්‍රාහ්මණිකා	82, 312
ඉච්ඡාලෝභං	30
ඉච්ඡාචිත්තයාය	76
ඉච්ඡසං	314
ඉච්ඡෙ	302
ඉච්ඡිකි	312
ඉඤ්ජයෙ	194
ඉඤ්ජාමි	240
ඉඤ්ජිතං	200
ඉඤ්ජානිකා	304, 306
ඉතරු	296
ඉති අකලහො	398
ඉති අභිනිතං	398
ඉති අචිත්තහො	398
ඉති කලහො	398
ඉති භික්ෂුකං	398
ඉති චිත්තහො	398
ඉති භික්ෂුකං	278
ඉතතරං	148
ඉතතරදස්සනෙත	148
ඉත්තනාය	254, 288, 290, 306
ඉත්තනාරං	112, 164
ඉත්තිභාවො	234
ඉත්තියො	330, 232
ඉත්ති	158
ඉත්තිමලං	70, 80
ඉදං	4
ඉදපච්චයනා	248
ඉදනි	358
ඉදහං	20
ඉභ්‍රාහ්මණිකා	26
ඉභ්‍රාහ්මණිකා	212, 240
ඉභ්‍රාහ්මණිකා	350
ඉභ්‍රාහ්මණිකා	112
ඉභ්‍රාහ්මණිකා	200
ඉභ්‍රාහ්මණිකා	266
ඉභ්‍රාහ්මණිකා	366
ඉභ්‍රාහ්මණිකා	46

ඉ	පිටිකිකානි
ඉච්ඡි	274
ඉච්ඡිසංචරො	108
ඉච්ඡිකි	48
ඉච්ඡිපසමෙ	92
ඉච්ඡිපසමෙ	82, 88
ඉච්ඡිකි	100, 250
ඉච්ඡිකි	402, 404, 404
ඉච්ඡි	126, 342
ඉච්ඡිපසමෙ	348
ඉච්ඡිසංචරො	60, 104
ඉච්ඡිපසමෙ	344
ඉච්ඡි	58
ඉච්ඡි	182
ඉච්ඡිසංචරො	184, 186
ඉච්ඡිසංචරො	80
ඉච්ඡිසංචරො	386, 388, 408
	410

ජ

ජිද්ධං	116
ජිද්ධං	308
ජිද්ධං	400

උ

උච්ඡාදනං	124
උච්ඡාදනං	132, 288, 306, 330,
උච්ඡාදනං	228,
උච්ඡාදනං	94
උච්ඡාදනං	196
උච්ඡාදනං	96
උච්ඡාදනං	332
උච්ඡාදනං	160
උච්ඡාදනං	124, 190, 226
උච්ඡාදනං	132
උච්ඡාදනං	118
උච්ඡාදනං	322
උච්ඡාදනං	302, 320, 322
උච්ඡාදනං	48
උච්ඡාදනං	58
උච්ඡාදනං	414
උච්ඡාදනං	414
උච්ඡාදනං	392
උච්ඡාදනං	336
උච්ඡාදනං	372
උච්ඡාදනං	280, 412, 422

උ	පිටප්පිකාති
උප්කායනනියො	44
උප්කායිනි	412
උඤ්ඤතබ්බා	13
උට්ඨානා	382
උට්ඨානවිජිතයාසංගා	40
උට්ඨානවිජිතයසං	386, 388
උට්ඨානසංඤ්ඤා	196
උට්ඨාපෙතො	214, 146, 168
උට්ඨෙති	250, 318, 354, 416
උට්ඨගෙය්‍යාථ	386, 388
උඩ්ඪිතො	74
උණනං	228
උණ්ණාදකං	310
උතතමා	338
උතතරං දිසං	222
උතතරසං	268
උතතරා	374
උතතරාසංගා	146, 150, 250, 338
	340, 342, 344, 346, 424
උතතරි	6
උතතරිං	258
උතතරිතරං	150
උත්තසං	102
උත්තාසි	180, 390
උදකසුද්ධිකො	326, 328
උදකා	224
උදකානුගතනාති	250
උදකෙ	250, 300
උදකොරොහණානුගොගං	326, 328,
උගතවිතතා	340
උදපජ්ජථ	350
උදපාදි	134, 136, 138, 148, 150
	160, 188, 212, 216, 218, 248,
	376, 400
උදපානං	60
උදධිනං	128
උදයබ්බං	86, 98
උදරෙ	308
උදුතං	38, 40, 50, 150, 281
උදුතෙසි	152, 286
උදිරසි	340
උදුබ්බරදණ්ඩං	214, 216
උද්දිසං	242
උද්ධං	222

උ	පිටප්පිකාති
උද්ධග්ගිකං	166
උද්ධව්වකුකුච්චං	182
උද්ධනා	116, 362
උද්ධරිනා	224
උද්ධරෙය	274
උද්ධිති	206, 218
උනනලා	116, 362
උපකඩ්ඪිති	92
උපකණ්ණකෙ	158
උපකප්පති	158
උපකකමෙත	228, 274
උපකකමෙය්‍යාම	228
උපකකිලිට්ඨවිතොත	320
උපකකිලිනා	286
උපගච්ඡති	332
උපගමම	28, 238
උපච්චගා	18, 20
උපච්චගුං	62, 114
උපජ්චමානො	386, 388
උපජ්චමාම	366
උපජ්ජකායෙත	330, 332, 334
උපට්ඨාකො	312
උපට්ඨානං	266, 268
උපට්ඨපෙතො	302, 320, 322
උපට්ඨහස්ස	298, 300
උපඝ්ඤං	114
උපඝ්ඤකායෙත	280
උපාතිවිතොතා	258
උපෙති	134, 174, 176, 270, 274
	424
උපෙතො	300
උපදංසෙති	190
උපධාවනති	332
උපධිං	214, 216
උපධිසංඛිතෙ	226, 244
උපධිති	12, 196
උපනාමෙයි	368
උපනිසංගා	162, 164, 266, 278
	296
උපනිසති	4, 10, 104
උපපජ්ජති	174
උපපජ්ජරෙ	62
උපපනනාසෙ	114
උපපනෙනා	272, 274, 412

උ	පිටප්පිටකානි
උපමං	274
උපයන්ති	144
උපරිපාසාදවරගතො	140, 142
උපරිමෙත	280
උපරිවෙහාසං	258, 262
උපරුක්කිති	26, 30, 64, 116, 196
	198
උපලබ්භති	246
උපලාපෙත්‍රං	186
උපවදෙය්‍ය	14
උපවසන්ති	370
උපසංඛ්‍යමතු	326
උපසංඛ්‍යමි	4, 18, 146, 200, 202
	214, 218, 220, 222, 224, 270
	272, 276, 286, 288, 322, 328
	352, 354, 356, 358, 360, 362
	368, 376, 380, 408, 414, 424
උපසංඛ්‍යමිතුං	224, 376
උපසංඛ්‍යමිතුකාමො	374
උපසංඛ්‍යමිස්සාම	222, 266, 278
උපසංඛ්‍යමම	32
උපසන්නවිතො	256
උපසන්නස්ස	290
උපසන්නො	336, 378
උපසමෙත	54, 60
උපසමපජ්	254, 288, 290, 306
උපසමපදං	288, 290, 306
උපසමමති	290, 394, 396, 398
උපසිඛ්‍යති	364
උපසංයං	56, 60
උපව්‍යයෙථ	300
උපාද්‍යනකඛ්‍යානං	204, 206
උපාද්‍යනං	132
උපාද්‍ය	204, 206, 316, 326
උපාසකං	132, 310, 322, 324
	326, 328
උපාසකසතෙහි	348
උපාසකෙ	330
උපාසකො	64, 116, 150, 378
	380
උපාසිකාය	370
උපාහතා	402, 404
උපොසථං	370
උප්‍පච්ච	372

උ	පිටප්පිටකානි
උපපජ්ජමානා උපපජ්ජන්ති	132, 134
උපපජ්ජමානො	180
උපපජ්ජි	272
උපපජ්ජිතුකාමො	242
උපපජ්ජිකා	10, 358, 390, 406, 410
උපපතං	78
උපපතිතෙසු	102
උපපථො	70, 80
උපපන්නො	374
උපපලාති	250
උපපලිතිං	250
උපපලො	374
උප්‍පාටකෙහි	304
උප්‍පාදවයධම්මිනො	10, 284, 358
උප්‍පාදෙතුකාමො	190, 194, 200
	232, 238
උප්‍පාදෙත්‍රො	332, 334
උඛ්ඛිග්ගං	102
උඛ්ඛිජ්ජති	406
උඛ්ඛනො	372
උභනොභාගවිමුත්තො	342
උභයෙත	152
උභින්නං	116, 290, 394, 398
උම්මග්ගත්ථං	344
උම්මාදං	228
උය්‍යානභුමිං	416, 418
උරගො	130, 132
උරසා	230
උලොකයතං	390
උලොකෙය්‍යාථ	390
උසුය්‍යා	230
උසුසුකං	184
උසුසුකකජාතෙසු	30
උසුසුසුති	228
උසුසුසුලුතිකාය	304
උළාර	160
උළාරෙ	138, 140
උහවච්ච	48
ඵ	
ඵකකා	360
ඵකකො	320, 360
ඵකච්චරො	18, 20
ඵකග්ගං	336
ඵකඛ්‍යං	364

එ	පිට්ඨකකානි
එකවරං	32
එකච්චියා	356
එකච්චො	170
එකතතං	92
එකධම්මසං	72, 76, 88, 286
එකපුත්තා	304
එකභත්තං	10
එකමන්තං	4, 6, 20, 140, 142 144, 146, 154, 156, 158, 160 170, 216, 218, 270, 272, 276 286, 294, 306, 312, 318, 408 410, 414, 426
එකමාසීනං	102, 144, 236
එකමුලං	58
එකමෙතං	194, 200, 274, 276
එකරුක්ඛිකා	194
එකංසං	146, 150, 250, 346
එකසතං	226
එකසාටකා	146
එකාසතසං	86
එකිකා	240
එණිකුලසමිං	258
එණිජඛසං	32
එණිජඛෙසන	32
එතදන්තිකා	236
එතාදිසො	256, 284
එතතකෙ	114
එදිසං	366
එධනි	314, 370, 386, 388
එචංකායං	230
එචරුපං	258, 266, 280, 318
එචංචිහාරි	230
එසථ	230
එසතා	420
එභිපසසිකො	18, 20, 214, 216 390

ඔ	
ඔකපොචා	214, 216
ඔකාසං	92
ඔකොට්ඨකො	172, 422, 424
ඔගාභෙචා	364
ඔසං	1, 10, 100, 370, 382
ඔසතිණණං	256
ඔසතිණණං	6

ඔ	පිට්ඨකකානි
ඔවරකා	145
ඔචිණණං	148
ඔජවං	378
ඔඛිතං	140
ඔතරිතුං	224
ඔතාරුපෙචා	224
ඔතිණෙණ	74
ඔත්තපෙ	278
ඔදකං	198
ඔදුතච්ඡවසතා	148
ඔධෙනති	340
ඔපබ්බකං	414
ඔපතසිකො	18, 20, 214, 216, 390
ඔපිය	356
ඔපලාපෙති	300
ඔපෙනති	420
ඔභාසයං	258, 268
ඔභාසෙචා	4, 18, 20, 36, 50 270, 272, 276
ඔමට්ඨා	24, 102
ඔරොභන්තො	416
ඔරොතිචා	142, 376, 404
ඔරොභෙය්‍ය	174
ඔලගෙනචා	402
ඔලුඛ	214, 216
ඔවදං	354
ඔවදති	354
ඔසධිතාරකා	124
ඔසාර්නති	370
ඔසාර්චෙය්‍යං	156, 158
ඔතාරිතං	144
ඔතාසියාමි	148
ඔතිතභාරා	134
ඔතිතසොතා	204, 206, 210, 338 342, 344, 374
ඔතියකො	330

ක	
කංසපාති	194
කකකටකං	224
කකකටකො	224
කඛ්ඛති	126, 334
කඛ්ඛා	324

ක	පිටසංඛ්‍යාති
කච්ඡ,	222
කච්ඡ	98
කටුකපථලං	110
කටුකා	40, 58, 202
කට්ඨභාරකා	322
කට්ඨා	300 308
කටේභන	224, 226
කඨලාය	224
කණ්ණකං	166 168
කණ්ණපඤ්චමෙති	392, 394
කණ්ණතො	332
කණ්ණවතතනිං	132
කතකරණීයා	134
කතකිච්ච	318
කතයොග්ගෙ	118, 182
කතහන්ථො	118, 182
කතාථී	28
කතිහං	14
කතුපාසනො	118, 182
කතතබ්බං	198
කථං ජීවිං	78
කථං ජීවිජීවිතං	380
කථං කුසිං	230
කථං භු	382
කථං විධං	100
කථං විහාරී	230
කථං භු	382
කථං භිනාම	280
කථා	280
කථාය 280, 338, 342, 344,	374
කදරියො	174
කදුමමකබ්බෙනති	210
කපාලෙ	14
කපටිතකෙසමස්සු	148
කපෙපති	48
කපෙපා	258
කමණ්ඩුලං	290
කමනියාති	42
කමමං 60, 92, 104, 110,	372
කමමකරා	142, 168, 170
කමමනනං	320
කමමනො	306
කමමවිවට්ටෙන	158
කමමාරගග්ගරියා	194

ක	පිටසංඛ්‍යාති
කසිරනති	32
කසිරා	24, 92, 182, 220
කසිරාථ	4, 104, 120, 318
කරණීයං	184, 254, 288, 290 306, 322, 380
කරස්සු	218
කරිස්සති	282
කරෙය්‍ය	332
කරොතං	414
කරොනො	388
කලං	36, 38, 376, 414
කලලං	366
කලහං	126
කලායමෙනියො	272
කලී	274
කලෙබරෙ	120
කලාණං 136, 170, 178, 404,	412
කලාණකාරී	404
කලාණබමො	216, 402, 404
කලාණමිනො	154
කලාණසමපවඛකස්ස	160, 162
කලාණසමපවඛෙකා	154
කලාණසභායො	154
කච්ඡ	70
කසනති	310
කසලුසංඛිලීටෙයා	296
කසස්සු	308
කසාමිව	16
කසිං	308
කසිභා	308
කසිභාන	308
කසිරවුතනිකෙ	172
කසිරෙන	172
කස්සකවණ්ණ	210
කස්සකො	308
කභාපණ්ණනං	152
කා	
කාකො	224
කාජං	312
කදලිං	27
කාණ	172
කානිවිකානිවි	224
කාපුරිසො	168
කාමං	218, 398, 400, 404

කා	පිටුවකානි
කාමගුණෙති	10, 148, 150
කාමගුණානං	168
කාමගෙධපරිසුට්ඨිතානං	184, 186
කාමච්ඡද්දෙ	182
කාමතණ්හා	238
කාමනිද්දනං	140
කාමබ්බකිකබ්බං	242
කාමභොගිතා	146, 148
කාමභොගෙසු	140
කාමරතිෂයා	232
කාමරජො	352
කාමරුගප්පභාණාය	24, 102
කාමීරාගෙන	336
කාමවිතකකං	362
කාමසංඤ්ඤාය	100
කාමසංඤ්ඤා	230
කාමසුඛං	144
කාමහෙතු	140
කාමා	20, 42, 216, 234, 354
කාමාධිකරණං	140
කාමාලයෙ	58
කාමෙ	18, 20, 24, 54, 92, 214, 216, 372
කායගතා	336
කායගුහෙනා	308
කායං	302, 320, 322, 368
කායසම්මසා විඤ්ඤාණායතනං	210, 212
කායා	404
කාසිකං	340, 342
කායො	134, 210, 212, 272
කාරකො	244, 246
කාරාඤ්ඤනං	250
කාරෙතුං	212
කාලං	20, 126, 416, 220, 418
කාලකතා	178
කාලකතො	118, 166, 168, 272
කාලකෙසො	20
කාලා	6, 120
කාලිකං	18, 20, 214, 216
කාලිකා	20
කාලො	8, 18, 20, 278
කාමේයසමනතා	350

කා	පිටුවකානි
කාමේයසමනතා	202
කාසිකච්ඡදනං	146
කාහසි	232
කි	
කිංදද්දෙ	56
කිංසුඛං	380
කිච්චකරො	169
කිච්චානි	386, 388
කිච්චෙන	62, 248
කිඤ්චනං	24, 208
කිඤ්ඤචෙට්ඨා	300
කිතච්ඤ්ඤච	44
කිතතයෙ	424
කිතතිං	334, 382
කිනනු	420
කිබ්බිසි	126
කිමනතරං	358
කිලමති	310
කිලමථො	248
කිලියාති	360
කිසං	32
කිච්චිකං	274
කු	
කුකකුච්චවුපසනතං	298, 300
කුකකුරං	314
කුකකුලා	372
කුච්ඡං	240
කුජ්ඣති	290
කුජ්ඣිතං	426
කුඤ්ඤරො	280, 282
කුට්ඨාගාරසාලායං	408
කුට්ඨිකා	16, 24
කුට්ඨාරි	270, 274
කුණපසම්මං	420
කුණ්ඨි	172
කුතොනිද්දනා	370
කුද්දවනං	120
කුඤ්ඤා	132, 424
කුනතදීනං	198
කුපිතො	286, 288, 292
කුප්පති	230
කුබ්බතං	36

කු	පිට්ඨකයානි
කුබ්බන්ති	220
කුබ්බඵ	32, 108
කුමාරකා	224, 370
කුමාරිකායො	224
කුමාරිවණ්ණසතං	226
කුමුදනාලෙහි	230
කුමුදෙ	274
කුම්බකාරභාජනානි	178
කුම්බකාරො	64, 116
කුම්බො	420
කුම්බොච	14
කුරාතො	136
කුලකරණී	358
කුලපුත්තා	254, 288, 290
කුලාකුලං	278
කුලාමිකා	16
කුලෙ	358
කුලෙජෙට්ඨාපවාසී	406, 408, 410
කුසලං	198
කුසලකිරියාය	184, 186
කුසලා	302
කුසලී	62, 114
කුසලො	28, 44
කුසො	92
කුහනං	296
කු	
කුට්ඨංච	140
කුට්ඨාගාරසාලා	52
කෙ	
කෙවලං	200, 258
කෙවලකප්පා	1, 18, 20, 36, 88
	98, 102, 108, 126, 270, 272
	276
කෙවලපරිපුණ්ණං	192
කෙවලා	208
කෙවලිනං	298, 300
කෙවලො	212
කෙසං	134
කෙසා	366
කො	
කොට්ඨ	420
කොත්ථකො	128

කො	පිට්ඨකයානි
කොඛකෙකො	324, 422
කොඛය්‍ය	286
කොඛාභිභුං	406, 408, 410
කොඛො	290, 302, 406, 408
	410, 424, 426
කොපනාරො	44, 46
කොමාරී	12
කොලට්ඨිමිත්තිකො	272
කොලමිත්තිකො	272
කොවිදෙ	340, 350
කොසකො	270
කොසකොට්ඨාගාරං	164
කොසලිකා	194
ක	
කය්‍යං	402, 404
කජ්ජනි	362
කඤ්ජො	172
කණ්ණි	364
කතො	202
කතනියා	30, 54, 84, 112, 130
	416
කතනියකුමාරො	180, 182
කතනියමහාසාලකුලෙ	174
කතනියමහාසාලා	134
කතනියො	12, 24, 130, 132, 276
කතනිං	296, 394, 398
කතනිසොරච්චං	182
කතන්තා	382, 391, 398, 402
කකුජා	370
කකුඨා	234
කකුඨයතනධාතුයො	350
කමො	396
කමමි	394
කමිතබ්බා	360
කර්	48, 50, 202
කලිත්ථා	314
කලොපියං	420
කා	
කාණ්ඩං	230
කාදථ	230
කාදනා	314
කාදනිය	182, 288
කායනි	356, 364

බා	පිට්ඨකයානි
බාරිභාරො	302
බාරිවිවිධං	146
බි	
බිනෙතා	24, 292
බිපං	140
බිපිසාමි	368, 380
බිපෙය්‍ය	368
බිප්පං	406, 408, 410
බිප්පතරං	274
බි	
බිණපුතබ්බවං	342
බිණං	254, 288, 290, 306
බිණසවො	28, 100, 280, 412
	422
බිරනිකා	310
බිරමිනෙතා	198
බෙ	
බෙනතං	298, 300, 310
බෙමං	224
බු	
බුප්පිපාසා	430
භ	
භඛගාය	258
භජ්‍යං	184
භණ්ඩඛ්‍යවාරි	230
භණ්ණ	126, 128
භණ්ඩවරියා	130
භණ්ණා	130
භතා	356
භනි	36, 186
භතතානි	18, 20, 152
භධිතාසෙ	334
භජ්‍යනි	380
භජ්‍යා	28
භක්කිකේතො	364
භබ්බතා	404
භවතිරසම්මං	366
භබ්බතා	276
භමනියො	198
භමනෙත	118
භමිසානි	178
භවතිරප්පසෙසා	340

භ	පිට්ඨකයානි
භමතිරරූපෙ	322
භමතිරො	248
භය්‍යකං	258
භරහනි	340, 342
භරනිත්ථ	426
භලභලායනෙත	194
භවෙසනෙතා	
භවෙසසි	236
භහට්ඨා	416
භහපනි	106, 374, 376, 378
භහපනිමහාසාරකුලෙ	174
භහපනිමහාසාලා	134
භහපනිමහාසාලෙ	140
භනිතො	370, 400
භනිතභාවං	258
භා	
භාඨාභිනිතං	298, 300
භාඨාභි	188, 208, 322, 338, 342
	344, 346, 352, 354, 358, 420
භාධං	230, 314,
භාධනි	30
භාමණිකා	118, 364
භාමවරෙත	178
භාමා	220, 424
භාමාභාමං	350, 384
භාරවො	274
භාවො	78, 84, 144
භාහාපෙත්වා	312
භි	
භිද්ධා	140
භිරං	340
භිරි	128
භිරිද්ධභවරං	354
භිරුතපුච්ඡකො	424
භිලී	96
භිනිතං	146
භිනිසසුඤ්ඤානනිබ්බුලො	356
භි	
භිතා	322
භු	
භුතෙතා	164
භෙ	
භෙධං	138, 140

ගෙ	පිටිබ්බකානි
ගෙහනිසිසිනෝ	352
ගෙහසිනං	332
ගෝ	
ගෝණං	314
ගොනමෝ	204, 206, 208, 310 320, 322, 324, 326, 328, 330
ගොතමසාවකා	116, 356, 364
ගොතමසාසනේ	98
ගොතනපටිසාරිනෝ	276
ගොතෙනන	60, 164
ගොපානසිවබ්බකා	214, 216
ගොමිකේ	12, 196
ගොසමිතං	12
ගොති	12
ඝ	
ඝට්ඨයාථ	386, 388
ඝනෝ	366
ඝරමෙසිනෝ	382
ඝරා	314
ඝා	
ඝාණං	210
ඝාණසම්මසංවිඤ්ඤාණායතනං	210
ඝාසවජ්ජාදේ	172
ඤ	
ඤුරාඤුරාපසාසාසි	216
ඤෝ	
ඤාරං	174, 208, 424
ච	
චක්කං	342
චක්කචතනී	342
චක්ඛු	210, 354
චක්ඛුදේ	56
චක්ඛුමා	244, 284, 374
චක්ඛුසම්මසංවිඤ්ඤාණායතනං	210
චබ්බකමනී	320, 376
චබ්බකමා	376
චබ්බකමිනා	196
චජාම	400
චජ්ඣාන	372
චණ්ඩං	314
චණ්ඩාලකුලේ	172

ච	පිටිබ්බකානි
චණ්ඩාලප්‍රකකුසේ	186
චණ්ඩාලප්‍රකකුසෝ	296
චතුර්වකං	30, 120
චතුශ්‍රණං	48, 202
චතුස්ථානිකං	282, 284
චතුශ්චිකා	186, 298
චතුස්පදං	12
චතුරභිනිතිං	154, 156
චජ්ඣිමා	28, 88, 128
චජ්ඣේ	350, 416
චජලා	116, 362
චරං	36, 40, 52
චරකා	194
චරණං	300
චරණාභිභූ	120
චරනෝ	278
චරමානෝ	254
චරාමසේ	374
චරිතබ්බං	198
චචති	118, 258
චචනධම්මසෛඤ්ඤව	258
චලේය්‍ය	194
චා	
චාගං	412
චාගා	382
චාතුද්දසිං	370
චාතුයාමෙසුසංචිතෝ	126
චාරා	148
චාරිකං	192
චාවේතුකාමෝ	232, 246, 238
චී	
චිච්චිචායනී	302
චිත්තං 14,	26, 52, 168, 180, 218 248, 270, 272, 274, 294, 330 332, 336, 356, 368 380, 416
චිත්තකථා	354
චිත්තමනී	234
චිත්තවිකේධප	228
චිත්තවූපසමෙය්‍ය	86
චිත්තවූපසමේ	90
චිත්‍රානී	42
චිතේතනී	408
චිරදික්ඛිතානං	404

ම	පිටිබ්බකානි
විරරතනං	54, 334
විරරතනසමාහිතෙ	416
විරරතනසමාහිතො	334
විරසං	1, 104, 268
මු	
මුතො	404
මෙ	
මෙතං	354
මෙතසනි	220
මෙතසං	58, 110, 142, 170, 182 188, 218, 220, 258, 318, 348 400, 406, 408, 410
මෙතොපරිචිතකකං	188, 218, 220 258, 318, 400
මෙතොපරියකොවිදෙ	264
මෙතොපරියංය	350
මෙතොපරියංයකොවිදෙ	348
මෙතොවිමුතනිං	220
මො	
මොදකො	122
මොදෙනති	304
මොරා	82
මොලං	62
ම	
මධං	230
මඛිකි	300
මතං	404
මතනිංසනි	270
මතනිංසනිපඤ්ච	274
මතෙතන	402
මන්දං	32, 42, 334, 352
මන්දපං	42
මන්දරාගසා	354
මන්දවිතසා	42
මන්දෙ	70, 360
මන්තො	18, 20
මච්චි	390
මච්චතතනං	190, 194, 200, 232 238, 246, 376, 390, 392 238, 246, 376, 390, 392
මමො	128
මසු	76

ම	පිටිබ්බකානි
මුත්තිකුකු	342
මායා	136, 170
මී	
මීජුතෙ	26, 296
මීදද්දති	80
මීතුති	74, 270, 274
මීතිනමාරිතෙ	126
මීතනගජං	22, 42
මේ	
මේකා	30, 38, 48, 90, 120, 378
මේකාන	144, 222, 224, 230
මේ	
මේගකොගධං	332
මේගං	202
මේගමානං	160
මේවා	296
මේජරරථකෙත	116
මේකුකු	110, 136, 320
මේවණ්ඩුවෙත	214, 216
මේවා	294, 296
මේතිනා	294
මේපිලා	146
මේතං	258
මේතනා	80
මේතපදං	148
මේතපදන්තවරියපතනානං	184
	186
මේතපදෙසු	114
මේතා	224, 258, 290, 334, 358 398
මේතාධිප	158, 174, 176
මේතෙතසමිං	276
මේතෙති	68
මේතෙසුතා	220
මේතතු	40, 214, 216
මේපං	296
මේපසි	256
මේමොනදං	124
මේමො	314
මේයං	154, 292
මේයො	396, 398
මේරා	66, 186, 426
මේරාධමො	162

ප	පිටප්පිටකානි
ජරාමරණං	184
ජරාමරණමොක්ඛාය	374
ජරාමරණසංයුතෙ	374
ජරුපනිකස්ස	4, 104
ජලං	220
ජලතෙ	268
ජලයාමි	302
ජලිතානුභාවො	258
ජවතපඤ්ඤා	122, 342
ජවො	118
ජහතො	136
ජහනති	6, 120
ජහස්සු	334
ජහෙ	6
ජා	
ජාගරතං	6
ජාගරො	82, 84
ජාතරූපං	170
ජාතරූපරජතං	146
ජාතස්ස	134, 198, 270, 274
ජාතවෙදො	300
ජාතෙති	314
ජාතො	240, 374
ජාති	254, 288, 290, 306
ජාතිකකියං	298, 312
ජාතිජරං	258
ජාතිජරාභිභූතං	250
ජාතිධම්මො	162
ජාතිපච්චයං	182
ජාතිමා	124, 298, 298
ජාතිසම්පන්නං	130
ජාතිසංසාරං	282
ජාතිසංසාරො	358
ජාතිහිතං	84
ජාතකො	152
ජාතාති	188, 190, 202, 214
	318
ජාතෙමු	28, 80, 88, 308
ජාලං	90, 98
ජාලිතං	132
ජාලිති	356
ජායති	118, 258, 300, 310
ජායතෙ	270, 274

ජී	පිටප්පිටකානි
ජීඝවජා	36
ජීගුච්ඡාය	128
ජීණෙණ	214, 216, 314
ජීතො	29, 222, 230
ජීතිංසු	394
ජීවනං	214, 216
ජීවනා	194, 210, 302
ජීවනා සම්පස්ස විඤ්ඤාණායතනං	210
ජී	
ජීයති	118
ජීඝ්ඤ	102
ජීරති	80, 258
ජීරනති	134
ජීවං	372
ජීවගාහං	156
ජීවති	198, 386, 388
ජීවනනං	156, 158, 372
ජීවලොකෙ	40
ජීවිතං	4, 104, 132, 178, 198
	220, 222, 414
ජීවිතා	170
ජීවිජීවිතං	380
ජු	
ජුතිකුර	220
ජුහති	298, 300
ජෙ	
ජෙගුච්ඡි	126
ජෙට්ඨපුතෙනා	342
ජෙට්ඨභාතරං	316
ජෙට්ඨමති	318
ජෙති	290, 394, 398
ජෙතුං	186
ජෙත්වාන	236
ජො	
ජොති	302
ජොතිජොතිපරායණො	170, 174
ජොතිට්ඨානං	302
ජොතිතමපරායණො	170, 174
ඝ	
ඝාතා	76, 78, 88, 286, 422, 428
ඝාතං	92
ඝාතරතො	100, 222

කා	පිටපි බිඳානි	ත	පිටපි බිඳානි
කාය	356	නණ්ඨාසලලන	74
කායං	230	නතියජ්ඣානං	282, 284
කායනි	110	නතේවනතරධාසී	188, 194
කායනේතා	46	නත්‍රස්සදං	280
කායිනො	44, 268	නථාගතප්පවෙදිනෙ	412
කාසී	86, 98, 222	නථාගතො	204, 392
කඤ		නථාබොතෙන	194
ඤාණදස්සනං	100	නදනුතතරං	290, 306
ඤාණමහි	234	නදනුරූපාය	150
ඤාතා	130	නදපෙය්‍යමානං	168
ඤාතිමජ්ඣේ	34, 108	නදනුපොසපේ	116, 340
ඤාතිසංඛං	168	නදනිසංඝො	86
ඤාතිසාලොභිනා	288	නද්දහං	244
ඤාතෙය්‍යං	118	නනුයා	16
ඤායපටිපනේතා	392	නජ්ඣි	14, 24, 80
ච		නපං	52, 188
චබ්බිතමඤ්ච	368	නපතං	28
ච		නපති	28, 88
චපෙසුං	396	නපසා	102
චානං	132, 158, 234, 310	නපස්සී	52
චී		නපෙ	354
චීතචිතතස්ස	284	නපො	70, 80, 128, 308, 322
චීතතතා	90	නපොකම්මා	188
චීතො	27, 188, 272, 276, 280	නපොකරං	296
ච		නපො ජිගුච්ඡාය	126
චංසසිරිංසපා	194	නපොදං	20
චය්‍යමානො	102	නප්පයති	184
චය්‍යතිතුං	372	නමං	124, 172
චය්‍යතිනේථා	336	නමසී	96
චසෙ	132	නමා	172
චහති	56, 132, 166	නමො	238
න		නමොකබ්බො	236
නං කිස්ස හෙතු	390, 392	නමොජොතිපරායණො	170, 172
නං නදෙව	320		176
නකකාය	106	නමොනම්මපරායණො	170, 172, 174
නවසාරං	134, 180	නරති	100, 382
නඤ්ඤාණං	354	නරමානරූපෙ	96
නඤ්ඤි	22	නරයන්ති	6, 120
නණ්ඨකබ්බො	248	නරෙය්‍ය	8
නණ්ඨා	68, 196	නසථාවරෙසු	256
නණ්ඨාඛිපනතා	52	නා	
		නාණා	4, 104, 194
		නාදි	126
		නාදිසිකා	240, 288

තා	පිටසංඛ්‍යාති
තාපයෙ	338
තායනගාථා	94
තාලං	212
තාලවජ්ජයං	118
තාලාවජ්ජි	132
තාවතිංසකාසිකා	10, 356
තාවතිංසා 242, 406, 410, 412,	422
තාවදෙව	374

ති

තිකිච්ඡ	424
තිකිච්ඡනතං	290
තිකිනතං	286, 376, 406, 424
තිකිපඤ්ඤා	122, 342
තිකිඤ්ඤා	250
තිකිණ්ණ	116
තිකිකිති	398
තිකිකිති	292
තිකිකරු	130
තිකිකා	416
තිකිවං	176, 322
තිපකිවසනං	166
තිබ්බගාරවා	62
තිබ්බා	50, 202
තිමලං	58
තිමිරසිතනතං	222
තිරච්ඡානගොති	62
තිරිසං	118, 222
තිලකාභතා	304
තිලවාහො	274
තිලා	304
තිවිසාඛං	214, 216
තිරෙ	222, 348

තු

තුවජ්ජකොට්ඨසම්මං	304
තුවසි	90
තුණ්හි අගෙසුං	396
තුණ්හි	292, 374, 398
තුණ්හිභාවෙන	326
තුණ්හිභුතො	226, 312, 318, 360
තුරියතාප්‍රිතවාදිතනිගෙසාසසද්දං	360
තුරියෙන	238
තුසිතා	242

තු	පිටසංඛ්‍යාති
----	--------------

තුලං	232
තෙ	
තෙජසා	132
තෙජසි	132
තෙජො	30
තෙජොධාතුං	258, 262
තෙනඤ්ජලිං	146
තෙලපජොතං	132, 288, 306, 330
තෙවිජ්ජා	264, 340, 348, 416
තෙවිජ්ජො	298, 348, 350

තො

තොසෙසි	372, 374
--------	----------

ථ

ථනගං	184
ථනෙති	278
ථලං	184
ථලෙ	224, 414

ථා

ථාමො	148
------	-----

ප්‍ර

ප්‍රිතමිඤ්ඤං	182
ප්‍රිතො	230

පු

පුණ්ණපතිතාති	142
--------------	-----

ථෙ

ථෙය්‍යානං	364
ථෙය්‍යෙන	44
ථෙරෙ	314

ද

දකිකමමකාරපුතොතන	124
දකිකනති	330
දකිකසි	212, 224, 240, 332
දකිකිණං	166, 222, 256
දකිකිණජාණුමණ්ඩලං	146, 250
	424
දකිකිණ	36, 38, 312
දකිකිණෙන	196, 202
දකිකිණෙය්‍යො	40, 256, 300, 392
දකිකිතායෙ	48
දකිකිති	354
දකිකිනති	132, 824, 288, 306

ද	පිට්ඨකකාන්ති
දජ්ජා	36, 58, 110, 312
දට්ඨෙය්‍ය	118
දණ්ඩනජ්ජනා	142
දණ්ඩො	314
දණ්ඩන	394, 396
දකා	404
දදමානං	174, 176
දදති	168, 174
දදිකා	310
දදෙ	82
දද්දලමානා	232
දනනවතා	50
දනනසා	290
දනනා	190
දනෙනති	230
දනෙනා	50, 126, 256, 300
දබ්බො	334
දමසා	300
දමො	52
දරං	378
දසඤ්චානං	346
දසපජ්ජානෙ	354
දසමො	10, 24
දසා ව දසධා දස	278
දසානාය	374, 376, 416, 418
දසානීයතරො	422
දසානීයො	174
දහරු	214, 216, 238
දහරො	18, 20, 130, 146
දහරොති	132
දළනං	144
දළනධමො	118
දළනපරික්කමො	296
දමිඤ්ඤ	174
ද	
දුතබ්බං	180
දුතාරං	184
දුතුං	404
දුතං	36, 110, 180, 410
දුතපති	112, 310
දුතසංවිහාරනො	406, 408, 410
දුයකො	112
දුයාද	132, 166
දුරං	36, 416

දු	පිට්ඨකකාන්ති
දුරුකං	360
දුරුජං	44
දුරුණෙ	184
දුරුදුහං	302
දුරුසමාදහානො	302
දුරෙසු	144
දුරෙති	314
දුසා	142, 170
දුසකමමකරපොරිසෙ	166
දි	
දිවජරෙ	36, 38
දිජා	400
දිට්ඨං	126, 278, 360
දිට්ඨධම්මකං	160
දිට්ඨසුතෙ	334
දිට්ඨි	264, 274
දිට්ඨිගතං	258
දිට්ඨිසු	244
දිට්ඨි	160, 360
දිට්ඨධම්මෙ	62, 164
දිට්ඨවධම්මෙ	288, 290, 306
දිට්ඨා	410
දිනනං	56, 180, 182, 312, 382
දිපදං	12
දිබ්බංයොගං	62
දිබ්බවක්ඛං	350
දිබ්බා	192, 194
දිවසසන්නතෙනා	302
දිවා	28, 358
දිවාදිවසා	164, 168, 176, 184
දිවාරතීං	28, 88
දිවාචිහාරගතො	266, 268, 352, 354
	362, 402, 414
දිවාචිහාරය	234, 246
දිස	386
දිසමපති	158
දිසා	58, 222, 388
දිසවාන	266, 322, 328, 356, 376
	424
දිසාති	372
දිසාමානෙන	280
දි	
දිසං	190, 198, 210, 258, 274
දිසරතනං	114, 140

දී	පිටපිබ්‍රහ්මානි
දීඝෙන අඤ්චා	148
දීපදෙ	56
දීගිත්ථ	112
දි	
දිකකතං	92
දිකකතකාරිනා	136
දිකකරං	14, 24, 36
දිකකරකාරිකාය	188
දිකං	24, 26, 42, 54, 100, 154
	158, 214, 216, 246, 374, 382
දිකවතො	336
දිකවපරෙනසම්මං	374
දිකවචිතයො	42
දිකවස්ස	116, 338, 348
දිකවස්සන්තං	282, 362, 364
දිකවා	26, 32, 50, 202, 374
දිකඛිතො	270, 424
දිකඛී	188, 190, 192, 194, 196
	200, 202, 214, 218, 234, 246
දිකෙති	74
දිග්ගතා	358
දිග්ගතී	62
දිග්ගමෙ	90
දිග්ගතිතො	92
දිග්ගෙ	182
දිව්වරිතං	136, 138, 172, 174
දිජ්ජයං	290, 394, 398
දිජ්ජනං	82
දිජ්ජානං	146, 148
දිට්ඨානං	404
දිට්ඨුලලභාණී	334
දිනියං	376
දිනියජ්ඣානං	282, 284
දිත්තරං	100, 370
දිත්තරො	352
දිත්තතිකිකං	14
දිග්ගදං	36
දිග්ගසිකො	172
දිග්ගසො	248, 410
දිපණ්ණො	304
දිප්පින්නා	304
දිප්පකොඤ්ඤා	148
දිප්පමුඤ්චං	144
දිප්පරුමට්ඨං	92

දි	පිටපිබ්‍රහ්මානි
දිප්පොසං	118, 364
දිබ්බණ්ණතරො	424
දිබ්බණ්ණේයං	428
දිබ්බණ්ණෙ	172, 422
දිබ්බලො	398
දිබ්බලා	394
දිබ්බිජානං	64, 116
දිබ්බගො	196
දිබ්බතී	156, 158
දිබ්බාසිතං	270, 274, 336, 396
දිබ්බෙ	402
දිබ්බෙය්‍ය	400
දිම්මතො	188, 190, 192, 194, 196
	200, 202, 214, 218, 222, 226
	234, 246
දිම්මෙධං	54, 110
දිම්මෙධිතො	46
දිම්මෙධො	394, 398
දිරානුබොධො	248
දිරන්තයො	36
දිරතිසම්මතං	234
දිරුඤ්ඤං	332, 334
දිරුඤ්ඤං	90
දිවිජාතවණ්ණසතං	228
දිවිඤ්ඤාපයො	250
දිස්සති	24, 292
දිස්සමාදනං	90
දිස්සායුග්ගෙන	316
දිස්සිලෙ	180
දිග්ගතී	310

දි	
දිරතො	222, 230, 266, 376, 400
දිරෙර	126
දිරාරං	66

දෙ	
දෙථදෙථාති	304
දෙය්‍යං	38
දෙය්‍යධම්මං	312
දෙව	152
දෙවකඤ්ඤායො	358
දෙවකායං	54
දෙවකායසම්මං	358

දෙ	පිටියකිනානි
දෙවතා 1, 4, 10, 18, 20, 22, 34 36, 38, 40, 100, 144, 352, 354, 356, 358, 360, 362, 364 428	
දෙවතාසහසොති 348	
දෙවපුත්තපරිසාය 124	
දෙවපුත්තො 86, 88, 98, 100, 102 104, 108, 110, 114, 116, 118, 120, 128, 412, 428	
දෙවමනුස්සානං 192, 374, 390	
දෙවමානුසා 58, 110	
දෙවමානුසෙ 276	
දෙවරුජා 310, 416, 418, 424	
දෙවලොකාභිතඤ්ඤා 128	
දෙවසිකං 152	
දෙවසෙට්ඨ 386, 388	
දෙවා 22, 208, 242, 392, 396, 398, 404, 406, 410, 412, 418	
දෙවානං 256, 286, 288, 398 410, 412	
දෙවානම්ඤ්ඤා 284, 384, 386, 388 398, 402, 404, 410, 416, 424 426	
දෙවාසුරසංඛාතො 290, 392, 396 404	
දෙසයනාසස 340	
දෙසයසසු 416	
දෙසිතං 428	
දෙසෙනාසස 426	
දෙසෙනාතිං 378	
දෙහං 114	

දෙ

දෙණපාකපුදං 152	
දෙසං 330	
දෙසගරු 44, 46	
දෙසො 26, 134, 180, 294, 370 418	

දව

ආභිභූලපඤ්ඤා 234	
ආකාමර 250	
ආදසාවට්ටං 58	
ආරං 250, 376	

දවා පිටියකිනානි

ආරබාහං 266, 268, 402, 414	
ආසන්නති 258	
දව්	
දව්නා 212	
දව්චට්ටං 58	
දව්සහස්සකඛනතුං 266	
ධ	
ධකං 370	
ධජ්ඣං 390	
ධජ්ජා 87	
ධඤ්ඤා 170	
ධඤ්ඤාසමං 12	
ධනං 12, 132, 170, 380	
ධනපරුජයො 270, 274	
ධනසුඛානං 186	
ධනුක්කභො 118	
ධනෙත 104, 186	
ධමමානාය 194	
ධමමං 36, 54, 64, 114, 192, 200 204, 206, 210, 230, 234, 280 288, 290, 326, 330, 336, 338 340, 342, 344, 346, 350, 360 362, 374, 378, 382, 390, 392 416	
ධමමගුත්තාසස 394, 398	
ධමමවකං 342	
ධමමවරියා 186	
ධමමවාරි 188	
ධමමට්ඨා 60	
ධමමතා 254	
ධමමදස්සානං 414	
ධමමදස්සො 334	
ධමමදේසනාය 192	
ධමමද්දසා 346	
ධමමති 188	
ධමමපදං 40	
ධමමපදති 360, 372	
ධමමරුජෙත 60, 104	
ධමමලභිසස 40	
ධමමවිතයං 18, 20, 396, 412	
ධමමසමයං 48	
ධමමසවණොය 20, 22	
ධමමසාරි 302	
ධමමාති 424	

බ	පිටුවකිනාති
බමමියා	204, 206, 210, 280, 338 342, 344 374
බමමි	280
බමමො	54, 60, 78, 104, 132 134, 160, 162, 180, 214 248, 288, 298, 300, 302 328, 330, 338, 382, 390

බා	
බාතිවෙලං	364
බාතුයො	244
බාරයනෙනන	146
බාරසිසානි	354
බාරියමානෙන	166, 402
බාරෙතු	132, 310, 322, 324, 326 328, 330

බි	
බිති	382
බිතිසමපනො	222
බිතිමා	300

බි	
බිතරෙ	304
බිරෙ	46, 110, 160, 164, 168 186, 222, 394, 396

බු	
බුතතකානං	238, 240
බුතාථ	280, 282
බුරබොරයානං	308
බුරවා	382

බු	
බුවංබු	258
බුමාසිතතතං	222
බුමාසිතො	74
බුමො	78, 302

බො	
බොරයානවතා	50
බොරයො	50

න	
නකඛතතානං	128
නබා	366
නබවාහං	
නගරමා	376
නගසා	348
නගො	128

න	පිටුවකිනාති
නඛනලං	210, 308
නඛනලිසා	190
නච්චනති	304
නචිරසොච	288, 290
නජානාමි	18, 20
නජා	222, 248
නට්ඨා	302
නජීප්‍රතතසමෙන	24
නදනති	202
නද්ධිරෙපු	358
නද්ධිං	30, 120
නද්ධති	12, 24, 196
නද්ධනං	358
නද්ධනවතෙ	10
නද්ධතා	12, 24, 196
නද්ධසි	102
නද්ධි	102, 236
නද්ධිජාතසා	104
නද්ධිනපරිකම්භො	100
නද්ධිසං	314
නද්ධිනවපරිකම්භො	4
නපරිමුච්චති	68
නපසකාසති	14
නපපජ පනති	10
නපපචිගණන නති	288
නපපචිගණනාමි	290
නපපබුජකිනති	8
නහං	124, 186
නමති	168
නමසා	318
නමසාති	418
නමසාමානො	384, 404
නමසොයසං	420
නමුචිපසසථා	128
නමෙය්‍ය	214, 216
නමො	91, 118, 286, 364
නසනති	230
නසමානානං	230
නරකා	372
නරදෙවානං	358
නරසහං	392
නරෙ	26, 130, 132, 148, 174
	176, 366
නලාටිකං	214, 216

න	පිටියබ්‍යානි
නලාවේ	216
නලහෙය්‍යං	208
නවආරං	30, 120
නවිජ්ජති	402
නවො	130
න සබ්බෙක	202
නසනති	104
නසොවති	76
නසානි	56, 84, 248
නගනුත	126
නගාපෙකා	312
නගායෙය්‍ය	166
නභිංසෙ	140
නළං	276
නළාගාරං	280, 282
නළො	10, 228

නා	පිටියබ්‍යානි
නාගනාමො	344
නාගමො	198
නාගචතා	50
නාගො	50, 256
නාග්‍යනති	376, 414
නාවචයනති	198
නාජ්ඣගමුං	22
නාඤ්ඤානු	102
නාධිගච්ඡාමි	222
නාධිගච්ඡෙය්‍ය	278
නාධියසි	360
නානාතිජ්ජියසංවකා	126
නානුපතනති	202
නානුසොවනති	10
නානුසතනං	24
නාභිකිරති	102, 104
නාමං	64, 72, 116, 146, 294, 346
නාමගොතනං	80
නාමරූපෙ	22, 42
නාමෙන	378
නාරිං	132
නාලපි	318
නාවජානෙය්‍ය	130, 132
නාවමඤ්ඤෙය්‍ය	132
නාමා	194
නාසිංසති	120
නාමුකොදනපරමභාය	152

නි	පිටියබ්‍යානි
නිකකුජ්ජිතං	132, 288, 306, 330
නිකමති	332
නිකනනං	332
නිකමනනං	394
නිකමනතසං	376
නිකමප	28, 282
නිකමිකා	224
නිකමම	314
නිකාමෙනති	314
නිකඛිනාදණෙඛා	256
නිකඛිතනා	206
නිකඛිතෙනා	124
නිකඛිපිසානති	284
නිකඛිප්පගාමිතං	170
නිකෙඛපනං	360
නිගගච්ඡති	158
නිගණ්ඨො	126, 146
නිගමො	328
නිග්‍රොධසං	370
නිග්‍රොහසං	340
නිවයං	136, 170, 178
නිවගගිති	302
නිවච්ඡිකං	152
නිවච්ඡමානිතතෙනා	302
නිවෙචා	264
නිව්ජ්ජති	194, 352
නිව්ජ්ජනං	346
නිදනං	70
නිද්දං	14, 24, 80, 354
නිද්දකිලමපටිච්ඡිතොදනා	118
නිද්දනං	308
නිද්දමුඛො	202
නිද්දං	16
නිද්දති	274
නිද්දියං	270, 274
නිනනං	182
නිපකො	26, 126, 278, 294, 334
නිපජ්ජනති	118, 364
නිපතනං	78
නිපතිකා	318, 346, 378
නිපුණ්‍යපදසං	58
නිපුණො	248
නිපථද	402
නිපථනනාමොතිනො	402

නි	පිට්ඨකය
නිපේඨාසේනො	184, 186,
නිබ්බන්ධනි	366
නිබ්බන්ධො	322, 332
නිබ්බාණං	40, 72, 74, 248, 336 344, 354, 356, 374
නිබ්බාණගමනං	332
නිබ්බාණපටිසංසුත්තාය	210, 342 344, 374
නිබ්බාණපත්තියා	92, 338, 382
නිබ්බාණංභිරතො	70
නිබ්බාපෙති	336
නිබ්බිජ්ජ	224
නිබ්බිජ්ජාපෙඨ	230
නිබ්බිද්ධත්‍රලො	336
නිබ්බුතා	44, 420
නිබ්බුත්තාමි	1
නිබ්බෙජ්ජනියා	224, 226
නිබ්බෙධිකපඤ්ඤා	122, 342
නිබ්බොගො	314
නිච්ඡිතං	336
නිමුග්ගපොසිති	420
නිමුග්ගා	420
නිමොක්ඛං	4, 10
නිමොණරතීනො	242
නියාමගතද්දසා	350
නියාතායාමි	238
නියාතානිකං	392
නිරග්ගලං	144
නිරතො	242
නිරබ්බුදනං	258
නිරබ්බුදො	274
නිරයං	36, 172, 174, 178 270, 272, 274, 334
නිරුමිසො	116
නිරුරුමා	144
නිරුසො	256
නිරුජ්ඣන්ති	10, 284, 358
නිරුපධිං	348
නිරුපධිකො	256
නිරුපධි	378, 12
නිරුපධි	196
නිරුධං	240
නිරුධනිසංසිතං	162
නිරුධො	248

නි	පිට්ඨකය
නිලාලොකා	214, 216
නිවන්තන්ති	30
නිවන්තිතුකාමො	300, 318
නිවාරෙති	174
නිවාසෙති	142, 144, 154, 156 208, 232, 238, 296 306, 326, 328, 336
නිවිට්ඨා	38, 334
නිවිට්ඨාසෙ	128
නිවුතං	268
නිවෙසනං	326, 312
නිවෙසයෙ	186
නිසජ්ජ	376
නිසභො	50, 168
නිසභවතා	50
නිසාමෙති	374
නිසිනො	20, 140, 144, 146 150, 160, 190, 194, 200 216, 218, 270, 276, 286 322, 324, 326, 340, 410 422, 424, 426
නිසෙධ	220
නිසෙධයෙ	394, 396
නිසාරණං	232, 234, 258
නිසාය	112, 262, 268, 414, 318
නිහතො	188, 190, 192, 194, 204
නිහන්තා	146, 250, 324
නි	
නිවන්තං	262
නිවාසුලීනො	300
නිවෙ	170
නිශචි	72
නිශමානං	258
නිශරෙ	8
නිවරණානි	334
නිහරෙඨ	56
නෙ	
නෙක්ඛං	124
නෙතවෙ	196
නෙතනානි	48
නෙතා	316
නෙමි	198
නෙරසිකා	360
නෙවජ්ඣගා	142

නෙ	පිටියබ්බාති
නෙවසිඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං	282, 284
නෙසාදකුලෙ	172
නෙසාති	230
නො	
නොපරුජකති	198
ප	
පංසුකුණිකො	352
පකට්ඨකො	310
පකතං	244
පකතො	246
පකමපිතො	242
පකපෙපයුං	194
පකරොති	126
පකාසති	28
පකාසිකො	132, 228, 306, 330
පකිරෙති	184
පකකතො	216
පකකමතො	132
පකකමනති	420
පකකාති	178
පකකාමි	168, 214, 218, 272
පකකිසා	370
පකකිහතො	172
පකකාලෙකො	196
පකකිහො	302
පකකිසු	14, 362
පචුමනතරිකායං	240
පචකජාතං	30, 120
පචකහා	332
පචකණ්ඩාති	256
පචකරිංසු	272
පචකකොසති	290
පචචති	158, 70
පචචතනං	18, 20, 214, 216, 390
පචචසකො	400
පචචනිකාසං	320
පචචනුහොනොන	146
පචචනුහොසාසි	242, 404
පචචහාසි	10, 20, 108, 128, 188
	232, 238
පචචසිකො	184, 272
පචචලනුංසු	92

ප	පිටියබ්බාති
පචචසොසං	10, 192, 198, 222
	278, 336, 384, 386, 388, 418
පචචාජාතො	172, 174
පචචිත්ථ	170
පචචුට්ඨාය	18, 20, 372, 376
පචචුතතරිකා	18, 20
පචචුදවතො	400
පචචුදවතොසි	400
පචචුපට්ඨිතං	180, 182
පචචුපට්ඨිතො	142
පචචුපපනොන	10
පචචුයාසි	154, 156
පචචුයාති	384, 386
පචචුසමිති	304, 306
පචචුසසමයං	18, 20, 124, 196
	372, 376
පචචුහා	360
පචෙචකං	266, 268, 316, 402
	414
පචෙචකචුගමා	266, 268
පචෙචකචුගමුකො	266
පචෙචති	24, 292, 326
පච්ඡා	256
පච්ඡානුගාපිති	232
පච්ඡාහතං	232, 142, 144, 154
	156, 246, 326, 332, 364
පච්ඡාසං	140
පච්ඡාසමණෙන	336
පච්ඡාසමනොගතො	340
පච්ඡමා	282
පච්ඡමො	118
පච්ඡපිතො	324
පච්ඡනති	314
පච්ඡෙන	4, 6, 104, 120
පච්ඡා	26, 70, 248, 278, 294, 334
පච්ඡානනති	358, 370
පච්ඡාපති	408
පච්ඡලිතො	242
පච්ඡොතකප්ථො	346
පච්ඡොතසා	284
පච්ඡොතා	28, 88
පච්ඡොතො	32, 82, 84
පච්ඡායනො	226

ප	පිට්ඨකය
පඤ්චකාමගුණා	32
පඤ්චග්ගවිපපතිණේ	182
පඤ්චග්ගසමන්තාගතො	182
පඤ්චබ්බිකො	238
පඤ්ච ච අජ්ජකානි	142
පඤ්ච ච උරබ්බසකානි	142
පඤ්ච ච උසංඝසකානි	142
පඤ්ච ච වච්ඡතරසකානි	142
පඤ්ච ච වච්ඡතරීසකානි	142
පඤ්චදසිං	370
පඤ්චපඤ්ච	58
පඤ්චමනෙතති	340, 348
පඤ්චවෙද	52
පඤ්චසතා	268, 278
පඤ්චසාලං	208
පඤ්චසාලෙය්‍යකා	208
පඤ්චභංගො	182
පඤ්චාසනිකො	230
පඤ්චලිකො	404, 416, 418
පඤ්ඤං	26, 188, 294, 382, 412
පඤ්ඤානො	326, 376
පඤ්ඤාපෙත්වා	202
පඤ්ඤාපෙති	120
පඤ්ඤාචාරා	148
පඤ්ඤාචාරනං	100
පඤ්ඤා 34, 70, 84, 108, 218, 308	
පඤ්ඤාකංකා	252, 182
පඤ්ඤාචිත්තං	78, 382
පඤ්ඤාණං	78
පඤ්ඤාවිමුක්තො	342
පඤ්ඤාසමා	12
පඤ්ඤාසමපන්නතරං	252
පඤ්ඤාසීලසමාතිනො	144
පඤ්ඤා	368, 380
පටිකඛාම	404
පටිකුජ්ඣාති	290, 394, 398
පටිකකමෙති	358
පටිකකමෙතං	376
පටිකකමම	404
පටිකකුලසඤ්ඤානො	404
පටිගච්චෙව	110
පටිගණනාති	426
පටිග්ගහෙසි	316

ප	පිට්ඨකය
පටිසං	26, 296
පටිසෙ	334
පටිච්ච	244, 250, 334
පටිච්චසමුප්පාදො	248
පටිච්ඡන්තං	132, 288, 306
	330
පටිජානනාති	130
පටිකිට්ඨති	314
පටිතජ්ඣිකා	338
පටිතිස්සජ්ජ	320, 362
පටිපජ්ජෙම	372
පටිපදං	120
පටිපදා	44
පටිපන්නා	414
පටිපාදෙසි	168
පටිපුච්ඡාමි	424
පටිපසංගමති	312, 376
පටිහජ්ජං	344
පටිහණ්ඩති	290
පටිහාණෙත	334
පටිහාති	14, 150, 322, 338, 340
	342, 344, 346, 348, 354, 362
පටිහානං	340
පටිමලො	202
පටිරොසෙති	290
පටිවත්තං	394, 398
පටිවසති	316, 326
පටිවාරං	24, 292
පටිවිතෙය්‍යං	406, 408
පටිවෙදෙසි	416, 418
පටිසංයුජේ	394
පටිසඤ්චිකංකො	248
පටිසල්ලානාමුට්ඨිකො	146
පටිසල්ලිකො	266, 268, 402, 414
පටිසෙධකො	392, 396
පටිසෙධනං	394, 396
පටිසෙවති	110
පටිසොතගාමිං	248
පටිසසුචා	20, 152, 218, 280, 312
	344, 384, 386, 400, 416
පඨමජ්ඣානං	282, 284
පඨමාභිසම්මුද්ධො	188, 190, 248
පටිවිංසිකා	66, 82, 84
පඨවිමණ්ඩලං	184, 186

ප	පිටපි බලකානි
පදවිය	18, 20, 146, 226, 250 324
පණමෙතිය	14, 146, 150, 250 340, 342, 344, 346, 424
පණ්ඩාය	80, 270, 274, 302, 320 322
පණ්ඩෙහි	242, 356
පණ්ඩිතතරං	150
පණ්ඩිතෝ	248
පණ්ණකුට්ඨ	402 404 406
පණ්ණවල්තතකෙන	166
පණ්ණරසාය	416
පණ්ණරසෙ	116 340 342
පණ්ඩිතවෙදනියෝ	248
පණ්ඩිතෝ	60, 104, 122, 126, 136 164, 184, 186, 342, 374
පණ්ඩිතමලේ	124
පති	374
පතිට්ඨපෙසි	256
පතිට්ඨිනිය	18, 20
පතිට්ඨා	58, 110, 136, 170 178
පතිට්ඨාපෙති	116
පතිට්ඨාය	26, 294
පතිට්ඨිතං	222, 332
පතිට්ඨිතා	22, 182, 338, 358
පතිතුං	370
පතිබලතා	158
පතිරූපං	194, 204, 214
පතිරූපකාරී	382
පතිරූපකෝ	148
පතිලිඝ්ඤානිසංඝෝ	92
පතිවෙදයාමි	184
පතීතෝ	110
පතනං	214, 310
පතනකමකෝ	226
පතනවිචරං	144, 154, 156, 208, 282, 230, 256, 296, 306, 326, 328, 336
පතනා	206, 404
පතනබලං	106, 234, 348
පතනිකායෝ	138
පතනියා	186, 386, 388
පතනියුධානං	186
පතෙතයාසං	118

ප	පිටපි බලකානි
පත්‍රපතෙතන	160
පත්‍රපතෙතන	164
පත්‍රපතෝ	222, 230, 312
පත්‍රිතා	358
පත්‍ර	58
පදං	378
පදකම්ණං	4, 34, 86, 92, 218, 270, 272
පදජාතානි	160
පදවිනිසාරයා	376
පදවිනිසාරෝ	118
පදසඥත	300
පදලිතෝ	236
පදලෙසි	200
පද්මං	272, 274
පද්මචරියං	272
පද්මානි	250
පද්මනිසං	250
පදෙපදෙ	14
පදෙසයෙ	274
පධානවා	334, 352
පඬුපිතෝ	242
පත්‍රද	92
පත්‍රදනනි	298, 300
පත්‍රදි	232
පත්‍රානි	278
පත්‍රං	110
පපං	60, 182
පපතනනි	90
පප්‍රයාස	324 378
පපොති	296, 382
පපොතුං	234
පමුඛං	372
පමුඤ්ඤානි	8
පබ්බජනනි	254, 288, 306
පබ්බජං	350
පබ්බජනෝ	18, 20, 216, 288, 354
පබ්බජනාසමානා	386, 388, 396
පබ්බජ්ජං	288,, 290, 306
පබ්බජ්ජාය	130
පබ්බතං	184, 230, 276
පබ්බතමුඛනි	250
පබ්බතරූපං	212
පභවකරෙ	96, 374

ප	පිට්ඨකයානි
පහඞ්ගුනා	238
පහසාරං	264
පහානං	376
සභාසවණණා	128
පභිජ්ජ	344
පභිජ්ජංසු	272
පමජ්ජනති	138
පමනතබ්බු	224, 234
පමනෙතා	8, 42, 50
පමාදකොකාලිකතිස්සකො	274
පමාදවිහාරං	266
පමාදෙ	80, 346, 356
පමාසිතං	268
පමුඛො	416, 418
පමුවනි	26, 32, 34, 70, 108, 308
පමුඤ්චස්සු	94
පමුතෙතා	278
පමුදිතා	124
පමොකකං	4
පමොවනං	120, 308
පමොවසිත්ථ	258
පමොවෙති	374
පමොදති	188, 324
පසතපාණී	406, 408, 410
පසුතතානි	306
පසිරුපාසනති	342, 348, 378
පසිරුපාසිත්ථං	266
පසිරුපාසිය	98
පරං	142, 398
පරකතං	244
පරකකමම	92
පරකකම	92, 110
පරකො	336
පරත්ථ	38
පරමං	296, 394, 398
පරමනිපව්වාකාරං	318
පරමවොදනං	354
පරමමරණා	172, 014, 412
පරමති	36, 58, 110
පරලොකවජ්ජනසදස්සාවිනො	250
පරලොකසම්මං	58, 100, 136, 170
	178
පරවාදෙසු	8
පරසමනෙසු	62

ප	පිට්ඨකයානි
පරස්ස	398, 394
පරගාරෙසු	118, 314, 364
පරුජ්ඣො	154
පරුජංසු	394
පරුයණං	68
පරිකමමානි	142
පරිකස්සති	72, 82,
පරිකිරොසුං	332
පරිකයං	166, 274, 196
පරිකයා	354
පරිකඛිණං	170
පරිකඛිණභවසංඝෙය්‍යජ්ජනා	134
පරිකෙලසං	240
පරිග්ගහං	170
පරිවරිස්සාමි	296
පරිවාරයමානා	10
පරිවාරසිස්සනති	148
පරිවාරෙම	226
පරිවිතා	212
පරිවුමති	318, 346
පරිවච්ඡෙ	82
පරිජානනති	84
පරිජියති	332
පරිඤ්ඤා	22
පරිඛයානති	336
පරිණාමං	300
පරිදෙවමානො	260
පරිදෙවමානා	356, 370
පරිතිවසීතං	20
පරිතිබ්බාණසමයො	282
පරිතිබ්බාණෙන	284
පරිතිබ්බාසි	284
පරිතිබ්බුතො	14, 220, 222, 334
	378
පරිපජ්ඣො	80
පරිපුණ්ණ සබ්බකපෙසා	150
පරිබාහිරා	230
පරිබඤ්ඤානති	144
පරිබඤ්ඤෙ	24, 102
පරිබ්බාජකා	146
පරිබ්බාජො	92
පරිභවෙ	130, 132
පරිභාසකා	60
පරිභාසති	174, 288, 292, 394

ප	පිටිකඛනානි	ප	පිටිකඛනානි
පරිභොගං	166	පලාපෙඤ්ඤා	342
පරිභොගඛනං	130	පලායනො	372
පරිමුඛං	302, 320, 322	පලාසි	180, 390
පරිමුඛවති	370	පලාසිනං	394, 398
පරියන්තං	54	පලිබාය	224
පරියන්තං	114	පලිසං	48
පරියාදානං	274	පලලඛනං	172, 174, 302, 320, 322
පරියාදිසිකා	156, 158	පවජමානානං	78
පරියාපුණ්ණං	94	පවතනසිසංගම	152
පරියාපුණ්ණිකා	152, 314	පවතනිකං	342
පරියායං	258	පවදනං	78
පරියායෙන	34, 40, 54, 162	පවසනො	66
පරියෙසමානා	22	පවසානකො	184
පරියෙසාම	316	පවාරණං	340
පරියෙසිකා	324	පවාරයාමි	340
පරියොසානකලාපං	192	පවාරෙමි	340
පරිවජ්ජයස්ස	400	පවානෙකා	148
පරිවජෙජ්ජති	186	පවානෙමි	328
පරිවජෙජ්ජති	336	පවිට්ඨා	256, 352
පරිවාරජනා	148	පවිට්ඨකියං	128
පරිවාරණං	58	පවිච්ඡේදනා	122
පරිවාරිනො	74	පච්ඡිකති	330, 358
පරිචිතකතිකා	344	පච්ඡිකනං	394
පරිචිතකෙකා	134, 136, 138, 160	පච්ඡිකිකා	402, 404
	188, 212, 216, 218, 248, 400	පච්ඡිසං	358
පරිච්ඡිකො	20, 22, 124, 200, 204	පච්චිවති	10, 128, 160, 164
	316, 356	පච්චිකෙකා	80
පරිචෙසනා	306	පචෙච්ඡන්ති	32
පරිසම්මානති	318, 346	පචෙදයන්ති	134
පරිසං	290	පචෙදිකා	32
පරිසංයං	150, 202	පචෙධිකං	268
පරිසිඤ්ඤිකා	18, 20	පචෙසෙඨ	114
පරිසුඛං	192	පසංසං	360
පරිසුඛිං	302, 326, 328	පසංසන්ති	88, 160, 164, 188
පරිසුඤ්ඤති	6, 382		286, 422
පරියොසං	168	පසංසිකං	412
පරිහායන්ති	192, 252	පසංසියො	270, 274
පරිහිනො	220	පසකතිකා	356
පරාපවාද	40	පසකේඤ්ඤා	302, 328
පරාලොකච්ඡිකා	146	පසනා	256
පරෙසං	338	පසාන	258
පරෙ	330	පසවති	154, 324
පරෙසකසං	344	පසවි	378, 380
පලපං	296	පසවො	132

ප	පියව්‍යය
පසාඛා	366
පසාදං	360, 411
පසාදෙති	270, 272
පසාර්තං	248, 258, 262, 264
	266, 278, 282, 404, 406
පසාරෙය්‍ය	248, 256, 258, 262
	264, 266, 278, 282, 404, 406
පසීදනාති	144, 244
පසුතං	30
පසෙනදිපමුඛාතං	148
පසස්ස	354, 426
පසෙස්ස	250
පසෙස්සත	196
පහාය	8, 24, 144, 282, 330
	332, 334
පහාසි	22, 400
පභිතතතං	354
පභිතතතා	214, 216
පභිතතෙනා	100, 216, 218, 220
	254, 288, 290, 296
පභිතමාතස්ස	28
පභිණා	100
පභිණාති	182
පභිණො	182
පභිසිස්සති	390, 392
පඝුතං	186
පඝුතජාතරුපරජනෙ	140, 174
පඝුතධතධසෙද්ද	140, 174
පඝුතවිතතුපකරණෙ	140, 174
පඝුතහකතිං	132
පහොනාති	186

පා	පියව්‍යය
පාකතීන්ද්‍රියා	116, 362
පාචනං	308
පාචනායවසීං	210
පාටිඝාරියපකං	370
පාණං	400
පාණානං	160
පාණිනං	14, 36, 58, 102, 110
	136, 170, 178, 374, 414
පාණිනා	152
පාණිති	318, 346
පාණිපෙතං	132, 310, 320, 322
	324, 326, 328

පා	පියව්‍යය
පානනහානෙන	328
පානසති	352
පානාලං	58
පානාලරජො	352
පානාලෙ	330
පාතුරුතොසි	248, 256, 258
	262, 264, 376
පාථෙය්‍යං	82
පාදාති	346
පාදාසි	312
පාදෙ	196, 220, 226
පාදෙ පාදං	196, 202
පාතං	182, 366
පාපං	24, 40, 54, 126
	136, 158, 202, 208
	274, 326, 402
පාපකං	30, 258, 270, 372, 404
පාපකමමං	328
පාපකමමනනා	178
පාපකාරී	404
පාපගරාති	122
පාපවෙතසං	134, 180
පාපජනං	426
පාපමිනෙනා	154
පාපය	386, 328
පාපසංකප්පෙපා	174
පාපසම්පවච්චෙනා	154
පාපසහායො	154
පාපිච්ඡා	270, 272
පාපිමා	128, 188, 190, 192, 194
	196, 200, 202, 204, 206
	208, 210, 212, 214, 216
	218, 220, 222, 224, 226
	230, 232, 238, 246
පාපියො	32, 108, 144, 290, 360
	394, 398
පාපුණෙය්‍ය	228
පාමොජ්ජං	362
පාමොජ්ජබහුලො	362
පායසං	298
පායාසො	296
පාරං	8, 52, 98, 230, 302, 328
පාරගඛාය	368, 380
පාරගතො	60

පා	පිට්ඨකයානි	පි	පිට්ඨකයානි
පාරගාමිකො	224	පිසාවගණසෙවිතං	58
පාරගුං	348	පිසාවයොනියා	372
පාරභගමා	52	පිහංගනි	360
පාරිචරියාය	324	පිභිකො	74
පාරිපුරියා	252	පිලකා	272
පාරිසල්පා	398		
පාරුතං	298	පි	
පාලයං	128	පිණෙති	166
පාවකං	132	පිතිහකඛා	208
පාවිසිංසු	400	පිතිමනො	322
පාසණ්ඩං	242	පිතිසඤ්ජනනං	60, 104
පාසණ්ඩා	244	පිතිසුඛං	362
පාසාණං	224	පිතිසොඤ්ජසල්පාතා	124
පාසාදං	172, 250		
පාසාදිකො	174	පු	
පාසාදිකතරො	422	පුක්කුසකුලෙ	172
පාසො	202	පුගාලො	172, 174
පාහුණකානි	208	පුච්ඡ	22, 300, 380
පාහුණෙය්‍යා	392	පුච්ඡය්‍යු	382
පි		පුච්ඡිතො	102, 308
පිඛුලා	304	පුච්ඡියාසි	18, 20, 22
පිණං	208, 214	පුඤ්ඤං	36, 38, 60, 66, 136, 170
පිණිපාතෙන	168		256, 324, 326, 376, 414
පිණිමෙසනා	116, 364	පුඤ්ඤකමා	178, 258
පිණිපාතපටික්කනෙනා	142, 144	පුඤ්ඤකරු	416
	154, 156, 326, 332, 364	පුඤ්ඤකිරියාය	184, 186
පිණියා	142, 154, 208, 232, 326	පුඤ්ඤකිරියාසු	160, 164
	328, 336	පුඤ්ඤකෙබ්බතං	392
පිණිකාය	278	පුඤ්ඤධාරු	184
පිණො	62	පුඤ්ඤපෙක්ඛානං	414
පිතා	84, 228, 314	පුඤ්ඤපාපඵලපගා	178
පිපාසා	36	පුඤ්ඤඵලං	386, 388
පිපාසිතො	258	පුඤ්ඤභාගා	278
පියං	30, 136, 146, 336, 338	පුඤ්ඤඵපාකො	114
පියඛකරමානා	372	පුඤ්ඤති	4, 6, 58, 104, 110, 112
පියකරු	374		120, 136, 170, 178
පියවාචං	388	පුටං	312
පියායති	374	පුට්ඨං	28, 80, 88
පියායනා	374	පුට්ඨා	224
පියාරිතනං	188	පුණ්ඩරිකානි	250, 364
පියසාතරුපං	230	පුණ්ඩරිකිනියං	250
පියො	136, 142, 374	පුණ්ඩරිකො	374
පිවනති මඤ්ඤ	378	පුණ්ණං	30, 120
පිට්ඨෙය්‍ය	166	පුභ්භා	68, 132, 314, 342

පු	පිටිබිකානි
පුතරුපෙන	314
පුතතසමං	12
පුතතසමාධිසයනං	146
පුතතිමං	12, 196
පුථු	420
පුථුඡ්ඡතතාය	334
පුථුඡ්ඡතං	268
පුථුද්දිසං	416
පුථුපඤ්ඤා	122, 342
පුථුසතතා	82
පුථුසමණබ්බාහමණේ	382
පුථුචිං	332
පුථු	370
පුතතිවතතිතුකාමො	376
පුතපුතං	310
පුතපුතායතනං	80
පුතඛතවො	358
පුතාචාසො	358
පුපථං	364
පුබ්බං	272
පුබ්බජො	12
පුබ්බතනසමයං	142, 144, 154
	156, 208, 232, 238, 246
	256, 296, 306, 326, 328, 336
පුබ්බදෙවං	396
පුබ්බාපයමානො	18, 20
පුබ්බෙ	412
පුබ්බෙතිවාසං	298, 312, 350
පුරකබ්බො	356
පුරතො	248, 266
පුරත්ථං	256
පුරත්ථමං දිසං	262
පුරත්ථමසමුද්දං	118
පුරුණං	258
පුරුණතිත්ථකරො	92
පුරුණදුතිසිකා	356
පුරුපුරං	350, 384
පුරිමං දිසං	222
පුරිසදනනං	52
පුරිසදමමසාරපි	390
පුරිසධොරයානං	52
පුරිසනාගං	52
පුරිසතිසහං	52
පුරිසමෙධං	144

පු	පිටිබිකානි
පුරිසසුගාති	392
පුරිසසිහං	52
පුරිසාඡාතිං	52
පුරිසො	16, 146, 158, 176, 184
	248, 258, 262, 274, 278, 364
	366, 402, 404, 406, 412
පුරෙ	116, 264, 314, 356, 360
	364
පුරෙපුරෙ	408, 410
පු	
පුජනෙය්‍යානං	312
පුජයනති	100
පුජයෙ	182
පුජනො	312
පුතිකායෙන	238
පුතිදෙහසියං	420
පුරෙසි	310
පෙ	
පෙකම්මානො	4, 6, 104, 120
පෙච්ච	188, 324, 382
පෙතා	118, 364
පෙමං	12
පෙසලා	272
පෙසී	366
පෙසුණං	426
පෙසුණෙය්‍යප්පහාසිතං	406, 408
	410
පෙසුසා	142, 170
පො	
පොකකරඤ්ඤා	414
පොකකරණි	166, 224
පොරියා	338
පොසති	82, 84, 324
පොසො	60, 104, 132, 158, 186
ඵ	
ඵණො	194
ඵරුසං	292, 394, 424
ඵලං	276, 404
ඵලෙය්‍ය	194, 228
ඵසා	208
ඵසායතනානං	206

එ	පිටසබ්බකානි
එණිතසා	312
එලං	308
එලපාවතං	308
එලෙය්	368, 380
එලො	302
ඒ	
ඒකො	266
ඒ	
ඒටො	272
ඒසති	32, 36, 402
ඒසනතං	24
ඒසායති	190, 194, 200, 276, 328
ඒසායති	240
ඒ	
ඒටාබ්බො	150, 204, 210, 212, 238
ඒ	
ඒකකිති	76
ඒභග්ග	190
ඒභවරො	258
ඒභො	42, 192, 194, 394
ඒකං	240
ඒකති	82
ඒකතං	74, 144
ඒකපමුඤ්චකරං	344
ඒකාපිතො	144
ඒකිකා	392, 394
ඒකකරං	144
ඒලං	394, 398
ඒලකායො	112
ඒලදො	56
ඒලපභෙතො	248, 284
ඒලවා	258, 262, 264, 266, 278, 282, 394, 404, 406
ඒලවා සනෙතො	398
ඒලච්ඡිකං	182
ඒලිවදො	12, 206, 308
ඒලිවද්දවණ්ණං	206
ඒභවනාපාතං	80
ඒභවාබාධො	172
ඒති	294
ඒතිජටං	26

බ	පිටසබ්බකානි
බභිභො	244, 302, 352
බභිභාරකොට්ඨකෙ	146
බභිසොහමානා	148
බහුං	296, 378, 380
බහුකා	360
බහුජනසුඛාය	192
බහුජනසා	130
බහුජනභිතාය	192
බහුතරා	140
බහුදුකඛා	18, 20, 214, 216
බහුදෙවරතති	196
බහුතතං	254, 350
බහුභෙරවෙ	322
බහුලං	124
බහුලිකතා	212
බහුලො	230
බහුලිකරිසාති	162
බහුසුතා	354
බහු	14, 194, 230, 264, 360
බහුපායා	18, 20, 214, 216
බා	
බාධසිසාංගි	204
බාලකාතං	314
බාලබලං	394, 398
බාලො	14, 158, 270, 290, 292, 354, 398
බාහං	248, 256, 258, 262, 264, 266, 278, 282, 404, 406
බාහිකා	256, 326
බාහිර	138
බාහිරෙසු	119
බාලහතිලාතො	270, 424
බි	
බිඛො	244
බිලං	48
බිලභගුද්ධියං	166, 168
බිලානි	344
බිලමතතිසො	272
බිලිබිලිකා	356
බි	
බීජං	78, 244, 310, 404
බීජානි	40

බ්‍ර	පිටිබ්‍රකානි
බ්‍රැබ්බි	354
බ්‍රැබ්බන්	140
බ්‍රැබ්බන්	376
බ්‍රැබ්බන්	96
බ්‍රැබ්බන්	250
බ්‍රැබ්බන්	348
බ්‍රැබ්බන්	374
බ්‍රැබ්බන්	280, 282
බ්‍රැබ්බන්	94
බ්‍රැබ්බන්	200
බ්‍රැබ්බන්	414
බ්‍රැබ්බන්	346
බ්‍රැබ්බන්	78, 92, 128, 196, 244
බ්‍රැබ්බන්	258, 338, 374, 382, 390

බ්‍ර

බ්‍රැබ්බන්	272
------------	-----

බ්‍ර

බ්‍රැබ්බන්	102
බ්‍රැබ්බන්	188, 350
බ්‍රැබ්බන්	304

බ්‍ර

බ්‍රැබ්බන්	268
බ්‍රැබ්බන්	324

බ්‍ර

බ්‍රැබ්බන්	270
බ්‍රැබ්බන්	368, 380
බ්‍රැබ්බන්	180
බ්‍රැබ්බන්	218
බ්‍රැබ්බන්	332
බ්‍රැබ්බන්	362
බ්‍රැබ්බන්	182
බ්‍රැබ්බන්	120
බ්‍රැබ්බන්	374

බ්‍ර

බ්‍රැබ්බන්	14, 362
බ්‍රැබ්බන්	302, 322
බ්‍රැබ්බන්	92, 162, 192, 198
බ්‍රැබ්බන්	254, 288, 302, 306, 370
බ්‍රැබ්බන්	254, 288
බ්‍රැබ්බන්	290, 306
බ්‍රැබ්බන්	326
බ්‍රැබ්බන්	278

බ්‍ර	පිටිබ්‍රකානි
බ්‍රැබ්බන්	64, 116
බ්‍රැබ්බන්	10
බ්‍රැබ්බන්	274
බ්‍රැබ්බන්	284
බ්‍රැබ්බන්	256
බ්‍රැබ්බන්	280
බ්‍රැබ්බන්	280
බ්‍රැබ්බන්	280
බ්‍රැබ්බන්	280, 282
බ්‍රැබ්බන්	256
බ්‍රැබ්බන්	248, 258, 262, 264
බ්‍රැබ්බන්	278, 280, 282
බ්‍රැබ්බන්	250, 264, 266, 274, 276
බ්‍රැබ්බන්	284, 414, 428

බ්‍රැබ්බන්	284
බ්‍රැබ්බන්	248, 256, 258, 262, 280
බ්‍රැබ්බන්	258

බ්‍ර

බ්‍රැබ්බන්	180
බ්‍රැබ්බන්	112, 208, 328
බ්‍රැබ්බන්	330
බ්‍රැබ්බන්	204, 208
බ්‍රැබ්බන්	174
බ්‍රැබ්බන්	134
බ්‍රැබ්බන්	214
බ්‍රැබ්බන්	256, 286
බ්‍රැබ්බන්	174, 176, 186, 216, 258
බ්‍රැබ්බන්	288, 296, 302, 322, 324, 326
බ්‍රැබ්බන්	328, 378

බ්‍ර

බ්‍රැබ්බන්	16, 58, 302, 424
බ්‍රැබ්බන්	354

බ්‍ර

බ්‍රැබ්බන්	10, 12, 27, 32, 146
බ්‍රැබ්බන්	188, 190, 192, 200, 202, 206
බ්‍රැබ්බන්	212, 214, 222, 226, 262, 264
බ්‍රැබ්බන්	266, 268, 272, 280, 282, 286
බ්‍රැබ්බන්	288, 310, 312, 336, 340, 346
බ්‍රැබ්බන්	368, 378, 386, 388, 392

භ	පිටිකඩකානි
භගවා	1, 4, 10, 18, 20, 22, 34 142, 144, 146, 148, 150, 152 156, 164, 170, 186, 188, 190 192, 194, 200, 202, 204, 206 208, 210, 212, 214, 216 218, 220, 222, 226, 232, 248 258, 262, 264, 266, 268, 272 274, 276, 278, 280, 282, 284 286, 288, 292, 296, 298, 306 316, 318, 320, 322, 324, 326 328, 338, 340, 342, 344, 346 348, 368, 370, 374, 376, 378 380, 386, 388, 390, 392, 402 406, 408, 412, 416, 418, 426
භග්ගව	64, 116
භජති	58, 110
භක්ඛති	364
භක්ඛාමි	364
භක්ඛාමානසමිං	354
භක්ඛාමානෙ	124
භට්ඨං	232
භණ්	320, 396, 398
භණං	27, 274, 292
භණාමසෙ	372
භණ්	114, 338
භණ්ඨං	372
භණ්ඨානං	290
භණ්ඨසි	290
භණ්ඨානං	80
භතකාමනසෙ	366
භතනභොගො	166, 168
භතනසම්මදෙ	14
භතතා	78
භතතාභිහාරෙ	152
භදන්ත	192, 336, 386, 412
භදන්ත	384, 388
භද්දං	370
භද්දන්තව	384, 400
භද්දයුගං	278
භද්‍රෙත	18, 20, 214, 216
භද්‍රො	16
භයං	4, 6, 14, 104, 190, 200 232, 362, 376, 390, 392, 404
භයතජ්ජනා	142

භ	පිටිකඩකානි
භයභෙරවසද්දං	206, 218
භයා	278, 394, 398
භරිත්වා	168
භරියා	68
භරෙ	182
භරයාසි	180
භවං	130, 136, 264, 298, 300 312, 314, 322, 324, 326, 330 366
භවතෙ	368, 380
භවතො	214, 216
භවබ්බිතං	62, 64, 114
භවලොභජජං	224
භවසොතානුසාරිසු	30
භවිසානි	30, 386, 388, 390, 392 410
භසමති	302
භා	
භාගසො	344
භාගිනෙයො	156, 158
භාණ්ඩමා	350
භාතා	84
භාතුවච්ච	168, 170
භායාමි	236, 358, 368
භාරඤ්ඤාජගොතො	292, 302, 306
භාවනාය	90
භාවයං	26, 294
භාවයෙ	6
භාවිතතො	100, 256
භාවිතතානං	64, 116
භාවිතා	212
භාවෙහි	336
භාසති	184, 286, 336, 340, 372
භාසමානස්ස	282
භාසිතං	264, 282, 364
භාසිතා	280
භාසිවාසු	398
භාසිත්ථ	426
භි	
භිංසනකං	284
භික්ඛං	324
භික්ඛති	314
භික්ඛිවෙ	10, 192, 280, 282, 340 384, 386, 388, 390, 392, 396 398, 402, 404, 416, 424, 426

නි	පිටුවකිනි
නිකාය	18, 20
නිකාය	18, 20
නිකු	6, 14, 18, 20, 22, 24, 26
	28, 98, 102, 104, 126, 130
	132, 192, 206, 208, 230, 256
	270, 272, 274, 278, 282, 294
	320, 322, 326, 332, 334, 336
	338, 342, 352, 354, 358, 360
	362, 366, 426
නිකුති	232, 234, 238, 246, 378
	428
නිකු නිකු	208
නිකුසංඝ	132, 288, 290, 306
	330, 420
නිකුසංඝපරිවතො	340, 344
නිකුසංඝානං	342
නිකු	10, 94, 134, 142, 144
	154, 192, 198, 204, 206
	210, 214, 216, 218, 222
	272, 278, 282, 326, 338
	344, 356, 360, 364, 374
	386, 388, 408, 426
නිදනෙන	258
නිදෙය්‍ය	206
නිදෙය්‍ය	18, 198, 398
නිදෙය්‍යසොමනනාය	280, 344
නිසානි	364

නි	
නිතා	80, 400
නිදෙය්‍ය	20, 394, 402
නිරු	390
නිරුච්ඡෙති	180

භූ	
භූජලගමං	132
භූඤ්ජනි	166, 168, 240, 300
භූඤ්ජමානානං	10
භූඤ්ජස්ස	232, 308
භූතතාපී	152
භූතා	56, 118
භූතාත	18, 20
භූතා භූතා	364
භූතො	300
භූමමා	416

භූ	පිටුවකිනි
භූසං	132, 226, 228
භූසා	202
භූසෙන	394, 396
භූ	
භූතපුබ්බං	10, 112, 118, 168, 278
	384, 386, 390, 392
	396, 400, 402, 404
	412, 416, 424, 426
භූතා	284
භූතපච්චනනි	66, 82, 84
භූමි	186
භූමිගතං	186
භූමි රුමණෙය්‍යකං	414
භූරිපඤ්ඤා	310

භෙ	
භෙච්චා	354
භෙදනං	178
භෙදනධමෙමා	134
භෙදනපරියොසානානි	178
භෙදසිත්තං	186
භෙද	412
භෙමි	202
භෙරවා	194, 278

භො	
භොගෙ	138, 140, 164
භොජනං	174, 176, 184, 366, 378
භොජනීයං	288
භොජ්ජසියං	84
භොතො	288, 308
භොතොනා	214, 216

ම	
මකඛිකො	364
මකෙඛන	334
මගා	98, 356
මග්ගං	132, 188, 212
	224, 310, 330, 332
මග්ගකොට්ඨෙ	340
මග්ගජිකො	334
මග්ගඤ්ඤා	340
මග්ගනා	374
මග්ගවිදු	340
මග්ගානුගා	340

ම	පිටපතකි
මහාමහසංඝ	340
මහා	360
මහාභූතො	226
මවු	332
මවුනො	22, 90, 222, 236
	280, 282
මවුබෙය්	42, 62, 114
මවුමුබ	110
මවුරසෙය්	358
මවුවසගා	98
මවුභාසිනො	242, 348
මවෙව	70, 136, 324
මව්ච්	36, 174
මව්ච්නො	60
මව්ච්	140
මව්ච්ච	58, 110
මව්ච්ච	36, 38
මව්ච්චච්ච	406, 408, 410
මච්ච්ච්	138, 140
මච්ච්ච්ච්	14, 362
මච්ච්ච්ච්ච්	228
මච්ච්ච්	280
මච්ච්ච්ච්ච්	192
මච්ච්ච්ච්	302
මච්ච්ච්	222
මච්ච්ච්ච්	158, 208, 292, 398
මච්ච්ච්ච්	376
මච්ච්	124, 190
මච්ච්ච්ච්ච්	144
මච්ච්ච්	96
මච්	372
මච්ච්	36
මච්ච්	152
මච්ච්ච්ච්ච්	148
මච්ච්ච්	24, 102
මච්ච්ච්	378
මච්ච්	340
මච්ච්ච්ච්	78, 88, 286, 422
මච්ච්ච්	192, 362
මච්ච්ච්ච්	148
මච්ච්	178
මච්ච්ච්ච්	150
මච්ච්	98
මච්ච්ච්ච්	412

ම	පිටපතකි
මච්ච්ච්ච්	258
මච්ච්ච්ච්	184
මච්ච්ච්	62
මච්ච්ච්ච්	412
මච්ච්ච්ච්	412
මච්ච්ච්ච්	408, 410
මච්ච්ච්ච්	414
මච්ච්ච්ච්	412
මච්ච්ච්	132
මච්ච්	232, 246
මච්	26, 90, 102, 210, 212
	224, 242, 278, 308
	332, 352, 370
මච්ච්ච්	32
මච්ච්ච්ච්	32
මච්ච්ච්	204, 238
මච්ච්ච්ච්	370
මච්ච්ච්ච්	210, 212
මච්ච්ච්	186
මච්ච්	110
මච්ච්ච්	186
මච්ච්ච්	358
මච්ච්ච්	186
මච්ච්	202
මච්	110, 310, 354
මච්	178, 220, 240
මච්ච්ච්	178
මච්ච්ච්	162, 178
මච්ච්ච්ච්	178
මච්ච්ච්	178
මච්ච්ච්	36, 58, 110
මච්ච්ච්	38
මච්ච්	200, 204, 316, 378
මච්ච්	194, 206, 210, 218
මච්ච්	30, 134
මච්ච්	140
මච්ච්ච්	160
මච්ච්ච්	270, 274
මච්ච්	200
මච්ච්	92, 180, 182, 312
	382, 414
මච්ච්	184
මච්ච්	178

ම	පිටිබ්බිකානි
මහසූරාසී	152
මහාආර්ථකො	190
මහාජනකායො	144
මහානුභාවතරෙ	266
මහානුභාවතා	280
මහානුභාවො	266, 348
මහාපඤ්ඤා	122, 342
මහාපථං	110
මහාබ්බිග්ගඤ්ඤා	194
මහාබ්බිග්ගමුත්තො	194
මහාභයභෝරවසඤ්ඤා	218
මහාභොගා	30, 134
මහාමත්තා	186
මහාමුනි	194, 350
මහාමෙසො	344
මහායඤ්ඤා	144
මහාරජනෙති	250
මහාරමා	144
මහාරගං	336
මහාරුජ්	130, 134, 136, 138, 140 142, 146, 148, 150, 160 178, 180, 182, 184
මහාරුජා	416
මහාවනො	408
මහාචීරු	202, 230
මහාසමයො	48
මහිං	342
මහිත්ථිවණ්ණසනං	228
මහිද්ධිකතා	280
මහිද්ධිකතරෙ	266
මහිද්ධිකො	266, 348
මහිසූරාසා	332
මහෙසකතානි	20, 22
මහෙසිං	58, 298, 300

මා

මාගරතිත්ථ	426
මාණවකා	322
මාණවකෙහි	322
මාණවො	408, 410
මාභරං	16, 256, 310, 316, 324
මාභාපිතරෙ	166, 324
මාභාපෙත්තිතරෙ	64, 116, 406 408, 410
මානියා	128

මා	පිටිබ්බිකානි
මාතුකුච්ඡිගහො	366
මාදිසො	394
මානං	8, 28, 42, 318, 334
මානකාමෙසා	8, 52
මානගඤ්ඤා	28
මානඤ්ඤා	316
මානනං	126
මානපථං	334
මානමුග්ගණං	318
මානගතා	334
මානසං	214
මානානුසයං	336
මානාතීසමයා	336
මානුසං	54, 62, 114, 136
මානුසකෙ	18, 20, 214, 216
මායා	28
මායාචී	424
මාරද්ධිගතං	246
මාරඤ්ඤා	226, 230
මාරධෙසයං	208, 226, 228
මාරනුදෙ	244
මාරපාසප්පහාසිනං	62, 114
මාරපාසෙන	192
මාරබ්බිතමුත්තො	192
මාරබ්බිතා	44
මාරවසං	242
මාරවසානුගා	190
මාරිය	1, 4, 38, 258, 264, 266 364, 416, 418, 422, 424
මාලං	404
මාලාගකිවිලෙපනසා	172, 174
මාලුවා	370
මාලුවෙන	404

මි

මිගා	140
මිච්ඡාදිට්ඨි	174
මිත්තං	66
මිත්තඤ්ඤා	402
මිත්තාමච්චා	288
මිලායනි	228

මී

මීයනි	118, 258, 310
මීයමානො	174, 176

මු	පිටියබ්බකානි
මුබ්බරු	116, 362
මුබ්බෙන	270, 274, 318, 346
මුග්ගමනනියො	272
මුච්චති	76, 364
මුච්චනා	118, 140
මුඤ්ඤායා	82, 96
මුට්ඨසාසනිකො	116, 362
මුණ්ඩකො	300
මුණේඛා	300, 312
මුතං	360
මුතතතා	332
මුතතවාගො	406, 408, 410
මුතොතා	16, 188, 194, 244
මුද්දනා	340
මුද්දිද්දියො	250
මුද්දි	80, 224
මුඤ්ඤාපිට්ඨකානං	184, 186
මුනි	92, 194, 298
	300, 312, 322
	334, 350
මුසාභණ්ණො	402
මුසාචාදසා	278
මුහං මුහං	202
මුහුතොතන	408, 410

මු	
මුලං	224
මුසිකා	304
මුලහසා	132, 288, 306, 330

මෙ	
මෙසො	184
මෙනතං	370
මෙට්ඨනා	116
මෙට්ඨනාධිමමා	64
මෙදවණ්ණං	224
මෙධාචී	46, 56, 144, 340, 414
මෙධාචීනී	158

මො	
මොකකසි	194, 204, 210, 224
මොවයො	82
මොදරෙ	62
මොතං	8, 52
මොමුතා	242

මො	පිටියබ්බකානි
මොසවජ්ජා	126
මොහනං	58
මොහො	134, 180

ය	
යකපිණ්ඩං	366
යකඛිනී	372, 374
යකෙකා	58, 110, 222, 368
	376, 378, 380, 416
	418, 422, 424

යග්ගෙස	184, 322
යජනති	144
යජමානසා	144, 312
යඤ්ඤාචාර්ය	142
යඤ්ඤාබ්බකානං	146
යඤ්ඤාපනිකො	300

යඤ්ඤා	38, 144
-------	---------

යතතතං	26
-------	----

යතොනිදනං	214, 216
----------	----------

යථා අකුසලං	44
------------	----

යථා කථං පන	1
------------	---

යථා කමමං	178
----------	-----

යථා ධමමං	426
----------	-----

යථාධොතෙත	208
----------	-----

යථාපච්චයං	166
-----------	-----

යථාබාලං	44
---------	----

යථාමුලුභං	44
-----------	----

යථාඋතං	402
--------	-----

යදකකසි	380
--------	-----

යනනුත	300, 316, 346, 348
-------	--------------------

යමකසාලානං	282
-----------	-----

යමලොකං	62
--------	----

යමසා	40
------	----

යසසා	220, 348, 412
------	---------------

යසසසිතං	130, 132, 358
---------	---------------

යා	
----	--

යාවකා	310
-------	-----

යාවනති	404
--------	-----

යාවමානානං	174, 176, 404
-----------	---------------

යාවතනති	310
---------	-----

යාවයොගො	406, 408, 410
---------	---------------

යාත්‍රා	30, 58, 120
---------	-------------

යානං	58
------	----

යානදො	56
-------	----

යා	පිටපි බිකානි
යානහොගො	166
යානිකතා	212
යාපෙනති	10, 366, 420
යාමා	242
යාවජ්චං	406, 408, 410
යාවතකං	106
යාවසුභාසිතං	110, 114, 118

සු

සුගං	308
සුගහබ්‍රහ්මං	308
සුඤ්ජං	98
සුඤ්ජථ	280, 282
සුතතං	406, 408, 410
සුඛං	38, 180

යො

යොගං	22, 114
යොගකෙබ්බිමාබ්බිවාහතං	308
යොජෙති	416, 418
යොග්‍යතං	308
යොනිසො	60, 104, 192, 362
යොබ්බතෙන	18, 20, 214, 216

ර

රකං	132
රකනිසා	314
රකතා	138
රකනිතනො	278
රකනිතො	136, 138, 164
රකෙය්‍ය	138
රජං	92, 352
රජතං	170
රජනීයෙන	340
රජො	24, 292
රජොපල්ලං	148
රජ්ජං	132, 158, 212, 386
	388, 408, 410
රජ්ජති	144
රඤ්ඤා	142, 156, 158, 278, 342
රට්ඨං	310
රට්ඨවනො	30
රණං	268
රණඤ්ජනා	98
රතතං	66
රතීං	242, 278, 320, 332

ර

රතී	14, 62, 362
රතො	90, 370
රතනකිකාරතීමිසායං	194, 210
රතනිඤ්චං	100
රතනිඤ්චකකියො	70, 80
රතනියා	1, 4, 18, 20, 196
	270, 272, 278, 360
	372, 376, 406
රතනා	60, 90
රථකායං	156, 158
රථකාරකුලෙ	172
රථකුබ්බරං	193
රථිකාය රථිකං	378, 380
රථො	58, 246
රමනි	320
රමනී	268
රමනියා	166
රසා	150, 204, 208, 238
රහදො	302, 328
රහො	86, 372
රහොගහස්ස	134, 136, 138, 160
	212, 216, 218, 248, 400

රු

රුගදොසපරිකම්ණො	62, 114
රුගදොසපරෙතෙති	248
රුගදොසචිතයා	418
රුගපාසෙත	226
රුගරතො	248
රුගුපසංභිතං	336
රුගො	26, 70, 294, 330, 332
	336, 370, 418
රුජකරණියානි	184
රුජකුලෙ	186
රුජකොසං	170
රුජගනියාතං	128
රුජදණෙකත	132
රුජබානියා	278, 282
රුජනොපුරං	166, 168
රුජරථා	134
රුජා	78, 112, 130, 132, 134, 136
	138, 140, 146, 150, 152, 154
	156, 158, 160, 182, 278, 342
	428
රුමණෙය්‍යකං	414

රු	පිටපිකිකානි
රුකිමුලගතානං	390
රුකිමුලගතණං	356
රුකිමුලෙ	234, 298, 392
රුළුවති	122
රුදමානා	142
රුදමුඛි	236
රුප්පතො	354

රු	
රුපගතො	332
රුපවති	238
රුපසඤ්ඤා	26, 296
රුපසඤ්ඤාජනාතිගො	100
රුපාති	132, 218, 288, 306, 330, 354
රුපියසා	166, 168
රුප්පගා	238, 240

රෙ	
රෙවයෙ	240
රෙවෙසි	88, 240, 286
රෙදන්ති	372
රෙරුචං	54
රෙසකො	158, 174
රෙසෙනාරං	158
රෙසෙසි	290

ල	
ලජ්ජ	138
ලභිගොජනො	152
ලභා	132, 310
ලභාන	132
ලපසිසාමි	54
ලබනති	34, 62, 172
ලබ්බා	330, 332
ලභිනා	138, 140
ලභෙය්‍යං	178, 288, 306
ලබ්බරෙ	202
ලක්කෙත	118
ලක්ඛිතොත	360

ලා	
ලාභා	216, 218, 332, 334
ලාභී	174, 346

ලි	
ලිප්ප්	408, 410
ලිප්පති	334, 378

ලු	පිටපිකිකානි
ලුතො	10, 228
ලුද්දෙන	258
ලු	
ලුබ්බං	52
ලුබ්බාපුරණො	314
ලුබ්බො	314

ලො	
ලොකෙ	1, 28, 32, 36, 58, 84, 104, 114, 116, 146, 202, 214, 215, 226, 228, 232, 284, 286, 300, 326, 364, 368, 374, 380, 416
ලොකජෙට්ඨං	392
ලොකධාතු	46
ලොකනිරොධං	120
ලොකනිරොධගාමිනිං	120
ලොකනනගු	120
ලොකපිරිසායං	44
ලොකවිදු	120, 390
ලොකසම්මදයං	120
ලොකාධිපති	322
ලොකානුකම්පාය	192
ලොකාමිසං	4, 6, 104, 120, 208
ලොභො	80, 134, 180
ලොමං	194, 240
ලොමහංසං	190, 194, 200, 232, 238, 246, 284
ලොමහව්ඨජානො	96, 302
ලොහසිසිමාසො	148
ලොහිනං	228, 272
ලොහිනමලං	172
ලොහිනමලා	172

ච	
චකකති	258
චග්ගගතසා	334
චග්ගනා	322, 340
චග්ගො	10
චග්ගිසො	423
චචනං	22, 266, 264, 370
චචනකමො	122
චචිගුනො	308
චචො	10, 358, 420
චචෙතා	310

ව	පිටියබ්බානි
වජ්‍ජානි	420
වජ්ජං	264, 394, 398
වජ්ජාසි	366, 372
වජ්ජිභූමියා	356
වට්ටං	30
වණ්ඤිකකෙ	174, 176, 184
වණ්ණං	160, 190, 286, 358
වණ්ණදෙ	56
වණ්ණධාතු	238
වණ්ණනිභා	124, 190
වණ්ණපොකධරතාය	174
වණ්ණරූපෙන	148
වණ්ණවාදී	112, 386, 388
වණ්ණණි	132
වණ්ණණා	124
වතං	92, 360
වතපදනි	406
වතසීලවතනං	260
වතීතං	260
වතනති	30, 306
වතනමානමිති	234
වතනවෙ	364
වතනා	122
වතථෙ	56
වතභොගො	166
වතභොගාසනානි	182
වතභසා	172, 174
වත්ථු	66
වත්ථුකතා	212
වත්ථා	130, 336
වත්ථාන	418
වද්දඤ්ඤ	62, 80
වද්දනා	330
වද්දන්ති	100, 212, 224, 302, 330
වද්දන්තිතිපි	28
වද්දමානො	130
වද්දමිතිපි	28
වද්දෙය්‍ය	28, 130, 184
වද්දෙති	22
වධං	76, 240, 280
වතං	132, 352
වතවෙනා	414
වතථං	332

ව	පිටියබ්බානි
වතනනං	58
වතමුප්ඛගතා	236
වතමිසසිනො	322
වතයකෙතින	428
වතසණ්ඨෙ	302, 320, 322, 350 354, 356, 358, 360, 362, 364
වන්දනී	344
වන්දිතබ්බා	416
වපතෙ	404
වපිනා	308
වපසස්ස	308
වපසකාලෙ	306
වසධමමා	282
වසසා	18, 214, 216
වයො	70, 178
වයොගතං	314
වයොගුණා	6, 120
වරං	386, 388
වරහනං	30, 120
වලාභකං	378
වසං	358
වසමනිභූ	72
වසගො	226
වසඛනා	270
වසඛනමි	354
වසලී	286
වසවහනි	62
වසවනනිනො	242, 258
වසානුගො	14
වසීභූතා	240
වසුකිරා	184
වසෙ	278, 322
වසො	82
වසාං	356
වසානි	310
වසාසනං	118, 198
වසාසනජචී	118
වසාසනසනසානි	170, 274
වසාසනසා වසාසනසා	274
වසාසනානි	170, 274
වසාසනායුකො	118
වසාසනසානි	170, 274

ව්‍යා	පිට්ඨකකානි
ව්‍යාචං	64, 116, 126, 270, 274 280, 336, 338, 394
ව්‍යාචසිකං	340, 342
ව්‍යාචාය	136, 138, 174
ව්‍යාචානි	288, 394
ව්‍යාවෙමි	424
ව්‍යාජපෙය්‍යං	144
ව්‍යාතමිගො	360
ව්‍යාතෙති	312
ව්‍යාදං	286
ව්‍යාදිතං	322
ව්‍යායමෙථ	402
ව්‍යායමෙය්‍යාථ	386, 388
ව්‍යායො	224
ව්‍යායො	30
ව්‍යාජිජං	364
ව්‍යාලග්ගමනං	364
ව්‍යාසවො	428
ව්‍යාසාය	382
වි	
විකප්පයෙ	268
විනිණ්ණව්‍යාචං	116, 362
විකුලාලිකා	400
විකබ්බිණං	358
විගතවිලම්බෙජරෙන	406, 408, 410
විගතලොමහංසො	278
විගතවලාභකෙ	124, 350
විගතා	100
විගතො	204
විගාහිය	332
විවකබ්බණං	382
විවකචුකමමාය	200, 204, 206, 218
විවර	416
විවරිසුංඝි	384
විවරිමන	350
විවාරණං	72, 74
විවිකිච්ඡා	182
විවිනානි	270, 274
විවිතෙ	104
විවෙය්‍ය	40
විජට්ඨෙ	26, 294
විජඤ්ඤා	258
විජතං	322
විජමතිකා	14

වි	පිට්ඨකකානි
විජයා	236
විජාතවණ්ණසතං	228
විජාතා	158
විජාතනං	230, 346
විජාතනා	36
විජාතානි	354
විජාතාසි	10, 22
විජාතිය	372
විජාතිසුසි	286
විජිතසඛ්‍යාම	250, 416
විජිතාචී	202
විජුති	16, 28, 70, 102, 104 342, 354, 382, 394, 398
විජුජා	60, 78, 104, 350
විජුචරණසම්පන්නො	276, 296 298, 390
විජුජායනාකරො	334
විජුජු	278
විජුජුපභාසවිණ්ණං	54
විජුජුමාලිසනකකඤ්ඤා	184
විජුජුලලතා	194
විඤ්ඤාණං	222
විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං	282, 284
විඤ්ඤාපනියා	338
විඤ්ඤාපෙච්ඡා	280
විඤ්ඤාපෙය්‍යාසි	280
විඤ්ඤා	168, 394
විඤ්ඤාති	18, 20
විතකකා	332
විතකෙකති	362
විතතා	370
විතතං	78, 222, 230, 380, 382
විතාරෙන	18, 20, 22, 340
විදිකා	28, 142, 144, 188, 214 216, 232, 246
විද්ධා	212, 268
විධවා	304
විධාවනි	68
විධුතං	352
විධුමො	256
විධුමිනා	28
විලොඬ	124
විතයා	354

වි	පිටුවකිනි
විනයනති	42
විනයාය	76, 214, 216
විනයස්සු	352
විනයසාති	248
විනිපාතං	172, 174
විනිබ්බං	358
විතෙය්‍ය	36, 58, 110, 320, 378
විතොදය	334
විතොදෙකා	330, 332
විතොදෙනති	370
විඤ්ඤි	270, 274, 310, 366
විඤ්ඤෙ	382
විඤ්ඤේ	132
විඤ්ඤම	224
විඤ්ඤමු	386, 3 8
විපච්චති	208
විපරිඤ්ඤා	336
විපස්සනො	234
විපාකාවසෙසෙන	168
විපාකො	60, 62, 140
විපාවෙනති	280, 412, 422
විජුලො	128, 144
විජ්ජාසංගමය	42, 46
විජ්ජාපිපජ්ජනති	138, 140
විජ්ජාපිසාරං	334
විජ්ජාපිසාරී	168
විජ්ජාපිසාරො	334
විජ්ජාමුත්තො	8, 52, 204
විජ්ජාමුත්තොසි	94
විජ්ජාසනෙන	58, 110, 182
විජ්ජාහාණෙන	72, 74
විජ්ජාහාය	322
විජ්ජාඤ්ඤාති	224
විබ්භතතිවිතොතො	116, 362
විභජ්ජෙය්‍යං	54
විමලො	48
විමානං	22, 268
විමුඛං	42, 52
විමුත්තවිතොතො	86, 98
විමුත්තති	192
විමුත්තතිකකිකෙන	182
විමුත්තතිඤ්ඤාදස්සනකකිකෙන	182
විමුත්තතිඤ්ඤාදස්සනසම්පන්නතරං	252
විමුත්තතිසම්පන්නතරං	252

වි	පිටුවකිනි
විමුත්තතිසම්පතිසංවේදී	350
විමුත්තො	226, 244, 278
විමොකෙකා	284
විශඤ්ඤං	70
විශඤ්ඤෙන	148
විරජං	344
විරතො	64, 100, 116, 126
විරුගතිසසිතං	162
විරුගො	248
විරුජ්ඣා	26, 294, 418
විරුජ්ඣ	30
විරියං	308
විරියෙන	14
විරුඤ්ඤා	420
විරුඤ්ඤති	244
විරොචති	34, 108, 124, 202, 350
විලිඛිතො	226
විලිඛිතො	158
විලිඛිතො	158
විචජ්ජෙය්‍ය	80
විචතනකකිකං	222
විචරෙය්‍ය	132, 288, 306, 330
විචරි	300
විචිතෙන	202, 356
විචිධා	144
විචේකං	4
විචේකාදිති	232
විචේකකාමො	352
විචේකතිසසිතං	162
විසං	426
විසතතිකං	44, 104, 202
විසතො	370
විසතතිකං	1, 62, 64, 114, 116
විසමං	110
විසමුලස්ස	78, 88, 286, 422
විසමෙ	16, 38
විසලො	322
විසයො	186
විසාරදො	202, 324
විසිද්ධි	14
විසුඤ්ඤාති	14, 62, 104, 228
විසුඤ්ඤාදස්සනො	324
විසුඤ්ඤා	342
විසුඤ්ඤා	334, 336

වි	පිටියබ්බානි
විසුසානි	228
විසුකං	322
විසුකාසිකානි	224
විසොචිනානි	224
විසොධිනං	350
විසංසං	326
විසංචාරාය	338
විසංමෙ	90
විසංසෙ	148
විසංසාසං	126
විභංසු	254
විභඤ්ඤානි	76
විභතා	236
විභරං	8
විභරනි	20, 150, 146
විභරනො	164
විභාතබ්බො	162
විභාරං	196, 332
විභාරපාලො	330
විභාරපෙකම්බායො	330
විභාසි	254, 278, 288, 290, 306
විභිංසනි	294
විභිංසාවිතකායං	362
විභිංසෙය්‍ය	338
විභෙසා	248
විභෙසානි	282

වි	
විණං	222
විතද්දෙසො	392
විතමිච්ඡෙදු	62
විතමලො	350
විතමොගො	392
විතරුගො	352, 392
විතසලො	202
විනිවහො	28
විනිවහානං	264
විනිසාරෙණි	130, 286, 294, 312, 312, 324, 328
විර	250, 416
විසංචාරාසනිකා	178
විසනිඤ්චි	274
විසනි අබ්බො	274

වි	පිටියබ්බානි
විසනි අබ්බො	274
විසනි අභ්‍යා	274
විසනි උපපලා	274
විසනි කුමුද	274
විසනි බාරිකො	274
විසනි නිරබ්බුද	274
විසනි පුණ්ඩරිකා	274
විසනි සොගනිකා	274

වි	පිටියබ්බානි
වුච්චනි	6, 290, 326, 361, 408, 410
වුච්චිනි	282, 284
වුච්චිපෙණි	216
වුච්චි	12, 78, 308
වුච්චි	298
වුච්චන	20, 22, 206, 214, 216, 258, 270, 274, 285, 288, 324, 354, 398
වුච්චා	356
වුච්චිනං	84, 254, 288, 290, 356
වුච්චිතවනො	134
වුච්චිතබ්බවච්චි	120

වි	පිටියබ්බානි
වුච්චිතවනො	254, 288, 290, 306
වුච්චිතමො	10, 284, 358

වි	පිටියබ්බානි
වෙජ්‍යනනපාසාද	418
වෙජ්‍යකුලො	172
වෙනරණි	40
වෙදගු	256, 258, 300
වෙදනා	50, 152, 202
වෙදනාගු	300
වෙදිනබ්බො	18, 20, 214, 216, 390
වෙදි	298, 312
වෙධමානං	202
වෙරං	44, 46, 154
වෙරෙවතවමො	402
වෙරෙවනො	96
වෙලායං	10, 152, 216, 332, 334, 356, 360, 370, 378, 380, 412, 424, 426

වෙ	පිට්ඨකයානි
වෙස්සකුමාරෙ	180, 182
වෙස්සො	296
වෙයාසං	18, 20, 256, 270, 332
වෙහාසඛගමො	118
වෙහාසට්ඨං	186
වෙළං	276
වෙළුරියො	124

වෙ

වොරුපෙසි	168
වොලොකෙසි	250
වොසිනො	298, 312
වොස්සග්ගපරිණාමිං	162
වොස්සග්ගරතො	406, 408, 410
වොස්සජ්ජ	194
වොනරෙය්‍ය	28
වොහාරමනෙතන	28
ව්‍යාකරිස්සති	150
ව්‍යාකරෙති	18, 20,
ව්‍යාධිධම්මො	162
ව්‍යාධිතා	162

ස

සංකසායති	360
සංකුපිතං	394, 396
සංජනෙතා	304
සංදස්සෙති	210
සංයමාමසෙ	370
සංයමො	40, 302
සංයුජේ	136
සංයුතං	30
සංයුතෙතා	368
සංයොගපරමා	402
සංජනං	42, 46
සංවකානි	250
සංවරෙ	138
සංවසනො	360
සංවාසො	368
සංවිගො	96, 302
සංවිජ්ජති	186
සංවිජ්ජමානා	170, 174,
සංවිභානී	80
සංවුතො	138
සංවෙගං	352, 354, 356, 358 360, 362, 364, 366

ස

සංවෙජ්ඣො	352, 354, 358
	360, 362, 366
සංවෙජේභුකාමා	352, 354, 356
	358, 360, 362
සංවෙජේඤා	264, 268, 282
සංවෙජේය්‍ය	256
සංවෙජේති	280
සංවොහාරෙත	148
සංසට්ඨා	358
සංසරං	190
සංසාරං	68
සංසිද්ධි	1
සකං	136, 386, 388
සකමාභුතිවෙසනං	256
සකලිකා	214
සකුණී	82
සකුණො	352
සකකකරණේ	410
සකකච්චං	408, 410
සකකතො	312
සකකතනං	406, 408, 410
සකකඤා	252
සකකනාමකො	368
සකකපඤ්චිකං	428
සකකපතිරූපකො	410
සකකරෙය්‍යානං	312
සකකසෙවිතං	404
සකකායදිට්ඨිප්පතාණාය	24
සකකායසමිං	358
සකකාරො	276
සකකාමි	18, 20, 278
සකඛිං	222, 230
සකාසකුලෙ	244
සබ්බා	64, 116
සබ්බිලසමාසං	206, 408, 410
සබ්බප්පානං	14
සබ්බමතානි	182
සබ්බමෙය්‍ය	174
සබ්බස්සරං	92
සබ්බස්සරසමාචාරො	128
සබ්බිලිට්ඨං	92
සබ්බුපිතං	290, 298
සබ්බිං	22
සබ්බිලිකානි	144

ස	පිටප්පිටකානී
සංඛ්‍යානුං	274, 278
සංඛාරා	10, 282, 284, 358
සංඛික්ඛේතන	22, 340
සංගාමේය්‍යා	116
සංගාරවො	318
සංගං	46, 160, 172, 174 310, 412
සංගසංවතනනීකං	166
සංගගාමිනං	360
සංගපථරුගණා	36
සංගාපායං	298, 312
උඛගං	62, 114
සංඛගමො	64, 116
සංඛගානිගො	6
සංඛගාමගතානං	390
සංඛගාමෙ	154, 158, 394
සංඛගාමෙසුං	154, 156
සංඛගාමෙස්සනතී	400
සංඛගමම	358
සංඛගාහකං	416
සංඛසං	42, 362, 392
සංඛසාපිං	48, 202
සංඛසාපිපාරානො	312
සංඛිනිනො	130
සංචිටං	22, 78, 224, 228, 302 308, 382, 406, 408, 410
සංචිටවාචො	406, 408
සංචිටවාදී	126
සංචිකතා	192
සංචිකතා	254, 288, 290, 306 346
සංචිකරොථ	192
සංචිකිරියාය	386, 388
සංචිතානං	82, 84
සංජ්ඣතෙ	70, 80
සංජ්ඣන්තො	204
සංජ්ඣායබහුලො	360
සංඤ්චරතී	278
සංඤ්ඤිකෙය්‍යං	224
සංඤ්ඤිතනානී	224
සංඤ්ඤතෙති	340
සංඤ්ඤායතී	114
සංඤ්ඤපෙත්තුං	150
සංඤ්ඤය	336

ස	පිටප්පිටකානී
සංඤ්ඤවිඤ්ඤාණසංඛිතො	4
සංඤ්ඤවෙදසිතනිරොධං	282
සංඤ්ඤජනබන්ධනච්ඡිද්	342
සංඤ්ඤජන විපපමොක්ඛා	278
සංචිතිසංඝිතා	334
සංඤතෙ	362
සංඤ්ඤානො	358
සංඤ්ඤාසී	152
සංඤ්ඤං	406, 408, 410
සංඤ්ඤවාචො	406, 408
සන්තංකඤ්ඤසංඝස්සානී	376
සන්තංසංඝස්සානං	258, 270, 274
සන්තා	98
සන්ති	218, 308
සන්තිමා	24, 54, 100, 230, 278 352
සන්තො	24, 44, 46, 48, 50 102, 196, 208, 290 352, 368, 374, 398
සන්තො සම්පජානො	202
සන්තකනිත්තුං	168
සන්තධා	96
සන්තමාසිකො	304
සන්තචතපද්ධතී	408, 410
සන්තා	25, 34, 108, 138, 140 178, 192, 230, 238 358, 402
සන්තියං	24, 32, 102
සන්තිසුළුපමා	234
සන්ධං	220, 222
සන්ධමලං	80
සන්ධවාහං	342
සන්ධා	4, 86, 126, 128, 130 186, 216, 218, 232, 274 276, 284, 336, 390, 392
සන්ධිපදෙ	98
සන්ධිදස්සනකමසනා	344
සන්ධිවණ්ණහනො	126
සන්ධිසංසන්තකාරිතා	348
සන්ධො	66
සද්දණ්ඩාවචරා	398
සද්දන්ධපරමා	394, 398
සදෙවකෙ	252, 286, 300 368, 380, 418

ස	පිට්ඨකයානි	ස	පිට්ඨකයානි
සදෙවමනුස්සාය	252, 286, 300 368, 380	සනතිසිතො	293
සද්දපරිත්තාසී	360	සපඤ්ඤා	26
සද්දමනුස්සාවෙසී	376	සපදනං	254, 296
සද්දභානො	38, 382	සපරිග්ගහං	56
සද්ද	150, 204, 208, 210 238, 360	සපස්ස	400
සද්ධිමමං	32, 34, 108	සපඤ්ඤා	294, 368, 378, 380
සද්ධිමමගරුතො	254	සප්පරුජ්චණ්ණං	194
සද්ධිමමසවණං	374	සප්පසුත්තං	194
සද්ධා	40, 46, 76, 82, 350 354, 382, 412, 414	සප්පිනා	296
සද්ධාමිජං	308	සප්පරිසො	166, 406, 408, 410
සද්ධාසිකො	184, 272	සබ්බකම්මකම්මයප්පනො	244
සද්ධො	80, 174, 176, 184	සබ්බකාමසම්මුඛස්ස	386, 388
සතතෙ	14	සබ්බගන්තේපමොච්ඡං	374
සතන්තනො	36, 338	සබ්බගන්තේපභිත්තස්ස	368
සතමානො	24	සබ්බගන්තේභි	378
සතන්තරමානො	96	සබ්බඛගසම්පන්නං	348
සතන්තසාමි	240	සබ්බවෙනසො	204, 338, 342 344, 374
සතන්තසොයස්සං	194	සබ්බට්ඨිනීනං	346
සන්නානකං	16	සබ්බත්ථ	138, 236, 238
සන්නි	4, 28, 40, 192, 288	සබ්බදදො	56
සන්නිකො	4, 12, 224, 226, 254 268, 276, 288, 292 294, 402, 414, 426	සබ්බදුක්ඛිප්පභාණාය	240
සන්නිට්ඨාමි	1	සබ්බදුක්ඛා	34, 70, 108, 308
සන්නිපෙකො	4, 6, 104, 120	සබ්බධි	8, 52, 94
සන්නිට්ඨො	122	සබ්බනික්කමො	346
සනෙතො	36, 40, 134, 170, 248 256, 330, 338, 360, 394	සබ්බනිවෙසනෙසු	22, 42
සන්තවං	32, 34, 76, 108	සබ්බනිස්සග්ගා	102
සන්තරො	304	සබ්බපාණීනං	402
සන්තසොති	204, 206, 338, 342 344, 374	සබ්බපාසභි	192, 194
සන්තට්ඨිකො	18, 20, 214, 216, 390	සබ්බබන්ධනමුත්තා	240
සන්ධාය	118, 364	සබ්බභූතානුක්කමී	202
සන්ධුපායනි	302	සබ්බයොගෙභි	380
සන්තයනිනා	154, 156	සබ්බරත්තිවාරො	360
සන්තිග්ගණාමි	424	සබ්බලොකං	350
සන්තිපතිනා	46, 328	සබ්බවිදුං	58
සන්තිසිනෙතසු	314	සබ්බවෙරභයානීන	220
සන්තිසිවෙසු	14	සබ්බසංඛාරසම්මථො	248
සන්තිසසිතො	70	සබ්බාකාරවරුපෙනෙ	284
		සබ්බාභිභූ	244
		සබ්බා දිසා	142
		සබ්බුපට්ඨිනං	196
		සබ්බුපට්ඨිනීස්සග්ගො	248
		සබ්භි	32, 34, 108, 134, 302
		සබ්බසුද්ධං	192

ස	පිට්ඨකයානි
සමුහමකෙ	252, 286, 300, 368 380
සමුහමවාරයො	216, 218
සභා	328, 330
සභාධම්මං	328
සමං	8, 16, 110
සමඛිනිභූතා	10, 148
සමචරියා	186
සමචරියාය	176, 184
සමච්ඡන්දාසං	226
සමජ්ඣිනො	290
සමජ්ඣිගං	188
සමඤ්චරා	420
සමඤ්ඤානො	126
සමඤ්චරෙ	212
සමඤ්ඤං	28
සමණ	102, 194, 204, 210, 212 224, 226, 292, 308
සමණකා	328
සමණත්‍රාහමණකපණද්වික වණ්ණිකක යාවකාතං	112
සමණත්‍රාහමණා	130
සමණී	242
සමණ්‍යාසනස්ස	86
සමන්තානි	406, 408, 410
සමතික්කමම	208
සමතික්කමෙ	240
සමධගස්ස	160
සමන්තරා	284
සමනුසෙය්‍ය	4, 86, 276
සමනුපස්සති	126
සමන්තවකඛු	250
සමන්තනො	250
සමන්තා	298, 342
සමන්තාගතො	18, 20, 118, 182
සමන්තාහරිත්වා	204, 206, 210 338, 342, 344, 374
සමන්තොසං	348
සමන්තොසති	348
සමපමිනා	10, 118, 420
සමයං	1, 98, 102, 108, 116, 126 146, 194, 196, 200, 202, 204 208, 212, 214, 216, 220, 222 232, 248, 258, 264, 278, 282

ස	පිට්ඨකයානි
සමයං	286, 288, 292, 306, 322, 332 346, 348, 352, 354, 356, 358 360, 362, 364, 366, 368, 370 374, 378, 380, 384, 386, 388 392, 406, 408, 426
සමයෙත	38, 140, 142, 144, 146 148, 152, 200, 202, 204, 206 208, 210, 214, 216, 220, 222 258, 268, 268, 270, 286, 312 316, 320, 322, 326, 340, 342 350, 352, 354, 356, 358, 360 362, 364, 370, 374, 376, 378 390, 402, 404, 414
සමලඛකරිත්වා	330
සමලෙහි	250
සමාගතා	342
සමාගමිත	360
සමාවරෙ	132
සමාදායෙති	204, 206, 210, 338 342, 344, 374
සමාදාහංසු	48
සමාදාය	326
සමාදින්නාත්තා	406, 408, 410
සමාදින්නානි	406, 408, 410
සමාදිසි	412
සමාදිසිත්වා	412
සමාධිකරිකොන	182
සමාධිසමපන්නන්තරං	252
සමානසුඛදුක්ඛො	358
සමාපජ්ජි	382, 284
සමාපජ්ජිත්වා	258, 262
සමාපනති	238
සමාපනතං	262
සමාරකෙ	252, 286, 300, 368, 380
සමාසෙථ	32, 108
සමාසිතො	100
සමිනාපි	120, 334
සමුග්ගතා	374
සමුච්ඡිනො	334
සමුද්දත්තං	36
සමුට්ඨාය	370
සමුග්ගනාමෙති	204, 206, 210, 338 342, 344, 374
සමුද්දාතිරෙ	404, 406

ස	පිටිබ්බකානි
සමුද්දරමා	12
සමුද්දො	118, 128
සමුපබ්බලොහා	180, 182, 390, 392, 396, 404
සමුප්පනො	76, 246
සමුසායං	384
සමුලං	30, 120, 220, 222, 324
සමුහනා	238
සමෙව්ව	202, 332
සමෙන	38
සමොදකං	250
සමොදහං	14
සමොධානං	160
සමපවුරු	202
සමපජානමුසා	140, 372
සමපජානො	24, 48, 50, 54, 196
සමපජාති	222, 230
සමපච්චායති	302
සමපනො	298
සමපයොජෙසුං	426
සමපරාසිකං	66, 136, 160, 170, 178
සමපරායො	60, 62, 198
සමපරෙතො	258
සමපලිහගෙහි	224
සමපසං	60, 104, 132, 186, 424
සමපසංනං	298, 300
සමපසංමානො	328
සමපහංසෙති	204, 206, 210, 338, 342, 344, 374
සමපාදෙථ	282
සමපුප්ප්	314
සමථලං	134, 180
සමථසෙසා	368
සමබ්බිකො	74
සමබ්බිකො	424
සමබ්බිකො	424
සමබ්බුලා	32, 116, 126, 142, 144, 154, 156, 206, 214, 224, 356, 362, 402, 404, 426
සමබ්බිපට්ඨනො	94
සමබ්බා	14
සමබ්බුද්ධිමහනා	258

ස	පිටිබ්බකානි
සමබ්බුද්ධො	12, 28, 58, 204, 284, 344
සමබ්බොධිං	324
සමබ්බහනාති	224
සමබ්බසෙද්දය්‍යං	224
සමබ්බුද්ධාති	290
සමබ්බුතං	244
සමබ්බොගා	402
සමබ්බොති	246
සමබ්බගනා	144
සමබ්බද්දකුද්දා	290
සමබ්බද්දකුද්දාය	8
සමබ්බද්දකුද්දාමුහනා	134
සමබ්බද්දෙව	132, 254, 288, 290, 306
සමබ්බනති	402, 404
සමබ්බප්පාධානා	192
සමබ්බා ආජිවං	164
සමබ්බාකමමනං	162
සමබ්බාදිට්ඨිං	162
සමබ්බාදිට්ඨිපුරෙජ්චං	58
සමබ්බාපට්ඨනො	334
සමබ්බාපාසං	144
සමබ්බාචංචං	162
සමබ්බාචායාමං	162
සමබ්බාසබ්බිකප්පං	162
සමබ්බාසතිං	162
සමබ්බාසමාධිං	162
සමබ්බාසමබ්බුද්ධො	18, 20, 216, 254, 278, 280, 282, 390, 392, 418
සමබ්බාසමබ්බුද්ධිදෙසිනං	344
සමබ්බාසමබ්බොධිං	130
සමබ්බිකුද්දනං	248, 258, 262, 264, 266, 278, 282, 404, 406
සමබ්බිකෙද්දය්‍යා	256, 258, 262, 264, 266, 282, 404, 406
සමබ්බො	150, 344, 346, 348, 394
සමබ්බබ්බිහුතො	280
සමබ්බති	246
සමබ්බුලානං	374
සමබ්බෙය්‍යං	44
සමබ්බොදනීයං	130, 286, 294, 312, 324, 328
සමබ්බොද්	130, 286, 294, 312, 324, 328

ස	පිටප්පිටකානි
සමමොහං	44, 46
සයං	285
සයනාසනං	116, 364
සයාමි	202
සරං	414
සරණං	94
සරිකෙකා	126, 132, 288, 290 306, 310, 322, 324 326, 328, 330
සරති	230
සරදසමයෙ	124
සරනතානං	342
සරු	12, 30, 32, 290
සරුජිකා	290
සරිරං	134, 366
සරිරන්තිමධාරිතං	64, 116
සරුපාති	338, 340, 342 344, 346, 348
සරෙන	280, 340
සරෙය්‍යාථ	392
සලං	194, 202
සලලිඛිතානං	354
සලලිඛිතනෙතං	152
සලලෙන	74
සවණීයෙන	340
සවිතකකා	334
සවිපාකො	62
සසංඛාර නිශ්ශය්‍යාවාරිතවතං	52
සසඤ්ඤිමහි	120
සසන්ධාවරු	398
සසල්ලා	202
සසිල්ලං	298
සසානො	264
සසාමණව්‍යාහමණීයා	252, 286 300, 368
සසුද්දෙවා	158
සහපරිනිබ්බාණං	284
සහබ්බජං	36
සහව්‍යතං	322, 412
සහසං	278, 332, 408, 410
සහසංකඛිත්‍යං	266
සහසංතොනන	404
සහසංයාගිතං	36, 38
සහසංයුතං	400, 416, 418

ස	පිටප්පිටකානි
සහසංලාකධානං	280
සහාවරිතෙන	128
සහායො	66
සා	
සාකච්ඡාය	148
සාකට්ඨිකවිනායකාය	110
සාකට්ඨිකො	110
සාතනං	34, 108
සාතොදකා	166
සාන්ධං	192
සාණං	166
සාණසාට්ඨිවනො	210
සාදයාමසෙ	352
සාදනෙසු	420
සාදිගනෙනන	146
සාදුතරං	78, 380, 382
සාධාප්‍රසො	380
සාධු	22, 138, 374
සාධුසමමනා	130
සාපනෙය්‍යං	166, 168, 170
සාමඤ්ඤං	14, 92
සාමඤ්ඤප්පතනා	126
සාමෙධිකං	220
සාමිච්චිපනෙනා	392
සායනීයං	288
සායනහසමයං	146
සායපාතං	326
සායනනානෙන	328
සාරතතරතනා	144
සාරතනා	140
සාරපිං	58
සාරමං	320
සාරමනබ්‍රලෙන	320
සාරාණීයං	130, 286, 294, 312 324, 328
සාරිජිකා	202
සාලමුලෙ	238
සාලරුක්කමුලෙ	320
සාලවනෙ	282, 320
සාවකයුගං	278
සාවකසබ්බෙසා	392
සාවකො	208, 220, 280

සං	පිටපතකානි	සි	පිටපතකානි
සංවේද	318, 346, 424	සිසං	190, 214, 216, 300
සංසප්පමග්ගී	272	සිහසමො	128
සංසන්ධ	220, 346	සිහසෙය්‍යං	48, 196, 202
සංග්‍ර	16	සි	
සංග්‍රිකා	340	සුකරො	20, 22
සි		සුකුසලසම්පන්නං	124
සිකති	176	සුකකං	378
සිකතො	348	සුඛං	136, 154, 230, 256, 270
සිකතිනං	162		274, 286, 334, 358, 370, 374
සිකො	214, 216		378, 380, 382, 386, 388, 422
සිකොථ	86	සුඛං සෙති	76
සිති	282	සුඛච්ඡිනො	116, 364
සිගාලො	128	සුඛදො	56
සිඛ්‍යාපකොත සිඛ්‍යාපකං	378, 380	සුඛඵලං	56
සිඛ්‍යාමි	364	සුඛවිපාකං	166
සිතං	352	සුඛවිහාරානං	346
සිතො	322	සුඛාවහානි	4, 6, 104, 126
සිතිද්‍රො	92	සුඛිතා	98
සිතාතා	302, 328	සුඛි	38, 304, 352
සිතාතමනොදකං	70, 80	සුඛමො	24, 292
සිතෙහං	244	සුඛෙති	116
සිමබ්‍රිසමි	400	සුඛො	10, 284
සියා	392	සුගතප්පසත්ථං	40
සිරසා	230, 318, 346, 378	සුගතිං	172, 174, 412
සිරිංසප්පා	278	සුගතො	130, 188, 190, 192, 194
සිවං	324		196, 200, 202, 212, 214, 226
සි			228, 250, 274, 312, 336, 390
සිතස්ස	84		392
සිතිභූතො	256, 378	සුගතීං	34, 108, 178, 366
සිතොදකා	166	සුචරිතං	136, 138, 172, 174
සිද්ධි	100	සුචාරුරුපං	322
සිලං	104, 148, 188, 412, 414	සුචිතවෙසිනො	364
සිලකබ්බොත	182	සුචිණ්ණො	78, 382
සිලතිස්සො	302, 328	සුචිතතා	134
සිලබ්ධි	52	සුචිත්‍රප්පථං	404
සිලවතී	158	සුචිරසෙසව	346
සිලවනො	218, 402, 404	සුචෙතසො	8, 52, 86, 98
	406, 416	සුජලපති	418
සිලසමාගිතා	90	සුජා	302, 410
සිලසම්පන්නතරං	252	සුජාතො	148
සිලසම්පන්නො	132, 416	සුජාතිනි	60, 104, 188
සිච්චිකං	310	සුඤ්ඤං	322
සිච්චිකථාරං	376	සුඤ්ඤගෙනානි	194
		සුඤ්ඤමගාරනනි	196

සු	පිටියකිනාති
සුඤ්ඤාගාරෙ	392
සුඤ්ඤාගාරගතො	194
සුණන්නි	204, 338, 340, 344, 374
සුතං	1, 130, 200, 202, 204, 214 220, 222, 232, 248, 258, 276 278, 282, 286, 320, 332, 360 364, 372, 412, 418, 426
සුතවා	184, 298
සුතනපපවුදො	258
සුතනා	6, 8
සුතා	360
සුතාන	360
සුදං	418
සුදන්නො	136, 302
සුදස්සනමාණව	152
සුද්ධකකරං	90
සුද්ධතතරං	62, 114
සුද්ධබ්බං	64, 116
සුද්ධසිතං	392
සුද්ධකුමාරො	180, 182
සුද්ධො	296
සුද්ධං	374
සුද්ධසිතිරපුද්ගලො	246
සුද්ධාවාසො	268
සුද්ධං	188, 296, 302
සුද්ධිමග්ගං	188
සුද්ධො	188
සුධම්මතං	384
සුතිමිතං	414
සුතිහතං	56
සුතනානා	148
සුදුරිකාය	298
සුපටිපන්නො	392
සුපණ්ණං	468
සුපති	352
සුපතිත්තං	166
සුපරිකම්මකතො	124
සුපිනෙත	354
සුපුප්ඵිගගං	238
සුපුප්ඵිගසංලරුකකම්මලො	238
සුපෙ	202
සුපොරිසො	198
සුප්පගභං	358
සුප්පවිච්ඡිදා	8

සු	පිටියකිනාති
සුප්පතිට්ඨිකා	412
සුප්පසිතං	234
සුබ්බතා	420
සුබ්බගමානං	266
සුභගියං	158
සුභාපිතං	52
සුභාසිතං	36, 40, 148, 178, 320 336, 338, 396
සුභාසුභං	190
සුභුමිං	416, 418
සුභො	124
සුමනො	110
සුමන්නමනතිනො	420
සුමේධො	28, 120, 268
සුමිට්ඨං	300
සුරියසමං	12
සුරියෙ	196
සුලඛං	216, 218, 332, 334
සුලහං	136
සුවණ්ණං	212
සුවණ්ණජනෙනා	148
සුවණ්ණපබ්බතස්ස	212
සුවානගො	226, 228, 424
සුවිජාතං	320
සුවිඤ්ඤාපගෙ	250
සුවිමුත්තං	52, 416
සුවිමුත්තාවිනෙතො	230, 256
සුවිලිත්තා	148
සුසංවුතා	190
සුසංවුතනො	126
සුසඤ්ඤානානං	148
සුසමාරභා	212
සුසමාහිතං	218, 336
සුසමාහිතනො	8, 52
සුසබ්බෙධො	248
සුසමමුට්ඨං	8
සුසිකිතිනො	182
සුසිලො	256
සුසු	20, 238
සුසුකාලකෙසො	214, 216
සුසුබං	208
සුසුතාගා	48
සුසුභානි	10
සුසුසු	12, 382

සූ	පිටිබසිකානි
සුත්‍රය	300
සූ	
සුකර	314
සුච්ඡේද	368
සුපහතච්ඡේදන	424
සුරේ	158
සෙ	
සෙබා	90, 278, 418
සෙට්ඨ	78, 380, 382
සෙට්ඨසංඛ්‍යාපෙය	174, 176
සෙට්ඨිනන	168
සෙතකා	166
සෙති	154, 286, 378
සෙතුකාරකා	60
සෙනො	120
සෙනං	154, 156, 230, 236, 280
	282
සෙනාසනානි	278
සෙමානං	222
සෙය්‍යථාපි	118, 124, 132, 166
	172, 174, 178, 190, 224, 228
	248, 258, 262, 264, 266, 274
	278, 282, 288, 302, 306, 330
	342, 404
සෙය්‍යථාපි නාම	406
සෙය්‍යපිදං	130, 362
සෙය්‍යරේ	378
සෙය්‍යාවසථපදිපෙය්‍යස්ස	174
සෙය්‍යො	32, 40, 108, 144, 314
	370, 376
සෙලං	224, 230
සෙලා	186
සෙලේ	250
සෙච්ඡි	194
සෙච්ච	24, 278
සෙස්සානි	154
සො	
සොකං	258
සොකනාසනො	254
සොකපරිදේවද්‍රිකඛදෙමනස්ස	
පායාසධම්මො	162
සොකපරෙතස්ස	222
සොකමජේකි	34, 108

සො	පිටිබසිකානි
සොකාවතීඥොණො	222, 230
සොගනීකො	274
සොච්ඡි	34, 108, 196, 286, 308
	334, 382, 422
සොච්චයං	148
සොඤ්ඤිකානිලසුඤ්ඤ	194
සොඤ්ඤො	190
සොතං	92, 210, 340
සොතසමාපනනං	278
සොතසමාපනනාදිඤ්ඤාණායනනං	210
සොද්ධං	374
සොතනං	304
සොතනුං	202
සොජ්ඣං	98, 102
සොපං	202
සොපසි	196
සොහති	344
සොහෙථ	386, 388, 396
සොරච්චං	308
සොරනා	390
සොවග්ගිකා	166
සොස්සාමි	374
සොලසිං	376, 414
සොලසිං කලං	376
සොනනරා	370
සොනනානෙ	218, 316, 386, 388
	396
සොගනං	258, 250
සොකාරේ	250
හ	
හංසං	268
හඤ්ඤරේ	144
හට්ඨකෙසො	210
හතරානිසු	126
හතපුත්තා	236
හත්ථිකායං	156, 168
හත්ථිකඛිකිං	172, 174
හත්ථිපදං	160
හත්ථිපුඤ්ඤානි	186
හත්ථිරතනෙන	178
හත්ථිරුප්පඤ්ඤො	190
හත්ථි	376
හත්ථෙන	298
හදයං	202, 228, 302, 368, 380

හ	පිටියබකානි	හි	පිටියබකානි
හදයසසායුපතනිං	86	හිමිවනනපසො	212
හනනාරං	158, 342	හිරඤ්ඤසා	166, 168
හනනි	276	හිරඤ්ඤසුචණ්ණං	186
හනනි,	158	හිරි	24, 308
හඤ	266	හිරි	56
හඤදානි හිකකිවෙ	282	හිරිනිසෙධො	16, 300
හරනනි	166, 310	හි	
හරනො	80	හිනජච්චං	182
හරයාමි	238	හිනතතරුපා	52
හරිතො	10, 228	හිලෙ	198
හවෙ 134, 380, 382, 394, 398		හිලෙයා	198
හව්‍යසෙසං	298, 300	හු	
හා		හුතතා	132
හාතවෙ	312	හුරං	22, 42, 128
හානිං	222	හෙ	
හාසපඤ්ඤා	342	හෙට්ඨිමෙන	280
හාසුපඤ්ඤා	122	හෙතුං	244
හි		හෙතුහඞ්ගා	244
හිංසනනි	134, 180	හෙසානි	392
හිනානුකමපි	204	හො	
හිනාය	192, 372	හොතබ්බං	360
හිත්ථා 18, 20, 30, 214, 302		හොති	374
හිමිවනනං	212	හොතිසි	352